

SOURCES OF ORIENTAL LANGUAGES AND LITERATURES 29

TURKISH SOURCES XXVI

FİRDEVSÎ-İ TAVİL
AND HIS DÂ'VET-NÂME

Interpretation, Transcription, Index,
Facsimile and Microfiche

by Fatma BÜYÜKKARCI

Published at
The Department of Near Eastern Languages
and Civilizations
Harvard University
1995

Edited by
Şinasi Tekin • Gönül Alpay Tekin

FİRDEVSÎ-İ TAVİL AND HIS DA‘VET-NÂME

by Fatma BÜYÜKKARCI

SOURCES OF ORIENTAL LANGUAGES AND LITERATURES

29

Edited by Şinasi Tekin & Gönül Alpay Tekin

TURKISH SOURCES XXVI

**FİRDEVSÎ-İ TAVÎL
AND HIS DA'VET-NÂME**

Interpretation, Transcription, Index,
Facsimile and Microfiche

by Fatma BÜYÜKKARCI

Published at
The Department of Near Eastern Languages and Civilizations
Harvard University
1995

DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARININ KAYNAKLARI

29

Yayınlayanlar
Şinasi Tekin • Gönül Alpay Tekin

TÜRKÇE KAYNAKLAR XXVI

**FİRDEVSİ-İ TAVİL
AND HIS DA‘VET-NĀME**

İnceleme, Metin, Dizin,
Tıpkıbasım ve Mikrofiş

Fatma BÜYÜKKARCI

Yayınlandığı yer
Harvard Üniversitesi
Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü
1995

Copyright © 1995 by the Editors
All rights reserved

Bütün telif hakları yayınlayanlara âittir.

Managing Editor
Carolyn I. CROSS

Library of Congress Catalog Card Number 70-131003

This Volume has been typeset
by Fatma BÜYÜKKARCI

Sevgili ağabeyim Ali Rıza BÜYÜKKARCI'ya sevgilerimle.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ (IX)

KISALTMALAR (XI)

1. FİRDEVSİ-İ TAVİL'İN HAYATI VE ESERLERİ [1-8]

1.1. HAYATI (1)

1.2. ESERLERİ (2)

1.3. ŞAİRLİĞİ VE YAZARLIĞI HAKKINDA SÖYLENENLER (7)

2. DA'VET-NÂME [9-16]

2.1. NÜSHA TAVSİFİ (10)

2.2. ESERİN DİL VE ÜSLÛP ÖZELLİKLERİ (13)

2.3. ESERİN ÖZETİ (14)

3. DA'VET-NÂME'DE ELE ALINAN KONULAR [17-76]

3.1. ASTROLOJİ (17)

3.1.1. Dîvân Edebiyatında Astroloji (19)

3.1.2. Da'vet-nâme'de Astroloji (27)

3.2. MELEKLER, CİNLER (43)

3.2.1. Dîvân Edebiyatında Melekler, Cinler (48)

3.2.2. Da'vet-nâme'de Melekler, Cinler (51)

3.3. BÜYÜ, DAVET (60)

3.3.1. Dîvân Edebiyatında Büyü, Davet (62)

3.3.2. Da'vet-nâme'de Büyü, Davet (64)

4. HALK RESİMLERİ [77-93]

4.1. DA'VET-NÂME'DEKİ RESİMLERİN LİSTESİ (78)

5. İNCELEME BÖLÜMÜNÜN DİZİNİ [95-102]

6. SONUÇ [103-104]

BİBLİYOGRAFYA [105-108]

7. TRANSKRİPSİYONLU METİN [109-187]

7.1. METNİN TRANSKRİPSİYONUNDA İZLENEN YOL (109)

7.2. METİNDE KULLANILAN TRANSKRİPSİYON ALFABESİ (110)

7.3. TRANSKRİPSİYONLU METİN (111)

7.4. DİZİNLER (179)

7.4.1. Metinde Geçen Özel İsimlerin Dizini (179)

7.4.2. Metinde Geçen Astronomi Terimlerinin Dizini (181-187)

8. TIPKIBASIM [189]

ÖN SÖZ

Bu çalışmada, XV. yüzyıl şair ve yazarlarından Fırdevsî-i Tavîl'in İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Türkçe Yazmalar, 208 numarada kayıtlı *Da'vet-nâme* adlı eseri incelenmiştir.

Dîvân edebiyatı şairleri, '*ilm-i nücûm* ve '*ulûm-ı ğaribe* gibi ilimlere ait kelime ve terimleri şiirlerinde yeri geldikçe sık sık kullandıklarından dolayı dîvân edebiyatının önemli kaynakları arasında sayılabilecek olan bu ilimlere ait bilgileri içeren eserlerin çok büyük önemi vardır. *Da'vet-nâme* de '*ilm-i nücûm* ve '*ulûm-ı ğaribeye* ait bilgiler içeren bir eserdir.

Bu çalışmada, eserin metnini ortaya koymanın yanı sıra eserdeki bilgilerin de sistematik bir şekilde verilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca eserde ele alınan konularla ilgili genel bir bilgi verilmiş ve bu konuların dîvân edebiyatına nasıl yansıdığı örneklerle gösterilmiştir. Örnek olarak aldığımız beyitlerin okunuşlarındaki tutarsızlıkların nedeni, bu beyitleri kaynaklardan olduğu gibi almamızdır. Kaynaklar dipnotlarda gösterilmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde yazarın hayatı ve eserleri ile ilgili bilgi, ikinci bölümde eserin nüsha tavsîfi, dil ve üslûp özellikleri ve özeti verilmiştir. Üçüncü bölümde, *Da'vet-nâme*'de ele alınan konular astroloji, melekler ve cinler ve büyü ve davet ana başlıklarına ayrılarak incelenmiş, bu konular hakkında genel bilgiler verilmiş, dîvân edebiyatında ve *Da'vet-nâme*'de nasıl geçtikleri anlatılmıştır. Dördüncü bölümde halk resmi hakkında kısaca bilgi verildikten sonra eserde bulunan resimler metindeki sırasına göre tanıtılmıştır. Beşinci bölümde inceleme bölümünün dizini, altıncı bölümde sonuç ve bibliyografya, yedinci bölümde transkripsiyonlu metin ve *Da'vet-nâme*'de geçen özel isimlerin ve astronomi terimlerinin dizini verilmiştir. Son olarak nüshanın tıpkıbasımı ve resimlerin mikrofişleri eklenmiştir. Metnin transkripsiyonu yapılırken, müstensih'in sık sık tekrarladığı hatalar gösterilmemiş, bunlara genel olarak nüsha tanıtımı kısmında değinilmiştir.

Bu çalışmamın her aşamasında bilgi ve desteğini esirgemeyen, her konuda bana yardımcı olan hocam Prof. Dr. Günay KUT'a, eserin incelenmesinde değerli bilgilerinden yararlandığım hocam Yard. Doç. Dr. Zehra TOSKA'ya, Arapça kısımların okunması ve tercümesinde yardımcı olan sayın Yard. Doç. Dr. Zülfikar TÜCCAR'a, hocalarım Dr. Esra KARABACAK ve Dr. Tahsin Ömer TAHAOĞLU'na, kütüphane çalışmalarım sırasında bana yardımcı olan İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Nadir Eserler Bölümü Şube Müdürü Hatice ÇEŞMECİ'ye teşekkür ederim.

Bu çalışmayı değerlendirerek eserin basımını sağlayan ve bana büyük bir cesaret veren sayın Doç. Dr. Gönül A. TEKİN ve Prof. Dr. Şinasi TEKİN'e teşekkür etmeyi borç bilirim.

KISALTMALAR

ab	:	yazma varak numaraları yanında ön ve arka yüzler
a.g.e.	:	adı geçen eser
a.g.m.	:	adı geçen makale
a.g.t.	:	adı geçen tez
a.g.y.	:	adı geçen yazma
bkz.	:	bakınız
bs.	:	basım
c.	:	cilt
haz.	:	hazırlayan
Hz.	:	Hazret-i
MEB	:	Milli Eğitim Bakanlığı
mm.	:	milimetre
No	:	numara
st.	:	satır
t.y.	:	basım tarihi yok
RAL	:	Rendiconti dell' Accademia dei Lincei
QGS	:	Quellenstudien zur Geschichte des Schachspiel
vr.	:	varak
yk.	:	yaprak
yy.	:	yüzyıl
y.y.	:	basım yeri yok
ZDMG	:	Zeitschrift der Deutschen Morgenlandischen Gesellschaft

1. FİRDEVSİ-İ TAVİL'İN HAYATI VE ESERLERİ

1.1. HAYATI

Firdevsî-i Rûmî, Firdevsî-i Tavîl, Uzun Firdevsî veya Türk Firdevsî olarak tanınan yazarın asıl adı Şerefü'd-dîn Mûsâ'dır. *Osmanlı Müellifleri* yazarı Bursalı Mehmet Tahir Efendi, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesindeki bir *Gülîstan* nüshasını kaynak göstererek istinsah.kaydında "İlyâs b. Hızır el-mutaḥallîs bi'l-Firdevsî" adı bulunduğunu kaydeder¹. Fuad Köprülü, E. Blochet'in Paris Milli Kütüphanesinde bulunan bir *Süleymân-nâme* nüshasındaki müellif ifadesine göre Firdevsî'nin adını Şerefü'd-dîn Mûsâ olarak göstermesine dayanarak, bu *Gülîstan* nüshasının başka bir Firdevsî tarafından yazılmış olabileceğini söyler². *Süleymân-nâme* adlı eserin 75. cüzünün önsözüne göre, 'İlyâs b. Hızır aynı çağda yaşayan Moralı Firdevsî olabilir³. Ayrıca, yazarın *Teḫsîsü'l-insân*⁴ adlı eserinde varak 7b'de adı Orhan bin Kenek olarak geçer⁵.

Süleymân-nâme adlı eserin 75. cüzünün önsözünde Firdevsî'nin hayatı ve eserleri hakkında önemli bilgiler bulunmaktadır. Köklü bir aileye sahip olan Firdevsî'nin soyu III. Alaaddîn Keykubat dönemine kadar uzanır. Dedesinin atası Gazi Genek Bey, Sultan Alaaddîn-i Selçukî'nin hizmetinde iken Bilecik fethi sırasında Osman Gazi'ye intisap etmiş, kendisine Sultan Öyüğü (Eskişehir) dirlik olarak verilmiş ve burada bir cami ve hamam inşa ettirmiştir. Orhan devrinde ölen Gazi Genek Bey'in oğlu, Gelibolu sancak beyi olan İlyas Bey'dir. İlyas Bey'in oğlu Hızır Bey, Murad devrinde dedesinin zeameti olan Sultan Öyüğünü tasarruf etmiştir. Oğlu Bazarlı Bey Ankara Savaşında Yıldırım Beyazıt'ın yanında yer almış ve onun oğlu Hacı Genek Bey İstanbul fethinde bulunmuş, gösterdiği yararlıklar karşılığında Edincik kendisine zeamet olarak verilmiştir. Firdevsî'nin annesi Edincik dolaylarındaki Kasr-ı Süleyman harabelerini gezerken, Belkıs Pınarı civarında 857[1453]'de Firdevsî'yi doğurmuştur⁶. Vekayinamelerde Firdevsî'nin ataları hakkında herhangi bir kayda rastlanmamakla beraber bugün Eskişehir'de aynı adla anılan bir mahalle mescidinin hâlen var olduğu *Ḳuṭb-nâme*'de⁷ belirtilmektedir. Sözü edilen mescidin hiçbir mimarî özelliğinin bulunmaması Firdevsî'nin soyu hakkında verdiği bilgileri doğrulamaktadır⁸.

1 Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *Osmanlı Müellifleri, 1299-1915* (İstanbul: Meral Yayınları, 1972), 2:106.

2 M. Fuad Köprülü, "Firdevsî," *İslam Ansiklopedisi*. (İstanbul: MEB, 1977) 4: 649.

3 Firdevsî-i Rûmî, *Kuṭb-nâme*, haz. İsmail Olgun ve İsmet Parmaksızoğlu, (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1980), XII.

4 İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Semineri Kitaplığı'ndadır.

5 Asuman Ahmed Abdo Shaban, "Firdevsî Süleyman-nâme (44. Cilt) Metin ve Fiiller Üzerine Bir İnceleme," (Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1990), " X.

6 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650; İbrahim Olgun ve İsmet Parmaksızoğlu, a.g.e., XII.

7 Süleymaniye Kütüphanesi, Halet Efendi, 643 numarada kayıtlıdır.

8 Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XII.

Firdevsî, *Kuṭb-nāme* adlı eserinde hiçbir öğrenim görmediğini, marifet yolunda olduğunu ve daha ziyade kendi kendini yetiştirdiğini söyler:

Ne aruz u nahv okudum ne hod sarf
 Cehlile itdüm heba ömri telef
 Lik keşf oldu meani vird ilah
 Marifetde olmuşam Hanum agah
 (*Kuṭb-nāme*, 1b, 2a)⁹

Köprülü'ye göre Firdevsî aruz bilimini Bursalı Melîhî'den öğrenmiştir. Genç yaşta şiir, tarih, kısas, ilm-i nücûm, temsilat, felsefe, hendese, tıp gibi konularla ilgilenen Firdevsî, yine Fuad Köprülü'ye göre Simavlı Nakşî Şeyhi Abdullah-ı İlahî müridlerindendir¹⁰. Belîğ'in *Güldestân-ı 'İrfân*¹¹ adlı eserinde Firdevsî'nin Abdullah-ı İlahî'ye bir menkabe yazdığını kaydına rastlanır. Yazılarında yer yer Hz. Ali ve Hasan ve Hüseyin medhiyelerine, Ebu Müslim-i Horasanî müridlerinden İshak Nebî, İslâm kahramanlarından ve Abdâlân-ı Rum'un önderlerinden Seyyid Battal Gazi ve Hacı Bektaş-ı Velî hakkında övgü dolu sözlerle rastlanır¹².

Firdevsî, Edincik, Bursa, Manisa, Balıkesir ve İstanbul'da yaşamıştır. Balıkesir'de bulunduğu sırada *Da'vet-nāme* adlı eseri Türkçeye çevirmiş, ayrıca *Firâset-nāme* adlı bir eser yazmıştır. En tanınmış ve en önemli eseri *Süleymân-nāme*'ye de burada başlamıştır¹³.

Firdevsî'nin, II. Bayezid'e sunduğu 330-380 ciltlik *Süleymân-nāme* adlı eseri padişah tarafından çok hacimli bulunup içinden 80 cüzü seçilerek diğerlerinin yaktırıldığı, bunun üzerine padişaha duyduğu kırıngınlıkla mahlasını taşıdığı Firdevsî gibi padişahı hicvederek 1512'den önce İran'a veya Horasan'a kaçtığı ve orada öldüğü söylenmesine rağmen 1517'de İstanbul'da olduğu yine kendi eserlerinden anlaşılmaktadır¹⁴. Bugün eserin var olan 81. cüzünü tamamladığını İstanbul'da yazdığı *Hayât u Memât* risalesinde belirtir. 81. cüze Yavuz Sultan Selim'e dua ve övgü ile başlaması, Firdevsî'nin II. Bayezid'in ölümünden sonra İstanbul'da olduğunu gösterir. Fakat ölüm tarihi ve yeri kesin olarak bilinmemektedir¹⁵.

1.2. ESERLERİ

1. *Süleymân-nāme-i Kebîr*¹⁶:

Firdevsî bu eseri Fatih Sultan Mehmed adına Balıkesir'de yazmaya başlamıştır. Fatih'in ölümünden sonra II. Bayezid'in isteği üzerine yazmaya devam ederek eseri ona ithaf etmiştir. Fatih Sultan Mehmed ve II. Bayezid onu teşvik etmişlerdir, hatta müsveddelerini temize

9 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XII.

10 M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XII.

11 İsmail Belîğ, *Güldestân-ı 'İrfân* (Bursa: [y.y.], 1302), 142.

12 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XII-XIII.

13 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XIII; M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650.

14 M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 651; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XIV-XV.

15 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XIV-XV; M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 651.

16 Eserin yazma nüshaları için bkz. Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVI-XVII. Ayrıca bkz. dipnot 5 ve Atâ Çatıkkaş, "Firdevsî-Rûmî'nin Süleyman-nāme-i Kebîr'i (72. Cilt) Gramer-Sentak-Lügat-Metin," (Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1979)

- çekmek için tuttuğu yazıcıların ücretleri dahi bu padişahlar tarafından ödenmiştir.
- Kaynaklarda *Süleymân-nâme* ve Firdevsî'nin eserini padişaha sunuşu konusunda bir takım söylentiler vardır. Bu olaylara neden olarak *Süleymân-nâme*'nin hacmi gösterilmektedir.

Firdevsî, 330-380 ciltlik eserini II. Bayezid'e sunmuş, padişah eseri çok hacimli bulduğu için içinden 80 cüzünü seçerek diğerlerini yaktırmıştır. Firdevsî, padişaha duyduğu kırıngılıkla mahlasını taşıdığı Firdevsî'yi taklit edip padişahı hicvederek 1512'den önce İran'a veya Horasan'a kaçmıştır. *Kuṭb-nâme* adlı eserinde bu olayın doğruluğunu şu beyitlerle kanıtlamaktadır:

Söz tavil olur idelüm muhtasar
Kim mutavvel söz dilemez namver
Gel dilersen sem-i şaha ire söz
Söz mutavvel olmasın di az u öz
(*Kuṭb-nâme*, 79b)¹⁷

Atâ Çatıkkaş, Firdevsî'nin Fatih zamanında 1.-5. ciltleri, II. Bayezîd zamanında 6.-80. ciltleri ve Yavuz Sultan Selim zamanında 81. cildi tamamladığını, ayrıca 82 cilt olarak tesbit edilen eserin ilk 5 cildinin ortada olmadığını belirtmektedir¹⁸.

Kaynaklardan Latîfî ile Âlî eserin 360 cilt olduğunda birleşirler. Fuad Köprülü, bir *Latîfî Tezkiresi* nüshasında eserin 1836 meclise ayrıldığının, her mecliste bir kıssa nakledildiğinin ve 720 tevhiid ve kasideyi içerdiğinin kayıtlı olduğunu söyler. Hasan Çelebi, Beyânî ve Şemseddin Sami ise eseri 380 cüz olarak tanırlar. Şemseddin Sami esere *Beyânî Tezkiresi*'ni kaynak alarak *Şah-nâme* adını vermiştir. Katip Çelebi *Keşfü'z-zünûn*'da *Şeh-nâme* maddesinde bu eseri zikrederek eserin 330 cilt olduğunu belirtir. Bursalı Mehmed Tahir Efendi ile bundan naklen Babinger ve V. Minorsky *Süleymân-nâme*'nin 360 cilt ve 499 meclis olduğunu açıklarlar. Tahir Efendi ise eserin 366 cüz ve 399 meclisten ibaret olduğunu belirtmektedir. Paris'deki nüsha eserin ilk 75 cüzünün ihtisarından meydana gelmiştir. Müellif bunun muhtelif yerlerinde asıl eserin 371, 373 ve 375. meclislerini zikretmektedir¹⁹.

Süleymân-nâme'nin mukaddimesinde verilen bilgiye göre II. Murad, Ahmedî, Şeyhî, Şeyhoğlu ve Ahmed Dâî gibi büyük şairlere bir *Süleyman-nâme* yazmalarını teklif etmiş, hiçbirinin böyle bir konuyu yazmaya güçleri yetmemiştir. Yalnız o mecliste bulunan Sirozlu Sadî 3500 beyitlik bir *Süleymân-nâme* yazabilmiştir. Bu Firdevsî'nin deyimiyle kendi eseri yanında denizden bir katre misali kalmaktadır²⁰.

Bu eser Firdevsî'ye "Uzun" sanını kazandırmıştır. *Kışsa-nâme-i Süleymân 'Aleyhi's-selâm* adlı mensur eserinden ayırt edilmek için bu adla anılır. Çocukluğunu geçirdiği Belkıs

17 Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XIII-XIV.

18 Dr. M. Atâ Çatıkkaş, "Türk Firdevsî'si ve Süleymannâme-i Kebir" *Türk Dünyası Araştırmaları* (Ağustos 1983): 169-178.

19 Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XIV; M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 649,650; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, a.g.e., 2: 105.

20 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650.

harebeleri ve Edincik çevresinin etkisi ile zihni Süleyman Aleyhisselam hikâyeleri ile dolu olan Firdevsî, eserini bu etkilerin sonucu meydana getirmiştir²¹.

Ansiklopedik bir eser niteliğinde olan *Süleymân-nâme*, bütün dinî hikâyeleri ve rivâyetleri bir araya toplar. Ayrıca felsefe, hendese, ilm-i nücûm ve tıbbâ ait bilgileri de içerir. Manzum ve mensur karışık yazılmış olan eserde Firdevsî sık sık kendisini över²².

2. *Ḳutb-nâme*:

Ḳışsa-i Cezîre-i Midillî adıyla da bilinen ve destan biçiminde yazılan *Ḳutb-nâme*'nin konusu Midilli baskınıdır. 1499'da başlayıp 1503'e dek süren Osmanlı-Venedik savaşında Venediklilerin İnebahtı, Modon, Koron ve Dıraç kalelerini kaybetmeleri üzerine 1501 Ekiminde Midilli'ye yapılan deniz harekâtı anlatılmıştır. Firdevsî, görgü tanıklarının eserine kaynaklık ettiğini söylemektedir. Bu nedenle eser Midilli tarihi ve II. Bayezid devri için önemli bir kaynaktır²³.

3. *Münâzara-i Seyf u Ḳalem*:

Bu eserin 980'de Balıkesir'de telif edildiğini Tahir Efendi söylüyorsa da, eser 890 [1485]'da telif edilmiştir. Bir nüshası Ali Emiri, Manzum Eserler 576 numarada bulunmaktadır. Bu eserin mukaddimesinden yazarın, *Ḥadîkat'ul-ḥakâyık*, *Firâset-nâme*, *Tecnisât*, *Süleymân u Belḳış-nâme*, *Musallâḥ-nâme*, *Ṭâli-i mevlûd-i kebîr*, *Ḥadîş-i aḥsen* adlı eserleri telif ettiğini öğreniyoruz²⁴.

4. *Ḳışsa-nâme-i Süleymân 'Aleyhi's-selâm*:

Süleymân-nâme-i Kebîr'den önce Firdevsî Bursa'da iken telif edilen eser mensurdur. Hz. Süleyman kıssasını ele alan eser Firdevsî'nin bu konudaki ilk eseridir. Başında ve sonunda birer kaside vardır. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Hazine 1231 numarada kayıtlı nüsha 21 satırlı ve 357 yapraktır²⁵.

5. *Silâḥşör-nâme*:

Topkapı Sarayı Müzesi H.625 numarada kayıtlıdır. Baron O. M. V. Schlehta Wssehrd tarafından Almancaya çevrilip yayınlanan eserin (*ZDMG*, XVIII (1864), s. 509-522) Türkçe metnini 21 sayfa olarak Viyana'da M. Wickerhauser yayınlamıştır. Ayrıca R. Bonelli 1892'de Roma'da (*RAL*'de V. I. 435-454) ikinci kez 20 sayfa olarak bastırmıştır²⁶.

6. *Şaṭranç-nâme-i Kebîr*:

1503'te Balıkesir'de telif edilen eser satranç oyununun tarihçesi ve tekniğini anlatır. Manzum ve mensur karışık bir eserdir. İçinde 77 çeşit satranç oyunu şekilleri vardır. Eser

21 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XV-XVI; M.Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650.

22 M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 649; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVI.

23 Bu eser bir inceleme ile basılmıştır. bkz. dipnot 3.

24 Ayrıca bkz. M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 106.

25 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII.

26 M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 651; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 105; Asuman Ahmed Abdo Shaban, *a.g.t.*, XVI.

sekiz bâbdan oluşmaktadır. Nuruosmaniye (4073), Berlin (1631) ve Münih (250) kütüphanelerinde 3 yazması vardır. Bu eser hakkında A. v. D. Linde *QGS*'de tanıtıcı bir makale yayınlamıştır. Eser, 1892'de basılmıştır. Firdevsî, burada kırk kadar başka eseri de olduğunu belirtmiştir²⁷.

7. *Tercüme-i Câmeşûy-nâme*:

Nasireddin-i Tûsî'nin (672 [1274]) aynı adlı ve 9 bâbdan oluşan Farsça eserini, Firdevsî bir bölüm ekleyerek Türkçeye çevirmiştir. 914 [1508]'te tamamlanan eser, bazı kumaşlardaki lekelerin temizlenmesi yöntemlerinden bahseder²⁸.

8. *Hayât u Memât (Hayât-nâme)*:

Firdevsî'nin son yıllarında İstanbul'da Farsçadan Türkçeye tercüme ettiği bu risalenin bir nüshası Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Efendi, No. 2333 arasındadır. 914 Rebiü'l-evvelde başlayan eser, aynı yıl Receb ayında sona ermiştir. 15 satırlı ve 95 varak olup zaman zaman beyitlerle süslenmiş mensur bir eserdir. Ahlak ve tasavvuf konularından bahseder. Firdevsî 5a'da, *Süleymân-nâme-i Kebîr*'in 82. cildini tamamladığını, 6a'da ise bu makalenin 30 bâb üzerine telif olduğunu belirtmektedir²⁹.

9. *Tuḥfetü'l-ḥādî (Haḳâyık-nâme - Haḳîkat-nâme)*:

Şeyh Abdullah-ı İlahî Menkıbesini içeren bu eserc *Ḳuṭb-nâme*'de Milli Kütüphane 2251/1 numarada rastlanıldığı bildirilmektedir. Süleymaniye Kütüphanesi, Şehit Ali Paşa Bölümü 1399/2 ve 1343/4, Nafiz Paşa 1509/1 ve Hacı Mahmud Efendi 2587/2 numaralarda da kayıtlıdır. Firdevsî bu eseri Hazine-darbaşı Ali Ağa'nın oğlu Mehmed Bey'e armağan olarak yazmıştır. Yazılış nedeni şu dizelerde belirtilmiştir:

Hatta Firdevs olur çün eşigün
Yüz sürüp bende hizmet dilerüm
Hizmetümdür tapuna hayır dua
Hizmetümde sanma minnet dilerüm
Minnetüm bu hakka gevherdür sözüm
Likin söze sanma kıymet dilerüm
Kıymetüdür şek deyl nazm-ı durer
Ağadan ammaki kıymet dilerüm
Himmet edüp alvere inam-ı Şah
Yahşı harcluk eyü hilat dilerüm³⁰

27 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 651; Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XVIII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, a.g.e., 2: 105; Asuman Ahmed Abdo Shaban, a.g.t., XVII; M. Atâ Çatıkkaş, "Firdevsî-i Rûmî'nin Satranç-nâme-i Firdevsî'si" *Türk Dünyası Araştırmaları*, sayı 37 (Ağustos 1985) :186-198.

28 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 651; Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XVIII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, a.g.e., 2: 106.

29 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650; Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XVIII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, a.g.e., 2: 106; Firdevsî-i Tavil, *Hayât u Memât*, (Süleymaniye kütüphanesi - Hacı Mahmud Efendi No: 2333), vr.5a;6a.

30 Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XVIII.

Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Efendi No: 2587/2'de kayıtlı nüsha 17 satırlı ve 37 varaktır. Mensur olan eserin 7b varlığında 11 beyitlik bir manzume vardır³¹.

10. *Hacı Bektâş Velî Vilâyet-nâmesi:*

Abdûlbaki Gölpınarlı eserin, Hacı Bektâş Velî'nin hayatı hakkında tarihi ve menkabevi bilgiler içeren manzum bir eser olduğunu belirtmektedir³².

Nihânî'nin, 1296 [1878-1879]'da yazdığı manzum *Vilâyet-nâme*'de "*Der beyân-ı sebeb-i nazm-ı kitâb*" bölümünde şu beyitler vardır³³:

Ki ya'nî Hâcî Bektâş-ı Velî'nin
Kerâmâtından ol sırr-ı Alî'nin
Velî nesr idi ol kim söylemişdi
Heman Firdevsî bir nazmeylemişdi
Hurûfun vakt ile âlûde idi
Dahî evrâkı gey fersûde idi
Silinmiş ba'zı yirde lâfz u harfi
Çü mazrûfı yiter olmaya zarfı

11. *Teşhîşü'l-insân:*

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Semineri Kitaplığı'nda bulunan eserin Farsçadan Türkçeye tercüme tarihi 886 [1481]'dir; eser Ahmet Paşa'ya ithaf edilmiştir³⁴.

12. *Firâset-nâme:*

Bu eserin adı *Süleymân-nâme* ve *Münâzara-i Seyf u Kalem* adlı eserlerde geçmektedir. Bu iki eserdeki kayıtlara göre II. Bayezid'in cülusundan önce Balıkesir'de yazılmıştır. Hiçbir nüshası elde mevcut değildir³⁵.

13. *Pend-nâme-i Eflâtûn:*

Sağlık ve temizlik konularında küçük bir risale olan eser Farsça'dan Türkçe'ye çeviridir. Köprülü, bu eseri Tahir Beyin gördüğünü bildirir³⁶.

14. *Hadîkatu'l-hakâyık:*

Bu eserin adı *Münâzara-i Seyf u Kalem*'de geçmektedir³⁷.

31 Firdevsî-i Tavil, *Hakikat-nâme*, (Süleymaniye Kütüphanesi - Hacı Mahmud Efendi No: 2587/2), vr.7b.

32 Abdûlbaki Gölpınarlı, *Manakıb-ı Hacı Bektâş-ı Velî-Vilâyet-nâme*, (İstanbul: İnkılâb Kitabevi, 1958), XXII-XXIII.

33 Abdûlbaki Gölpınarlı, *a.g.e.*, XXII.

34 Asuman Ahmed Abdo Shaban, *a.g.t.*, XVIII.

35 M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 106; Firdevsî-i Tavil, *Münâzara-i Seyf ü Kalem*. (Millet Kütphanesi - Ali Emiri manzum 576) vr.5b.

36 M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650-651; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 106.

37 Firdevsî-i Tavil, *a.g.y.*, vr.5b.

15. Tecnisât:

Bu eserin adı *Münâzara-i Seyf u Kalem*'de geçmektedir³⁸.

16. Tâli-i mevlûd-i kebîr:

Bu eserin adı *Münâzara-i Seyf u Kalem*'de geçmektedir³⁹.

17. Süleyman-nâme vü Belkîs-nâme:

Firdevsî, bu eserden *Şatranç-nâme-i Kebîr*'de söz eder ve yedi bin beyitten oluştuğunu söyler. Ayrıca *Münâzara-i Seyf u Kalem*'de de geçmektedir⁴⁰.

Fuad Köprülü ve Bursalı Mehmed Tahir Efendi⁴¹ Firdevsî'nin *Hadîş-i ahsen* adlı bir eserinin varlığından söz ederler. *Münâzara-i Seyf u Kalem*'de diğer eserlerinin de adı geçtiği "*Ender sebeb-i te'lîf-i Seyf-nâme-i Firdevsî*" kısmında şöyle geçmektedir: "... Ammâ ba'dehu bu risâle-i Seyf-nâme'nüñ mü'ellifi Firdevsî-i bende kim nâ-tüvân u efgende kim Süleymân-nâme'nüñ muşannifidür, eydür kim hicret-i nebevînüñ şalla'llâhu 'aleyhi ve sellem toköz yüz sekizinci yılında Vilâyet-i Karasî'de şehr-i Balıkesir'de künc-i halvetde maķâm-ı 'uzletde oturmuşdum, üç yüz altmış altı mücelled Süleymân-nâme'nüñ iki yüz seksen yedinci cildin kalemme getürüp bitürmüşüdüm, Şahuñ devâm-ı devletine du'â eyyâm-ı rif'atine şenâ kılup bir niçe mücelled kitâbı daķı envâ'ından te'lîf itdümise *Hadîkâtü'l-hakâik* ve *Firâset-nâme* ve *Şatranç-nâme-i Kebîr* ve *Tecnisât* ve *Süleymân u Belkîs-nâme* ve *Müsellaḥ-nâme* ve *Tâli-i Mevlîd-i Kebîr* ve *Kuṭb-nâme mişâli* daķı ba'zı Pârsî'den terceme kılup ve ba'zı daķı sâ-yir kitâblardan istiḥrâc kılup *hadîş-i ahsen* emlâhü'l-keḷâm birle menşûr manzûm taşnîf kılup söyledümse min ba'd bu *Münâzara-i Seyf ü Kalem* *hadîş-i muḥtârıla ebyât u eş'ârıla* te'lîf taşnîf eyledüm, kalemme raķama getürüp bitürdüm. *Tuḥfetü'l-Hādî*'yi dergâḥ-ı a'lâya getürdüm tâ kim Sultân bin Sultân ..." ⁴² Firdevsî'nin burada "*hadîş-i ahsen*" derken eserlerini güzel bir deyişle mensur ve manzum olarak kaleme aldığını söylemek istediği, dolayısıyla bunun bir eser adı olamayacağı kanaatindeyiz.

1.3. ŞAİRLİĞİ VE YAZARLIĞI HAKKINDA SÖYLENENLER

Latîfî Tezkiresi'nde, Firdevsî'nin tarih alanında meşhur olduğu, *Süleyman-nâme*'de ilm-i hikmet, hendese ve nücûm ile ilgili konulardan bahsettiği bildirilmektedir⁴³. İbrahim Olgun, Firdevsî'nin çağının bir ansiklopedisti olduğunu, bütün eserlerinin, onun kendi gününde geçerli saydığı bilgilerden haberli olduğunu gösterdiğini belirtmektedir. Bu bilgiler arasında doğu mitolojisi, eski Türk mitolojisi, peygamber kıssaları, tarih, din, tasavvuf, tarikat ulularının hikâyeleri, geometri, astroloji, satranç, binicilik, savaş taktikleri sayılabilir.

38 Firdevsî-i Taviḷ, a.g.y., vr.5b.

39 Firdevsî-i Taviḷ, a.g.y., vr.5b.

40 Firdevsî-i Taviḷ, a.g.y., vr.5b; Asuman Ahmed Abdo Shaban, a.g.t., XIX;

41 Bursalı Mehmed Tahir Efendi, "a.g.e.", 2: 106; Fuat Köprülü, "a.g.m.", 4: 650.

42 Firdevsî- Taviḷ, a.g.y., vr. 5a-6a.

43 Latîfî, *Tezkire-i Latîfî* (İstanbul: İkdâm Matbaası, 1314), 261.

Firdevsî, edebiyatı, bu bilgileri sergilemek için bir araç olarak kullanmıştır. Eserleri öğretici niteliktedir.

Kendi kendini yetiştiren yazarın sağlam ve yöntemli bir bilgiye sahip olmaması, şiirlerinde sık sık dilbilgisi, ölçü ve kâfiye yanlışlıkları yapmasına neden olmuştur. Olgun, hemen hemen bütün beyitlerde ölçü zorlamalarıyla sözcüklerin birbiri içine sokulduğunu, bazı hecelerin kaybolduğunu, aruz ölçüsüne uymak için sözcüklerin uzatılıp kısaltıldığını ve bunların yer yer anlam eksikliklerine neden olduğunu belirtmektedir.

Yazar, bildiği herşeyi her fırsatta tekrarlamaktadır. Fakat, kendisinden önce yaşayan Ahmedî, Ahmed-i Dai ve Şeyhî gibi şairleri saygı ve takdirle anar. Kendisinin, onlar kadar olmamakla birlikte değerli bir şair olduğunu söyleyerek övünür. Kendisini her fırsatta İran'lı Firdevsî'ye benzetir⁴⁴. Firdevsî kendisini değerli bir şair olarak görmesine rağmen kaynaklar bunun tersini söylemektedir. Beyânî, şiiri hakkında "*Îrâd olunacak kadar şi'ri yokdur*" der⁴⁵. Hasan Çelebi ise "*Eş'âr-ı bî-şafâsı hemânâ kelâm-ı mevzûn ve muḳaffâ maḳûlesidür*" der⁴⁶. Gelibolulu Âlî, "*Nolaydı her şâ'ir liyâkâtine göre maḥlas ihtiyâr edeydi*" demektedir⁴⁷. Fuad Köprülü, onun çok velut bir yazar olduğunu, fakat şairlik kabiliyetinden mahrum olduğunu, şair sıfatı ile gerek çağdaşları ve gerek tezkireciler tarafından hiç değer verilmediğini belirtmiştir⁴⁸.

Olgun, Firdevsî'nin dilinin Türk dili yönünden çok önemli olduğunu, *Kuṭb-nâme*'deki Türkçe sözcüklerin yalnız Anadolu'ya özgü olmayıp Türkçe'nin kullanıldığı çeşitli alanlarda da yaşadığını, kullandığı eklerin çok işlek olduğunu ve sözcüklere yepyeni anlamlar kazandığını belirtmektedir⁴⁹.

44 İbrahim Olgun, "Uzun Firdevsî ve Türkçeciliği," *Ömer Asım Aksoy Armağanı* (Ankara: Ankara Üniversitesi, 1978) : 190-192; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XXVI-XXXIII.

45 Beyânî, *Beyânî Tezkiresi*, (İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi -TY 2568), vr. 64b-65a.

46 Kınalı-zâde Hasan Çelebi, *Tezkiretü's-Şuarâ*, haz. İbrahim Kutluk 2. bs. (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1989) 2: 745.

47 Gelibolulu Âlî, *Künhü'l-aḥbâr*, (Süleymaniye Kütüphanesi - Fatih No: 4225), vr. 194b.

48 Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 651.

49 İbrahim Olgun, *a.g.m.*, 193-194.

2. DA'VET-NÂME

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Türkçe Yazmalar, 208 numarada kayıtlı olan eser tek nüshadır. Yirmi üç satırlı ve doksan varak olan eserin bazı sayfalarında satır sayısı, sayfalarda resim veya tılsım bulunduğu için azalmaktadır. Firdevsî, eserin sekiz bâbdan oluştuğunu söylemesine rağmen -"(1b/14-15) *Ve işbu kitâb sekiz bâb üzerine müstemildür.*"- eserde altı bâb bulunmaktadır.

Bursalı Mehmet Tahir Efendi eserin, 893 [1487]'te Balıkesir'de meydana getirildiğinin mukaddimede yazılı olduğunu, garip ilimlere vâkıf kimseler arasında önemli sayılan "Davetiye"lerin cin çağırmaya ait çeşitlerinden bahsettiğini ve sekiz bâb üzerine tertiplendiğini söylemektedir⁵⁰. Köprülü, '*ulûm-ı ğarîbe* eshâbı arasında önemli bir yeri olan davetiyelerin çeşidinden bahseden eserin sekiz bâbdan oluştuğunu, Tahir Bey'in 893'te Balıkesir'de telif edildiğini söylemesine rağmen eserin II. Bayezid'in cülûsundan önce 886 [1481]'da Balıkesir'de Farsça'dan tercüme edildiğini belirtmektedir⁵¹.

Firdevsî, eserin 1b varığında eserin yazılış tarihini, yerini ve sebebini şöyle anlatmaktadır: "**Bu fakîr Firdevsî** târih-i hicretûn sekiz yüz toksan üçüncü sâlinde şehr-i Balıkesir'de bir maķâm-ı ĥalvetde sâkin olup 'ömrümi taķşil-i ma'ârif-i külliyye ve ĥayriyye baķşinde geķürüp '*ulûm-ı riyâziyyâta meşġûl* iken bu ĥaķîr Sultân Bâyezid Ĥân meclis-i şeriflerinde zikr olunup ol meclisde bulunan eķibbâlarımızdan biri bu fakîri medĥ eylemiş, anlar daĥı sa'âdetle bir âşârın görsek dimişler. Binâ'en 'alâ zâlik bu zibâ nüshayı te'lif eyleyüp ĥuzûr-ı 'âlilerine ihdâ eyledüm, tâ kim bu cihetden ma'rifetüm âşikâr olup erbâb-ı ma'ârif kadrleri katlarında 'âlî ola."

Firdevsî'nin de belirttiği gibi eser Balıkesir'de, Hicrî 893 [1487] yılında telif ve tercüme edilerek Bayezid'a ithaf edilmiştir. Eserin istinsah tarihi ise 1114 [1702-3]'tür. Firdevsî, eserini Arapça ve Farsça çeşitli kitaplardan tercüme ettiğini şöyle belirtmektedir: "*Ve bu Kitâb-ı Da'vet-nâme'yi Şemsü'l-ma'ârifü's-şagîr'den ve Muşşafü'l-kevâkib'denve Daķâyıķu'l-ĥaķâyık'dan ve bunlardan mâ'adâ mücerreb ve muşahĥaĥ da'vet-nâme kitâblarından kim kâ'inût içinde nâdirü'l-vuķû'dur, anlaruñ 'Arabîsinden ve daĥı Fârisîsinden Türkî lisâna tercüme eyledüm...*"

Da'vet-nâme'de, yukarıda adlarını vererek tercüme ettiğini belirttiği, fakat yazarlarının adını vermediği eserlerden ikisi tespit edilmiştir. *Şemsü'l-ma'ârifü's-şagîr* şeklinde zikredilen kaynak, Muĥyî'd-dîn Ebü'l-'Abbâs Aĥmed b. 'Alî al-Ķureşî al-Bünî'nin (ö. 622 [1225]) *Şems*

50 Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 106.

51 Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650.

- *al-ma'ārif ve'l-leṭā'if al-'avārif* adlı eseridir⁵². *Dakāyīku'l-hakāyık* ise Bedreddin M. b. M. b. 'Sibt el-Māridī'nin (d.826 [1422] - ö.891 [1486]) *Dakā'ik (Raḳā'ik) al-hakā'ik (ad-dakā'ik) fī 'ma'rifet ḥisāb ad-derec ve'd-dakā'ik* adlı eseridir⁵³.

2.1. NÜSHA TAVSİFİ

Bulunduğu Yer	: İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi-Türkçe Yazmalar 208
Eser Adı	: <i>Da'vet-nāme-i Firdevs-i Tavil</i>
Yazarı	: Firdevs-i Tavil
Telif tarihi	: 893 [1487]
İstinsah tarihi	: 1114 [1702-3]
Müstensihi	: Yok
Ölçü	: 245x153 mm., 186x90mm.
Varak sayısı	: 90
Satır sayısı	: 23
Resim Sayısı	: 141
Yazı	: Ta'lik, yer yer Nesih. Bazı kelimeler kırmızı mürekkeple.
Kâğıt	: Krem, kalın ve orta kalın, aharlı, filigranlı, mistarlı, abadî kâğıt. Bazı sayfalarda lekeler var. Bazı sayfalar tamir görmüş.
Cilt	: Mukavva üzerine mor renkli meşin cilt. Kapaklarda kenarlar baskı çerçeveli ve köşebentli. Cilt kenarları ve sırtı yer yer yıpranmış. Şirazeli, bazı sayfalar ciltten ayrılmış.
Başı	: <i>Bismil'lahi'r-raḥmāni'r-raḥīm, el-ḥamdü li'llāhi Rabbi'l-'ālemīn ve's-ṣalātu ve's-selām 'alā seyyidina Muḥammedin ve ālihi ve şaḥbihi ecma'in.</i>
Sonu	: <i>Temmeti'l-kitābu bi-'avni'llāhi'l-meliki'l-vehhābi ḳad vaḳa'a'l-farāğa min şuhūri Ramazāni'l-mübārek, li-seneti erba'a 'aşere ve mi'e ve elf min hicretin men lehu'l-'izzu ve's-şeref.</i>

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi envanter defterinde, nüshanın eski kayıt numarası 1482 olarak verilmiş, nüshanın yazıldığı yer boş bırakılmış, istinsah tarihi 1114 olarak verilmiş, yazının talik olduğu, 135 adet resim bulunduğu ve fiatının 40 kuruş olduğu belirtilmiştir. Ayrıca cilt rengi siyah meşin olarak belirtilmiştir. Eser, daha sonraki bir tarihte tamir görmüş ve Avrupa usûlü ciltlenmiştir.

Ön cilt kapağının içinde *Edebiyât Kütübhānesi* damgası vardır. İç kapakta, yarısı yırtılmış bir etikette 149 numarası ve altında *Dārü'l-fünûn* mühürü bulunmaktadır. Mühürün altında şu

52 Carl Brockelmann, *Geschichte Der Arabischen Litteratur* (Leiden: E.J.Brill, 1937) Supp. I: 798; Kâtip Çelebi, *Keşf el-Zunun*, haz. Şerefettin Yaltkaya ve Kilisli Rifat Bilge ([Ankara:] Maarif Matbaası, 1941) 2: 1062.

53 Carl Brockelmann, *a.g.e.*, GAL:II: 216-218; Kâtip Çelebi, *a.g.e.*, I: 758.

bilgi vardır: "*Dârü'l-fünûn müdürüyyet-i 'umûmiyesinin (252) numaralı ve 7 Eylül 334 târîhli tezkîresi melfûfidur.*" 252 sayısının üstü sonradan çizilmiştir.

Sayfa 1a'da, "*Edebiyât Kütübhânesi, 208, Da'vet-nâme-i Firdevsî-i Tavîl*" kaydı, *Dârü'l-fünûn* mühürü, mührün üstünde üstü çizilmiş 252 ve altında yine üstü çizilmiş 1334 numaraları vardır. Ayrıca kitapla ilgili şu bilgi bulunmaktadır: "*Üçyüz seksen 'aded meclisden 'ihâret olan Şâh-nâme mü'ellifi Firdevsî'nin mühim te'ifidür. Yüz otuz beş 'aded levha-i taşvîri hâvîdür.*" Sayfanın sol üst köşesinde üstü çizili 208 rakamı vardır. Bundan sonraki varak boştur.

1a'dan itibaren sayfaların sol üst köşesinde 208'den başlayan sayfa numaraları vardır. 208 rakamının üstü çizilmiş, diğer sayfalardaki rakamların üstü çizilmemiştir. Rakamlar 90a'da 297'ye kadar devam etmektedir. Bu eser başka bir ciltten ayrılıp tek cilt haline getirilmiş olmalıdır. Sayfa numaraları, sol üst köşelerde siyah, üst ortalarda ise kırmızı mürekkepledir.

Yazılar tek çizgiden oluşan bir çerçeve içindedir. Kimi sayfaların eninde muhtemelen ciltlenmeden veya tamirden kaynaklanan değişiklikler vardır. Ayrıca resimlerin ve bazı tılsımların çevreleri kırmızı çerçeve içine alınmıştır.

Envanter defterinde eserde 135 adet resim olduğu belirtilmesine rağmen resim sayısı 141'dir. "İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindeki Türk Minyatürleri"⁵⁴ adlı lisans tezinde ise eserde 34 minyatür ve bir kaç tane geometrik şekil olduğu söylenmektedir. Ayrıca eserin 297 varak olduğu belirtilmiştir. Bu bilgi üst köşedeki sayfa numaraları göz önüne alınarak yanlışlıkla verilmiş olmalıdır.

Resimler genellikle çerçeve içindedir, fakat bazıları çerçevenin dışına taşmıştır. Bazı resimler doğrudan sayfanın üstüne çizilmiş, bazıları ise sonradan yapıştırılmıştır. Bundan resimler için önceden yer ayrıldığı, sonradan buraya ya resim çizildiği, ya da başka bir yere çizilip yapıştırıldığı sonucu çıkmaktadır. Bu da bize resimlerin başka bir nüshadan kopya edilmiş olabileceğini gösterir. 1a'da resim yeri bırakılmasına rağmen resim bulunmamaktadır. Sayfada resmin yapıştırılıp sonradan çıktığına dair izler vardır. 28a, 74a ve 79b'de da resim yeri ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Sadece bir kereye mahsus olmak üzere, 20a'da resmin kâğıdın arkasında, yani b yüzünde olduğu belirtilmiştir.

Ayrıca yıldızlarla ilgili bir cetvel ve on daire şekli bulunmaktadır. Bu şekiller *Ķamer* feleğinin dairesi, *UĶârid* feleğinin dairesi vb. ile ilgilidir. *Ķamer*'in yirmi sekiz menzili anlatılırken her menzilin yıldızlardan oluşan şekli de çizilmiştir. Fakat yirmi altıncı ve yirmi yedinci menziller beraber çizildiği için yirmi yedi şekil vardır. (bkz. vr. 30b-34b)

Bazı kelimeler ve özellikle âyetler kırmızı mürekkeple yazılmış, bazı kelimelerin üstü ise kırmızı mürekkeple çizilmiştir. Eğer bir sonraki kelime kırmızı mürekkepleyse reddade de kırmızı mürekkepledir. Reddaderler genellikle tutmaktadır. Fakat bazı sayfalarda tamir görüp üzeri kapandığı, yırtıldığı, ya da unutulduğu için reddade bulunmamaktadır: 4b, 5b, 6b, 16b, 19b... 83b ve 88b'de ise üzerlerine resim yapıştırıldığı için reddaderler görülmemektedir.

54 Ayde Tunali, "İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindeki Türk Minyatürleri," (Basılmamış Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1961), 35.

- 2b'deki reddade 3a ile tutmamaktadır, çünkü 2b'deki son kelime 3a'da tekrarlanmıştır.
- 49b'deki reddade 50a'da yoktur. 82b'deki reddade de tutmamaktadır.

Eser ciltlenirken bir varak yanlış yere konmuştur. 82b'den sonra 87a gelmelidir. 82b'deki reddade 83a ile tutmamakta, 87a ile tutmaktadır. 82a ve 82b'den sonra 87a ve 87b gelmelidir. 86b'deki reddade ise 88a ile tutmaktadır. 88b'de ise reddadenin üzerine resim geldiği için reddade okunamamaktadır. Buna göre şu sayfalar birbirini izlemelidir: 82ab, 87ab, 83ab, 84ab, 85ab, 86ab, 88ab, 89ab, 90a. Nüshanın üst köşelerindeki sayfa numaraları ise 289'a dek normal sırasını takip etmiş, bundan sonra şu sırayı izlemiştir: 289, 291, 292, 293, 294, 290, 295, 296, 297.

58b, 59ab ve 60a sayfaları daha sonra doldurulmak üzere boş bırakılmıştır. Bu durum metinde şöyle açıklanmaktadır: "(60b-61a) *Nüşhamızda bu mahalde iki burucuñ aḥkāmı yazılmayup kalmışdur. Muḥarrir-i kitāb fakir daḥi beş şaḥīfe beyāz kâğıd kırmışdur. inş'illāhu îa'ālā tamamıyla nüshası bulunduğda tahrir olına.*" Bu cümlelerden bu nüshanın asıl nüshadan kopya edilmediği, yarım olan bir ara nüshadan kopya edildiği anlaşılmaktadır.

15a, 43a, 45b, 80a, 84a'da derkenar vardır. 43a, 45b ve 46a'daki derkenarlar kırmızı mürekkepledir. Bazı şekillerin adları derkenarlardadır: 16a, 17ab, 18ab, 19ab, 20ab, 21ab, 22ab, 23ab, 24ab, 25ab, 26ab, 27ab, 28ab, 29ab. 51a ve 84a'da tılsımlar derkenarda verilmiştir.

90a'ya yapıştırılmış sayfa ışığa tutulunca altta başka yazıların var olduğu görülmektedir. 90b sayfası da beyaz bir sayfa ile kapatılmıştır, altta yazılar görülmektedir.

Müstensihin, nüshayı istinsah ederken esere aslında olmayan bazı eklemeler yaptığı anlaşılmaktadır. Eserin 28b-13 ve 29a-4 sayfaları arasında 1067[1656] tarihli bir olay anlatılmaktadır. Oysa Firdevsî'nin eseri yazdığı tarih 1487'dir. İtalya'nın Mesne adası'na *Ḳanṭûrus* adlı takımyıldızın düşmesini anlatan bu olay ve tarihi hakkında yaptığımız araştırmalarda herhangi bir ipucuna rastlamadık. Bu nedenle tek nüsha olan bu eserde verilen bilginin doğruluğunu kabul edip bu kısmın esere sonradan eklendiğini, dolayısıyla elimizdeki nüshanın dayandığı nüshanın müellif nüshası olmadığını da kesinleştirebiliriz.

1b-14'te eserin sekiz bâbdan oluştuğu söylenmesine rağmen eserde altı bâb vardır. Altıncı bâbın başlangıcı 62b-5'te müstensih tarafından yanlışlıkla dokuzuncu bâb *-bâb-ı tâsi'* olarak yazılmıştır. 42b-17'de Arapça bir beyit ve 42b-21-23'te Türkçe rubaî vardır.

Bazı müstensih hataları sık sık tekrarlanmıştır. Bu hatalar transkripsiyonlu metinde düzeltilmiş, ayrıca belirtilmemiştir.

ḥ ve ħ harfleri sık sık yanlış yazılmıştır: 2b-15 ve 11b-22: *muḥtelif/muḥtelif*, 2b-20: *vuhuş/vuhuş*, 2b-21: *daḥi/daḥi*, 15a-7: *muḥâlif/muḥâlif*, 15b-14: *ḥafiyye/ḥafiyye*.

z ve ḡ harfleri de karıştırılmıştır: 2a-11: *menzil/menzil*.

ş ve ž harflerinde karışıklık yapılmıştır: 3a-7: *şahuş/şahûz*.

' ve ğ harflerinde hata yapılmıştır: 9a-12: *'âlib/ġâlib*.

t ve ṭ harflerinde hata yapılmıştır: 10a-14: *muttaşıl/muttaşıl*.

İmlâ hataları da yapılmıştır: 2b-7 ve 8: *yalûn* kelimesi iki türlü yazılmış, 7'deki *n̄* ile, 8'deki *n* ile; 5b-1: *elinûn* kelimesinde nun harfinden sonra vav kullanılmış.

Bazen kelimelerin harfleri eksik yazılmıştır, bunlar metinde köşeli parantez içinde gösterilmiştir: 3b-7: *ür[ed]iler*, 7b-12: *va[r]dur*, 9b-7: *olınca[ya]*, 12b-23: *şar[ar]tmağ*, 34b-18: *va[r]dur*. Bunlar konuşma dilinin yazı diline aksedişi şeklinde yorumlanabilir.

Bazen kelimeler yanlış yazılmıştır, bunlar cümledeki anlama göre düzeltilmiştir: 3a-14: *hir/bu*.

Bazen kelimeler iki kez yazılmıştır: 2b-23 ve 3a-1: *mekân*.

Bazen kelimeler unutulmuştur, bunlar da anlama göre tamamlanmıştır: 6a-4: *eyüdü*.

Bağlama guruplarında, "ve" bazen hiç gösterilmemiş, bazen harfle (و) gösterilmiş, bazen de hareke ile (ötre) gösterilmiştir. Gösterilmeyenler: *şayd [u] şikâr* (6b-11); *cenk [ü] cidâl* (5a-5). Harfle (vav) ile gösterilen: *neşv ü nümâ* (42a-14). Hareke (ötre) ile gösterilen: *'örf ü 'âm* (43a-1)

2.2. ESERİN DİL VE ÜSLÛP ÖZELLİKLERİ

Da'vet-nâme'nin dili oldukça basit ve sadedir. Sanat amacı güdülmeden yazılmıştır. Eserin amacı öğretmektir, yani didaktik bir eserdir. Eserde çok sayıda Arapça ve Farsça tamlama bulunmasının nedeni, eserin çeviri olması ve birçok terim içermesine bağlanabilir. Firdevsî, *Da'vet-nâme*'yi Arapça ve Farsça eserlerden Türkçe'ye çevirdiğini eserin girişinde belirtmektedir.

Cümleler, birçok yerde birbirine "ve" bağlacı ile bağlanmış ve oldukça uzun cümleler oluşmuştur. Devrik cümleler de sık sık kullanılmıştır: "(3a) *Bir âdem bir mekânda hasta olsa ol mekânun müvekkellerini şâhib-da'vet olan kimesne da'vet idüp ve 'Ahd-nâme-i Süleymân'ı okuyup kasem vire ol hastanun şifâsı için*". "(22b) *Anun kevâkibindendür Şüreyyâ ve Deberân ki menâzil-i Kamedendür*". "(42a) *ve bir melek yapışdırur şüret-i 'azm kesb ideni 'azme ve şüret-i (9) lahm kesb ideni lahme*".

Sık sık "ki" ve "kim" bağlaçları kullanılmıştır: "(9a) *ve havâşş-ı Kamedendür ki etıbbâ dimişlerdür ki her hasta ki ayun nısf-ı evvelinde mariz ola*". "(43a) *pes ol ne tarîk duta kim bu zikr onları 'amele getüre...*"

Tamlamalarda hem Arapça, hem de Farsça söyleyiş özellikleri kullanılmıştır: *felek-i burûc* (34b-16, 34b-17) / *felekü'l-burûc* (15b-1, 35a-14); *Batn-ı Hût* (30b-19) / *Batnü'l-hût* (22a-5, 28b-10); *hâric-i merkez* (8b-6) / *hâricü'l-merkez* (8a-12).

Bazen aynı anlamlı Arapça, Farsça ve Türkçe kelimeler beraber kullanılmıştır: *Kamer* (8b-3), *meh* (36a-11), *ay* (8b-2).

Konu başlıkları genellikle Farsça verilmiştir: "(3a) *Şahratiü'n-nâr meşhûr est*", "(4a) *Der havâşş-ı in cân ki Şahratiü'n-nârdur*", "(4b) *Der beyân-ı burc-ı Cevzâ*", "(43a) *Der beyân-ı şerâyi-i da'vet-kerden-i ervâh*"

Firdevsî, astroloji veya meleklerle ilgili satırları yazarken söylediklerini sık sık âyet, ibare ve hikâyelerle teyit etmiştir.

2.3. ESERİN ÖZETİ

Giriş (1b-2a)

Bu bölümde eserin nerede, ne zaman, ne sebeple yazıldığı, hangi eserlerden çevrildiği, kaç bâbdan oluştuğu ve bâblar hakkında kısa bilgi verilmiştir.

Eserin, Hicrî 893'te Balıkesir'de çevrildiği belirtilir. Firdevsi ömrünü تنها bir yerde ilim öğrenmekle geçirirken ve matematik ilmiyle uğraşırken, adı Sultan Bayezid'in meclisinde anılmış, mecliste bulunan dostlarından birisi kendisini övmüştür. Bunun üzerine, Firdevsî'nin bir eserini görmek istemişlerdir. Firdevsî, ustalığının ortaya çıkıp ilim adamları arasında iyi bir yere sahip olmak için bu süslü nüshayı padişaha sunduğunu belirtir.

Da'vet-nâme'yi *Şemsü'l-ma'ârifî's-şagîr*, *Muşhafü'l-kevâkib*, *Dağâyıku'l-hakâyık* ve bunlardan başka nadir olan, denenmiş ve sahih Arapça ve Farsça davetname kitaplarından Türkçeye çevirdiğini söyler. Sekiz bâbdan oluştuğunu belirtir ve sırayla bâblar hakkında kısaca bilgi verir. Burada yedinci ve sekizinci bâblar hakkında bilgi verilmesine rağmen eser altıncı bâbda sona ermiştir. Yedinci bâbda *Mukarrebûn* meleklerinin davetlerinin, şartlarının, buhurlarının ve menzillerinin anlatılacağı, sekizinci bâbda *Kamerin* yirmi sekiz menzili bir ayda devr ettiği, her menzile geldiği günlerin ve bu menzillerin kutlu ve kutsuzluğunun anlatılacağı, davet ederken ayın saati, menzili, kutlu ve kutsuzluğu ve bundan başka altı yıldızın durumu bilinmezse davetin doğru olmayacağı belirtilmiştir.

Birinci Bâb (2a-4a): Bu bâb melekler ve cinler hakkında bilgi vermektedir.

Önce Allah'ın rûhlar âlemini hangi sebeple yarattığı, bunların kaç kısım olduğu, her birisinin neye müvekkel olduğu ve vatanlarının nerede olduğu anlatılır. Davet ve tılsım ilminin üstadları olan kişilerin isimleri sayılır. Bu âlemin, cinlerin ve insanın yaratılışı bu üstadların ağzından âyetlerle de desteklenerek anlatılır.

Allah, melek ve cinleri çeşit çeşit yaratmıştır. Dinleri ayrıdır. Mülkleri ve bu mülklerin vezirleri, kadıları, müderrisleri, muhtesibleri, hatipleri, casusları ve tercümanları vardır. Makamları hava, yeraltı, yüksek dağlar, harab değirmenler, hamamlar, denizler, bulutlar, mezarlar, su yolları, ocaklar, fırınlar, eski yıkık yerler ve Kaf Dağı gibi acaip ve garip yerlerdir. Vahşi hayvanlara, kuşlara, aslanlara, ejderhalara, yırtıcı canavarlara, deniz hayvanlarına, binalara, Kabe, Kudüs ve Medine gibi kutsal yerlere müvekkellerdir. Örneğin bir kişi bir mekânda hasta olursa davet eden kişi o mekânın müvekkelini davet etmek zorundadır.

Bu bâbda son olarak bütün cinlerin anası olan *Şahratü'n-nâr* adlı cin hakkında bilgi verilir. Bütün cinlerin bunun neslinden olduğu ve Allah'ın hepsinin üzerine birer melek müvekkel ettiği belirtilir. Başında, elinde, ayağında ve karnında toplam dörtbin yüzü olan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir.

İkinci Bâb (4a-43a): Bu bâb on iki burçtan oluşan felekler, ayrıca melekler ve zaman kavramı hakkında bilgi vermektedir.

Önce sırası ile on iki burç, şekilleri ve *Kamer* her burca gelince neleri yapmanın iyi olduğu anlatılır ve burcun resmi verilir. Bu burçlar şunlardır: *Hamel, Şevr, Cevzâ, Sereţân, 'Esed, Sünbüle, Mizân, 'Akreb, Kavs, Cedy, Delv ve Hüt.*

Bundan sonra felek tanımlanır ve felekler sırası ile verilir. İlk yedi felek şunlardır: *Felek-i Kamer, felek-i 'Ulârid, felek-i Zühre, felek-i Şems, felek-i Mirrih, felek-i Müşterî ve felek-i Zuhal.*

Feleklerin her birinin bir mekânı olduğu, buradan ayrılmadıkları, hareketlerinin çok hızlı olduğu, bazısının *felek-i a'zam* gibi doğudan batıya, bazısının *felek-i şevâbit ve eflak-ı seyyârât* gibi batıdan doğuya, bazısının *dolâbî*, bazısının *rahavî* ve bazısının yılankevî hareket ettiği belirtilir. Bazı feleğin merkezi *dokuz eflâk* gibi âlemin merkezidir. Bazı feleğin merkezi *hâricü'l-merkez felekler* gibi âlemin merkezi değildir. *Eflâk-ı tedâvir* gibi bazı felekler bir mekânı kapsamaz. Sabit yıldızların bulunduğu *felek-i şevâbit* ve bütün felekleri çevreleyen ve hiç yıldız olmayan *felekü'l-eflâk (felek-i atlas)* anlatılır.

Daha sonra yukarıda adları geçen yedi felekteki yıldızlar iki bölümde incelenir. Birinci bölümde her bir yıldızın merkezinin ne olduğu, felekler arasındaki yeri, hareketi, büyüklüğü anlatıldıktan sonra feleğin dairesi şema halinde verilir. İkinci bölümde yıldızların nitelikleri ve resmi verilir.

Feleklerin hareketi anlatıldıktan sonra sekizinci felek olan *felek-i şevâbit*, yeri, hareketi ve büyüklüğü anlatılır. Sabit yıldızların görünenlerinin sayıları verilir ve tamamının sayısının bilinemeyecek kadar çok olduğu belirtilir. Bu yıldızlardan bazı şekiller hayal edildiği belirtildikten sonra kuzey tarafındaki yirmi bir, *munţakatü'l-burûc* üzerindeki on iki ve güney tarafındaki on beş takımyıldız anlatılır. Takımyıldızların neye benzetildiği, kaç yıldızdan oluştuğu, bu yıldızların yerleri ve özellikleri belirtilir ve resmi verilir.

Birkaç satırda kuzey kutbunun faydaları anlatıldıktan sonra *Kamerin* neden yirmi sekiz menzile ayrılması gerektiği belirtilir ve sırası ile yirmi sekiz menzilin adları, şekli, yeri, doğuş ve batış zamanları, özellikleri ve her menzildeki yıldızların resmi verilir. *Kamerin* yirmi sekiz menzilin isimleri şunlardır: *Şeraţeyn/Şereţân, Buţayn, Şüreyyâ, Deberân, Heğ'a, Hen'a, Zirâ', Nesre, Tarfe, Cebhe, Zübre, Şarfe, 'Avvâ, Simāk, Ğafr, Zubânâ, İklîl, Kalb, Şevle, Ne'âyim, Belde, Sa'd-ı Zâbih, Sa'd-ı Bula', Sadü's-Su'ûd, Sa'dü'l-Ahbiye, Ferğ-i Evvel, Ferğ-i Şânî, Rişâ .*

Bundan sonra *felek-i burûc* anlatılır. Felekler, hareketleri, *dâ'ire-i felekü'l-burûc, dâ'ire-i mu'addilü'n-nehâr*, mevsimler, burçlar, dereceler hakkında bilgi verilir. Bütün felekleri çevreleyen *felekü'l-eflâk*da hiç yıldız olmadığı, diğer adlarının *felek-i a'zam, 'arş-ı 'azîm ve felek-i atlas* olduğu söylenir, hareketi hakkında bilgi verilir ve şema halinde gösterilir.

Şükr adlı bir yıldızın varlığından bahsedilir. Bu yıldızın özellikleri anlatılır ve şeması verilir.

Son kısım meleklerle ayrılmıştır. Melekler tanımlanır, ne sebeple yaratıldıkları belirtilir ve varlıklarının âyetlerde de bildirildiği açıklanır ve örneklendirilir. Meleklerin kaç sınıf olduğu, şekilleri ve görevleri açıklanır:

- *Salâtda, rükû'da, sücûdda ve ku'ûudda* olan melekler.
- *Hamele-i arş*. İnsan, öküz, arslan ve akbaba şeklindeki dört melek ve her birisinin görevleri açıklanır.

Rûh, İsrâfîl, Cebrâil, Mikâil ve *'Azrâil* melekleri. Görevleri ve şekilleri açıklanır. Bazılarıyla ilgili hikâyeler anlatılır.

Muḥarrebun (Kerrûbiyûn) melekleri. Görevleri, yedi felekte ne şekilde oldukları açıklanır.

Kirâmen Kâtibîn melekleri. Özellikleri ve görevleri açıklanır ve bunlarla beraber yanlarından hiç ayrılmayan bir meleğin daha olduğu, bunun şekli ve görevi açıklanır.

- *Mu'aḳḳibât* melekleri, *Münker, Nekîr, Seyyâḥûn* melekleri ve çeşitli müvekkel melekler. Şekilleri ve görevleri açıklanır.

Son olarak zaman hakkında bilgi verilerek senenin nasıl bölündüğü ve gece ve gündüz anlatılır.

Üçüncü Bâb (43a-46a): Bu bâb melek ve cinlerin daveti ve davetin şartları hakkındadır.

'İmam Ca'fer-i Şâdık'tan nakledilerek rûhların hangi şartlarda davet edildiği ve davet edecek kişinin özellikleri hakkında bilgi verildikten sonra Belinâs Hâkîm'in davet şartları hakkında verdiği bilgi aktarılır. Buna göre davet ilminin sekiz şartı vardır. Bu şartlar "*Da'vet-nâme*"de Büyü, Davet" bölümünde verilecektir.

Dördüncü Bâb (46a-62b): Bu bâb güneşin dolaştığı her burca müvekkel olan meleklerin daveti hakkındadır. Güneş hangi burca geldiyse o burca müvekkel olan melek ve cinlerin adları, şekilleri, davet şartlarının ne olduğu (hatemi, buhuru, tesbîhi, levhi ve tılsımı) anlatılır ve resimleri verilir.

Burçlardan *Hamel, Şevr, Cevzâ, Sereṭân, Esed, Sünbüle, Mizân, 'Akreb, Ḳavs* ve *Hût* verilmiş, *Cedy* ve *Delv* burçlarının yeri boş bırakılmış ve nüshanın tamamı bulununca ekleneceği belirtilmiştir.

Beşinci Bâb (62b): Bu bâb güneşin ve ayın, senenin günlerindeki hareketleri hakkındadır. Güneş ve ayın hangi günde, hangi burçta ve hangi menzilde olduğu şematik olarak açıklanır.

Altıncı Bâb (62b-90a): Bu bâb ay, yirmi sekiz menzilden her birine geldiğinde o menzile müvekkel olan meleklerin daveti hakkındadır. Ay her menzile gelince bir melek ve cinleri gelip müvekkel olur. Müvekkel olan melek ve cinlerinin adları, şekilleri, davet şartlarının ne olduğu (hatemi, buhuru, tesbîhi, levhi ve tılsımı) ve melek ve cinlerin resimleri verilir.

Ondokuzuncu menzilden itibaren menzillerin tasnifi karışmıştır.

3. DA 'VET-NÂME'DE ELE ALINAN KONULAR

3.1. ASTROLOJİ

Dîvân edebiyatında ve *Da'vet-nâme*'de astroloji anlatılmadan önce astrolojinin mahiyeti hakkında burada genel bir bilgi verilmiştir⁵⁵.

İslâm müelliflerine göre astroloji biliminin adı, '*ilm (şinâ'at) aḥkâmü'n-* (ya da *każāya'n-*) *nücüm* -yıldızların hükümleri ilmi- veya kısaca '*ilm (şinâ'at) ü'l-aḥkām*'dır. Bazı Arap müellifleri XIII. yüzyıldan itibaren '*ilmü'n-necâma* adını da kullanmışlardır. Bunlarla beraber '*ilmü't-tencîm* tabiri, astroloji veya astronomi için kullanılmıştır. Astrologlara *aḥkāmî*, *müneccim* veya *neccâm* denir; *müneccim* astronomlar için de kullanılır.

Astroloji, yeryüzünde meydana gelen bütün olayların gök cisimlerinin özellikleri ve hareketleri ile ilgili olduğu prensibi üzerine kurulmuştur. İnsanlar yıldızların etkisi altındadır. Yıldızların etkisi, herbirinin kendi özellikleri ya da dünya veya diğer yıldızlara göre olan durumlarına bağlıdır. Bu etkileri bilmek ve bunlardan hüküm çıkarmak astroloğun görevidir.

İslâm astrolojisinin kullanımında başlıca üç sistem vardır: 1. *Meşâi'l* (meseleler) sistemi: Müracaat eden biri tarafından günlük hayata ait olaylara, örneğin kaybolmuş bir kişi hakkında bilgi almaya, bir hırsız ortaya çıkarmaya veya kaybolmuş bir şeyi bulmaya ait sorulara cevap vermek. 2. *İhtiyârât sistemi*: Bazı işleri yapmak için en uygun zamanı seçmek. Bu zaman ayın on iki evden hangisinde bulunduğunu görmekle belli olur. Hint usullerini tercih eden müneccimler ise on iki ev yerine, yirmi sekiz ay menzilini kullanmışlardır. 3. Doğum günü sistemi ya da sene tahvilleri (*taḥâvîlü's-sinîn*) sistemi: Bir kişinin doğumundan, bir saltanat devrinin, mezhebin ya da dinin başlangıcından, bir şehrin kuruluşundan beri geçen veya geçtiği tahmin edilen senenin kısımlarına dayandırılır. Bunda, doğum anında gökteki durumun doğan kişinin kaderini tesbit ettiği ve bunun değişmeyeceği inancı vardır. Doğum anını kesin olarak tayin etmek güç olduğundan bu sistemdeki güçlükler diğer ikisinden daha fazladır.

⁵⁵ Bu konuda daha geniş bilgi için bkz. A. Adnan Adıvar, *Osmanlı Türklerinde İlim* 2.bs. (İstanbul:Remzi Kitabevi, 1970), 40-109; Carlo Alfonso Nallino, "Astroloji, Astronomi" *İslam Ansiklopedisi*, 5. bs. (İstanbul: MEB, 1978) 1: 682-693; Carlo Alfonso Nallino, "Sun, Moon, and Stars," *The Encyclopedia of Religion and Ethics*, (Edinburgh: T.&T. Clark, 1921) 12: 88-101; Muammer Dizer, *Takiyüddin* (Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990), 16-34.

Astroloji, halifelerin ve sultanların saraylarında olduğu gibi halk arasında da son yüzyılda dek hüküm sürmüştür. Astronomi kitaplarında heyete ait matematiksel konuların yanısıra, heyetle ilişkili olan astroloji konularından da bahsedilmiştir. Astrolojinin hüküm çıkarmaya ait kısmı, sayıları oldukça fazla olan kitap ve risalelerde yer almıştır.

'İlm-i tencim yıldızların hareket ve durumlarından ahkâm çıkarmak ilmidir. Hükümdar saraylarında müneccimbaşılık çok önemli bir mevki sayılırdı. Bu ilimle meşgul olanlar, hükümdarların talihlerine bakarlar, önemli olayları haber verirler, savaş ve barış zamanlarını tayin ederler, kısaca *eşref-i saat* ararlardı. Sonraları yalnız önemli olaylar için değil, önemsiz ve basit olaylar için bile *eşref-i saat* tayin etmeye başladılar. Gemi yaptırmak, seyahate çıkmak, vergi toplamak, nikah kıydırmak, ev yaptırmak, hamama gitmek ve hatta müşhil almak gibi konularda zaman tayin olunur ve yeni doğanların zayırlıkları tanzim edilirdi.

Astronomi ilmine Müslümanlar tarafından 'ilmü'l-hey'et (kâinatın manzarası ilmi) ve 'ilmü'l-eftāk (felekler ilmi) ismi verilmiştir. Müslümanlar Aristo'nun tasnifine uyarak astronomiyi dört riyazî ilimden biri olarak saymışlardır. Onlara göre astronominin amacı Yunanlılarda olduğu gibi, yıldızların zahiri hareketlerinin incelenmesi ve geometrik işaretlerin tayininden ibaretti.

İslâmın başlangıcında Arapların bazı ameli astronomi bilgileri vardı. Bedevîlerin, sık sık yaptıkları gece yolculuklarında ay ve parlak yıldızların doğuş ve batış yerlerinden başka kılavuzları yoktu. Senenin mevsimlerini, *menâzilü'l-ķamer* denilen yirmi sekiz yıldız grubuna bakarak tayin ederlerdi. Yerleşik kabileler arasında, tarım mevsimlerini tayin etmek ve hava tahminleri için *menâzilü'l-ķamer* yıldızlarından bazılarının durumlarına bakılırdı. Astronominin ilmî gelişmesi, Hindistan'dan gelen iki kitabın etkisi ile ancak VIII. yüzyılda başlamıştır. Bu kitaplardan biri, 771'de Bağdat'ta Arapçaya nakledilen *Brahmasphutasiddhanta*'dır. Diğeri, 500 yılında telif edilmiş olan bir kitaptır. Bunlara daha sonra, Sâsânîlerin son devrinde *Zicü'ş-şehriyâr*'ın Arapça tercümelemleri eklenmiştir. Yunan etkisi en önemli olanıdır. *Almagest*'in tercümelemleri yapılmış, bunu Batlamyos'un, Theon'un, Aristarkhos'un ve diğerklerinin eserlerinin tercümelemleri izlemiştir.

İslâm dininde namaz vakitleri ve dinî günler, güneş ve ayın gökyüzündeki konumuna göre ayarlanır, sivil takvimin düzenlenmesi ve çeşitli bölgelerde kible doğrultusunun tayini, astronomi gözlem ve hesaplarına dayanırdı. Bu ihtiyaç rasathanelerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. IX. yüzyılın başlarında kurulmaya başlanan rasathaneler uzun yıllar önemini korumuştur. Kuzey İran'da, Sultan Celaleddin Melikşah tarafından Nişabur'da yaptırılan rasathanede onun haleflerinden Sultan Sancar namına, astronom el-Hâzinî, *ez-Zicü's-Sancari*'yi yazmıştır. Daha sonra İlhanlılardan Hulâgû'nun batı İran'da yaptırdığı rasathanede Naşirü'd-din Tûsî ve arkadaşlarıncı on iki yıl süren bir çalışmadan sonra, Farsça meşhur *Zic-i İlhanî*'yi neşretmiştir. Tûsî'nin öğrencisi Kuţbu'd-din Maḥmûd eş-Şirâzî, Kahire'de İbnü'ş-Şâtir, Semerkand'da Timur'un torunu Uluğ Bey ile birlikte Cemşid el-Kâşî, Kâzî-zâde er-Rûmî ve 'Alî Kuşcu önemli rasatlar yapmışlardır. İslâm dünyasında astronominin bilimsel incelenmesi Uluğ Bey ile son bulmuştur.

İslâm'da rasathanelerin ömrünün çok az olmasının başlıca nedeni, rasathaneleri hükümdar ve vezirlerin kurması, bunların desteği kalktığı zaman rasathanelerin kapanmasıdır. Diğer önemli neden ise, dinî ihtiyaçlar için gerekli olan zîc'ler tamamlandığı zaman, rasathaneye ihtiyaç olmamasıdır. Çünkü İslâm'da rasathanenin asıl amacı zîc düzenlemektir, dolayısıyla bilimsel amaç söz konusu değildir. Bu nedenler, çalışmaları XI. yüzyılda duraklama dönemine sokmuştur. Buna karşılık bu yüzyıl batı dünyası için bir dönüm noktasıdır. Osmanlı İmparatorluğunda ise, XVI. yüzyılın ilk yarısına kadar müsbet bilimler alanında önemli bir gelişme göze çarpmamaktadır.

Kanunî Sultan Süleyman zamanında devlet hizmetine giren Seydi Ali Reis yalnız denizcilik konularını değil, deniz astronomisini ve coğrafyasını da iyi biliyordu. Arapça ve Farsça eserlerden derlenmiş olan *Mir'atü'l-memâlik* adlı eseri seyahatname niteliğindedir. Gözlem ve deneyimlerini içeren *Muhît* adlı eseri deniz astronomisi ve coğrafyası ile, *Mir'atü'l-kâ'inât* adlı eseri ise astronomi ile ilgilidir. Ali Kuşçu'nun *Hulâşatü'l-Hey'e* adlı eserini bazı ilavelerle Türkçeye çevirmiştir. Muştafa bin 'Aliyü'l-Muvakkîit, *Tuhfetü'z-zamân ve harîdetü'l-e'vân* adlı risalesinde, gökkürelerinin ve yıldızların niteliklerinden, deniz ve dağlardan bahseder. III. Murat zamanında Maḥmud bin 'Ali Sipâhizâde, *Evzah'l-mesâlik ma'rifeti'l-memâlik* adlı eserinde yeryüzü, deniz, ırmak ve göllerden bahseder. Mehmed bin 'Ömer Beyâzîd bin 'Âşık, *Menâzirü'l-'avâlim* adlı eserinde, coğrafya ve astronomiden bahseder. Mustafa Zeki, Gıyaseddin Cemşid'in *Süllemü's-semâ* adlı eserini Türkçeye çevirmiştir. Abdullah bin Pervîz, Ali Kuşçu'nun *Risâle fi'l-Hey'e* adlı eserini *Mirkâtü's-semâ* adı ile çevirmiştir. Tâkiyü'd-dîn XVI. yüzyılda İstanbul'da bir rasathane kurmuş ve astronomi ile ilgili eserler vermiştir. Erzurumlu İsmail Hakkı'nın 1756'da yazdığı ve oldukça ün kazanmış *Ma'rifet-nâme* adlı eserinin bir bölümü bu konuya ayrılmıştır⁵⁶.

3.1.1. Dîvân Edebiyatında Astroloji

Dîvân edebiyatında, kozmoğrafya, 'ilm-i nücûm, 'ilm-i sihr ve 'ilm-i kîmyâ gibi çeşitli ilimlere ait kelime ve tabirleri kullanırken şairler, eserlerine ilmî bir hava vermek veya bu ilimlere ne derece vakıf olduklarını göstermek amacıyla değildirlir. Şair, bu bilgileri kullanırken kelime ve tabirlerle daima belirli teşbihler ve mazmunlar yapar; bu klişe teşbihler, mazmunlar ve diğer hayal sistemleriyle kendi his ve düşüncelerini anlatmaya çalışır. Bunu yaparken gösterdikleri maharet ve incelik onlar için çok büyük önem taşır⁵⁷.

'İlm-i aḥkâm-ı nücûma esas olan, yedi gezegen ile on iki burçtur. Bu ilimle meşgul olanlara göre, her insan, hayvan, bitki ve maden yıldızların etkisi altındadır. Gezegenlerin her birinin hisler, ahlak, tabiat ve sağlık üzerine etkileri vardır. Her birinin delalet ettiği renk ve özellik başkadır. İnsanlar, etkisi altında bulundukları yıldızın özelliklerine göre iyi veya kötü, cömert veya cimri, talihli veya talihsiz olabilirler. XV. yüzyılda Bâli tarafından II. Murad adına yazılmış olan *Murad-nâme*'de bu ilmin önemi şöyle anlatılmaktadır⁵⁸:

56 Erzurumlu İsmail Hakkı, *Mârifetnâme*, haz. M. Faruk Meyan, (İstanbul: Bedir Yayınevi, 1993), 28-301.

57 Ahmed-i Dâî, *Çengname*, Critical Edition and Textual Analysis by Gönül A. Tekin, (Harvard Üniversitesi: Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, 1992), 148-149.

58 Ağâh Sırrı Levend, a.g.e., 197-199; Ahmed-i Dâî, a.g.e., 150.

İlm-i Nücûm

Müneccim olursan dürüş her zaman
 Ki ilm-i riyazet bulasın heman
 Mukavvimliğe kaadir olmak gerek
 Hem öz vaktine hâzır olmak gerek
 Dürüş zice tahsil ide gör tamam
 Ki muhtac olalar sana hâs-u-âm
 Huda nûrdan çün yarattı melek
 Dahi düzdü bir yerle dokuz felek
 Yeri soffâ eflâki sayvan kodu
 Bu meydanda oyuncu hayvan kodu
 Ki döne felekler süre işleri
 Ala yazları götüre kışları
 Ne denlü diler ise seyran ide
 Kimi pürferah kimi hayran ide
 Dahi her felekte ki yıldız kodu
 Birisinde ef'âli bin yüz kodu
 Burucu dekaayık yarattı bile
 Ki ahkâmını hikmet ehli bile
 Şu kim okumuş ola ilm-i nücûm
 Havâdis ahâdisini andan um
 Bular noliserdür bilür ekserin
 Nice ekserin belki bilür varın
 Pes anla ki âlemde âkil kişi
 Anı hasıl etmeye koya işi
 Hususâ ki dünyada sultan ola
 Bir iklime hükmedici han ola
 Gerekdür ki ilm-i nücûm okuya
 Kalan işlerin hep anınçün koya⁵⁹

Felek: Gök, gökyüzü, sema, talih, baht, kader olarak da geçer. Çoğulu eflâktır. Battamyos'un sistemine göre dünya kâinatın merkezidir. Dünyayı içiçe geçmiş bir şekilde, soğan zarı gibi dokuz felek çevreler. Yedisi, yedi gezegenin feleğidir. Birinci felekte *Kamer* ve sırasıyla 'Ufârid, Zühre, Şems, Mirrih, Müşterî ve Zuhal gezegenleri bulunur. Bunların insanlar üzerinde iyi ve kötü etkileri vardır. Sekizinci felek sabit yıldızlar ve burçlar feleği olan *felek-i şevâbittir*. Dokuzuncusu ise, cisimden arınmış olup bütün felekleri saran en büyük, en yüksek felektir. *Felek-i atlas*, *felek-i a'zam*, *felekü'l-eflâk* adlarıyla anılır. Hükema felsefesine göre sekizinci feleğe *Kürsî*, dokuzuncuya da 'Arş denir. *Felek-i atlas* devrini yirmi dört saatte tamamlar. Doğudan batıya doğru dönüp bütün felekleri de döndürür. Diğer

59 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 198-199.

feleklerin hareketi ise iki türlüdür; biri *felek-i aqlas* ile doğudan batıya, diğeri de batıdan doğuya doğrudur. *Felek-i aqlas*ın dönmesiyle kendi istikameti dışında dönmeye zorlanan sekiz felek, insanların talihleri, refah ve mutlulukları üzerinde değişken ve aksi durumlar ortaya çıkarır. Felekler üzerine şikâyet etmenin nedeni budur: "Kahpe felek, döneke felek" gibi şikâyetlerin nedeni dokuzuncu feleğin ters dönmesidir. "Kanbur felek" tabiri feleğin sırtının yuvarlak oluşundandır⁶⁰.

Felek bazı birleşik sıfatlarda olumlu anlamlarda da kullanılmıştır; felek-câh, felek-rif'at, felek-pâyê, felek-meşreb, felek-reftâr gibi. Eflâk, çerh, gerdûn, sipihr, semâ, âsumân ve gök gibi eşanlamlı kelimelerle geçen felek, dîvân şairleri tarafından yükseklik, yücelik, genişlik, sonsuzluk, parlaklık gibi özellikleriyle anılır. Feleğin aldığı renkler nedeniyle pîrûze, çini, minâ-reng, sürh-âb gibi deyimler kullanılır. Dönüşüyle sergerdân olarak nitelenir. Câmi-i eflâk, sakf, tâk, kubbe, günbed, kemer, tennûr, kemân, hokka, devât, dürc, tas, leğen, fânus, çenber, değirmen, dolap, çark, sade, sanduka, beşik, kayık, merdiven, kapı, bostan, sebze-zâr, gülşen-i hazrâ, gül-zâr, sâgar, kadeh, şişe, sâyebân, çâder, perde, saz, çeng, âhû, ormanlık (bîşe), çâh, âyîne, bezm, encümen, cennet; pîr, zâl, pîre-zen, zen, rakkâse, sâkî, âşık, şikeste-dil, üstâd, sitem-kâr, musâhib, cübbe-i ezrak, kürk-i sincâb, kabâ, gaddar, kakhâr, sarrâf, hırsız, hayyât, mâder, rahim, subha-gerdân, mihmân-hane, dev, ehrimen, hindû, sîmurg, hevâ-dâr, bî-karar, la'l, defter, dâmen, karı; kasr, saray, eyvân, kûy, asitân, eşik, taht, minber, meydân, top, at, âhûr, Şâmî, zırh, siper, kal'a, bürç, kafes, fülk, bahr, habâb, gûş, suturlâb, su'bân kelimeleriyle birer ilgi nedeniyle kullanılan felek, ihtiyarlığı, dönekeliği, kimseye yar olmaması, kahpeliği gibi özellikleriyle şikâyetlere neden olur⁶¹.

Yıldızlar: Kevkeb, necm, ahter, sitare, tâbende, tâbân, bî-hisâb gibi sıfatlarla kullanılan yıldızlar, büyüklük, küçüklük mukayesesi sözkonusu olduğu zaman, küçüklük ifade eder; mukayese edildiği varlık ise gök veya güneştir. Bu ifade için aldığı sıfat kem-terîndir. Bulundukları yerin sekizinci felek olması ve burçlarda kümelenmiş olmaları nedeniyle çok yerde burç kelimesiyle beraber kullanılır. Çeşm, eşk, katre-i şebnem, akça, jale, dane, arpa, darı, funduk, nukl, çakıl (hasâ), mîh, şüküfe, sibâb, haşem, mum, kandil, meş'al, çocuk, sevgili, leşker, gedâ, âşık, mihman, nokta, göz, yumurta gibi kelimelerle teşbih yapılır. Genellikle yuvarlaklık, parlaklık, renk, küçük küçük parçalar halinde ve serpilmiş olarak bulunmaları nedeniyle benzetmeler yapılır⁶².

Seyyareler: *Kamere* olan uzaklıklarına göre şöyle sıralanırlar: *Zuhal*, *Müşteri*, *Mirrîh*, *Şems*, *Zühre*, *'Uṭârid*, *Kamer*. *Şems*in üstünde olan *Zuhal*, *Müşteri* ve *Mirrîh* *eflâk-i selase-i ulviyye*, *Şems*in altında olan *Zühre* ile *'Uṭâride süfliyyin*, beşine birden *hamse-i mütehayyire* denir. *Kamer* ve *Şems* bunlara eklenince *seh'a-i seyyare* tamamlanmış olur. Bu yedi seyyareye *kevakib-i seh'a-i seyyare*, *heft ayine* veya *heft banu* derler. Bu yıldızlar, sahip oldukları özelliklere göre belli sıfatlarla vasıflandırılırlar. Örneğin *Zuhal*, *nahs-i ekber-ü Hindupeyker*;

60 İskender Pala, *a.g.e.*, 164-165; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 149; Harun Tolasa, *Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası* (Ankara: Atatürk Üniversitesi, 1973), 425-426; M. Nejat Sefercioğlu, *Nev'î Dîvânı'nın Tahlili* (Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990), 317-318.

61 İskender Pala, *a.g.e.*, 165-166; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 427-431; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 318-330.

62 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 431-433; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 330-333.

Müşterî, sa'd-i ekber-ü saadetgüster; *Mirrih*, Mirrih-i ahmer, naht-i asgar-ı celladmanzar; *Zühre*, sa'd-i asgar, banu-yı azra, zühre-i zehra; *'Uṭārid*, debir-i sema, Utarid-i hûb-sîmâ; *Şems*, Şems-i münir, neyyir-i a'zam; *Kamer*, Kamer-i hûb-manzar, Kamer-i peripeyker, neyyir-i asgar. Sahip oldukları özelliklere göre bunlardan başka sıfatlar da alırlar⁶³.

Kamer: *Neyyir-i asgar* olan *Kamerin* tabiatı soğuk ve nemlidir. *Sa'd-ı mutavassıt* da denir. Bu seyyareye mensup olanlar sebatsız, ihmalcı, kararsız, hayalperver, zayıf ve dayanıksız, bencil ve endişeli olurlar. Birinci feleğe, pazartesi günü ile cuma gecesine hakimdir. *Kamerin* yeri birinci kat göğe Farsçada sipihir denir. Beyaz renk ona aittir. Dostu *Şemstir*, düşmanı yoktur. Keten, karnış ve kuru ot gibi şeyleri çürütme özelliği vardır. Bu etkisi ayın ilk yarısında fazla, ikinci yarısında az olur⁶⁴.

Ragıp Paşa: Ol mehin ser tâ bepâ nûr-ı mücessemdir teni
Târ-ı kettân-ı nigchten olmuyor pîrâheni⁶⁵

Neşatî: Çün bastı kadem sipihre ol şâh
Gösterdi kusûrun arz edip mâh⁶⁶

Eski edebiyatta kıyamet ve ahır zaman manasına kullanılan *devr-i Kamer* tabiri vardır. İnanca göre, yedi seyyareden her birine ait ve biner sene olan yedi devir vardır. Bunların ilki, *devr-i Adem* de denen *Zuhal* devridir. Adem ve *Zuhal* kelimeleri ebced hesabına göre aynı rakamı (45) verirler. *Zuhal*, *Mirrih*, *Müşterî*, *Şems*, *Zühre* ve *'Uṭārid* devirleri geçmiştir. İçinde bulunduğumuz devir ise *devr-i Kamerya* da *devr-i Muhammedî* dir.

Baki: Gerdûn-i dûna âkil isen itme i'timad
Dönsün piyâle devr-i Kamerden budur murad⁶⁷

Şeyh Galip: Vâbeste ise ayş-ü tarab hükm-i nücuma
Mehtab ideriz yâr ile devr-i Kamer'dir⁶⁸

Devr-i Kamer tabiri, genellikle fitne kelimesiyle beraber kullanılır, fitne ahır zaman demektir. *Peyk-i felek*, *kaasîd-ı felek* tabirleri de *Kamerden* kinayedir⁶⁹.

Kamer, güneşten aldığı nûrla geceyi aydınlatan, yol gösteren, doğaya güzellik ve çekicilik veren bir ışık kaynağıdır. El değmemişlik, yanına yaklaşılamama, uzaktan seyr edilme, her gece görünmeme ve bir yerde karar kılmama, karanlığı aydınlatma, yüksekte bulunma, yüzündeki siyah lekeler gibi özellikleriyle sevgili ile birlikte kullanılır. Yıldızlarla padişah-asker ilişkisiyle kullanılır. Yıldızlar, ayın kaybolması üzerine dökülen gözyaşlarına benzetilir. Güneş ile ay âşık-mâşuk ilişkisi içindedir. Gece ile ay, daima sevgilinin saç ve yüzü (veya

63 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 200.

64 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 201; İskender Pala, *a.g.e.*, 56; Ahmet Talat Onay, *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*, haz. Cemal Kurnaz, (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1992), 48.

65 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 201.

66 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 48.

67 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 202.

68 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 202.

69 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 201-202.

· yanağı) çerçevesinde ele alınır. Yeni ay (hilâl), sevgilinin kaşına benzetilir. Ayrıca, hilâlin görünmesiyle orucun (Ramazanın) bitip bayramın başlaması ve bayramla başlayan iştret ve eğlence ile ele alınır. Oruçlu nasıl bayramı beklerse, aşık da sevgilinin yüzünü göstermesini öyle bekler. Hilâl, şekli nedeniyle felek noksanı, nakıs ve eksik olarak nitelendirilir. Eksikliğini tamamlamak için güneş ışığına ihtiyacı vardır. Ayrıca dal, nun ve lam harflerine benzetilir. Dolunay, güzellik ve cemal, yuvarlaklık ve parlaklık ile anılır. Ayrıca bedr ayın en ışıklı devresi olduğu için, gece yol bulmayı kolaylaştırıcı özelliği ile kullanılır⁷⁰.

'**Uṭârid**: Merkür gezegenidir. Eski Yunanlılara göre bir adı da Hermes'tir. Zeus'un oğludur. Babasının kararlarını o ilân eder. Lirin mucididir. Tabiatı soğuk ve kurudur. Diğer yıldızların tabiatlarıyla uyuma özelliğinden dolayı mümteziç ve münafık olarak vasıflandırılır. Buna mensup olanlar zeki, faal, düzgün konuşan, uysal ve sanata yatkın olurlar. Neşeli, hassas, aynı zamanda hilekâr ve vefasızdırlar. İkinci feleğe ve pazar gecesiyle çarşamba gününe hakimdir. Karışık renkler buna aittir. Dostu *Ḳamer*, düşmanları *Şems* ile *Zühredir*. Edebiyatta debîr-i felek (feleğin katibi), debîr-i sema, münşi-i çerh, tîr gibi tabirler '*Uṭâride* kinayedir⁷¹.

Baki: Dest urmuş idi kil-k-i şihâba debîr-i çerh
Tuğrânüvis-i hükm-i Hudavend-i ins-ü cân⁷²

Sünbülzade: Necm-i bahtında bulur lâmia-i is'âd
Ne zaman kil-k-i Utârid çıkarırsa takvim⁷³

Zühre: Venüs gezegenidir. Nâhid, Çobanyıldızı ve Kervankıran da denir. Tabiatı soğuk ve nemlidir. Bu yıldızla bakmak kalbe sevinç verir. Buna mensup olanlar güzel, zarif, sevdaya meyilli, sanatkar, zevke ve gösterişe düşkün olurlar. *Sa'd-i asgar* dır. Üçüncü feleğe ve salı gecesiyle cuma gününe hakimdir. Yeşil renk, ayrıca inci ve gümüş buna aittir. Efsaneye göre *Zühre* İranlı, çok şuh ve güzel bir kadınmiş. Harut ve Marut adlı meleklerden göğce yükselmenin yolunu öğrenip oraya çıkmış. Sazende olarak vasıflandırılır. Dîvân şiirinde şarkı, aşk, güzellik ve çalgı ile birlikte anılır. *Şemsi* seyyareler arasında sultan-ı cihân kabul eden eski müneccimler, diğer seyyarelere o sultanın mahiyetinde birer hizmet vermişlerdir. *Ḳamer* veziri, *Zühre* çalgıcısı, *Müşterî* kadısı, '*Uṭârid* katibi, *Zuhal* hazinedarı ve *Mirrih* seraskeridir. Yunan mitolojisine göre aşk ve müzik tanrıçası Afrodit veya Venüstür. Gök ile gündüzün kızıdır. *Zuhal* babasını öldürdüğü zaman birkaç damla kan, denizde bir köpüğe düşmüş, Afrodit bu kan ile köpükten doğmuştur⁷⁴.

70 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 443-449; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 347-353.

71 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 202-203; İskender Pala, *a.g.e.*, 504; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 423; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 152; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 443.

72 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 203.

73 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 203.

74 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 204; İskender Pala, *a.g.e.*, 538; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 446-447; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 151, 152.

Baki: Bezm-i felekde urmuş idi Zühre sâza çenk
Ayş-ü safada hurrem-ü handan-ü şâdman⁷⁵

Çengnâme'de çeng kendini Zühreye teşbih etmiştir:

Felekde şimdi kim var Zühre yıldız
Benem sâzı anuñ her gice gündüz⁷⁶

Zühre, bezm-i ayş düzenler; hem sazende, hem hanendedir. Şah bezmlerinde dolaşır. Sazını çalarken gök ve felekler, bazen de güneş oynayıp semâ yaparlar. Aynı zamanda bestekârdır⁷⁷.

Şems: Afitâb, hurşîd, mihr, gün de denir. *Neyyir-i a'zam* ya da *sultan-ı a'zam* denilen Şemsin tabiatı sıcak ve kurudur. Buna mensup olanlar kuvvetli, zeki, sanatkâr, işlerinde başarılı, güneş gibi halkı cezbeden, gösteriş, zevk ve safaya düşkündürler. Dördüncü feleğe ve pazar günü ile perşembe gecesine hakimdir. Sarı renk ona aittir. Kimyagerler altına şems derlerdi. Şemsin hareketi, kuzey burçları olan *Hamel*, *Şevr*, *Cevzâ*, *Sereşân*, *Esed* ve *Sünbüle* burçlarında ağır, güney burçları olan *Mizân*, *Akreb*, *Khavs*, *Cedy*, *Delv* ve *Hüt* burçlarında hızlıdır⁷⁸.

Işık ve aydınlık vermesi, parıltısı, ısı taşıması ve dağıtması, bitkilerin gelişmesinde rol oynaması ve la'l gibi değerli taşların oluşmasına neden oluşu, diğer seyyarelerin sultanı olması, doğuşu ve batışı bakımlarından ele alınır⁷⁹.

Nev'i: Tolmadan peymânesi mâhun mey-i hurşîdden
Girmeden raksa felekler nagme-i nâhîdden⁸⁰

Ahmet Paşa: Öykünelden yüzüne hergiz bakılmaz yüzine
Bî-hayâdur ki oldu bu vech ile müstahkar güneş⁸¹

Mirrih: Merih, Mars gezegenidir. *Nahs-i asgar* denilen *Mirrih*in tabiatı aşırı derecede sıcak ve kurudur. Buna mensup olanlar kuvvetli, hiddetli, sert, cüretkar, dengeli, kavgacı ve mücadelecidirler. Cellatlar, fesatlar ve yol kesiciler buna mensuptur. Beşinci feleğe ve cumartesi gecesiyle salı gününe hakimdir. Kırmızı renk buna ait olduğu için *Mirrih-i ahmer* derler. Savaşa alamettir. Bir elinde kılıç veya hançer, diğerinde kesik insan başı ile tasvîr edilir. Feleğin seraskeridir. Yunan mitolojisinde savaş tanrısı olarak bilinir. Eski kimyada demir ve bakıra işaretler. Edebiyatta Behram, Behram-ı felek, tîr-i per-tâbî ve tigzen-i âsman gibi tabirler *Mirrih*iten kinayedir⁸².

75 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 204.

76 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 152.

77 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 443.

78 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 205; İskender Pala, *a.g.e.*, 194-195; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 182.

79 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 437-442; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 339-346.

80 M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 340.

81 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 437.

82 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 205-206; İskender Pala, *a.g.e.*, 352; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 293; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 153.

- Nefî: Mâh-ı nev sanma felekte göricek peykânını
Titredi Behrâm elinden düştü zerrîn hançeri⁸³
- Bakî: Felek-i işrete bir ahter-i ferhunde iken
Yine Mirrih'sıfat durma döker kanı kadeh⁸⁴
- Şeyh Galip: Mirrih'in eli donup şitâdan
Düştü yere hanceri semadan⁸⁵

Müşteri: Jüpiter gezegenidir. *Sa'd-ı ekber* olan *Müşterî*nin tabiatı sıcak ve nemlidir. Buna mensup olanlar cesur, bağışlayıcı, zarif, talihli, düzgün konuşan, mütevazî ve yumuşak huylu olurlar. Altıncı feleğe ve pazartesi gecesiyle perşembe gününe hakimdir. Mavi renk buna aittir. *Mirrih* ve *Kamer* dostları, *Zühre* ile *'Uṭârid* düşmanlarıdır. Çıplak gözle görülen tek gezegen olması ve parlaklığı nedeniyle kullanılır. Hâtib-i felek, kâdi-i felek gibi tabirler *Müşterî*den kinayedir. Bircîs, Hürmüz, Erendiz, Sakıt da denir⁸⁶.

- Bakî: Tedbir-i mu'zamat-ı umûr-i cihan için
Yakmıştı şem'-i fikreti Bircîs-i nüktedan⁸⁷

Kelime anlamından hareket edilerek alışveriş işlerinde müşteri olarak gösterilir⁸⁸.

Zuhal: Satürn gezegenidir. Mitolojiye göre gök ile yerin oğludur. Zaman tanrısı olup ekip biçmeyi korur. Keyvan denilen *Zuhalin* tabiatı aşırı derecede soğuk ve kurudur. Gam ve keder verir. Buna mensup olanlar ahmak, cahil, bilgisiz, korkak, kıskanç ve yalancı olurlar. Hurafelere inanırlar ve hayalcidirler. Madeni kurşundur; eski kimyacılar da kurşunun adı zuhaldır. Yedinci feleğe ve çarşamba gecesiyle cumartesi gününe hakimdir. Siyah renk buna aittir. Dostları *Zühre* ile *'Uṭârid*, düşmanları *Şems* ile *Kamer*dir. *Zuhal* da *Mirrih* gibi kötülüğün alâmetidir. *Nahs-ı ekber*dir. Feleğin hazinedarındır.

- Vehbî: Nahs-i ekberle tulû itti süreyyâ-yı sühan⁸⁹
- Riyazî: Kevkeb-i nahs-i ekber-i tâlî
Bâg-ı ikbale dîdebânımdır⁹⁰

Zuhalin feleği, diğer feleklerin hepsinden büyük ve yüksek, yıllık devri de onların devirlerinden daha uzundur. Yedinci iklime hakim olan bu yedinci seyyare, bu iklimdeki memleketlerden Hindistan'a da hakimdir. Siyah renk *Zuhale* aittir, Hintlilerin siyah olmaları bundan dolayıdır⁹¹.

83 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 293.

84 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 206.

85 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 206.

86 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 207; İskender Pala, *a.g.e.*, 374; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 307-308; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 152; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 337.

87 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 207.

88 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 436-437.

89 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 208.

90 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 208.

91 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 208-209; İskender Pala, *a.g.e.*, 538; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 446.

Bütün seyyarelerin en üstünde olması nedeniyle yüceltme ve yükseltme amacıyla kullanılır. Hindû olarak tasavvur edilir. En üstte olması ona gözcülük, bekçilik, pâsbân görevlerini verir. Eskiden bu işi yapanlar, başta Hindû olmak üzere köleler idi⁹².

Burçlar: Şemsin dönencesi *burç* denen on iki kısma ayrılmıştır. Her kısımda mevcut sabiteler, durum ve şekilleriyle ilgili isimler almışlardır. Bunlar, *Hamel* (koç), *Şevr* (boğa), *Cevzâ* (ikizler), *Sereṭân* (yengeç), *Esed* (aslan), *Sünbüle* (başak), *Mîzân* (terazi), *'Akrab* (akrep), *Kavs* (yay), *Cedy* (oğlak), *Delv* (kova) ve *Hût* (balık)tur. Burçlar nevrûzdan başlar, *Hamel* Marta rastgelir, diğerleri bunu takip eder⁹³.

Felekü'l-burûc veya *felek-i şevâbit* adlı sekizinci felek, sabit yıldızlarla doludur. Eskiler sabit yıldızların sayısını tahmin etmiştir. Fakat her birine ayrı isim vermek imkânsız olduğundan altmış kısma ayırmışlar, yıldızların yakınlık ve görünüşlerine göre isim vermişlerdir. Bunlardan on ikisi *Mınṭakātü'l-burûc* üzerindedir. Diğerleri ise bu bölgenin kuzey ve güneyinde bulunurlar. Sonradan felekler dönmeye başlayınca her biri ayrılarak kendi feleğine gider. Burc, burc-ı şeref, burc-ı saadet, burc-ı devlet, burc-ı melahat gibi tabirlerle kullanılır. Mah-ı burc-ı sipihr, meh-i burc-ı şeref, burc-ı devlet ahteri, burc-ı devlet güneşi, burc-ı melahatte ay gibi tabirlerle yüceltilmek istenen güzellik, baht, mertebe ve bazı şahıslar için kullanılır⁹⁴.

Şevr, sözlük manası öküzdür. Eflâkin yükünü o taşımaktadır. *Cevzâ*, yücelik, yükseklik, ululuk gibi manaların ifadesi için kullanılır. *Kamer*, *Akrab* burcunda iken sefere çıkılmayacağı inancı yoluyla, sevginin kapısından ayrılmamak için bahane icad edilir. *Kavs*, kelime manası (yay) ile kaş için kullanılır. *Delv*den, kelime manası (kova) ile felek dolabının su dökmesi hayali çıkarılır. *Hût*, *Hût-ı felek* şeklinde geçer⁹⁵.

Bunlardan başka *'ilm-i tencîme* ait birçok tabir vardır. Her seyyarenin hareket ettiği noktaya dönüşü, o seyyarenin *zaman-ı şerîfi* olur. *Şeref-i Şems*, *şeref-i Kamer*, *şeref-i 'Uṭârid* gibi tabirler bunu ifade eder. Üfürükçüler düzenleyecekleri nüsha veya vefkleri *güyâ zaman-ı şeref* de yazarlar.⁹⁶

Baki: Rûyinde la'li üzre hat-ı müşkbâr-ı yâr
Şîrînlik yazar şeref-i âftâbda⁹⁷

Kırân-ı kevakib, iki yıldızın aynı burcun aynı derecesinde bulunmasıdır.

Seyyit Vehbi: Bindi bir zevraka Dâmâd'ı ile Hazret-i Şah
Burc-ı âbîde kıran cyledi san mihr ile mâh⁹⁸

Kırân-ı sa'deyn, *Müşteri sa'd-ı ekber*, *Zühre* de *sa'd-i asgar* olduğundan bu yıldızların kıranına denir.

92 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 436; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 336-337.

93 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 209; İskender Pala, *a.g.e.*, 90.

94 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 434-435.

95 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 435-436.

96 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 214-215.

97 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 215.

98 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 215.

Nedim: Bu meclis-i pürmeymenetin virdiği feyzi
Bahşeyliyemez âdeme sa'deyn kırânı⁹⁹

Çengname'de, güzellerin bir araya gelince bu topluluğun uğurlu oluşunu şair iki uğurlu yıldızın bir araya gelişine telmihle anlatmıştır:

Kara gözlü güzel yüzlü periler
Özi Zühre cemâli Müşteriler¹⁰⁰

Nahseyn-i felek, *Zuhal* ile *Mirrih* yıldızıdır. *İhtirak*, *Kamerden* başka diğer yıldızların *Şemsle* aynı derecede bulunmasıdır. *Sitare suhtegân*, yıldızların ihtirakine telmihtir. *Haziz* ve *evc*, seyyarelerin dönencelerinin *Şemse* en yakın noktasına *nokta-i haziz*, en uzak noktasına *nokta-i evc* denir¹⁰¹.

Ayrıca, Bâkî, Fuzûlî, Hayâlî Beğ, Nev'î ve Yahyâ Beğ dîvânlarındaki kozmik unsurları inceleyen doktora tezi bu konuda ayrıntılı bilgi edinmek için önemli bir çalışmadır¹⁰².

3.1.2. *Da'vet-nâme*'de Astroloji

Metinde astroloji ile ilgili şu bilgiler bulunmaktadır:

Felekler: Bilginlerin dediklerine göre felek, bir *cism-i basît kerîd*ir. Felekler katman halindedir ve kendi yörüngelerinde dönerler. Hafiflik, ağırlık, yumuşaklık, sertlik, yaşlık, kuruluk ve ayrıca yırtılma ve bitişme gibi özelliklere sahip değillerdir.

Felekler birbirlerini çevrelerler ve hepsi âlemi oluşturur. Yeryüzüne en yakın felek, *felek-i Kamer*dir, sonra sırasıyla '*Uṭārid*, *Zühre*, *Şems*, *Mirrih*, *Müşterî* ve *Zuhal* gelir. Her feleğin bir mekânı vardır; burada hareket eder ve buradan ayrılmaz. Hareketleri hiçbir nesneyle karşılaştırılamayacak kadar hızlıdır. Feleklerden bazıları *felek-i a'zam* gibi doğudan batıya, bazıları *felek-i şevâbit* ve *eflāk-i seyyārāt* gibi batıdan doğuya, bazıları *dolābî*, bazıları *rahāvî*, bazıları *hamā'ilî* hareket eder.

Felekler merkezlerine göre ikiye ayrılır; merkezi âlemin merkezi olanlar ve olmayanlar. Örneğin yukarıda ismi geçenlerin merkezi âlemdir. *Hāricü'l-merkez* feleklerin merkezi âlem değildir. *Eflāk-i tedāvîrin* mekânı yoktur. *Felek-i şevâbitte* çok sayıda sabit yıldız bulunur. Bütün felekleri çevreleyen felek *felekü'l-eflāk*tır, burada hiç yıldız olmadığı için *felek-i atlas* da denir. (bkz. vr. 7b-8a)

Felekler sırasıyla şunlardır:

1. **FELEK-İ KAMER**

Kamerin iki yüzeyi vardır. *Muḥaddeb* denilen üst yüzeyi *felek-i 'Uṭāridin* iç yanına, *muḳa''ar* denilen alt yüzeyi *kürre-i nārın* üst yüzeyine temas eder. *Felek-i Kamerin* merkezi âlemin merkezidir. *Felek-i Kamer* dört kısma ayrılır: Birinci kısma *cevzehr* denir ve *felek-i*

99 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 215.

100 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 152.

101 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 215-216.

102 Sabahat Deniz, "16. Yüzyıl Bazı Dîvân Şâirlerinin Türkçe Dîvânlarında Kozmik Unsurlar (Bâkî, Fuzûlî, Hayâlî Beğ, Nev'î, Yahyâ Beğ)," (Basılmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, 1992).

'*Uḫārīde* temas eder. İkinci kısım *felek-i cevzehre* temas eder. Üçüncü kısım *hāric-i merkez*dir. Bunun altındaki kısım ise *felek-i tedvīr*dir, *Ḳamerin* bulunduğu bu kısma *felek-i esfel* denir. *Ḳamer* bunun hareketiyle beraber hareket eder. *Ḳamer* karanlıktır, fakat güneşten ışık alır. Bütün yıldızların en küçüğüdür, aşağı felekde olup bize yakın olduğu için büyük görünür. Devrini yirmi sekiz günde tamamlar ve batıdan doğuya doğru hareket eder. *Felek-i tedvīr* on dört günde bir devreder. Birinci devirde parlak yüzü, ikinci devirde de karanlık yüzü dünyaya dönüktür.

Ḳamere bütün yıldızlardan hızlı olduğu için *peyk-i felek* denir. Cirmi yerin *otuz tokuz cüz'inden bir cüz've bir rub' cüz"*dür, dairesi dört yüz elli iki mil, dairesinin kutru yüz kırk dört mildir.

Ḳamerin tabiat olayları ve bütün canlılar üzerine etkisi vardır. Bu etki, onun rutubetli olmasına bağlıdır. Bu etkiler metinde şu şekilde sıralanmıştır: *Ḳamer*, med ve cezir olaylarının meydana gelmesine neden olur. Ay parlak olduğu zaman, hayvanların bedenleri daha kuvvetli ve nemli olur. İnsanların damarları dolu olmaz. Ayın ilk yarısında hasta olanın iyileşme olasılığı, ikinci yarısında hasta olandan daha fazladır; çünkü ilk yarıda ışığı fazla olduğu için kuvvet verir. Ayın ışığı fazla olunca hayvanların bedenlerinde kıllar çabuk büyür, sütleri artar. Yumurta akına da olumlu etki eder. Ay parlak olunca rutubeti nedeniyle eşya çabuk bozulur. Ay ışığında çok oturan insanı rutubet nedeniyle uyku basar. Et, bir gece ay ışığında kalsa bozulur. Ayın ilk yarısında balıklar artar ve semiz olur; yılan, böcek gibi haşerat yerden dışarı çıkıp sokarlar ve zehirleri daha etkilidir.

Ayın ilk yarısında dikilen ağaçlar kolay tutar ve meyveleri çok olur. Ay ışığı fazla olduğu zaman ağaçlar daha çok çiçek açıp meyve verir. Ay ışığı azalırken veya ay gökte kaybolurken meyve az olur. Otların ve yemişlerin büyümesi ay bedr oluncaya kadar artar, *maḥāḳa* varınca büyüme azalır. Şeftali, susam, kavun, karpuz, hıyar ve kabak ay ışığında büyür. Yemişlere vuran ay ışığı renk verir ve ilk yarıda verdiği renk sondakinden daha güzeldir. Ayın ilk yarısında oluşan madenler son yarısında oluşarlardan daha fazladır.

Aşağı sınıftan olan insanlar, yalancılar, gammazlar ve kıskançlar aya mensuptur. (bkz. vr. 8a-9b)

***Ḳamerin* Yirmi Sekiz Menzili ve Bunlarda Bulunan Yıldızlar**

Araplar çölde yaşadıkları için Güneş yılına ihtiyaç duydular. Böylece her mevsimde neyle iligilenmek, yaylakda ve kışlakda nasıl hareket etmek gerektiğini bileceklerdi. Sonra *Ḳamerin* durumlarını izlediler. Felekleri otuz gecede kat ettiğini ve sonunda iki gece görünmediğini gördüler. Bu iki geceyi hesaplarından çıkarıp yirmi sekiz geceye böldüler. Yani feleğin devrini yirmi sekize ayırıp her birine bir *menzil* deyip *Ḳamer* her gece bu menzillerden birinde olur dediler. Her menzile bir alâmet vaz edip bu alâmetleri, *Ḳamerin* yoluna yakın olmak üzere sabit yıldızlardan ayırdılar.

Bu yirmi sekiz menzilin her gece on dördü yerden yukarı, on dördü yerden aşağıda olur. Doğudan doğup batıda batarlar. Bunlara doğduklarında *ḫālī'*, battıklarında *ḡārib* ya da *raḳīb* denir. Araplar on dört menzile *Ṣāmī*, on dört menzile *Yemānī* derler. Fecr zamanında,

birinin batıda batıp diğerinin doğuda doğmasına *nev*" derler. Bir menzilin *nev*"inde oluşan her nesne için, yağmur, kar, rüzgar, sıcak ve soğuk etkinliğini gösterir. *Nev*'ler bittiğinde yıl tamamlanmış olur. *Şāmī* menzillerin ilki *Şeraṭeyn*, sonuncusu *Simāk-ı A'zel*, *Yemānī* menzillerin ilki *Ğafr*, sonuncusu *Riṣā* dır.

Bilginler feleğin devrini on iki kısma böldüler ve her bir kısma bir burç dediler. Araplar da feleğin devrini yirmi sekize bölüp her birine bir menzil dediler. Burçlar için sabit yıldızlardan şekiller hayal ettiler. Araplar da yirmi sekiz menzil için şekiller hayal ettiler. *Mınṭakatü'l-burūca* yakın olan sabit yıldızlara *menzil-i Kamer* dediler. (bkz. vr. 30ab)

Metinde her menzil, bu menzilde bulunan yıldızlar ve menzilin özellikleri anlatılmış, ayrıca her menzilin yıldızlardan oluşan şekli de verilmiştir. *Kamerin* menzilleri ve bunlarda bulunan yıldızlar şunlardır:

1. **Şeraṭeyn:** Bu menzillerin ilkidir. Alâmet anlamındadır, çünkü bu menzil, '*alâmet-i aḥvâl-i sinîn* ve '*imâret-i tebdîl-i zemindir*. *Şeraṭeyn*, *Hamelin* kılıcındaki iki parlak yıldızdır. İkisinin arasındaki uzaklık bir yayın iki başı arasındaki uzaklık kadardır. Göge çıktıklarında, biri kuzey, biri güney tarafında olur. Güneş bunlara eriştiğinde zaman mutedil olup gece ve gündüz eşit olur. Bunların birisinin yanında görünmeyen bir yıldız vardır. Araplar, buna *Eşrât* der.

Bu menzil Nisan ayının on altısında doğar, Teşrîn-i evvelin on sekizinde batar. Bunun doğması uğurludur, zaman ve hava iyileşir, rüzgar yumuşak eser, sular artar. Bunun rakibi *Ğafr*dır. (bkz. vr. 30b)

2. **Buṭayn:** Üç yıldızdan oluşur. *Baṭn*ın küçültülmüş halidir ve *Baṭn*, *Baṭn-ı Hameldir*. *Baṭn-ı Hûta* oranla küçük olduğu için küçültülmüştür. Nisan ayının son gecesi doğar ve Teşrîn-i evvelin son gecesi batar. Battığında denizler dalgalı olur. Kartallar ve kırlangıçlar sahile, karıncalar yer altına girerler. Doğuşu ise kötüdür; yağmur yağarsa o yıl kıtlık olur. Araplar, buna *Şerü'l-envâ*' derler. Doğduğunda otlar kurur, arpa hasadı zamanı gelir. Bunun rakibi *Zubânâ* dır. (bkz. vr. 30b-31a)

3. **Şüreyyâ:** Buna *el-ḥamēl* *el-Hamel* derler. Ortalarında küçük yıldızlar bulunan altı yıldızdan oluşur. Buna yıldızlarının çokluğu nedeniyle *Şüreyyâ* demişlerdir. Doğduğunda yağmur, zenginlik ve bolluk olur. *Şüreyyâ* mal çokluğu, zenginlik demektir. Eyyarın on üçünde doğar, Teşrîn-i ahirin on üçünde batar. Doğudan doğduğunda kış gelir. Her gece yükselir, iyice yükseldiğinde kışın en şiddetli zamanıdır; sular donar. Doğuşu mübarektir; meyveler olgunlaşır. Araplara göre de doğuşu uğurludur; yağmuru oldukça yararlıdır ve dünyanın kuruduğu, suya ihtiyaç duyduğu zaman doğar. Bir kişi bunun doğuşundan sonra gemiye binse Allah'ın koruyuculuğundan uzaklaşır. Bunun *nev*'i nedeniyle hava ısınır, meyveler olgunlaşır. Sonlarında Nil nehri yükselir, hayvanların sütleri artar. Rakibi *İklîl*dir. *Şüreyyâ* menzillerin en açık ve belli olanıdır. Menzilleri öğrenmek isteyen kişi önce *Şüreyyâ*dan başlar. Daha sonra *Deberâmı*, *Şeraṭeyni*, *Şeraṭeyn* ve *Şüreyyâ* ortasındaki *Buṭaynı* öğrendikten sonra diğer menzilleri öğrenmek zor değildir. Bu menziller bilinince on iki burç da bilinir. Her burç, bu menzillerden iki menzil ve selâse menzile eşittir. (bkz. vr. 31ab)

4. **Deberân**: Bu kızıl bir yıldızdır. *Şüreyyâ*dan sonra doğar. Buna *Tābiü's-Şüreyyâ* da denir. Bunun yanında gizli yıldızlar da vardır, deve eyeri üzerindedirler. Bunların yeri *Şevrin* arkasıdır. Bunun doğuşu uğurlu değildir. Yağmur yağarsa o yıl kıtlık çok olur. Bunun *nev*'inde sıcaklık artar. Doğduğu zaman küçük göller kurur, sıcak rüzgarlar eser. Doğuşu Eyyarın on altısında, batışı Teşrin-i evvelin yirmi altısındadır. Bu menzildeki yıldızlara *Deberân* köpekleri derler. Kızıl yıldız *Fahl*, etrafındaki küçük yıldızlara *Qılâş* denir. Rakibi *Qalbdır*. (bkz. vr. 31b)

5. **Heğ'a**: At göğsündeki daireye denir. *Cevzânın* başıdır. Üç yıldızdan oluşur. Doğuşu Haziranın dokuzunda ve batışı Kânûn-ı evvelin dokuzundadır. Doğuşu uğurludur. *Nev*"inde kavun ve diğer meyveler olgunlaşır, sıcaklık artar, sıcak rüzgarlar eser. Bunun rakibi *Şevledir*. (bkz. vr. 31b-32a)

6. **Hen'a**: Boyun altındaki nişana denir. *Cevzânın* sol omuzudur. Bazılarına göre ise *Cevzânın* ayakğıdır. İki beyaz ve parlak yıldızdan oluşur. Biri *Zer*, biri *Melisâdır*. Bunları çevreleyen üç yıldız daha vardır. Bunlarla beraber *hatt-ı Küfî* ile yazılmış elif gibi beş yıldız olurlar. Bazılarına göre ise sol el ile yazılmış "lam" harfi gibidir. Doğuşu Haziranın yirmi ikisinde, batışı Kanun-ı evvelin yirmi ikisindedir. *Nev*"inde sıcaklar sona erer, hurma ve incir yetişir. Bunun rakibi *Ne'âyim* dir. (bkz. vr. 32a)

7. **Zirâ'**: *Zirâ'-ı Esed* iki yıldızda denir, biri Şam tarafında olan *Maqbûz*, biri Yemen tarafında olan *Mebûşdur*. *Kamerin* menzillerinden olan *Zirâ'-ı Maqbûz*dur. Doğuşu Temmuzun dördünde, batışı Kânûn-ı sanînin dördündedir. *Nev*"i uğurludur. Bu zamanda yağmurun yağmadığı fazla görülmez. Rakibi *Beldedir*. (bkz. vr. 32a)

8. **Neşre**: Burun direği altında, iki bıyık ortasındaki çukura denir. Birbirinden uzaklığı iki karış görünen iki yıldızdır. İkisinin ortası bulut gibi beyaz görünür. Buna, arslan burnu derler. Doğuşu Temmuzun on yedisinde, batışı Kânûn-ı ahir on yedisindedir. Bunun doğuşu kötüdür, sebze ve meyvelere kötü gelir. Rakibi *Sa'd-ı Zâbiğ*dir. (bkz. vr. 32a-32b)

9. **Tarfe**: Buna göz anlamında *Tarf* da denir. İki yıldızdan oluşur. *Ferkadân* gibi bir parça eğridir. Buna arslan gözleri denir. Doğuşu Ab ayının birinci günü, batışı Kânûn-ı sanînin birinci günüdür. *Nev*"i iyidir. Yağmur yağarsa çok faydalı olur. Hurma üzümü kesilir, sıcaklık azalır, gece ve gündüz eşit olup geceler uzamaya başlar. Sonbahar mevsiminin başlangıcıdır. Rakibi *Sa'd-ı Bulâ'*dır. (bkz. vr. 32b)

10. **Cebhe**: Buna *Cebhe-i Esed* de denir. Dört eğri şekilli yıldızdan oluşur. Her iki yıldızın ortası bir kamçı uzunluğunda görünür. Doğuşu Ab ayının on dördünde ve batışı Şubatın on dördündedir. *Nev*"i iyidir; yağmur yağarsa bitkiler büyür, ağaçlar yapraklanmaya başlar. Rakibi *Sa'dü's-Su'ûddur*. (bkz. vr. 32b)

11. **Zübre**: Demir parçası demektir. Yanında bir küçük yıldız olan parlak bir yıldızdır. Bunlara *Kâhil-i Esed* denir. Doğuşu Eylülün ikisinde, batışı Azerin ikisindedir. *Nev*"i iyidir; yağmur çok yağar, geceler soğuk olur. Rakibi *Ahbiyedir*. (bkz. vr. 32b)

12. **Şarfe**: *Zübre* ile beraber olan parlak bir yıldızdır. Buna *Qalbü'l-esed* de denir. *Zirâ'*, *Cebhe*, *Zübre* ve *Şarfe*, *Esed* şeklinin parçalarındandır. Doğuşu ile soğuklar, batışı ile

sıcaklar azalır. Doğuşu Eylülün on beşinde, batışı Azerin on beşindedir. *Nev*"inde Nil yükselir, soğuk kış günleri gelir. Rakibi *Fer'-i muḳaddem*dir. (bkz. vr. 32b)

13. **'Avvā:** Ürücü anlamındadır. *Hen'a* gibi, sol el ile yazılmış "lam" şeklindeki beş yıldızdan oluşur. Bu, arslan ardından havlayan köpeklerle benzetilmiştir. *Verekü'l-esed* de denir. Doğuşu Eylülün yirmi sekizinde, batışı Azerin yirmi sekizindedir. *Nev*"i iyidir. Rakibi *Fer'-i mu'aḥḥard*ır. (bkz. vr. 32b-33a)

14. **Simāk:** Buna silahsız anlamında *Simāk-ı A'zel* de denir. Bunun yanında başka yıldız yoktur. Fakat *Simāk-ı Rāmiḥ* yanında onun *Rumḥu* olduğu söylenen bir yıldız vardır. Bu nedenle, *Simāk-ı A'zel*, *Simāk-ı Rāmiḥ*e oranla silahsızdır. *Simāk-ı A'zel*, ekvator yakınındadır. *Şarfe* gibi parlak bir yıldızdır. Doğuşu Teşrîn-i evvelin beşinde, batışı Nisanın dördündedir. *Nev*"i iyidir; genellikle yağmur yağar. Rakibi *Baḥnū'l-Hūt*ur. (bkz. vr. 33a)

15. **Ġafr:** Örtmek anlamındadır. *Ḳavsa* benzeyen üç gizli yıldızdan oluşur. Bulunduğu yer *Mizān*dadır. Doğduğunda yeryüzünün canlılığı örtüldüğü için *Ġafr* denir. Gizli olduğu için nazardan korunur. Doğuşu Teşrîn-i evvelin on sekizinde, batışı Nisanın on altısındadır. Rakibi *Şereṭān*dır. (bkz. vr. 33a)

16. **Zubānā:** İki parlak yıldızdır. Bunlara akrep boynuzu denir. Doğuşu Teşrîn-i evvelin sonunda, batışı Nisanın sonundadır. *Nev*"inde rüzgarlar eser. Bu nedenle Bâbil'de halk evlerine girer. Kış şiddetli olur. Rakibi *Butayn*dir. (bkz. vr. 33a)

17. **İklîl:** Taç anlamındadır. Dört yıldızdan oluşur; üçü *Re's-i 'Aḳreb* üzerindedir. Bu nedenle *İklîl* denmiştir. *Re's-i 'Aḳreb* üzerinde olan sayılmayıp, üç yıldızdan oluştuğu da söylenir. Doğuşu Teşrîn-i ahirin on dokuzunda, batışı Eyyarın on dokuzundadır. *Nev*"inde sular artar. Rakibi *Şüreyyā*dır. (bkz. vr. 33ab)

18. **Ḳalb:** Buna *Ḳalb-i 'Aḳreb* denir. Parlak kırmızı bir yıldızdır. Yanında, biri bundan daha aşağıda bulunan iki küçük yıldız daha vardır. Bunun ve *Nesr-i Vāḳi'*'nin doğuşu Teşrîn-i ahirin yirmi altısında, batışı Eyyarın yirmi altısındadır. *Nev*"i iyi değildir; hava soğur ve ağaçlar kurur. Rakibi *Deberān*dır. (bkz. vr. 33b)

19. **Şevle:** Akrep kuyruğu anlamındadır. Birbirine yakın iki parlak yıldızdan oluşur. Yüksekte olduğu için akrep kuyruğu denmiştir. Doğuşu Teşrîn-i evvelin yirmi beşinde, batışı Haziranın yirmi beşindedir. *Nev*"inde ağaçların yaprakları dökülür ve yağmur çok yağar. Rakibi *Heḳa'*dır. (bkz. vr. 33b)

20. **Ne'āyim:** *Ne'āme* nin çoğuludur. *Ne'āme*, deve kuşuna denir. Ayrıca, kuyunun çarhının yapıldığı ağaca denir. *Şevle* yanındaki sekiz yıldızdan oluşur, dördü samanyolundadır. Bunlara *Ne'āyim-i Vāride* denir. Güya samanyolundan su içerler. Dördü samanyolunun dışındadır. Bunlara *Ne'āyim-i Şādire* denir. Bunlarsa samanyolunun dışında oldukları için güya su içip dışarı gitmişlerdir. Doğuşu Kânûn-ı evvelin yirmi ikisindedir. *Nev*"i kışın başlangıcında, gece ve gündüzün eşit olduğu zamandadır. Rakibi *Hen'*adır. (bkz. vr. 33b)

21. **Belde:** Bu, *Ne'āyim* ile *Sa'd-ı Zābiḥ* ortasında bir meydandır. Hiç yıldızı yoktur. Sadece çok zor görünen gizli bir yıldız vardır. Bazılarına göre ise bu, *Ḳavs* gibi altı yıldızdan

oluşur. Doğuştan Kânûn-ı ahirin dördünde, batışı Temmuzun dördündedir. *Nev*"inde sular donar. Rakibi *Zâbiḥ*dir. (bkz. vr. 33b)

22. *Sa'd-ı Zâbiḥ*: İki küçük yıldızdan oluşur. Biri kuzey, diğeri güney tarafındadır. Bunun yanında gizli bir yıldız vardır, buna Araplar tumtumu derler, *Sa'd-ı Zâbiḥi* öldürmek ister gibidir. Doğuştan Kânûn-ı ahirin on yedisinde, batışı Temmuzun on yedisindedir. *Nev*"inde ağaçlar yeşermeye başlar, badem ve ceviz ağacı da yeşerir. Rakibi *Neşre*dir. (bkz. vr. 33b-34a)

23. *Sa'd-ı Bula'*: Beraber hareket eden iki yıldızdır. Birisi diğlerinden büyüktür. Güya, diğlerini mahvetmektedir. Sanki onu yutmak için ağzını açmıştır. Doğuştan Kânûn-ı sanînin sonundan bir gece öncesi, batışı Ab ayının baştan bir gece sonrasındır. *Nev*"inde yağmur çok yağar, kurbağalar ötmeğe başlar, serçeler çiftleşir, güney rüzgarları eser. Rakibi *Tarfed*ir. (bkz. vr. 34a)

24. *Sa'dü's-su'ud*: Biri parlak, ikisi gizli üç yıldızdır. Bunun zamanında hayvan ve insanlar çok yer ve içerler. Araplar, bunu mübarek sayarlar. Doğuştan Şubatın on ikisinde, batışı Ab ayının on dördündedir. *Nev*"i iyidir; otlar büyür, kuşlar öter, ağaçlar yapraklanır, kırlangıçlar geri gelir. Rakibi *Cebhed*ir. (bkz. vr. 34a)

25. *Sa'dü'l-aḥbiye*: *Hıbân*ın çoğuludur. Çadır anlamındadır. Üçü *Hıbâ* şeklinde olan dört yıldızdan oluşur. Biri ortadadır. Güya diğ üçü de onun çadırıdır. Bunun zamanında kış nedeniyle haşerat yer altına gizlenir. Bu nedenle bu şekilde adlandırılmıştır. Doğuştan Şubatın yirmi beşinde, batışı (adı yazılmamış) ayının dördündedir. *Nev*"i iyi değildir. Yağmur çok olur, bağlar kesilir. Rakibi *Zübred*ir. (bkz. vr. 34a)

26. *Ferğ-i Evvel*: Buna *Ferğ-i Delv-i Muḳaddem* de denir. *Ferğ-i Evvelin* doğuşu Azerin dokuzunda, batışı Eylülün dokuzundadır. *Nev*"i iyidir. Bunun zamanında üçüncü cemre düşer. Rakibi *Şarfed*ir. (bkz. vr. 34a)

27. *Ferğ-i Şânî*: Buna *Ferğ-i Delv-i Mu'aḥḥar* da denir. Kovadan su dökülen yere *Ferğ* denir. *Ferğ-i Evvel* ve *Ferğ-i Şânî* ikişer yıldızdan oluşur. Bunların zamanında yağmur çok olduğu için bu şekilde adlandırılmışlardır. *Ferğ-i Şânînin* doğuşu Azerin yirmi ikisinde, batışı Eylülün yirmi ikisindedir. *Nev*"i iyidir. Rakibi 'Avvâdır. (bkz. vr. 34ab)

28. *Riṣâ*: Kova urganı anlamındadır. *Hût* burcunun karnında parlak bir yıldızdır. Bu nedenle buna *Baṭnü'l-Hût* da denir. *Hût* diye adlandırılan küçük yıldızlar kovaya, *Riṣâ* ise kova urganına benzetilmiştir. Doğuştan Nisanın dördünde, batışı Teşrîn-i evvelin beşindedir. *Nev*"inde sular taşar, otlar büyür ve çiçekler açar. Rakibi *Simâktir*. (bkz. vr. 34b)

2. FELEK-İ 'UṬÂRİD

Felek-i 'Uṭâridin merkezi âlemin merkezidir. Üst yüzeyi *felek-i Zührenin* alt yüzeyine, alt yüzeyi *felek-i Kâmerin* üst yüzeyine temas eder. Devri batıdan doğuyadır ve bir yılda tamamlanır. 'Uṭârid in *ḥâricü'l-merkez* bir feleği daha vardır, *felek-i tedvîr* denir. Bundan *ḥâricü'l-merkez* bir felek ayrılır, buna *ḥâricü'l-merkez-i şânî* denir ve 'Uṭârid *felek-i tedvîr-i merkez*dir.

Felek-i 'Uṭāridin biri *felek-i küllide* ve biri *felek-i tedvīrde* olmak üzere iki ucu vardır. *Felek-i 'Uṭāridin* *ṣiḥamı* üçyüz bin sekiz yüz seksen bin dört yüz seksen mildir. Cirmi, arzın cirminin *yigirmi iki cüz'ünden bir cüz'*dür, ve cirminin dairesi, iki yüz seksen altı fersahtır. Kuṭru, iki yüz yetmiş üç mildir. Her bir burçda yirmi yedi gün kalır. Sürekli güneş etrafında dolaşır.

Müneccimler *'Uṭāride münafık* derler, çünkü uğurlu yıldız ile uğurlu, uğursuz yıldız ile uğursuz olur. Bir elinde tuttuğu kalemle yazı yazıp aya sunar. Ehl-i dīvân olanlar, katipler, vergi toplayanlar, tüccarlar, öğretmenler ve hakimler *'Uṭāride mensuptur*. (bkz. vr. 10ab)

3. FELEK-İ ZÜHRE

Felek-i Zührenin merkezi âlemin merkezidir. İki yüzeyi vardır; üst yüzeyi *felek-i Şems* in alt yüzeyine, alt yüzeyi *felek-i 'Uṭāridin* üst yüzeyine temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder, ve devrini bir yılda tamamlar. *Felek-i Zühre felek-i Kamere* ve *felek-i Şemse* benzer. *Felek-i Zührenin* cirmi, üç yüz bin yedi yüz doksan beş mildir. *Zührenin* cirmi dünyanın cirminin *otuz dört cüz'inden bir cüz'*dür. Kuṭru, *dört yüz kırk tokuz mil ve südüs mildir*. Her burçta otuz yedi gün kalır.

Uğurlu bir yıldızdır. Müneccimler buna *sa'd-ı aşgar* derler, çünkü *Müşteriden* daha az uğurludur. Bu yıldıza *sāzende-i felek* de denir. *Zühreye* bakmak ferahlık ve sevinç verir. Aşk derdi olan bir kişi *Zühreye* baksa derdi hafifler. Aşk, dostluk ve cinselliğin sembolüdür. Bir erkek üzgün olduğunda bir kadınla nikahlansa aralarındaki aşk artar. Kızağaları, hatunlar, yiyip içmeye ve eğlenceye düşkün olanlar *Zühreye mensuptur*. (bkz. vr. 10b-11a)

4. FELEK-İ ŞEMS

Felek-i Şemsin merkezi âlemin merkezidir ve iki ayrı yüzeyle çevrilidir. Üst yüzey *felek-i Mirriḥin* altına, alt yüzey *felek-i Zührenin* üstüne temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder. Üç yüz altmış altı ve *rub''*günde devrini tamamlar. Bundan bir mekânı kaplayan bir felek ayrılır; merkezi âlemin merkezinin dışındadır. Şemsin *felek-i tedviri* yoktur; eğer olsaydı yazın sıcak, kışın soğuk şiddetli olup her biri altı ay sürünce hayvanlar ve bitkiler yaşamazlardı. *Felek-i Şemsin* kalınlığı üç yüz elli beş bin yetmiş dört mildir. Şemsin cirmi yüz altmış altı cirm-i arz kadardır. Cirminin kuṭru kırk bir bin dokuz yüz doksan sekiz mildir. *Şems* yıldızların en parlağıdır.

Şemsin mekânı dördüncü felektir. Müneccimlere göre *Şems* yıldızların padişahı, *Kamer* veziri, *'Uṭārid* kâtibi, *Mirriḥ* sahib-ceyşi, *Müşterî* kadısı, *Zuḥal* hazinedarı, *Zühre* cariyesidir. Felekler iklim, burçlar şehir, dereceler ve dakikalar köyler gibidir.

Güneş tutulması, güneşin görünmesine engel olur. Güneş ışınları önce aya gelerek güneşin görülmesine engel olur. Ancak güneş tutulması bazı yerlerde görülmez. *Şems*, ışığı ile bütün yıldızları görünmez yapar ve aya ışık verir.

Denize, karaya ve hayvanlara etki eder. Denizde güneş ısısı nedeniyle buharlaşma olur, bulut oluşur ve yağmura neden olur. Irmaklar ve kuyular meydana gelir ve bitkilere yararlı olur. Bitkiler güneş ışınları yardımıyla biter, ekinler sararır ve meyveler olgunlaşır. Hayvanlar güneş doğduğunda kuvvetlenirler. Ayrıca madenler ortaya çıkar. Altın, gümüş, yakut, zeberced, cıva, kibrit ve zırnih gibi madenler güneşin etkisiyle oluşur.

Üzerlerinde güneş olan kavimlerin yüzleri ince, renkleri siyah, bedenleri zayıf ve yırtıcı huylu olurlar, bunlar Sudan halkıdır. Üzerlerinde güneş olmayan kavimlerin yüzleri yassı, renkleri beyaz, bedenleri kalın ve ham oldukları için hayvan yaradılışlı olurlar, bunlar Rus ve Slav halklarıdır.

Brahmanlar *Şemsin* her bir burçta üç bin yıl kaldığını düşünmüşlerdir. Eğer böyle olsaydı bütün felekleri otuz bin yılda dolaşırdı. Güney burçlarına vardığında mamur yerler harap ve harap yerler mamur, güney kuzey ve kuzey güney, denizler kara ve karalar deniz olurdu. (bkz. vr. 11b-13a)

5. FELEK-İ MİRİRİH

*Felek-i Mirrih*in merkezi, âlemin merkezidir ve iki yüzeyi vardır. Üst yüzeyi *felek-i Müşteriye*, alt yüzeyi *felek-i Şemse* temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder. Bir yıl, iki ay ve yirmi iki günde devrini tamamlar. Büyüklüğü *felek-i Kamere* ve *felek-i Zühre*ye benzer. Kalınlığı, yirmi milyon üç yüz bin dokuz yüz doksan sekiz mildir. Cirmi, dünyanın cirminin bir buçuk katıdır. *Kuṭru*, dokuz yüz bin sekiz yüz otuz beş mildir.

Mirrih uğursuz bir yıldızdır. Müneccimler buna *naḥs-ı asgar* derler, çünkü uğursuzluğu *Zuḥal*den azdır. Nitelikleri zorlama ve yenmedir. *Cellād-ı felek* diye adlandırılır. Yol kesenler ve fesad işleyenler buna mensuptur. (bkz. vr. 13ab)

6. FELEK-İ MÜŞTERİ

Felek-i Müşterinin merkezi, âlemin merkezidir ve iki yüzeyi vardır. Üst yüzeyi *felek-i Zuḥale*, alt yüzeyi *felek-i Mirrihe* temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder. Devrini on beş yıl, iki ay ve on beş günde tamamlar. Bir görüşe göre de on bir yıl, on ay ve on beş günde tamamlar. *Felek-i Müşteri*, *felek-i Mirrih* ve *felek-i Zühre*ye benzer. Cirminin kalınlığı, yirmi milyon üç yüz otuz iki bin dört yüz otuz iki mildir. Cirmi, *seksen dört dahı sülüs ve rub'-ı arz* kadardır, ve *kuṭrı dört dahı rub' ve südüs kuṭr cirm-i arz* kadardır.

Müneccimler buna *sa'd-ı ekber* derler. Uğurlu bir yıldızdır. Alimler ve vezirler buna mensuptur. (bkz. vr. 14a)

7. FELEK-İ ZUHAL

*Felek-i Zuḥal*in iki yüzeyi vardır. Üst yüzeyi *felek-i şevābite*, alt yüzeyi *felek-i Müşteriye* temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder. Devrini yirmi dokuz yıl, beş ay ve üç günde tamamlar. Her burçta iki yıl kalır. Cirminin kalınlığı, yirmi bir milyon altı yüz otuz altı bin altı yüz mildir. Cirmi, dünyanın seksen bir katı, *kuṭru*, dünyanın *kırk dahı sülüsân* katı kadardır.

Zuhal, uğursuz bir yıldızdır. Müneccimler buna *nahs-ı ekber* derler. Haraplık, öldürme, kötülük, korku ve hüznün nedeni budur. Türkler ve Avanlar buna mensubdur. *Zuhale* bakmanın kalbe gam verdiği söylenir. (bkz. vr. 14b)

8. FELEK-İ ŞEVĀBĪT VE KEVĀKĪB-İ ŞĀBĪTE

Felek-i şevābit, sekizinci felektir. Merkezi, âlemin merkezidir. İki yüzeyi vardır. Üst yüzeyi *felek-i a'zama*, alt yüzeyi *felek-i Zuhal*e temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder ve her yüz yılda bir dakika yol alır. Devrini otuz altı bin yılda tamamlar. Bu feleğin kutbu, burçların dairesinin kutbudur. Bütün sabit yıldızlar bu felektedir. Bu nedenle sabit yıldızların seyirleri yoktur. *Felek-i şevābitin* kalınlığı dört milyon yediyüz kırk dört mildir. Büyük sabit yıldızların cirmi *toğsan dört kerre ve hums cirm-i arz*, küçük sabit yıldızların cirmi *on sekiz kerre cirm-i arz* kadardır. Bu feleğin *mihver-i felekü'l-burūc* olan kuşru, yüz elli bir milyon beş yüz otuz yedi bin yüz seksen dört mildir.

Sabit yıldızların büyüklükleri eşit değildir Bu ilimle uğraşanlar, *felek-i şevābiti* altı mertebeye ayırmışlar, bunlara *aqdār* ve *a'zam* adlarını vermişlerdir. '*azm-ı evvelde* on beş, '*azm-ı şānide* kırk beş, '*azm-ı şālīde* iki yüz sekiz, '*azm-ı rābi*'de dört yüz yetmiş dört, '*azm-ı hāmīde* iki yüz on yedi ve '*azm-ı sādīde* kırk dokuz olmak üzere toplam bin sekiz yıldız vardır. Bunlardan başka on dört yıldız daha vardır; dokuzuna *hafiyye*, beşine *sehābiyye* denir. Bunlarla beraber bin yirmi iki olurlar. Bunlar gözlenebilmiş olanlardır, gözlenemeyen sayısız yıldız vardır. Bu yıldızlardan bazı şekiller hayal edilmiştir. Bunlar hakkında metinde, Batlamyos'un *Kitāb-ı Miceşū* adlı kitabında bilgi olduğu belirtilmiştir. Bunların bazıları kuzey yarıda, bazıları gezegen yıldızların yolu olan *muntaḳatü'l-burūc* üzerinde ve bazıları güney yarıdadır. Bazıları insan, bazıları hayvan ve bazıları terazi gibi cansız nesneler şeklindedir. Bazıları *Ḳıṭ'atü'l-feres* gibi yarım kalmış nesnelere benzetilmiş, bazıları *Ḳanṭurus* gibi iki yarısı farklı canlılardan oluşmuş, bazıları *Mümsikü'l-inān* gibi başka şekille birleşecek şekilde yarım kalmıştır. Bu şekiller, yıldızları adlandırmak ve anlatmak için tasvîr edilmişlerdir. Bu şekillerin yakınında olan diğer yıldızlara *ḥāricü's-şūret* denir. (bkz. vr. 15a-16a)

Bilginlere göre yıl dört parçaya, her parça yedi *nev'e*, her *nev'* on üç güne ayrılır. *Cebhe* bir gün fazladır. Böylece yıl üç yüz altmış beş gün olur. Bu zaman boyunca güneş *felek-i burūcu* kateder.

Felek-i burūc sekizinci felektir. Müstakil bir burç değildir, hayal edilmiştir. Daha önce de söylendiği gibi her yıldızın bulunduğu, iki kutbu olan bir felek vardır. Bu felek bir kere devr ettiğinde bu felekteki yıldız da bir daire oluşturur. Yıldızlar, doğudan batıya doğru hareket ederler. Yıldızların feleklerine ait hareketi ise batıdan doğuya doğrudur. Örneğin, *Şemsin*, biri kendine özgü, diğeri zorunlu olmak üzere iki çeşit hareketi vardır. Bir yıl boyunca yol aldığı hareket kendine özgüdür. *Felek-i a'zamın* döndürmesi sonucu oluşan gece ve gündüzün bir kere devr hareketi ise zorunludur. *Şems*, batıdan doğuya bir kez devr edince, âlemi kat eden, *Şems* merkezli bir daire oluşur. Bu daireye *felek-i burūc* denir.

Bu daireden başka, merkezi âlemin merkezi olan bir daire daha olduğu kabul edilir. Bunun iki kutbu kuzey ve güneydir. Bu daireye *mu'addilü'n-nehâr* denir. *Felekü'l-burûcun* dairesinin *mu'addilü'n-nehârın* dairesini karşılıklı iki nokta ile kestiği farz edilir. Bu noktalardan birine *nokta-i i'tidâl-i rebî'i*, diğerine *nokta-i i'tidâl-i harîfi* denir.

Bundan başka, *nokta-i mu'addilü'n-nehâr* ve *nokta-i felekü'l-burûc* üzerinden, biri kuzey ve diğer güneyde olmak üzere iki karşılıklı nokta ile geçen bir daire daha vardır. Kuzeydeki noktaya, *nokta-i inkılâb-i şayfi*, güneydekine *nokta-i inkılâb-i şitevî* denir. Bu iki daire, *felekü'l-burûc*ü dört eşit kısma ayırır. İlk çeyrek *nokta-i i'tidâl-i rebî'i* ve *nokta-i inkılâb-i şayfi* ortasındadır. Buna *zamân-ı rebî'* denir. Güneş, bu kısmın karşısına geldiğinde *zamân-ı rebî'* olur. *İnkılâb-ı şayfi* ve *nokta-i i'tidâl-i harîfi* ortasında olan ikinci çeyreğe *zamân-ı şayf* denir. Güneş, bu kısmın karşısına geldiğinde *zamân-ı şayf* olur. *Nokta-i i'tidâl-i harîfi* ve *nokta-i inkılâb-i şitevî* ortasında olan üçüncü çeyreğe *zamân-ı harîf* denir. Güneş bu kısmın karşısına gelince *zamân-ı harîf* olur. *Nokta-i inkılâb-ı şitevî* ve *nokta-i i'tidâl-i rebî'i* ortasında olan dördüncü çeyreğe *zamân-ı şitâ* denir. Güneş, bu kısmın karşısına gelince *zamân-ı şitâ* olur.

Bundan başka, *felekü'l-burûcun* kutbundan çıkan iki büyük daire daha olduğu farz edilir. Dördüncü çeyreği ve bunun karşısındaki *şayfiyi* üçer eşit parçaya böler. Hepsi altı olur.

İki karşılıklı nokta üzerinden âlemi kesen altı daire olduğu farz edilir. Bunların her birisi feleklerin on iki kısmı olur. Her kısım bir burçtur. Her burç otuza ayrılır ve her kısma bir derece denir. Böylece bir daire üç yüz altmış derece olur. *Felek-i şevâbit* buna göre on ikiye ayrılır ve her kısımda belirli şekillerde olan yıldızlar vardır. Her kısma bu şekile göre ad verilir. *Hamel* burcu, *Şevr* burcu gibi. (bkz. vr. 34b-35b)

Kuzeyde yirmi bir, *mınḩakatü'l-burûc* üzerinde on iki ve güneyde on beş olmak üzere kırk sekiz şekil tasvîr edilmiştir.

A. Kuzey Takımyıldızları:

Kuzey kutbuna bakmak, remede (göz ağrısına) iyi gelir. Gözleri hasta olan kişi, pazar gecesi kuzey kutbuna bakmalı, gümüş bir mili gül suyuna batırıp gözlerine sürmeli, bu işlemlere bir hafta devam etmelidir. (bkz. vr. 29b)

Dahilinde üç yüz otuz bir ve haricinde yirmi dokuz olmak üzere toplam üç yüz altmış yıldız olan kuzey takımyıldızları şunlardır:

1. **Dübb-i Aşğar:** Dahilinde yedi ve haricinde bir yıldız vardır. Araplar, bu yedi yıldız *Benât-ı na's-ı suğrâ* derler. Kare şeklindeki dört yıldız *Na's*, bunlardan parlak olan ikisine *Ferḩadân*, kuyruğu üzerindeki üç yıldız *Benât*, kuyruğu ucundaki parlak yıldız *Cudeyy* denir. Kible, bu yıldız sayesinde bilinir. (bkz. vr. 16a)

2. **Dübb-i ekber:** *Dübb-i ekber*, başını aşağı sarkıtıp kuyruğunu uzatmış, dört ayak üzerinde duran bir büyük ayı şeklindedir. Dahilinde yirmi yedi, haricinde sekiz yıldız vardır. Araplar, kare üzerindeki dört parlak yıldız ve kuyruğu üzerindeki üç yıldız *Benât-ı na's-ı kübrâ* der. Dördü *Na's* ve üçü *Benât*tır. Kuyruğu ucundaki yıldız *ḩâ'id*, ortasındaki yıldız *'İnâḩ*, *Na's* yakınında ve kuyruğu dibindeki yıldız *Cevn*, *'İnâḩ* üzerindeki küçük

yıldızla *Şehā* denir. Bu yıldızla gözün keskinliği denenir. Bu yıldızla bakan o gece zehirli hayvanlardan korkmaz. Üç ayaktaki ikişerden altı yıldız *Ḳafzāt-ı zibā*, her ikisine bir *Ḳafze* denir. *Esedin* kuyruğu üzerindeki parlak yıldız *Şarfe* denir. Boynu, göğsü ve iki dizi üzerinde yarım daire şeklindeki yedi yıldız *Serir-i na'ş* ve ya *Havz* denir. Kaşları, gözleri, kulağı ve burnu üzerindeki yıldızlara *Zibā* denir. Arslandan kaçıp havuzun suyunu içtiği söylenir. *Şarfe* üzerindeki toplanmış yıldızlara *Hilye*, ikisi *Hilye* ile *Ḳā'id* ortasında olan sekiz yıldız *Kebidü'l-esed*, üçüncü *Ḳafze* altında ve sol el üzerindeki altı yıldız *Zibā*, kalanlara *Evlād-ı Zibā* denir. (bkz. vr. 16b)

3. **Tinnin:** *Tinnin*, büküm büküm bir ejderha şeklindedir. Otuz bir yıldızı vardır. Araplar, dili üzerindeki yıldız *Rāfiż*, başı üstündeki dört yıldız 'Avāyid, bunların ortasındaki küçük yıldız deve yavrusu anlamına gelen *Rub*, *Tinnin*'in sonundaki küçük yıldız *Zanebeyn*, iki parlak yıldız yakınındaki iki yıldız *Azfāriü'z-zaneb* kuyruğu dibindeki yıldız ... derler. (bkz. vr. 17a)

4. **Ḳayḳāvus:** Başında takkesi olan bir erkek şeklindedir. *Mültehib* de denir. Ayakları *Cudeyy* yıldızı ile üçlü şekil oluşturur. Dahilinde on bir, haricinde iki yıldız vardır. Araplar, göğsündeki yıldız *Ḳurḥa*, sağ omuzundaki yıldız *Fırḳa*, sol ayağı üzerindeki yıldız *Rā'ī*, ayakları ortasındaki küçük yıldız *Kelbü'r-rā'ī*, ayakları ile *Cudeyy* ortasındaki küçük yıldızlara *Ġanām* derler. (bkz. vr. 17ab)

5. **'Avvā:** Metinde, uluyucu anlamına geldiği belirtilmiştir. *Naḳḳār* ve *Şannāc* da denir. Dahilinde yirmi iki, haricinde bir yıldız vardır. *Mekke* ve *Benāt-ı na'ş-ı kübrā* ortasındadır. Başında, omuzlarında ve asasındaki yıldızlara *Zibā*, sol eli üstünde, bileğinde ve elinin etrafındaki küçük yıldızlara *evlād-ı Zibā*, hariçteki uyluğu ortasındaki kırmızı ve parlak yıldız *Simāk-ı Rāmiḥ*, *Hārisü's-semā* ve ya *Hārisü'ş-Şimāl* denir; çünkü çok parlak bir yıldızdır, sadece güneş ışığı olduğu zaman görünmez olur. *Aḳsām-ı şevābitte ḳadr-i evveldendir*. Sol baldırındaki yıldız *Rāmiḥ* denir. (bkz. vr. 17b-18a)

6. **Fekke:** Ağız kenarı demektir. Sekiz yıldızı vardır. *İklil-i Şimālī* de denir. Halk, şeklin ortasında boşluk olduğu için buna *dervişler çanağı* der; kenarı delik fakirler çanağı gibidir. Sekiz yıldızdan en parlak olanına *Fekke* denir. (bkz. vr. 18a)

7. **Cāşī:** Buna *Rāḳış* da denir. Dahilinde yirmi sekiz, haricinde bir yıldız vardır. Ellerini açıp dizleri üzerine çökmüş bir erkek şeklindedir. Sağ ayağı 'Avvā, sol ayağı *Tinnin* başı üzerindeki 'Avvā denilen dört yıldız tarafına dönüktür. (bkz. vr. 18ab)

8. **Şelyāk:** Buna *Sulḥafāt/Sulahfāt* da denir. Şeklin arkası kaplumbağa gibi yumru olduğu için kaplumbağa anlamında *Sulḥafāt/Sulahfāt* denmiştir. Acemler ise *Seng-püşt* der. On yıldızı vardır. Parlak yıldızına *Nesr-i Vāḳi* denir. Bunun yanında iki küçük yıldız daha vardır, güya bunlar kanatlarıdır. İki kanadını düz bir yere konmuş kerkes kuşuna benzer. Bu üç yıldız halk saç ayak anlamına *Eşāfi*, İranlılar ise *Yek-pā* der. Çünkü bunların üçü, üzerine çömlek konmak için yere konmuş üç taştır. Parlak yıldızdan başka yıldızın adı yoktur. (bkz. vr. 18b)

9. **Deccāce:** Boynu uzun, kanatları açık bir ördeğe benzer. Dahilinde on yedi, haricinde iki yıldız vardır. Kanatları üstündeki yıldızlara *Fevâris* denir. (bkz. vr. 19a)
10. **Zâtü'l-kürsî:** Sandalyeye oturmuş bir kadın şeklindedir. Arkasına yaslanmıştır. *Kaykāvusun* başı üstündeki yıldızdan yukarıdadır. On üç yıldız vardır. Araplar, dayanağın ortasındaki parlak yıldız *Keffü'l-ḥazîb* der, *keff-i mebsûṭa* benzetilmiştir. *Senâm-ı Nâke*, yani deve hörgüçü diye de bilinir. *Keffü'l-ḥazîb* gece yarısına varınca duaların kabul olduğu söylenir. Şairler, bunu parlak olduğu için güzellerin alınına teşbih etmişlerdir. (bkz. vr. 19ab)
11. **Ḥāmil-i Re'sü'l-gül:** Buna *Berşāvuş* da denir. Sağ ayağını kaldırmış, sol ayağı üzerinde duran bir erkek şeklinde çizilmiştir. Sol elinde bir *gül* başı vardır. *Gül* yaban adamı demektir. Dahilinde yirmi altı, haricinde üç yıldız vardır. Kesik baştaki parlak yıldız *Re'sü'l-gül* denir. Bu yıldız *ḳadr-i şānīdend*dir. (bkz. vr. 19b)
12. **Mümsikü'l-'inān:** Oyan (yular) tutucu anlamındadır. Bir elinde kamçı, diğerinde yular tutarak ayakta duran bir erkek şeklinde çizilmiştir. On dört yıldız vardır. Sol omuzundaki parlak yıldız *'Ayyuḳ* denir, *ḳadr-i evvel* dendir. Sol dirseğindeki yıldız *'Ayn*, sol bileğindeki iki yıldız *Cidyān*, topuklarındaki iki yıldız *Tevābi'-i 'Ayyuḳ* denir. Metinde, sağ omuzundaki yıldızın adı yazılmamış, boşluk bırakılmıştır. (bkz. vr. 20a)
13. **Ḥavvā:** Ellerin de yılan tutan bir erkek şeklindedir. Dahilinde yirmi dört, haricinde beş yıldız vardır. Metinde, hiçbir yıldızın ismi yazılmamıştır. (bkz. vr. 20a)
14. **Ḥayye:** *Ḥavvān*ın elinde tuttuğu yilandır. On sekiz yıldız vardır. En çok bilineni *ḳadr-i şālīşden* olan *'Unuḳu'l-Ḥayyā* adlı yıldızdır. *Ḥayyān*ın başı üzerindeki yıldız sırasına *Nesaḳ-ı Şāmī*, boynu altındaki yıldız sırasına *Nesaḳ-ı Yemānī*, bu iki sıranın ortasındaki meydana *Ravza*, buradaki yıldızlara *Ağnam* denir. *Ḥavvān*ın başı üzerindeki yıldız *Rā'i*, *Cāşī* başı üzerindeki yıldız *Kelbü'r-rā'i*, *Tinnīn*in sağ omuzundaki yıldız da *Kelbü'r-rā'i* denir. (bkz. vr. 20b)
15. **Sehm:** Beş yıldız vardır. *Minkār-ı derāce* ile *Nesr-i Tāyir* ortasında, *Mecerre-i 'Azīm* dedir. Temreni doğuya dönük, iki *zīrā'* uzunluğunda bir ok şeklindedir. (bkz. vr. 20b)
16. **'Uḳāb:** *Nesr-i Tāyir* de denir. Uçan kerkese benzer. Dahilinde dokuz, haricinde altı yıldız vardır. Kanadı üstündeki parlak yıldız da *Nesr-i Tāyir* denir. İki tarafındaki yıldızlar güya kuşun kanatlarıdır. (bkz. vr. 21a)
17. **Delfīn:** On yıldız vardır. *Nesr-i Tāyire* tabidir. Kuyruğundaki yıldız *Zaneb-i Delfīn*, ortasındaki dört yıldız *'Uḳūd*, üzerindeki yıldız *Delfīn* denir. Halkın yunus balığı dediği hayvandır. (bkz. vr. 21a)
18. **Ḳı'tatü'l-feres:** *Muḳdimü'l-feres* de denir, çünkü yarım at gibidir. Dört yıldız vardır. (bkz. vr. 21ab)
19. **Feres-i A'zam:** Ön yarısı olan bir at şeklindedir. Yirmi iki yıldız vardır. Başındaki yıldızlara *Selsele*, arkasındaki yıldızlara *Cenāḥü'l-feres*, sol omuzundaki yıldız *Metnü'l-feres*, sağ omuzundaki yıldız *Menkibü'l-feres*, bundan sonraki yıldız *Müştereke-i Delv*, öndeki ikisine *'Arḳuve*, başı üstündeki iki yıldız *Sa'dü'l-beḥāyim*, şekil üzerindeki iki yıldız *Sa'dü'l-bāri*, dizi üzerindeki iki yıldız *Sa'dü'l-maṭr* denir. (bkz. vr. 21b)

20. **Mer'et-i Müselsele:** Ayakları zincirlenmiş, ellerini açmış bir kadın şeklindedir. Ayakları ortasında toplanmış yıldızlar güya zincirdir. Yirmi üç yıldızı vardır. Önlüğü yanındaki parlak yıldız *Baṭnū'l-ḥūt* denir. (bkz. vr. 22a)

21. **Müşelleş:** Kuzeydeki yıldızların sonuncusudur. Dört yıldızı vardır. Üçlü bir şekildir ve başındaki yıldız *ḳadr-i şālīş* dendir. (bkz. vr. 22a)

B. *Mıntakatü'l-burūc* Üzerindeki Takımyıldızlar-Burçlar

Bundan sonra *Mıntakatü'l-burūc* üzerinde olan yıldızlar anlatılmıştır. Bunlar on iki burç üzerindeki on iki yıldız şeklindedir. Bu on iki şeklin dahilinde iki yüz seksen dokuz, haricinde ise elli yedi yıldız vardır. Hepsi üç yüz kırk altı tanedir. Bu burçların şekilleri, *felek-i māyil* üzerindeki burçların ortasından geçen ve seyyar yıldızların yolu olan daireye yakındır.

Burçlar ve burçlarda bulunan yıldızlar sırasıyla şunlardır:

1. **Burc-ı Hamel:** Erkek kuzu şeklindedir. Dahilinde on üç, haricinde beş yıldız vardır. Boynuzu üzerindeki iki parlak yıldız *Şeraṭeyn*, hariçte, boynuzdan yukarıda olan parlak yıldız *Nāṭiḥ*, oyluğu üzerindeki üçlü yıldızlara *Buṭayn* denir. *Şeraṭeyn* ve *Buṭayn menāzil-i Ḳamer* dendir. *Hamel* yıldızlarının bunlardan başka bilinen isimleri yoktur.

Ḳamerin Hamel burcuna gelmesi iyi olarak yorumlanmıştır. *Ḳamer Hamel* burcunda iken işe başlamak, beylerin yüzünü görmek, ava gitmek, yeni biçmek ve sefere gitmek iyidir. (bkz. vr. 22b, 4a)

2. **Burc-ı Şevr:** Yarım sığır şeklindedir. Dahilinde otuz iki, haricinde on bir yıldız vardır. *Menāzil-i Ḳamerden* olan *Şüreyyā* ve *Deberān* bunun yıldızlarındandır. *Deberān*, güney tarafta gözü üstünde olan parlak kızıl yıldızdır, '*Aynū's-şevr*, *Tālī'ü'n-necm*, *Tābi'-i Şüreyyā* ve ya '*Ayyūḫ* da denir. Bunun etrafında, *Şüreyyā* yagırında olan yıldızlara *Ḳılāş* denir. Üzüm salkımı şeklinde oldukları için yıldız yerine konup *en-Necm* denir. Kulağı üzerinde birbirine yakın olan iki yıldız *Kelbeyn* denir. Bunların, *Deberān*'ın köpekleri olduğu söylenir.

Ḳamer, Şevr burcuna gelince işe başlamak, bina yapmak, nikahlanmak, yeni giymek, mülk ve davar almak, ekin ekmek ve davet etmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 22b, 4a)

3. **Burc-ı Cevzā:** Birbirine sarılmış iki erkek çocuk şeklindedir. Buna *Tev'emān* da denir. Dahilinde on sekiz, haricinde yedi yıldız vardır. Başları üzerindeki iki parlak yıldız *Zirā'-i Mabsūt* denir.

Ḳamer, Cevzā burcuna gelince kitap ve şiir okumak, haber göndermek, mektup yazmak, hesap kitap yapmak, vekil tayin etmek ve vezirlerin yüzünü görmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 23a, 4b)

4. **Burc-ı Sereṭān:** Yengeç şeklindedir. Dahilinde dokuz, haricinde dört yıldızı vardır. Parlak yıldızın arkasındaki iki yıldız *Hımareyn*, güney taraftaki ayakta olan yıldız *Tarfe* denir. Parlak yıldızın adı yazılmamıştır.

Ḳamer, Sereṭān burcuna gelince yıkanmak, yeni biçip giymek, mektup ve elçi göndermek, avlanmak, su kuşları avlamak ve şerbet içmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 23b, 4b)

5. **Burc-ı Esed:** Aslan şeklindedir. Dahilinde yirmi yedi, haricinde beş yıldız vardır. Batlamyos, *Şağire* adını verdiği üç yıldız daha olduğunu belirtmiştir. Arslanın yüzündeki yıldız *Tarf*, boynunda ve kalbindeki dört yıldız *Cebhe*, çukurdaki yıldız *Zühre*, *Zanebin* arkasındaki yıldız *Zanebü'l-esed* ve ya *Şarfe* denir.

Kamer, *Esed* burcuna gelince davet etmek, işe başlamak, padişah yüzü görmek, ululara derdini söylemek, yemin etmek, düşman üzerine gitmek, savaşmak, harb aletleri hazırlamak ve tılsımlar yazmak iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 23b, 5a)

6. **Burc-ı Sünbüle:** İki kanatlı ve başak tutan bir kız şeklindedir. Buna '*Azrâ* da denir. Dahilinde yirmi altı, haricinde altı yıldız vardır. Sol omuzundaki parlak yıldız *'Avvâ* denir. *Menâzil-i Kamerden* on üçüncü menzildir. Bazılarına göre '*Avvâ* karnı üzerindeki yıldızdır. Bunlar aslanın ardından yürüyen köpeklerdir. Buna '*Avve'l-berd* de denir, çünkü kış gelince doğar. Elindeki başağa yakın olan parlak yıldız *Simâk-ı A'zel* denir. *A'zel* silahsız anlamına gelmektedir. Bunun karşısındaki yıldız *Simâk-ı Râmiḥ* denir. Müneccimler bu iki *Simâke*, *Sâkü'l-Esed* derler. Sol ayağı üzerindeki yıldız *Ġafre* denir.

Kamer, *Sünbüle* burcuna gelince bilimle uğraşmak, hat, hendese ve yıldız bilimlerini öğrenmek, sema etmek, elhân-ı âvâza başlamak, büyüklerin yüzünü görmek, derdini söylemek, mektup yazmak, düşman toprağına saldırmak, resim yapmak, davet etmek ve yeni elbise giymek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 23b-24a, 5b)

7. **Burc-ı Mizân:** Terazi şeklindedir. Dahilinde sekiz, haricinde dokuz yıldız vardır. Bilinen yıldız yoktur.

Kamer, *Mizân* burcuna gelince sefere gitmek, yeni giymek, mektup yazmak, elçi göndermek, kadınlarla yemek içmek, çocuğı okula vermek, düğün yapmak, içmek iyi olarak yorumlanmıştır, fakat savaşmak ve satın almak iyi değildir. (bkz. vr. 24a, 5b)

8. **Burc-ı 'Akreb:** Akrep şeklindedir. Dahilinde yirmi bir, haricinde üç yıldız vardır. Alnı üzerindeki üç yıldız *İklîl*, bedeni üzerindeki kırmızı parlak yıldız *Kalbü'l-'akreb*, kuyruğı tarafındaki iki yıldız *Şevle* denir.

Kamer, '*Akreb* burcuna gelince çocuğı okula vermek, bilimle uğraşmak, hat yazmak, hendese ve yıldız bilimi öğrenmek, cinsel ilişkide bulunmak, elhân-ı âvâz dinlemek, büyüklerin yüzünü görmek ve imaret yapmak iyi olarak yorumlanmıştır, fakat hamama gitmek iyi değildir. (bkz. vr. 24b, 6a)

9. **Burc-ı Kavs:** Yarısı at, yarısı insan olan ve ok ve yay tutun bir canlı şeklindedir. Otuz bir yıldız vardır. Araplar, temren ve yayın kabzası üzerindeki, güneydeki ve sağ eli tarafındaki yıldızlara *Ne'âyim-i Vâride* derler. Bunları samanyoluna benzetmişlerdir. Güya bunlar su içmeğe gelen deve kuşlarıdır. Okun dibindeki, sol omuzundaki ve koltuğı altındaki yıldızlara *Ne'âyim-i Şâdire* derler. Bunlar sanki su içip dönüp gitmişlerdir. Sol oyluk ve incik üzerindeki yıldızlara *Mürvî* denir.

Kamer, *Kavs* burcuna gelince ilâç içmek, hamama girmek, doğan avlamak, düşmana saldırmak, kimya ilmiyle uğraşmak, cinsel ilişkide bulunmak, bina ve imaret yapmak ve düşmana mektup yazmak iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 24b-25a, 6b)

10. **Burc-ı Cedy:** Önü erkek oğlak, arkası balık şeklindedir. Yirmi sekiz yıldızı vardır. İkinci boynuzu üzerindeki iki yıldız *Sa'd-ı Zābih* denir. Bunlardan parlak olanını *Zābihe*, küçük olanını koyuna benzetmişlerdir. Kuyruğu üzerindeki parlak yıldız *'Acîn* denir.

Kamer, Cedy burcuna gelince ulu şeyhlerin yüzünü görmek, imaret yapmak, sefere çıkmak, ava gitmek, ata binmek, mektup yazmak, elçi göndermek, uluların yüzünü görmek ve ulularla konuşmak iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 25a, 6b)

11. **Burc-ı Delv:** Ayakta duran bir erkek şeklindedir. Elinde tuttuğu bardaktan ayaklarına su dökülmekte ve *Hütun* ağzına akmaktadır. Buna *Sākibü'l-mā* da denir. Dahilinde kırk iki, haricinde üç yıldız vardır. Sağ omuzundaki iki yıldız *Sa'dü'l-melik*, sol omuzundaki iki yıldız *Sa'dü's-su'üd*, sol eli üzerindeki üç yıldız *Sa'dü'l-belğ* denir. Bu, yutmak için açılmış bir ağıza benzetilmiştir. Sağındaki ve sağ eli üzerindeki yıldızlara *Sa'dü'l-aḥbiye* denir. Çünkü bu doğduğunda, haşerat kış nedeniyle yer altına gizlenir. *Sa'dü'z-zābih*, *Sa'dü's-su'üd*, *Sa'd-i Belğ* ve *Sa'd-i Aḥbiye menāzil-i Kāmerdendir*.

Kamer, Delv burcuna gelince bahçe ekmek, tarımla uğraşmak ve içki içmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 25b, 7a)

12. **Burc-ı Hüt:** Birbirine *Haytü'l-kettān* ile bağlanmış iki balık şeklindedir. Buna *Kevkebetü's-semekeyn* de denir. Dahilinde otuz dört, haricinde dört yıldız vardır.

Kamer, Hüt burcuna gelince ilâç içmek, hamama gitmek, ulemâ ve şeyhlerin yüzünü görmek, nar-ı necat yazmak, beylerin yanına çıkıp istek bildirmek, ibadet edip Allah'a yalvarmak, tarımla uğraşmak ve dostları davet etmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 25b, 7b)

C. Güney Takımyıldızları

Bundan sonra güneyde olan güney takımyıldızları anlatılmıştır. On beş şekil vardır. Dahillerinde iki yüz doksan yedi, hariçlerinde on dokuz yıldız vardır. Toplam üç yüz on altı tanedirler.

Güney takımyıldızları yıldızlar sırasıyla şunlardır:

1. **Kaytus:** İki ayaklı, kuş kuyruklu bir deniz hayvanı şeklindedir. Yirmi iki yıldız vardır. Araplar, başı üzerindeki yıldız *Keffü'l-cezmā*, ellerindeki beş yıldız *Ne'āmāt*, kuyruğundaki yıldızlara *Nizām* derler. (bkz. vr. 26a)

2. **Cebbār:** Yıldızları beyaz olduğu için buna *Cevzā* da denir. Elinde asa ve belinde kılıç olan, ayakta duran bir erkek şeklindedir. Otuz sekiz yıldız vardır. Araplar yüzündeki yıldız *menāzil-i Kāmerden* olan *Hoḫ'a* derler. Sağ omuzundaki büyük parlak yıldız *Menkibü'l-cevzā* denir, *ḳadr-i evveldendir*. Sol omuzundaki yıldız *Nācid*, birbirine yakın olan üç yıldız *Seyfü'l-cebbār*, sol ayağı üzerindeki büyük parlak yıldız *ḳadr-i evveldenden* olan *Riclü'l-cebbār*, kolu üzerindeki karışık şekilli dokuz yıldız *Tācü'l-cevzā* ve ya *Zevāyibü'l-cevzā* denir. (bkz. vr. 26ab)

3. **Nehr:** *Cebbārın* ayağı üzerindeki parlak yıldızdan başlayıp batıya, *Kaytusun* göğsü üzerindeki dört yıldız yakınlarına doğru kıvrılarak akan bir ırmak şeklindedir. Otuz dört yıldız vardır. Sonundaki yıldız *Āḫirü'n-nehr*, birincisine *'Arş*, ikinci ve üçüncüye

· *Kürsiyyü'l-cevzâ*, nehir üstündeki dört yıldız ve sondaki dört yıldız deve kuşu yuvası anlamına *Edha'n-na'âm*, bunun etrafındaki yıldızlara *Beyz*, nehrin sonundaki yıldız *Zalim*, bunun ile *Femü'l-Hût* ortasındaki yıldızlara deve kuşu yumurtası anlamına *Rimâl* denir. (bkz. vr. 26b-27a)

4. **Erneb:** Bu *Cebbârın* ayağı altındadır. Başını arkasına döndürmüş tavşan şeklindedir. On iki yıldız vardır. Araplar, ikisi bedeninde ve ikisi ayağı üzerindeki dört yıldız *Kürsiyyü'l-cevzâ* ve ya *'Arşü'l-cevzâ* derler. (bkz. vr. 27a)

5. **Kelb-i ekber:** Bu bir köpek şeklindedir. *Cevzâ* yıldızı altındadır. Dahilinde on sekiz, haricinde on bir yıldız vardır. Araplar, köpeğin ağzı üzerindeki yıldız *Şi'ra'l-'abûr* ve ya *Şi'ra'l-yemânî* derler, *qadr-i evveldendir*. Cahiliyye devrinde bir kavmin buna ibadet ettiği belirtilmiştir. Bu köpek, feleği ortadan aşar. Samanyolundan *Süheyl* katında geçtiği için *Şi'ra'l-'abûr* denmiştir. Köpeğin çengeli olan yıldız *Mirzemü'l-'abûr*, hariçte dik bir sıra üzerindeki dört yıldız *Ferd*, bağrında, oyluğunda ve kuyruktaki dört yıldız *'Azârâ*, hariçteki iki parlak yıldız *Hışâr* ve ya *Muḥallifin* denir, çünkü iki kişinin bu yıldızlardan biri için yemin ettiği söylenir. Bunlar *Süheylden* önce doğarlar. Bir kişi bunun *Süheylden* önce doğduğunu, diğeri de bunun *Süheyl* olduğunu söylemiştir. Bu yıldızı bilen bir kişi ise bunun *Süheyl* olmadığını söylemiştir. Bu yıldızın üzerine yemin edildiği için *Muḥallifin* adı verilmiştir. (bkz. vr. 27ab)

6. **Kelb-i aşgar:** Buna *Kelb-i muḥdim* de denir. Çok parlak iki yıldız vardır. Birincisine *qadr-i evveldend* olan *Şi'ra'ş-şâmî* ve ya *Şi'ra'l-ğumeyşâ* denir. Çünkü *Süheylin* kız kardeşidir. Diğeri *Mirzem* denir. Bu iki yıldız *Zerâ'-ı maḥbûz* denir, çünkü *Zerâ'* arkasından yarımdır. Bunlar *Tev'emeyn* üzerinde duran iki parlak yıldızdır. (bkz. vr. 27b-28a)

7. **Sefîne:** İki kanatlı bir gemi şeklindedir. *Kelb-i ekber* arkasından doğar. Kırk beş yıldız vardır. Batlamyos'a göre güncydeki kanat üzerindeki yıldız *Süheyl* denir. *Qadr-i evveldend* parlak bir yıldızdır. Rum taraflarında görünmez, Yemen tarafında görünür. (bkz. vr. 28a)

8. **Şucâ':** Güneye meyilli ince uzun bir yılan şeklindedir. Dahilinde yirmi beş, haricinde iki yıldız vardır. *Şi'ra'l-ğumeyşâ* ile *Ḳalbü'l-esed* ortasındadır. (bkz. vr. 28a)

9. **Bâtıye:** Çanak gibi dairesel bir şekildir. *Kâs* da denir. Yedi yıldız vardır. Bunun yıldızına *'Aczü'l-esed* ve ya *'Arşü's-simāk* denir. (bkz. vr. 28ab)

10. **Ğurâb:** *Şucâ'* yıldızı arkasında, bir karga şeklindedir. Yedi yıldız vardır. *Şucâ'* yıldızlarından birini gagası ile tutmuştur, buna *Minḳârü'l-ğurâb* denir. *Qadr-i şâliş* dendir. (bkz. vr. 28b)

11. **Ḳanṭûrus:** Yarısı at, yarısı insan şeklindedir. Bir elinde iki salkım, diğeri elinde de *Sebu'* yıldızının ayaklarını tutar. Otuz yedi yıldız vardır. Karnı üzerindeki parlak yıldız *Batnü'l-Hût* derler, sağ tırnağı üzerindeki yıldız *Hışâr*, elindeki yıldız *Vezn* denir. Bunlar *Muḥallifin* denen yıldızlardır.

Müstensih bu yıldızla ilgili bir hikâye anlatmıştır. Bin altmış yedi yılında, batı taraflarında, gökten çok parlak bir yıldız düşmüş. Bir yıl geçtikten sonra batıdan gelen tüccarlar, bunun *Ḳanṭûrus* şeklinde bir hayvan olduğunu, Mesne adasına düşüp insanları ve hayvanları öldürdüğünü, daha sonra toprakla üzerindeki insanı vurup öldürdüklerinde atın da öldüğünü, ölünün şehir şehir dolaştırıldığını söylemişler. (bkz. vr. 28b-29a)

12. *Sebu'*: On dokuz yıldızı vardır. (bkz. vr. 29a)

13. *Micmere*: Buhurdan anlamındadır. Yedi yıldızı vardır. (bkz. vr. 29a)

14. *İklîl-i cenûbî*: On üç yıldızı vardır. *Fekkeye İklîl-i şimâlî* dendiği için buna *İklîl-i cenûbî* denmiştir. Arapların *Ḳubbe* adını verdikleri *Şanevber*, yani koz ağacı şeklindedir. (bkz. vr. 29b)

15. *Hût*: Büyük bir balık şeklindedir. Dahilinde on bir, haricinde altı yıldızı vardır. Ağzındaki parlak yıldız *Femû'l-Hût* denir, *ḳadr-i evveldendir*. (bkz. vr. 29b)

Bütün takımyıldızlar kırk sekiz, bunlardaki toplam yıldızlar ise bin yirmi ikidir.

9. FELEKÜ'L-EFLÂK

Bütün felekleri çevrelediği için *felekü'l-eflāk* denmiştir. *Felek-i a'zam* da denir. Ehl-i şer, 'arş-ı 'azîm der. Bir adı da *felek-i atlas*tır. Bunda hiç yıldız yoktur. Doğudan batıya, *ḳuṭb-ı şimâlî*ve *ḳuṭb-ı cenûbî* olmak üzere iki nokta üzerine hareket eder. Devrini yirmi dört saatte tamamlar. Bunun hareketiyle beraber bütün felekler hareket eder. Bazılarına göre *felek-i a'zam* elips şeklindedir. Bunun hareketi zorunludur. Oysa feleklerin hareketi duruşlarına göredir. Eğer bu doğru olsaydı anasır ve arz da hareketli olurdu. Demek ki hareketin sebebi nefsanîdir, cismanî değildir. *Felek-i a'zam*ın hızı, insanın bildiği bütün nesnelerin hızından fazladır. *Felek-i a'zam*, bütün felekleri, kürre-i narı, havayı, ayı ve arzı kapsar. Hepsî, birbirini çevreleyen on üç küredir. Allah, birbirini kapsayan yuvarlak şekilli oldukları için cisimleri *kerî* yaratmıştır. (bkz. vr. 35b)

Şükr: Bilginler *Şükr* adlı bir yıldız ortaya çıkarmışlardır. Yıldız falına bakmak için gerekli bir yıldızdır. Bu yıldız hızlı hareket eder. Bir ayda bütün âlemi dolaşır. Önemli bir iş yapılacağı zaman yardımcı olması için bu yıldızı görmek gereklidir. Böylece kişi düşmanını yener, bütün istekleri gerçekleşir. Metinde şekli verilen daireden, her gün nereden doğduğu ve hangi yerde olduğu çıkarılabilir. (bkz. vr. 36b)

3.2. MELEKLER, CİNLER

Da'vet-nâme'de oldukça fazla sayıda melek ve cin ismi geçmektedir. Dîvân edebiyatında da geçen melekler hakkında burada genel bir bilgi verilmiştir¹⁰³.

103 Bu konuda geniş bilgi için bkz. Gustav Davidson, *A Dictionary of Angels*, 2.bs. (New York: The Free Press, 1968), xi-xxix; Arthur Marmorstein, "Angels and Angelology," *Encyclopedia Judaica*, 4.bs. (Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem Ltd., 1978) 2:956-977; Gershom Scholem, "Demons, Demonology," *Encyclopedia Judaica*, 4. bs. (Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem Ltd., 1978) 5: 1521-1533; L.H.Gray ve diğerleri, "Demons and Spirits," *Encyclopedia of Religion and Ethics*, (Edinburgh: T.&T. Clark, 1921) 4:565-636; L.B., "Angelology," *The Jewish Encyclopedia*, (New York:

Davidson, incelediği yardımcı din kitaplarında birçok melek isminin geçtiğini, bu isimlerin çoğunun birbirlerinin ikilemesi veya bozulmasıyla oluştuğunu belirtmektedir. Bu metinler onu diğer ilgili kaynak ve metinlere götürmüştür. Bunlar; apokaliptik (vahiyle ilgili), kabalistik (Yahudi mistik geleneği), Talmudik (Müsevilerin kanun ve tefsir kitabı), gnostik (hristiyanlığın başlangıcında rûhani sırları bilmek iddiasında olan dini fırkalar), patristik (eski kilise ileri gelenlerine ve yazdıklarına ait), Merkabah (Yahudi mistik) ve kara büyü el kitaplarıdır. Melek isimlerinde, bir dilden diğerine geçerken, bir nüshadan diğerine kopya edilirken metatezler ve tekrarlamalar meydana gelmiştir. Örneğin Uriel; Sariel, Nuriel, Uryan, Jehoel, Owreel, Oroiael, Phanuel, Eremiel, Ramiel, Jeremiel, Jacob-israel olarak değişmiştir.

Melek, Arapçada haberci anlamına gelen, eski bir Sami kelimesidir. İslâma göre insandan üstün üç çeşit canlı varlık vardır: melek, şeytan, cin. Bunların insandan farklı olan en önemli özellikleri tşk maddeden oluşmalarıdır. Tutku ve kırgınlık gibi insanî özellikleri yoktur. Yemekleri tesbîh ve içecekleri takdîstir. İşleri, Allah'ın adını tekrarlamaktır. Meleklerle gök halkı ya da kalabalık da denir. Allah'ın koruyucularıdır, isteklerini yerine getirir ve emirlerine itaat ederler. Allah'a ibadet eder ve bundan yorulmazlar. Ondan önce söz söylemezler ve onun emri ile iş görürler.

Melekler, bilgi ve güç yönünden insandan üstündür. Allah'a bağıdırlar ve onun mesajlarını insanlara taşırlar. Bazıları ise koruyucu, danışman, rehber, hakim, tercüman, ahçı, avutucu, çöpçatan, ve mezar kazıcı olarak insanlara hizmet ederler. Meleklerin mekânları göğün çeşitli katlarıdır. Melekler ölümsüzdür, fakat sonsuza dek kalıcı değillerdir. Hergün dünyaya inip insan vücuduna ve rûhuna hizmet ederler. Her insanda bir iyi, bir kötü melek yaşar. Melekler bütün insanların geleceğini bilir. İnsanlar, meleklerin bu özelliğini büyülerde kullanmışlardır.

Kur'ân'da meleklerin hangi maddeden yaratıldıkları belirtilmemiş, cinlerin ise ateş maricinden (yalınından) yaratıldığı belirtilmiştir. Hz. Ayşe'nin naklettiğine göre Hz. Muhammed, meleklerin nûrdan, cinlerin ateş maricinden yaratıldığını söylemiştir. İbn 'Abbâs'tan nakledilen hadîse göre, üreyen melekler topluluğuna cin denir. Üreme, cin ve şeytanların özelliğidir. Cinler, kendilerine Hz. Adem önünde secde etmeleri emredilenlerdendir. Cinler hem iyi, hem kötüdür. İmana erebilirler. Peygamber, insanlara

Ktav Publishing House Inc., t.y.) 1: 583-597; K., "Demonology," *The Jewish Encyclopedia* (New York: Ktav Publishing House Inc., t.y.) 4: 514-521; D.B. MacDonald, "Melaike," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Maarif Basımevi, 1972) 7: 661-664; D.B. MacDonald, "Cin," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB, 1963) 3: 192-193; D.B. MacDonald, "İfrit," *İslam Ansiklopedisi* 2. bs. (İstanbul: MEB, 1967) 5/II: 940-941; D.B. MacDonald, "Gul," *İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: MEB, 1977) 4: 822-823; Halim Sabit Şibay, "Cebrail," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB, 1963) 3: 41-42; A.J. Wensinck, "Mikail," *İslam Ansiklopedisi*, 3. bs. (İstanbul: Maarif Basımevi, 1979) 8: 308-309; A.J. Wensinck "Azrail," *İslam Ansiklopedisi*, 5. bs. (İstanbul: MEB, 1979) 2: 156-158; A.J. Wensinck, "İsrafil," *İslam Ansiklopedisi*, 2. bs. (İstanbul: MEB, 1967) 5/II: 1127-1128; A.J. Wensinck, "Münker ve Nekir," *İslam Ansiklopedisi*, 3. bs. (İstanbul: Maarif Basımevi, 1979) 8: 806-807; A.J. Wensinck, "Münker ve Nekir," *İslam Ansiklopedisi*, 3. bs. (İstanbul: Maarif Basımevi, 1979) 8: 806-807; A.J. Wensinck, "Harut ve Marut," *İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: MEB, 1977) 5/I: 305-306; Ahmet Saim Kılavuz, "Azrail," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 4: 350-351; Yusuf Şevki Yavuz, Zeki Ünal, "Cebrail," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 7: 202-204.

- olduğu gibi cinlere de gönderilmiştir. Bunların bir kısmı cennete gireceklerdir. Affedilmeyenler ise günahları kadar cehennemde yanacaklardır. Cinlerin bir tek ferdine cinnî denir.
- Göl, İfrit ve Si'lat cinlerin farklı sınıflarındandır. Kur'ân'da, İblis'in cinlerden olduğu ve rabbinin emrinden çıktığı belirtilmiştir. Şeriat, sihir ve büyüde cinlerin etkisini kabul eder, fakat bunun caiz olup olmadığı konusunda birbirine uymayan hükümler bulunur. Cinlerin folklorik açıdan incelenmesinde en önemli nokta, sihir ve büyüde tuttukları yerdir. Tılsım kitapları halk edebiyatının büyük bir kısmını oluşturur.

Meleklerin en büyükleri dört *hameletü'l-'arş* meleğidir. Kıyamet gününde bunların sayıları ikiye katlanacaktır. Görevleri Allah'ı övmenin yanı sıra inananlar için yalvarmaktır. Müslüman efsanelerinde insan, öküz, kartal ve aslan şeklinde geçerler. Birincisi insanlar, ikincisi evcil hayvanlar, üçüncüsü kuşlar ve dördüncüsü vahşi hayvanlar için yalvarır.

Kerrûbiyûn melekleri gece ve gündüz Allah'ı överler. Bunlara *muḳarrebûn* da denir. İblis'in saldırılarından uzakta, göğün ayrı bir yerinde yaşarlar.

Diğerlerinden farklı özellikleri ve isimleri olan dört büyük melek vardır: *Cebrâil*, *Mikâil*, *Azrâil* ve *İsrâfil*. Bunlar, dünyanın sonu geldiğinde en son ölecek meleklerdir.

Cebrâil, bunların hepsinden üstündür. Cibrîl veya Cebrîl olarak da geçer. *Muḳarreb* meleklerdendir. Sadece peygamberlere görünür. Allah ile peygamberler arasında elçilik yapar; Allah'ın emir ve vahiylerini peygamberlere, özellikle Muhammed'e ulaştırır. Cebrâil'in dünyanın dirliğini gözetleyen yardımcıları vardır. Hepsi safrân tüylerle kaplı yüz küçük kanattan oluşan altı büyük kanadı ve isyan eden kavimlere karşı kullandığı iki kanadı vardır. Bazı metinlere göre ise on altı bin kanadı vardır. Gözleri arasında güneş, saçları arasında ay ve yıldızlar parlar. Her gün üç yüz altmış kez *Bahrîü'n-nûr*'a girer, her çıkışında kanatlarından milyonlarca damla düşer ve *Rûḫānīyâ* adlı melekler oluşur. Mikâil'den beş yüz yıl sonra yaratılmıştır.

Mikâil, Mikâl ve Mikâin olarak da geçer. Vücut için yemek, akıl için bilgi sağlamakla yükümlüdür. Bütün doğa kuvvetlerini kontrol eder. Her gözünden, Allah'ın her damlasından Mikâil'e benzer melekler yarattığı binlerce gözyaşı dökülür. Bunlar karar gününe kadar Allah'a övgü şarkıları söyleyerek yeryüzünü gözleyen *kerrûbiyûn* melekleridir. Mikâil'in yardımcıları olarak yağmuru, bitkileri, meyveleri kontrol ederler; yeryüzündeki her bitki, her ağaç, her su damlası onların gözlemi altındadır. Sadece Allah Mikâil'in şeklini ve kanatlarının sayısını bilir. Her birinde bir milyon yüz, bir milyon ağız ve bir milyon çeşit lisân ile Allah'ın adını anan milyonlarca dili vardır. İsrâfil'den beş yüz yıl sonra yaratılmıştır.

Azrâil, dört *muḳarreb* melekten ölüm meleğidir. İzrâil olarak da geçer. Bütün dünyayı kaplayacak büyüklüktedir. Başı en yüksek göğe ulaşır. Dördüncü ya da yedinci gökte nûrdan bir makamı vardır; ayaklarından biri buradadır. Diğeri ise cennetle cehennem arasındaki köprü üzerindedir. Yetmiş bin ayağı olduğu da söylenir. Dört bin kanadı vardır. Vücudunda bütün canlıların sayısı kadar göz ve dil bulunur. Ne zaman bir canlı ölürse, bu gözlerden biri kapanır. Dünyanın sonunda sadece dört büyük melek canlı kalacağı için sadece sekiz gözü açık kalacaktır. Her biri özel bir canlı sınıfına ait dört yüzü vardır; kafasındaki yüz

peygamber ve melekler, göğsündeki inananlar, sırtındaki inanmayanlar ve ayağındaki cinler sınıfına aittir.

İlkin o da ötekiler gibi bir melekti. Allah insanı yaratmak istedi, bunun için Cebrâil'e toprağın unsurlarından bir avuç almasını emretti. Fakat İblîs tarafından karıştırılan toprak öyle karşılık verdi ki, ne Cebrâil, ne Mikâil, ne de İsrâfil aldıkları emri yerine getiremediler. Fakat Azrâil başarılı oldu. O zaman Allah onu, yüreğinin sertliğinden dolayı ölüm meleği yaptı. Ölüm meleği olmasının bir nedeni de kuvvetidir. Allah ölümü yarattığı zaman seyretmeleri için melekleri çağırdı. Melekler ölümün kuvveti karşısında kendilerinden geçtiler ve bin yıl süreyle baygın kaldılar. Allah Azrâil'i ölümüne hakim kıldığını belirtti.

Azrâil, Allah'ın emri olmadan hiçbir iş yapmaz. Allah'tan, üzerinde ölecek kişilerin adlarının yazılı olduğu yaprakları aldıktan sonra can alır. Bazılarına göre ise bir koruyucu melek gelir ve onu ölecek kişinin zamanının azaldığı konusunda uyarır. Melek, ölen kişinin adını bazılarına göre beyaz, bazılarına göre siyah renkle deftere yazar, fakat ismi yazılı yaprak arştan düşünceye kadar bekler. Bazılarına göre ise, yeryüzünde yaşayan, gökte ise ölü olan kişinin adının yazılı olduğu yaprak, ölümünden kırk gün önce düşer. Bir başka inanca göre bir melek, Allah tarafından gönderilen ve üzerinde o yıl ölecek kişilerin adları bulunan listeyi Şaban ayının ortasındaki kader gecesinde Azrâil'e getirir. Rûhunu teslimde direnen ve ölüm meleğinin keyfî hareket ettiğini ileri süren insanlar vardır. O zaman melek Allah'ın huzuruna gelerek meseleyi anlatır. Allah ona delil olarak üzerinde *Besmele* yazılı bir cennet elması verir, insan bunu görünce rûhunu teslim eder. Bundan başka, ölüm meleği rûhunu almak için insanın boğazına girmek isteyince, ölmek üzere olan zikre başlar ve kapıyı kapar. Melek Allah'ın huzuruna çıkar; Allah ölecek olanın elini yakalamasını söyler. Bu el o sırada sadaka veriyorsa, kapı bu sefer meleğe kapanır. Sonunda melek ele Allah'ın adını yazar, böylece can vermenin acısı duyulmaz olur ve melek rûhu almak için girebilir. Yardımcı melekler bu rûhu göğün en yükseğine götürür, sonra mezarda vücudun yanına koyarlar. Eğer ölen mümin değilse rûhu şiddetle vücuttan koparır. Göğe götürülen rûhun önünde semanın kapıları kapanır ve rûh yeryüzüne atılır. Ölüm meleği, hayattan ayrılan herkesin yanında bulunur. Bazıları bunu, Azrâil'in yardımcıları olduğu, bunların rûhu boğaza kaldırdıkları, Azrâil'in de gelip rûhu aldığı şeklinde açıklarlar.

Azrâil rûhları, inanan ve inanmayan olmalarına göre acıma ya da ceza meleklerine gönderir. Azrâil'in Allah'ın izniyle rûhları çağırdığı, rûhların gelip elinin iki baş parmağı arasına yerleştikleri de söylenir. Bazılarına göreyse Azrâil, inanan rûhları sağ eliyle misk kokulu beyaz ipek içinde toplar ve cennete gönderir. İnanmayanları ise ziftli eski bir kumaşa doldurarak cehennemin derinliklerine gönderir. Hiç kimse Azrâil'den kaçamaz, büyüyle bile onu aldatmak imkansızdır.

İsrâfil, Kur'ân'da sûru üfleyecek melek olarak tanımlanır. Sûr meleği olarak isimlendirilmesinin nedeni "Üfle!" emri geldiği anda çalabilmek için sûru daima ağzında bulundurmasıdır. İsrâfil'in kıyamet günü herkesten önce uyandırılacağı söylenir. Kudüs'te ölümlere hayata dönüş işaretini verecektir. İlk üflemede dört büyük melek dışında yer ve

gökteki herşey ölecek, yerle bir olacaktır. İkinci üfleme tekrar diriliş üflemesidir. Sûrun etrafında toplanan bütün rûhlar bu sesi duyacaklardır.

Ayakları yedi kat yerin altında, başı arşın sütunlarına erişen çok büyük bir melektir. Dört kanadından biri doğuyu, biri batıyı, biri yeryüzünü örter, biri ile Allah'ın celâlinden kendini korur. Bedeninde kıllar, ağızlar ve diller vardır. Cehennemin görüntüsü karşısında o kadar çok ağlamıştır ki, Allah ikinci bir Nuh tufanı olmasın diye gözyaşlarını durdurmuştur.

Münker ve **Nekir** adlı, kabirde ölüleri sorguya çeken ve gerekirse cezalandıran meleklerin ismine Kur'ân'da rastlanmaz, bu isimler hadîste geçer. İnsan gömülüp yalnız kalınca bu melekler yanına gelip otururlar ve ölüyü sorguya çekerler.

İnsanlar gece ve gündüz **Hıfz** meleklerince insan, cin ve şeytandan korunurlar ve bütün işleri bu melekler tarafından yazılır. İki gece ve iki gündüz meleği olmak üzere dört tanedirler. Güneşin doğuşu ve batışında yer değiştirirler. Bazılarına göre ise, sürekli insanın yanında olan beşinci bir melek daha vardır. Bu iki melekten biri sağ ve biri solda ya da biri ön ve biri arkada durur, geceleyin ise biri başucu biri ayakucunda durur. Güneşin doğuş ve batış saatleri tehlikelidir, çünkü cinlerin dolaştıkları saatlerdir. Mümin, bu saatlerde duasını yapıyorsa cinlere karşı emniyetlidir, dua onu korur. Dua bitmeden diğer melekler yanına gelirler. Bu dört koruyucu meleğin yanısıra altı melek daha vardır. Biri gururlu olduğunda insanın saçını çeker; diğeri yılanların girmemesi için ağzının önünde durur; diğer ikisi gözlerini korur; son ikisi dudaklara yerleşir ve dua kelimelerini dinlerler. Bunların bir görevleri de insanların işlerini yazmaktır. Sağ taraftaki iyi, sol taraftaki ise kötü işleri yazar. Kişi iyi iş yaparsa sağdaki melek hemen yazar; günah işlediğinde ise aynı melek arkadaşına hemen yazmaması, af dilemesi için altı yedi saat beklemesi konusunda yalvarır. Bu melekler sorumlu oldukları kişinin öldüğünü görünce ne yapacaklarını bilemezler. Allah'a yalvarırlar. Allah onlara mezara gitmelerini ve karar günü bu kişinin iyilikleri arasında sayılacak tesbîh, tekbîr ve takdîsi tekrarlamalarını söyler. Bu melekler **Kirâmen Kâtibîn** ve **Mu'aqqıbât** olarak da geçer.

Allah'ın isminin zikredildiği meclisleri gezen **Seyyâhûn** melekleri vardır. Kulların hataları için Allah'tan af dileyerek yalvarırlar. Bunlar, resim ya da köpeğin olduğu yere girmezler.

Hârut ve **Mârut** adlı melekler hakkında Kur'ân'da açıklayıcı bilgi yoktur. Bu melekler hakkında dokuzuncu yüzyıldan itibaren anlatılan hikayeler vardır. Allah'a itaat etmekten vazgeçince, onun gazabıyla Bâbil'de bir kuyuya hapsedilmişler, ölümlülere büyü sanatını öğretmişler, fakat insanları kendilerini taklit etmemeleri için uyarılmışlardır.

Cennet ve cehennem kesin tanımı bulunmayan meleklerle doludur. Cennetin kapısında **Rıdvan** adlı melek durur. Hûrilerin ise hangi sınıfa sokulabileceği bilinmemektedir. Cehennem, **Mâlik** adlı korkunç melek tarafından korunur. Sayıları on dokuz olan zebanîler onun yardımcılarıdır. **İblîs** cinlere hükmeden kötü melektir, oğlu yardımcısıdır.

Şeytan veya İblîs, önceleri **Hâris** adlı bir melek imiş. Allah, Adem'i yaratıp bütün meleklerle secde etmelerini emredince hepsi secde etmişler. Fakat meleklerin en ulusu ve

hocaları olan Hâris, kendisinin cin olup ateşten yaratıldığını, bu nedenle topraktan yaratılmış olan Adem'e secde etmeyeceğini söyleyerek Allah'a asi olmuş. Allah da onu şeytan kılığına sokmuş ve lanetlemiştir. Şeytan, insanın son nefesinde susuzluğundan faydalanarak su teklif edip karşılığında imanını istemiş. Bu nedenle ölüm döşəğinin yanında su bulundurulur ve devamlı dudakları ıslatılır.

Kazvîni'ye göre, yedi gökte çeşitli melek gurupları vardır; dünyayı çevreleyen birinci gökte *İsmâîl* adlı meleğin emrinde inek şeklinde melekler, ikinci gökte *Mihâîl* adlı meleğin emrinde kartal şeklinde melekler, üçüncü gökte *Sa'adiyâîl* adlı meleğin emrinde akbaba şeklinde melekler, dördüncü gökte *Salsâîl* adlı meleğin emrinde at şeklinde melekler, beşinci gökte *Kalkâîl* adlı meleğin emrinde huriler, altıncı gökte *Samahâîl* adlı meleğin emrinde genç erkekler, yedinci gökte *Rubâîl* adlı meleğin emrinde erkekler vardır. Son olarak cennetin ötesinde birbirlerini tanıyamayacak kadar çok sayıda melek vardır. Çakan şimşek sesine benzer seslerle farklı dillerde Allah'ı överler.

3.2.1. Dîvân Edebiyatında Melekler Ve Cinler

Yazıcıoğlu Mehmed, yer ve göğün yaratılışını anlatırken yedi gök yaratıldığında her birine bekçi olarak melekler konduğunu şöyle anlatmaktadır:

İşbu yedi göğe yedi pâsübân
Kodu kim zabt ola ehl-i âsümân
Evvelinin adı İsmâîl idi
Sânisinin adı Menhâîl idi
Sâlisinin adı Sadâîl idi
Râbiinin adı Salsâîl idi
Hâmisinin adı Kelkâîl idi
Sâdisinin adı Semhâîl idi
Sâbiinin adı Refrâîl idi
Kamusundan âlî Cebrâîl idi¹⁰⁴

Ferişteh, hur, huri, gılman, ervâh-ı kuds, kudsîler, melâik de denen melekler dîvân şiirinde birçok yönleriyle ele alınıp en çok sevgiliye benzetilir. Melek huylu, melek sîmâli sevgiliyi ya da devrin padişahını melekler överler. Melekler, sevgilinin bulunduğu yeri, sarayı tavaf eder, kirpiklerini ve saçlarını eşiğine süpürge yaparlar, hacet dilemek amacıyla kapısının halkasına yapışıp yüzlerini sürerler. Bazen şair kendini meleğe benzetir. Sanki melekler ona alkış tutar, duasına amin derler. Ayrıca meleklerin tesbîh ve tehlîl içinde bulunmaları, Kabe'yi tavaf etmeleri, Adem'e secde kılmaları, hur ve gılman gibi cenneti tertib ve tanzimde görevlendirilmeleri, insanlara görünmemeleri gibi inanışlar işlenir. Tabiatla olup biten hadiseleri Allah, melekleri vasıtasıyla yapar¹⁰⁵.

104 Yazıcıoğlu Mehmed, *Muhammediye*, haz. Amil Çelebioğlu, ([y.y.]: Tercüman 1001 Temel Eser, [t.y.]), 1: 84-85.

105 İskender Pala, *a.g.e.*, 329; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 16-17; Ahmed-i Dâîf, *a.g.e.*, 142; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 22-23.

Ahmed Paşa: Gâh medh okur yuca der-gâhuna ervâh-ı kuds
Geh tutar saff-i mela'ik karşuna dîvân-ı 'îd¹⁰⁶

Ahmed-i Dâî: Çü Rustem yâynı kırdı felekler
Atarlar yıldırım okın melekler¹⁰⁷

Allah'a en yakın olan dört büyük melek *kerrûbiyûn* melekleridir. Cebrâîl, Mikâîl, İsrâîl ve Azrâîl adlı bu meleklerle *hamele-i 'arş* da denir.

Yahya Bey: Görünen şebnem değil lutf ile Ka'be yolların
Her gece şâmî gülâb ile sular Kerrûbiyân¹⁰⁸

Cebrâîl: Cebrâîl, edebiyatta Cibrîl, Cibrîl-i Rûh, Cibrîl-i Emîn, Rûhu'l-Emîn, Rûhu'l-Kuds, Rûh-ı Kudsî, Hümâ-yı Kudsî, Bülbül-i Kudsî, Tûti-i Kuds, Tâvûs-ı Arş, Tâvûs-ı Sidre isimleriyle anılır. *Sidretü'l-müntehâ*"da ikâmet eder. Şiirlerde en çok onun adına rastlanır. Miraç'ta Muhammed'i Arş'a dek götürmesi, kanatları vasıtasıyla uçuşu, Sidre'de ikamet etmesi, vahiy getirmesi, İbrahim'e ateşe atılacağı zaman yardım teklif etmesi, Meryem'i nefesiyle hamile bırakması ve Cennet varlığı oluşu özellikleriyle alınır. Kanatlarıyla sevgilinin güzelliğine bir gölgelik, Allah kelâmı konuştuğu için bülbül, tûtî ve Hümâ görevini yürüten bir kuş, Muhammed'in miraca çıkışı nedeniyle rehber olur. Bazen aşığın canı Cebrâîl, sevgilisinin boyu da Sidre olur. Mutasavvıflara göre Cebrâîl, akl-ı külldür¹⁰⁹.

Şeyh Galib: Rûhsun nefha-i Cibrîl ile tev'emsin sen
Sırr-ı Hak'sın mesel-i İsi-i Meryem'sin sen¹¹⁰

Mikâîl: Rızıkların taksimi ile görevlendirilen Mikâîl, rahmet yağdırır, rüzgârları estirir. Diğer bütün melekleri o idare eder¹¹¹.

İsrâîl: Adem peygambere ilk secde eden melek İsrâîl'dir. Kıyamete dek *Levh-i Mahfûz*'a bakacak ve diğer üç meleğe ne yapacaklarını haber verecektir. Kıyamet gününü, haşr ve neşri Sûruyla haber verecektir. İlk üfürüşünde bütün canlılar ölecek, ikinci üfürüşünde ise hesap için dirileceklerdir. Edebiyatta ikinci üfürüşüyle tenasüp içinde ele alınır¹¹².

İzzet Molla: İzzet bu lây ki sûr-ı İsrâîl uyandıra
Geldi sabâh-ı haşre ne saht oldu hâb-ı çerh¹¹³

Azrâîl: Canlıların rûhunu almakla görevli olan Azrâîl'e Melekü'l-mevt denir. Kur'ân'da bu isimle geçer.

106 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 17.

107 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 142.

108 İskender Pala, *a.g.e.*, 291.

109 İskender Pala, *a.g.e.*, 97-98; Ahmet Talat Onay, haz. *a.g.e.*, 349-350; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 145; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 23.

110 İskender Pala, *a.g.e.*, 97.

111 İskender Pala, *a.g.e.*, 349.

112 İskender Pala, *a.g.e.*, 262; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 144.

113 İskender Pala, *a.g.e.*, 262.

Eşref: Hasta-i hicrân olan korkar mı Azrâîl'den¹¹⁴

Azâzil (Şeytan): Azâzil, şeytanın melekler arasında yaşadığı ve henüz Adem peygambere secde etme emrini alıp da isyan etmediği zamanki adıdır. Bir efsaneye göre, Allah kâinatı yedi günde yaratırken her gün bir melek yaratmış, bunlardan ilki en büyük melek olup tavus şeklindeki Azâzil imiş¹¹⁵. Dîvân şiirinde rakîb şeytana benzetilir. Meleklerle birarada bulunamayışı, dua edilince kaçışı, müminin imanını çalmaya çalışması, Ramazan ayında elinin bağlanması, hamamlarda ve pis yerlerde bulunması gibi yönlerle anılır. Çirkin ve korkunç görünüşün sembolü olarak ele alınır. İnsan ile bu kötü rûh arasında mukayese yapılarak, insanın ondan daha kötü olduğu belirtilir. Bir görüşe göre şeytan, insanın kendi hırsı ve azmış nefsidir¹¹⁶.

Necati: Aldı sûfînin karârın gösterip yüzün rakîb
Sanki şeytân hastaya su gösterip îmân alır¹¹⁷

Nabi: Aybdır âkile şeytân beni aldattı demek
Kendi nefsimdir eden nefsime ilkâ-yı fesâd¹¹⁸

Şeytan gibi cin taifesine mensup olan gül de çirkin ve korkunç görünüşün ve kötülüğün sembolüdür.

Ahmed-i Daî: Niçe bir gül ile hem-râh olam ben
Niçe bir yol azup güm-râh olam ben¹¹⁹

Periler de cin taifesinin bir koludur, fakat gül ve diğerleri gibi çirkin olmayıp aksine çok güzeldirler. İnanişâ göre insana görünmezler, insandan kaçarlar, su, pınar ve çeşme başlarında mesken tutarlar, insanları buralarda çarparlar ve deli ederler. Bu nedenlerden dolayı edebiyatta, sevgili ile birlikte anılırlar¹²⁰.

Ahmed-i Daî: Geyik gördükde kuş gibi uçardum
Perî-veş âdemî görsem kaçardum¹²¹

Hârut ve Mârut: Büyü ve sihirde meşhur meleklerdir. Dîvân şiirinde Bâbil, Çâh-ı Bâbil, câdû, büyü ve sihirle beraber anılır. Sevgilinin gözleri, gamzesi ve saçları sihir konusunda Hârut ve Mârut'un ustası sayılır. Çâh-ı Bâbil, sevgilinin çene çukurudur¹²².

¹¹⁴ İskender Pala, *a.g.e.*, 64.

¹¹⁵ İskender Pala, *a.g.e.*, 64.

¹¹⁶ İskender Pala, *a.g.e.*, 469; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 399-400; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 145; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 37; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 41.

¹¹⁷ İskender Pala, *a.g.e.*, 470.

¹¹⁸ Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 399.

¹¹⁹ Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 145-146.

¹²⁰ İskender Pala, *a.g.e.*, 402; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 332-333; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 146; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 37; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 41.

¹²¹ Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 146.

¹²² İskender Pala, *a.g.e.*, 214-215; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 194-195; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 19.

Ahmed Paşa: Sihr ta'lim eylemekde gamze-i câdû-yı dost
Çâh-ı Bâbilde eder Hârût-ı fettân ile bahs¹²³

Rıdvan: Cennetin kapıcısı ya da hazinedarı olan Rıdvan, Ravza-i Rıdvan tamlaması ile cennet yerine kullanılır. Sevgilinin güzelliğini, memduhun lutfunu ve sarayını övmek amacıyla anarlar¹²⁴.

Kirâmen Kâtibîn: *Kirâmen Kâtibîn* melekleri, görevlerinin yazıcılık olması nedeniyle anılırlar.

Ahmed Paşa: Ol hûr-ı perî-rû aşurub zulmini hadden
Yazmaz mı melek yoksa ol itdügi günâhı¹²⁵

3.2.2. *Da'vet-nâme*'de Melekler, Cinler

Melekler

Metinde melekler şu şekilde anlatılmıştır:

1. Duruş Şekillerine Göre Melekler:

- Salâtta,
- Rükûda,
- Sücûdda,
- Kuûdda

duran melekler olarak sınıflandırılmışlardır. (bkz. vr. 37a-38a)

2. *Hamele-i 'arş* melekleri: Dört tanedir:

1. İnsan şeklinde olanlar: Bunlar daima Allah'a dua edip insanlar için şefaet eder ve rızklarını isterler.
2. Öküz şeklinde olanlar: Bunlar daima dört ayaklı hayvanlar için dua edip rızklarını isterler.
3. Aslan şeklinde olanlar: Bunlar daima yırtıcı canavarlar için dua edip rızklarını isterler.
4. Kerkes kuşu şeklinde olanlar: Bunlar daima kuşlar için dua edip rızklarını isterler.

Hamele-i 'arş melekleri, meleklerin en şereflişidir. Diğer melekler onlara saygı gösterirler, onlarla Allah'a tevessül ederler. Âyette belirtildiğine göre bu melekler kıyamet gününde sekiz tane olacaklardır (69/17). Ayrıca âyette "*Hamele-i 'arş* ve *muḥarrebūn* melekleri müminler için af dilerler" (4/7) ifadesini görmekteyiz. (bkz. vr. 38b-39a)

3. Rûḥ: Buna *Rûḥu'l-emîn* de denir. Kıyamet gününde diğer melekler bir saf olurken *Rûḥ* ayrı bir saf olacaktır (78/40). Bunun nedeni cüssesinin büyüklüğündendir veya Allah'ın emriyledir. Onun her nefesinden bir rûḥ yaratılır; *Rûḥ* diye adlandırılmasının nedeni budur.

Bu melek, felekleri döndürmeye ve *felek-i Kamer* altındaki anasıra, bitkilere ve hayvanlara müvekkeldir. Diğer meleklerden daha büyük, daha güçlü ve daha şerefli. Bazılarına göre yedi gök, yanında bir lokma kalır. 'Abd'ullâh ibn 'Abbâs'a göre bu meleğin

¹²³ Harun Tolasa, *a.g.e.*, 19.

¹²⁴ İskender Pala, *a.g.e.*, 410; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 346; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 19.

¹²⁵ Harun Tolasa, *a.g.e.*, 18.

bin tane başı vardır. Bu bin baştan her birinde bin yüz, her yüzde bin ağız, her ağızda bin dil bulunur. Bu diller yetmiş iki çeşit lisan ile Allah'ı tesbîh ve tehlîl eder. (bkz. vr. 39a-39b)

4. **İsrâfil:** Allah'ın emrini başkalarına ulaştıran, cesetlere rûhları üfüren melektir. Elinde *Şûr* vardır. Boynuz biçimindeki *Şûrun* ağzı boru ağzı gibidir, gök ve yer arasını kaplayacak kadar büyüktür. Delikleri çoktur ve her bir delikte elli bin can vardır. Üfürülmeye hazır bir şekilde, daima arş yönüne bakar. *Şûrun* üç kere üfürülmesi gereklidir. Birincisinde tüm yerde ve gökde olanlar korkacaktır (27/87). İkincisinde bütün yaratıklar ölecektir ((39/68). Üçüncüsünde bütün yaratıklar tekrar dirilecektir (39/48).

İsrâfilin dört kanadı vardır; biri batıda, biri doğuda, biri yer ve gök arasındadır, diğeri yeryüzünü örtmüştür. Baş arşın altında, ayakları, yedinci yerden aşağıdadır. Önünde *Levh-i mahfûz* vardır. Allah bir nesneyi yaratmak istediğinde kaleme emreder, kalem onu *Levh-i mahfûza* yazar. *İsrâfil* de bu emri *Mikâile* götürür.

İsrâfilin nefh-i rûh ve *ilkâ-i kuvvet* etmede ona yardımcı olan melekleri vardır. (bkz. vr. 39b)

5. **Cebrâil:** *Maķâm-ı kürsîde* bulunan *Cebrâilin* diğer adları *Emînü'l-vahy*, *Hâzinü'l-kuds*, *Rûhu'l-emîn*, *Rûhu'l-mukaddes*, *Nâmûs-ı ekber* ve *Tâvus-ı melâyikedir*.

Allah, onun diliyle dört kitap indirmiştir: Tevrat'ı Musa peygamber, Zebur'u Davut peygamber, İncil'i İsa peygamber ve Kur'ân'ı Muhammed peygamber üzerine. Ayrıca yine bu melek aracılığıyla on sayfa Adem peygamber, elli sayfa Şit peygamber, otuz sayfa İdris peygamber, on sayfa İbrahim peygambere göndermiştir. Metinde, Allah'ın yüz dört kitap indirdiği belirtilmiştir. Dört büyük kitapla beraber diğer dört peygambere gönderilen sayfalar da kitap olarak sayılmıştır.

Metinde, *Cebrâilin*, *Lût* kavminin ülkesi büyüklüğündeki altı ülkeyi, kanadının bir tüyü ile yerden kaldırıp göğe çıkaracak kadar kuvvetli olduğu belirtilmiş; öyle ki *Lût* kavmi, gökte meleklerin tesbîhini, melekler de bu kavmin horozlarının sesini duymuşlardır. Sonra onları başaşağı bırakmıştır. Kanatları çok kuvvetlidir; altı yüz kanadı vardır. Bir kavmi yok etmek için kullandığı iki kanadı daha vardır.

Dünyaya müvekkell olan yardımcıları vardır. Bunlar, insan ve hayvanlardan kötülüğü ve zararı uzaklaştırırlar. (bkz. vr. 39b-40b)

6. **Mikâil:** Bu melek, insanların hem bedensel, hem de rûhsal ihtiyaçlarına müvekkeldir; çünkü bedenlerin hayatı gıda ile, nefslerin hayatı hikmet ve marifet ile olur. Mekânı yedinci gökte, *baħr-i mescûr* üzerindedir. Kanatlarının sayısı belli değildir. Ağzını açınca gökler, yanında bir lokma kalır. Eğer nûruyla tecelli etse kâinat batar.

Yardımcıları vardır; anasıra ve yaratılmışlara *kuvvet-i kıyâm* vermek onların şanındandır. (bkz. vr. 40b-41a)

7. **'Azrâil:** Hareketi durdurmaya ve rûhları almaya müvekkeldir. Makamı aşağı göktedir. Baş, göğün en tepesinde, ayakları yedi kat yerden aşağıdadır. Yüzü, *Levh-i mahfûzdan* yanadır. Yeryüzü, onun gözünde bir tepsi gibidir. Ecel saati gelen kişinin rûhunu ya kendisi veya yardımcıları vasıtasıyla alır. (bkz. vr. 41a)

8. *Kerrūbiyūn* melekleri: Bunlar *melāyike-i muḳarrebūndur*; *ḥazīre-i Quds*'de toplanıp ibadet ederler ve başkasına iltifat etmezler. Bazı kitaplarda belirtildiğine göre birinci feleğin melekleri inek, ikinci feleğin melekleri tavşancıl, üçüncü feleğin melekleri kerkes kuşu, dördüncü feleğin melekleri at, beşinci feleğin melekleri kızlar, altıncı feleğin melekleri oğlanlar ve yedinci feleğin melekleri erenler şeklindedir. Yedinci felekten yukarıdaki meleklerin sayısı bilinmeyecek kadar çoktur ve çokluklarından birbirlerini bilmezler. Hızır peygamber, bunları çeşitli dillerde tesbîh ve tehlîl eder. (bkz. vr. 41a-41b)

9. *Kirāmen Kātibîn* veya *Hıfz* melekleri: Allah katında mükerrer oldukları için *Kirāmen* ve kulların amellerini yazdıkları için *Kātibîn* diye adlandırılmışlardır. Bunlar kulların yaptıklarını ve kalplerinden geçenleri bilirler; iyi niyeti güzel, kötü niyeti ise pis kokuyla bilirler.

Hıfz melekleri iki tanedir; sağ taraftaki iyilikleri, sol taraftaki kötülükleri yazar. Sağ taraftaki *Hıfz* meleği soldakine hüküm eder; belki kişi tövbe eder düşüncesiyle kötü niyeti yedi saat geçmeden yazdırmaz. Sağdaki meleği koruyan ve yanından hiç ayrılmayan üçüncü bir melek daha vardır. Bu melek, elindeki nûrdan mızrak ile onu ecinne kötülüğünden korur.

Bir insan öldüğü zaman Allah, bu meleklerle, "Kulumun kabri üzerinde durun, onun için kıyamete kadar dua edin!" diye emreder. (bkz. vr. 41b)

10. *Mu'aḳḳibāt* melekleri: Bunlar yeryüzüne bereket ile inerler ve rûhları insanoğlunun ameline (yaptığı işlere) göre göğe çıkarırlar. (bkz. vr. 41b)

11. *Münker* ve *Nekîr* melekleri: Bunların bedenleri siyah, gözleri mavidir ve oldukça heybetli meleklerdir. Kabre girerler ve ölüyü sorguya çekerler. (bkz. vr. 41b)

12. *Seyyāḥūn* melekleri: Bunlar devamlı *zikru'llāh* ve ilim meclislerini arayıp buralarda bulunurlar. (bkz. vr. 42a)

13. Çeşitli işlere müvekkel olan melekler: Bir insana sayısız melek müvekkeldir ve bunların çeşitli görevleri vardır.

Bazıları kâinatın ıslahına çalışır ve kötülükleri kovmaya müvekkeldir. Bazı melekler amel etmeyince gıda istenilen vasıflarda olmaz. Ayrıca, yemek yiyen kişiye gerekli şekilde yararlı olmaz. Gıdalar cansız olup tek başına hareket edemedikleri için bu melekler aracılığıyla et ve kemiğe götürülür. Bir melek vücudun ısısı için orada oruca başlar. Bir melek *şûret-i dem* götürür. Bir melek eti, kemiği ve damarları temizler. Bir melek kemiğe gerekli olanı kemiğe ve ete gerekli olanı ete yapıştırır. Bir melek yuvarlak, yassı ve boşluğu olan uzuvlarda boşluk kalmaması için yapışmayı kontrol eder, çünkü eğer herhangi bir uzva uygun olan gıdadan başka bir nesneye eksik ya da fazla giderse şekli değişik ve çirkin olur. Gıdanın incesi göz kapaklarına, katıksız olanı göz bebeğine, kabası oyluklara, katısı kemiğe yapışır. Bu işlem gıdanın değeri ve uygunluk şekline göre olur. Gıda her uzva uygun olan şekliyle kendini gösterir, bazı uzuv küçükken olduğu gibi kalır, büyümez. (bkz. vr. 42a)

Davet edilen ve müvekkel melekler ve cinler metindeki sırasıyla alınmışlardır. Bu meleklerin dışında birçok melek daha vardır.

Davet Edilen Melekler:

14. **Melek-i Ahmer:** *Şems Hamel* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 46a)
15. **Melek-i دهنش :** *Şems Şevr* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 47a)
16. **Melek-i مبظرون :** *Şems Cevzâ* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 48a)
17. **Melek-i Meymûn-ı a'zam:** *Şems Sereţân* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 50a)
18. **Melek-i شهرش :** *Şems Esed* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 51a)
19. **Melek-i سپد :** *Şems Sünbüle* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 52b. 52b'de سيدون olarak yazılmıştır.)
20. **Melek-i ابى احف :** *Şems Mîzân* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 54a)
21. **Melek-i Ebyaz:** *Şems 'Akreb* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 55b)

Müvekkel Melekler:

22. **صحابا عايل :** *Şems Hamel* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle arş altından gelip güneşe nazır olur. Bu meleğin emrinde üç yüz bin melek, bunların her birisinin emrinde üç yüz bin melek ve bu meleklerin her birinin emrinde on beş bin cin vardır. (bkz. vr. 46a)
23. **نماغاييل :** *Şems Şevr* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Arş altından *rûhânîler makâmından* inip güneşe nazır olur. Bu meleğin hükmünde yedi yüz bin melek, bu meleklerin her birinin emrinde yedi yüz bin melek, bunların da her birinin emrinde yedi yüz bin cin vardır. *Şems Şevr* burcuna gelince Allah'ın emriyle otuz gün boyunca birçok işe başlarlar. (bkz. vr. 47a)
24. **Adı yazılmamış melek:** *Şems Cevzâ* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *Kerrûbiyyûn* makamından inip güneşe müvekkel olur. Emrinde bir milyon beş yüz bin melek, bunların her birinin emrinde dört yüz bin melek ve bunların da her birinin emrinde iki yüz bin tekvîn vardır. Bu tekvînler cinler üzerine müvekkeldir. (bkz. vr. 48a)
25. **سخيطاعايل :** *Şems Sereţân* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle arş altından *rûhânîler makâmından* inip müvekkel olur. Emrinde bir milyar beş yüz milyon melek, bunların her birinin emrinde yüzbinlerce melek ve bunların da emrinde yüzbinlerce cin vardır. Bu melekler *Şems Sereţân* burcuna gelince yeryüzüne inip bitkilere ve hayvanlara müvekkel olup iyi ve kötü yönde etki ederler. (bkz. vr. 50a)
26. **طعاهاكاييل :** *Şems Esed* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *Sidretü'l-müntehadan* bir melek inip müvekkel olur. Emrinde on beş bin kez () melek,

- bunların her birinin emrinde sekiz yüz bin melek ve bunların da her birinin emrinde yedi yüz yetmiş yedi cin vardır. Cinler yeryüzüne inip eshaba müvekkel olup etki ederler. (bkz. vr. 51ab)

27. طحاحنبایل : *Şems Sünbüle* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *Levh-i mahfûz* altından inip müvekkel olur. Emrinde bir milyon beş yüz bin melek, bunların her birinin emrinde iki yüz yirmi iki bin melek ve bunların her birinin emrinde yüzbinlerce cin vardır. Bunlar eşyalara iyi ve kötü yönde etki ederler. (bkz. vr. 52b)

28. طهاطراییل : *Şems Mîzân* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *melik-i a'lâdan* inip müvekkel olur. Emrinde bir milyon sekiz yüz bin melek, bunların her birinin emrinde yüz yirmi dört bin melek ve bunların da her birinin emrinde yetmiş bin cin vardır. Bunlar yeryüzüne inip iyi ve kötü şekilde etki ederler. (bkz. vr. 54ab)

29. طمعااعایل : *Şems 'Akreb* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *Kerrubiyyûn* makamından inip müvekkel olur. Bu feriştenin emrinde iki milyon dört yüz bin melek, bunların her birinin emrinde dört yüz bin melek ve bunların da her birinin emrinde üç yüz otuz bin cin vardır. Kâinata etki ederler. (bkz. vr. 55b-56a)

30. کنهاطایل : *Şems Kavs* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle yedinci gökten *maḳām-ı a'lâdan* inip müvekkel olur. Emrinde altmış dört milyar melek, bunların her birinin emrinde dört milyon dört yüz bin melek ve bunların da her birinin emrinde yüz yirmi beş bin cin vardır. Bunlar zemine inip etki ederler. (bkz. vr. 57ab)

31. طهاکهاایل : *Şems Hût* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *maḳām-ı a'lâdan Kerrubiyyûn* meleklerinden bir melek inip müvekkel olur. Bunun emrinde doksan dört bin melek, bunların her birinin emrinde yüz yirmi bin melek ve bunların da her birinin emrinde seksen sekiz bin cin vardır. Kâinata inip iyi ve kötü şekilde etki ederler. (bkz. vr. 61a)

32. غنورش : *Kamer Şeraṭeyn* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 63a)

33. کهماطینوروش , طهمالینوحوش , عجلالینورهرتش , کنحالینوروش , طنحایشورهروش , حنطاهاپینوروش : *Şeraṭeyn* menziline müvekkel meleşini davet etmek için okunması gereken yedi melek isimidir. (bkz. vr. 63ab)

34. قبطایل : *Kamer Buṭayn* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 64a)

35. غمالاظهار , کماطاطاھور , سقماطاطاھور , غرطاھاھور , صحنکیناھور , کطماطاطاھور , عفتاينياھور : *Kamer Buṭayn* menzilineyken iki kişi arasında sevgi yaratmak için yapılan tılsım sırasında okunması gereken isimlerdir. (bkz. vr. 64b)

36. سممقاطورش : *Kamer Şüreyyā* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 65a)

37. کماطارھوروش , سینطاعارى , فیمفینو , لافیماطارنور , فیماطایستارد , کماعلیبور , طارھاغاک , مفیطاراییل : *Kamer Şüreyyā* menzilineyken bir kişiyi yoldan döndürmek için yapılan tılsım sırasında okunması gereken melek isimleridir. (bkz. vr. 65b)

38. ایزطایل : *Kamer Deberān* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 65b-66a)

39. *Kamer Deberān* menzilineyken : ورعاجلاطاييل , نورعكاييل , سفهاطاييل , كسطاهاييل , كفهاطاييل . bir kimseyi yoketmek veya öldürmek için yapılan tılsım sırasında yazılması gereken melek isimleridir. (bkz. vr. 66a)

40. *Kamer Heḳ'a* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 66b)

41. قطبارطاييل , قطبارطارييل , ستمهاطاييل , بقاطاعاييل , بوطارعاييل , مكاكاييل , محاطاهاييل , محاراييل , وراغاراييل , شاطاغاييل , فهااييل , فهاغاراييل , فلاتوراييل , ولاساييل , عرياطاييل , قلاطاماييل , عورجاييل , كبراكاييل , كماكاييل , طبكاراييل , نوراناييل , سرماراييل , فرغارلاييل , افلاطواييل , فمطاراييل , طوفاداغاييل , زناطاهاييل , ميكاماييل , محاييل , ورهاماييل , سفهاطاييل , صطلبدييل , ملاطاماييل , هوراعاييل , مرغاطاييل , *Heḳ'a* menziline müvekkel : علاكاماييل , عيكاييل , سلاماعاييل , قماطارييل , وراطالاييل , طباطاهاييل . meleğine müvekkel olan kırk bir melektir. (Metinde kırk melek denmektedir.) (bkz. vr. 66b-67a)

42. *Kamer Hen'a* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 68a)

43. افلاطوراييل , طوطاراييل , فمطحاييل , ولاطراعاييل , سلامطارييل , كمقادعاييل , طماغاذاييل , طارغاهاييل , كماساراييل , ملاطورييل , عملطاييل , سفهاطاييل , درطاهاييل , فصلاطاييل , كمعاداييل , ستلاطورييل , صقلاطورييل , سكباييل , قطباراييل , درطاييل , وبرلاكال , سلاكماطال , فلاكماهال , عماكاييل , سلاطافاييل , مكلكاييل , اسرافاييل , كمادكارم , ولاداعاييل , سنسهماطورييل , ملاطارين , فلاطوردن , فلاكمورش , سلاطور , مكوراييل , مطيطان , شططاهود , سلفهلوس , عفطارون , سفلاطوط , فمطاذايف , قسططاغازم , قصطاورن , يانوراطاييل , كماطاطور , زمانطارين , سقاطينور , موعولارودا , افلاطارقط , فرمطاروس , عقرولاييل , فقرطارون , عزطلاط , اوسطاييل , طماعادون , سلحاطارون , عماطاييف , عطقرارو , مراطيناروش , مروانوس , بويانسطورش , طبقاريط , كنجابادوم , املاطوراق , سفهماطوراس , *Kamer Hen'a* menzilineyken bir kimseyi ulu devlete ulaştırmak için yapılan tılsım sırasında okunması gereken yetmiş melek ismidir. (bkz. vr. 68ab)

44. *Kamer Zīrā'* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 69a)

45. وجهلاطوش , وهلهينوش , وكلجفيوش , وسلجلجوش , وختنفغوش , واخلجقياش , واخلجفيوش , وجنطوش , فردجوش , *Zīrā'* menziline müvekkel cininin emrindeki on devdir. Kimya ilmine sahip olmak için yapılan tılsım sırasında davet edilirler. (bkz. vr. 70ab)

46. *Kamer Neşre* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 70b)

47. *Kamer Tarfe* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 72a)

48. *Kamer Cebhe* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 72a)

49. *Kamer Zübre* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 73b)

50. *Kamer Şarfe* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 75a)

51. *Kamer 'Avvā* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 76a)

52. *Kamer Simāk* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 77a)

53. عماطيناييل , افلاكوطازاييل , ووطاعماجاييل , هماكاسلاييل , شماكاعماييل , كماكاهاييل , خبيطاهاييل , جببيطاييل , *Kamer Simāk* menzilineyken yağmur yağdırmak için yapılan tılsım sırasında okunması gereken on üç melek ismidir. (bkz. vr. 77b)

54. *Kamer Ġafre* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 78a)

55. *Kamer Zubānā* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 79b)

56. صہرعیال : *Kamer İklîl* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 80b)
57. صہمطاطال : *Kamer Kâlb* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 80b)
58. حنطہماعایل : *Kamer Şevle* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 81b)
59. سبطانینایل : *Kamer Bula'* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 87b)
60. صہمٹاکایل : *Kamer Su'ûd* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 83b)
61. کنہمطاطایل : *Kamer Ahbiye* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 84b)
62. کہمطاطاعایل : *Kamer Mukaddem* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 85a)
63. قطنہماہایل : *Kamer Mu'ahhar* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 86a)
64. غصبنطاطیل : *Kamer Ne'âyim* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 87a)
65. قطنیناکایل : *Kamer Rişâ* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 88a)
66. غنہنکماییل : *Kamer Belde* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 88b)
67. صہعنینایل : *Kamer Zâbiḥ* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 89a)
68. زہابیل : *Zâbiḥ* : سہمطاطایل , طوطینایل , ورعاطننایل , سلاطمہماییل , کہننایل , صطنہماییل , طنہماییل
menzilin müvekkel cini üzerine müvekkel olan yedi melektir. *Kamer Zâbiḥ*
menzilindeyken sara hastalığını iyileştirmek için yapılan tılsım sırasında yazılan isimlerdir.
(bkz. vr. 90a)

Cinler

1. **Şahratü'n-nâr:** Allah ilk insanı yaratmadan önce *Şahratü'n-nâr*'ı yaratmıştır. *Şahratü'n-nâr* bütün cinlerin anasıdır. Diğer cinler bunun neslindendir ve Allah hepsinin üzerine birer melek müvekkel etmiştir. İnsan şeklinde tasvîr edilmiştir, fakat elleri, ayakları, karnı ve başında toplam dört bin yüz vardır. Ateş ve havadan yaratılmış, su ve toprak karışmamıştır. (bkz. Resim 1)

Metinde şu şekilde anlatılmaktadır: Allah ona dokuz yüz bin yıl ömür verdi. Yalnızdı. Bu yalnızlıktan kurtulmak için Allah'a yalvardı ve bir dost istedi. Duası kabul olunup kendi nefsinden bir nûr göründü ve bir dişi yaratıldı. Dişisi bir süre sonra hamile kalıp dört bin oğlan doğurdu. Dokuz yüz bin yıl içinde nesli üredi. *Şahratü'n-nâr* ölünce evlatları arasında fesat başladı, tesbîh ve tehlîli unuttular. Yedi iklim ağlayarak Allah'tan bunların, yani *Şahratü'n-nâr*'ın evlatlarının yok edilmelerini istedi. Allah, yedinci göğün meleklerine *Şahra* kavmiyle savaşıp öldürmelerini emretti, fakat öldüremediler. Bunun üzerine Allah, *ḥameletü'l-'arşdan* حول قوه adlı iki melek gönderdi. Bunlar cinleri öldürdüler. Sadece bir erkek ve bir dişi kaldı. Tekrar ürediler. Allah, onların üzerine birer melek müvekkel etti.

İmâm Ca'fer-i Şâdık, *Şahratü'n-nâr* şeklini başında taşıyan kişinin padişahlar ve beyler arasında saygıdeğer olacağını rivâyet eder. Metinde, Sultân Maḥmûd Gaznevî'nin de bu şekli başında taşıdığı ve halkın ondan korkup emirlerine itaat ettiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 3a-4a)

2. قبطاغوروش : *Şems Sevr* burcuna gelince davet edilen meleğin emrindeki ve diğer cinler üzerine müvekkel olan cindir. (bkz. vr. 47ab)

3. عبطاقوہیرش : *Şems Cevzâ* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 49ab)

4. طغاكاهيلوزلش : *Şems Sereţân* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 50b-51a)
5. قصطاغوھینورش : *Şems Sünbüle* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 53b-54a)
6. طیراغوھینورش : *Şems Mîzân* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 55b)
7. طماغيورش : *Şems Hût* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 62a)
8. فرقاطهورش : *Ķamer Buţayn* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 65a)
9. سلزطاهال : *Ķamer Şüreyyâ* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 65b)
10. سلفطاور : *Ķamer Deberân* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 66b)
11. سقطيورش : *Ķamer Heḳ'a* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 67ab)
12. رهاطينورش : *Ķamer Zîrâ'* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 70a)
13. سعلقاور : *Ķamer Neşre* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 70b)
14. طماطهورش : *Ķamer Cebhe* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 73ab)
15. صوراعاطورش : *Ķamer Zübre* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 74a)
16. وفاصيل : *Ķamer Şarfe* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 76a)
17. عینورهورش : *Ķamer 'Avvâ* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 77a)
18. هلاطينورس : *Ķamer Simāk* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 78a)
19. هييطاكاور : *Ķamer Ğafre* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 79a)
20. عنططال : *Ķamer Şevle* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 82a)
21. عنيكال : *Ķamer Bula'* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 83a)

22. طعاطال : *Kamer Ahbiye* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 85a)
23. هينان : *Kamer Mukaddem* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 85b)
24. غبهاال : *Kamer Mu'ahhar* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 86b)
25. طعاعال : *Kamer Ne'āyim* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 87a)
26. عفراطال : *Kamer Rişā* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 88a)
27. عبتال : *Kamer Belde* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 89a)
28. كنينال : *Kamer Zābiḥ* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 90a)

Ayrıca dev adları ya da tılsım ve dua şeklinde geçen adlar da vardır:

1. *Kamer Deberān* : سلجاماطوش , سلجامطوش , سلفاهيوش , خطيفوش , حفيطوش , خلحيفوش . menzilindeyken cinlerin işe gelmesi için yapılan tılsım sırasında yazılması gereken dev isimleridir. (bkz. vr. 66b)
2. *Kamer Zīrā'* : عماطينورش , سفماطينورش , كماطاغينورش , دعلاطينورش , طماطاهورش , كطاعهينورش , شطاغيوذش . menzilindeyken bir yola çabuk ve yorulmadan gidip yolda hiçbir şey kaybetmemek için yapılan tılsım sırasında okunması gereken yedi dev ismidir. (bkz. vr. 69b)
3. *Kamer Nesre* : رباكاغور , كباطاقور , سقهاطوقور , طماطوقور , هطاماغور , قطاغاغور , فطاطاهر . menzilindeyken bir kişinin bahtının açılmaması için işini ve gücünü bağlamak için yapılan tılsım sırasında okunması gereken yedi rûh ismidir. (bkz. vr. 71b)
4. 'Avvā : سلاطاكافورش , فطاكماغورش , عماكاقورش , فلاطاهيخورش , سفماطاعطورش , عماطاهياطورش . menzilin cinine müvekkel olan altı devdir. (bkz. vr. 77a)
5. **Tılsım şeklinde adlandırılmış melekler:** *Kamer Ġafre* menzilindeyken bir hastayı ya da afete uğramış kişiyi iyileştirmek için yapılan tılsım sırasında okunması gereken isimlerdir. (bkz. vr. 79a)
6. *Kamer Kalb* : صطال , سهماطال , عماطال , فلاطال , عورطال , طماكال , طهمال . dev ve peri gelmemesi için yapılan tılsım sırasında yazılan isimlerdir. (bkz. vr. 81a)
7. *Kamer Şevle* : كبطوب , عطوب , صطوب , سيطوب . menzilindeyken asker arasına zarar görmeden girip çıkmak için yapılan tılsım sırasında yazılan isimlerdir. (bkz. vr. 81b)
8. **Dua şeklindeki adlar:** *Kamer Ne'āyim* menzilindeyken katırın kaçmaması veya geri gelmesi için yapılan tılsım sırasında yazılan isimlerdir. (bkz. vr. 87a)

3.3. BÜYÜ, DAVET

Da'vet-nâme'de ve edebiyatta büyü ve davet anlatılmadan önce burada genel bir bilgi verilmiştir¹²⁶.

Ortaçağ Avrupasında cadı denilen kadınların büyücü olduklarına, şeytanın hizmetine girdiklerine ve Tanrıya itaat etmekten vazgeçtiklerine inanılırdı. Cadıların çoğu öldürülür veya yakılırdı. Her bölgede, o bölgenin cadılarının bir listesi olan ve büyülerini içeren çok gizli büyü kitapları vardı. Hristiyanlığın yanısıra, Budizm, Musevîlik ve İslâm'da dinî liderlerin karşı çıkmasına rağmen geri kalmış ve eğitimsiz halk arasında büyü, kehanet ve fal yaygınlığını korumuştur.

İnsanlar ilk zamanlardan beri büyü gücüne sahip veya kutsal olduklarına inandıkları nesneleri kullanarak kendilerini kötülüklerden korumaya çalışmışlardır. Bu nesneleri üzerlerinde taşıyarak korunacaklarına, böylece kötü rûhların kendilerine saldırmayacaklarına inanmışlardır. Kâğıt parçaları, parşomen veya genellikle gümüşten yapılan metal takılar üzerine çeşitli formüller yazmışlardır. Diğer tektanrılı dinlerde de bu arkaik dönem inançları görülmektedir.

Hristiyanlık ve Musevîlik gibi dinlerde bu inançlarla ilgili yapılan çalışmalarda muskalar, biçimlerine, sembollerine ya da harflerine göre şu şekilde adlandırılmıştır: Üçgen, kare, dikdörtgen, altıgen (Davut'un yıldızı, Hexagram), beşgen (Süleyman'ın yıldızı, Pentacle), Menorah, (yedi kollu şamdan) ve el şekli. Bunların yanında kuşlar, hayvanlar, insan figürleri de kullanılabilir. Ayrıca, henüz tamamen açıklanamayan, Kabalistik yazı olarak bilinen ve figürlerden oluşan harfler de kullanılır.

Üçgenler: İyi amaçlar için kullanılır. Bu şeklin büyüklüğü kademeli olarak küçültülünce kötü rûhun kaybolacağına ve etkisinin azalacağına inanılır.

Kare ve dikdörtgenler: Bu şekiller, her biri bir ya da daha fazla harf içeren kutucuklara bölünür. Böylece güçlü yazıların gizli olarak yerleştirilebileceği akrostişler elde edilir. Kareler, dokuz ve altmış dört arası veya yüz kutucuğa bölünebilir. Dikdörtgenler genellikle küçüktür ve İncil'den âyetler içerirler. Bunların kullanımı ve etkileri İncil'deki âyetlere bağlıdır.

¹²⁶ Bu konuda daha geniş bilgi için bkz. Montague Summers, *The History of Witchcraft and Demonology*, 7. bs. (New York: University Books, 1956), XV-XXII; 81-109; H.J.Rose ve diğerleri, "Divination," *Encyclopedia of Religion and Ethics*, (Edinburgh: T. & T. Clark, 1921) 4: 775-830; Barbara Freire-Mareco ve diğerleri, "Charms and Amulets," *Encyclopedia of Religion and Ethics*, (Edinburgh: T. & T. Clark, 1921) 3: 392-472; L.B., "Magic," *The Jewish Encyclopedia*, (New York: Ktav Publishing, [t.y.]), 8: 255-257; Raphael Posner, "Amulet," *Encyclopedia Judaica*, 4. bs. (Jerusalem: Keter Publishing House, 1978), 2: 906-915; Joseph Dan, "Magic," *Encyclopedia Judaica*, 4. bs. (Jerusalem: Keter Publishing House, 1978), 11: 703-716; D.B. MacDonald, "Sihir," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB, 1967) 10: 599-611; A. Fischer, "Kahin," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB, [t.y.]) 6: 71-73; E. Graefe, "Cedvel," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB, 1963) 3: 43; D.B. MacDonald, "Beduh," *İslam Ansiklopedisi*, 5. bs. (İstanbul: MEB, 1979) 2: 447-449; D.B. MacDonald, "Cefr," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB, 1963) 3: 43-45; Hikmet Tanyu, "Büyü," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 6: 506; Cengiz Aydın, "Cedvel," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 7: 214-215; Cengiz Kallek, "Beduh," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 5: 336-337; Metin Yurdağür, "Cefr," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 7: 215-218; Ayrıca bu konularda önemli bir kaynak olan Rudolf Kriss-Hubert Kriss-Heinrich, *Volks Glaube im Bereich des Islams*. (Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1960-1962) I-II.

Altıgen (Hexagram): Davut'un yıldızı. Kudüs'te kullanılır. Altı köşeli şekil elle yazılmış muskalarda da görülür.

Yedi kollu şamdan (Menorah): Bazı İran muskalarında kullanılır. Gümüş takılarda sadece harfler vardır, parşömenlerde ise bütün bir âyet bulunur.

El: Kâğıda ya da parşömene kötü gözlerden korunmak için eller dizisi çizilir. Bunun kaynağı Kuzey Afrika'dır. Fas, Tunus ve Cezayir'de Müslümanlarca kullanılır. Bu el bazılarına göre Muhammed'in kızı Fatma'nın elidir.

Kurs, Hilâl, Haç: Haç ve hilâl nadir bulunur. Kuzey Afrika'da kullanılır.

Kabalistik Harfler: Bugüne kadar açıklanamayan gizemli harflerdir. Bu çeşit harfler, Yahudilerce kullanılan muskalardan önce eskiçağ muskalarında da bulunurdu. Bazı din adamlarına göre bu işaretlerin kaynağı çiviyazısı, bazılarına göre ise İbrani yazısıdır. Pratik Kabala kitaplarının çoğu melek alfabeleri içerir ve her alfabe farklı meleğe aittir. Bazı muskalarda bu alfabelerin kullanılmış olması muhtemeldir. Büyü ile ilgili İbranice kitaplar, çeşitli muska formülleri ve örnekler içermektedir.

Kur'ân'da sihirle ilgili en önemli âyetin (II,101) açıklaması bazı müfessirlere göre şöyledir: Şeytanlar sihirin kaynağıdır; göğün duvarlarını dinlerler ve işittiklerine yalanlar katarlar, sonra bunları kâhinlere naklederler ve bunlardan kitaplar meydana getirirler, insanlara bu kitapların içerdikleri şeyleri okuyarak öğretirlerdi. Bu inanç Süleyman zamanında çok yaygındı. Kâhin, bakıcılara ya da gaipen haber veren kişilere denirdi. İlhamlarının kaynağı cin veya şeytanlara dayanıyordu. Cin veya şeytanlar onların ağzından konuşurdu. Fakat bütün cinlerin bilgilerini semevâtta çaldıklarının, bu bilgilerin sahte ve karmakarışık olduğunun Kur'ân'da zikredilmesi, onların kehanetlerini itibardan düşürmüş ve müminlerin kâhinlere başvurmalarını önleyen hadisler ortaya çıkmıştır.

Cetvel, içine çeşitli tılsımlı isim ya da işaretler yazılan, üç, dört ya da daha fazla köşeli veya yuvarlak şekiller için kullanılan bir sihir tabiridir. Bu yazılar, Arapça harfler ya da rakamlar, sihirli kelimeler, Allah'ın, meleklerin, şeytanların, seyyarelerin, haftanın günlerinin ve unsurlarının adları ve Fatiha, Yâsîn, Ayete'l-kürsî gibi Kur'ân'dan alınan bazı ibarelerden ibarettir. Bu yazıları içeren kâğıt, dumanlarıyla bir kişiyi tütsülemek için yakılır, ya da su içinde eritilip içilir. Genellikle de bir muska muhafazasına konur. Cetvellerin özel bir çeşidi **vefk** denilen karelerden oluşur; hanelerine birbirine uygun rakamlar sıralanır.

Beduh, bir tılsım terimidir ve üç sıralı sihirli karenin unsurlarından oluşur. Gazâlî'nin tılsımı, '*ilmü'l-hurûf*'un temeli veya başlangıcı olmuştur. Beduhun köşelerindeki dört rakam veya harfe müzevvecat, diğer beşine ise müfredat denir. Yapılacak tılsım hayra yönelikse müzevvecat, şerre yönelikse müfredat, ikisi de isteniyorsa vefkin tamamı kullanılır.

Cefr'in, Ca'ferü's-Şâdık tarafından, peygamber ailesinden olan kimselerin eğitimi amacı ile bir cefr, yani sütten kesilmiş bir oğlak veya kuzu derisi üzerine yazılmış bir kitap olduğu söylenir. Zamanla bu kitaptan, ayrı ayrı harflerin remiz gibi kullanılarak, bunlardan ahkâm çıkarma inancı doğdu ve '*ilmü'l-cefr*' tabiri '*ilmü'l-hurûf*' anlamında kullanılır oldu. Bu, harflere sayı değerleri vermek (ebced hesabı) sûretiyle gelecekte haber verme usulüdür.

Hamâil, eskiden gümüş veya meşin bir mahfaza içine konularak boyunda taşınırdı. Daha sonraları üçgen biçiminde kıvrılan muskalar balmumu sürülmüş bir beze sarılmaya başlandı. Hamaillerin içine harfler, rakamlar ve âyetler yazılırdı. Her bir harf ve rakamın delâlet veya temsil ettiği bir sır vardı.

Büyünün amacı, doğa ve insanlara hakim olan rûhları çağırma ve rûhları çağırıp kendine itaat ettirmek için büyücü, rûhların adlarını bilmelidir. Bu yolla melek bilimi oluşmuştur. Kelimelerin iki-üç kez tekrarlanması, benzeşmesi, ikilemeler ve küçük değişikliklerle oluşan Müslümanlık dışı melek isimleri yardımcı dinî kitaplarda bulunmaktadır. Büyü sanatının ehli olabilmek için, rûhların isimlerinin yanısıra, rûhların çeşitli zaman birimleri ve nesnelerle ilişkilerinin de iyi bilinmesi gereklidir. Uygun formüller gümüş, porselen ya da ipek gibi uygun nesneler üzerine yazılmalı ve buhur verilmelidir. Allah'ın doksan dokuz ismi büyülerde kullanılmıştır. En güçlü tılsıma sahip olduğuna inanılan en önemli ismi ise insanlar tarafından bilinmez, peygamber ve evlialarca bilinir.

3.3.1. Dîvân Edebiyatında Büyü, Davet

Büyü, sihir, füsün, efsun edebiyatta güzellik ile birarada ele alınır. Büyü olağanüstü güzellikler meydana getirme halidir. Eğilim gerektirir ve bir üstadla gerek vardır. Bu nedenle büyücülüğün üstadı olan Harut'a ve onun bulunduğu yer olan Bâbil kuyusuna hatırlatmada bulunulur. Musa zamanında sihir çok ilerlemiş olduğu için büyü-Musa ilişkisi kurulan beyitler çoktur. Büyü ile oluşturulduğuna inanılan olaylardan bazıları, yağmur yağdırmamak ya da çok yağdırmak, insanda akıl ve irade bırakmamak, mecnun haline getirmek, bir insanı aşık etmek, uykusuz bırakmak, insanı şekil değiştirtip başka kılıklara sokmaktır. Büyülenmiş bir kimse istenildiği gibi idare edilebilir¹²⁷.

Nedim: Gamze-i fettânını koydun ki yıktı âlemi
Bahse dalmışken çeh-i Bâbil'de câdûlarla sen¹²⁸

Ahmed-i Dâî: Anuñ her fitnesinden sihr-i Hârût
Anuñ sihrinden almış fitne Mârût¹²⁹

Büyü, okunan veya yazılan bazı ibareler halindedir. Kaybolan bir şeyi bulmak için suya bakılır. Bunun yanında, ateşte nal kızdırmak, saç kılı ile misk kullanmak, elmanın üzerine yazı yazdırıp yedirmek, kâğıda âyet yazıp bal ile karıştırarak yakmak gibi büyü yolları da vardır. Daire veya halka büyü ile birlikte anılır¹³⁰.

Ahmed Paşa: 'Anberîn zülfün döker geh gâh câdû gözlerün
Kim hemîşe sihr işin müşg ile mû kılur kavî¹³¹

127 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 100; İskender Pala, *a.g.e.*, 440; Ahmet Talat Onay, *haz. a.g.e.*, 194-195; Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 224; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 154.

128 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 224.

129 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 154.

130 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 100-101; İskender Pala, *a.g.e.*, 440.

131 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 100.

Eskiden değerli mücevher, para, eşya gibi şeyler yıkıntılara gömülür, bulunmaması için dualar okutulur ve oraya yaklaşıp ejderha veya korkunç bir zenci görünerek korku vereceğine inanılırdı. Buna tılsım denir. Ya da hazine üzerine bekçi olarak bir yılan konur, bu yılan ancak kırk yıl beklerdi. Bu süre sonunda tılsım bozulurdu. Sûfîler bedeni tılsımlı bir defineye, nefsi de yılanı benzetererek yılanın gitmesi için tılsımın bozulması gerektiğine inanırlar¹³².

Nesimî: Bu tılsımı çünkü açtım, zulumâta nûr saçtım
Bu kadar makâmı geçtim ki bu cism ü câna geldim¹³³

Sihir, etkisinden dolayı oka veya peykâna benzetilir. Sihir ile birlikte genellikle fitne, hile, mekr, al, nireng gibi kelimeler kullanılır, büyü ile bu haller arasında ilişki kurulur. Büyünün dev, perî ve taş gibi bazı varlıklara etki etmediği söylenir¹³⁴.

Sahir, sihir-bâz, sihir-sâz, sehhâr, muazzim, füsunger ve câdû kelimeriyle anılan büyücü, bütün bu büyüleri yapar. Büyücü, büyü yaptığını hiç belli etmez. Rüzgâra, süpürgeye binerek uçabilir. Bu iki durumda büyücü olarak câdû ele alınır. Câdû, su üzerinde de durabilir. Bundan, câdûnun herhangi bir büyücünden farklı olduğu, daha etkili bir kudrete sahip olduğu, işlerini daha anlaşılabilir bir şekilde yürüttüğü sonucu çıkarılabilir. Câdûya, kötülük yapma, zulm etme, kan dökme gibi haller, bazı yerlerde de siyeh-dillik ve siyeh-kârlık yakıştırılır. Bunlarla sevgilinin gözü, gamzesi, saçı, kâkülü ve ayvatüyle için benzetme yapılır¹³⁵.

Ahmed Paşa: Çeşm-i hun-rîzi ne câdû-yı siyeh-dildür kim
Kanmadı kanum içüp kıldı yine kana heves¹³⁶

Bunların dışında, büyü ve büyücünün ele alındığı bir alan da şairlerin söz ve şiir meydanıdır. Şiir bir sihir, şair de büyücüdür. Sihir, İslâmiyette yasaktır, fakat şiir sihir olmakla beraber helâl bir sihirdir.

Ahmed Paşa: Sihr egerçi dîn-i Ahmed'de harâm oldu velî
Vasf-ı gamzende sözüm sihr-i halâl oldu yine¹³⁷

Dîvân şiirinde sevgilinin saçı boyna uzandığı için hamâil olarak nitelendirilir. Böylece saç, hamâil içindeki tılsımın yapacağı işi yapmış olur. Özellikle nazarlık için takılan hamâiller sık geçer. Sevgilinin boynuna dolanmak istenen aşığın kolu da hamâil yerine geçer¹³⁸.

Bâkî: Yazdırıp müşg ile boynuna hamâil taktı
Kendüye etmek için halkı musahhar sünbül¹³⁹

132 İskender Pala, *a.g.e.*, 497; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 415-416; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 155.

133 İskender Pala, *a.g.e.*, 497.

134 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 101.

135 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 101; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 372.

136 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 101.

137 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 101-102.

138 İskender Pala, *a.g.e.*, 206; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 189-190.

139 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 190.

Gelecekte olacak işlerden haber veren cifr ilmiyle uğraşanlara cifrî veya ceffâr denir. Cifr, rakamlar ve harfler yardımıyla bakılan bir çeşit faldır. Beduh da kelimeyi oluşturan harflerin veya ebced hesabına göre karşılığı olan rakamların yazılmasıyla oluşur. Bir kareyi hanelere ayırarak içlerine rakamlar yazılan nüsha veya tılsımlara vefk denir. Bu ilme de 'ilm-i vefk veya 'ilm-i evfâk denir¹⁴⁰.

Ziya Paşa:	Müstakbele şimdi hükmolunmaz Gâibdeki cifr ile bulunmaz ¹⁴¹
Kâmî:	Varak-ı hüsnünü yazdıktâ debîr-i kudret Nokta-i hâli komuş vuslatına bâr-ı bedûh ¹⁴²
Sünbülzâde Vehbi:	Dahi evfâka heveskâr olma Meyl-i ikbal ile idbar olma ¹⁴³

3.3.2. Da'vet-nâme'de Büyü, Davet

Da'vet-nâme'de, davetin hangi amaçlarla yapıldığı, davet etmek için ne gibi şartların oluşturulması gerektiği, burç ve menzillerde hangi müvekkel meleklerin bulunduğu, bu melekleri ve emrindeki melek ve cinleri davet ederken okunması gereken dualar, davetin tılsımları, hatemleri, tesbîhleri ve buhurları hakkında bilgi verilmiştir.

Davet etmek isteyen, yani rûhları, melekleri ve cinleri çağırıp onlara hükmetmek ve bütün isteklerini gerçekleştirmek isteyen kişi rûhları tanınmalı ve davet ilminde maharetli olmalıdır. Davet ilminin sekiz şartı vardır. Bu şartlar şunlardır:

1. Davet eden kişi hayvanî gıda yememeli, bitkisel gıda yemeli, nefesine hakim olmalı, taharetli olmalı ve ibadet etmelidir.
2. Davet eden kişiye yedi şişe gereklidir. Her bir şişede günün müvekkel meleğinin adı, şekli, hatemi, tılsımı, casusu, tercümanı, soru ve cevabı bulunmalıdır.
3. Davetin saati ve buhurları bilinmelidir. Davet eden kişiye yedi sandalye, yedi ocak, yedi yıldız renginde yedi elbise, yedi hutbe, yedi mendil gereklidir. Bu kişi yedi çeşit medh, yedi melek ve yedi ulu cin ismini de bilmelidir.
4. Davet sırasında bulunulması gereken yerler şunlardır: Yüksek bir yer veya tepe, yüksek bir köşk, akarsu kenarı, eski çeşme yanı veya kuyu yanı. Yirmidört peygamber ve dört halife ismi de davet sırasında yazılmalıdır.
5. Davet sırasında bulunmaması gereken hayvanlar, insanlar ve silahlar belirtilir ve nedenleri açıklanır. Bulunmaması gereken hayvanlar; kedi, köpek, katır, horoz, maymun, yılan ve bunlara benzer canavarlardır. Çünkü melek ve cinler bunlardan incinip davete gelmezler. Hatta komşulardan köpek sesi bile işitilmemelidir. Bulunmaması gereken insanlar;

140 İskender Pala, *a.g.e.*, 105; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 72; 94; Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 226.

141 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 94.

142 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 72.

143 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 226.

· fesadlar, namaz kılmayanlar ve kadınlardır. Bulunmaması gereken silahlar; ok, kılıç, tüfek ve savaş aletleridir. Melek ve cinler bunun gibi silahlardan korkarlar.

· 6. Davet eden kişi başka bir şehre giderse bu şehrin müvekkellerini davet ederken neleri yapması gerektiği açıklanır. Bu kişi çeşitli mendil taşımali ve yedi çeşit azayim bilmelidir. Davet edeceği her şehre girince 'Ahd-nâme-i Süleymân'ı okumalı ve buhur yapmalıdır. Çünkü o şehrin müvekkellerini kendine bağlamalı ve dost edinmelidir.

7. Şems her ay yedi burçtan birine gelir. Davet eden kişi o burcun müvekkel meleğini davet etmelidir. Metinde bu meleklerin adları verildikten sonra melek ve cinler hakkında bilgi verilir ve davet sırasında yapılması gerekenler anlatılır.

8. Davet eden kişinin 'Ahd-nâme-i Süleymân' adlı duayı bilmesi gerektiği ve bunun önemi belirtildikten sonra çok zor bulunduğu belirtilen 'Ahd-nâme-i Süleymân'ın tamamı verilir.

Davet yapılırken tılsımlar yazılır, buhur yapılır. Bu işlemler sırasında çeşitli maddeler kullanılır. Bu maddeler şunlardır:

Misk: bkz. vr. 47b-3, 48a-22, 49b-4, 52a-1, 53a-1, 53b-4, 54a-5, 55a-14, 56b-11, 62a-9, 65a-15, 67a-3, 68a-8, 69a-9, 72a-4, 72a-13, 73b-11, 73b-13, 75a-6, 77a-10, 78b-4, 80a-1, 80b-5, 81a-2, 81b-5, 83b-6, 85b-1, 86b-4, 89a-2, 89b-3, 90a-3, *zaferan*: bkz. vr. 47b-4, 48a-22, 49b-4, 52a-1, 53a-1, 53b-4, 54a-5, 55a-14, 55b-6, 57b-4, 67a-3, 68a-8, 69a-10, 71a-4, 72a-4, 72a-13, 73b-11, 73b-13, 75a-6, 77a-10, 78b-4, 80a-1, 80b-5, 81a-2, 81b-5, 83b-6, 85b-1, 86b-4, 89a-2, 89b-3, 90a-3, *gül suyu*: bkz. vr. 48a-22, 55a-14, 55b-7, 72a-4, 77a-10, 83b-6, 85b-1, *jenkâr*: bkz. vr. 55b-6, 64b-4, 71b-9, 86a-9, *kâfur*: bkz. vr. 55b-6, 61b-2, 71a-3, 86a-9, *(Nisan) yağmuru suyu*: bkz. vr. 47b-3, 49b-2, 51a-1, 53b-4, 68a-9, 72a-4, 80a-2, 81a-2, 89b-3, *hüdhüd kanı*: bkz. vr. 48a-21, 61b-2, 63a-20, 68a-9, 73b-14, 79b-7, *(ölü) balık kanı*: bkz. vr. 51a-1, 77a-10, *yeşil keler ve yılan zehri*: bkz. vr. 51a-1, 51b-12, *pelenk kanı*: bkz. vr. 51b-12, *insan (avrat) kanı*: bkz. vr. 52b-5, 56b-11, 65a-15, 66a-10, 72a-13, 83a-6, *kara kedi kanı*: bkz. vr. 56b-1 *tilki kanı*: bkz. vr. 84b-4, *tuz (suyu)*: bkz. vr. 56b-11, 64b-4, *hıyar suyu*: bkz. vr. 54a-5, *keten (bezir) yağı*: bkz. vr. 64a-8, 64a-9, *kurd ödü*: bkz. vr. 64b-4, *maymun kanı*: bkz. vr. 65b-8, *kara horoz kanı*: bkz. vr. 66a-6, *(beyaz) güvercin kanı*: bkz. vr. 73b-14, *beyaz soğan suyu*: bkz. vr. 67b-2, *soğan kabuğu*: bkz. vr. 66a-2, *sirke*: bkz. vr. 56b-4, 71b-9, 86a-9, *öd*: bkz. vr. 75b-2, 82a-5, 86a-1, *şeker*: bkz. vr. 63b-5, 75b-2, 82a-5, 86a-1, *lâden*: bkz. vr. 63b-5, 75b-2, *mastaki*: bkz. vr. 63b-5, 75b-2, *zeytin yağı*: bkz. vr. 76a-6, *yarasa ve fare kanı*: bkz. vr. 76b-2-3, *kızıl sığır ödü*: bkz. vr. 79a-4, *karga kanı*: bkz. vr. 79b-7, *sığır sidiği*: bkz. vr. 83a-7, *misri mürekkep*: bkz. vr. 88a-6, *çelik kalem*: bkz. vr. 62a-7.

Bu tılsımlar çeşitli maddeler üzerine yazılır, bazı maddelere sarılır veya içlerine konur. Bu maddeler şunlardır:

Hatâyî kâğıda: bkz. vr. 56b-2, *Semerkand kâğıda*: bkz. vr. 72a-4, *Bağdâdî kâğıda*: bkz. vr. 88a-6, *sarı kâğıda*: bkz. vr. 48b-23, 61b-2, *jenkârî abâdî kâğıda*: bkz. vr. 54a-5, *jenkâr renk kâğıda*: bkz. vr. 71a-3, *beyaz kâğıda*: bkz. vr. 55a-15, *eski tabut parçasına*: bkz. vr. 56b-10, 71b-2, *kefen parçasına*: bkz. vr. 64a-9, 66a-6, *kalaya*: bkz. vr. 58a-3, *beyaz, nakışlı ipeğe*: bkz. vr. 48b-2, 53b-3, 62a-8, 71a-4, *çölmek içine*: bkz. vr. 56b-3, 81a-3, 83a-7, *(beyaz) mum*

içine: bkz. vr. 48b-2, 53b-1, 73b-12, kazların ayak perdesine: bkz. vr. 53b-1, şişeye: bkz. vr. 49b-2, 71b-12, akik taşa: bkz. vr. 46a-19, yeşim taşlı sim yüzüğe: bkz. vr. 51a-5, gümüş levhaya: bkz. vr. 75b-1, bakır levhaya: bkz. vr. 49b-8, 51a-14, 62a-8, çelik levhaya: bkz. vr. 52b-4, tahta levhaya: bkz. vr. 49a-1, mis (ağacı) levhaya: bkz. vr. 54a-2, kavak ağacı tahtasına: bkz. vr. 65a-16, arslan derisine: bkz. vr. 48a-19, geyik derisine: bkz. vr. 50b-17, 51b-7, 67a-10, 68a-9, 76a-16, 77a-10, 89b-3, tilki derisine: bkz. vr. 53b-8, eşek derisine: bkz. vr. 64b-4, 71a-4, delinmemiş ayakkabıya: bkz. vr. 72a-12, beyaz at kılına: bkz. vr. 75b-1, sırça çanak içine: bkz. vr. 90a-7.

Çömlek balçıkla sıvanır (bkz. vr. 56b-5); kâfir mezarlığına gömülür (bkz. vr. 56b-5); ocak altına gömülür (bkz. vr. 81a-3); topraktan kurbaga yapıp çömleğe konup gömülür (bkz. vr. 83a-6-8); çini çanakla su içilir (bkz. vr. 49b-12); tılsımlı su içilir (bkz. vr. 51a-17); kilden insan şekli yapılır (bkz. vr. 65a-17); siyah kalem ucu yakılır (bkz. vr. 79b-6); tatlı yenir, acı ve ekşi yenmez (bkz. vr. 76a-8). Bu tılsımlar amaca göre evde saklanır, hayvanlara bağlanır, üzerinde taşınır, yaya bağlanır, yakılır.

Şems her ay yedi burçtan birine gelir. Kamer de her gün yirmi sekiz menzilden birinde olur. Aşağıda bu burc ve menzillerde davetin hangi amaçlarla ve nasıl yapıldığı kısaca verilecektir:

Şems Hamel burcuna gelince yapılan davet: Beyler ve padişahlar arasında saygıdeğer olmak ve şerefini gittikçe arttırmak için bu menzilin müvekkel meleğinin hatemi şeref-i Şemsde bir akik taş üstüne yazılıp taşınmalıdır. Davet sırasında bu meleğin tesbîhi dört kere okunmalı ve Şems buhuru yakılmalıdır.

Sözü geçer olmak ve beyler ve şeyhlerin emrinde olmak için bu meleğin levhi şeref-i Şemsde bir parça kâğıda resmedilip arkasına dört isim yazılmalı, Şems buhuru verilip üzerine dört kere 'Ahd-nâme-i Süleymân okunduktan sonra beyaz mum içine konup sarı ipeğe sarılmalı ve üzerinde taşınmalıdır. Ayrıca tekvînin şekli çizilip cepte ya da bir kesede taşınmalıdır. (bkz. vr. 46a-47a)

Şems Şevr burcuna gelince yapılan davet: Bir kişinin ilgi ve sevgisini arttırıp kendine köle etmek için Şems bu burcun yedinci derecesine gelince bir kâğıda Nisan yağmuru suyu, misk ve zaferan ile tılsım yazılıp ilgisi çekilmek istenen kişinin ocağı altına gömülmelidir. Tılsımı yazarken Müşteri buhuru verilip üzerine yedi kere 'Ahd-nâme-i Süleymân okunmalıdır.

Hayvana zarar gelmesini engellemek için Zühre Şevr burcunda iken tekvînin şekli çizilmeli ve hayvanların boynuna bağlanmalıdır. Hayvanlar yönünden talihli olmak için bu şekil, Şems bu burcun yedinci derecesinde iken yazılıp evin damına saklanmalıdır. Yazarken Müşteri veya Zühre buhuru verilmeli, bu isimler okunmalı, ayrıca yazılıp üzerinde taşınmalıdır. (bkz. vr. 47a-48a)

Şems Cevzâ burcuna gelince yapılan davet: Bu burcun müvekkel meleğini davet etmek için meleğin şekli arslan derisine çizilmeli, Şems buhuru verilmeli, tesbîh ve Da'vet-nâme-i Süleymân yedişer kere okunmalı ve tılsım hüdhüd kanı, misk, zaferan ve gül suyu ile

Şems Sünbüle burcuna gelince yapılan davet: İnsanların gözüne güzel görünmek için bu menzilin müvekkel meleğinin hatemi misk ve zaferan ile kazların ayak perdesine yazılıp mum içine konmalı ve külahta taşınmalıdır.

Kimya ve simya ilimlerini kolay öğrenmek için Şems Sünbüle burcunun yedinci derecesine gelince bir parça beyaz ipek üzerine tılsım misk, zaferan ve yağmur suyu ile yazılıp külahta saklanmalıdır.

Bir kişiyi kendine itaat ettirmek için bu tılsım yazılıp taşınmalıdır. Herkesin gözüne şirin görünmek ve işleri rast gidip dileğine kavuşmak için bu tılsım Şems Sünbülenin yedinci derecesinde iken tilki derisine yazılıp taşınmalıdır. Fakat bu tılsım bir tali bulunup ona uygun bir şekilde olmak şartıyla yazılmalıdır.

Malı arttırmak ve bütün isteklerine kavuşmak için tekvînin levhleri uygun saatte ve burçta mis ağacı levhaları üzerine resmedilip kesede taşınmalıdır. Bağlı çekirge, tırtıl, kuş ve diğer hayvanlardan kurtarmak ve âfet-i semavî gelmemesi için cinin şekli jenkârî abadî kâğıt üzerine misk, zaferan ve hıyar suyu ile yazılıp bağ veya bostan ortasında toprak içine saklanmalıdır. (bkz. vr. 52b-54a)

Şems Mizân burcuna gelince yapılan davet: Kadınlardan, hizmet edenlerden veya güzellerden kendine dost edinmek, ehl-i mutarib arasında ünlenmek, müzik ilminde iyi olmak, iyi nefisli ve fen sahibi olmak için Zühre buhuru verip bu menzilin müvekkel meleğinin şekli öne konulmalıdır. Bunun için Şems, Mizân burcunun dokuzuncu derecesine gelmeli, Şevr taliine başlamalı, Zühre nahsdan kurtulmamalı, Kamerin ışığı eksilmemeli ve kutlu menzilde olmalı, Zühre teslisde olmalı ve mukarinde olmamalı, Zaneb seyyaresinde hiç yıldız bulunmamalıdır. Bu vakitte bir parça misk, zaferan ve gül suyu ile bu tılsım bir parça beyaz kâğıda yazılıp pazunun altında taşınmalıdır.

Bir evde mutluluk ve nimeti arttırmak için bu meleğin tekvîninin levhi yazılıp ev içinde saklanmalıdır. Bu levh jenkâr, kâfur, zaferan ve gül suyu ile Şems Mizânda, tali Şevrde ve saat Zührede iken Müşterî daveti okunarak yazılmalı, üzerine Müşterî buhuru verilerek 'Ahd-nâme-i Süleymânokunmalıdır. (bkz. vr. 54a-55b)

Şems 'Akrab burcuna gelince yapılan davet: Belalardan korkmamak için bu menzilin müvekkel meleğinin tesbîhi okunmalıdır. Düşmanı helâk etmek için tılsım kara kedi kanıyla hatayî kâğıt üzerine yazılmalı ve küçük bir köpeğin ağzına bağlanmalı, ses çıkarmaması için köpeğin ağzı sıkıca bağlanmalıdır. Köpek bir çömlek içine baş aşağı konmalı, çömleğin içi eski sirke ile doldurulmalı, sirkenin dökülmemesi için çömleğin ağzı balçıkla sıvanmalı ve kâfir mezarlığına gömülmelidir. Bundan sonra eski kefen parçası alınıp düşmanın adı kefene yazılmalıdır. Fakat kötü tali içinde, İklil ya da Belde menzilinde yazılmalıdır. Sonra bu meleğin levhi düşmanın adıyla birlikte bir parça eski tabut üzerine yazılmalıdır. Bu meleğin tekvîninin şekli tuz suyu ve kadın kanıyla resmedilip levh bununla yazılmalıdır.

Fakat bu tılsım iyi saklanmalı, özellikle kötülerin eline geçmemelidir. Çünkü bu tılsımı bilen kişi birisine düşman olursa onu öldürmek ister ve yanlış birisinin canına kast etmiş olabilir.

Bir kişi müddeisinin çokluğundan korkup dillerini bağlamak isterse levhi onların adlarıyla yazmalı ve bir ceviz ağacı altına gömmelidir. Bütün müddeilerinin dilleri ve ağızları bağlanıp cevap ve zarar veremez olurlar. (bkz. vr. 55b-57a)

Şems Kavs Burcuna gelince yapılan davet: Eşe alışmak ve aralarındaki sevgiyi arttırmak için bu menzilin müvekkel meleğinin hatemi misk ve zaferan ile bir parça kâğıda yazılıp evin içine gömülmelidir.

Zühd ve salahiyetli olmak için bu meleğin tesbîhi perşembe günü ilk saatlerde okunmalıdır. Allah o kişiye inâyet eder ve bütün amelleri iyi olur. İnsanlar tarafından iyi bilinmek için, tılsımı bir parça kâğıda yazıp külâhında taşınmalıdır.

Bir kişiyi kendine aşık etmek için bu meleğin levhi ve o kişinin ismi bir parça kalay üzerine *Müşteri* saatinde yazılıp hamam hazinesine bırakılmalıdır. (bkz. vr. 57a-58a)

Şems Hût burcuna gelince yapılan davet: Bir kavmin ya da askerin yardım görmesi için *Şems Hût* burcunun yedinci derecesine gelince bu menzilin müvekkel meleğini davet etmek, tesbîh ederek hatemini bir parça sarı kâğıda hüdhüd kanı ve kâfurla yazıp *Şems* buhuru vermek gerekir. Fakat hüdhüd öldürülmemeli, kulağı dibinden bir parça kan alınıp âzâd edilmelidir. Bundan sonra tılsımlar da tesbîh altına yazılıp sonuna meleğin levhi yazılmalıdır. Bu kâğıt asker içinde bir bayrak başına bağlanırsa asker galip olur. Fakat yazılırken *Kamer Esed* burcunda ve *Mirrihe* nazır olmalıdır. Bu tılsım uğurlu talide yazılmalıdır. Bu tılsım dostluk için perşembe günü, düşmanlık için cumartesi günü ilk saatlerde yazılmalıdır.

Bir kişiyi kendine bağlamak ve itaat ettirmek isteyen kişi bu tılsımın sonundaki dört tılsımı ayırıp tekvîn şekliyle birlikte maymun kanı, misk ve zaferan ile geyik derisine yazmalı ve üstünde taşınmalıdır. Levhi pazar günü *Müşteri* saatinde çelik kalem ile bakır levha üzerine nakş edilip ipeğe sarılıp bir parça misk ile taşınsa hayvanlardan zarar gelmez. Bu levh suya bırakılıp saralı hastaya içirilirse şifa bulur. (bkz. vr. 61a-62a)

Kamer Şerafeyn menziline gelince yapılan davet: Bu menzile müvekkel olan meleği davet etmek için yedi melek ismi okunmalı, *Şems* ve *Zühre* buhuru karıştırılmadan ateşte yakılmalıdır. Eğer melek sevgili aşkı ve ekâbir için davet edilirse *tali-i Esedde* veya teslisde, ay *Müşteri* burcunda iken yazılmalıdır.

Bir zalimin elini, dilini ve gözünü bağlamak için isimler uygun talide hüdhüd kanıyla yazılıp zalim birinin mezarına gömülmeli ve *filan oğlu filanın yavuz gözünü, yavuz elini ve yavuz dilini bağladım* denmelidir. Fakat hüdhüd öldürülmemeli, kulağı dibinden kan alıp âzâd edilmelidir. Tekvîn şekli ve tılsımı da yazılıp sarılmalı ve yüz tekvîn yönüne döndürülmelidir.

Bu amel yazılırken meleğin şekli öne konulmalı, yedi gün *Ahd-nâme-i Süleymân* ve isimler okunmalı, yedi kere *sûre-i Kehf* okunmalı, davetin buhuru verilmeli ve tılsımlar da yazılmalıdır. Buhur şeker, laden ve mastakidir. (bkz. vr. 63a-64a)

Kamer Buṭayn menziline gelince yapılan davet: İki kişi arasında düşmanlık yaratıp birbirlerinden ayırmak için tılsım keten yağı, yani bezir yağı ile ölü kefeni üzerine, kefen bulunamazsa kefenden kalan parça üzerine yazılmalı ve iki yol geçen yere gömülmelidir. Yedi kere '*Ahd-nāme-i Süleymān*' ve sonra tılsımın sözleri okunmalıdır. Efsun da yazılıp yedi kere okunmalıdır. Bu tılsım eşek derisine kurt ödü, jenkâr ve tuz ile *Kamer Hamelde* ya da '*Aḳreb*' burcunda iken *Mirriḥ* buhuru verilerek yazılmalı ve isimler okunmalıdır. Eğer Cühûdlar mezarlığına gömülse daha iyidir. O gün üç kişiyle savaşılmalı, acı ve ekşi şeyler yenmelidir. Fakat Allah'tan korkup her kişiye yapılmamalıdır. Amelin dürüst olması için bir kadınla cima edip gusl edilmeli ve sonra bu hatem yazılıp bir kuyuya bırakılmalıdır. (bkz. vr. 64a-65a)

Kamer Süreyyā menziline gelince yapılan davet: Bir kişiyi yoldan döndürmek için tılsım kadın kanı ve misk ile kavak ağacı tahtasına yazılmalı, ağır bir taş altına konmalı ve "*bağladım filan ibn filanı*" denmelidir. Sonra bir parça kilden insana benzeyen bir şekil yapıp adı bu şeklin arkasına yazılmalı, bir parça kâğıda yazılan tılsım bu sûretin boynuna asılmalıdır. Bu iş yapılırken on iki feriştenin isimleri okunmalı ve *Mirriḥ* buhuru yakılmalıdır.

Yılanları def etmek için tekvînin hatemi arı yuvasına konmalıdır. Arıları ve haramileri def etmek için de maymun kanıyla yazılıp o yere konmalıdır. (bkz. vr. 65a-65b)

Kamer Deberān menziline gelince yapılan davet: Bir kişiyi yok etmek veya öldürmek isteyen, isimleri o kişinin ve annesinin adıyla birlikte soğan kabuğuna yazıp makas ile her parçasını arpa tanesi kadar yapıp rüzgâra vermelidir. Tılsımı kara horoz kanıyla bir parça kefen üzerine yazıp eski bir mezarın yanına gömmeli, düşmanının ve anasının adını da yazmalıdır. Bu kişi hatemi de avrat kanıyla yazıp eski bir kuyuya bırakmalıdır. Fakat *Zuḥal* davetini okumak, altı kere buhurunu vermek ve yedi kere '*Ahd-nāme-i Süleymān*' ı okumak gereklidir.

Cinlerin işe gelmesini isteyen kişi, bir parça mavi kâğıt üzerine dev isimlerini yazıp değirmenini kutbu içine bırakmalı ve '*Uṭārid*' buhuru vermelidir. (bkz. vr. 65b-66b)

Kamer Heḳ'a menziline gelince yapılan davet: Misk ve zaferan ile bu menzilin müvekkel meleğinin adını, kırk ismi ve tılsımı yazan savaş alanında zarar görmez. Fakat *Esed* taliinde, teslis-i *Şems*de veya *Mirriḥ*de yazmalı ve yazarken *Mirriḥ* davetini ve kırk kere *Şems* davetini okumalı, *Şems* buhuru vermeli ve yazmadan evvel yedi gün takdir içinde olmalı, yani yedi gün yedi gece hayvanî gıda yememeli, ibadet edip yalnız oturmalı ve işi düzgün olması için bu tılsımı geyik derisine yazmalıdır.

Bir parça kâğıda beyaz soğan suyu ile yengeç şekli yazılıp eve gömülürse yılan ve akrep o eve giremez. (bkz. vr. 66b-68a)

Kamer Hen'a menziline gelince yapılan davet: Bir kişinin ulu devlete ulaşmasını isteyen *Şems Zühre* ile teslilde olduğunda bu menzilin müvekkel meleğinin şeklini önüne koymalı, tılsımı misk, zaferan, hüdhüd kanı ve yağmur suyuyla geyik derisine yazıp üzerinde taşılmalıdır. Bu tılsımı yazarken '*Ahd-nāme-i Süleymān*' okumalı ve "*filan oğlu filanın devlete ikbalini getirdim, filan oğlu filanın başına vurdum Allahu taalanın emriyle*" demelidir. Sonra

- yetmiş melek adını yetmiş kere okumalı, yedi gün takva etmeli, cima etmemelidir. Bu rûh isimleri arş-ı azîm olduğu için her gün okunmalıdır. Bu meleğin cininin şeklini çizip taşıyan kişi insanlar arasında kötülüklerden korunur. (bkz. vr. 68a-69a)

Ḳamer Zîrâ' menziline gelince yapılan davet: Bir yola çabuk ve hiçbirşey kaybetmeden gidip yolda yorulmamak isteyen, tılsımı *şeref-i Ḳamerde* misk ve zaferan ile yazmalı, *Ḳamer* buhuru verip muşambaya sararak koltuğunun altında taşınmalıdır. Bir rivâyete göre de *Şems* buhuru verilmelidir. Yedi dev ismi yetmiş kere okunmalı, melek sûreti de renkli olarak çizilmelidir.

Bu menzilin müvekkel meleğinin emrindeki cin kimya üzerine müvekkeldir. Kimya ilmine sahip olmak isteyen, üzerinde karın hiç eksik olmadığı bir yüce dağda bu cinin emrindeki devleri davet etmelidir. (bkz. vr. 69a-70b)

Ḳamer Neşre menziline gelince yapılan davet: Bir kişinin dilini ve işlerini bağlamak için bu menzilin müvekkel meleğinin şekli öne konmalı ve tılsım jenkârî kâğıt üzerine kâfur ve zaferan ile yazılmalıdır. Sonra kırmızı ipek ve kullanılmamış iplik ile eşek derisine sarılmalı ve şöyle denmelidir: "*Filan ibn filanın benden tarafa olan ağzını ve dilini bağladım, ebedi benim kasdına söz söylemeye kala ebedî, sedd-i Yecüc kim Hazret-i İskender yaptı Yecüc ve Mecüc gamından Allah'ın fazlıyla, onun gibi sedd bağladım, onun gibi bağlanmış olsun.*" Sonra bu tılsım ağır bir taş altına konmalıdır.

Bir kişinin işi ve gücünün bağlanıp bahtının ve işinin açılmaması için eski bir mezardan bir parça tabut alınıp tılsım üzerine yazılmalı ve şöyle denmelidir: "*Filan oğlu filanın işini ve gücünü bağladım ancılayın ki mezarda yatan tabut ile ölünün cismi tozu kabrde deprenmezse, eli ve dili bağlı yatarsa filan ibn filanın da bağlı olur.*" Sonra rûhların adları da yedi kere okunmalıdır.

Bu menzilin müvekkel cininin hatemi düşmanların adıyla beraber jenkâr ve sirke ile bir parça kâğıda yazılıp eski bir kuyuya bırakılmalıdır. Bir cini haps etmek için ismi yazılıp bir şişe içine konur ve ağzı bağlanıp mühürlenir. (bkz. vr. 70b-71b)

Ḳamer Tarfe menziline gelince yapılan davet: İnsanlar arasında saygıdeğer olmak için bu meleğin hatemi misk, zaferan ve gül suyu ile Semerkand kâğıt üzerine yazılmalı ve taşınmalıdır. Fakat bu ameli yazarken *Ḳamer Tarfe* menziline olmalı, '*Uṭârid* buhuru verilmeli ve '*Ahd-nâme-i Süleymân* okunmalıdır. (bkz. vr. 72a)

Ḳamer Cebhe menziline iken yapılan davet: Bir kişinin uykusunu bağlamak için bu tılsım *Ḳamer Cebhe* menziline iken delinmemiş bir ayakkabı üzerine misk, zaferan ve fessadın aldığı kadın kanıyla yazılmalı ve "*filan oğlu filanın uykusunu bağladım*" denmelidir. Eğer aşkı arttırmak için yazılırsa "*filan oğlu filanın aklını ve fikrini aşk için bağladım ve muhabbeti ziyade eyledüm ...*" denmelidir. Bu tılsım yazılıp bu efsun okunduktan sonra ayakkabıya bir kere vurulmalı ve yedi kere şöyle denmelidir: "*el-fenaü'n-nar ve'n-neyyiran fi-mahabbetihi meveddeti aşk filan bin filan.*" Sonra bu ayakkabı dumansız ateşe atılmalıdır. Perşembe veya cuma günü bir tali seçilmelidir. Eğer muhabbet içinse *Ḳamer Zühre* ile tesdisde veya teslisde, eğer düşmanlık içinse *Ḳamer Mirriḥ* veya *Zuḥal* ile terbide, mukabe-

lede veya mukarenede olmalıdır. Efsunları okunduktan sonra "bu melek-i cinnün hatemi -hakkiçün sen rast getürgil " denmeli ve ayakkabı ateşe atılmalıdır. (bkz. vr. 72a-73b)

• • Kamer Zübre menziline gelince yapılan davet: Rûhları kendine itaat ettirmek için kırk gün oruç tutup hayvan yememek ve kırk gün boyunca bir gün ve bir gecede seksen kere *Müşterî*, *Zühre* ve *Şems* buhurunu karıştırmak, gece ve gündüz yedişer kere '*Ahd-nâme-i Süleymân*'ı okumak ve sürekli taharetli olmak gerekir. Kırk gün bitince büyük bir mendil yüksek bir dağ başına konup rûhlar davet edilmeli ve yetmiş kere *Kulhuvallah* sûresi okunup bu tılsım aynı saatte misk ve zaferan ile yazılmalı, mum ile kaplanıp üzerinde saklanmalıdır. Kırk cin bu kişinin emrine girer. Ya da bu tılsım misk, zaferan, hüdhüd kanı ve beyaz güvercin kanıyla yapılmalıdır. Hayvanlar, kulakları dibinden kan alınıp âzâd edilmelidir.

Kadınlar tarafından sevilme için bir parça kâğıda cinin şekli ve şeklin üstüne isimler yazılmalı, sonra şeklin göğsü üstüne okuyup vurulmalıdır. Bu şekilde okunup buhur verildikten sonra dua okunmalıdır. Bu davet okunduktan sonra dumansız ateş ile sekiz kere buhur verilmeli, renkli elbiseler giyinip mücevherlerle süslenmeli veya biraz mücevher taşınmalıdır. Son olarak hatemi misk ve zaferan ile yazılmalı ve on bir kere buhur verilmelidir. (bkz. vr. 73b-75a)

Kamer Şarfe menziline gelince yapılan davet: Bir kişiyi kendine aşık etmek için, tılsımları gümüş levha üzerine yazmak ve beyaz at saçı ile sarıp karanlık bir kuyuya bırakmak gerekir. Ayrıca yedi kere '*Ahd-nâme-i Süleymân*' okunmalı, öd, şeker, laden ve mastaki karıştırılıp istenilen kişinin ismi mendil-i meymun üzerine çekilmeli ve içine girip oturmalıdır. Mendilden çıkmadan istenilen kişi hazır olur. Cinin şekli çizilip istenilen kişinin adı yazılıp zeytin yağıyla ocakta yakılırsa o kişi kendisine tutulur. (Bkz. vr. 75a-76a)

Kamer 'Avvâ menziline gelince yapılan davet: Bir nişana ok isabet ettirmek için, tılsım *Kavs* taliinde geyik derisine misk, zaferan ve beyaz güvercin kanıyla yazılıp yaya bağlanmalıdır.

İnsanların gözünü bağlamak için, tılsım yarasa ve fare kanıyla kendinden başka bir canlı olmayan halvethanede ayın ilk günlerinden çarşamba gecesi kaz derisine yazılıp koltuk altında taşınmalı ve '*Ufârid* buhuru verilmelidir. Ayrıca cinin üzerine müvekkel olan altı dev adı da yazılıp dize bağlanmalıdır. (bkz. vr. 76a-77a)

Kamer Simâk menziline gelince yapılan davet: Deniz korkusundan kurtulmak için, tılsım misk, zaferan, gül suyu ve balık kanıyla bir parça geyik derisine yazılmalı ve gemiye bağlanmalıdır. Dalgadan ve selden korkmamak için gemi içinde yazılmalıdır.

Yağmur yağdırmak için bu tılsım balık derisine yazılıp bir taş altına konmalı, *Kamer* daveti yetmiş kere okunmalı ve *Kamer* buhuru verilmelidir. Yağmurlara ve bulutlara müvekkel olan melek adları yetmiş kere okunmalıdır. Bu adlar okununca derhal müvekkel cinler gelir ve müvekkel meleği insan şeklinde taşırlar. (bkz. vr. 77a-78a)

Kamer Gafre menziline gelince yapılan davet: Hastalıktan veya afetten kurtulmak için önce bir kara koyun kurban edilmeli ve tılsım misk ve zaferan ile bir parça kâğıda yazılıp o kişinin boynuna bağlanmalıdır. Bu amele başlanırken üç kere '*Ahd-nâme-i Süleymân*

okunmalı, üç kere *Müşteri* buhuru verilmelidir. Asi cinlerin bozguna uğrayıp kaçmaları için, adlar kızıl sığır ödüyle yazılıp ateşe atılmalıdır. (bkz. vr. 78a-79a)

***Ḳamer Zubānā* menziline gelince yapılan davet:** Bir yeri harap edip tekrar mamur etmemek için bir siyah kalemin ucu yakılmalı, *Ḳamer* bu menzile gelince *Zuḥal* buhuru verip hüdhüd, güğercin ve karga kanı ile tılsım bir kâğıda yazılıp o yere gömülmelidir. Ani ölümden korkmamak için bu menzilin müvekkel meleğinin tesbîhi okunmalıdır.

Çocuk sahibi olmak için *Şems Cedy* burcunun onbeşinci derecesine geçince tesbîh yetmiş kere okunmalı, tılsım misk, zaferan ve Nisan yağmuru suyu ile yazılmalı ve kadın ve erkek bunu boyunlarında taşımalıdır. Ayrıca kadının hamile kalması için tılsım beyaz bir tas içine yazılmalı, kadın ve erkek bundan su içmelidir. *Zuḥal* buhuru verip yetmiş kere '*Ahd-nāme-i Süleymān*' okunmalı, kadın ve erkek ferişte tütsüsünü kendilerine tütsü vermelidirler. Bu tılsım bütün istekleri gerçekleştirmek için de yazılır. (bkz. vr. 79b-80a)

***Ḳamer İklîl* menziline gelince yapılan davet:** Kurt, köpek ve başka canlılardan korkmamak için, tılsım, misk ve zaferan ile *Müşteri* talide olduğu zaman Zühre buhuru verip yazılmalı ve üzerinde taşınmalıdır. (bkz. vr. 80b)

***Ḳamer Ḳalb* menziline gelince yapılan davet:** Bir padişahı, meliği veya başka bir kişiyi kendine itaat ettirmek ve bağlamak için, tali *Şevrde* veya *Esedde* iken tılsım misk, zaferan ve yağmur suyu ile yazılıp yeni bir çömlek içine konmalı ve bir ocak altına gömülmelidir.

Oturulan eve dev ve peri gelmemesi için bu menzilin tekvîninin şekli ve yedi isim yazılmalıdır. (bkz. vr. 80b-81a)

***Ḳamer Şevle* menziline gelince yapılan davet:** Asker arasına zarar görmeden girip çıkmak için, tılsım ve isimler misk ve zaferan ile yazılıp boyuna ve kola bağlanmalıdır.

Bir kişinin arısına zarar gelmemesi, nazardan, haramiden ve haşerattan korunması, balının ve oğullarının çok olması için, tılsım bir parça kâğıda yazılıp arı kovanına konulmalı, öd ve şeker karıştırılıp buhur verilmelidir. (bkz. vr. 81b-83a)

***Ḳamer Bula'* menziline gelince yapılan davet:** Bu tesbîhi yetmiş kere okuyan kişinin Allah'tan her istediği kabul olur, yazıp üzerinde taşıyan kişi ani ölümünden korkmaz. (bkz. vr. 87b)

***Ḳamer Su'ūd* menziline gelince yapılan davet:** Kabe'ye zarar görmeden gitmek için bu tılsım misk, zaferan ve gül suyu ile yazılıp pazuya bağlanmalıdır.

Atına zarar gelmemesini isteyen bu menzilin müvekkel cininin şeklini ve tılsımı yazıp atın boynuna bağlamalıdır. (bkz. vr. 83b-84a)

***Ḳamer Aḥbiye* menziline gelince yapılan davet:** Gece korkmamak için, tılsım tilki kanıyla yazılmalı ve üzerinde taşınmalıdır. Çocuğun uykusunda korkmaması için, tılsım yazılıp boynuna bağlanmalıdır. (bkz. vr. 84b-85a)

***Ḳamer Muḳaddem* menziline gelince yapılan davet:** İnsanlar arasında saygın ve sözügeçer olmak için bu tılsım misk, zaferan ve gülsuyu ile yazılıp üzerinde taşınmalıdır. Çocukların sıkıntıdan kurtulması ve ferahlaması için bu tılsım bir kâğıda yazılıp öd ve şeker ile buhur verilip üzerinde taşınmalıdır. (bkz. vr. 85a-86a)

Ƙamer Mu'aħħar menziline gelince yapılan davet: Bir kişiıyi aşağılamak için tılsım mürekkep yerine jenkr ve sirke kullanılarak o kişinin adına yazılmalı ve kfur ile buhurlanıp Chd mezarlığına gömülmelidir. Fakat bu tılsımın olur olmaz kişi için yapılması gerektiği, yapan kişinin dinsiz bir zalim olacağı da eklnmiştir. Sıkıntıdan kurtulmak için cinin tılsımı misk ve zaferan ile yazılıp taşınmalıdır. (bkz. vr. 86ab)

Ƙamer Ne'yim menziline gelince yapılan davet: Bir kişinin atı ve katırının kaçmaması ve kaçarsa geri gelmesi için, tılsım yazılıp hayvanların boynuna bağlanmalı, yedi kere okunmalı ve adlar yazıldıktan sonra tılsıma buhur verilmelidir.

Eve sihir etki etmemesi için müvekkel cinin şekli eve nakş edilmelidir. (bkz. vr. 87ab)

Ƙamer Riş menziline gelince yapılan davet: Su çıkarmak, bir kuyuya veya kurumuş çeşmeye su getirmek için, adlar nar suyuyla *sıful* zerine yazılmalı ve kuyuya veya çeşmeye bırakılmalıdır. Yağmur yağdırmak için, adlar Mısrı mürekkep ile bağdadı kğıda yazılmalı, su ile doldurulmuş bir tase bırakılmalı, "*İlhı, yağmuru yağdıran sensin ve bize yağmur vergil, Kabe kavseyni ev edna ve'l-matar*" denmeli ve dua okunmalıdır. Bu isimler yazıldıktan sonra Ƙamer buhuru verilmelidir.

Denizde sefere çıkmak ve yelden ve selden korkmamak için bu menzilin cininin tılsımı Ƙamer bu menzilde iken yazılıp taşınmalıdır. (bkz. vr. 88ab)

Ƙamer Belde menziline iken yapılan davet: Bir şehri ve kaleyi almak ya da bir şehri harab etmek için, tılsım misk ve zaferan ile yazılıp o şehrin hamamlarının suyuna bırakılmalı ve *Mşterı* buhuru verilmelidir.

Çok kuş ve güvercin elde etmek ve eve bağlamak için bu menzilin müvekkel cininin şekli saatinde yazılıp güvercin kafesine gömülmelidir. (bkz. vr. 88b-89a)

Ƙamer Zbiş menziline gelince yapılan davet: İnsanlar arasında saygın olmak için bu tılsım misk, zaferan ve yağmur suyu ile bir parça ceylan derisine *Ƙavs* taliinde yazılmalı ve üzerinde taşınmalıdır.

Sara hastalığını iyileştirmek için cine müvekkel olan yedi meleğin adları misk ve zaferan ile yazılıp saralı kişiye verilmelidir. Hastalığın abuk iyileşmesi için bu isimler yazılıp d ve şeker ile buhur verilip sırça çanak içine yazılmalı ve yemek bundan yenmelidir. (bkz. vr. 89a-90a)

Metne göre davete başvurma nedenleri şöyle gruplandırılabilir:

a. Hastalıklarla ilgili olanlar:

Hastalıklardan korunmak,

Sara hastalığını iyileştirmek,

Çocukların sıkıntısını giderip iyileşmelerini sağlamak,

Gece uykuda korkmamak,

Ani ölümden korkmamak,

b. Dev, peri gibi doğaüstü varlıklarla ilgili olanlar:

- Çocukların devden ve periden korkmalarını engellemek,
- Peri ve cin çarpmasından kurtulmak,
- Cinlere iş yaptırmak,
- Cinleri hapsetmek,
- Oturulan eve dev ve peri gelmesini engellemek,
- Eve sihir etki etmemesini sağlamak,
- Rûhları kendine itaat ettirmek,

c. Hayvanlarla ilgili olanlar:

- Hayvana zarar gelmesini engellemek,
- Çok hayvan sahibi olmak,
- Bağı yabani hayvanlardan korumak,
- Yılan, arı ve haramileri kovmak,
- Uzun kuyruklu ya da akrepleri kovmak,
- Köpek, kurt, ejderha ve diğer canlılardan korkmamak,
- Arıya zarar gelmesini engellemek ve nazardan, haşerattan ve haramiden korumak,
- Arının balının ve oğullarının çok olmasını sağlamak,
- Atı ve katırı kaçırmamak, kaçarsa geri getirmek,
- Çok kuş ve güvercin elde etmek ve eve bağlamak,

d. Suyla ilgili olanlar:

- Yağmur yağdırmak,
- Suya hükmetmek,
- Yerden su çıkarmak,
- Kurumuş kuyuya veya çeşmeye su getirmek,
- Denizde sefere çıkmak,
- Deniz, dalga ve sel korkusunu yenmek,

e. Aşk, mutluluk, dostluk, düşmanlıkla ilgili olanlar:

- Evde mutluluk ve nimeti arttırmak,
- Eşe alışmak,
- Birini kendine aşık etmek ya da aşkı arttırmak,
- Büyük mutluluğa erişmek,
- Kadınlar tarafından sevilme,
- Bir kişinin ilgi ve sevgisini artırıp kendine bağlamak, itaat ettirmek,
- İnsanların gözüne güzel görünmek,
- Hatun, hadım ve güzellerden kendine dost edinmek,
- Birinin uykusunu bağlamak,
- İki kişi arasında düşmanlık yaratıp ayrılımlarını sağlamak,
- Bir kişiyi aşağılamak ve rezil etmek,
- Düşmanlık yaratmak ya da düşmanlığı arttırmak,
- Korkulan düşmanın ağzını ve dilini bağlamak, cevap ve zarar vermesini engellemek,

- Zalimin elini, gözünü ve dilini bağlamak,
- Birinin yolunu bağlayıp dönmemesini sağlamak,
- Birinin işini, dilini bağlamak ve bahtının ve işlerinin açılmamasını sağlamak,
- Bir kişiyi yok etmek ya da öldürmek,
- f. Savaşla ilgili olanlar:
  - Bir şehri ya da kaleyi almak ve harap etmek,
  - Bir yeri harap edip tekrar mamur etmemek,
  - Asker arasına zarar görmeden girip çıkmak,
  - Savaşırken, savaş alanında zarar görmemek,
  - Düşmanı yenmek ve düşman askerini korkutup kaçırmak,
  - Düşmanı öldürmek,
  - Bir kavmin ya da askerin yardım görmesini ve galip gelmesini sağlamak,
  - Nişana ok isabet ettirmek,
- g. Doğum ve büyüme ile ilgili olanlar:
  - Hamile kalıp çocuk sahibi olmak,
  - Kolay ve çabuk doğum yapmak,
  - Çocukların düzgün konuşmalarını sağlamak,
  - Çocukların öğrendiklerini unutmamalarını ve zeki olmalarını sağlamak,
- h. İlimle ilgili olanlar:
  - Kimya ve simya ilimlerini kolay öğrenmek,
  - Müzik ilminde iyi ve ünlü olmak,
  - Fen sahibi olmak,
- ı. Sosyal durumla ilgili olanlar:
  - İnsanlar, beyler ve padişahlar arasında saygıdeğer ve sözü geçer olmak,
  - Büyükler tarafından beğenilmek,
  - Bir padişahın emrindekileri kendine bağlamak ve itaat ettirmek,
  - İnsanların kendi iyiliğinden bahsetmelerini sağlamak,
  - Zühd ve selahiyetli olmak,
  - İnsanlar arasında gizlenip kötülüklerden uzak olmak,
  - Belalardan korkmamak, sıkıntıdan kurtulmak,
- i. İsteklere kavuşmayla ilgili olanlar:
  - İşlerin rast gitmesini sağlamak,
  - Dileğine kavuşmak,
  - Çok mal sahibi olmak,
  - Bütün isteklerine kavuşmak,
  - Allah'dan her istediğini elde etmek,
- j. Yolla ilgili olanlar:
  - Bir kişiyi yoldan döndürmek,
  - Yola çabuk ve yorulmadan gitmek ve yolda hiçbir şey kaybetmemek,
  - Kabe'ye zarar görmeden gitmek, ata zarar gelmesini engellemek.

4. HALK RESİMLERİ

Halk hikâyeleri edebiyatımızda önemli bir yer oluşturur. Bu hikâyeler aynı zamanda resimlendirilmiş olabilir. Resmin halk edebiyatında önemli bir yeri vardır.

Burada, Malik Aksel'in *Anadolu Halk Resimleri*¹⁴⁴ ve *Türklerde Dini Resimler*¹⁴⁵ adlı kitaplarından yararlanılarak resimler hakkında bilgi verilmiştir. Malik Aksel, özellikle *Anadolu Halk Resimleri* adlı kitabında *Da'vet-nâme*'deki resimlere geniş bir bölüm ayırmış ve bu resimleri incelemiştir.

İslâmın resmi yasaklamasına rağmen, resim geleneği halk arasında oldukça yaygındır. Halk hikâyelerinde, kadın ve erkek arasında kaç göç görülmemektedir. Nakkaş, güzel bir kızın karşısına oturup resmini yapar, hatta bu resim duvarlara da asılır. Resim yapmak dinî geleneklere aykırı olsa bile, bu düşünce tasavvuf erbabına ve tarikat ehline aykırı değildir. Resimden kaçınma ve korkma nedenlerinden biri, insanoğlunun resim yapma yoluyla Tanrıya eşitlik güdeceği inancıdır. Müslümanlıktan başka dinlerde de, sadece insan ve hayvanın değil, cansızların da resmedilmeleri, Tanrıya ve yaratıklarına karşı saygısızlık olarak görülür. Hristiyanlıkta da resim ve heykel yasağı bulunmaktadır.

Oysa Anadolu halkı heykellere saygı ile bakar, bunları kutsal ya da tılsımlı eserler olarak kabul eder. Kayalar arasında, şehir harabelerinde, saray kalıntılarında bulunan heykellere, taş kesilmiş insan vücudu gözüyle bakılır. Bunlar arasında genç ve güzel bir kadın heykeli bulunursa, buna bir aşk efsanesi yakıştırılır. Halk sadece toprak üstündekilere değil, toprak altındakilere de iyi gözle bakar, bunlar tılsımlı ve kutsal olarak görülür; çünkü toprak altı evliyalara uğrağıdır. Anadolu bir inançlar, hurafeler diyarıdır.

Da'vet-nâme'deki resimler halk resimlerinden farksızdır. Bu resimler, şablonumsu, birbirinin eşi yuvarlak çehrelerle sulu boya krokilere benzer. Halk resimlerinde, minyatürlerde görülen çizgi düzenliliği ve kesinliği o kadar açık bir şekilde görülmez. *Da'vet-nâme*'deki resimlerde de minyatürcülüğün geleneğe bağlı inceliklerinden eser yoktur. Bunlar eski halk resmi özelliklerini taşımaktadır.

Figürlerde renkler bazen çizgilerden taşmıştır. Yüzler, hattâ hareketler kısmen birbirinin eşidir. Bunlara üslûplaşmış eski halk resimleri de denebilir. Resimlerde oranlara da dikkat edilmemiştir. Erkek yüzleri kadın veya çocuk yüzlerine benzer, genellikle sakal kullanılmamıştır. Şekiller boşlukta durmaktadır; ağaca bile rastlanmaz.

144 Malik Aksel, *Anadolu Halk Resimleri*, (İstanbul: Baha Matbaası, 1960), 26-28; 115-123; 163-172.

145 Malik Aksel, *Türklerde Dini Resimler*, (İstanbul: Elif Kitabevi, 1967), 140.

Şahratü'n-nār resminde (bkz. Şekil 1, vr 3b) yüzler pergelle çizilmiş gibi yuvarlaktır. Hepsi önden çizilmiştir ve birbirlerine benzerler. Resimlerin çizgileri, özellikle gözler ve burunlar genellikle aynı tekrarlamaları gösterir. *Şahratü'n-nār*'ın sûreti bu minval üzere idi demekle sanatçı, sûretten gerçeğe erişmeyi değil, sûretten anlam çıkarmayı seyirciye bırakmıştır. Tek tanrılı dinlerin yaratılış efsanelerinde olmayan bu cin, eski Anadolu bereket tanrılarının halkın hayal gücüne şekil değiştirerek giren bir kalıntısı olabilir.

Yağmur yağdırmak için yazılan tılsım şeklinde iki gözlü h (𐤆) ler bulunur. (bkz. vr 77a) Bu h'lerden gelen su ve yağmur damlaları bu şeklin her tarafını kaplar. Halk arasında kullanılan ve aşkı temsil eden iki gözlü h'nin gözlerinden akan derya misali yaşlar, burada da yüzlerce yıl evvel yağmur tılsımı olarak kullanılmış, yağmur ve bereketi temsil etmiştir.

İki başlı yılan (bkz. Resim 120, vr 79a) zehirle panzehiri temsil ettiği gibi hekimlik sembolü olmuştur. Tılsımlarda ve muskalarda yılan resmi, yilandan korunmayı sağlar.

Metinde 141 resim çizilmiş, 4 resim için yer ayrılmış, fakat bunlar çizilmemiştir. Bu resimlerden çoğu önceden ayrılan yerlere yapıştırılmış, bazıları ise doğrudan sayfaya çizilmiştir. Resimlerde kullanılan renkler, siyah, zeytin yeşili, kahverengi, sarı, bordo ve gridir. Genelde hakim olan renk ise zeytin yeşilidir.

Resimlerle, metinde resimler hakkında verilen bilgiler bazen birbirine uymamaktadır. Örneğin, *Cevzā* burcu için metinde burcun ceviz ağacı şeklinde olduğu ve yemiş yerine iki başlı insan bittiği belirtilmesine rağmen resimde ceviz ağacı görülmemektedir. Bağdaş kurup oturmuş, tek gövdeli fakat iki başlı bir insan çizilmiştir. *Sünbüle* burcu için metinde adamın el ve ayak parmaklarının ve tenindeki bütün kılların sünbüle benzediği belirtilmesine rağmen, resimde adam giyiniktir. Eserde, resim ve metin arasında kesin bir tutarlılık olduğu söylenemez¹⁴⁶.

4.1. DA'VET-NĀME'DEKİ RESİMLERİN LİSTESİ

1. *Şahratü'n-nār* (Cin): Gövdesinde onyed, boynunda bir, kollarında dörder ve başında on olmak üzere toplam otuzyed yüzü olan, ellerini başının hizasına kaldırmış, saçları uzun bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde, şeklin elinde, ayağında, karnında ve başında toplam dört bin yüzü olduğu belirtilmesine rağmen resime ancak otuz yedi yüz sığdırılabılmıştır. (bkz. vr. 3b)

2. *Hamel* (Koç) burcu: Bir koyun üzerine oturmuş, bir elinde kılıç ve bir elinde kesik insan başı tutan bir adam şeklinde tasvîr edilmiştir. (bkz. vr. 4a)

3. *Sevr* (Boğa) burcu: Öküz şeklinde tasvîr edilmiştir. (bkz. vr. 4a)

4. *Cevzā* (İkizler) burcu: Bağdaş kurup oturmuş, ellerini bacaklarına dayamış, tek gövdeli fakat iki başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde, burcun ceviz ağacı şeklinde olduğu ve yemiş yerine iki başlı insan bittiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 4b)

¹⁴⁶ *Da'vet-nāme*; hakkında, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk ve İslâm Sanatı Kürsüsü'nde bir lisans tezi yapılmıştır. Bu tezde eserdeki resimler incelenmiş ve 17. yüzyıl sonu 18. yüzyıl başı minyatürleri ile bir karşılaştırma yapılmıştır. bkz. Yıldız Ersin, "Davetname ve 17. yy Sonu 18. yy. Baş Minyatürleri Karşılaştırması," (Basılmamış Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1980).

5. **Sereṭān (Yengeç) burcu:** Ön kısıkaçları arasında kadın başı tutan bir yengeç şeklinde tasvîr edilmiştir. (bkz. vr. 5a)

6. **Esed (Aslan) burcu:** Aslan şeklinde tasvîr edilmiştir. (bkz. vr. 5a)

7. **Sünbûle (Başak) burcu:** Adım atar gibi durmuş ve öne doğru eğilmiş, bir elinde başak ve bir elinde orak tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında başlık ve belinde kemer vardır. Metinde, adamın el ve ayak parmaklarının ve tenindeki bütün kılların sünbûle benzediği belirtilmiştir. Fakat resimde adam giyinik olarak çizilmiştir. (bkz. vr. 5b)

8. **Mîzân (Terazi) burcu:** Dizleri üstüne oturmuş, kafasının arkasında bir terazi olan ve elleri ile terazinin kefelerini tutan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında başlık vardır. Metinde ise burcun tamamen teraziye benzediği belirtilmektedir. (bkz. vr. 6a)

9. **'Akreb burcu:** Ayakta duran ve ellerinde iki akrep tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Akreplerden birisi daha büyük çizilmiştir. Adamın elbisesi dizleri hizasındadır ve başında başlık vardır. Metinde burcun akrebe benzediği belirtilmektedir. (bkz. vr. 6a)

10. **Ḳavs (Yay) burcu:** Yarısı insan, yarısı at olan bir canlı şeklinde tasvîr edilmiştir. Canlının başı erkek vücudu, gövdesi at gövdesi ve kuyruğu ejderha başı şeklinde çizilmiştir. Ejderhanın başı laleye benzemektedir ve ok yönüne çevrilmiştir. Erkek elinde ok ve yay tutmaktadır ve ejderhanın başına nişan almıştır. Metinde şeklin kuyruğunun zaman zaman insana saldırdığı, insanın onu okla vurduğu, kuyruğun tekrar saldırdığı ve böylece kıyamete dek savaştıkları belirtilmektedir. (bkz. vr. 6b)

11. **Cedy (Oğlak) burcu:** Keçi üzerine oturmuş, bir eliyle keçinin boynuzunu tutan, bir elinde değnek olan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzundur ve başında başlık vardır. (bkz. vr. 7a)

12. **Delv (Kova) burcu:** Bir kuyunun yanında duran ve kovayla su çıkaran bir adam şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde burcun, üzerinde içi *âb-ı zulâl* ile dolu büyük bir kova olan bir kuyu şeklinde çizildiği belirtilmektedir. (bkz. vr. 7a)

13. **Hûṭ (Balık) burcu:** Büyük bir balığın arkasına bağdaş kurup oturmuş bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Balığın ağzı ve kuyruğu, adamın arkasına destek olacak şekilde zincirle birbirine bağlanmıştır ve adam buna dayanmaktadır. Metinde, burcun balık şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 7b)

14. **Ḳamer:** Bir daire içinde olan başını elleriyle tutan, bağdaş kurup oturmuş bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Kadının saçları uzundur. Daire ayı temsil etmektedir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 9b)

15. **'Uṭārid:** Başı bir daire içinde olan, dizinin üstünde kâğıt tutarak oturmuş, yazı yazan, önünde yerde bir kalemlik olan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 10b)

16. **Zühre:** Resim yeri ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 11a)

17. **Şems:** Bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Çevresinde güneş ışınlarını temsilen çizilmiş üçgenler olan başlığı vardır. Vücudu simetrik çizilmiştir. Bacakları insan bacağına

benzememektedir ve ayak uçlarını birbirine değdirerek oturmuştur. Ellerindeki aslanları başlarından tutarak kaldırmıştır. Aslanların kuyrukları, erkeğin bacakları arasında geçme oluşturacak bir şekilde çizilmiştir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 13a)

18. **Mirrih**: Dört eli olan, bir elinde yengeç, bir elinde kılıç, bir elinde kesik insan başı ve bir elinde başak tutan bir savaşçı şeklinde tasvîr edilmiştir. Sakallı ve bıyıklıdır ve başında miğferi vardır. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 13b)

19. **Müşteri**: Bir elinde açık bir kitap tutan, başında sarığı ve üzerinde cübbesi olan ve bağdaş kurup oturmuş sakallı ve bıyıklı bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Önünde bir rahle durmaktadır. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 14a)

20. **Zuhal**: Yedi eli olan ve bağdaş kurup oturmuş sakallı ve bıyıklı bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında başlık yoktur. Bir elinde orak, bir elinde taç, bir elinde fare tutmaktadır. Diğer iki elinde ne olduğu tam olarak anlaşılmamaktadır. Bir eli ise boştur. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 14b)

21. **Dübb-i Aşgar (Takımyıldız)**: Başı sağa dönük bir ayı şeklinde tasvîr edilmiştir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 16a)

22. **Dübb-i Ekber (Takımyıldız)**: Başı sola bakan ve yürüyen bir ayı şeklinde tasvîr edilmiştir. Ön ayaklarından birisini kaldırmıştır. (bkz. vr. 17a)

23. **Tinnin (Takımyıldız)**: Dört ayaklı, ağzını açıp dilini dışarı çıkarmış bir ejderha şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayrıca vücudundan alevler çıkmaktadır ve vücut kavisli çizilmiştir. Metinde, şeklin büklüm büklüm bir ejderha olduğundan başka bir açıklama yoktur. (bkz. vr. 17a)

24. **Kaykāvus/Mültehib (Takımyıldız)**: Koşan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Belinde kuşağı ve başında takkesi vardır. Giysisi dizlerine kadardır. Metinde şeklin, başında takkesi olan, dans eden ve iki ellerini açmış bir erkek olduğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 17b)

25. **'Avvā (Takımyıldız)**: Başında kuyruğu aşağı doğru uzanan bir başlık ve belinde uzun kuşağı olan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi dizlerine kadardır. Koşar gibi adım atmış ve bir elini öne doğru uzatmıştır. Diğer elinde ise asa tutmaktadır. Metinde şeklin, iki ellerini uzatmış ve sağ elinde asa tutan bir insan olduğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 18a)

26. **Fekke (Takımyıldız)**: Fekke bir sepet şeklinde tasvîr edilmiştir. Dairenin alt yarısı çanak, üstü ise sepet sapı şeklinde çizilmiştir. Metinde fekkenin ağız kenarı olduğu, halkın buna dervişler çanağı dediği, dairede bir parça delik olduğu ve kenarı delik fakirler çanağı gibi olduğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 18a)

27. **Cāṣī (Takımyıldız)**: Başında kuyruğu uzun başlık ve belinde kuşak olan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayakları çıplaktır. Elbisesi dizlerine kadardır. Ayaklarını ve ellerini açıp yukarı kaldırmıştır. Metinde şeklin, iki ellerini açmış ve iki dizi üzerine çökmüş bir erkek olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 18b)

28. **Şelyāk/Sulḥafāt (Takımyıldız)**: Sembolik olarak üstünde kubbe şeklinde küçük bir çıkıntı olan bir yarım daire şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde yıldızların iki kanadını dürmüş, bir yere konmuş bir akbaba olduğu belirtilmesine rağmen akbaba çizilmemiştir. Bu

eserdeki resim-metin uyumsuzluğunu gösteren bir örnektir. Metinde ayrıca, şeklin arkasının kaplumbağa gibi yumru olduğu, bu nedenle şeklin kaplumbağa anlamına gelen *Sulḥafāt* adlı ve Farsların *seng-püşt* dediği hayvana benzetilen üç yıldız olduğu belirtilmiştir. Bu üç yıldızla halk saç ayak anlamına gelen *Esāfi* der, Acemler ise *Yek-pā* derler. Bunlar güya üzerlerine çömlek konmak için üç yere konmuş üç taşdır. (bkz. vr. 18b)

29. *Decāce* (Takımyıldız): Kanatlarını iki yana açmış, başını sağa çevirmiş bir ördek şeklinde tasvîr edilmiştir. Ördeğin sağ ayağı sol omuzun altından, sol ayağı ise sağ omuzun altından çıkarak karnında bir geçme oluşturup iki yana açılmıştır. Kuyruk iki bacağın arasında, kuş ise dik olarak ve önden çizilmiştir. Metinde şeklin, boynu uzun ve kanatlarını açmış bir ördek olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 19a)

30. *Zātü'l-Kürsî* (Takımyıldız): Bir taht üzerine oturup arkasına yaslanmış, ayaklarını öne doğru uzatmış, ellerini açmış ve başında tacı olan uzun elbiseli bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayakları çıplaktır. Metinde, yıldızın minber ayağı gibi ayakları olan bir sandalye üzerine oturmuş, arkasına yaslanmış, ayaklarını aşağıya sarkıtmış bir kadın şeklinde olduğu belirtilmiştir. Ayrıca kadının *micmere* ortasında olduğu yazılmasına rağmen resimde bu çizilmemiştir. Şairler sandalyenin arkalığındaki parlak yıldızı, parlak olduğu için güzellerin alınına benzetmişlerdir. (bkz. vr. 19b)

31. *Hāmil-i Re'sü'l-Ġül/Berşāvūş* (Takımyıldız): Bir elinde kesik *Ġül* başı ve diğer elinde kılıç tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Kılıcı başının üzerinde tutmaktadır. Elbisesi kısa kolludur ve dizlerine kadardır. Ayaklarını koşar gibi açmıştır ve çıplaktır. Kesik *Ġül* başı oldukça büyük çizilmiştir. Metinde erkeğin sağ ayağını kaldırıp sol ayağı üzerinde durduğu, sol elinde *Ġül* başı tuttuğu, sağ elini ise başının üzerine koyduğu yazılıdır. *Ġülün yaban ademi* olduğu da belirtilmiştir. (bkz. vr. 19b)

32. *Mümsikü'l-'inān* (Takımyıldız): Bir elinde kamçı, diğer elinde yular tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi dizlerine kadardır. Ayaklarını adım atar gibi açmış ve bir ayağını kaldırmıştır. Ayakları çıplaktır. Başını arkasına bakar gibi geriye çevirmiştir. Metinde *Mümsikül-'inān*'ın yular tutucu anlamına geldiği ve şeklin dik duran, bir elinde kamçı ve bir elinde yular tutan bir erkek olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 20a)

33. *Havvā ve Hayye* (Takımyıldız): Bu resimde *Havvā* ve *Hayye* takımyıldızları beraber resmedilmiştir. Elllerinde başı ve kuyruğunu kaldırmış bir yılan tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayaklarını yürür gibi açmıştır ve elbisesi ayak bileklerine kadardır. Adam *Havva*, yılan ise *Hayye*dir. Metinde *Hayyenin Havvā* elinde tasvîr edildiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 20b)

34. *Sehm* (Takımyıldız): Ucu sola dönük uzun bir ok şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde bunun doğu tarafına bakan ve iki *zirā'* uzunluğunda olan bir ok olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 20b)

35. *'Ukāb* (Takımyıldız): Kanatlarını açmış ve başı sağa dönük bir kuş şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şeklin kanadını açmış, uçan bir akbaba olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 21a)

36. *Delfin* (Takımyıldız): Başı insan başı, gövdesi ise balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde resim hakkında bilgi yoktur, fakat *delfine* halkın yunus balığı dediği, yunus balığının insanı sevdiği, gemilerin yanında gittiği ve batan insanları kurtardığı belirtilmiştir. (bkz. vr. 21a)

37. *Kış'atü'l-feres* (Takımyıldız): At başı şeklinde tasvîr edilmiştir. Profilden çizilmiştir. Atın yuları vardır. Metinde yıldızın, vücudunun yarısı kesilmiş, ön kısmı kalmış ata benzediği, bu nedenle buna *Mukdimü'l-feres* de dendiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 21b)

38. *Feres-i A'zam* (Takımyıldız): Yarım gövdeli bir at şeklinde tasvîr edilmiştir. Profilden çizilmiştir. Bir kanadı ve başında yuları vardır. Metinde başı, ön ayakları ve gövdesi olan, fakat sağrısı ve arka ayakları olmayan bir at şeklinde olduğu belirtilmiş, fakat resimde görülen kanattan bahsedilmemiştir. (bkz. vr. 21b)

39. *Mer'et-i Müselsele* (Takımyıldız): Ellerini iki yana açmış, saçları uzun bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi ayak bileklerine kadar inmiş ve başını sağa çevirmiştir. Metinde şeklin elleri açık, ayakta duran, ayakları zincirli ve sağ eli kuzey, sol eli güney yönüne bakan bir kadın olduğu yazılıdır. Fakat resimde ayaklarında zincir yoktur. Ayakları ortasındaki yıldızların güya zincir olduğu da belirtilmiştir. (bkz. vr. 22a)

40. *Müşelles* (Takımyıldız): İçinde yıldızlar olan bir dikdörtgen şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde ise yıldızın sadece *müşelles* şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 22a)

41. *Hamel* (Takımyıldız): Başını arkasına çevirmiş bir koç şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde *Hamelin* iki boynuzlu erkek kuzu olduğu, önünün batıya, arkasının doğuya, sırtının ise kuzeye baktığı, ağzı ile arkasını kaşır gibi durduğu belirtilmiştir. *Minṭakatü'l-burûc* üzerindeki ilk burçtur. (bkz. vr. 22b)

42. *Şevr* (Takımyıldız): Yarım gövdeli bir sığır şeklinde tasvîr edilmiştir. Ön ayaklarını kıvrımıştır. Metinde yıldızın yarım bir erkek sığır olduğu, süsmek ister gibi başını aşağı eğdiği ve önünün doğu yönüne doğru olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 23a)

43. *Cevzâ* (Takımyıldız): Birbirlerinin omzuna sarılmış, diğer ellerini bellerine koymuş iki erkek çocuk şeklinde tasvîr edilmiştir. Şekil simetrik çizilmiştir. Başları ve ayakları birbirine dönüktür ve çıplaktır. Elbiseleri dizlerine kadardır. Metinde yıldızın birbirlerinin boynuna kollarını koymuş ve birinin başı doğu, diğerinin ise batı tarafına bakan iki erkek çocuk şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 23a)

44. *Sereṭân* (Takımyıldız): Yengeç şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde yıldızın önü doğu, arkası batı tarafına bakan bir yengeç olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 23b)

45. *Esed* (Takımyıldız): Bir aslan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de yıldızın aslan olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 23b)

46. *Sünbüle* (Takımyıldız): Kanatlı bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Belinde uzun bir kuşağı vardır ve elbisesi bileklerine kadardır. Bir elini aşağı sarkıtmış, diğer elini ise omuzu hizasına kaldırmıştır ve bu elinde başak tutmaktadır. Başı sola, ayakları ise sağa çevrilmiştir. Metinde şeklin iki kanatlı bir kız olduğu, eteğini salıverdiği, sol elini aşağıya

indirdiği, sağ elini ise omuzunun hizasına kaldırdığı ve *sünbüle* tuttuğu, başının *Şarfe* tarafına baktığı ve ayaklarının birbirinden uzak olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 24a)

47. **Mizân (Takımyıldız):** Bir terazi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de şeklin direği doğuya, keferi batıya bakan bir terazi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 24a)

48. **'Akreb (Takımyıldız):** Bir akrep şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şekil hakkında bilgi yoktur. (bkz. vr. 24b)

49. **Ḳavs (Takımyıldız):** Yarı insan, yarı at şeklinde bir canlı olarak tasvîr edilmiştir. Canlının başı erkek vücudu, gövdesi at şeklinde çizilmiştir. Adam elinde ok ve yay tutmaktadır ve arkasına dönüp nişan almıştır. Başında miğferi vardır. Metinde de şeklin insan ve atdan oluştuğu, boynuna dek at, başının insan olduğu, elinde yay tuttuğu, oku batı tarafına çektiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 25a)

50. **Ḳedy (Takımyıldız):** Gövdesinin ön yarı oğlak, arkası ise balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Ön bacakları çizilmiştir. Başında boynuzları ve sakalı vardır. Metinde de şeklin ön yarı iki boynuzlu oğlak, arka yarı ise balık şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 25a)

51. **Delv (Takımyıldız):** Ellerini yukarı kaldırmış ve bir elinde ters bir sürahi tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Belinde kuşak ve başında başlık vardır ve elbisesi bileklerine dek inmiştir. Metinde şeklin ayakta duran, başı kuzeye, ayakları ise güneydoğuya bakan, ellerini uzatmış ve bir elinde ters tuttuğu ve suyu ayaklarına dökülüp ayağı altından *Hüt* ağzına akan bir bardak olduğu yazılıdır. Bir adı da *Sākibü'l-mâdır*. (bkz. vr. 25b)

52. **Hüt (Takımyıldız):** Çapraz olarak üstüste konmuş iki balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şeklin birbirine *Ḥaytü'l-kettân* ile bağlanmış iki balık şeklinde olduğu belirtilmiştir. Buna *Kevkebetü's-semekeyn* de denir. (bkz. vr. 26a)

53. **Ḳaytus/Ḳaytas (Takımyıldız):** Aslan başlı, balık kuyruklu ve iki ayaklı bir canlı şeklinde tasvîr edilmiştir. Kuyruğunu başına doğru kıvrımıştır. Metindeki tasvîre uygun olarak çizilmeye çalışılmıştır. Metinde şeklin, iki ayağı ve kuş kuyruğu gibi çatalı kuyruğu olan, önü doğuya dönük bir deniz hayvanı şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 26a)

54. **Cebbār (Takımyıldız):** Bir elinde asa olan ve beline kılıç kuşanmış bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Kolları vücuduna göre oldukça uzun çizilmiştir. Elbisesi ayak bileklerine dek inmiştir. Metinde şeklin sağ elinde asa olan ve beline kılıç kuşanmış ayakta bir erkek şeklinde olduğu belirtilmiştir. Ayrıca bunun yıldızları beyaz olduğu için *Cevzâ* da dendiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 26b)

55. **Nehr (Takımyıldız):** Hafif kıvrımlı ve kenarları boyunca ara ara dikdörtgen şekiller bulunan bir ırmak şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde yıldızın büklüm büklüm kıvrımları olan bir ırmak şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 27a)

56. **Erneb (Takımyıldız):** Başını arkasına çevirmiş bir tavşan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde yıldızın, önü batı tarafına, başı arkasına çevrilmiş bir tavşan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 27a)

57. **Kelb-i Ekber (Takımyıldız):** Başını arkasına çevirmiş, kuyruğunu kıvrımış bir köpek şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şekil hakkında bilgi yoktur. *Cevzâ* altında olduğu için *Kelb* dendiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 27b)

58. **Kelb-i Aşgar (Takımyıldız):** Resim yeri ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Metinde buna *Kelb-i Muḳdim* de dendiği belirtilmiştir. Bu nedenle bir köpeğin ön yarısı şeklinde tasvîr edilebilir. (bkz. vr. 28a)

59. **Sefîne (Takımyıldız):** Baş ve arka uçları balık kuyruğuna benzeyen yelkenli bir gemi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde ise iki kanatlı bir gemi şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 28a)

60. **Şucâ' (Takımyıldız):** Yılan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şeklin güneye meyilli ince uzun bir yılan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 28a)

61. **Bâtiye (Takımyıldız):** Çanak şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde çanak gibi yuvarlak bir şekil olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 28b)

62. **Ġurâb (Takımyıldız):** Karga şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de şeklin bir karga olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 28b)

63. **Ḳanṭûrus (Takımyıldız):** Başı insan, gövdesi at olan bir canlı şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayakları koşar gibi açıktır. Elleri açık olan adamın bir elinde kuş ayakları, bir elinde iki salkım ve başında başlık vardır. Metinde şeklin başından ön ayaklarına kadar insan, aşağısı at şeklinde olan, yüzü doğuya arkası ise batıya bakan, bir elinde iki salkım, bir elinde ise *Sebu'* ayaklarını tutan bir canlı olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 29a)

64. **Sebu' (Takımyıldız):** Eşeğe benzer, fakat oldukça küçük bir hayvan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şekil hakkında bir açıklama yoktur. (bkz. vr. 29a)

65. **Micmere (Takımyıldız):** Üzerinde alevler olan bir mangal şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde kelimenin ilk miminin kesre, ikincinin fetha ile okunduğu ve buhurdan anlamına geldiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 29b)

66. **İklîl-i Cenûbî (Takımyıldız):** Bir kozalak şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de *şanevber* şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 29b)

67. **Hût (Takımyıldız):** Balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde başı doğu, kuyruğu batı tarafında olan büyük bir balık şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 29b)

68. **Şalâtta olan melekler:** Üç melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Kanatları ve taç şeklinde başlıkları vardır. Metinde şeklin insanlar gibi sunuf bağlayıp ayakta duran melekler olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 37a)

69. **Rûkû'da olan melekler:** Dört melek şeklinde tasvîr edilmişlerdir. Metinde bunların rûkûda olup ibadetten gururlanmadıkları belirtilmiştir. (bkz. vr. 37b)

70. **Sücûdda olan melekler:** Beş melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde, bunların sücûdda oldukları, bunlara sücûdun caiz olduğu ve buna Allah kelâmının delil olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 37b)

71. **Ḳu'ûdda olan melekler:** Altı melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde, bunlar hakkında kuûdda olduklarından başka bilgi yoktur. (bkz. vr. 38a)

72. **Şems Hamel** burcuna gelince müvekkel olan melek: Bir koç üzerine oturmuş, bir elinde kılıç ve bir elinde kesik insan başı tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Kesik baş profilden çizilmiştir. Başında başlığı vardır ve elbisesi uzundur. Metinde resim hakkında bilgi yoktur. Bu dört başı, dört eli ve yüzü olan bir erkek şeklindedir. Yüzü sarıdır, altın gibi nûr içindedir. Bir elinde yanmış mum, bir elinde hat yazılmış ve sarılmış name, bir elinde bardak ve bir elinde kınız kılıç tutar. Metinde ayrıca bunun tekvîni olduğu, şeklinin aslana benzediği, üzerinde Şems ile bir yıldız olduğu da belirtilmiştir. (bkz. vr. 46b)

73. **Şems Şevr** burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Sirtında Hüdüh kuşu oturan iki başlı bir sığır şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir ayağını yürür gibi kaldırmıştır. Metinde şeklin iki başlı sığıra benzediği, sirtında iki başlı bir Hüdüh kuşu oturduğu belirtilmiştir. Fakat resimde Hüdüh tek başlıdır. Bütün cinler üzerine müvekkel olan bir cindir. (bkz. vr. 47b)

74. **Şems Cevzâ** burcuna gelince müvekkel olan melek: İki başlı tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzundur ve belinde kemeri vardır. Başların etrafında birer hâle vardır. Bir elinde taç, diğerinde *menşur* tutmaktadır. Metinde şeklin insan başı gibi iki başı, iki eli ve iki kanadı olan, bir elinde taç, bir elinde yazılmış *menşur* tutan bir insan olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 49a)

75. **Şems Cevzâ** burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir koyun ve arkasında dallarına kuşlar konmuş bir ağaç şeklinde tasvîr edilmiştir. Koyunun ayakları kuş ayağı şeklindedir ve kuyruğunun ucunu yukarı kaldırmıştır. Yaprakları ve meyveleri olan ağacın dallarında yüzleri koyuna dönmüş üç ve arkasını dönmüş bir kuş vardır. Bu kuş başını arkasına çevirmiştir. Metinde ağacın koyunun arkasında olduğu ve ceviz ağacına benzediği, üzerinde bir güvercinle konuşur gibi duran dört kumru durduğu belirtilmiştir. Fakat resimde ağaç koyunun arkasında çizilmiştir ve üzerinde toplam dört kuş vardır. (bkz. vr. 49b)

76. **Şems Sereţân** burcuna gelince müvekkel olan melek: Üç başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde nalin ve bir elinde çanak tutmaktadır. Elbisesi uzundur ve belinde kuşağı vardır. Ayakları çıplaktır. Metinde şeklin üç başı ve iki eli olan bir insana benzediği, ellerinde nalin ve çanak tuttuğu belirtilmiştir. Ayrıca meleğin güzel sûretli olduğu da eklenmiştir. (bkz. vr. 50a)

77. **Şems Sereţân** burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Başı insan, gövdesi balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde çiçek, diğerinde ise yuvarlak bir nesne tutmaktadır. Yatay çizilmiştir ve kollarını öne doğru uzatmıştır. Metinde bunun yengeç olduğu, elinde tuttuğu çiçeğin kırmızı ve beyaz güllerden oluşan bir deste olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 50b)

78. **Şems Esed** burcuna gelince müvekkel olan melek: Bir başı, iki kanadı ve dört kolu olan ve oturan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında dört gözü ve başının etrafında bir hâle vardır. Bir elinde mushaf, bir elinde altın nar, bir elinde asa ve bir elinde altın tas tutmaktadır. Elbisesi uzundur, belinde kemeri vardır. Metinde bir başı, başında dört gözü ve bir ağzı olan bir adam şeklinde olduğu, dört eli olduğu ve ellerinde mushaf, altın nar, asa ve altın tas tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 51b)

79. **Şems Esed** burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzundur. Belinde kemer vardır ve ayakları çıplaktır. Başlar ters yönere bakan horoz başı şeklindedir ve taçları vardır. Adamın bir elinde bıçak, bir elinde ise karpuz vardır. Metinde tekvînin iki başı, iki eli ve iki ayağı olan bir horoza benzediği, bir elinde karpuz, diğerinde bıçak olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 52a)

80. **Şems Sünbüle** burcuna gelince müvekkel olan melek: İki başlı, iki kanatlı ve dört kollu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzundur ve belinde büklüm büklüm kıvrılmış bir kemeri vardır. Ayakları çıplaktır. Başlar birbirine yapışık çizilmiştir ve etraflarında bir hâle vardır. Bir elinde kalem, bir elinde süngü, bir elinde orak ve diğerinde altın tas tutar. Sağ kanadın altında bir çanak resmedilmiştir. Metinde meleğin iki başı, iki kanadı ve dört eli olan, bir elinde kalem, bir elinde süngü, bir elinde orak ve bir elinde altın tas tutan bir insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 53a)

81. **Şems Sünbüle** burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan birisi saçları beline kadar uzun, sakallı ve bıyıklı bir erkek başı, diğeri ise bir geyik başıdır. Bir elinde ney, diğerinde ise tef tutmaktadır. Elbisesi uzundur ve ayakları çıplaktır. Metinde tekvînin iki başlı olduğu, bir başının uzun saçlı insan, diğerinin geyik başına benzediği, bir elinde tef ve bir elinde ney tuttuğu ve önünde bir selvi ağacı olduğu belirtilmiştir. Fakat resimde selvi ağacı çizilmemiştir. (bkz. vr. 54a)

82. **Şems Mizân** burcuna gelince müvekkel olan melek: Birbirine yapışık çizilmiş dört başlı, iki kanatlı ve dört eli bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başların etrafında bir hâle ve her başta dört göz vardır. Bir elinde tesbîh, bir elinde micmer, bir elinde ibrik ve bir elinde terazi tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde meleğin insan başı gibi dört başı ve her başında dört gözü, ayrıca dört eli olduğu ve bir elinde tesbîh, bir elinde micmer, bir elinde ibrik ve bir elinde mizan tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 54b)

83. **Şems Mizân** burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı ve iki eli bir tavus kuşu şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan biri öne, diğeri arkaya bakmaktadır. Eller insan eli gibidir ve göğsü çıkıktır. Bir elinde kepçe, diğerinde kase tutmaktadır. Metinde tekvînin şeklinin tavusa benzediği, insan eli gibi iki eli olduğu ve bir elinde kepçe, diğerinde kâse tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 55b)

84. **Şems 'Akrab** burcuna gelince müvekkel olan melek: Birbirine bitişik üç başı ve altı eli olan kanatlı bir kadın şeklindedir. Uzun bir elbise giymiştir. Belinde kemeri vardır ve ayakları çıplaktır. Bir elinde kılıç, bir elinde yay, bir elinde rebab, bir elinde hıyar, bir elinde ibrik ve bir elinde hıyar tutar. Metinde üç başı ve altı eli olan, bir elinde kılıç, bir elinde yay, bir elinde rebab, bir elinde hıyar, bir elinde ibrik ve bir elinde hıyar tutan bir insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 56a)

85. **Şems 'Akrab** burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Üç başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan soldaki öküz, ortadaki insan, sağdaki ise horoz başı şeklindedir. Ellerini önünde kavuşturmuştur. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde tekvînin bir başı insan, bir başı öküz ve bir başı horoz başına benzeyen insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 57a)

86. **Şems Kavs** burcuna gelince müvekkel olan melek: İki kanatlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde mızrak ve bir elinde ayna tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde şeklin iki eli ve bir başı olan, bir elinde harbe, bir elinde ayna tutan bir insana benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 57b)

87. **Şems Kavs** burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Bir seccade üzerine oturmuş, elleri önünde, sakallı ve bıyıklı bir adam şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında sarık vardır. Metinde tekvînin, seccade üzerine oturmuş, tesbîh eden *Müşterî* gibi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 58a)

88. **Şems Hüt** burcuna gelince müvekkel olan melek: İki kanatlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başının etrafında bir hâle vardır. Elbisesi uzundur ve ayakları çıplaktır. Bir elinde mızrak ve bir elinde *menşur* tutar. Metinde meleğin bir başı ve iki eli olan bir insana benzediği, sol elinde harbe ve diğer elinde üzerinde "*Nasrun min Allahu fethun karibun*" âyet-i kerîmesi yazan bir menşur tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 61a)

89. **Şems Hüt** burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Kuş başlı, kuyruklu, iki kanatlı bir aslan şeklinde tasvîr edilmiştir. Kuyruk kıvrık gösterilmiştir. Metinde tekvînin başı kuş başına, kuyruğu ejderhaya benzeyen iki kanatlı bir aslan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 62a)

90. **Kamer Şerafeyn** menziline gelince müvekkel olan melek: İki aslan üzerine bağdaş kurup oturmuş, dört kollu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında sarığı vardır ve elbisesi uzundur. Bir elinde *sürmedân*, bir elinde *destârçe*, bir elinde ayna ve diğerinde *kırâbe* tutmaktadır. Kanatları yoktur. Metinde meleğin iki başlı, sekiz ayaklı bir aslanın üzerine binmiş dört elli bir insan olduğu, bir elinde *sürmedân*, bir elinde *destârçe*, bir elinde ayna ve diğerinde *kırâbe* tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 63b)

91. **Kamer Şerafeyn** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki kanatlı, elinde bel olan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi dizlerine kadardır, ayakları çıplaktır ve başının etrafında bir hâle vardır. Metinde tekvînin daima bel ile uçurum kazdığı belirtilmiştir. (bkz. vr. 64a)

92. **Kamer Buṭayn** menziline gelince müvekkel olan melek: Gövdelerinden geçme oluşacak biçimde birbirlerine sarılmış simetrik iki yılan şeklinde tasvîr edilmiştir. İkisi de iki başlı ve iki kolludur. Başlar aslan başı şeklindedir. Birer ellerinde yanmış mum, diğer ellerinde tarak vardır. Metinde meleğin birbirlerine sarılmış, iki başlı ve iki elli iki yilandan oluştuğu, bir elde yanmış mum, diğerinde tarak olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 64b)

93. **Kamer Buṭayn** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Kıskaçları arasında ay tutan bir yengeç şeklinde tasvîr edilmiştir. Ay, kadın başı şeklindedir. Metinde tekvînin üzerinde ay olan bir yengeç olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 65a)

94. **Kamer Süreyyâ** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Dört ayaklı bir leylek şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir ayağını kaldırmıştır ve önünde bir kadeh vardır. Metinde tekvînin önünde bir çanak su olan bir laklaka benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 65b)

95. **Ḳāmer Deberān** menziline gelince müvekkel olan melek: İki başı ve iki kanadı olan bir ejderha şeklindedir. Ağızlarıyla kanatlarının uçlarını tutmaktadır. Gövdesi ve kuyruğunun kıvrımları geçme oluşturmuştur. Sağında yılanı dönük bir karga vardır. Metinde şeklin iki başı ve iki kanadı olan ve önünde bir karga duran bir ejderha olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 66a)

96. **Ḳāmer Deberān** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı, dört ayaklı ve kuyruklu bir kaplumbağa şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin, ağızlarında yılan tutan iki başlı bir bağa olduğu belirtilmiştir. Resimde ağızlarda çok ince bir çizgi vardır. (bkz. vr. 66b)

97. **Ḳāmer Heḳ'a** menziline gelince müvekkel olan melek için çizilen **Sereṭān** şekli ('**Aḳreb Resmi**): Bir akrep şeklinde tasvîr edilmiştir. Bununla ilgili tılsım anlatılmıştır. (bkz. vr. 67b)

98. **Ḳāmer Heḳ'a** menziline gelince müvekkel olan melek: Aslan başlı, deve ayaklı ve dört kollu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde zurna, bir elinde süpürge, bir elinde hançer ve bir elinde tarak tutmaktadır. Üzerinde diğer resimlerden farklı olarak pantolon vardır. Kanatları yoktur. Metinde dört eli, deve ayağına benzeyen iki ayağı ve aslan başına benzeyen başı olan bir insan şeklinde yaratıldığı, bir elinde zurna, bir elinde süpürge, bir elinde hançer ve bir elinde tarak tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 67b)

99. **Ḳāmer Heḳ'a** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Bir kedi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de tekvînin kedi şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 68a)

100. **Ḳāmer Hen'a** menziline gelince müvekkel olan melek: Üzerindeki tahtırevanda dört kişinin oturduğu bir fil şeklinde tasvîr edilmiştir. Birinin elinde kılıç, birinin elinde ok ve yay, birinin elinde şişe vardır. Metinde şeklin üzerinde dört adam oturan bir fil olduğu, birinin elinde kılıç, birinin ok ve yay, birinin de şişe, *zerka* ve *sinan* olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 68b)

101. **Ḳāmer Hen'a** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir at şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan birisi öne, birisi arkaya bakmaktadır. Metinde de tekvînin iki başlı at şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 69a)

102. **Ḳāmer Zīrā'** menziline gelince müvekkel olan melek: Ayakları at ayağı şeklinde ve dört kollu bir erkek olarak tasvîr edilmiştir. Sakallı ve bıyıklıdır. Elbisesi ayak bileklerindedir. Bir elinde Hüdhdüd kuşu, bir elinde levha, bir elinde hançer ve diğer elinde kamyş tutmaktadır. Kanatları yoktur. Metinde meleğin, insan eli gibi dört eli ve at ayağı gibi iki ayağı olan, bir elinde Hüdhdüd kuşu, bir elinde levha, bir elinde hançer ve bir elinde kamyş tutan bir insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 69b)

103. **Ḳāmer Zīrā'** menziline gelince bir yola çabuk ve yorulmadan gitmek için çizilen melek şekli: Salâtta duran bir melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Başının etrafında bir hâle vardır. Metinde bu meleğin iki kanatlı insan şeklinde olduğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 70a)

104. **Ḳamer Zîrâ'** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Üç başlı ata binmiş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Adam yularları tutmaktadır. Başında sarık vardır. Elbisesi uzundur ve ayakları çıplaktır. Metinde tekvînin, üç başlı ve arkasında insan oturan bir deveye benzediği, adamın devenin yularını tuttuğu ve başında yeşil imâmesi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 70b)

105. **Ḳamer Neşre** menziline gelince müvekkel olan melek: Üzerinde leylek oturan bir koç şeklinde tasvîr edilmiştir. Leylek arkasına bakmaktadır. Koç ise koşar gibi çizilmiştir. Metinde meleğin, üzerinde kuyruğundan yana bakan bir leyleğin oturduğu bir koça benzediği ve ayaklarının insan ayağına benzediği belirtilmiştir. Resimde ise ayaklar normal çizilmiştir. (bkz. vr. 71a)

106. **Ḳamer Neşre** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Başı dört yılandan oluşan bağdaş kurup oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan ortadaki ikisi birbirine, diğerleri ise sağa ve sola bakmaktadır. Adamın bir elinde balık ve diğerinde yelpaze vardır. Metinde tekvînin hepsi yılan başına benzeyen dört başlı, iki elli ve bir elinde yelpaze, diğerinde balık tutan bir insana benzediği, acayib vücutlu bir melek olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 71b)

107. **Ḳamer Tarfe** menziline gelince müvekkel olan melek: Bir seccade üzerine oturmuş, namaz kılan bir melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Başında sarık vardır. Önünde başı hizasında bir kandil durmaktadır. Metinde seccade üzerinde oturan, namaz kılan bir insana benzediği, önünde kandil yandığı ve iki kanatlı olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 72a)

108. **Ḳamer Cebhe** menziline gelince müvekkel olan melek: Üç başı ve dört eli olan bağdaş kurup oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan birisi yılan, birisi kurt, diğeri ise sîmurg başı şeklindedir. Yılanın başında kulakları vardır. Elllerinden birinde elma, birinde bıçak, birinde bir parça saç ve diğerinde orak tutmaktadır. Metinde meleğin üç başı olan bir insana benzediği, başların biri yılan, biri kurt ve biri sîmurg başı olduğu, dört eli olduğu ve birinde elma birinde bıçak, birinde bir parça saç ve birinde kullabe tuttuğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 73a)

109. **Ḳamer Cebhe** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Başını arkasına çevirmiş ve sırtını kaşır gibi duran bir zürefa şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde başını arkasına koymuş bir zürefa şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 73b)

110. **Ḳamer Zübre** menziline gelince müvekkel olan melek: Başı kuş başı şeklinde, dört kollu bir insan olarak tasvîr edilmiştir. Üç elinde çiçek, diğerinde ise yuvarlak bir cisim tutmaktadır. Elbisesinin eteği iki katlıdır ve kemeri uzundur. Ayakları çıplaktır. Metinde tekvînin başı kuş başına benzeyen ve dört eli olan, dört elinde de reyhanlı gül tutan bir melek gibi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 74b)

111. **Ḳamer Zübre** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Resim yeri ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Metinde tekvînin, beyaz çâr bürünmüş ve yüzü peçeli

.bir kadına benzediği, arkasında çârlara bürünmüş iki küçük kızın durduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 74a)

112. **Tekvîn/Cin:** Ata binmiş bir savaşçı şeklinde tasvîr edilmiştir. At koşmaktadır. Adam ise arkasına bakmaktadır. Ayakları üzengidedir ve elbisesi uzundur. Belinde kın içinde ok ve yay vardır. Bir elinde kılıç, diğerinde süngü tutmaktadır. Sakallı ve bıyıklıdır ve başında miğfer vardır. Atın yuları vardır ve kuyruğu düğümlenmiştir. Metinde, bu şeklin adı ve özellikleri hakkında herhangi bir bilgi yoktur. Tekvîn olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 75a)

113. **Ƙamer Şarfe menziline gelince müvekkel olan melek:** Bağdaş kurup oturmuş, iki başlı ve dört kollu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan biri sığır, diğeri deve başı şeklindedir. Ellerinden ikisini dizleri üzerine koymuştur. Diğer iki elinin birinde testi, birinde sürahi tutmaktadır. Elbisesi uzundur ve belinde kemeri vardır. Metinde meleğin bir başı sığır, bir başı deve başına benzeyen iki başlı, dört kollu bir insana benzediği, bir elinde testi ve bir elinde bardak tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 75b)

114. **Ƙamer Şarfe menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** Bacakları uzun bir kirpi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin kirpiye benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 76a)

115. **Ƙamer 'Avvâ menziline gelince müvekkel olan melek:** İki kanatlı, yayıyla nişan alan bir melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Ayrıca sol elinde oklar vardır. Metinde meleğin, iki kanadı ve iki eli olan, yay çeken ve üç ok tutan bir ferişte olduğu, önünde bir mum ve mumluk olduğu belirtilmiştir. Fakat resimde mum ve mumluk çizilmemiştir. (bkz. vr. 76b)

116. **Ƙamer 'Avvâ menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** Bir kirpi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin oklu kirpi denen kirpiye benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 76b)

117. **Ƙamer Simāk menziline gelince müvekkel olan melek:** Bir sandalye üzerine oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Ellerinde de balık tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Başının etrafında hâle vardır. Metinde meleğin sandalye üzerine oturmuş ve ellerinde balık tutan bir insana benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 77b)

118. **Ƙamer Simāk menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** Bağdaş kurup oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başı deve başı şeklindedir ve sola bakmaktadır. Elbisesi uzundur ve belinde kemer vardır. Bir elinde bakır, bir elinde varaka tutmaktadır. Metinde tekvînin başı deve başı gibi olan insana benzediği, boynunu uzatıp oturduğu, insan eline benzeyen iki eli olduğu, bir elinde bakır ve bir elinde varaka tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 78a)

119. **Ƙamer Ğafre menziline gelince müvekkel olan melek:** İki başlı ve kanatlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlar bitişik çizilmiştir ve etrafında hâle vardır. Bir elinde zenberek, diğer elinde insan başı şeklinde tasvîr edilen güneş tutmaktadır. Metinde meleğin iki eli, iki başı, iki ayağı ve iki kanadı olan bir insana benzediği, bir elinde zenberek ve bir elinde güneş tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 78b)

120. **Ḳamer Ġafre** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Birbirine dolanmış iki yılan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlar insan başı şeklindedir. İkişer kanatlıdır. Metinde tekvînin birbirine sarılan iki yılan olduğu, başlarının insan başına benzediği, ikişer kanatları olduğu belirtilmiştir. Bugünkü tıp sembolüdür. (bkz. vr. 79a)

121. **Ḳamer Zubānā** menziline gelince müvekkel olan melek: Resim için yer ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Metinde meleğin bir sandalye üzerinde oturan ve önünde bir mangal ateş yanan bir ferişteye benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 79b)

122. **Ḳamer Zubānā** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Biri insan, diğeri oğlak başı şeklinde iki başlı bir insan olarak tasvîr edilmiştir. Ellerini önünde kavuşturmuştur. Elbisesi uzun, ayakları çıplaktır. Metinde resim hakkında bilgi yoktur. (bkz. vr. 80a)

123. **Ḳamer İklîl** menziline gelince müvekkel olan melek: İki başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Boyunları uzundur ve köpek başı şeklindedir. Bir elinde yılan, diğerinde dal tutmaktadır. Elbisesi dizlerine kadardır ve ayakları çıplaktır. Ayaklarını yürür gibi açmıştır. Metinde meleğin köpek başına benzeyen iki başı ve insan eline benzeyen iki eli olduğu, bir elinde yılan ve bir elinde ağaç tuttuğu ve yürüdüğü belirtilmiştir. (bkz. vr. 80b)

124. **Ḳamer Ḳalb** menziline gelince müvekkel olan melek: Üzerinde çiçek desenleri olan bir sandalyeye oturmuş, sığır başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Öne doğru uzattığı elinde çanak, diğerinde zincir tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde meleğin sandalyeye oturmuş bir insana benzediği, başı sığır başı gibi olduğu ve bir elinde zincir ve diğerinde çanak tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 81b)

125. **Ḳamer Ḳalb** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Ağaca sarılmış bir ejderha şeklinde tasvîr edilmiştir. İnsan eline benzeyen elleriyle ağacın dallarına tutunmuştur. Kolları ve başı arasında yukarı kalkık iki kanat vardır. Başını aşağı eğmiştir. Metinde tekvînin iki kanadı ve insan eli gibi iki eli olan, altında akarsu olan bir ağaca sarılmış bir ejderha olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 81b)

126. **Ḳamer Şevle** menziline gelince müvekkel olan melek: Ata binmiş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Atın eyeri yoktur, dizgini vardır. Adamın bir eliyle mızrak, diğer eliyle atın yularını tutmaktadır. Elbisesi dizlerine kadardır ve ayakları çıplaktır. Metinde meleğin çıplak bir ata binmiş insana benzediği, bir elinde atın dizginini ve bir elinde mızrak tuttuğunu, atın gök kır at olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 82b)

127. **Ḳamer Şevle** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İnsan şeklinde tasvîr edilmiştir. Ellerini önünde kavuşturmuştur. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Saçları uzundur. Metinde ise tekvînin resimden farklı olarak oturan bir arı şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 82b)

128. **Ḳamer Bula'** menziline gelince müvekkel olan melek: Bir sığır üzerine bağdaş kurup yan oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Elinde tesbîh tutmaktadır. Elbisesi uzundur. Sakallı ve bıyıklıdır. Metinde meleğin erkek sığır üzerine oturmuş bir insana benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 83a)

129. Bir yılan tasvîr edilmiştir. Metinde resim hakkında bilgi yoktur. (bkz. vr. 83b)

130. **Ƙamer Su'ūd menziline gelince müvekkel olan melek:** Katır üzerine oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir eliyle katırın yularını tutmaktadır, diğer elinde de bir varaka vardır. Elbisesi uzundur, belinde kemer ve ayaklarında çizme, başında ise sarık vardır. Metinde meleğin, bir ak katır üzerine binmiş bir insan olduğu, yeşil giydiği, elinde yeşil ipek üzerine yeşil hat ile yazılmış bir âyet-i şerîf tuttuğu belirtilmiştir. Yazılı olan âyet-i şerîf de verilmiştir. (bkz. vr. 83b)

131. **Ƙamer Su'ūd menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** İki başlı bir at şeklinde tasvîr edilmiştir. Su içmektedir. Metinde tekvînin, iki başlı bir at şeklinde olduğu ve bir *murğ-zârdan* su içtiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 84b)

132. **Ƙamer Aḥbiye menziline gelince müvekkel olan melek:** Siyah bir ata binmiş bir savaşçı şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında miğferi ve belinde kılıcı vardır. Elbisesi dizlerindedir ve ayaklarında çizme vardır. Metinde meleğin, kara bir ata binmiş silahlı bir insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 84b)

133. **Ƙamer Aḥbiye menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** Oturan bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir ayağını bağdaş kurar gibi kıvrımış, diğerini ise dizinden kırarak dik tutmuştur. Baş örtülüdür. Profilden çizilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Belinde kemeri vardır. Bir elini çenesine dayamış, diğer elini ise dizine koymuştur. Metinde tekvînin sadece kadına benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 85a)

134. **Ƙamer Muḳaddem menziline gelince müvekkel olan melek:** Bağdaş kurup oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında sarık vardır ve elbisesi uzundur. Ellerini önünde kavuşturmuştur. Sakallı ve bıyıklıdır. Yanında bir rahle ve üzerinde açık Kur'ân durmaktadır. Rahle yan çizilmiştir. Metinde meleğin, beyaz elbise giymiş nûrlu bir pîr olduğu, oturduğu, önünde bir rahle ve açık Kur'ân durduğu, daima Kur'ân okuduğu ve zühd ve verâ sahibi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 85b)

135. **Ƙamer Muḳaddem menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** Bir çocuk şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Saçı uzundur. Bir elinde baston tutmaktadır. Metinde tekvînin bir elinde *cevgan* tutan bir çocuğa benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 86a)

136. **Ƙamer Mu'aḥḥar menziline gelince müvekkel olan melek:** Pantolonlu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Saçları uzundur ve ayakları çıplak değildir. Bir elinde gürz ve bir elinde kalkan tutmaktadır. Metinde meleğin bir elinde gürz ve bir elinde kalkan olan piyadeye benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 86b)

137. **Ƙamer Mu'aḥḥar menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** İki başlı bir kuş şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlar sağa ve sola dönüktür. Metinde tekvînin iki başlı bir turnaya benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 86b)

138. **Ƙamer Ne'āyim menziline gelince müvekkel olan melek:** Biri kuş, diğeri koyun başı olan iki başlı ve iki kanatlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde kılıç, diğerinde ise kâğıt tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde meleğin bir başı

kuş, diğeri koyun başına benzeyen iki başlı, iki kanatlı ve iki elli bir insana benzediği, bir elinde varaka ve bir elinde kılıç tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 87a)

139. Dizlerinin üstüne oturmuş, ellerini göğsüne kavuşturmuş, başı sarıklı ve elbisesi uzun bir insan çizilmiştir. Resim hakkında herhangi bir bilgi verilmemiştir. (bkz. vr. 87b)

140. **Ḳamer Rişā** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Bir fil şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin beyaz file benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 88a)

141. Başı insan başı şeklinde olan kuyruklu bir hayvan çizilmiştir. Başında tacı vardır ve saçları uzundur. Nüşanın bu bölümünde sayfalar karışık olduğu için resmin hangi menzile müvekkel olduğu belli değildir. Ayrıca metinde şekil hakkında bilgi yoktur. (bkz. vr. 88b)

142. **Ḳamer Belde** menziline gelince müvekkel olan melek: Bir tepe üzerinde dört burçlu bir kale ve burçların her birinde dört insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Resmin sağ ve solunda iki servi ağacı vardır. İnsanların saçları uzundur. En sağdaki bir elini kaldırmıştır. Metinde meleğin yüce bir dağ başındaki bir kaleye benzediği ve kalenin içinde dört insan olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 88b)

143. **Ḳamer Belde** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Kafes içinde bir kuş şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin bir kafesde hapis olan bir Hüdhdü kuşu olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 89a)

144. **Ḳamer Zābiḥ** menziline gelince müvekkel olan melek: İki kanatlı bir melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında tacı vardır. Bir koçu boynuzlarından tutup kaldırmıştır. Elbisesi uzundur ve ayakları görünmemektedir. Metinde meleğin, iki kanatlı bir insana benzediği, bir koçu boynuzlarından tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 89b)

145. **Ḳamer Zābiḥ** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir kuş şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlar ters yönlerce çevrilmiştir ve ayakları açıktır. Metinde tekvînin iki başlı ve iki kanatlı bir kuş olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 90a)

5. İNCELEME BÖLÜMÜNÜN DİZİNİ

- Abdâlân-ı Rum 2
Abdullah bin Pervîz 19
Abdullah-ı İlahî, Simavlı Nakşî Şeyhi 2, 5
Abdûlbaki Gölpınarlı 6
Acin 41
Aczû'l-esed 42
Adem, Hz. 22, 44, 47, 48, 49, 50, 52
Afitâb 24
Afrodit 23
Ağnam 38
Ağbiye 30, 57, 59, 92
Ahd-nâme-i Süleymân 13, 65
Âhirü'n-nehr 41
Ahmed Paşa 6, 24, 51, 62, 63
Ahmed-i Da'î 3, 8, 50, 62
Ahmedî 3, 8
ahkâmî 17
akdâr 35
Akreb burcu 15, 16, 24, 26, 31, 40, 55, 79, 83, 86
Aksâm-ı şevâbit 37
Alaaddin-i Keykubat III, 1
Aladdîn-i Selçukî 1
Âlî, Gelibolulu 3
Ali Emiri 4
Ali, Hz. 2, 6
Ali Kuşçu 18, 19
Almagest 18
Anadolu 8, 18, 77, 78
Anadolu Halk Resimleri 77
Ankara Savaşı 1
apokaliptik 44
Aristarkhos 18
Aristo 18
Arkuve 38
Arş 15, 20, 41, 43, 49
Arşü'l-cevzâ 42
Arşü's-simâk 42
astrolog 17
astroloji 17, 18, 19, 27
astronom 18
astronomi 17, 18, 19
A. v. D. Linde 5
'Avâyid
'Avvâ 15, 31, 32, 37, 40, 56, 58, 80, 90
'Avve'l-berd 40
ay 13, 16, 17, 18, 22, 23, 28, 33, 79, 87
'Ayn 38
'Aynü's-sevr 39
Ayşe, Hz. 44
'Ayyûk 39
a'zam 35
'Azârâ 42
Azâzil 50
Azfârü'z-zaneb 37
'azm-ı evvel 35
'azm-ı hâmis 35
'azm-ı râbi' 35
'azm-ı sâdis 35
'azm-ı şâlis 35
'azm-ı şâni 35
'Azrâ 40
Azrâil 45, 46, 49, 50, 52
Bâbil 31, 50, 51, 62
Babinger 3
Bağdat 18
bağr-i mescûr 52
Bağrû'n-nûr 45
Bâkî 22, 23, 24, 27, 63
Balıkesir 2, 4, 6, 9, 14
Bâli 19
Baron O. M. V. Schlehta Wssehrd 4
Bâtiye 42, 84
Batlamyos 18, 35, 40, 42
Bağ 29
Batn-ı Hamel 29
Bağnu'l-Hüt 13, 29, 31, 32, 39, 42
Bayezid, II 2, 3, 4, 6, 9, 14,
Bazarlu Bey 1
Bedeviler 18
bedr 23, 28
Bedreddin M. b. M. b. Sibî el-Mâridînî 10
Beduh 61, 64
Behram 24, 25
Behram-ı felek 24
Belde 15, 30, 31, 57, 59, 93
Beliğ 2
Belinâs Hâkim 16
Belkıs harebeleri 3
Belkıs Pınarı 1
Benât 36

Benât-ı na'ş-ı kübrâ 36, 37
 Benât-ı na'ş-ı şugrâ 36
 Berşâvuş 38
 Beyânî 3, 8
 Beyânî Tezkiresi 3
 Beyz 41, 42
 Bilecik 1
 Bircîs 25
 Brahmanlar 34
 Brahmasphutasiddhanta 18
 Bula' 57, 58, 91
 burc 14, 15, 16, 19, 21, 24, 26, 29, 33, 34, 35, 36, 39, 40, 64, 65, 66, 78, 85, 86, 87
 Burc-ı 'Akrabâ 40
 Burc-ı Cedy 41
 Burc-ı Cevzâ 39
 Burc-ı Delv 41
 Burc-ı Esed 40
 Burc-ı Hamel -
 Burc-ı Hüt
 Burc-ı Kavs 40
 Burc-ı Mizân 40
 Burc-ı Serefân 39
 Burc-ı Şevr 39
 Burc-ı Sünbüle 40
 Bursa 2, 4
 Bursalı Mehmed Tahir Efendi 1, 3, 9
 Bursalı Melihî 2
 Buṭayn 15, 29, 31, 39, 55, 58, 87
 Ca'fer-i Şâdik 16, 57, 61
 Câşî 37, 38, 80
 Cebbâr 41, 42, 83
 Cebhe 15, 32, 35, 40, 56, 58, 89
 Cebhe-i Esed 30
 Cebrâil 16, 45, 46, 48, 49, 52
 Cedy 15, 16, 24, 26, 41, 79, 83
 Cefr 61
 Celaleddin Melikşah, Sultan 18
 Cellâd-ı felek 34
 Cemşid el-Kâşî 18
 Cenâhü'l-feres 38
 Cetvel 61
 Cevn 36
 Cevzâ 13, 15, 16, 24, 26, 30, 39, 41, 42, 54, 57, 78, 82, 83, 84, 85
 cevzehr 27
 Cezayir 61
 cezir 28
 Cidyân 38
 cîfr 64
 Cirm 28, 33, 34, 35
 Cudeyy 36, 37
 Çengname 24, 27
 Çobanyıldızı 23
 daire 28, 33
 dâ'ire-i felekü'l-burûc 15
 dâ'ire-i mu'addilü'n-nehâr 15
 Dakâyıku'l-hakâyık 9, 10
 Da'vet-nâme 2, 9, 10, 11, 17, 27, 43, 60, 77, 78
 Davidson 44

Davut 52, 60, 61
 Deberân 15, 29, 30, 31, 39, 55, 56, 58, 59, 88
 debîr-i çerh 23
 debîr-i felek 23
 debîr-i sema 23
 Decâce 38, 81
 Delfin 38, 82
 Delv 15, 16, 24, 26, 41, 79, 83
 derece 36
 devr-i Adem 22
 devr-i Kamer 22
 devr-i Muhammedî 22
 Dıraç 4
 dokuz felek 15, 20
 Dolunay 23
 Dübb-i Aşgar 36, 80
 Dübb-i ekber 36, 80
 E. Blochet 1
 Ebu Müslim-i Horasanî 2
 Edḥa'n-na'âm 41, 42
 Edincik 1, 2, 4
 Eflâk 26
 eflâk-i selase-i ulviyye 21
 eflâk-ı seyyârât 15, 27
 Eflâk-ı tedâvir 15, 27
 el-Hâzinî 18
 Emînü'l-vahy 52
 en-Necm 39
 Eremiel 44
 Erendiz 25
 Erneb 42, 83
 Erzurumlu İsmail Hakkı 19
 Esâfî 37, 81
 Esed 15, 16, 24, 26, 30, 37, 40, 54, 79, 82, 85, 86
 Eskişehir 1
 Eşrât 29
 Eşref 50
 eşref-i saat 18
 evc 27
 Evlâd-ı Zibâ 37
 el- el-Hamel 29
 Evzahü'l-mesâlik ma'rifeti'l-memâlik 19
 Fahîl 30
 Fas 61
 Fatih Sultan Mehmed 2
 Fatma, Hz. 61
 Fekke 37, 43, 80
 felek 14, 15, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 43, 49, 51, 53
 felek-i atlas 15, 20, 21, 27, 43
 felek-i a'zam 15, 20, 27, 35, 43
 felek-i burûc 13, 15, 26, 35, 36
 felek-i cevzehr 28
 felek-i esfel 28
 felek-i Kamer 15, 27, 32, 33, 34, 51
 felek-i küllî 33
 felek-i mâyl 39
 felek-i Mirrih 15, 33, 34
 felek-i Müşteri 15, 34
 felek-i Şems 15, 33, 34

- felek-i tedvîr 28, 32, 33
- felek-i tedvîr-i merkez 32
- felek-i 'Uṭârid 15, 27, 32, 33
- felek-i Zuḥal 34, 35
- felek-i Zühre 15, 32, 33, 34
- felek-i şevâbit 15, 20, 26, 27, 34, 35, 36
- Femül'l-Hût 42, 43
- Fer'-i mu'ahhar 1
- Fer'-i muḳaddem 31
- Ferd 42
- Ferres-i A'zam 82
- Ferg 32
- Ferg-i Evvel 15, 32
- Ferg-i Delv-i Mu'ahhar 32
- Ferg-i Delv-i Muḳaddem 32
- Ferg-i Şanî 15, 32
- Ferḳadân 30, 36
- Fevâris 38
- Fırka 37
- Firâset-nâme 2, 4, 6
- Firdevsî, İran'lı 8
- Firdevsî-i Tavîl 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
- Fuad Köprülü 1, 2, 3, 6, 8, 9
- Fuzûlî 27
- Gafr 15, 29, 31
- Gafre 40, 56, 58, 59, 90, 91
- Ganâm 37
- gârib 28
- Gelibolu 1
- Gelibolulu Âlî 8
- Genek Bey, Gazi 1
- Genek Bey, Hacı 1
- Gıyaseddin Cemşid 19
- gnostik 44
- Gurâb 42, 84
- Güldestân-ı 'İrfân 2
- Gülistan 1
- gün 24
- güneş 16, 18, 21, 22, 24, 28, 29, 33, 34, 36, 90
- Hacı Bektaş-ı Velî 2, 6
- Hacı Bektaş Velî Vilâyet-nâmesi 6
- Hadîkatü'l-hakâyık 6
- Hadiş-i ahşen 4
- hafîyye, 35
- Hamâil 62, 63
- Hamel 15, 16, 24, 26, 29, 36, 39, 54, 78, 82, 85
- Hamele-i 'arş 16, 45, 49, 51, 57
- Hâmil-i Re'sû'l-Ġül/Berşâvûş 38, 81
- hamse-i mütehayyire 21
- hâric-i merkez 13, 27, 28, 32
- hâricü'l-merkez-i şanî 32
- hâricü's-şüret 35
- Hâris 47, 48
- Hârisü's-semâ 37
- Hârisü's-Şimâl 37
- Harut 62
- Hârut ve Mârut 23, 47, 50
- Hasan, Hz.2
- Hasan Çelebi 3, 8
- Hâtib-i felek 25
- Havvâ 38, 81
- Havz 37
- Hayâlî Beğ 27
- Hayât u Memât (Hayât-nâme) 2 5
- Haytû'l-kettân 41, 83
- Hayyâ; 38
- Hayye 38, 81
- Hazinedarbaşı Ali Ağa 5
- Hâzinü'l-ḳuds, 52
- hażire-i Ḳuds 53
- Haziz 27
- heft ayine 21
- heft banu 21
- Heḳ'a 15, 31, 56, 58, 88
- Hen'a 15, 31, 56, 88
- Hermes 23
- Hexagram 60, 61
- heyet 18
- Hîbâ 32
- Hîfz melekleri 47, 53
- Hımareyn 39
- Hışâr 42
- Hızır, Hz. 53
- Hızr Bey 1
- hilâl 23
- Hilye 37
- Hindistan 18, 25
- Hindû 26
- Hint 17, 25
- Hoḳ'a 41
- Horasan 2, 3
- Hulâgû 18
- Hulâşatü'l-Hey'e 19
- hurşid 24
- Hût 15, 16, 26, 32, 41, 43, 55, 58, 79, 83, 84, 87
- Hût-ı felek 26
- Hürmüz 25
- Hüseyin, Hz. 2
- İblîs 45, 46, 47
- İbn 'Abbâs 44
- İbnü's-Şâtir 18
- İbrahim 49, 52
- İbrahim Olgun 7, 8
- İbrani 61
- İdris, Hz. 52
- İfrit 45
- İhtirak 27
- İhtiyârât sistemi 17
- İklîl 15, 29, 31, 40, 57, 91
- İklîl-i cenûbî 43, 84
- İklîl-i şimâlî 37, 43
- İlhanlılar
- 'ilm (şinâ'at) ü'l-aḥkâm 17, 19
- 'ilm (şinâ'at) aḥkâmü'n- (ya da ḳazâya'n-) nücûm 17
- ilmü'l-cefr 61
- 'ilmü'l-eflâk 18
- 'ilm-i evfâḳ 64
- ilmü'l-hey'et; 18
- 'ilmü'l-hurûf 61

- 'ilm-i kîmyâ 19
 'ilm-i nücûm /necâma2, 4, 17, 19, 20
 'ilm-i sih'r 19
 'ilm-i tencim 18, 26;
 'ilm-i vefk 64
 İlyâs b. Hızr 1
 İlyâs b. Hızr el-mutahallis bi'l-Firdevsî 1
 İlyas Bey 1
 İnâk 36
 İncil 52, 60
 İnebahtı 4
 İnkılâb-ı şayfî 36
 İran 2, 3, 18, 23, 61
 İsa 52
 İshak Nebî 2
 İsmâîl 48
 İsrâfil 16, 45, 46, 49, 52
 İstanbul 1, 2, 5, 19
 İstanbul Arkeoloji Müzesi 1
 İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi,9
 İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindeki Türk
 Minyatürleri 11
 İtalya 12
 İzrâil 45
 İzzet Molla 49
 Jacob-israel 44
 Jehoel 44
 Jeremiel 44
 Jüpiter 25
 kâdi-i felek 25
 kaasid-ı felek 22
 Kabala 61
 Kabalistik 44, 60, 61
 Kabe 14, 48, 49
 kâdr-i evvel 37, 38, 41, 42, 43
 kâdr-i şâlis 38, 39, 42
 kâdr-i şânî 38
 Kaf Dağı 14
 Kâfze 37
 Kâfzât-ı zibâ 37
 Kâhil-i Esed 30
 Kahire 18
 Kâ'id 36, 37
 Kalb 15, 30, 57, 59, 91
 Kalb-i 'Akreb 31, 40
 Kalbü'l-esed 30, 42
 Kalkâil 48
 Kâmer 13, 14, 15, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28,
 29, 30, 33, 39, 40, 41, 55, 56, 57, 58, 59, 79,
 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93
 Kâmî 64
 Kañûrus 12, 35, 42, 43, 84
 Kanunî Sultan Süleyman 19
 Kâs 42
 Kasr-ı Süleyman 1
 Katip Çelebi 3
 Kâvs 15, 16, 24, 26, 31, 40, 55, 79, 83, 87
 Kaytûs/Kaytas 41, 83
 Kaykâvus/Mültehib 37, 38, 80
 Kâzi-zâde er-Rûmî 18
 Każvini 48
 Kebidü'l-esed 37
 keff-i mebsût 38
 Keffü'l-cezmâ 41
 Keffü'l-hazib 38
 Kelb 84
 Kelb-ı asgar 42, 84
 Kelb-i ekber 42, 84
 Kelb-i muqdim 42, 84
 Kelbeyn 39
 Kelbü'r-râ'î 37, 38
 Kelkâil 48
 kerî 27, 43
 Kerrûbiyûn 16, 45, 49, 53, 54, 55
 Kervankıran 23
 Keşfü'z-zünûn 3
 Kevâkib-i şâbite 35
 kevâkib-i seb'a-i seyyare 21
 Kevkeb 25
 Kevkebetü's-semekeyn 41, 83
 Keyvan 25
 Kible 36
 Kılâş 30, 39
 Kışsa-i Cezire-i Midilli 4
 Kışsa-nâme-i Süleymân 'Aleyhi's-selâm 3, 4
 Kıt'atü'l-feres 35, 82
 kıran 26, 27
 Kırân-ı kevâkib 26
 Kırân-ı sa'deyn 26
 kilik-i Utârid 23
 Kirâmen Kâtibîn 16, 47, 51, 53
 Kitâb-ı Miceşti 35
 Koron 4
 kozmografya 19
 Kubbe 43
 Kudûs 14, 46, 61
 Kur'ân 44, 46, 47, 52, 61, 92
 Qurha 37
 kuṭb-ı cenûbî 43
 kuṭb-ı şimâli 43;
 Kuṭb-nâme 1, 2, 3, 4, 5, 8
 Kuṭbu'd-din Maḥmûd eş-Şirâzî 18
 Kuṭr 28, 33, 34
 küre-i nâr 27
 Kürsî 20
 Kürsiyyü'l-cevzâ 41, 42
 Latifî 3, 7
 Levh-i Maḥfûz 49, 52, 55
 Lût 52
 M. Wickerhauser 4
 mâh 22, 25, 26
 mahāk 28
 Maḥmud bin 'Ali Sipâhizâde 19
 Maḥmûd Gaznevî, Sultan 57
 Mâlik 47
 Malik Aksel 77
 Manisa 2
 Ma'rifet-nâme 19
 Mars 24
 Mârût 62

- Makbûz 30
 Mebsût 30
 Mecerre-i 'Azîm 38
 med 28
 Medine 14
 meh 13, 22
 Mehmed Bey 5
 Mekke 37
 melâyike-i muḳarrebûn 53
 Melek-i Ahmer 54
 Melek-i Meymûn-ı a'zam 54
 Melekü'l-mevt 49
 Melisâ 30
 Menâzirü'l-'avâlim 19
 Menhâil 48
 Menkibü'l-cevzâ 41
 Menkibü'l-feres 38
 Menorah 60, 61
 menzil 14, 16, 17, 28, 29, 30, 64, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93
 menzil-i Kâmer 18, 29, 39, 40, 41
 Mer'et-i Müselsele 82
 Merkabah 44
 Merkür 23
 mertebe 35
 Meryem 49
 Mesne adası 12, 43
 Metnü'l-feres 38
 Mehmed bin 'Ömer Beyâzîd bin 'Âşık 19
 Meşâi'l (meseleler) sistemi 17
 minṭakatü'l-burûc 15, 26, 29, 35, 36, 39, 82
 Micmere 43, 84
 Midilli 4
 Mihâil 48
 mihr 24, 26
 miḥver-i felekü'l-burûc 35
 Mikâil 16, 45, 46, 49, 52
 Minḳâr-ı derâce 38
 Minḳârü'l-gurâb 42
 Mir'atü'l-kâ'inât 19
 Mir'atü'l-memâlik 19
 Mirḳâtü's-semâ 19
 Mirrih-i ahmer 24
 Mirrih 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 33, 34, 80
 Mirzem 42
 Mirzemü'l-'abûr, 42
 Mizân 15, 16, 24, 26, 31, 40, 54, 55, 58, 79, 83, 86
 Modon 4
 Morali Firdevsî 1
 mu'addilü'n-nehâr 36
 Mu'ahḥar 57, 59, 92
 Mu'akḳıbât 16, 47, 53
 Muḥaddeb 27
 Muḥallifin 42
 Muhammed, Hz. 44, 45, 49, 52, 61
 Muḥîṭ 19
 Muḥyi'd-dîn Ebü'l-'Abbâs Ahmed b. 'Ali al-Kureşî al-Bünî 9
 Muḳaddem 57, 59, 92
 Muḳarrebûn 14, 16, 45, 51
 Muḳdimü'l-feres 38, 82
 Murad, II 3, 19
 Murad, III 19
 Murad-nâme 19
 Musa, Hz. 52, 62
 Musallah-nâme 4
 Muşhafü'l-kevâkib 9
 Mustafa Zeki 19
 Muştafa bin 'Aliyü'l-Muvakḳit 19
 müfredat 61
 Mültehib 37
 Mümsikü'l-'inân 35, 38, 81
 münafık 33
 Münâzara-i Seyf u Kalem 4, 6, 7
 müneccim 17, 20, 33, 34, 35, 40
 müneccimbaşı 18
 Münker 16
 Münker ve Nekir 47, 53
 münşi-i çerh 23
 Mürvi 40
 Müstereke-i Delv, 38
 Müselleş 82
 Müşteri 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 33, 80, 87
 müzevvecat 61
 Nabi 50
 Nâcid 41
 Nâhid 23
 nahs-i asgar 22, 24, 34
 nahs-i ekber 21, 22, 24, 25, 35
 Nahseyn-i felek 27
 Nakḳâr 37
 Nâmûs-ı ekber 52
 Nasireddin-i Tûsî 5, 18
 Na's 36
 Nâṭıḥ 39
 Ne'âmât 41
 Ne'âme 31
 Ne'âyim 15, 30, 31, 57, 59, 92
 Ne'âyim-i Şâdire 31, 40
 Ne'âyim-i Vâride 31, 40
 neccâm 17
 necm 21
 Nehr 41, 83
 Nekir 16
 Nesak-ı Şâmî 38,
 Nesak-ı Yemânî 38
 Nesimî 63
 Neşre 15, 32, 56, 58, 59, 89
 Nesr-i Tâyir 38
 Nesr-i Vâki' 31, 37
 Neşati 22
 Nev' 29, 30, 31, 32, 35
 Nev'î 24, 27
 Neyyir-i asgar 22
 Neyyir-i a'zam 24
 Nihânî 6
 Nil 29, 31
 Nişabur 18
 Nizâm 41

nokta-i evc 27
 nokta-i felekü'l-burûc 36
 nokta-i haziz 27
 nokta-i inkılâb-i şitevi 36
 nokta-i inkılâb-i şayfî 36
 nokta-i i'tidâl-i rebî'i 36
 nokta-i i'tidâl-i harîfî 36
 nokta-i mu'addilü'n-nehâr 36
 Nuh tufanı 47
 Nuriel 44
 nüsha 26
 Orhan I
 Orhan bin Kenek I
 Oroiael 44
 Osman Gazi I
 Osmanlı Müellitleri I
 Osmanlı İmparatorluğu 19
 Osmanlı-Venedik 4
 Owreel 44
 Paris 3
 patristik 44
 Pend-nâme-i Eflâtûn 6
 Pentacle 60
 Peyk-i felek 22, 28
 Phanuel 44
 QGS 5
 R. Bonelli 4
 Râfîz 37
 Ragıp Paşa 22
 Râ'î 37, 38
 Râkış 37
 rakib 28
 RAL 4
 Ramiel 44
 Râmiḥ 37
 rasathane 18, 19
 Ravza 38
 Refrâil 48
 Re's-i 'Akreb 31
 Re'sü'l-gül 38
 Rıdvan 47, 51
 Riclül-cebbâr 41
 Rimâl 42
 Risâle fi'l-Hey'e 19
 Rişâ 15, 29, 32, 57, 59, 93
 Roma 4
 Rub' 37
 Rubâil 48
 Rûlî 16, 51
 Rûḥāniyâ 45
 Rûḥu'l-emin 49, 51, 52
 Rûḥu'l-kuds 49
 Rûḥu'l-mukaddes 52
 Rum 42
 Rumh 31
 Rus 34
 Rüstern 49
 Sa'adiyâil 48
 sabite 26
 sabit yıldız 15, 26, 27, 28, 29, 35

Sadâil 48
 Sa'd-i Ahbiye 15, 41
 sa'd-i asgar 22, 23, 26, 33
 Sa'dül-bârî 38
 Sa'dül-beḥâyim 38
 Sa'd-ı Bula 15, 30, 41
 Sa'd-ı ekber 22, 25, 26, 34
 Sa'dül-maṭr 38
 Sa'dül-melik 41
 Sa'd-ı mutavassıt 22
 Sa'dü's-su'üd, 30, 41
 Sa'd-ı Zâbiḥ 15, 30, 31, 32, 41
 Şagire 40
 Şahratü'n-nâr 13, 14, 57, 78
 Sakit 25
 Sâkıbü'l-mâ 41, 83
 Sâkı'l-esed 40
 Salsâil 48
 Samahâil 48
 samanyolu 31, 40, 42
 Sami 44
 Sancar, Sultan 18
 Şanevber, 43
 Şannâc 37
 Şarfe 15, 30, 31, 32, 37, 40, 56, 58, 83, 90
 Sariel 44
 Şatranç-nâme-i Kebîr 4, 7
 Satürn 25
 Sâsânîler 18
 şayfî 36
 sâzende-i felek 33
 seb'a-i seyyare 21
 Sebu' 42, 43, 84
 Sefine 42, 84
 selâbiyye 35
 Sehm 38, 81
 Selsele 38
 Semerkand 18
 Semhâil 48
 Sênâm-ı Nâke 38
 Seng-püş 37, 81
 Sereṭân 15, 16, 24, 26, 39, 54, 58, 79, 82, 85, 88
 Serir-i na's 37
 Şevr 15, 16, 24, 26, 30, 36, 39, 54, 57, 78, 82, 85
 Seydi Ali Reis 19
 Seyfül-cebbâr, 41
 Seyyâḥûn 16, 47
 Seyyid Battal Gazi 2
 Sidre 49
 Sidretül-müntehâ 49, 54
 siḥan 33
 Silâḥşör-nâme 4
 Si'lat 45
 Simâk 15, 32, 40, 56, 58, 90
 Simâk-ı A'zel 29, 31, 40
 Simâk-ı Râmiḥ 31, 37, 40
 sipilr 22
 Sirozlu Sadî 3
 sitare 21
 Slav 34

- Sudan 34
 Sulḥafāt/Sulḥafāt 37, 81
 sultan-ı a'zam 24
 Sultan Öyüğü (Eskişehir) 1
 Su'ūd 57, 92
 süfliyyin 21
 Süheyl 42
 Süleyman, Hz. 4, 60, 61
 Süleymân-nâme 1, 2, 3, 4, 5, 7
 Süleyman-nâme vü Belkîs-nâme 4, 7
 Süllemü's-semâ 19
 Sünbûle 15, 16, 24, 26, 40, 54, 55, 58, 78, 79, 82, 86
 Sünbülzâde Vehbi 23, 64
 Süreyyâ 15, 29, 30, 31, 39, 55, 58, 87
 Şah-nâme 3
 Şam 30
 Şamî 28, 29
 Şehâ 37, 38
 Şelyâk/Sulḥafāt 37, 80
 Şems 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 33, 34, 35, 54, 55, 57, 58, 65, 66, 79, 85, 86, 87
 Şemseddin Sami 3
 Şemsü'l-ma'ârifî's-şagîr 9
 Şeraṭeyn /Şeretân 15, 29, 31, 39, 55, 87
 şeref-i âftâb 26
 Şeref-i Kamer 64
 Şeref-i Şems
 şeref-i 'Uṭârid 64
 Şerefü'd-dîn Mûsâ 1
 Şerü'l-envâ' 29
 Şevle 15, 30, 31, 40, 57, 58, 59, 91
 Şeyh Galib 22, 49
 Şeyhî 3, 8
 Şeyhoğlu 3
 Şi'ra'l-'abûr 42
 Şi'ra'l-gumeysâ 42
 Şi'ra's-şamî 42
 Şi'ra'l-yemânî 42
 Şit 52
 Şucâ' 42, 84
 Şükr 15, 43
 Tâbi'-i Süreyyâ 30, 39
 Tâcü'l-cevzâ 41
 tahâvilü's-sinin sistemi 17
 Tahir Bey 3, 4, 6, 9
 Tâkiyü'd-dîn 19
 tâli' 28
 Tâli-i mevlûd-i kebîr 4, 7
 Tâli'ü'n-necm 39
 Talmudik 44
 Tarf 30, 40
 Tarfe 15, 32, 39, 56, 89
 Tāvus-ı melâyike 52
 Tecnisât 4, 7
 Tercüme-i Câmeşûy-nâme 5
 Teşhîşü'l-insân 1, 6
 Tev'emân 39
 Tev'emeyn 42
 Tevrat 52
 Tevâbi'-i 'Ayyuk 38
 Theon 18
 Timur 18
 Tinnîn 37, 38, 80
 Tuḥfetü'l-ḥâdi (Ḥaḳâyık-nâme - Ḥaḳîkat-nâme) 5
 Tuḥfetü'z-zemân ve ḥaridetü'l-e'vân 19
 Tunus 61
 Tûsi 18
 Türk Firdevsî 1
 Türklerde Dini Resimler 77
 'Uḳâb 38, 81
 'Uḳûd 38
 Uluğ Bey 18
 'ulûm-ı riyâziyyât 9
 'Unûku'l-Ḥayyâ 38
 Uriel 44
 Uryan 44
 'Uṭârid 7, 9, 20, 21, 22, 23, 32, 33, 25, 79
 Uzun Firdevsî 1
 V. Minorsky 3
 vefk 26, 61, 64
 Venedikliler 4
 Venüs 23
 Verekü'l-esed 31
 Vezn 42
 Vilâyet-nâme 6
 Viyana 4
 Yahya Bey 27, 49
 Yavuz Sultan Selim 2
 Yazıcıoğlu Mehmed 48
 Yek-pâ 37, 81
 Yemânî 28, 29
 Yemen 30, 42
 Yıldırım Beyazıt 1
 yıldız 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43
 Yunan 18, 23, 24
 Zâbiḥ 32, 41, 57, 59, 93
 Zalim 41, 42
 Zaneb 40
 Zaneb-i Delfîn 38
 Zanebeyn 37
 Zanebü'l-esed 40
 Zâtü'l-kürsî 38, 81
 ZDMG 4
 Zebur 52
 zemân-ı ḥarîf 36
 zemân-ı rebî' olur 36
 zemân-ı şayf 36
 zemân-ı şeref 26
 zemân-ı şitâ 36
 Zer 30
 Zerâ' 42
 Zerâ'-ı maḳbûz 42
 Zeus 23 23
 Zevâiybü'l-cevzâ 41
 Zibâ' 37
 Zic-i İlhanî
 Zicü's-şehriyâr 18

Zirā' 15, 30, 56, 58, 59, 88, 89

Zirā'-i Cebhe 30

Zirā'-ı Esed 30

Zirā'-ı Maḳbūz 30

Zirā'-i Mabsūt 39

Ziya Paşa 64

Zubānā 15, 29, 56, 91

Zuḥal 20, 21, 22, 23, 25, 27, 33, 34, 35

Zübre 15, 30, 32, 40, 56, 58, 89

Zühre 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 33, 79

6. SONUÇ

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Türkçe Yazmalar 208 numarada kayıtlı olan Firdevsî-i Tavîl'in *Da'vet-nâme* adlı eseri, '*ilm-i nücûm*, *cifr*, '*ilm-i hurûfât*, '*ilm-i ılsım*, '*ulûm-ı garîbe* gibi ilimlere ait bilgiler içeren zengin bir eserdir.

'*İlm-i nücûma* göre yeryüzünde meydana gelen bütün değişiklikler gök cisimlerinin özellikleri ve hareketleri ile ilgilidir. Her insan, hayvan, bitki ve maden yıldızların etkisi altındadır. Her gezegenin, doğa, duygular ve sağlık üzerine etkileri vardır. Bu etkileri bilmek ve bunlardan hüküm çıkarmak da müneccimin görevidir. Astroloji, günlük yaşamla ilgili olaylara, sorunlara çözüm bulmaya, bazı işleri yapmak için uygun zamanı tayin etmeye ve doğum anında gökteki durum kişinin kaderini tayin ettiği için, doğum anında gökteki durumu tespit etmeye yarar. *Da'vet-nâme*, felekler, yıldızlar ve burçlar hakkında oldukça geniş bilgi ve terminoloji içermektedir. Bu nedenle eser astroloji kitabı özelliği taşımaktadır. Astrolojiyle ilgili bilgi ve terimlerin yanısıra astronomiyle ilgili bilgi ve terimler de içerdiği için, bilim tarihi açısından önemli bir eserdir.

Dîvân edebiyatında çeşitli ilimlere ait bilgi ve terimler, yeri geldikçe gerek hayaller, gerekse tasvîrlerle kullanılmıştır. Astrolojiye ait bilgi ve terimler de dîvân edebiyatında en çok kullanılanlardandır. Bu bakımdan *Da'vet-nâme*, dîvân şiiri terminolojisine kaynaklık edecek bir eserdir.

İnsanlar, yüzyıllardır kaynağını bilmedikleri, çözemedikleri veya başa çıkamadıkları sorunlarına ve korkularına büyü yoluyla çözüm bulmaya çalışmışlardır. İnsanoğlunun varoluşundan beri tüm dünyada başvuru büyüye İslâm dininin karşı çıkmasına rağmen günümüzde de itibar edilmektedir. Büyü yaptırdıktan sonra karşısındakinin kendini seveceğine, eşiyle arasının iyi olacağına, önemli kişiler arasında iyi bir yere sahip olacağına, devler ve periler gibi doğaüstü varlıklardan korkmayacağına, düşmanını yeneceğine, işlerinin rast gideceğine, belâlardan uzak olacağına inanan kişi, artık bütün bu sorunlarla başa çıkabilecek inanca ve kuvvete sahiptir. Büyü, manevî, psikolojik destek sağlayarak bir çeşit tedavi yöntemi olmuştur.

İnsanoğlu ilk zamanlardan beri büyülü güce sahip veya kutsal olduklarına inandıkları nesneleri kullanarak kendini kötülüklerden korumaya çalışmıştır. Bu yollardan birisi de doğaya ve insanlara hakim olan rûhları davet etmektir. *Da'vet-nâme*, rûhları davet etmenin şartlarından ve usûllerinden bahseden bir eserdir. Güneş yedi burcu, ay yirmi sekiz menzili dolaşırken her burçta ve menzilde çeşitli müvekkel melekler bulunur. Davet eden kişi, bu meleklerin isimlerini ve diğer özelliklerini bilmek zorundadır. Daveti gerçekleştiren kişinin doğru meleği çağırabilmesi için, eserde anlatılan '*ilm-i nücûma* ait bilgileri bilmesi gerekmektedir. Yani bu bilgiler davet etmede yardımcı olmak üzere verilmiştir.

İslâm dinine göre insandan üstün üç canlı vardır; melek, şeytan ve cin. Melekler insanlığın tüm geleceğini bilirler. Bu özellikleri de büyüde kullanılmıştır. Davette önemli rolleri olan melekler hakkında da *Da'vet-nâme*'de geniş bilgi bulunmaktadır.

Da'vet-nâme, tılsımlar ve tılsımda kullanılan malzemelerle ilgili bilgiler içerdiği için folklorik açıdan da büyük önem taşımaktadır.

Ayrıca eserde burçların, gezegenlerin, meleklerin ve cinlerin resimleri bulunmaktadır. Minyatürden farklı olarak halk resmi özelliği taşıyan bu resimler sanat tarihi açısından önemli bir malzemedir.

Görüldüğü gibi *Da'vet-nâme*, içerdiği bilgiler ve zengin bir terminolojiye sahip olması bakımından hem bilim tarihi, hem folklor, hem sanat tarihi, hem de dîvân edebiyatı için önemli bir kaynak eser niteliği taşımaktadır. Bu çalışmanın geniş bir kesimin ilgisini çekecek bir eseri otaya koyduğu düşüncesindeyiz.

BİBLİYOGRAFYA

- Adıvar, A. Adnan. *Osmanlı Türklerinde İlim*. 2.bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1970.
- Ahmed Abdo Shaban, Asuman. "Firdevsî Süleyman-nâme (44. Cilt) Metin ve Fiiller Üzerine Bir İnceleme." Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1990.
- Ahmed-i Dâî. *Çengname*. Critical Edition and Textual Analysis by Gönül A. Tekin. Harvard Üniversitesi: Yakınoğlu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, 1992.
- Ahmet Talât Onay. *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*. Hazırlayan Cemal Kurnaz. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1992.
- Aksel, Malik. *Anadolu Halk Resimleri*. İstanbul: Baha Matbaası, 1960.
- _____. *Türklerde Dini Resimler*. İstanbul: Elif Kitabevi, 1967.
- Aydın, Cengiz. "Cedvel." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 7.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- B.L. "Angelology." *The Jewish Encyclopedia*. 1.c. New York: Ktav Publishing House, [t.y.].
- _____. "Magic." *The Jewish Encyclopedia*. 8.c. New York: Ktav Publishing House, [t.y.].
- Beliğ, İsmail. *Güldestan-ı İrfan*. Bursa: [y.y.], 1302 [1884].
- Beyânî. *Beyânî Tezkiresi*. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi -TY 2568.
- Brockelmann, Carl. *Geschichte Der Arabischen Litteratur*. Leiden: E.J.Brill, 1937.
- Bursalı Mehmet Tahir Efendi. *Osmanlı Müellifleri, 1299-1915*. İstanbul: Meral Yayınları, 1972.
- Çatıkkaş, M. Atâ. "Firdevsî-i Rûmî'nin Satranç-nâme-i Firdevsî'si." *Türk Dünyası Araştırmaları*, sayı 37 (Ağustos 1985).
- _____. "Türk Firdevsî'si ve Süleymannâme-i Kebir." *Türk Dünyası Araştırmaları* sayı 35 (Ağustos 1983) 169-178.
- _____. "Firdevsî-Rûmî'nin Süleyman-nâme-i Kebîr'i (72. Cilt) Gramer-Sentaks-Lügat-Metin." Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1979.
- Dan, Joseph. "Magic." *Encyclopedia Judaica*. 4.bs. 11.c. Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem, 1978.
- Davidson, Gustav. *A Dictionary of Angels*, 2.bs. New York: The Free Press, 1968.
- Dehhüda, Ali Ekber. *Lugatnâme*. 32c. Tahran: Çaphane-i Devlet ve Çaphane-i Müessese-i İntişar, 1337-1352 [1918- 1934].
- Deniz, Sabahat. "16. Yüzyıl Bazı Dîvân Şâirlerinin Türkçe Dîvânlarında Kozmik Unsurlar (Bâkî, Fuzûlî, Hayâlî Beğ, Nev'î, Yahyâ Beğ)." Basılmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, 1992.
- Dizer, Muammer. *Takiyüddin*. Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990.

- Ebu Tahir Muhammed bin yakub Firuzabadi. *El-Okyanüs el-Basit fî tercümeti'l-Ḳamûş el-muhîṭ*. Çeviren Mütercim Asım Efendi. İstanbul: Matbaa-i Amire, 1232-1233 [1815-1817].
- El-Mu'cemü'l-Vasit*. Kahire: Mecma'u'l-Lugati'l-Arabiyye; 1980.
- Ersin, Yıldız. "Davetname ve 17. yy. Sonu 18. yy. Başlı Minyatürleri Karşılaştırması." Basılmamış Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1980.
- Erzurumlu İsmail Hakkı. *Marifetname*. Hazırlayan M. Faruk Meyan. İstanbul: Bedir Yayınları, 1993.
- Firdevsî-i Tâvil. *Hakikat-nâme*. Süleymaniye Kütüphanesi - Hacı Mahmud Efendi No: 2587/2.
- _____. *Hayat u Memat*. Süleymaniye Kütüphanesi - Hacı Mahmud Efendi No: 2333.
- _____. *Münazara-i Seyf ü Kalem*. Millet Kütüphanesi - Ali Emîrî manzum 576.
- Firdevsî-i Rûmî. *Kutb-nâme*. Hazırlayanlar İsmail Olgun ve İsmet Parmaksızoglu. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1980.
- Fischer, A. "Kâhin." *İslam Ansiklopedisi*. 6.c. İstanbul: MEB, [t.y.].
- Freire-Marreco, Barbara ve diğerleri. "Charms and Amulets." *Encyclopedia of Religion and Ethics*. 3.c. Edinburgh: T&T. Clark, 1921.
- Gelibolulu Alî. *Künhü'l-aḥbâr*. Süleymaniye Kütüphanesi - Fatih No: 4225.
- Gölpınarlı, Abdülbaki. *Manakıb-ı Hacı Bektaş Velî Vilâyet-Nâme*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 1958.
- Graefe, E. "Cedvel." *İslam Ansiklopedisi*. 3.c. İstanbul: MEB, 1963.
- Gray, L.H. ve diğerleri. "Demons and Spirits." *Encyclopedia of Religion and Ethics*. 4.c. Edinburgh: T.&T. Clark, 1921.
- K. "Demonology." *The Jewish Encyclopedia*. 4.c. New York: Ktav Publishing House, [t.y.].
- Kallek, Cengiz. "Beduh." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 5.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- Kâtip Çelebi. *Keşf el-Zunun*. Hazırlayan Şerefettin Yaltkaya ve Kilisli Rifat Bilge. 1, 2.c. [Ankara:] Maarif Matbaası, 1941.
- Kılavuz, Ahmet Saim. "Azrâil." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 4.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- Kınalı-zâde Hasan Çelebi. *Tezkiretü's-Şuarâ*. Hazırlayan İbrahim Kutluk. 2. bs. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1989.
- Köprülü, M. Fuad. "Firdevsî." *İslam Ansiklopedisi*. 4.c. İstanbul: MEB, 1977.
- Kriss, Rudolph ve Hubert Kriss-Heinrich. *Volksglaube im Bereich des Islam*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1960-1962.
- Latîfî. *Tezkire-i Latîfî*. İstanbul: İkdâm Matbaası, 1314 (1896).
- Levend, Ağâh Sırrı. *Dîvân Edebiyatı, Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar*. 4. bs. İstanbul: Enderun Yayınları, 1984.
- _____. *Türk Edebiyatı Tarihi*. 3. bs. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1988.
- MacDonald, D.B. "Cin." *İslam Ansiklopedisi*. 3.c. İstanbul: MEB, 1963.
- _____. "İfrit." *İslam Ansiklopedisi*. 2.bs. 5/II.c. İstanbul: MEB, 1967.
- _____. "Melaike." *İslam Ansiklopedisi*. 7.c. İstanbul: MEB., 1972.
- _____. "Gûl." *İslam Ansiklopedisi*. 4.c. İstanbul: MEB, 1977.
- _____. "Sihir." *İslam Ansiklopedisi*. 10.c. İstanbul: MEB, 1967.

- _____. "Beduh." *İslam Ansiklopedisi*. 5.bs. 2.c. İstanbul: MEB, 1979.
- _____. "Cefr." *İslam Ansiklopedisi*. 3.c. İstanbul: MEB, 1963.
- Marmorstein, Arthur. "Angels and Angelology." *Encyclopedia Judaica*. 4.bs. 2.c. Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem, 1978.
- Muhammed Fuâd Abdülbâkî. *Li-Mu'cemü'l-müfrehes Li'l-fazli'l- Kur'âni'l-Kerîm*. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1990.
- Nallino, Carlo Alfonso. "Sun, Moon, and Stars." *The Encyclopedia of Religion and Ethics*. 12.c. Edinburgh: T.&T. Clark, 1921.
- _____. "Astroloji, Astronomi." 5.bs. 9.c. *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: MEB, 1978.
- Olgun, İbrahim. "Uzun Firdevsi ve Türkçeciliği." *Ömer Asım Aksoy Armağanı*. Ankara: Ankara Üniversitesi, 1978.
- Pakalın, Mehmet Zeki. *Osmanlı Tarih ve Deyimleri Sözlüğü*. 3c. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1983.
- Pala, İskender. *Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü*. 2. bs. Ankara: Akçağ Basım Yayım, 1989.
- Posner, Raphael. "Amulet." *Encyclopedia Judaica*. 4. bs. 2.c. Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem, 1978.
- Redhouse, Sir James W. *A Turkish and English Lexicon*. 2. bs. Beirut: Libraire Du Liban, 1987.
- Rose, H.J. ve diğerleri. "Divination." *Encyclopedia of Religion and Ethics*. 4.c. Edinburgh: T&T. Clark, 1921.
- Sami, Şemseddin. *Kâmûs-ı Türkî*. 3. bs. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1989.
- Sarı, Mevlut. *Arapça-Türkçe Lugat*. İstanbul: Bahar Yayınları, 1980.
- Scholem, Gershom. "Demons, Demonology." *Encyclopedia Judaica*. 4. bs. 5.c. Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem, 1978.
- Sefercioğlu, M. Nejat Nev'î *Dîvânı'nın Tahlili*. Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990.
- Steingass, F. *A Comprehensive Persian-English Dictionary*. Beirut: Libraire Du Liban, 1975.
- Summers, Montague. *The History of Witchcraft and Demonology*. 7. bs. New York: University Books Inc., 1956.
- Şibay, Halim Sabit. "Cebrâil." *İslam Ansiklopedisi*. 3.c. İstanbul: MEB, 1963.
- Şükün, Ziya. *Farsça-Türkçe Lûgat, Gencine-i Güftâr Ferhengi Ziya*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1967.
- Tanyu, Hikmet. "Büyü." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 6.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- Tolasa, Harun. *Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası*. Ankara: Atatürk Üniversitesi, 1973.
- Tunalı, Ayde. "İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindeki Türk Minyatürleri." Basılmamış Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1961.
- Türkiye Diyanet Vakfı. *Kur'ân-ı Kerîm ve Açıklamalı Meâli*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- Wensinck, A.J. "Azrâil." *İslam Ansiklopedisi*. 5.bs. 2.c. İstanbul: MEB, 1979.
- _____. "Harut ve Marut." *İslam Ansiklopedisi*. 5/II.c. İstanbul: MEB, 1977.
- _____. "İsrâfil." *İslam Ansiklopedisi*. 2.bs. 5/II.c. İstanbul: MEB, 1967.
- _____. "Mikâil." *İslam Ansiklopedisi*. 3.bs. 8.c. İstanbul: M.E.B., 1979.
- _____. "Münker ve Nekir." *İslam Ansiklopedisi*. 3.bs. 8.c. İstanbul: MEB., 1979.

- . Yavuz, Yusuf ve Şevki Zeki Ünal. "Cebrâil." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 7.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- . Yazıcıoğlu Mehmed. *Muhammediye*. Hazırlayan Amil Çelebioğlu. [y.y.]: Tercüman 1001 Temel Eser, [t.y.].
- . Yurdagör, Metin. "Cebr." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 7.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.

7. TRANSKRİPSİYONLU METİN

7.1. METNİN TRANSKRİPSİYONUNDA İZLENEN YOL

- Metinde kırmızı mürekkeple yazılmış olan kelime veya satırlar **kalın** gösterilmiştir.
- Arapça kısımlar ve eser adları *italik* verilmiştir.
- Metinde eksik yazılan harfler veya kelimeler tamamlanırken köşeli parantez kullanılmıştır.
  - Anlamı bulunamayan kelimeler Arap harfleriyle verilmiştir.
  - Melek ve cin adları da Arap harfleriyle verilmiştir.
  - Okunamayan kelimeler ... şeklinde gösterilmiştir.
  - Transkripsiyonlu metinde ( ) şeklinde gösterilen yerler, metinde boş bırakılan yerlerdir.
  - Cümleyi tamamlayan derkenarlar metin içine alınmış, diğerleri dipnotlarda gösterilmiştir.
  - Resimlerin, şekilllerin, tılsımların, levhlerin ve hatemlerin olduğu kısımlar, (Resim), (Şekil), (Tılsım), (Levh) ve (Hâtem) şeklinde gösterilmiştir.
  - Bazı Arapça kısımlarda, özellikle dua cümlelerinde gramer ve harekeleme açısından görülen yanlışlar veya ifade bozuklukları transkripsiyon ve tercümede olduğu gibi bırakılmıştır. Bu tarz kullanımın halk dilinin söyleyiş özelliğinden kaynaklandığı düşünülebilir.

METİNDE KULLANILAN TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا, آ	a, e, '̣	ش	ş
آ	ā, a	ص	ş
ب	b, p	ض	z, d
پ	p	ط	t
ت	t	ظ	z
ث	s	ع	'̣
ج	c	غ	g
چ	ç	ف	f
ح	h	ق	k
خ	h	ك	g, k, ñ
د	d	ل	l
ذ	z	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	o, ö, u, ü, ū, v
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	ي	ı, i, ī, y

7.2. TRANSKRİPSİYONLU METİN

1b-(1) *Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm*, (2) *el-ḥamdü li'llāhi Rabbi'l-'ālemîn ve's-salātu ve's-selāmu 'alā seyyidinā Muḥammedin ve âlihi ve şahbihi* (3) *ecma'in*. **Bu fakîr** **Firdevsî** târiḥ-i hicretüñ sekiz yüz toḡsan üçüncü sâlinde (4) şehir-i Balıkesir'de bir maḳâm-ı ḥalvetde sâkin olup 'ömrümi taḥşil-i ma'ârif-i külliyye (5) ve ḥayriyye baḡşinde geḡçürüp 'ulûm-ı riyâziyyâta meşḡul iken bu ḥakîr Sultân Bâyezîd (6) Ḥân meclis-i şerîflerinde zıkr olunup ol meclisde bulunan çibbâlarımızdan (7) biri bu fakîri medḡ eylemiş, anlar daḡı sa'âdetle bir âşârın görsek dimişler. (8) Binâ'en 'alâ zâlik bu zibâ nüşḡayı te'lif eyleyüp ḡuzûr-ı 'âlîlerine ihdâ eyledüm (9) tâ kim bu cihetden ma'rifetüm âşikâr olup erbâb-ı ma'ârif ḡadrleri ḡatlarında (10) 'âlî ola. Ve bu *Kitâb-ı Da'vet-nâme*'yi *Şemsü'l-ma'ârif-i's-şagîr*'den ve *Muşḡafü'l-kevâkib*'den (11) ve *Daḡâyıku'l-ḡaḡâyık*'dan ve bunlardan mâ'adâ mücerreb ve muşāḡḡaḡ da'vet-nâme (12) kitâblarından kim kâ'inât içinde nâdirü'l-vuḡû'dur, anlaruñ 'Arabîsinden ve daḡı (13) Fârisîsinden Türkî lisâna tercüme eyledüm. Ve bundan şoñra bu kitâba mütâla'a iden (14) ihvân rûḡumuzu du'â-i ḡayrdan ferâmuş itmeyeler. Ve işbu kitâb **sekiz bâb** (15) üzerine müştemeldür. **Bâb-ı evvel** Ḥaḡ sübhānehu ve ta'âlâ ḡazretleri bu melekût-ı ervāḡı (16) ne vechile yaratdı ve kaç bölükdür ve her birisi neye müvekkeldür ve vaḡanları ḡandedür, (17) anı beyân ider. **Bâb-ı sâni** Ḥaḡ ta'âlâ bu eflâki on iki burûc üzere ḡalk (18) idüp ve yedi felekde birer kevkeb-i 'azîm ḡalk idüp ve her birisinüñ şıfatları (19) ve seyrleri ve şekilleri ve menzili ve cevzehri ne miḡdârdur, anı beyân ider. **Bâb-ı sâlis** (20) ervāḡ da'vet itmesinüñ ḡariḡi ne vechiledür ve şerâyiḡi nedür tâ kim anları da'vet (21) idicek zararları irişmeye ve da'vete icâbet ideler, anı beyân ider. **Bâb-ı râbi'** **2a**-(1) Şems burûcâtı seyr iderken her burcda olan ervāḡ gelüp Şemse nâzır (2) olup müvekkel olurlar. Anlaruñ daḡı da'veti ve ḡılsımâtı ve şıfatı ve cäsüsü (3) ve tercümânı vardır. Ve anlaruñ daḡı eşḡalleri nicedür ve şerâyiḡleri daḡı nicedür, (4) anı beyân ider. **Bâb-ı ḡâmis** Şems her günde ḡaḡı burca varup ve ne (5) derecede olduḡın bildürür ki da'vet ehline beḡâyet lâzımdur. **Bâb-ı** (6) **sâdis** Kâmerüñ yigirmi sekiz menzilini beyân idüp her bir menzilde daḡı (7) melekût dan ervāḡlaruñ ḡaḡı bölük ervāḡı gelüp müvekkel olurlar ve ol (8) melâyikelerüñ şekli ve hey'eti ve aḡkâmı ve ḡılsımâtı ve da'veti ve cäsüsü ne şüretde (9) gelüp görünürler ve tercümânı ne şekildedür ve ḡılsımâtı yazılırken buḡûrı (10) nedür ve şerâyiḡleri nicedür, anı beyân ider. **Bâb-ı sâbi'** mülk-i melekût ki (11) muḡarribîndür, anlaruñ da'vetlerin ve şerâytlerin ve buḡûrların ve menzillerin (12) beyân ider. **Bâb-ı sâmin** Kâmerüñ yigirmi sekiz menzili bir ayda devr idüp (13) her menzile ḡaḡı gün gelür ve ol menzillerüñ sa'd u naḡsîn bildürür. Zîrâ kim (14) bir kimesne eger da'vet ve eger nâr-ı necât ve eger ḡılsımât ve eger vefk ve sâ'ir fi'l-cümle (15) a'mâl ki her ne yazmak dilese Kâmerüñ sâ'atin ve menzilin ve sa'd u naḡsîn (16) ve bundan mâ'adâ kevâkib-i sittenüñ aḡvâlini bilmesa a'mâli şaḡiḡ olmaz, ammâ (17) cemî'-i a'mâlde Kâmerüñ aḡvâli bilinmek lâzımdur.

BÂB-I EVVEL: Ḥazret-i Şeyḡ 'Alî Seyrânî (18) rivâyet ider İbraḡim Meşnevî'den, ol daḡı rivâyet ider Muḡammed bin 'Oşmân'dan, ol daḡı (19) rivâyet ider 'Alî ibn Ebû Bekir'den, ol daḡı rivâyet ider Yunus ibn 'Alî'den, (20) ol daḡı rivâyet ider Naşir-i Tûsî'den, ol daḡı rivâyet ider Ca'fer-i Şâdıḡ'dan, ol daḡı (21) rivâyet ider Ebû 'Alî Sînâ'dan, ol daḡı rivâyet ider Büzürcümihr Ḥakîm'den, (22) ol daḡı rivâyet ider Yūḡannâ Ḥakîm'den, ol daḡı

rivāyet ider Hürmüz Hākīm'den, (23) ol dağı rivāyet ider Yoḥannās Hākīm'den, ol dağı rivāyet ider Tāmṭam-ı Hindī'den, 2b-(1) ol dağı rivāyet ider İdris 'aleyhi's-selām'dan ki bu cümle, 'ulūmuñ üstādıdır (2) ve dağı bu ḥakimler 'ilm-i da'vetūñ ve ʔılsımātuñ üstādlarıdır, rıdvānu'llāhi 'aleyhim ecma'in (3) dimişlerdür kim Hāk ta'ālā ḥazretleri bu 'ālemi vücuda getürdi ve içinde ervāḥları (4) ve cinleri dağı nār-ı nūrdan ḥalk eyledi ve zefāt[ı] âteşden yarattı ve dağı (5) âdem oğlanın ğubārdan ḥalk eyledi. Kavlulu ta'ālā: "*Ḥalaka'l-insāne min şalsāl* (6) *ke'l-feḥḥāri ve ḥalaka'l-cānne min māricin min nār.*"¹⁴⁷ Şalsāl diyü ğubār laṭife dirler. (7) Türkide kaşurğa Fāriside bād-ı biḥāre dirler. Ve dağı māric diyü âteş yalıñına (8) dirler. Meşelā bir âteş yanarken yalını dürlü dürlü olur. Bundan ma'lūm oldu ki (9) ba'zı yalınuñ ba'zı yalıñ üzerine mertebesi vardır. İmdi Hāk ta'ālā (10) ervāḥı dağı muḥtelif yarattı; meşelā ba'zı ervāḥ Müselmāndur ve ba'zı (11) ervāḥ Cehūddur ve ba'zı Tersā ve ba'zı Naşrānī ve ba'zı āfitāb-perest (12) ve ba'zı put-perest ve ba'zı âteş -perest ve ba'zı yezdān-perestdür. (13) Ve dağı ervāḥlarıñ içinde mülkleri vardır ve ol mülkleriñ dağı vezīrleri (14) ve kādıları ve müderrisleri ve muḥtesibleri ve ḥāṭibleri ve cāsūsları (15) ve tercümānları vardır. **Ve dağı** maḳāmları dağı muḥtelifdür; ba'zıları hevāda ve ba'zıları (16) yir altında ve ba'zıları yüce tağlarda ve ba'zıları ḥarāb degirmenler içinde (17) ve ba'zıları ḥammāmda olurlar, ve ba'zıları dağı deryālarda ve ba'zıları bulutlarda (18) ve ba'zıları meḳābirlerde ve ba'zıları şu yollarında ve ba'zıları ocaqlarda (19) ve fırınlarda ve eski yanık yirlerde olurlar. Ve ba'zı ervāḥlar dağı müvekkellerdür; (20) ba'zı ervāḥ vuhūşa ve ba'zı tıyūra ve arslanlara ve ejdehālara ve yırtıcı (21) cānavarlara ve ba'zı ervāḥ dağı baḥri cānavarlara. Ve ba'zı ervāḥ dağı Kāf (22) tağında 'acāyib ve ğarāyib yirlerde olurlar. Ve ba'zı ervāḥ dağı binālara (23) ve mescid-i şeriflere müvekkellerdür; Ka'be-i şerif ve Kudūs-i şerif ve Medīne-i mūnevvere ve mekān¹⁴⁸-ı 3a-(1) mübārekeler gibi ervāḥ ile memlūdur. Bir âdem bir mekānda ḥasta olsa (2) ol mekānuñ müvekkellerini şāḥib-da'vet olan kimesne da'vet idüp ve 'Ahd-nāme-i (3) Süleymānı okuyup kase m vire ol ḥastanuñ şifası için; meşelā da'vete (4) "*Yā şāḥibe't-tennūr ve'l-ḥammām.*"¹⁴⁹ diyüp kase m vire. Kase mleri zeyl-i kitābda zıkr (5) olunur. Ve şāḥib-tabī'āt olan münāsebetle müceddeden da'vet terkib idüp (6) kıraat ider.

HİKĀYET: Şaḥratü'n-nār meşḥūr est. Ebū 'Alī Sinā eyidür: Âdem Peyğamberüñ (7) muşḥafında getürmişlerdür kim Hāk ta'ālā Âdem-i şafii yaratmazdan muḳaddem bir şaḥz (8) yarattı kim adına Şaḥratü'n-nār dirler. Anuñ şekli şöyle idi kim başı âdem (9) başı gibi ve iki eli âdem eli gibi ve iki ayağı âdem ayağı gibi, ammā başundan (10) ayağına deĝin âdem yüzi gibi. Elinde ve ayağında ve karnında ve başında (11) fi'l-cümle dört biñ yüzi var ve her yüzinde âdem gibi gözi ve kaşı (12) ve burnı ve ağızı var idi. Hāk ta'ālā anı od ile hevādan ḥalk itmiş (13) idi. Şu ile ḥāk aña karışmamışdı. Hāk ta'ālā aña tokuz yüz biñ (14) yıl 'ömr virdi. Bu Şaḥratü'n-nār Allāhu ta'ālāya münācāt idüp eyitdi kim: (15) "İlāhi ve Mevlāyi! Bu 'abdünü yalnız yaratduñ, baña bir mūnis ve yoldaş yokdur (16) kim anuñla üns tutam." Hāk ta'ālā du'āsın kabül idüp ol münācātı[n] (17) nefsinden bir nūr zāḥir olup bir dişi Şaḥratü'n-nār ḥalk

147 55 Raḥmān14-15: "Allah insanı, pişmiş çamura benzeyen bir balçıktan yarattı. Cinleri öz ateşten yarattı."

148 Bu kelime vr. 3a-1'de tekrarlanmıştır.

149 "Ey tandır ve hamam sahibi!"

olundu. (18) Ve bunlara âdem nefsi gibi nefs virilüp cimâ' eylediler. Dişisi hâmile (19) olup bir müddetten sonra dört biñ oğlan toğurdu. Tokuz yüz (20) biñ yıl içinde Şahra mücâma'ât kim itti, nesli üredi ve Şahranuñ (21) nesli dünyâ yüzünü tutdı. Ve Şahra fenâya vardı, hâk ü bād oldu (22) üstâd kavlince; çünkim Şahra fânî oldu ve evlâdları çoğaldı, dünyâ (23) doldı, fesâda başladılar, tesbîh ü tehlili unuttılar. Heft zemîn inledi. **3b-(1)** Allâhu ta'âlâ hazretine üzerinden ref'in ricâ eyledi. Hâk sübhânehu ve ta'âlâ hazretleri (2) dahı yedinci semânuñ meleklerine emr eyledi ki Şahra kavmiyle cenk idüp helâk (3) ideler. Pes helâk itmeden 'âciz oldılar, nâliş itdiler. Hâk ta'âlâ hazretleri (4) hameletü'l-'arşdan iki melek gönderdi; birinüñ adı **حول** ve birinüñ adı (5) **قوله** i[d]i. Gelüp bu cinnileri helâk eylediler. Anlardan hemân iki kimesne (6) kaldı. Birisi erkek ve birisi dişî idi. Bu kalan cinniler anlaruñ (7) neslinden olup sonra yine ürediler. Hâk ta'âlâ anlaruñ üzerlerine (8) birer melek-i müvekkel kodı. İnşa'llâhu ta'âlâ yirinde her birin yine zıkr idelüm. (9) Ol Şahratü'n-nâruñ şüreti bu minvâl üzere idi: (Resim)

4a-(1) Der havaşş-ı in cân ki Şahratü'n-nârdur. İmâm Ca'fer-i Şâdık'dan rivâyet olunur ki (2) işbu şüreti başında götüren âdem pâdişâhlar ve begler katında mu'azzez ve mükerrem ola. (3) Ve Sultân Maḥmûd Gaznevî işbu eşkâli başında götürürdi. Dükeli ḥalâyık andan ḥavf (4) idüp emriñe muṭi' ve münkâd olurlar idi.

BÂB-i ŞÂNÎ: On iki burûcî beyân ider.

(5) **Burc-ı evvel Hameldür.** Bu Hamel burcınun şıfatı, mekânı hemân (6) bütün koyına beñzer. **Ebû 'Alî Sînâ** eyidür: Kaşan Kâmer Hamel burcına gelse eyüdü. İşlere (7) başlamak ve begler yüzün görmek ve şikâra gitmek ve yeñi biçmek ve sefere gitmek (8) eyüdü. Ve eşkâli bu şüret üzeredür: (Resim)

(9) **Der beyân-ı burc-ı Şevr:** Şıfatı öküzce beñzer. Kâmer Şevre gelse işler[c] başlamak ve binâ kılmak (10) ve nikâh itmek ve yeñi geymek ve mülk almak ve tavar almak ve ekin ekmek ve da'vet (11) itmek eyüdü. Ve şekli bu şüret üzeredür kim taşvîr olundu: (Resim)

4b-(1) Der beyân-ı burc-ı Cevzâ: Bir koz ağacı şeklindedür. Yemiş yirine iki başlu âdem (2) şekli âdem biter. Göbeginden kırk gün aşılır. Kırk gün tamam olduğda bitdüğü (3) budağdan üzilür. Ol ağacuñ budağı yılın on iki ay[1] seyr idüp (4) yürir, ya'nî civârında gezer. Tâ kim bir nice müddetten sonra Allâhu ta'âlânun emriyle bād-ı (5) ḥazân gibi bir yel eser. Ol iki başlu âdem şıfatlu melek olup yedinci felege gider (6) ve anda tesbîh kıılır. Ve ol ağacuñ bir yaprağı zemîne düşse 'âlemi örterdi. (7) Şıfatı bu minvâl üzeredür: (Resim)

(8) Çünkim Kâmer Cevzâ burcına gele, kitâblara müṭâla'a itmek ve eş'âr okumak ve haber (9) göndermek ve nâme yazmak ve hisâb kitâb itmek ve vekil naşb itmek (10) ve vüzerâ yüzün görmek eyüdü.

Der beyân-ı burc-ı Sereṭân: Üstâd (11) kavlince yatan engece beñzer. Şöle uludur kim yedi deryâyı bir gözine kosalar (12) henüz dolmaya. **Ebû 'Alî Sînâ** eyidür: Çünkim Kâmer Sereṭân burcına gele, (13) istiḥmâm itmek ve yeñi biçüp geymek ve nâme ve resûl göndermek (14) ve şikâr itmek ve şu kuşları avlamak ve şerbet içmek eyüdü. (15) Şıfatı bu minvâl üzeredür: (Resim)

5a-(1) Der beyân-ı burc-ı Esed: Muṭlak aslana beñzer. Anuñ ululuğı yedi kat yirleri (2) ve yedi kat gökleri bir loḳma iderdi. **Kaḳan** Kamer Esed burcına gelse da'vet itmek ve (3) işlere başlamak ve pâdişâh yüzün görmek ve ululara ḥâcet söylemek (4) ve 'ahd ü peymân kılmak ve اءد işlerin işlemek ve düşman üzerine 'azm eylemek (5) ve cenk [ü] cidâl kılmak ve âlet-i ḥarb düzmek ve عدلخون tılsımât yazmak (6) [eyüdü]. Ve şüreti budur: (Resim)

5b-(1) Der beyân-ı Sünbüle: Şıfatı bi-'aynihi âdem gibidür, ammâ elinüñ ve ayaklarınuñ barmakları (2) sünbüle beñzer. Teninde ne kadar kıl varsa ol daḥı sünbüle beñzer. Ve ululuğı (3) bundan bil ki elinde olan orağı dünyâdan büyükdür dirler. Biçin (4) vaḳti olıcak elindeki orağ ile ten[in]de olan sünbülleri biçüp şaçar. **Kaḳan** (5) Kamer Sünbüle burcına gelse te'allüm-i 'ilm ve te'allüm-i ḥatt ve hendese ve 'ilm-i nücüm öğrenmek eyüdü. (6) Ve simâ' itmek ve elḥân-ı âvâza başlamak ve ulular yüzün görmek ve ḥâcet (7) söylemek ve nâme yazmak ve ğâret itmek ve nakş ve taşvîr kılmak ve da'vet itmek ve yeñi esbâb geymek a'lâdur. Taşvîri budur: (Resim)

(9) **Der beyân-ı burc-ı Mizân:** Şıfatı bi-'aynihi mizâna beñzer. Kefesine yedi kat yirleri (10) ḳosañ dolmaz. **Kaḳan** Kamer Mizân burcına gelse sefere hareket itmek eyüdü. (11) Ve yeñi geymek ve nâme yazmak ve resûl göndermek ve ḥâtûnlar ile 'işret (12) itmek ve oğlan mektebe virmek ve düğün itmek ve şâdile tûrâb (13) itmek [eyüdü], ammâ yaramazdur cenk itmek ve nesne şatun almak. Taşvîri budur: (Resim)

6a-(1) Der beyân-ı burc-ı 'Akreb: Şıfatı 'akrebe beñzer. Bir gözine dünyâ şıgardı, ululuğı (2) ol ḳadardur. **Kaḳan** Kamer 'Akreb burcına gele, oğlan mektebe virmek ve ta'lim-i 'ilm itmek (3) ve ḥatt yazmak ve 'ilm-i hendese ve nücüm öğrenmek ve cimâ' itmek ve elḥân-ı âvâz (4) diñlemek ve ulular yüzün görmek ve 'imâret kılmak [eyüdü], ammâ ḥammâma girmek yaramazdur. (Resim)

6b-(1) Der beyân-ı burc-ı Kavs: Şıfatı, âdem başı gibi başı ve at gibi gövdesi ve ejder (2) gibi kıyruğı vardır. Gâh gâh âdemine ḥamle kıılır. Âdemi daḥı ok ile urur, (3) yine ḥamle kıılır. Bu minvâl üzere kıyâmete dek cenk ider. **Ebû 'Alî Sînâ** eyidür: (4) Kamer ḳaḳan Kavs burcına gelse dârûlar içmek ve ḥammâma girmek eyüdü. Ve toğan (5) şikârına gitmek ve düşmana ḳaşd itmek ve kimyâ düzmek ve cimâ' itmek ve binâ (6) ve 'imâret kılmak ve düşmana nâme yazmak eyüdü. Şekli budur: (Resim)

(7) **Der beyân-ı burc-ı Cedy:** Şıfatı şol keçiye beñzer ki aña اء keçisi dirler. (8) Ululuḳda 'azameti şol deñlüdür kim Ḳâf tağlarıñ iki boynuzu (9) arasına ḳosañ bir şahrâda bir tabaḳ ḳonılmış gibidür dirler. (10) **Yoḥannâsî Ḥakîm** eyidür: **Kaḳan** kim Kamer Cedy burcına gelse meşâyih-i 'izâm (11) yüzün görmek ve 'imâret eylemek ve sefere hareket eylemek ve şayd [u] (12) şikâra gitmek ve ata süvâr olmak ve nâme yazmak ve resûl göndermek (13) ve ulular yüzün görmek ve ululara sözünü söylemek eyüdü. **7a** (Resim)

(1) **Der beyân-ı burc-ı Delv:** Şıfatı bir 'azîm çâhdur kim ol çâhuñ içi âb-ı zulâl (2) ile toludur. Ve üzerinde bir maḳara ile bir ḳova var ve ol ḳova urğan (3) ile aşılıdır. Ḳovası kim ḳaḳan şu çıkarsa baḥr-ı muḥîṭ anuñ ḳatında (4) ḳatre olmaya. Ve ol kıyunuñ ağızı yedi kat

göklerden büyüktür. (5) **Kaçan Kamer** Delve gelse bostân ekmek ve zirâ'at ve 'işret itmek eyüdür. (Resim)

7b-(1) Der beyân-ı burc-ı Hût: Sıfatı balık şüretindedür, ammâ şol kadar büyükdür ki (2) yedi kat gökleri bir pulunuñ üzerine kosalar ba'zı yiri boş (3) kalurdi. **Kaçan Kamer Hût** burcına gelse dârûlar içmek ve hammâma girmek ve 'ulemâ (4) ve meşâyih yüzün görmek ve nâr-ı necât yazmak ve begler katına varup hâcet (5) taleb kılmak ve 'ibâdet idüp Hâk ta'âlâya münâcât itmek ve zirâ'at (6) eylemek ve aḥbâb da'vet itmek a'lâdur. Ve şüreti budur: (Resim)

(7) **Der beyân-ı 'ulviyyât:** Nazar bunda bir nice emredür. **Evvel** eflâkûn ḥaḳîkatinde (8) ve şekillerinde ve vazı'larında ve hareketlerindedür. Bi-tarîki'l-icmâl **bilgil ki** ḥükemâ (9) dirler ki felek bir cism-i basit kerîdür ki müstemildür vasaṭı, müteḥarrikdür anuñ üzerine. (10) Ve ne hafîfdür ve ne şaḳîldür ve ne ḥârdur ve ne bâriddür ve ne ruṭâbdur ve ne yâbisdür (11) ve ne yırtılmağa ve ne bitişmeğe kâbil degüldür. Ve ḥükemânûn bunlardan her birine delilleri (12) va[r]dur. Kütüb-i ḥikmetde getürmişler. Bizim kitâbımız anuñ şadedinde degüldür. Ve eflâk (13) kerilerdür, ba'zısı ba'zını muḥîtlerdür. Ve cümlesinden bir kerî ḥâşıl olur ki (14) aña 'âlem dirler. Ve cümle-i eflâkden 'anâşıra akrabi felek-i Kâmerdür, andan sonra **8a-(1)** felek-i 'Uṭâridür, andan sonra felek-i Zühredür, andan sonra felek-i Şemsdür, (2) andan felek-i Mirriḥdür, andan felek-i Müşterîdür, andan felek-i Zuḥâldür. Ve her felegüñ (3) bir mekânı vardır. Anda hareket ider ve ol mekândan hareket itmez ve hareketden (4) yorılmaz. Ve felegüñ serî' olanınuñ sür'atini bir nesneye nisbet itmek olmaz. (5) Âdem bildügi hareketlerden bir gayetdedür ki 'ilm-i hendesede şâbit olmuştur. (6) At gâyet sür'at ile segirtse ayağın kaldırıp girü yire koyıncaya dek (7) felek-i a'zam biñ fersah miḳdârı kat'-i menâzil ider. Ve eflâkden ba'zınuñ (8) hareketi maşriḳdan mağribedür felek-i a'zam gibi. Ve ba'zınuñ hareketi mağribden (9) maşriḳadur felek-i şevâbit ve eflâk-i seyyârât gibi. Ve ba'zınuñ hareketi bize (10) nisbet dolâbî ve ba'zınuñ raḥâvî ve ba'zınuñ ḥamâ'ilidür. Ve ba'zı felek (11) **müstemildür** vasaṭı. Ve anuñ merkezi merkez-i 'âlemdür, toḳuz eflâk böyledür. (12) Ve ba'zınuñ merkezi merkez-i 'âlem degüldür ḥâricü'l-merkez felekler gibi. Ve ba'zı müstemil (13) degüldür vasaṭı eflâk-i tedâvîr gibi. Ve bunlaruñ her birisi şerḥ ü beyân (14) olınsa gerek inşâ'allâhu ta'âlâ. Çün bildüñ ki yedi felekler kevâkib-i seb'a-i (15) seyyârenüñ felekleridür. Ve bir felek daḳı felek-i şevâbitdür. **Bilgil ki** şevâbit (16) şol seyyâre olmayup miḥ gibi miḥlanmış yıldızlardur ki anuñ a'dâduñ (17) Allâhu ta'âlâ bilür. Ve bir felek ki cemî'-i eflâke müstemildür, aña felekü'l-eflâk dirler. (18) Ve anda hiç yıldız yokdur. Anuñçün aña felek-i atlas dirler. 'Arş-ı 'aẓîmdür. (19) **Nazar-ı evvel ki** felek-i Kâmerde idi, anda bir kaç faşl vardır.

Faşl-ı evvel ki felek-i (20) Kâmerdedür. Bilgil ki Kâmerüñ iki saṭḥı vardır; saṭḥ-ı a'lâsı ki aña muḥaddeb dirler, (21) felek-i 'Uṭâridüñ iç yanına mümâs ve muttasıldur, ve saṭḥ-ı esfeli ki aña muḳa'ar (22) dirler, kürre-i nârûñ muḥaddebine mümâsdur. Ve felek-i Kâmerüñ merkezi 'âlemüñ merkezidür. (23) Ve Kâmerüñ bir devri yigirmi sekiz günde tamam olur. Ve ol devr ki aña maḥşûşdur, **8b-(1)** mağribden maşriḳadur. Ve felek-i tedvîri on dört günde bir devr ider. (2) Devr-i evvelinde ayuñ münevver olan yüzi arz cânibine olur ve devr-i şânide (3) muzlim olan yüzi arz cânibine olur. Ve Kâmerüñ felek-i küllisi dört kısma (4) münḳasim

olur; üçü müstemildür vasaatı, biri küçücekdür müstemil degüldür (5) vasaatı. Felek-i evveline cevzehr dirler ki ol mümâsdur felek-i 'Uṭāride. Felek-i (6) şānisi mümâsdur felek-i cevzehre. Felek-i şālişi hāric-i merkezdir. Ammā küçücek (7) olan felegi ki felek-i hāricü'l-merkezün tahtındadır, aña felek-i tedvīr dirler, (8) ve Kāmer anda merküzdür ve hareket-i Kāmer anuñ hareketi ile olur.

Faṣl-ı şānī ki cirm-i (9) Kāmerdedür. Bilgil ki bir kevkebdür ki anuñ mekânı felek-i esfeldür. Ve anuñ (10) cirmi muḫlimdür, ammā Şemsden nūr kabūl ider eşkāl-i muhtelif ile Şemsden (11) bu'dı sebebi ile. Ve cümle-i felegi bir ayda kaṭ' ider. Ve Kāmer cümle-i yıldızların (12) küçücegidür. Aşağı felekde olup bize akreb olduğıün büyük görünür. (13) Ve Kāmer cemī'-i kevākibden esra'dur, anuñçün aña peyk-i felek dirler. Ve Kāmerün (14) cirmi yirün otuz toḫuz cüz'inden bir cüz' ve bir rub' cüz'dür. Ve Kāmerün (15) dā'iresi dört yüz elli iki mildür. Ve dā'iresinün kutrı yüz kırk dört (16) mildür. **V'allāhu a'lem felek-i dā'ire-i Kāmerdür:** (Şekil)

(17) **Faṣl-ı şāliṣ havāṣṣ-ı Kāmerdür.** 9a-(1) Bilgil ki Kāmerün te'sīrātı ruṭūbet sebebi iledür, nitekim Şemsün te'sīrātı harāret (2) sebebi iledür. İmdi çün Kāmer āfākdan bir ufḫda olsa deñiz anda meddini (3) ziyāde ider Kāmerün seyrine muvāfiḫ. Çün Kāmer ol mevzi'ün vasaat-ı semāsına (4) vara, ol zemānda gāyet medd olur. Çün Kāmer vasaat-ı semādan münhaṭṭ olup (5) aşağı inmekde ola, cezr ya'nī şu eksilmekde olur. Tā aña dek ki Kāmer ol mekānuñ (6) maḡribine irişür, ol zemānda gāyet cezr olur. Çün Kāmer ol mekānuñ maḡribinden (7) zā'il ola, girü medd zāhir olur. Ol vakt ki Kāmer ve medd arzā ire, ol vakt (8) gāyet medd olur. Ve çün Kāmer ve medd arzdan zā'il ola, gāyet cezr olur. Ve eger (9) girü medde şürü' ide tā aña dek ki Kāmer ufḫ-ı şarkīye ire, ol mevzi'de girü gāyet (10) medd olur. Ve her gicede ve gündüzde ol mekānda iki medd ve iki cezr olur. **Ve havāṣṣ-ı** (11) Kāmerdendür ki hayvānātuñ bedenleri Kāmer ziyāde olduğı vaḫitte aḫvā olup nemü (12) gālib olur. Ve ādemünñ bedeninde daḫı aḫlāt-ı zāhire meyl ider ve tamarları (13) çendān mümteli olmaz. Ve bu umūr tıbb ehline zāhirdür. **Ve havāṣṣ-ı** Kāmerdendür ki eṭıbbā (14) dimişlerdür ki her hasta ki ayuñ nişf-ı evvelinde marīz ola, anuñ ṭabī'atı (15) def'-i marāzda aḫder olur nişf-ı şānide hasta olandan. Zīrā nişf-ı (16) evvelde Kāmerün nūrı ziyāde olmaḫdadur. Pes ṭabī'ata kuvvet virür. **Ve havāṣṣ-ı** (17) Kāmerdendür ki Kāmerün nūrı ziyāde oluḫça hayvānātuñ bedeninde kıl tızcek (18) yiyünüp ziyāde olur, ve memelerinde südleri daḫı ziyāde olur. Ve yımırta (19) ağı daḫı böyledür. Ve ay aydınında eşyā tızcek fāsıd olur ruṭūbeti (20) sebebi ile. Ve çün ādem ay aydınında çok otursa ruṭūbet ziyāde (21) olup uyḫu gālebe ider, ve kāhillik ziyāde olur, ve a'zā **كوشركام** (22) ve şūdā' hāsıl olur. Ve eti bir gice ay aydınında ḫosañ ṭa'āmı bozılır. (23) Ve daḫı ay evvelinde balıklar ziyāde olup semüz olur. Ve nişf-ı evvelinde 9b-(1) ḫaṣarāt-ı arz, yılan ve çıyan ve böcekler yirden taşra çok çıkarlar ve muḫkem (2) şoḫarlar ve zehirlerinin te'sīri ziyāde olur. **Ve havāṣṣ-ı** Kāmerdendür ki ağaçları (3) ayuñ nişf-ı evvelinde dikseler dutar ve yimiş çok olur. Ve çiçek açup (4) yimiş dutmaḫ ayuñ nūrı ziyāde olduğı zemānda olsa eyü olur. Ve eger (5) ol zemānda ayuñ nūrı eksilmede ola yā vasaat-ı semādan zāyil olduğı (6) vaḫitte ola, cyü olmayup yimiş az olur. Ve otlar ve yimişler ay bedr (7) olinca[ya] dek büyümesi ziyāde olur. Maḫāḫa varınca büyümesi eksilür. Ve bu ehl-i (8)

bostāniler katında zāhirdür. Huşûşâ şeftālū ve susam ve kavun ve karpuz (9) ve hıyār ve kabak ay aydınında büyüdüğü izhārdur. Ve nūr-ı Kāmer yimişler üzerine vāqı' (10) ola, reng ü elvānı kâbiliyyetine göre virür kızıl ve yeşil ve şaru ve bunlardan (11) ğayrı. Ayuñ nişf-ı evvelinde olan rengi ahîrinde olan renginden ahsen (12) olur. **Ve havāşş-ı Kāmerdendür** ki nişf-ı evvelinde zāhir olan ma'deniyyāt cevheri (13) nişf-ı ahîrinde zāhir olandan ziyāde olur. Ehl-i ma'den katında bu dağı (14) zāhirdür. Ve Kāmere 'avāmü'n-nās ve kâzibler ve ğammāzlar ve hāşūdlar mensūbdur. (15) **Şüret-i Kāmer budur:** (Şekil)

10a-(1) Der beyān-ı ahvāl-i 'Uṭārid: Bilgil ki felek-i 'Uṭāridüñ merkezi merkez-i 'ālemdür. (2) Anuñ muḥaddebi ya'nî saḥ-ı a'lāsı felek-i Zührenüñ muḳa''aruna mümāsdur. Ve muḳa''arı (3) ya'nî saḥ-ı ednāsı felek-i Kāmerüñ muḥaddebine mümāsdur. Ve ol devr ki aña maḥşûşdur, (4) mağribden maşrıkadur. Ve bu dağı bir yılda devrin tamam ider. Ve 'Uṭāridüñ (5) bir felegi dağı vardur, hāricü'l-merkezdür. Ve aña felek-i tedvîr dirler. Ve ol (6) felek-i tedvîrden bir felek-i hāricü'l-merkez dağı münfaşıl olur, aña (7) hāricü'l-merkez-i şānî dirler. Ve 'Uṭārid felek-i tedvîr-i merkezdür. Pcs lâzım (8) olur ki felek-i 'Uṭāridüñ iki evci ola biri felek-i küllide ve biri (9) felek-i tedvîrde. Ve iki hāzizi ola bunlarda. Ve felek-i 'Uṭāridüñ (10) şıḥanı üçyüz biñ sekiz yüz seksen biñ dört yüz seksen mildür. (11) Ve anuñ cirmi cirm-i arzuñ yigirmi iki cüz'ünden bir cüz'dür. Ve cirminüñ (12) dāi'resi iki yüz seksen altı fersahdur. Ve kütüri iki yüz yetmiş üç (13) mildür. Ve her bir burcda yigirmi yedi gün eglenür. Ve anuñ rücû'ı (14) ve istikāmeti çokdur. Ve muttaşıl Şems etrāfında dolanur, ayrılmaz. (15) **Dāi're-i felek-i 'Uṭāridür:** (Şekil)

10b-(1) Ve bilgil ki 'Uṭārid bir kevkeb-i muḥtelifdür ki müneccimler buña münāfık dirler. Zîrâ (2) sa'd yıldız ile sa'd ve naḥs yıldız ile naḥsdur. Bir elinde kalem tutup (3) yazı yazup Kāmere 'arz ider. Ve 'Uṭāride ehl-i divān ve kâtibler ve muḥaşşillar (4) ve bâzergānlar ve mu'allimler ve 'ameldārlar mensūbdur. **Şüret-i 'Uṭārid budur:** (Resim)

(5) **Der beyān-ı ahvāl-i Zühre:** Bilgil ki felek-i Zühre maḥdüddür iki ḥadd ile ki (6) anuñ merkezi merkez-i 'ālemdür. Ve ḥadd-i a'lāsı mümāsdur felek-i Şemsüñ muḳa''arına. (7) Ve ḥadd-i ednāsı mümāsdur felek-i 'Uṭāridüñ muḥaddebine. Ve aña maḥşûş olan (8) devr mağribden maşrıkadur. Ve bir yılda devrin tamam ider felek-i Şems devri (9) gibi. İllâ bu kadar vardur ki Zührenüñ felek-i tedvîri anı seyr ider. Messi (10) seyr-i Āfitābuñ muḥālifidür. Vaḳtâ ki müstakim ola, Zühre önine düşer. (11) Vaḳtâ rāci' ola, Zühre girüye düşer. Felek-i Zühre felek-i Kāmere ve felek-i Şemse (12) müşābihdür. Ve eger felek-i Şemsüñ tedvîri olaydı hiç fark olunmazdı. (13) Ve felek-i Zührenüñ cirmi üç yüz biñ yedi yüz toḳsan beş mildür. **11a-(1) Ve cirm-i Zühre cirm-i arzuñ otuz dört cüz'inden bir cüz'dür.** Ve anuñ (2) kütüri dört yüz kırk toḳuz mil dağı südüs mildür. Ve her burcda (3) otuz yedi gün eglenür. Ve bu bir kevkeb-i sa'd[d]ür ki müneccimler buña sa'd-ı aşğar (4) dirler. Anuñçün sa'd-ı aşğar dirler ki Müşteriden eksikdür sa'd olmakda. (5) **Şüret-i felek-i Zühredür:** (Şekil)

(6) **Der beyān-ı ahvāl-i kevkeb-i Zühre:** Buña nazar ferāḥ ve sürür virür. Eger bir kimesnede (7) şūriş-i 'ışk olsa Zühreye nazar ile ḥıffet ḥāsıl olur. Ve maḥabbet ve ülfet (8) ve cimā' aña müte'allikdür. Ve Zühr[e] ḥasnetü'l-hāl olduğı vaḳt bir 'avrete nikāh (9) olınsa

beynlerinde ziyâde mahabbet ola. Ve bu kevkebe sâzende-i felek dirler. Hâdimlar (10) ve hâtûnlar ve ehl-i 'işret ve erbâb-ı hevâ bu kevkebe mensûbdur. **Şûret-i Zühre: (Resim)**

11b-(1) Der beyân-ı ahvâl-i Şems: Felek-i Şems mahdûddur iki saṭṭ-ı mütevâzi kerî (2) ile ki merkezi merkez-i 'âlemdür. Saṭṭ-ı a'lâsı mûmâsdur felek-i Mirriḥüñ muḳa'arına. (3) Ve saṭṭ-ı ednâsı mûmâsdur felek-i Zührenüñ muḥaddebine. Ve aña maḥşûş olan (4) devr mağribden maşriḳadur. Üç yüz altmış altı ve rub' günde devrini tamam (5) ider. Ve andan bir felek münfaşıl olur ki müştemildür vasatı. Ve anuñ merkezi (6) ḥâricdür merkez-i 'âlemden. Ve felek-i Şems kendüden aşâğa kevkebleriñ eflâki (7) gibidür. İllâ bu kadar vardur ki cirm-i Şems felek-i tedvîr meşâbesindedür ki (8) Şemsüñ felek-i tedvîri yokdur. Haḳ celle ve 'alâ ḡâyet luṭfından Şems (9) içün felek-i tedvîr ḥalk itmemiş. Ve eger Şemsüñ felek-i tedvîri olaydı (10) çünki râci' olurdu. Şayfda ḥarâret mütezâ'if ve şitâda burûdet (11) müştedd olup her biri altı ay mümtedd oldukda ḥayvânât ve nebâtât (12) helâk olurlar idi. Ve felek-i Şemsüñ şihânı ya'nî saṭṭ-ı a'lâsından saṭṭ-ı (13) esfeline dek mesâfe üç yüz elli beş biñ yetmiş dört mildür. Ve cirm-i (14) Şems yüz altmış altı cirm-i arz ḳadardur. Ve cirminüñ ḳutrı kırk bir biñ (15) ṭoḳuz yüz ṭoḳsan sekiz mildür. Ve daḥı Şems cümle-i kevâkibüñ ekberidür (16) nûrda. Ve anuñ mekânı felek-i râbi'dür. Ve mûneccimler dirler ki Şems yıldızlarıñ (17) pâdişâhidur ve Ḳamer veziridür ve 'Uṭârid kâtibi ve Mirriḥ şâhib-ceyşi (18) ve Müşteri ḳâdısı ve Zuḥal ḥazinedârı ve Zühre câriyesi ve eflâk (19) iklimler ve burûclar şehirler ve dereceler ḳaryeler ve daḳîkalar ḳaryeler gibidür. (20) Ve bu teşbih teşbih-i melihdür. Ve sebebi kûsûf-ı Ḳamer Şemse ḥâyil olmaḳdur (21) bizim ile Şems ortasında. Şu'â'-i maḥrûṭi evvel cirm-i Ḳamere irer, pes nûr-ı Şemsüñ ru'yetine ḥâyil olur. Lâkin miḳdâr-ı kûsûf muḥtelif olur evzâ'-ı (23) mesâkin ihtilâfiyle manẓar sebebi ile. Gâḥ olur ba'zı vilâyetde kûsûf olur, **12a-(1)** ba'zı vilâyetde vâḳi' olmaz. Ol vilâyet ehline nâzar ḥaylûlet-i Ḳamer (2) olmaduḡı celdendür. Ehl-i hey'et ḳatlarında müşâhiddür. Temme. (3) **Dâire-i Felek-i Şemsdür:** (Şekil)

(4) **Havâşş-ı Şems:** Bilgil ki Şemsüñ te'sîrâtı 'ulviyyâtta ve suflıyyâtta zâhirdür. (5) Ammâ 'ulviyyâtta te'sîri budur ki kemâl-i nûr ile cemî'-i yıldızları nâ-bedîd ider (6) ve Ḳamere nûr virür. Ammâ suflıyyâtta te'sîri baḥrde ve berde ve cemâd-ı ḥayvânda (7) olur. Baḥrde te'sîrinüñ eşeri budur ki Şemsüñ ḥarâreti ile deryâlardan (8) buḥâr ḳalkar ki ol buḥâr mürekkebdür eczâ-i nâriyye ve eczâ-i mâ'ıyyeden. Pes (9) eczâ-i nâriyye kendü merkezine ḳaşd ider. Çün hevâ nâra irer, mütekâşif (10) olup seḥâb ḥâdiş olur. Ve andan yağmur peydâ olup Haḳ ta'âlâ (11) diledüḡi yirlere nâzil olur. Ḥayât-ı bilâda ve 'ibâda sebep olur. (12) Ve andan ırmaḳlar ve eşmeler zâhir olup meyveler ve ekinlere bâ'ış olur. (13) Nitekim Haḳ ta'âlâ buyurur: "*Ve hüve'llezî yursilu'r-riyâḥa buşran beyne yedeyhi raḥmetihi* (14) *ḥattâ izâ aḳallet saḥâben şikâlen suḳnâhu li-beledin meyyitin fe-enzelnâ bihi'l-mâ'e* (15) *fe-aḥreznâ bihi min külli's-şemerât.*"¹⁵⁰ Ve yirde ve cemâdda te'sîrât ve ḥavâşş **12b-(1)** Şemsdendür. Ehl-i ma'âdin zîrâ çün eczâ-i âb eczâ-i arzıyye ile muḥallaṭ ola, (2) bâṭın-ı arzda 'uşârât zâhir olur

150 7 A'râf 57'den iktibas: "Rüzgârları rahmetinin önünde müjde olarak gönderen O'dur. Sonunda onlar (o rüzgârlar), ağır bulutları yüklenince onu ölü bir meimlekete sevkederiz. Orada suyu indirir ve onunla türlü türlü meyveler çıkarırız."

ve harâret-i Şems aña nuşh virür. Ve andan (3) ecsâm-ı ma'deniyye mütevellid olur her mevzi'üñ isti'dâdı hasbince altun (4) ve gümüş ve sâ'ir pütude erimege kâdir olanlar filizzât-ı gîti ve yâkût ve zeberced (5) ve bunlardan gayriler jive ve kibrît ve zırnıh gibi. Ve bunlar gayriler dağı (6) te'sîrât-ı Şemsdendir. Ve dağı otlar ve ekinler ve ağaçlar, zîrâ nebâtâtüñ cümlesi (7) harâret-i Şems ile biter. Ve her mekân ki anda harâret-i Şems olmaya, anda nesne (8) bitmez. Ve eger dilerseñ ki nebâtâtda te'sîrât-ı Şemsi bilesin, nazar kıl hareket-i (9) yevmiye hasbi ile nilüfere ve hatmiye ve kene otına ki evvel-i nehârda çün (10) Şems irtifâ'da ola, nice kuvvetlenür ve bülend olur. Ve çün Şems hadd-i (11) zevâla irişe, bunlarda şolmak eşeri zâhir olur. Ve hayvânda te'sîrât (12) ve havâşş-ı Şemsden kuvvet kılup ki çün şubh zâhir ola, âbdân-ı hayvânâtda (13) kuvvet ve neşât peydâ olur. Şems tulû' idüp mürtefi' olduğça (14) ol kuvvet ziyâde olur. Tâ ol vakte dek ki vasat-ı semâya varur, (15) andan soñra kuvvet ve neşât za'if olur. Şems gurûba qarib olincaya dek (16) za'af ziyâde olur. Kaçan Şems gurûb ide, hayvânâ[t] meskenine rücû' (17) idüp dağı za'ifü'l-ğalb olup nevme teveccüh iderler. Ve dağı havâşş-ı (18) garibesindendir ki şol kavm ki semt-i re'slerinde Şems ola, anlaruñ yüzleri (19) ince ve levnleri siyah ve bedenleri za'if ve hulkları yırtıcılar gibi olur, (20) ve bunlar bilâd-i Sûdân halkıdır. Ve ol kavm ki Şems anlaruñ semt-i re'sinden (21) ba'id ola, anlaruñ yüzleri yaşşı ve levnleri ak ve bedenleri galiz ve hulkları (22) behâyim hulki gibi olur hâim oldukları için ve bunlar bilâd-i Rus ve Şakâlibe (23) halkıdır. Ve dağı havâşş-ı Şemsdendir ekinleri şar[ar]lmaq ve yimişleri gövertmek. 13a-(1) Ve berâhime zu'm eylediler ki evc-i Şems her bir bureda üç biñ yıl eglenür. (2) Eyle olsa cümle-i felegi otuz biñ yılda tamam devr ider. Ve şöyle dirler ki (3) çün Şems burûc-ı cenûbiye irse hey'ât-ı zemin mütebeddil olup âbâdân (4) harâb ve harâb âbâdân olur ve cenûb şimâl ve şimâl cenûb olur (5) ve deñizler kuru ve kurular deñiz olur, *va'llâhu a'lemu bi-şıhhati zâlike*¹⁵¹. Eger vâkı' (6) olursa haşşa-i 'acib ve te'sîr-i garîbdür. Ve bizim i'tikâdımızda Hâk ta'âlâ (7) kelâm-ı mecîdinde buyurduğınadır: "*Yevme tubeddelu'l-arzu gayre'l-arzi ve's-semâvâtu* (8) *ve berezû'llâhi'l-vâhidi'l-ğahhâr.*"¹⁵² Hükemânüñ kavli şahîh olduğu taķdırce bi-irâdeti'llâhdur. (9) **Şûret-i Şemsdür:** (Resim)

(10) **Der beyân-ı ahvâl-i Mirrih:** Bilgil ki felek-i Mirrih dağı iki saţ ile maḥdûddur. (11) Ve anuñ merkezi merkez-i 'âlemdür. Saţ-ı a'lâsı felek-i Müşteriye mümâsdur ve saţ-ı (12) ednâsı felek-i Şemse mümâsdur. Ve devri mağribden maşrıqadır. Ve bir yıl (13) iki ay ve yigirmi iki günde devrin tamam ider. Ve felek-i Mirrih vaţ'da felek-i (14) Kamere ve felek-i Zühreye müşâbihdür. Ammâ anlardan ekberdür ki kalınlığı yigirmi biñ kez (15) biñ ve üç yüz biñ toķuz yüz toķsan sekiz mildür. Ve felegi işbu 13b-(1) meḥekkde taşvîr olındı: (Şekil)

(2) Bilgil ki Mirrih bir kevkeb-i naḥsdur ki buña müneccimler naḥs-ı asgar dirler. Zîrâ nuḥûsetde (3) Zuḥalden eksükdür. Ve anı vaşf iderler ḳahr u ḡalebe ile. Ve cellâd-ı felek tesmiye (4) olunur. Ve yol kesiciler ve fesâd işleyenlere mensûbdur. Ve cirmi bir buçuk cirmi-

151 "Allah bunun doğru olduğunu en iyi bilendir."

152 14 İbrahim 48: "Yer başka bir yer, gökler de (başka gökler) haline getirildiği, (insanlar) bir ve gücüne karşı durulamaz olan Allah'ın huzuruna çıktıkları gün (Allah bütün zalimlerin cezasını verecektir)."

arż (5) miqdārıdır. Ve ıtırı tokuz yüz biñ sekiz yüz otuz beş mildür. Ve şüreti (6) bu şekli üzeredür: (Resim)

14a-(1) Der beyân-ı ahvâl-i Müşteri: Bilgil ki felek-i Müşterinün dağı iki sağı vardır. Sağı (2) a'lâsı felek-i Zuhal mümâsdur ve sağı ednâsı felek-i Mirrihe mümâsdur. Ve anuñ (3) merkezi merkez-i 'âlemdür. Ve devri mağribden maşriqadur. Ve devrini on beş yıl (4) ve iki ay ve on beş günde tamam ider. Ve bir kavle on bir yıl ve on ay (5) ve on beş günde tamam ider. Ve felek-i Müşteri felek-i Mirrih ve felek-i Zühre (6) gibidür. Ve cirminün şıhanı yigirmi biñ kez biñ ve üç yüz otuz iki biñ (7) ve dört yüz otuz iki mildür. Ve bir kavle biñ kez biñ ve üç yüz otuz (8) iki biñ mildür. Ve şüret-i felegi budur: (Şekil)

(9) Müneccimler buña sa'd-ı ekber dirler. 'Ulemâ-i 'izâm ve vüzerâ-i kirâm buña mensûbdur. Ve cirmi (10) seksen dört dağı şülüş ve rub'-ı arz kadardur. Ve ıtırı dört dağı rub' (11) ve südüs ıtır cirm-i arz miqdārıdır. Ve şüreti bu tasvîr üzeredür: (Resim)

14b-(1) Der beyân-ı ahvâl-i Zuhal: Bilgil ki felek-i Zuhal için dağı iki hadd vardır. Sağı (2) a'lâsı felek-i şevâbite mümâsdur ve sağı ednâsı felek-i Müşteriye mümâsdur. Ve devri (3) mağribden maşriqadur. Ve devrini yigirmi tokuz yıl ve beş ay ve üç günde tamam ider. (4) Ve cirminün şıhanı yigirmi bir biñ kez biñ ve altı yüz otuz altı biñ ve altı yüz mildür. (5) Ve feleginün şüreti budur: (Şekil)

(6) Bilgil ki Zuhal bir naşs kevkebdür. Müneccimler buña naşs-ı ekber dirler. Ve harâblığı ve helâki (7) ve fesâdı ve havfi ve hüznî aña isnâd iderler. Ve buña türkler ve 'avânlar mensûbdur. (8) Ve cirm-i Zuhal seksen bir cirm-i arz miqdārıdır. Ve ıtırı kırk dağı şülüşân ıtır-ı (9) arz miqdārıdır. Ve dirler ki Zuhal nazar itmek kasâvet-i kalb virür nitekim (10) Zühreye nazar sürür virür. Ve her bir burûcda iki yıl durur. Ve şüreti (11) işbu şekli üzere mahlûkdur: (Resim)

15a-(1) Faşl-ı der beyân-ı hareket-i eflâk ki rücû'-ı kevâkibde ve anların istikâmetindedür. (2) Bilgil ki kevâkibün rücû'ı ve istikâmeti felek-i tedvire nisbetdür. Şol vakt ki (3) felek-i tedvirün hareketi aña hâvî olan felegün hareketine muvâfık ola, hareket-i (4) kevâkib ziyâde olur. Zîrâ iki hareketün ictimâ'ı olur; biri felek-i hâvî (5) hareketi ve biri felek-i tedvir hareketi. Bu hâlde müstaķim olur. Ve ibtidâ-i istikâmet (6) felek-i tedvir-i a'lâsından olur. Ve şol vakt ki felek-i tedvirün hareketi (7) aña olan felegün hareketine muhâlif ola, mādâm ki hareket-i felek-i tedvir aķall ola, (8) felek-i hâvî hareketinden müstaķim görünür. İllâ bu kadar vardır ki ol hâletde (9) anuñ seyri eksikrek olur. Ve çün anuñ hareketi felek-i hâvî (10) hareketinden ziyâde ola, râci' olur. Zîrâ hareket-i felek-i hâvî egerçe (11) felek-i tedviri döndürür. Lâkin felek-i tedvir iki cüz' hareket ider (12) öyleye bir cüz' bir cüz'e muķâbil olup bir cüz' ziyâde ıalur öyleye (13) râci' görünür. Çün bildün ki yedi felegün her birinden seb'a-i seyyâreden (14) biri vardır.

Şimden girü sekizinci felegi beyân idelüm ki aña felek-i (15) şevâbit dirler. **Bilgil ki** felek-i şevâbit için dağı iki sağı vardır. Sağı (16) a'lâsı felek-i a'zama mümâsdur ve sağı ednâsı felek-i Zuhal mümâsdur. Ve anuñ (17) merkezi merkez-i 'âlemdür. Ve devr-i hâşşî mağribden maşriqadur. Ve her yüz yılda bir dakîka (18) kaç' ider ve otuz altı biñ yılda devrin

tamam ider¹⁵³. Ve bu felegüñ kûtbı (19) kûtb-ı dâire-i burûcdur. Tafsîli gelse gerekdür. Ve cümle kevâkib-i şâbite bu felekde (20) merkûzdur. Anuñçün kevâkib-i şâbitenüñ seyrleri muhtelif degüldür. Felek-i (21) şevâbitüñ şihâmı otuz dört biñ kez biñ ve yedi yüz kırk dört mildür. (22) Ve cirm-i a'zam-ı şevâbit-i kevâkib toğsan dört kerre ve hums cirm-i arz kadardur. (23) Ve cirm-i aşgar-ı kevâkib-i şâbite on sekiz kerre cirm-i arz kadardur. Ve kûtr-ı felek-i **15b**-(1) kevâkib-i şâbite ki miñver-i felekü'l-burûcdur, yüz elli bir biñ kez biñ ve beş yüz otuz (2) yedi biñ yüz seksen dört mildür. Ve şol kimesne ki 'ilm-i hendeseden haberdâr (3) olmaya, bu ecrâmuñ mekâdirine münkir olur. Anmâ 'ilm-i hendese bilenler katında müsteb'ad (4) degüldür. Bilgil ki bir haftalık şâkirdlerine ta'lim idüp öğredirler ve ol (5) sâ'at secde idüp Hâk sübhânehu ve ta'âlânüñ vahdâniyyetine burhân istemez. (Cetvel)

(6) **Bundan sonra kevâkib-i şâbiteleri dağı beyân idelüm:** (7) Bilgil ki kevâkib-i şâbiteler dağı miqdârda berâber degüllerdür. Ba'zısı ekber ve ba'zısı (8) aşgardur. Pes bu şan'atüñ ehli altı mertebe i'tihâr itmişlerdür. Ol merâtibe (9) akdâr ve a'zam diyü ad virmişlerdür. 'Azm-ı evvelde olan 15 kevâkibdür ve 'azm-ı (10) sâinde olan 45 kevâkibdür ve 'azm-ı şâlişde olan 208 kevâkibdür ve 'azm-ı (11) râbi'de olan 474 kevâkibdür ve 'azm-ı hâmisde olan 217 kevâkibdür (12) ve 'azm-ı sâdisde olan 49 kevâkibdür. Bunüñ cümlesi 1008 kevâkibdür. (13) Ve bu merâtibden hâric on dört kevâkib dağı vardır ki toğuzına (14) hafıyye ve beşine şehâbiyye dirler. Cem'an 1022 olur. Bu kevâkib-i merşûd (15) olandur. Gayr-ı merşûd olanı ancak Allâhu tebâreke ve ta'âlâ hazretleri bilür. (16) Lâkin 'ulemâ-i 'izâm ol mertebe ma'lûm idinilmişler ki bir âdem kürre-i arzı eline alup (17) kum idüp ta'dâd itmek lâzım gelse ne miqdâr 'aded olursa kevâkib-i şâbiteler (18) andan ziyâdedür dimişler. Eflâküñ 'ilmi ancak Hâk ta'âlâ hazretlerine mahşûşdur. (19) Ve bunlardan ba'zı şüretler tevehhüm eylemişlerdür. Ol şüretler kevâkibleri müstemildür. (20) Baçlemiyos Hâkim *Kiâb-ı Micesi'de* şebt eylemişdür. Bunların ba'zısı nişf-ı şimâlidir. (21) Ve ba'zısı mınţakatü'l-burûc üzerindedür ki tarîk-i kevâkib-i seyyâredür. Ve ba'zı[sı] (22) nişf-ı cenûbda. Ve ba'zı şüret-i insânda ve ba'zı şüret-i hayvânda ve ba'zı (23) cânsız nesneler şüretinde Mizân gibi. Ve ba'zını ba'zı nesneye teşbih eylemişlerdür ki **16a**-(1) tamam olmamışdır¹⁵⁴ Kıt'atü'l-feres gibi. Ve ba'zı cânlulardan ba'zınıñ (2) nişfına ve ba'zı andan gayrı bir cânu[nu]ñ nişfına beñzer Kantûrus gibi. Ve ba'zı (3) ol şüretlerden tamam olmaz tâ ki gayrı şüretten aña bir nesne zamm idersin (4) Mümsikü'l-'inân gibi. Bu şüretleri anuñçün taşvir eylemişlerdür ki tâ ki kevâkibleri (5) anlar eyle bileler ve gayrilere bildüreler. Ve çün kevâkibleri zikr itmek (6) dileyeler, dirler ki fülân şüretüñ fülân 'użvunda şimâl tarafında, yâhüd (7) Mınţakatü'l-burûc üzerinde, yâ cenûb tarafındadır dirler, fi'l-hâl ma'lûm olur. (8) Ve dağı bunlardan gayrı kevkebeler ki şüretlerüñ qurbında ola, kangı şürete qarîb (9) ise aña izâfet iderler ve anlara hâricü's-şüret dirler. Hamel başından (10) yukarıdur. 'Arablar aña Nâtiğ dirler. Ve bu kırk sekiz şüretten câhib-i şimâlde (11) yigirmi birdür ve Mınţakatü'l-burûc üzerinde on ikidür ve câhib-i cenûbda dağı (12) on beşdür. Evvelâ câhib-i şimâlde olan

153 "Otuz altı bin" önce yazı ile yazılmış, sonra üstü çizilerek rakamla yazılmıştır.

Der-kenar: Her yüz yılda bir derece olursa 36000 yıl ider ve eger her yüz yılda bir dakika olursa 3160000 ve her derecesi dörder dakika olduğda her dakikası yüz yıl olduğda 144000 yıl ider.

154 **Kantûrus** kelimesi yazılmış, üzeri sonradan silinmiştir.

şüretler ki yigirmi birdür ve bunların (13) kevâkibleri üç yüz otuz birdür ve hâric-i şüret olan kevâkibler yigirmi (14) toktuzdur, cümlesi 360'dur.

Ol yigirmi bir şüretten şüret-i evveli (15) **Dübb-i aşgardur**. Bunun şüretinde olan kevkepleri yididür ve hâric-i şüretde (16) birdür. Ve 'Arab bu yedi kevâkibe Benât-ı na's-ı şugrâ dirler. Ol dört kevkebdür ki (17) murabba'dur, anlar[a] Na's dirler. Ve üç kevkeb ki kıyruğı üzeredür, anlara Benât dirler. (18) Ol dört kevkebün iki neyyirine Ferkadân dirler. Ve ol kevkeb-i neyyir ki kıyruğı ucındadır, (19) aña Cudeyy dirler. Ve kıbleyi anuñ ile bilürler. Ve kutb-ı mu'addilü'n-nehâr akrebdür Cudeyye.

1 - Şüret-i Dübb-i aşgar: (Resim)

16b-(1) Biri dağı **Dübb-i ekberdür**. Bunun şüretinde olan kevkepleri yigirmi yididür ve hâric-i (2) şüretinde sekizdür. Ve 'Arab ol dört kevkeb-i neyyire ki murabba' üzeredür ve üç (3) kevkeb ki kıyruğı üzeredür, aña Benât-ı na's-ı kübrâ dirler. Dördü Na's ve üçü (4) Benâtdur. Ve ol kevkeb ki kıyruğı ucındadır, aña Kâ'id dirler. Ve ol kevkeb ki (5) vasaındadır, aña 'İnâk dirler. Ve ol kevkeb ki Na's kırbında ve kıyruğı dibindedür, (6) Cevn dirler. Ve 'İnâk üzerinde bir küçük kevkeb vardır, aña Şehâ dirler. (7) Anuñ ile gözin hiddetin imtiñân iderler. Ve her kim ki bu kevkebe nazar idüp (8) dise ki "*E'ûzu bi-rabbi's-suhiyyeti min külli 'akrabin ve hayye*"¹⁵⁵, ol gice zehirlü (9) cânavarlardan emîn ola. Ve ol altı kevkeb ki her ayağında iki kevkeb (10) vardır ve üç ayağındadır, Kafzât-ı zibâ dirler, her ikisine bir Kafze dirler. (11) Ve ol Kafze ki sağ ayağı üzeredür, aña Tâbi' dirler. Ve Şarfe ol kevkeb-i (12) neyyirdür ki Esed kıyruğı üzeredür. Ve 'Arab dirler ki "*Zarabe'l-esedu bi-zenbihi'l-arzi* (13) *tekafezet ez-zabâ*"¹⁵⁶. Ve ol yedi kevkeb ki boynı üzere ve gögsi üzere ve iki (14) dizleri üzeredür, ke'ennehu nişf-ı dâ'iredür, Serîr-i na's dirler. Ve ba'zılar (15) aña Havz dirler. Ve ol kevkebler ki kaşları ve gözleri ve kılağı ve burnı (16) üzeredür, anlara Zibâ dirler ki arslandan kaçdı, varup havzuñ şuyın (17) içir. Ve ol kevâkib ki Şarfe üzere cem' olmuşlardır, anlara Hilye dirler. Ve ol (18) sekiz kevkeb ki ikisi Hilye ile Kâ'id ortasındadır ki neri ziyâde rüşendür, (19) aña Kebinü'l-esed dirler. Ve altı kevkeb ki üçüncü Kafze altında ve şol (20) eli üzerindedür ki üçü anlardan ziyâde rüşendür, Zibâ dirler. (21) Bâkisine Evlâd-ı Zibâ dirler. Ve bilgil ki Dübb-i ekber bir büyük ayu (22) şüretindedür ki dört ayağı üzere tırur, ammâ başın (23) aşğa şalıp kıyruğın uzatmış. Ve şekli budur:

2 - Şüret-i Dübb-i ekber: (Resim)

17a-(1) Biri dağı **Tinnindür**. Bunun kevkepleri otuz birdür. 'Arab dili üstinde (2) olan kevkebe Râfız dirler. Ve dört kevkeb ki başı üzeredür, aña 'Avâyid dirler. (3) Ve ol dört kevkeb ortasında bir kevkeb-i şağır vardır, aña Rub' dirler ki (4) deve yavrusı ma'nâsınadır. Ve ol kevkeb-i rüşen ki âhir-i Tinnindedür, (5) Zanebeyn dirler. Ve ol iki kevkeb ki iki kevkeb-i rüşen kırbındadır, aña Azfârü'z-zaneb (6) dirler. Ve kıyruğı dibinde bir kevkeb vardır, aña *عز*¹⁵⁷ dirler, erkek (7) sırtlan ma'nâsına. Ve Tinnin ejderhâdur büküm büküm. Şüreti budur:

3 - Şüret-i Tinnin: (Resim)

155 "Her akrep ve yılanın Süha (yıldızının) Rabbine sığınırım."

156 "Aslan kıyruğuyla yere vurursa ceylan kaçır."

157 Bu kelime Zâbih olabilir.

(8) Biri dağı **Kaykāvus**dur. Buña Mültehib dirler. Bir recül şüretindedür ki başında (9) takyesi var. Rağs urur iki ellerin açmış. Ve anuñ iki ayakları kevkeb-i (10) Cudeyy ile şekli-i müşelleşdür. Bunuñ dāhil-i şüretinde olan kevākibi on birdür **17b**-(1) ve hāric-i şüret olan iki kevkebdür. Ve 'Arab sīnesinde olan kevkebe Qurḥa (2) dirler. Ve sağ omuzu üzere olan kevkebe Fırḫa dirler. Ve ol kevkeb ki şol (3) ayağı üzeredür aña Rā'i dirler. Ve iki ayakları ortasında bir küçük (4) kevkeb vardur aña Kelbū'r-rā'i dirler. Ve anuñ ayakları ile kevkeb-i Cudeyy (5) ortasında küçücek kevkebler vardur anlara Ğanām dirler. Şüreti budur:

4 - Şüret-i Kaykāvus: (Resim)

(6) Biri dağı **'Avvā**dur. Uluyucu ma'nāsınadur. Buña Naḳḳār dirler ve Şannāc dirler. (7) Bunuñ dāhil-i şüretinde olan kevkepleri yigirmi ikidür ve hāric-i şüretinde (8) olan birdür. Ve bu bir recül şüretindedür ki iki ellerin uzatmış ve sağ elinde (9) 'aşā vardur. Ve bu kevākib-i Mekke ve kevākib-i Benāt-ı na'ş-ı kübrā ortasındadır. (10) Başında ve omuzlarında ve 'aşasında olan kevkeblere Zibā' dirler. Ve şol (11) eli üstinde ve bileğinde ve elinüñ etrāfında olan hurde kevkeblere evlād-ı Zibā' (12) dirler. Ve ol hāric-i şüret olan bir kevkebdür ki aḥmer ve neyyirdür, uyluğu ortasındadır, (13) aña Simāk-ı Rāmiḥ dirler ve Hārisü's-semā ve Hārisü's-şimāl dağı dirler. Zira ğāyetde **18a**-(1) rüşen yıldızdur, nā-bedid olmaz, illā şu'ā-i āfitāb ile nā-bedid olur. Ve şol (2) baldırında olan kevkebe Rāmiḥ dirler. Ve ol Simāk-ı Rāmiḥ aḳsām-ı şevābitde ḳadr-i (3) evveldendür. Şüreti budur:

5 - Şüret-i 'Avvā: (Resim)

(4) Biri dağı **Fekke**[dür], ağız kenarındur. Kevkebi sekizdür. İklil-i Şimālī dağı dirler. Ve 'avām (5) dervişler çanağı dirler ki degirmiliginde bir pāre gedügi vardur, kenarı gedik (6) fakirler çanağı gibidür. Ve ol sekiz kevkebün biri ğāyetde rüşendür, yalnız (7) aña dağı Fekke dirler. Şüreti budur:

6 - Şüret-i Fekke: (Resim)

(8) Biri dağı **Cāşī**[dür]. Buña dağı Rāḳış dirler. Bunuñ dāhil-i şüretinde olan (9) kevākib yigirmi sekizdür. Ve bir kevkeb hāric-i şüretdür. Ve bu bir recül şüretindedür ki **18b**-(1) iki ellerin açmışdur, iki dizi üzerine çökmüşdür. Sağ ayağı 'Avvā cānibine (2) ve şol ayağı şol dört yıldız cānibinedür ki Tinnin başı üzerinedür ki anlara 'Avvā (3) didiler. Şüreti budur:

7 - Şüret-i Cāşī: (Resim)

(4) Biri dağı **Şelyāk**dur. Buña Sulḫafāt¹⁵⁸ dağı dirler. Bunuñ kevkepleri ondur. (5) Ve kevkeb-i neyyirine Nesr-i Vāḳi' dirler. Zira anuñ ile iki kevkeb-i şağır vardur, (6) güyā anlar ḳanadlarıdur, kendü nefsine zamm idüp ḳonmuşdur. Pes şol (7) kerkese beñzer ki iki ḳanadını dürmüş, bir yire ḳonmuşdur. Ve ol kevkeb-i neyyir (8) ile bu iki kevkeb-i şağire 'avam Eşāfi dirler saç ayak ma'nāsına ki (9) 'Acemler Yek-pā dirler. Zira anlaruñ üçü güyiyā üç taşdur ki üç (10) yire ḳonmuşdur üzerlerine çölmek ḳonmak için. Ve bu şüretün (11) ḳaplubāğa gibi arkası yumrı olduğı için Sulḫafāt dirler ḳaplubāğa (12) ma'nāsına ki 'Acemler Seng-püşt dirler. Ve ol kevkeb-i neyyirinden ğayrı kevkebinüñ (13) ism-i ḥaşşı yokdur. Şüreti budur:

8 - Şüret-i Şelyāk: (Resim)

¹⁵⁸ Bu kelime Sulahfāt şeklinde de okunur.

19a-(1) Biri dağı **Decācedür**. Bu bir boyunu uzun ördek gibidür kanadların (2) açmış ola. Bunuñ kevkebi dāhil-i şüretde on yedidür ve hāric-i (3) şüretde ikidür. Ve kanadları üstinde olan yıldızlara Fevāris dirler.

9 - Şüret-i Decāce: (Resim)

(4) Biri dağı **Zātü'l-kürsîdür**. Bu bir 'avret şüretindedür ki bir kürsî (5) üzerinde oturmuş. Ve ol kürsînüñ ayakları vardır minber ayağı gibi. (6) Ve ol 'avret arkasın müsnede tıyaymış ve ayakların aşağı şarkıtmış (7) ve micmere ortasındadır. Kaykāvusuñ başı üstindeki kevkebdan (8) yukarudadur. Bunuñ kevākibi on üçdür. Ve 'Arab ol kevākibün (9) neyyirine ki vasaṭ-ı müsnededür, Keffü'l-ḥazîb dirler. 'Arab bu kevkebi keff-i (10) mebsûṭa teşbih itmişlerdür. Ve Senām-ı Nāḳe ya'nî deve örgüci demekle dağı (11) meşhûrdur. Kaçan Keffü'l-ḥazîb nişfu'n-nehāra vāşıl olsa du'ālar (12) müstecāb olur dirler. Lākin muḥarrir-i fakîr "Bir kitābda gördüm ki (13) Nevruz günü Şems Hamel burcınıñ derece-i ülāsına (14) geldikde Keffü'l-ḥazîb muḳābile gelür. Ol gün nişfu'n-nehārda (15) bile bulunur, ger du'ā ol vakitte müstecāb olur." Ve şā'irler (16) bunu maḥbûblaruñ alnına teşbih iderler münevver olduğıcün. Şüreti budur:

19b - Şüret-i Zātü'l-kürsî: (Resim)

(1) Biri dağı **Hāmil-i Re'sü'l-gûldur**. Buña Berşāvüş dağı dirler. Bu bir recül (2) şüretindedür ki şol ayağı üzere durur. Sağ ayağını kaldırmış, (3) sağ elini başı üzere komış, şol elinde bir gül başı var. Ve anuñ (4) dāhil-i şüretinde yigirmi altı ve hāric-i şüretinde üç kevkeb vardır. Ve ol (5) kesik başında bir kevkeb-i neyyir vardır ki aña Re'sü'l-gül dirler Ve bu kevkeb (6) qadr-i şānîdendür. Gül yaban ādemi dimektür. Ve şüreti budur:

11 - Şüret-i Berşāvüş: (Resim)

20a-(1) Biri dağı **Mümsikü'l-'ināndur** oyan dutucu ma'nāsına. Bu bir kāyim recül (2) şüretindedür bir elinde qamçı ve bir elinde oyan dutmuş. Ve bunuñ (3) kevkepleri on dördür. Ve ol kevkeb-i neyyir ki şol omuzındadır (4) aña 'Ayyûḳ dirler. Qadr-i evveldendür. Ve ol kevkeb ki şol dirsegindedür (5) 'Ayn dirler. Ve iki kevkeb ki şol bilegindedür aña Cidyān dirler. Ve ol (6) kevkeb ki sağ menkibindedür ( ) dirler. Ve iki kevkeb ki topuqlarındadır (7) Tevābi'-i 'Ayyûḳ dirler. Şüreti budur.

12 - Şüret-i Mümsikü'l-'inān: (Resim)

(8) Biri dağı **Ḥavvā[dur]**. Bu bir kāyim recüldür ki iki elleri ile bir yılan tutar. (9) Ve bunuñ dāhil-i şüretinde olan kevākibler yigirmi dördür (10) ve hāric-i şüretinde olan kevākibler beşdür. Ve bu cümle-i (11) kevākibden birinüñ ism-i maḥşûşı ma'rûf (12) degüldür. Ve şüreti budur. (13) Kāğıd ardındadır:

13 - Şüret-i Ḥavvā ve Ḥayye: (Resim)

20b-(1) Biri dağı **Ḥayyedür**. Bu bir yilandur ki Ḥavvā anı iki eliyle tutmuşdur (2) ve ol yılan başıyla kuyruğunu kaldırmışdur. Ve bunuñ kevkepleri (3) on sekizdür. Meşhûr olan 'Unuḳu'l-Ḥayyâ didikleri kevkebdür ki qadr-i (4) şālîşdendür. Ve ol şaff-ı kevākib ki Ḥayyānuñ başı üzeredür, anlara (5) Nesāḳ-ı Şāmî dirler. Ve ol şaff-ı kevākib ki boyunu altındadır, anlara (6) Nesāḳ-ı Yemāni dirler. Bu iki şaffuñ ortasında olan meydana (7) Ravza

dirler. Ve ol kevkebler ki Ravzadadır, anlara Ağnam dirler (8) Ve ol kevkeb ki Havvānuñ başı üzeredir, aña Rā'i dirler. Ve ol (9) kevkeb ki Cāsī başı üzeredir, aña Kelbü'r-rā'i dirler. Ve ol kevkeb ki (10) Tinninüñ sağ omuzındadır, aña dağı Kelbü'r-rā'i dirler. Ve Hayyānuñ (11) şüreti Havvā elinde taşvîr olınmışdır.

Biri dağı **Sehm**dür. Bunuñ (12) kevākibi beşdür. Minğār-ı Decāce ile Nesr-i Tāyir ortasında Mecerre-i 'Azîmde. Ve bu (13) bir ok şüretindedür ki temreni maşrık cānibinedür. Ve uzunluğı iki zirā'dur. (14) Şüreti budur:

15 - Şüret-i Sehm: (Resim)

21a-(1) Biri dağı **'Ukâb**dür. Buña Nesr-i Tāyir dağı dirler. Kanadın açmış uçar (2) kerkese beñzer. Dāhil-i şüretde olan kevākibi tokuzdur ve hāric-i şüretinde (3) olan altıdur. Kanadı üstinde bir kevkeb-i neyyir vardır, aña dağı Nesr-i Tāyir (4) dirler. İki tarafında olan kevkebler gūyā kanadlarıdır. Pes kanadların açmış (5) tayrānde gibidür. Ve buña Nesr-i Tāyir demek Nesr-i Vāķi' muķābelesinde vāķi' (6) olduğıcındur ki ol konmışdır, uçar. Şüreti budur:

16 - Şüret-i 'Ukâb: (Resim)

(7)Biri dağı **Delfîn**dür. Bunuñ kevākibi ondur. Nesr-i Tāyire tâbi'd[ür]. Ve ol (8) kevkeb ki kuyruğındadır, aña Zaneb-i Delfîn dirler. Ve dört kevkeb ki (9) vasağındadır, 'Arab anlara 'Ukûd dirler. Üzerinde olana 'Amûd dirler. (10) Ve Delfîn 'avām yunus balığı didikleridür. İnsanı sever, gemiler yanınca bile (11) gider ve ğark olan insanı kırtarur. Şüreti budur:

17 - Şüret-i Delfîn: (Resim)

(12) Biri dağı **Ķıt'atü'l-feres**dür. Buña Muķdimü'l-feres dağı dirler. Zirā nişf-ı (13) eczāsı kesilmiş nişf-ı muķdimi ħalmış feres gibidür. Ve kevākibi dördtür.

21b 18 - Şüret-i Ķıt'atü'l-feres: (Resim)

(1) Biri dağı **Feres-i A'zam**dür. Bu bir at şüretindedür ki başı var ve iki ön (2) ayağı ve teni var, ammā sağrısı ve iki kıç ayakları yokdur. Ve bunuñ kevākibi (3) yigirmidür. Ve ol kevkebler ki Selsele dirler ve ol kevkebler ki arķasındadır, (4) Cenāhü'l-feres dirler. Ve ol kevkebler ki sağ omuzındadır, Menkibü'l-feres dirler. (5) Ve şol omuzında olana Metnü'l-feres dirler. Ve andan soñra dört kevākib (6) dağı vardır, aña Müştereke-i Delv dirler. İki muķdimine 'Arķuve dirler. Ve iki kevākib ki (7) başı üzeredir, aña Sa'dü'l-behāyim dirler. Ve iki kevkeb ki şüreti üzeredir, (8) aña Sa'dü'l-bāri' dirler. Ve iki kevkeb ki dizi üzeredir, Sa'dü'l-maṭr dirler. (9) Şüreti budur:

19 - Şüret-i Feres-i A'zam: (Resim)

22a-(1) Biri dağı **Mer'et-i Müselseledür**. Bu bir 'avret şüretindedür ħāyime. Ellerin (2) açmış, iki ayaklarında zencir var. Ve bu 'avretüñ sağ eli şimāl cānibine (3) ve şol eli cenüb cānibine açılmış. Ve iki ayakları ortasında cem' (4) olmuş çok kevākibler var, gūyiyā zencirdür. Ve bunuñ kevākibi yigirmi (5) üçdür. Ve ol kevkeb-i neyyir ki mizerni yanındadır aña Baṭnü'l-ḥût dirler. (6) Şüreti budur:

20 - Şüret-i Mer'et-i Müselsele: (Resim)

(7) Biri dağı cānib-i şimâlde olan yigirmi bir şüretüñ āhiri olan **Müşelleş**dür. (8) Bunun kevkeleri dördür. Müşelleş şüretindedür. Ve başında olan kevk (9) qadr-i şalışdedür.

21 - **Şüret-i Müşelleş**: (Resim)

(10) **Şimdiye dek cānib-i şimâlde olan kevkâkibler beyân olundu ki cem'an** (11) **üçyüz altmış kevkâkib idi**. Şimden şöra Mıntakatü'l-burüc üzerinde (12) olan kevkâkibleri beyân idelüm. Anlar dağı on iki şürettedür (13) ki on iki burüc üzerindedür. Ve bu on iki burüc yukaruda (14) zıkr olınmış idi. Şimdi bu maḥalde dağı şüretleri ve kevkâkibleri ile (15) zıkr idelüm. Ve bunların kevkâkibleri iki yüz seksen toktuzdur. Ve ḥāric-i şüretde **22b**-(1) olan elli yedi kevkbedür ki cümlesi üç yüz kırk altı olur. Ve bu on iki (2) burucun şüretleri qaribdür şol dā'ireye ki evāsı-ı burüc üzere (3) mürür ider felek-i māyil üzerinde ki tarik-i seyyāredür. Her burc ne şürete (4) maḥall ise anuñ ismi ile mezkurdur ve kevkâkibi dağı beyân kılınur.

Evveli (5) burc-ı **Ḥamel**: Erkek kızdur. Bunun dāḥil-i şüretinde on üç kevk vardur (6) ve ḥāric-i şüretinde beşdür. İki boynuzlu kıza şüretindedür ki öni (7) mağribe ve ardı maşrıka ve arkası şimāl tarafına. Ve ardına bakıp ağı ile (8) arkasın kaşur gibidür. Ve iki kevk-i neyyir ki boynuzı üzerindedür, anlara (9) Şeraṭeyn dirler. Ve ḥāric-i şüretde olan bir kevk-i neyyir ki boynuzından (10) yukarudur, aña Nāṭıḥ dirler. Ve şol iki kevk ki oyluğı üzerindedür, (11) Müşelleş şekildür, dılı'ları berāberdür, bunlara Buṭayn dirler. Şeraṭeyn (12) ve Buṭayn menāzil-i Kamedendür. Ve Ḥamel kevkâkibinüñ bunlardan ğayrı ism-i ma'ruf[ı] (13) yokdur. Şüreti bu şekil üzeredür:

1 - **Şüret-i Ḥamel**: (Resim)

(14) **Şevr**: Erkek sığırdur. Bunun dāḥil-i şüretinde olan kevkâkibi otuz ikidür (15) ve ḥāric-i şüretinde olan on birdür. Bu bir sığıruñ nişf-ı muḥdimidür ki (16) göbegine dek aşğa itmişdür süsmek ister gibi öni maşrıḳ cānibine. (17) Anuñ kevkâkibindendür Şüreyyā ve Deberān ki menāzil-i Kamedendür. Ve Deberān cenüb (18) cānibinde gözi üzere olan kıızıl kevk-i neyyirdür ki 'Aynü's-şevr dağı dirler **23a**-(1) ve Tāli'ü'n-necm ya'nî Tābi'-i Şüreyyā ve 'Ayyūḳ dirler. Ve anuñ etrafında olanlara (2) Kılāş dirler ve Şüreyyā yağrınında olan kevkelerdür. Cümlesi üzüm salkımlı gibi (3) olduğıün bir kevk yerine koyup en-Necm dirler. Şüreyyā didiklerinin vechi (4) beyân olınsa gerekdür. Ve iki birbirine qarib olan kevkeler ki kulağı üzeredür, (5) Kelbeyn dirler. Şol zu'me-i binā' ki anlar Deberānuñ kelbleridür, ya'nî tafşil[i] (6) gelse gerek. Şevrün şüreti budur:

2 - **Şüret-i Şevr**: (Resim)

(7) **Cevzā**: Buña Tev'emān dağı dirler. Bunun dāḥil-i şüretinde on sekiz ve ḥāric-i (8) şüretinde yedi kevk vardur. Bu iki oğlancık şüretindedür ki bir birinüñ (9) boynına kolların salmışlardır. Başlar maşrıḳ ve şimāl cānibinedür. Ve iki neyyir (10) kevkeler ki bunların başı üzeredür anlara Zırā'-i Mabsūt dirler. Şüretleri (11) bu minvāl üzeredür:

3 - **Şüret-i Cevzā**: (Resim)

23b-(1) Sereṭān: Bunuñ dāḥil-i şüretinde olan kevākibi toköz ve ḥāricinde olan (2) dördür. Ve bu yengeç şüretindedür. Muḳdimi maşrıḳ mu'aḥḥarı mağrib tarafınadır. (3) Ve bunuñ kevkeb-i neyyirine ( ) dirler. Ve anuñ ardında olan iki kevkebe (4) Hımareyn dirler. Ve ol kevkeb ki cenüb tarafına olan ayağındadır, Tarfe dirler. (5) Şüreti budur:

3 - Şüret-i Sereṭān: (Resim)

(6) **Esed:** Bunuñ dāḥil-i şüretinde olan kevākibi yigirmi yedi ve ḥāric-i şüretinde olan (7) beşdür. Ammā Baṭlemiyos üç daḥı vardır diyüp aña Şağire diyü ad virmişdür. (8) Ve bu arslan şüretindedür. Ve ol kevkeb ki arslanuñ yüzindedür, şüret-i (9) Sereṭāndan ḥāric olan ile Tarf dirler. Ve ol dört kevkeb ki boynında ve ḳalbindedür, (10) Cebhe dirler. Ve ol kevkeb ki çukurdadır, Zübre dirler. Ve ol kevkeb ki mu'aḥḥar-ı (11) Zanebdedür, Zanebü'l-esed ve Şarfe daḥı dirler. Vech-i tesmiyesi beyān olınsa gerekdür:

5 - Şüret-i Esed: (Resim)

(12) **Sünbüle:** Buña 'Azrā daḥı dirler. Dāḥil-i şüretinde yigirmi altı ve ḥāric-i şüretinde (13) altı kevākib vardır. Bu bir kız şüretindedür ki iki ḳanadı var. Ve etegin şalı (14) virmiş. Ve şol elini aşağa şalıvirmiş ve sağı elini omuzına berāber ḳaldırmış, **24a-(1)** bir sünbüle tutmuş. Ve başı Şarfenüñ cenūbınadır ve ayakları birbirinden ırāḳdur. (2) Ve şol menkibi üzerinde olan kevkeb-i neyyire 'Avvā dirler. Ve ol on üçüncü (3) menzildür menāzil-i Ḳamerden. Ve ba'zılar 'Avvā ol kevkebe dirler ki ḳarnı üzeredür (4) ke'ennehu kelblerdür, Esed ardınca ürürler. Ve 'Avve'l-berd daḥı dirler, zirā çün (5) tulu' ide ḳış zāhir olur. Ve ol kevkeb-i neyyir ki elinde olan sünbülesine (6) yağındur, aña Simāk-ı A'zel dirler. A'zel yaraḳsız ma'nāsınadır, zirā silāḥı yokdur. (7) Ve anuñ muḳābilesinde olana Simāk-ı Rāmiḥ dirler. Ve müneccimler bu iki Simāke Sākū'l- (8) Esed dirler. Aşağıda tafşil olınsa gerekdür. Ve şol ayağı üstinde olan (9) kevkebe Ğafre dirler. Vech-i tesmiyesi zıkr olınsa gerekdür. Şüreti budur:

6 - Şüret-i Sünbüle: (Resim)

(10) **Mizān:** Bunuñ dāḥil-i şüretinde olan kevākibi sekiz ve ḥāric-i şüretinde olan (11) toközür. Ve bu terāzū şüretindedür. 'Amüdü maşrıḳ cānibine ve keferleri mağrib tarafınadır. Kevkeb-i meşhūru yokdur.

7 - Şüret-i Mizān: (Resim)

24b-(1) 'Aḳreb: Bunuñ dāḥil-i şüretinde yigirmi bir ve ḥāric-i şüretinde üç kevkeb vardır. (2) 'Aḳreb şüretindedür. Ve üç kevkeb ki alını üzeredür, İklil dirler. Ve ol kevkeb-i neyyir-i (3) aḥmer ki bedeni üzeredür, Ḳalbü'l-'aḳreb dirler. Ve ḳuyru[ğı] cānibinde olan iki (4) kevkebe Şevle dirler. 'Aḳreb şüreti budur:

8 - Şüret-i 'Aḳreb: (Resim)

(5) **Ḳavs:** Buña daḥı dirler¹⁵⁹. Bunuñ kevākibi otuz birdür. Bu bir cānlu şüretindedür (6) ki mürekkebdür ādem ile atdan. Boynına varıncaya dek atdur ve boynından (7) yuḳarusı ādemdür. Ve elinde yay tutup oḳı[n]ı doldurup mağrib (8) cānibine çeker. Ve 'Arab ol kevkeb ki temren üzeredür ve ol kevkeb ki (9) ḳabza-i kemān üzeredür ve ol kevkeb ki taraf-ı cenüb

¹⁵⁹ Burada cümle düşüklüğü vardır, yıldızın diğer adı yazılmamıştır.

üzeredür ve ol (10) kevkeb ki sağ eli tarafınadır, Ne'âyim-i Vâride dirler. Mecerre-i ırmağa beñzetmişlerdür. (11) Güyiyâ anlar deve kuşlarıdır, şu içmege gelmişlerdür. Ve ol kevkeb ki okuñ (12) dibi üzeredür ve ol kevkeb ki şol omuzı üzeredür ve ol kevkeb ki (13) koltuğı altındadır, Ne'âyim-i Şâdire dirler. Ke'nnehü şu içüp dönüp (14) gitmişlerdür. Ve ol iki kevkeb ki kemānuñ gūşe-i şimālindedür, aña (15) Talmeyn dirler. Ve ol kevkeb ki şol oyluğı üzere ve incügi üzeredür, (16) Mürvî dirler. Şüreti budur:

25a 9 - Şüret-i Kavs: (Resim)

(1) **Cedy:** Erkek oğlağdur. Kevākibi yigirmi sekizdür. Ve bu nısfına dek oğlağ (2) şüretindedür. İki boynuzı vardır. Ve nısf-ı āhîri balığ nısfı gibidür. (3) Ve ol iki kevkeb ki ikinci boynuzı üzeredür, Sa'd-ı Zābiğ dirler. Ve anuñ (4) kevkeb-i neyyirini Zābiğe teşbih itdiler. Ve kevkeb-i şağîrini koyuna beñzetdiler ki ol (5) bunu boğazlar. Ve ol iki kevkeb-i neyyirine ki kuyruğı üzeredür, 'Acîn dirler.

10 - Şüret-i Cedy: (Resim)

25b-(1) Delv: Buña Sākibü'l-mā dahı dirler. Bunuñ dāhil-i şüretinde kırk iki ve hāric-i (2) şüretinde üç kevkeb vardır. Bu bir recül şüretindedür kāyim. Başı şimāl (3) cānibine ayakları cenūb tarafına maşrık cānibine müteveccih olmuş. İki ellerin (4) uzatmış, bir elinde bardağ var. Başın aşğa etmiş. Şu iki ayaklarına (5) dökülmüş ve şu ayağı altından Hūt ağzına akmış. Ve ol iki kevkeb ki (6) sağ omuzındadır, Sa'dü'l-melik dirler. Ve ol iki kevkeb ki şol omuzındadır, (7) Sa'dü's-su'ūd dirler. Ve ol üç kevkeb ki şol eli üzeredür, Sa'dü'l-belğ dirler (8) Ve anı teşbih itmişler şol açılmış ağza ki bir nesneyi yutmak ister. Ve ol (9) kevkeb ki şağındadır ve ol kevkeb ki sağ eli üzeredür, Sa'dü'l-ağbiye (10) dirler. Zîrā çün tulu' ide, haşerāt yir altına gizlenürler kışdan ötürü. (11) Sa'dü'z-zābiğ ve Sa'dü's-su'ūd ve Sa'd-i Belğ ve Sa'd-ı Ağbiye menāzil-i Kāmerdendür.

11 - Şüret-i Delv: (Resim)

(12) **Hūt:** Buña Kevkebetü's-semekeyn dahı dirler. Bunuñ dāhil-i şüretinde (13) olan kevākibi otuz dört ve hāric-i şüretinde olan dördür. (14) Bu iki balığ şüretindedür ki bir birine bağlanmışdur iplik ile ki (15) ol iplige Haytū'l-kettān dirler. Şüreti budur:

12 - Şüret-i Hūt: (Resim)

26a-(1) Ve çün Mıntakatü'l-burūc üzerinde olan şüretler ve kevākibler beyān olındı. (2) Dāhil-i şüretde ve hāric-i şüretde olan cümlesi üç yüz kırk altı kevkebdür. (3) **Şimden girü cānib-i cenūbda olan şüretleri ve kevākibleri beyān idelüm** ki (4) şüretleri on beşdür. Dāhil-i şüretlerinde olan kevākibleri iki yüz (5) toksan yedi ve hāric-i şüretlerinde olan on toksuzdur ki cem'an (6) 316 olur.

Kaytus: Bunuñ kevākibi yigirmi ikidür. Bu bir hayvān-ı (7) bahrî şüretindedür ki iki ayağı var ve kuş kuyruğı gibi kuyruğı (8) var öni maşrık cānibine. 'Arablar başında olan kevkebe Keffü'l-cezmā dirler. (9) Zîrā imtidādı Keffü'l-hazîb imtidādından eksükdür. Ve beş kevkeb ki (10) ellerindedür, Ne'āmāt dirler. Ve ol kevkebler ki kuyruğındadır, Nizām dirler.

(11) Ve ol kevkeb ki kuyruğının çatalındadır, صفر -i şānî dirler.

1 - Şüret-i Kaytus: (Resim)

(12) **Cebbār:** 'Älem buña Cevzâ dahı dirler kevākibi aķ olduğıçün. Bunuñ kevākibi 26b-(1) otuz sekizdür. Ve bu bir kâyim recül şüretindedür. Sağ elinde 'aşâ var ve belinde (2) kılıç kuşanmış. 'Arablar yüzinde olan kevkebe Hoķ'a dirler. Eşâfî dahı dirler ki (3) menâzil-i Kamedendür, beyân olınsa gerekdür. Ve ol neyyir-i 'a'zam ki sağ omuzındadır, (4) Menkibü'l-cevzâ dirler. Kadr-i evveldendür. Ve ol kevkeb ki şol omuzundadır, (5) Nâcid dirler. Ve ol üç kevkeb ki birbirine karıbdür, aña Seyfü'l-cebbâr dirler. (6) Ve ol neyyir-i 'a'zam ki şol ayağı üzeredür, Riclü'l-cebbâr dirler. Bu dahı kadr-i (7) evveldendür. Ve ol tokuz kevkeb ki şekl-i müşevveşdür ki yeñi üzerinde, Tâcü'l-cevzâ (8) dirler ve Zevâyibü'l-cevzâ dahı dirler. Şekli budur:

2 - Şüret-i Cebbār: (Resim)

(9) **Nehr:** Bunuñ kevākibi otuz dördür. Bu bir ırmaķ şüretindedür. İbtidâ ider (10) Cebbâr ayağı üzerinde olan kevkeb-i neyyirden ve mürür ider mağrib cânibine (11) büküm büküm. Tâ ol dört kevkeb kurbına varur ki Kaytıs sinesi üzeredür. (12) Pes mürür ider cenüb tarafına üç kevkeb üzere. Girü rücû' ider (13) maşrıķ cânibine üç kevkeb üzere. Andan rücû' ider cenüb şavbına (14) üç kevkeb-i müctemi' üzere. Andan münķaķı' olur ve mürür ider cenüb (15) üzere ol iki yıldız ki bir birine karıbdür. Andan mürür ider 27a-(1) üç kevkeb-i mütekâribe. Andan sonra irişür bir kevkeb ki âhir-i Nehrde kadr-i (2) evveldendür, ve anuñ adı Âhirü'n-nehrdür. Ve evvelkiye 'Arş ve ikinciye ve üçünciye (3) Kürsiyyü'l-cevzâ dirler. Ve ol dört ki Nehr üstindedür ve ol dört ile ki (4) cânib-i âhirindedür, Edha'n-na'am ya'ni deve kuşu yuvası dirler. Ve ol (5) kevkebler ki etrâfındadır ve Beyz dirler. Ve ol neyyir ki âhir-i Nehrdür, Zalım (6) dirler. Ve bu Zalım ile Femü'l-Hüt ortasında olan çok kevākibe Rimâl (7) dirler. Deve kuşu yımirtası ma'nâsınadır. Şekli budur:

3 - Şüret-i Nehr: (Resim)

(8) **Erneb:** Bunuñ kevākibi on ikidir. Ve 'Arab ol dört kevkebe ki ikisi bedeni (9) üzere ve ikisi ayağı üzeredür, Kürsiyyü'l-cevzâ dirler ve 'Arşü'l-cevzâ dahı dirler. (10) Ve bu Cebbârüñ ayağı altındadır. Tavşan şüretindedür. Öni mağrib cânibinedür (11) ve başını ardına döndürmişdür.

4 - Şüret-i Erneb: (Resim)

(12) **Kelb-i ekber:** Bunuñ dâhil-i şüretinde olan kevākib on sekiz ve hâric-i şüretinde (13) olan on birdür. Ve bu bir kelb şeklindedür ki kevkeb-i Cevzâ altındadır, anuñçün (14) buña Kelb dirler. Ve 'Arab ol kevkebe ki kelb ağzı üzeredür, Şi'ra'l-'abür (15) ve Şi'ra'l-yemâni dirler ki kadr-i evveldendür. Ve bir kavm cāhiliyyetde buña 'ibâdet (16) iderler idi. Zîrâ bu Kelb felegi 'arzen kat' ider. Hılâf sâir kevkebdür. 27b-(1) Haķ ta'âlâ anuñçün buyurur: "Ve ennehu hüve Rabbu's-Şi'râ."¹⁶⁰ Ve Şi'râ'l-'abür anuñçün (2) didiler ki Mecerreden 'ubür ider Süheyl katında. Ve ol kevkeb ki çengel-i kelbdür, (3) Mirzemü'l-'abür dirler. Ve ol dört kevkeb ki şaff-ı müstakim üzeredür şüretten (4) hâric, Ferd dirler. Ve ol dört kevkeb ki bağrında ve oylukda ve kuyrukdadır, (5) 'Azārâ dirler. Ve iki kevkeb- neyyir ki hâric-i şürettedür, Hışâr dirler ve dahı (6) Muħallifin dirler. Zîrâ iki kimesne bunlaruñ

¹⁶⁰ 53 Necm 49: "Doğrusu Şi'râ yıldızının Rabbi de O'dur."

biri için yemîn eylemişlerdür, zirâ (7) bunlar Süheyliden evvel tülû' iderler. Pes bir kimesne yemîn eylemiş ki bu Süheyldür. (8) Ve bir kimesne ki andan habîr imiş, yemîn eylemiş ki bu Süheyl degüldür. Pes hulf, (9) ya'ni yemîn olunduğuçün Muḥallifin dimişlerdür.

5 - Şüret-i Kelb-i ekberdür: (Resim)

(10) **Kelb-i aşgar:** Buña Kelb-i muḥdim daḥı dirler. Ve bunuñ kevkebi ikidür. Birbirinden neyyirdür. (11) Evvel-i neyyirine Şi'ra's-şâmi dirler. Qadr-i evveldendür ve Şi'ra'l-ğumeysâ daḥı dirler. (12) Zirâ ol Süheylün kız qarındaşıdur. Ve Şi'ra'l-'abür Süheyl katında Mecerreden (13) 'ubür idüp evvel şimâl-i şarkîde qalup Süheyl için ağladı. Pes (14) 'Arablar didiler: "*Ḥattâ ğamîzat 'aynâhâ.*"¹⁶¹ Ve ol birine Mirzem dirler. Ve bu iki kevkebe **28a**-(1) Zērâ'-ı maḳbûz dirler. Zîrâ Zērâ' âhirden müte'ahḥardur. Ve bunlar ol iki neyyirdür ki (2) Tev'emeyn üzere dururlar. Şekli budur:

6 - Şüret-i Kelb-i aşgar: (Resim)

(3) **Sefîne:** Bunuñ kevākibi kırk beşdür. Ve bu bir sefinedür ki iki qanadlu. Kelb-i ekber (4) aḳabince doğar. Ve Batlemiyos dimiş: "Ol kevkeb-i neyyir ki cenûb cānibinde olan (5) qanad üzerindedür, Süheyl dirler. Qadr-i evvelde bir rûşen kevkebdür. Rûm (6) diyârında görünmez, Yemen tarafında görünür."

7- Şüret-i Sefîne: (Resim)

(7) **Şucâ':** Bunuñ dāḥil-i şüretinde olan yigirmi beş ve ḥāric-i şüretinde olan (8) ikidür. Ve bu Şi'ra'l-ğumeysâ ile Qalbü'l-esed ortasında dur. Cānib-i cenûba (9) māyil bir ince uzun yılan şüretindedür. Ve şüreti budur:

8 - Şüret-i Şucâ': (Resim)

(10) **Bāṭiye:** Buña Kās daḥı dirler. Bunuñ kevākibleri yididür. Ve bu **28b**-(1) bir şekli müstedirdür çanaḳ gibi. Ve bu kevākibe 'Aczü's-simāk dirler.

Şüret-i Bāṭiye: (Resim)

(2) **Ġurāb:** Bunuñ kevākibi yididür. Ve bu bir qarḡadur Şucâ' arḳası üzere. Ve kevākib-i (3) Şucâ'dan bir kevkebi minḳārî ile dutılmışdur ve ol kevkebe Minḳārü'l-ğurāb (4) dirler. Qadr-i şālîşdendür.

Şüret-i Ġurāb: (Resim)

(5) **Qanṭûrus:** Bunuñ kevākibi otuz yididür. Ve bunuñ şüreti başından (6) ön ayaklarına gelince âdem şüreti gibidür ve ön ayaklarından aşğa (7) at şüretidür. Yüzi maşriḳ cānibine, ardı mağrib cānibinedür. (8) Ve bir elinde iki şalkım vardır, ve bir elinde Sebu' ayakların tutmuş. (9) Ve ol at qarnı üzerinde bir kevkeb-i neyyir vardır ki aña (10) Baṭnû'l-Hût dirler. Ve daḥı saḡ tırnağı üzere bir kevkeb daḥı (11) vardır ki aña Hîşār dirler. Ve bir elinde daḥı bir kevkeb vardır ki (12) aña Vezni dirler. Ve bunlar ol kevkebdür ki Muḥallifin dirler. Bu zıkr (13) olınmışdı. Muḥarrir-i faḳir cydür ki: "Biñ altmış yedi târiḥinde ba'de selâti'l-mağrib (14) semâdan bir âteş peydâ oldu. 'Âlemi münevver kıldı. Ahḳâmından müneccimîn (15) 'âciz qaldılar. Bir sene mürûrından sonra Frengistāndan bâzergānlar gelüp (16) haber virdiler ki işbu Qanṭûrus şeklinde bir ḥayvān üç yüz zirâ' mîqdârı **29a**-(1) boyı var. Frengistān'da olan

¹⁶¹ "Gözlerini kapayınca kadar."

- Mesne atasında semâdan düşüp vâfir âdem (2) ve hayvân helâk idüp bi'l-âhere üstâdlar
- 'arabalar ile toplar peydâ idüp (3) üzerinde olan âdemi urup helâk eyledikte at dağı helâk olup
- (4) şüretini vilâyet-be-vilâyet gezdirdiler. Allâhu ta'âlânun bu da bir 'acâyibindendir.

Şüret-i Kāntûrus: (Resim)

- (5) **Sebu'**: Bunuñ kevākibi on toktuzdur. 'Arab kevākib-i Kāntûrus ile Sebu' Semâ-i neyyih dirler.

Şüret-i Sebu': (Resim)

- (6) **Micmere:** Kesr-i mîm-i evveli ve fetḥ-i şāniyye ile buḥûrdan ma'nāsına. Bunuñ kevākibi yididür.

- **29b- Şüret-i Micmere:** (Resim)

- (1) **İklîl-i cenûbî:** Bunuñ kevākibi on üçdür. Ve bu cenûbî ile kayd olındı, zirâ (2) Fekkeye-İklîl-i şimālî dirler. Ve bu Şanevber şekli üzeredür ki 'Arablar buña Kûbbe dirler.

Şüret-i İklîl: (Resim)

- (3) **Hût:** Bunuñ dâhil-i şüretinde olan kevākibler on bir ve ḥāric-i şüretinde (4) olan altıdır. Ve bu bir büyük balık şüretindedür. Başı maşriḳ cānibine (5) ve kıyruğı mağrib tarafınadır. Ve ol kevkeb-i neyyir ki ağızındadır, aña Femû'l-Hût (6) dirler. Kâdr-i evveldendir.

Şüret-i Hût: (Resim)

- (7) **Cānib-i cenûbda** olan şüretler ve kevākibler bi'l-küllîyye beyân olındı. (8) Lâkin icmâlû't-tafsil dâhil-i şüretinde olan kevākibleri iki yüz toktan yedi (9) ve ḥāric-i şüretlerinde olan on toktuzdur ki cümlesi üç yüz on (10) altıdır. Ve cümle şüretler kırk sekizdür ve cümle kevākibler biñ yigirmi ikidir.

- (11) **Şimden soñra fevâ'id-i kutb-ı şimālî beyân idelüm.** Aña nazar gözde olan remede şifâ (12) virür. Nazaruñ keyfiyyeti budur ki gözlerinde marâz olan kimesne yekşenbih gicesi kutb-ı (13) şimālî berâberinde durup aña nazar ide ve bir gümüş mili gül şuyına daldurup **30a-(1)** iki gözlerine çeke. Bir hafta buña müdâvemet ide bi-emrillâhi ta'âlâ şifâ bula. (2) **Ve bundan soñra Kāmerûñ yigirmi sekiz menzilin beyân idelüm.** Çünkü 'Arablar beyâbânda (3) sâkin oldılar, katlarında hilâl i'tibâr olsa yıl-ı evveli muhtelif olur idi. (4) Gâh şayfü'l-Çinde ve gâh şitâ'ü'l-Çinde olup zabt-ı sâl için sene-i (5) şemsiyye i'tibârına dağı muhtâc oldılar tâ ki senenün fuşûlını bileler. Ve her (6) faşlda neye meşğûl olmak gerek ve yaylakda ve kışlakda nice hareket itmek (7) gerek. **Pes** Kāmerûñ ḥāline nazar itdiler. Şöyle buldılar ki felegi otuz gicede kaç (8) ider, ammâ âhîrinde iki gice görünmez. Lâ-cerem ol iki giceyi hisâblarından (9) ıskât idüp yigirmi sekiz giceye i'tibâr itdiler. **Pes** devr-i felegi (10) yigirmi sekize kısmet idüp her kısmına bir menzil i'tibâr idüp Kāmer her gice (11) bu menzillerden birinde olur didiler. Ve her menzile bir 'alâmet vaż' itdiler (12) ve bu 'alâmetleri kevākib-i şābiteden i'tibâr itdiler tarîḳ-i Kāmere karîb olmak (13) üzere. Ve bu yigirmi sekiz menzilün her gice on dördi yirden yukarı olur (14) ve on dördi yirden aşağı olur. Ve her gâh ki yürürler, maşriḳdan tûlû' (15) idüp mağribde gurûb iderler. Tûlû' idicek Tâli' ve gurûb idicek (16) Gârib dirler ve Rakîb dağı dirler. Ve 'Arablar on dört menzile

Şāmî (17) ve on dört menzile Yemānî dirler. Ve fecr vaktinde birinüñ mağribde sâkıt olup (18) ve birinüñ maşriķda tâlî' olmasına nev' dirler. Ve her nesne ki bir menzülün (19) nev'inde vâkî' olur, yağmur ve kıardan ve yilden ve ıssıdan ve şovukdan (20) aña nisbet iderler. Ve çün nev'ler tamam ola, yıl âhire irmiş olur. Ve evvel-i (21) menzil-i Şāmî Şeraṭeyn ve âhiri Simāk-ı A'zeldür. Ve evvel-i menâzil-i Yemānî Ğafr (22) ve âhiri Rişâdur. **Ve bu mebhâşı** bir takrîr ile daḥı beyân idelüm: Hükemâ devr-i felegi (23) on iki kısma taķsîm itdiler ve her kısma bir burc diyü ad virdiler. Buncılayın 30b-(1) 'Arablar daḥı devr-i felegi yigirmi sekize taķsîm idüp her kısmına bir menzil didiler. Ve Kāmerün bunlara (2) nüzülü için ve nitekim buruc için kevākib-i şābiteden hükemâ şüretler tevehhüm itdiler. (3) Buncılayın bunlar daḥı şüretler tevḥim itdiler. **Pes** kevākib-i şābite ki Mınṭakatü'l-burūca (4) karib ola ki memerr-i Kāmere karib yâ maḥâzîdür, menzil-i Kāmer didiler. **Şimden girü** menâzilün (5) isimlerin ve vech-i tesmîyelerin ve ba'zı aḥvâllerin ve şekillerin ve ba'zı aḥkāmın (6) beyân idelüm:

Evvelkisi **Şeretāndur**. Şîġa-i teşniyedür. Gāh böyle ḥālet-i ref' ile (7) isti'māl olunur, gāh Şeraṭeyn dirler ḥālet-i naşb u cer ile isti'māl olunur. (8) Ve bu lafz feth-i şîn ve rā ile teşniye-i şerettür 'alāmet ma'nāsına. Zîrā bu menzil (9) 'alāmet-i aḥvāl-i sinin ve 'imāret-i tebdil-i zemindür. Ve Şeraṭeyn iki kevkeb-i neyyirdür ki (10) bunların maḥallî karn-ı Ḥameldür. Ve ikisinün ortasında bu'd bir yayun iki (11) başı kadardur. Çün vasaṭ-ı semāya ireler, biri şimāl nāhiyesinde ve biri cenüb (12) nāhiyesinde olur. Çün Şems bunlara irişe, zemān mu'tedil olup gice (13) ve gündüz berāber olur. Ve bunların birisinün berāberinde bir kevkeb-i ḥafî vardur, (14) ba'zı 'Arablar anı bile i'tibār idüp Eşrāṭ dirler. Şekli budur: (Şekil) (15) Ve bu menzülün ṭulū'ı Nisān ayının on altısında olur ve sükūṭı (16) Teşrin-i evvelün on sekizinde olur. Ve bunun ṭulū'ı maḥmūddur. Zamān ve hevā (17) eyü olur, yiller yumuşak eser ve şular ziyāde olur. Ve bunun raķibi (18) Ğafrdur.

İkincisi **Buṭayndur**. Taşġir-i Baṭndur ki ol Baṭn Baṭn-ı Ḥameldür. Ve taşġir (19) olındı, zîrā Baṭn-ı Ḥūta nisbet aşġardur. Ve bu üç kevkeb ḥafîdür, müşelleşdür. (20) Ve şekli budur: (Şekil) Nisāndan bir gice kalıcak doğar ve Teşrin-i evvelden bir gice (21) kalıcak sâkıt olur. Çün ol sâkıt ola, deñizler muṣṭarib olur (22) ve karṭal ve kırlanġuç sevāhile ve karınca yir altına girer. Ve bunun ṭulū'ı mazmūmdur ki (23) yağmur yağsa ol yıl kıızlık olur. 'Arablar buña Şerü'l-envā' dirler. Bunun 31a-(1) ṭulū'ında otlar kıurur ve arpa ḥaşādı irişür. Ve bunun raķibi Zubānādur.

(2) Ve üçüncüsü **Şüreyyādur**. Buña el- el-Ḥamel dirler. Altı kevkebdür ki ortalarında ḥürde (3) yıldızlar vardur. Buña Şüreyyā didiler keşret-i kevkebi için. Yâ anuñ ṭulū'ında yağmur olur, (4) şervet, ya'nî ġınā olur. Zîrā Şüreyyā taşġir-i şervādur ve şervā te'nis-i servāndur, (5) keşirü'l-māl dimekdür. Şekli budur: (Şekil) Eyyāruñ on üçünde doğar, (6) Teşrin-i âhirün on üçünde sâkıt olur. Çün maşriķdan ṭulū' ide, (7) kış zāhir olur. Ve her gice yukarı kıalkar. Tā vasaṭ-ı semāya ire, kış kemālîn (8) bulur ve şular tonar. Ṭulū'ı mübārekdür. Resūlu'llāh şalla'llāhu 'aleyhi ve sellem buyururlar ki: (9) "İzā ṭala'a'n-necme lem yebķa mine'l-'āḥeti şey'un."¹⁶² Ya'nî kıaķan Şüreyyā ṭulū' eylese bāķî kıalmaz (10) âfet-i

162 Hadis olarak bulunamamıştır. "Yıldız doğduğu zaman âfetten birşey kalmadı."

meçyveden bir nesne. Ve 'Arablar bunuñ tülû'ını mahmûd dutarlar. Ve yağmuru (11) ğāyetde nāfi' olur. Zîrā ol vakt arz kûrur, şuya muhtâc olur. (12) 'Arablar dirler: "İzā tala'a's-Şüreyyā irtecce'l-baħru va'htalaṭati'r-riyāhu ve sallata'llāhu (13)ta'āla'l-cinne'ale'l-miyāhi."¹⁶³ Ve Resûl'llāh 'aleyhi's-selām daħı buyurur: "Men rakibe'l-baħr (14)ba'de't-tulû'i's-Şüreyyā fe-kaḍ beru'et minhu'z-zimmetu."¹⁶⁴ Ya'nî bir kimesne Şüreyyā tülû'ından (15) şoñra gemiye binse Hâk ta'ālānuñ hıfzından çıkmış olur. Ve Şüreyyānuñ nev'inden (16) hevāda ıssılar olur ve mîveler irer. Ve âhirinde Nil artar ve hayvānlarda (17) süd ziyāde olur. Bunuñ rakibi İklildür. **Ve bilgil ki Şüreyyā** azher-i (18) menāzildendür. Şol kimesne ki menāzili bilmek dileye, gerekdür ki evvel Şüreyyādan ibtidā (19) ide ki tarîk-i Kāmer üzeredür. Ve andan taleb-i Deberān ider. Anuñ cānib-i (20) şarkisinde bir gönder miqdārı yirdedür. Ve an[dan] şoñra ki taleb-i Şeraṭeyn kıla ki (21) cānib-i ğarbisinde iki gönder miqdārı yirdedür. Ve andan taleb-i Buṭayn (22) kıla ki Şüreyyā ve Şeraṭeyn ortasındadır. Bu menāzil-i erba'a ma'lûm olduĝdan (23) şoñra bâkî menāzil[i] bilmek tarîk-i Kāmer üzeredür. Ve mahfî degüldür ki menāzil **31b**-(1) bilincek on iki burûc daħı bilinür. Ve yukarıda zikr olındı ki (2) Kāmer yigirmi sekiz menzilden her birinde olur, ammā seyri müteşābih degüldür. (3) Gāh seri' hareket ider, gāh baṭî hareket ider. Gāh bir gün nişfu'n-nehārda (4) bir menzilüñ evvelinde olur, ve yevm-i şānide nişfu'n-nehārda menzil-i şālîşde (5) olur. Ve gāh olur bir gün nişfu'n-nehārda bir menzilüñ evvelinde olur, (6) ve yevm-i şānide nişfu'n-nehārda ol menzilüñ âhirinde olur. Vaḳtā ki (7) devr-i felek gāh on iki burûc i'tibāriyle münkasim olup ve gāh yigirmi (8) sekiz menzil i'tibāriyle münkasim olduysa imdi her burcuñ hışsesi menāzil-i (9) mezkûreden iki menzil ve şelāşe menzil oldı.

Dördinci **Deberān**dur. Ba'zılar (10) zammateyn ile okuyup vech-i tesmiye beyān idüp Şüreyyānun ardında olduĝıçün (11) böyle tesmiye olındı. Ve ba'zılar fethateyn ile okuyup vech-i tesmiye beyān idüp (12) Şevrūñ yağırı gibidür didiler. Ve bu bir kızıl kevkebdür. Şüreyyādan şoñra tülû' (13) ider. Ve buña Tābi'-i Şüreyyā daħı dirler. Ve anuñ ile kevākib-i hafıyyeler vardur, muḥaffe (14) hey'eti üzeredür. Bunlaruñ mevķi'i Şevr arķasıdır. Şekli budur: (Şekil) (15) Ve bunuñ tülû'ı mahmûd degüldür. Kaçan yağmur çok yağsa ol yıl kızlık olur. (16) Ve bunuñ nev'inde ıssı ziyāde olur. Ve 'Arab dirler: "İzā tala'a'd-Deberān (17) yebiṣeti'l-kaḍ rān."¹⁶⁵ Kaçan tülû' eylese Deberān, gölcikler kûrur ve ıssı yiller eser (18) ve bād-ı semûm zāhir olur. Ve bunuñ tülû'ı Eyyāruñ on altısındadır ve daħı (19) süķûṭı Teşrin-i evvelüñ yigirmi altısındadır. Ve bunuñ kıatında olan kevkeblere (20) Deberān kelbleri dirler. Ve ba'zılar ol kızıl kevkebe Faḥl dirler. Ve etrāfında (21) olan hürde kevkeblere Kılāş dirler. Ve bunuñ rakibi Kālbdür.

Beşinci (22) **Heķ**'adur. At göĝsindeki dā'ireye dirler. Ve bu Cevzānuñ başıdır. (23) Ve bu üç kevkebdür ba'zı ba'zına qarib Buṭayn gibi. Şekli budur: (Şekil) Vech-i tesmiye **32a**-(1) bi-tarîk-i teşbihdür. Bunuñ tülû'ı Hazirānuñ toķuzında ve süķûṭı Kānun-ı evvelüñ (2) toķuzındadır. Bunuñ tülû'ı 'azizdür. 'Arablar dirler: "İzā tala'ati'l-Heķ'a raca'a'n-nās (3)

¹⁶³ "Şüreyya doğduĝu zaman deniz dalgalanır, rüzgār çıkar ve Allah cini sulara musallat eder."

¹⁶⁴ Hadis olarak bulunamamıştır. "Kim Şüreyyanın doğmasından sonra denize çıkarsa onun üzerinden düşer (Allah onu koruyamaz.)"

¹⁶⁵ "Deberan doğunca küçük göller kurudu."

'ani'n-nuc'a."¹⁶⁶ Ve bunun nev'inde kavun ve sâ'ir fevâkih irer ve ıssı (4) ziyâde olur ve bād-ı semûm eser. Ve rakibi Şevledür.

Altıncı **Hen'**adur. Boyın (5) altında olan nişana dirler. Ve bu Cevzânun şol omuzudur. Ve ba'zılar (6) Cevzânun ayağıdır dirler. Ve bu iki ak yıldızdır, iki seng ortasında (7) bir kamçı kadar yir görünür. Birine Zer ve birine Melisâ dirler. Ve üç yıldız (8) dağı vardır ki bunları muhişdür. Pes mecmû'ı beş yıldızdır ki şekli (9) hatt-ı küfi ile yazılmış elif gibi ve ba'zılar şol el ile yazılmış lām (10) gibidir dirler. Şekli budur: (Şekil) Bunun tulû'ı Haziranun yigirmi (11) ikisindedür, sükûtı Kânûn-i evvelün yigirmi ikisindedür. Bunun (12) nev'i envâ-i Cevzâdandır. Bunda ıssı nihâyete irer ve hurma ve incir irişür. (13) Ve bunun rakibi Ne'âyimdir.

Yedinci¹⁶⁷ **Zirâ'**dur. Bilgil ki Zirâ'-ı Esed diyü (14) iki yıldızdır dirler. Biri Maqbûz ve biri Mebsûtür. Maqbûz Şâm cânibinedür, (15) Mebsût Yemen cânibinedür. Menzil-i Kâmer olan Zirâ' Maqbûzdur. Bu iki kevkeb-i neyyirdür. (16) Bunların ortası bir kamçı kadar görünür. Şekli budur: (Şekil) Bunun tulû'ı (17) Temmûzun dördünde ve sükûtı Kânûn-ı şâninün dördindedür. Ve bunun nev'i (18) mahmûddur. Nâdir vâki' olur ki bunun nev'inde yağmur yağmaya. Ve bunun rakibi (19) Beldedir.

Sekizinci **Nesredür**. Aşılda bu iki bıyık ortasında burun (20) direği altında olan çukurca yire dirler. Ve bu iki kevkebdür ki ikisinin (21) birbirinden bu'dı bir karış miqdârı görünür. Ve ikisinin ortasında (22) bulut gibi beyâz görünür. Ve buña arslan burnı dirler ki şekli budur: (Şekil) Ve (23) bunun tulû'ı Temmûzun on yedisinde ve sükûtı Kânûn-ı âhirün on yedisindedür. **32b**-(1) Ve bunun nev'i mezmûmdur, zira' ve eşmâre fesâd ider. Ve bunun rakibi (2) Sa'd-ı Zâbihdür.

Ve tokuzuncu **Tarfedür**. Buña Tarf dağı dirler, göz ma'nâsına. (3) Bu iki kevkebdür. Ferkadân gibi bir miqdâr egridür. Bunlara arslan gözleri (4) dirler. Şekli budur: (Şekil) Tulû'-ı Âb ayının evvelinde ve sükûtı Kânûn-ı (5) şâninün evvelindedür. Ve bunun nev'i mahmûddur, yağmur yağsa çok fâ'ide (6) ider. Ve hurma üzümü kesilür, ve ıssı eksilür. Gice ve gündüz berâber olup gice (7) uzamağa başlar ve ibtidâ'-i faşl-ı hazân olur. Ve bunun rakibi Sa'd-ı Bulâ'dur.

(8) Onuncu¹⁶⁸ **Cebhedür**. Buña Cebhe-i Esed dirler. Bu dört egri kevkeblerdir. Her iki (9) kevkebün ortası bir kamçı miqdârı görünür. Şekli budur: (Şekil) Tulû'ı (10) Âb ayının on dördünde ve sükûtı Şubatun on dördindedür. (11) Bunun nev'i mahmûddur, yağmur yağsa nebât çok biter ve ağaçlar yapraklanmağa meyl (12) ider. Ve bunun rakibi Sa'dü's-su'üddür.

Ve on birinci **Zübredür** zamm-ı zâ ile, (13) timur parçası dimekdir. Bu bir kevkeb-i neyyirdür ki yanında bir kevkeb-i aşgar vardır. (14) İkisünün ortası bir kamçı miqdârıdır. Ahkâm ve şebât mülâhaza olunup (15) Zübre dinilmişdür. Buñlara Kâhil-i Esed dirler. Şekli budur: (Şekil) Tulû'ı (16) Eylülün ikisindedür ve sükûtı Âzerün ikisindedür. Bunun nev'i (17) mahmûddur, yağmur çok yağar ve giceler şovuk olur. Ve bunun rakibi Ahbiyedür.

166 "Hek'a doğduğu zaman insanlar otlaktan döndü."

167 Metinde dördüncü yazılmıştır, fakat sıraya göre yedinci olmalıdır.

168 Bu kelime üçüncü olarak yazılmıştır, fakat sıraya göre onuncu olmalıdır.

(18) On ikinci **Şarfe**. Bu bir kevkeb-i neyyirdür, Zübreye mülâki olur. Şekli budur: (Şekil) (19) Bilgil ki Zîrâ' ve Cebhe ve Zübreye ve Şarfe Esed şüretiniñ eczâsındandır. Bunun (20) tûlû'ı ile burûdet münşarif olur ve sükûtı ile harâret münşarif olur. (21) Ve buña Qalbü'l-esed dahı dirler. Tûlû'ı Eylûl ayınuñ on beşinde ve sükûtı (22) Âzerûñ on beşindedür. Ve bunuñ nev'inde Nîl artar ve eyyâm-ı berd-i 'acûz girer. (23) Ve bunuñ rakîbi Fer'-i muqdimdür.

On üçüncü **'Avvâdur** medd ile ve kaşr ile, ürücü **33a**-(1) ma'nâsınadır. Beş yıldızdur sol el ile yazılmış lâm gibi. Nitekim Hen'a öyledür. (Şekil) (2) Ve bunı kelblere teşbih itmişlerdür ki arslan ardınca ürürler ve anuñçün 'Avvâ (3) dimişlerdür. Ve buña Verekü'l-esed dirler. Tûlû'ı Eylûl ayınuñ yigirmi sekizinde (4) ve sükûtı Âzerûñ yigirmi sekizindedür. Bunuñ nev'i mahmûddur. Ve bunuñ rakîbi (5) Fer'-i mu'ahhardur.

On dördüncü **Simâkdur**. Buña Simâk-ı A'zel dirler, yaraqsız (6) ma'nâsınadır. Bunuñ yanında bir kevkeb dahı yokdur. Ammâ Simâk-ı Râmiñ yanında (7) bir kevkeb dahı vardur ve ol anuñ Rumhıdur dirler. Pes Simâk-ı A'zel Simâk-ı (8) Râmiñ nisbet yaraqsızdur. Ve 'Arab iki Simâk-ı Esedüñ iki sâkıdur dirler. (9) Ve Simâk-ı A'zel Hañt-ı İstivâ kurbındadır. Ve bu bir kevkeb-i neyyirdür Şarfe gibi. Şekli (10) budur: (Şekil) Bunuñ tûlû'ı Teşrin-i evvelüñ beşinde ve sükûtı Nisânuñ dördindedür. (11) Ve bunuñ nev'i 'azizdür. Nâdir vâki' olur ki yağmur yağmaya. Ve bunuñ rakîbi Bañnü'l-Hûtdur.

Ve on beşinci **Ğafrdur** feth-i ğayn ve sükûn-ı fâ ile örtmek (13) ma'nâsınadır. Ve bu üç kevâkib-i hafıyyedür, Kavsa şebihdür. Mevki'i Mîzândur. Şekli (14) budur: (Şekil) Buña Ğafr dirler, zîrâ bu tûlû' idicek yirüñ tazeligi ö[r]tilür. (15) Kendüsi kevâkib-i hafıyyedür, nazardan örtilür. Tûlû'ı Teşrin-i evvelüñ on sekizindedür (16) ve sükûtı Nisânuñ on altısındadır. Ve bunuñ rakîbi Şeretândur.

Ve on altıncı (17) **Zebânâ**¹⁶⁹dur feth-i zâ ile. Bu iki kevkeb-i neyyirdür. Bunlara 'akreb boynuzı dirler. Bu iki (18) kevkebdür. Ortası beş arşun miqdârıdur. Şekli budur: (Şekil) Tûlû'ı Teşrin-i (19) evvelüñ âhirinde ve sükûtı Nisânuñ âhirindedür. Bunuñ nev'inde yiller eser. Ve iklim-i (20) Bâbil'de halk evlerine girerler. Ve şiddet-i şitâ irer. Ve bunuñ rakîbi Buñayndur.

(21) Ve on yedinci **İklildür**. Tâc ma'nâsınadır. Bu dört kevkebdür, üç Re's-i 'Akreb (22) üzeredür, anuñçün İklil didiler. Ba'zılar Re's-i 'Akreb üzere olanı i'tibâr (23) idüp üç kevkebdür didiler. Şekli budur: (Şekil) Tûlû'ı Teşrin-i âhirüñ on **33b**-(1) toközında ve sükûtı Eyyârûñ on toközındadır. Bunuñ nev'inde şular artar. (2) Ve bunuñ rakîbi Şüreyyâdur.

Ve on sekizinci **Qalbdür**. Bu bir kevkeb-i ahmer neyyiredür. (3) Bunuñ ile iki kevkeb-i şağır dahı vardur, biri andan yukaru, biri andan aşağı. (4) Şekli budur: (Şekil) Buña Qalb-i 'Akreb dirler. Bunuñ ve Nesr-i Vâki'üñ tûlû'ı (5) Teşrin-i âhirüñ yigirmi altısındadır ve sükûtı Eyyârûñ yigirmi altısıdır. Bunuñ (6) nev'i mezmûmdur, şovuk olup ağaçlar şuyını kurıdur. Ve bunuñ rakîbi Deberândur.

169 Burada Zebânâ olarak harekelenmesine rağmen sözlükte Zubânâ şekli vardır.

(7) Ve on toközuncı **Şevledür**, feth-i şin ve süķün-ı vāv iledür. 'Akreb kıuyruğı (8) -ma'nāsınadur. Ve bu iki kevkeb-i neyyiredür ki birbirine müteķāribdür. Buña 'Akreb kıuyruğı (9) anuñçün didiler ki mürtefi'dür, şāl-ı bezāniyyedendür. Şekli budur: (Şekil) Tūlū'ı Kānun-ı (10) evvelūñ yigirmi beşinde ve süķūtı Hazirānuñ yigirmi beşindedür. Bunuñ nev'inde (11) ağaçlaruñ yaprağı dökilür ve yağmur çok yağar. Ve bunuñ rakibi Heķ'a'dur.

Ve yigirminci (12) **Ne'āyimdür**. Ve bu cem'-i ne'āmedür. Ve ne'āme deve kıuşına dirler. Ve dahı kıuyunuñ çarhı ağacına (13) dirler. Ve bu sekiz kevkeb-i Şevle berāberinde, dördi Mecerrededür, anlar[a] Ne'āyim-i Vāride dirler, (14) güyiyā Mecerreden şu içerler. Ve dördi Mecerreden hāricdür, anlar[a] Ne'āyim-i Şādire dirler. (15) Bunlar Mecerreden taşra olduğıçün güyiyā şu içüp taşra gitmişlerdür. Şekli budur: (Şekil) (16) Tūlū'ı Kānun-ı evvelūñ yigirmi ikisindedür. Bunuñ nev'i kıış evvelinde (17) olur gice ve gündüz berāber olduķda. Ve bunuñ rakibi Hen'adur.

Ve yigirini birinci **Beldedür**. (18) Bu bir meydāndur Ne'āyim ile Sa'd-ı Zābiḥ ortasında. Ve anda kevkeb yokdur. (19) İllā bir kevkeb-i ḥafı vardur ki güç ile görünür. Ve ba'zılar bunu altı kevkebdür (20) dirler Kavs gibi. Ve şekli budur: (Şekil) Tūlū'ı Kānun-ı āḥirūñ dördinde (21) ve süķūtı Temmūzuñ dördindedür. Bunuñ nev'inde şular donar. Ve bunuñ (22) rakibi Zābiḥdür.

Ve yigirmi ikinci **Sa'd-ı Zābiḥdür**. Bu iki kevkeb-i şağırdür. (23) İkisinuñ ortası bir zirā' yokdur, bir[i] yukarudur cānib-i şimāle ve biri **34a**-(1) aşāgadur cānib-i cenūba. Ve anuñ yanında bir kevkeb-i ḥafı vardur, 'Arab aña bunuñ (2) **تم** idur dir. Bu anı zebḥ cylemek ister. Şekli budur: (Şekil) Tūlū'ı Kānun-ı (3) āḥirūñ on yidisinde ve süķūtı Temmūzuñ on yidisindedür. Bunuñ nev'inde (4) ağaçlara şu yürür, badem ve ceviz ağacı harekete gelür. Ve bunuñ rakibi Neşredür.

(5) Yigirmi üçünci **Sa'd-ı Bula'dur**. Bu iki kevkebdür hareketde berāber. Ammā birisi birinden (6) büyükdür, güyiyā ol birin yuda yorı maḥv ider. Şekli budur: (Şekil) Bundan (7) vech-i tesmiye zāhirdür ki anı yutmağa ağız açmışdır. Ve tūlū'ı Kānun-ı şāninūñ (8) bir gice kalıcakdur ve süķūtı Āb ayınuñ bir gicesi geçicekdür. Bunuñ nev'inde (9) yağmur çok yağar ve kıurbağa ötmeg[c] başlar ve serçe cimā' ider ve bād-ı cenūb eser. Ve bunuñ (10) rakibi Tarfedür.

Yigirmi dördünci **Sa'dü's-su'ūddur**. Bu üç kevkebdür. Biri neyyirdür, (11) ikisi ḥafıdır. Şekli budur: (Şekil) Bunuñ vaktinde vech-i ma'āş zāhir olur (12) insana ve ḥayvana. Ve 'Arab bunu mübārek 'ad iderler, anuñçün bu ism ile tesmiye olındı. (13) Ve tūlū'ı Şubatūñ on ikisindedür ve süķūtı Āb ayınuñ on dördindedür. (14) Bunuñ nev'i maḥmūddur ki otlar biter ve kıuşlar öter, ağaçlar yapraklanır ve kıırlanğıç (15) gelür. Ve bunuñ rakibi Cebhedür.

Yigirmi beşinci **Sa'dü'l-aḥbiyedür**. Cemī'i ḥibādur (16) çadır ma'nāsına. Bu dört kevkebdür üçü ḥibā şüretinde, birisi vasaṭında. (17) Güyiyā bu üç anuñ çadırındur. Şekli budur: (Şekil) Vech-i tesmiye bunda zāhirdür. (18) Ve ḥaşerāt yir altına gizlenür kıışdan. Anuñçün bu ism ile tesmiye olındı. (19) Tūlū'ı Şubatūñ yigirmi beşinde ve süķūtı ( ) dördindedür. Ve bunuñ (20) nev'i maḥmūd degüldür, yağmur çok olur, bağlar kesilür. Ve rakibi Zübredür.

(21) Ve yigirmi altıncı **Ferg-i Evveldür**. Buña Ferg-i Delv-i Muḳdim daḥı dirler.

Ve yigirmi yedinci (22) **Ferg-i Şānīdür**. Buña Ferg-i Delv-i Mu'aḥḥar daḥı dirler. Ve Ferg ḳoḡadan şu dökülen (23) yire dirler. Bunlaruñ her birisi ikişer kevkebdür. Ve her kevkebüñ ortası **34b-(1)** beş zirā' miḳdārı görünür. Şekli budur: (Şekil) Bunlar bu ism ile tesmiye olındılar, (2) zirā bunlaruñ vaḳtinde yağmur çok olur. Ferg-i Evvel ṭulū'ı (3) Āzerüñ tokuzında ve süḳuṭı Eylülüñ tokuzındadır. Ve bunuñ nev'i (4) maḥmūddur. Ve bunda üçüncü cemre düşer. Ve bunuñ raḳibi Şarfedür. Ve Ferg-i (5) Şānīnūñ ṭulū'ı Āzerüñ yigirmi ikisindedür ve süḳuṭı Eylülüñ yigirmi (6) ikisindedür. Bunuñ nev'i maḥmūddur. Ve raḳibi 'Avvādur.

Ve yigirmi sekizinci (7) **Riṣādur**, ḳoḡa urḡanı ma'nāsınadır. Bu bir kevkeb-i neyyiredür ki Hūt (8) burcınūñ batnındadır, anuñçün buña Batnū'l-Hūt daḥı dirler. Ammā Riṣā didikleri (9) ol ciḥetdendür ki şol hürde yıldızlar ki anlardan cism-i Hūt tevehhüm olunmuşdur, (10) anı ḳoḡaya ve bunları ḳoḡa urḡanına teşbīh iderler. (Şekil) (11) Şüreti budur. Ṭulū'ı Nisānuñ dördinde ve süḳuṭı Teşrin-i evvelüñ beşinde (12) olur. Bunuñ nev'inde şular taşar ve otlar biter ve çiçekler açılır. Ve bunuñ raḳibi (13) Simākdur. Temmetü'l-menāzil.

Bilgil ki ve 'ulemā dimişler ki yıl dört cüz'dür. Her cüz'i (14) yedi nev' ve her nev' on üç gündür. Ve biri, ya'nī Cebhe bir gün ziyādedür. (15) Öyle olsa tamam sene üç yüz altmış beş gün olur. Bu miḳdār zemānda (16) Şems felek-i burūcı ḳaṭ' ider. **Çünkü bunlar ma'lūm oldu, felek-i burūcı daḥı** (17) **beyān idelüm:**

Felek-i burūc bir felek-i müstaḳıl degüldür sā'ir eflāk gibi. Bilki emr-i (18) mevhūmīdür. Ve bundan evvel zıkr olındı ki her bir kevkebüñ felek-i maḥşüşı va[r]dur. (19) Ve ol felegüñ iki ḳuṭbı vardır. Ve kevkeblerüñ her biri feleginde merkūzdu. Ve çün (20) felek bir kere devr ide, ol kevkeb ki feleginde merkūzdu, andan bir dā'ire ḥāşıl (21) olur. Ve kevākibüñ maşrıḳdan maḡribe ḥarekātı ḳasriyyedür. Zirā ol ḥarekāt ki (22) kevākibüñ eflākine maḥşüsdür, maḡribden maşrıḳadır. Meşelā Şemsüñ iki seyri vardır; (23) birisi zātī ve birisi ḳasridür. Bir yıldan bir yıla ḳaṭ' itdüḡi seyr zātīdür. **35a-(1)** Gicede ve gündüzde bir kere devr itdüḡi felek-i a'zamūñ döndürmesi ile ḥareket-i (2) ḳasridür. İmdi ḳaçan felek-i Şems bir kere devr ide maḡribden maşrıḳa, bir dā'ire-i (3) 'azīme tevehhüm olunır merkez-i Şemsden. Ol dā'ire 'ālemi ḳāṭı' olur. Ol dā'ireye (4) felekü'l-burūc dirler. Andan soñra bir dā'ire daḥı farz iderüz devā'ire-i (5) 'ızāmeden ki anuñ merkezi merkez-i 'ālemdür, ve anuñ iki ḳuṭbı şimāl ve cenūb (6) olur. Ve ol dā'ireye mu'addilü'n-nehār dirler. Ve çün farz idevüz ki dā'ire-i (7) felekü'l-burūc dā'ire-i mu'addilü'n-nehārı ḳaṭ' ide nişfına iki nokṭa-i müteḳābil (8) üzere; birine nokṭa-i i'tidāl-i rebī'i dirler ve birine nokṭa-i i'tidāl-i ḥarīfi dirler. (9) Andan soñra bir dā'ire daḥı farz iderüz ki nokṭa-i mu'addilü'n-nehār üzere (10) ve nokṭa-i felekü'l-burūc üzerine geçer iki nokṭa-i müteḳābil ile, biri şimāl (11) biri cenūbı. Şimāliye nokṭa-i inḳılāb-i şayfi ve cenūbiye nokṭa-i inḳılāb-i şitevi (12) dirler. Pes bu iki dā'ire felekü'l-burūcı dört ḳısm-ı mütesāviyeye münḳasim ḳılır. Rub'-ı (13) evvel ki nokṭa-i i'tidāl-i rebī'i ve nokṭa-i inḳılāb-i şayfi ortasındadır, zemān-ı (14) rebī' dirler. Zirā Şems mādām ki feleginde

bu kavsa müsāmit ola¹⁷⁰, zemān-ı rebī' olur. (15) Ve rub'-ı şāniyye ki inķilāb-ı şayfi ve nokta-i i'tidāl-i ħarifi ortasındadır, zemān-ı (16) şayf dirler. Zīrā Şems mādām ki feleginde bu kavsa müsāmit ola, zemān-ı şayf (17) olur. Ve rub'-ı şālişe ki nokta-i i'tidāl-i ħarifi ve nokta-i inķilāb-i şitevi ortasındadır, (18) zemān-ı ħarif dirler. Zīrā Şems mādām ki feleginde bu kavsa müsāmit ola, zemān-ı (19) ħarif olur. Ve rub'-ı rābi'e ki nokta-i inķilāb-ı şitevi ve nokta-i i'tidāl-i rebī'i (20) ortasındadır, zemān-ı şitā dirler. Zīrā Şems mādām ki feleginde bu kavsa (21) müsāmit ola, zemān-ı şitā olur. Ve andan soñra iki dā'ire-i 'azīme farz (22) iderüz kutb-ı felekü'l-burūcdan ħurūc ider. Rub'-ı rebī'i anuñ muķābili (23) şayfiden her birini üç kısım-ı mütesāviye münķasim ider, cümle devā'ir altı olur. **35b**-(1) Ve çün tevehhüm idevüz altı dā'ire ki 'ālemi kaç' ider iki nokta-i müteķābil üzere, (2) her birisi eflākūñ on iki kısım[ı] olur. Her bir kısma bir burc dirler. Ve her burc (3) otuza kısmet iderler, ve her kısma bir derece dirler. Pes dā'ire-i 'azīme üç yüz (4) altmış derece olur. Nitekim yukarıda zıkr olinmışdır. Ve çün bu i'tibār (5) ma'lūm oldu, imdi bilgil ki felek-i şevābiti anuñ ile i'tibār iderler. (6) On iki kısım olur, ve her kısımda kevākib vardır eşkāl-i muhtelif ile. (7) Bir kısımda olan kevākib şüret-i Ĥamel iledür. Birinde olan şüret-i Şevr ile (8) dūr. Her bir kısma anuñ şekli ile ad virdiler āĥir-i aķsāma dek. Çün diyeler (9) fülān kevkeb fülān burcdadır, ma'nası oldur ki eger bir ĥaṭṭ-ı müstaķīm farz (10) eylesek merkez-i 'arzdān geçüp kevākibe irişe ve kevākibden geçüp felek-i (11) şevābite irişe, ol kısımda vāki' olur. Baṭlemiyos Ĥakīm demiş: "Her burcuñ (12) dā'iresi dört yüz seksen altı biñ [kez] iki yüz elli toķuz biñ yedi yüz yigirmi bir (13) ve seb' mildür. Ve her burcuñ tūl otuz toķuz biñ kez biñ ve üç yüz (14) seksen biñ üç yüz on mil ve nişf ve südüs mildür. Ve 'arzı (15) biñ kez biñ ve üç yüz yigirmi iki biñ toķuz yüz kırk üç mil (16) ve şölüs mildür."

Bunlardan soñra felekü'l-eflākdur. Ve aña felekü'l-eflāk (17) anuñçün didiler ki cemī'-i eflāki muḥiṭdür. Ve aña felek-i a'zam dağı dirler. Ve ehl-i şer' (18) 'arş-ı 'azīm dir ve felek-i atlas dağı dirler. Ve anda hiç kevkeb yokdur. Ve ĥareketi (19) maşrıķdan mağribedür ki iki nokta üzerine ĥareket ider; biri kutb-ı şimālī ve biri kutb-ı (20) cenūbidür. Ve devrini yigirmi dört sā'atde tamam ider. Ve anuñ ĥareketi ile cemī'-i eflāk (21) ĥareket ider. Ba'zılar demişler: Felek-i a'zam zarfdur, zarfuñ ĥareketi mazrūfuñ ĥareketini (22) müstelzimdür. Buña vārid olur ki ol didüğüñ āyiniyyededür. Eflākūñ ĥareketi (23) ĥareket-i vaz'iyyedür. Bu didüğüñ şahih olduğı taķdirce 'anāşır ve 'arz dağı **36a**-(1) müteĥarriķ olmaķ gerek idi. İmdi şavāb-ı ta'lilde budur ki sebeb-i ĥareket nefsanīdür, (2) cismānī degüldür. Ya'nī Ĥaķ ta'ālā felek-i a'zamda bir kuvvet kōmışdır ki ol kuvvet felek-i (3) a'zamuñ kendinüñ ve sā'ir eflākūñ ve anlarda olan felekiyyātüñ tahrikine kādirdür, (4) ancak andan tecāvüz itmez. Ve felek-i a'zamuñ sür'at-i ĥareketi insān müşāhede itdüğü (5) her nesnenüñ ĥareketinden esra'dur ki hendesede şābitdür ki Şems ĥareket-i kāsriyyesi ile (6) ĥareket ider. İnsān ayağın kaldırıp koyıncaya dek sekiz yüz fersaḥ miķdārı yir (7) kaç' ider. Ve bu ma'nānuñ şihḥatine delil oldur ki rivāyet vārid olmışdır. (8) Resūlullāh 'aleyhi's-selām, Cibril 'aleyhi's-selāmdan su'āl eyledi duḥūl-ı vaķt-i (9) şalātdan. Cibril 'aleyhi's-selām "Lā na'am" didi. Ve

170 Bu kelime olan şeklindedir, fakat ola okunması gerekir.

- beyân eyledi ki ben "lâ" diyince (10) Şems beş yüz fersâh mîqdârı yir hareket eyledi didiler.
- Ve felek-i a'zam (11) cemî'-i eflâkı ve kürre-i nârı ve hevâ ve mâhı ve 'arzı müstemildür.
- Cümlesi on üç kürredür (12) birbirini muhît. Ve ahsenü'l-eşkâl şeklü'l-müstedir olduğğun Hâk ta'âlâ (13) ecsâmı kerî halk eyledi.

36b-(1) Ve dahı bilgil ki hükemâ Şükr adlu bir yıldız istihrâc itmişlerdür. Ve bu yıldızuñ seyri serî'dür. (2) Şöyle ki bir ayda cemî'-i 'âlemi seyr ider. Kaçan bir mühim 'amel olsa bu yıldızı görmek gerekdür ki (3) ol kişünün ardında ola ki haşmina gâlib olup murâdı hâşıl ola. Ve her gün (4) ne maḥalden toğduğı ve ne maḥalde olduğı bu dâ'ireden ma'lûm olur. Dâ'ire budur: (Şekil)

(5) **Bundan şonra semâvât ve arzda olan melekleri beyân idelüm:** Melâyike bir cevher-i (6) basîtdür şâhib-hayât ve şâhib-nuḡk. Ve pâkdür zulumât-ı şehvâniyyeden (7) ve küdürât-ı nefsâniyyeden ğasb ve 'ısyân gibi. Ve eşkâl-i muhtelifle ile teşekküle (8) kâdirlerdir. Ve bunlarda yimek ve içmek olmaz. Ta'âmları tesbîh ve şarâbları (9) takdîsdür. Ve şüretleri muhtelifdür. Ve mîqdârları mütefâvitdür. Böyle maḥlûk (10) oldukları işlâh-ı maḥlûkât içündür. Ve feleklerde melekler oldukları delîl-i naklı (11) ile şâbitdür, ammâ delîl-i 'aklı ile dahı şâbitdür. Zîrâ Hâk şübḥânehu ve ta'âlâ ḥazretleri (12) bahrlerde olan ka'r-ı muzlimleri bile ḥâlî kılmadı, ma'lûmdur ki nice nice maḥlûk vardır. (13) Ve cevvi hevâyı dahı ḥâlî komadı, anda dahı envâ'-i tıyûr halk eyledi. Ve beyâbân-ı (14) yâbisi ve cibâl-i 'âliyeleri dahı ḥâlî komadı, anlarda dahı vuhûş ve sibâ' (15) halk eyledi. Ve zulumât-ı turâbı dahı ḥâlî komadı, ecnâs-ı haşerât halk idüp **37a-(1)** dürlü dürlü cânavarlar ile mâl-â-mâl itdi. Bil ki bir ayagın başduğı yiri ka'r-ı (2) zemîne varınca kazsañ nice dürlü hayvancıklar bulırsın. Pes ḥallâk-ı muḡlak (3) celle ve 'alâ ḥazretleri bu nûrânî ve şeffaf halk eylediği felekleri kaçan ola ki (4) meleklerden ḥâlî kıla. Ve meleklerün envâ'ını kimesne bilmez, illâ Hâk şübḥânehu ve ta'âlâ bilür. (5) Ve nitekim buyurır: "*Ve mâ ya'lemu cunûde Rabbike illâ hüve.*"¹⁷¹ Ve hemân şu denlü ma'lûmdur ki Ḥazret-i (6) Resûlullâh haber virmişdür ki zerrât-ı 'âlemden bir zerre yokdur ki aña bir melek (7) müvekkel olmaya. Ve hiç bir kaçre yokdur illâ anı bir melek inzâl ider yirlere. Ve göklerde (8) hiç bir mevzi' yokdur ki anda bir melek 'ibâdete meşğûl olmaya. Ve dahı melâyikelerün (9) her bir sınıfının 'ibâdetleri bir degildür. Ve maḡâmları dahı muğâyirdür. Kâla'llâhu ta'âlâ: (10) "*Ve mâ minnâ illâ lehu maḡâmun ma'lûmun ve innâ lenaḥnu's-şâffüne ve innâ naḥnu'l-müsebbihüne.*"¹⁷² (11) Lâ-cerem ba'zı melâyike şalâtda olan benî âdem gibi şunûf bağlayup müstakîmü'l-kâme (12) dururlar bu minvâl üzere: (Resim)

37b-(1) Ve ba'zı melâyike rûkû'da olup 'ibâdetden istikbâr itmezler. Nitekim Hâk ta'âlâ buyurır: (2) "*Ve men 'indehu lâ yestekbirüne 'an 'ibâdetihi.*"¹⁷³ 'İndiyyetden murâd kırb-ı şerefdür. (Resim)

(3) Ve ba'zı melâyike sücûddadır. Ve anlarda sücûd câizdür, bilki vâkı'dür. Buña Hâk ta'âlâ kelâmı (4) delildür, kaçı'dür: "*Ve iz kulnâ li'l-melâ'iketi uscudû li-âdeme fe-secedû illâ*

171 74 Müddeşir 31'den iktibas: "Rabbinin ordularını, kendisinden başkası bilmez."

172 37 Şâffâr 164-166: "(Melekler şöyle derler:) Bizim her birimiz için, bilinen bir makam vardır. Şüphesiz biz, orada sıra sıra dururuz ve şüphesiz Allah'ı tesbîh ederiz." Metinde şâffüne yerine şâdıküne yazılmıştır.

173 21 Enbiyâ 19'dan iktibas: "O'nun huzurunda bulunanlar, O'na ibadet hususunda kibirlenmezler."

İblise ebā ve'stekbere ve kâne (5) *mine'l-kāfirīne*."174 Ammā bu istidlāl-i secdeden murād ma'nāsı şer'î olup melâyikeden murād (6) cümlesi olduğu taķdırce midür, yoķsa şeytānuñ bile olduğu şunūf mıdır? (Resim)

38a-(1) Ve ba'zı melâyike daķı ķu'uddadur. Pes şol kimesne ki şalavāta müdāvetmet ide, cümle-i (2) melâyike şevābın bulur.

HİKĀYET: Üveys el-Ķarānī Ħazretleri dir imiş Ħaķ ta'ālā Ħazretlerine (3) şöyle 'ibādet ideyin kim gökte melekler iderler. Pes bir gice dirler idi kim (4) bu gice kıyām gicesidür, ol gice şabāħa dek kıyāmda olurlar idi. Ve ertesi (5) gice dirler idi bu gice rükū' gicesidür, ol gice şabāħa dek rükū'da olurlar (6) idi. Ve yine bu gice sücüd gicesidür diyü şabāħa dek secdede olurlar idi. (Resim)

(7) Ve ĥükemā dimişlerdür: Melâyike cevāhir-i mecerrededür. Nüfūs-ı nāṭıkaya muĥāliflerdür ĥaķīkatde. (8) Ve münķasimlerdür iki kısıma; bir kısmının ĥāli istiġrāķdur, Ħaķdan ġayra iştiġāl itmezler. (9) Nitekim Ħaķ ta'ālā buyurur: "*Yusebbihüne'l-leyle ve'n-nehāre lā yefturüne*."175 Bunlar 'ulviyyātdur, ya'nī (10) melâyike-i muķarrebündür. Ve bir kısmının ĥāli taşarruf ve tedbīrdür semādan arza ķaza-i (11) ezeli vāķi' olduğu üzere. Nitekim Ħaķ ta'ālā ĥazreti buyurur: "*Ve'n-nāzi'āti ġarķan* (12) *ve'n-nāşıṭāti neştan ve's-sābiḥāti sebḥan fe's-sābiķāti sebķan fe'l-müdebbirāti* (13) *emren*."176 Ve melâyikelerün müte'addid ķanadları vardır. Ednā mertebe iki ķanadı olur. Cebrāil **38b-(1)** 'aleyhi's-selāmuñ altı yüz ķanadları vardır. Nitekim Ħaķ ta'ālā buyurur: "*Cā'ili'l-melā'iketi* (2) *rusulen ūlī ecniḥatin meşnā ve şüleşe ve rubā'a*."177 Ve daķı melâyikenün ba'zısı semāviyye (3) ve ba'zısı arzıyyedür. Semāviyye olan melâyikeleri ol ķadar maḥbūb ĥaķ olınmışdur ki (4) insān görmege tāķat getüremez. Müşāhede kılsa teslim-i rüĥ ider, nūrāniyyetine (5) tāķat gelmez. "*Fe-tebāreka'llāhu aḥsenu'l-ĥālikin*."178

Ve daķı bilgil ki ĥamele-i 'arş (6) dört melekdür. Biri ādem şüretindedür, dā'imā benī ādem için şefā'at (7) idüp rızķların dileyüp Ħazret-i Ħaķķa du'ā ider. Biri daķı öküz (8) şüretindedür, dā'imā behāyim için du'ā idüp rızķların diler. Biri daķı arslan şüretinde olup dā'imā yırtıcı cānavarlar için du'ā idüp (10) rızķların taleb ider. Ve biri daķı kerkes ķuşı şüretinde olup dā'imā (11) ķuşlar için du'ā idüp rızķların taleb ider. Nitekim Ħaķ ta'ālā buyurur: (12) "*Yusabbihüne bi-ḥamdi Rabbihim ve yestaġfirüne li-men fi'l-arz*."179 Ammā yevm-i kıyāmetde (13) sekiz olsalar gerekdür. Nitekim Ħaķ celle ve 'alā buyurur: "*Ve yaḥmilu 'arşe Rabbike favķahum* (14) *yevme'izin şemāniye*."180 Ve daķı bunu bilgil ki cümle-i ĥamele-i 'arş ve melâyike-i muķarrebün mü'minler (15) için istiġfār ve taleb-i maġrifet iderler. Nitekim Ħaķ sübhānehu ve ta'ālā buyurur: (16) "*Elleżine yaḥmilüne'l-'arşe ve men*

174 2 Bakara 34: "Hani biz meleklerle (ve cinlere): Âdem'e secde edin, demiştik. İblis hariç hepsi secde ettiler. O yüz çevirdi ve büyüklük iasladı, böylece kâfirlerden oldu."

175 21 Enbiyâ 20: "Onlar, bıkıp usanmaksızın gece gündüz (Allah'ı) tesbîh ederler."

176 79 Nâzi'ât 1-5: "Söküp çıkaranlara, yavaşça çekenlere, yüzdükçe yüzenlere, yarıştıkça yarışanlara, iş düzenleyenlere andolsun."

177 35 Fâṭır 1'den iktibas: "... Melekleri ikişer, üçer, dörder kanatlı elçiler yapan ..."

178 23 Mü'minün 14'ten iktibas: "... Yapıp-yaratanların en güzeli olan Allah pek yücedir."

179 42 Şûrâ 5'den iktibas: "... [melekler de] Rablerini hamd ile tesbîh ediyorlar ve yerdekiler için maġfired diliyorlar..."

180 69 Ħaķķa 17'den iktibas: "... O gün Rabbinin arşını, bunların da üstünde sekiz (melek) yüklenir."

havlehu yusebbihüne bi-ḥamdi Rabbihim ve yu'minüne bihi (17) ve *yestağfirüne li'llezîne* *âmenû Rabbenâ vesi'at külle şey'in rahmeten ve 'ilmen.*"¹⁸¹ (18) Hamele-i 'arş eşref-i melâyikedür. Sâ'ir melâyikeler anlara selâm virüp ta'zim ve tekrim (19) kırlar ve anlar ile Hâk ta'âlâ ḥazretine tevessül iderler. Eger su'âl olunur ki-eflâk (20) kerî olduğı taḳdirce ki mezheb-i ḥükemâdur, 'arş daḥı kerî olur. Kerî olan (21) götürölmege muḥtâc olmaz. Ve götürölme nice olur, anuñçün kim hamele ola. Biz eydürüz ki (22) 'arşı götürmekden murâd anuñ hıfzından ve anuñ tedbirinden mecâzdur. Ve şâhib (23) demek daḥı ḳurbiyyetden kinâyedür. Ve daḥı su'âl olunur ki kıyâmetde hamele-i 'arş niçün **39a**-(1) sekiz olur. Biz eydürüz ki Hâk ta'âlâ celle celâlehu ḥazreti 'azametün izhâr içündür. (2) Nitekim bir sulṭân kendüyi ḥalka göstermek istese taḥtınuñ ḳurbına 'azimüş-şân (3) kimesneler iḥsâr ider, tâ ki ḥalka meḥâbet ile görine.

Ve daḥı cümle-i melâyikeden (4) biri daḥı **Rûḥ** didikleri melekdür ki kıyâmetde sâ'ir melâyikeler bir şaff olup (5) ol yalnız bir şaff olur dimişler yâ cüşşesinün 'azametinden veya 'inde'llâhi ta'âlâ (6) 'azametinden. Ve ba'zılar daḥı melâyike-i Rûḥ bir şaff olurlar dimişler. Ḳavluhu ta'âlâ (7) "*Yevme yekûmu'r-rûḥu ve'l-melâ'iketu şaffen.*"¹⁸² Ba'zı müfessirin buña zâhib olmuşlardur ki (8) Rûḥ diye tesmiye olundu ki her nefes anuñ enfâsından bir rûḥ ḥalk olur. (9) Ve bu melek müvekkeldür felekleri döndürmege ve felek-i Ḳamer altında olan 'anâşıra ve nebâtâta (10) ve ḥayvânâta. Ve bu melek ekber ve aḳvâ ve eşrefdür sâ'ir meleklerden. Ba'zılar dimişler ki (11) seb'-i semâvât yanında bir loḳma olurdu. Ve 'Abdu'llâh ibn 'Abbâsdan rivâyet (12) olunur ki Rûḥ didikleri melegün biñ başı var, ve her başında biñ yüzi (13) var, her yüzinde biñ ağzı var, ve her ağzında biñ dili var. Ve her dili ile (14) yetmiş iki dürlü luḡat ile Hâk ta'âlâ ḥazretini tesbîḥ ve tehlîl ider. **Muḥarrir-i fakîr:** (15) Bir kitâbda gördüm ki bu melek bir gün kendüyi görüp "*Hâk ta'âlâ ḥazretini ben* (16) *bu ḳadar lisân ile bu ḳadar biñ yıldır tesbîḥ ve tehlîl iderüm.*" dir. Hâk ta'âlâ (17) daḥı eyidür ki: "*Zemîne nâzil ol!*" Ol daḥı zemîne nâzil olduḳda görür ki bir (18) za'îf benî âdem yolda hem gider ve hem Hâk ta'âlâ ḥazretini tesbîḥ ve tehlîl ider. Dir ki: (19) "*Sübhâna'llâhi 'adedu mâ sebbâḥahu'l-musebbihün munzu ḳaṭṭu ile'l-ebedi ez'âfen muzâ'afeten* (20) *ebeden sermeden ilâ yevmi'l-ḳiyâmeti ve lâ ilâhe illa'llâhu 'adedu mâ hallelehu'l-muhallelün munzu ḳaṭṭ* (21) *ile'l-ebedi ez'âfen muzâ'afeten ebeden sermeden ilâ yevmi'l-ḳiyâmeti.*"¹⁸³ Buña göre taḥmîd (22) ve temcîd idüp gider. Çün kim Rûḥ bunu gördi, bi-hüd olup Hâk ta'âlâ (23) ḥazretinden ḥicâb idüp istiğfâre meşḡûl oldu. Ve yine semâya 'urûc idüp **39b**-(1) ḥizmetinde oldu. Ve ḳaçan Hâk ta'âlâ ḥazretini zikr eylese her bir ağzından taḡlar (2) gibi nûrlar çıkar. Ve eger ol vaḳitte melâyikeler tesbîḥ ve tehlîl itmekde olmasalar (3) anuñ nûrından yanarlar idi. Ve anuñ bir ḳademi başduğı yir yedi biñ yıllık (4) mesâfedür. Ve anuñ biñ kerre biñ, ya'nî on kerre

181 40 Gâfûr 7'den iktibas: "Arş'ı yüklenen ve bir de onun çevresinde bulunan (melekler), Rablerini hamd ile tesbîḥ ederler, O'na iman ederler. Müminlerin de bağışlanmasını isterler; Ey Rabbimiz! Senin rahmet ve ilmin her şeyi kuşatmıştır..."

182 78 Neb'e 38'den iktibas: "Rûḥ (Cebrail) ve melekler saf saf olup durduğı gün..."

183 "Allah'a tesbîḥ edenlerin sayısı sonsuza ḳadar çok çoktur. Bu kıyâmet gününe ḳadar devam eder. Ayrıca Allah'dan başka Tanrı yoktur ve Allah'ı zikr edenlerin sayısı da sonsuza ḳadar kat kat çoktur. Bu kıyâmet gününe ḳadar devam edecektir."

yüz biñ kanadı vardır. (5) Ve bu meleğe Rûhu'l-emîn dahı dirler. Ve bunuñ taşviri maqđur-ı beşer degildir.

(6) Ve cümle-i melâyikeden biri dahı İsrâfîl (' m)¹⁸⁴dür ki Hâk ta'âlâ hazretinüñ emrini gayrlara (7) ol ulaştırur, ve cesedlere ervâhı ol nefh ider. Ve Şûr anuñ elindedür ki (8) boynuz gibidür. Ve boru ağzı gibi ağzı vardır, ammâ 'arzı beynü's-semâ ve'l-'arzdur. (9) Ve Şûruñ çok delükleri vardır, ve her bir delügünde elli biñ cân vardır. Ve 'arş (10) cânibine dâimâ nazar ider ki kaçan emr ola, tâ ki nefh ide. Ve bu Şûrı üç kerre (11) üfürse gerekdür. Nefha-i evvelde cemî'-i yirde ve gökde olanlar havf itseler gerekdür. (12) Nitekim Hâk ta'âlâ buyurur: "*Ve yevme yunfahu fi's-şûri fe-fezi'a men fi's-semavâti ve men* (13) *fi'l-arzi illâ men şâ'a'llâhu.*"¹⁸⁵ Ve nefha-i şânide cemî'-i maḥlûkâtâ eccl irse gerekdür. (14) Kavlulu ta'âlâ: "*Ve nufiḥa fi's-şûri fe-şai'ka men fi's-semâvâti ve men fi'l-arzi* (15) *illâ men şâ'a'llâhu.*"¹⁸⁶ Ve nefha-i şâlişde cemî'-i maḥlûkât hayât bulsa gerekdür. Kavlulu ta'âlâ: (16) "*Şumme nufiḥa fihi uḥrâ fe-izâ hum kıyâmun yenzurûne.*"¹⁸⁷ Ve İsrâfîlün dört kanadı vardır; (17) biri maşrıqda ve biri mağribde ve birini döşemişdür yirden göke varınca ve birini (18) dahı yüzine perde itmişdür Hâk ta'âlâ 'azametinden. Ve başı 'arş altındadır. (19) Ve iki ayakları yedinci yirden aşağıdadur. Ve levh-i maḥfûz ki cevher-i ruḥânîdür, anuñ (20) önündedir. Kaçan Hâk ta'âlâ bir nesneyi icâd etmek dilese kaleme emr ider ki anı (21) levh-i maḥfûza yazar. Ve İsrâfîl (' m) ol emri görüp Mikâil (' m)'e irişdirür. (22) Ve anuñ melâyikeden bunca a'vânı vardır nefh-i ruh iderler veyâ ilkâ'-i kuvvet iderler (23) cemî'-i mevcûdâta.

Ve biri dahı Cebrâil 'aleyhi's-selâmdur. Aña Emînü'l-vahy dahı dirler 40a-(1) ve Hâzinü'l-ḳuds ve Rûhu'l-emîn dirler. Kavlulu ta'âlâ: "*Nezele bihi'r-rûhu'l-emîn 'alâ* (2) *kalbike.*"¹⁸⁸ Ve Rûhu'l-muḳaddes ve Nâmûs-ı ekber ve Tâvus-ı melâyike dahı dirler. Hâk ta'âlâ (3) hazretleri anuñ dili ile yüz dört kitâb inzâl eyledi; on şuhuf Âdem (4) 'aleyhi's-selâm üzere, ve elli şuhuf Şit 'aleyhi's-selâm üzere, ve otuz şuhuf (5) İdrîs (' m) üzere, ve on şuhuf İbrahim (' m) üzere, ve Tevrâtı Musâ (' m) (6) üzere, ve Zebûrı Dâvud (' m) üzere, ve İncili İsa (' m) üzere, ve Furḳânı (7) Hâtimü'l-enbiyâ Muhammedü'l-Muṣṭafâ 'aleyhi's-selâm üzere. Ve Hâk ta'âlâ Cebrâil hakkında (8) buyurur: "*Zî kuvvetin 'inde zî'l-'arşi mekîn.*"¹⁸⁹ Ve anuñ kuvveti şöyledür ki altı (9) pâre Şehristân-ı kavm-i Lûtî kanadının bir tüyi ile arzdan kaldırıp (10) âsumâna çıkarıp melâyikelerün tesbîhin kavm-i Lût işidüp ve anların (11) horosları âvâzını dahı melâyikeler işidüp andan soñra baş aşağı (12) şalıvirüp ға'r-ı zemîne ғаhr eyledi. Ve uçmaḳda dahı şol deñlü kuvveti (13) vardır ki Nemrûd-la'in İbrahim 'aleyhi's-selâmı ol dem âteşe attıḳda Hâk ta'âlâ (14) hazreti "Yetiş yâ Cebrâil!" diyüp Sidreden Hazret-i

184 "' m" harfleri burada ve daha sonra "'aleyhi's-selâm" yerine kullanılmıştır.

185 27 Neml 87'den iktibas: "Şûr'a üfürüldüğü gün, -Allah'ın diledikleri müstesna-, göklerde ve yerde bulunanlar hep dehşete kapılır..."

186 39 Zümer 68'den iktibas: "Şûr'a üflenince Allah'ın diledikleri müstesna olmak üzere göklerde ve yerde ne varsa hepsi ölecektir..."

187 39 Zümer 68'den iktibas: "... Sonra ona bir daha üflenince, bir de ne göresin, onlar ayağa kalkmış bakıyorlar!"

188 26 Şu'arâ 193-194'den iktibas: "Onu Rûhu'l-emîn (Cebrail) ... senin kalbine indirmiştir."

189 81 Tekvîr 20: " [O Kur'ân] ... değerli, güçlü ve arşın sahibi (Allah'ın) katında itibarlı ..."

İbrahim'e bir nefesde (15) yetişmiştir. Ve Hâzret-i İbrahim'e "Seni âteşden halâş ideyin mi?" didükde (16) Hâzret-i İbrahim 'aleyhi's-selâm dağı Cebrâile hitâb idüp eyidür ki: "Hâk ta'âlâ (17) benüm ahvâlümü bilür mi?" didükde Cebrâil dağı "Na'am yâ İbrahim." dir. "İmdi saña (18) ricâ olmaz, ricâ ancak ol Zât'adur." didükde Hâk celle ve 'alâ hâzretleri dağı (19) âteşe hitâb idüp "*Yâ nâru kûnî berden ve selâmen 'alâ İbrahim.*"¹⁹⁰ didükde (20) âteş bir gülistân olup Hâzret-i İbrahimün bir mübârek kılına hatâ gelmemiştir. (21) Ve Cebrâilün altı yüz kanadı vardır ve makâmı kürsidedür. Ve bunlardan gayrı iki (22) kanadı dağı vardır, anları açmaz, illâ bir kavmün helâkı için açar. Ve bunun a'vânı (23) vardır, 'âleme müvekkeldür. Bunların şânındandır kuvvet-i gâzabiyye ve gayret-i ihdâs **40b**-(1) insânda ve sâ'ir hayvânda def'-i şer ve zarar için. **HİKÂYET** olunur ki bir gün (2) Resûlullâh şalâllâhu 'aleyhi ve sellem Cebrâil 'aleyhi's-selâma didi ki: "Dilerin ki seni kendü (3) şüretinde görem." Cebrail 'aleyhi's-selâm dağı didi ki: "'İzn-i Hâk olursa bu gice bakî'de (4) ay aydınında gel gör." didi. Resûl 'aleyhi's-selâm ol gice bakî'e çıkup gördi ki (5) Cibril 'aleyhi's-selâm afâkı sed itmiş. Bu hâli gördükde mağşi 'aleyh oldılar, ya'nî (6) bayıldılar. Çün kendülerine geldiler, yine evvelki şüretinde buldılar. Ve didiler ki: "Ben (7) sizi böyle zann itmez idüm." Cebrâil 'aleyhi's-selâm dağı didiler ki: "Yâ Resûla'llâh, (8) bu fakîrde ne var? İsrâfil hâzretlerini göreydün ki 'arş-ı 'azîm omuzında ve iki (9) ayakları yedi kat yirden aşağıdadur. Her gün Hâk sübhânehu ve ta'âlâ hâzretlerinin (10) 'âzametinden serçe yavrusı kadar kalur." didiler.

Ve cümle-i melâyikeden biri dağı (11) **Mikâil** 'aleyhi's-selâmdur ki cemî'-i hâlkun rızkına müvekkeldür ecsâd için, ve 'ilm-i hikmete müvekkeldür (12) ervâh için. Nitekim hayât-ı ebdân gıdâ ile olur buncılayın hayât-ı nefis hikmet (13) ve ma'rifet ile olur. Ve mekân-ı Mikâil yedinci gökdedür, baır-i mescûr üzerindedür. (14) Ve anuñ kanadlarının 'adedin ve üzerlerine hâkim olduğı 'adedin Hâk ta'âlâ bilür. (15) Ve eger ağzın açsa cümle-i semâvât yanında ancak bir lokma olaydı. Ve eger nûr ile tecelli (16) eylese kâ'inât nûrından batardı. Ve anuñ a'vânı vardır. Anların şânındandır (17) kuvvet-i kıyâm virmek 'anâsıra ve müvelledâta ve gâyetine her nesneyi irişdürmege, ve ol (18) hameledendür erzâk. **HİKÂYET:** 'Ömer rağiya'llâhu 'anhu bir gün Yahûdilerün dersşânelerine (19) girdi. Meşale bahsinde Cebrâil 'aleyhi's-selâmı su'al eyledi. Didiler ki: "Ol bizüm (20) düşmanımızdır. Bizim esrârumıza Muhammed'i vâkıf ider. Ve ol hasef ve 'azâb melegidür. (21) Ve Mikâil ucuzluk ve kızlık melegidür." Ve 'Ömer rağiya'llâhu 'anhu didi ki: " Bunların Hâk ta'âlâ (22) katında menzilesi nicedür?". Didiler ki: "Cebrâil sağ yanında ve Mikâil şol (23) yanındadır. Ve ikisinin ortasında 'adavet vardır." didiler. 'Ömer rağiya'llâhu 'anhu **41a**-(1) didi ki: "Anlar 'adü degüllerdür ve sizler merkeblerden ekfersiz." 'Ömer rağiya'llâhu 'anhu (2) Resûlullâh 'aleyhi's-selâm huzûrına gelmedin bu âyet-i kerîme nâzil oldu: (3) "*Men kâne 'aduvven li'llâhi ve melâ'iketihi ve rusûlihi ve Cibriile ve Mikâle fe-inna'llâhe 'aduvven (4) li'l-kâfirin.*"¹⁹¹

190 21 Enbiyâ 69'den iktibas: "...Ey ateş! İbrahim için serinlik ve esenlik ol!"

191 2 Bakara 98: "Kim, Allah'a, meleklerine, peygamberlerine, Cebrâil'e ve Mikâil'e düşman olursa bilsin ki inkarcı kâfirlerin düşmanıdır."

Ve cümle-i melâyikeden biri dahı 'Azrâil 'aleyhi's-selâmdur. Bu bir melekdür ki (5) harekâtı teskîn ve kabz-ı ervâh için müvekkeldür. Ve anuñ maķâmı aşâğı gökdedür. (6) Ve başı semâ-i 'ulyâda ve ayakları yedi kât yirden aşâgadur. Ve yûzi levh-i (7) mahfûzdan yañadur. Ve cemî'-i arz anuñ nazarında bir tebsi gibidür. Ve levh-i mahfûzda (8) her kimesneniñ kim eceli sa'âti gele, ol vaķt olıcaķ rûhını kabz ider (9) yâ bi'z-zât veyâ a'vânı ile.

HİKÂYET: Bir gün 'Azrâil hâzretleri Dâvud (' m) (10) huzûrında idi. İki kimesne da'vâya geldiler. 'Azrâil birisi için "Bunuñ (11) 'ömri yedi gün kaldı." diyü Dâvud peygambere haber virdi. Bir nice müddetten (12) soñra Dâvud 'aleyhi's-selâm ol kimesneyi hayâtta gördi. 'Azrâilden su'âl (13) idüp 'Azrâil cevâb virdi ki: "Ol senüñ kâtından gidicek bir fakîre (14) şadaka itmiş. Ol fakîr de du'a idüp Allâhu ta'âlâ saña 'ömr virsün (15) dimiş. Haķ ta'âlâ du'âsın kabûl idüp ol kimesneye yigirmi yıl dahı 'ömr (16) virdi. Pes bunda "Eş-şadaku teruddu'l-belâ' ve tezîdu'l-'ömre."¹⁹² fehvâsı zâhir oldu. (17) "Yemhû'llâhu mâ yeşâ'u ve yüşebhitu ve 'indehu ümmü'l-kitâb."¹⁹³ mażmûnı bâhir oldu. (18) İmâm Fahr-i Râzî rahmetu'llâhı 'aleyh dimiş ki: "Bu âyet-i şerîfde iki kavîl vardır; (19) biri oldur ki 'âmm ola her nesneye, nitekim zâhir lafz anı iktizâ ider (20) öyleye rızķa ve ecele ve sa'âdete ve şekâvete ve imâna ve küfre 'âmm olur, (21) ve kavîl-i şânî oldur ki hâş ola ba'zı nesneye, ammâ zâhiren 'umûmdur."

Ve melâyikeden [ba'zı] (22) kerûbiyyündür. Bunlar şol meleklerdür ki yukâruda melâyike-i muķarrebün diyü zikr (23) olınışıdır. Bunlar 'âkiflerdür, hâzîre-i Kudsde Allâhu ta'âlâdan ğayra iltifât 41b-(1) itmezler. **Ve ba'zı kitâblarda meşûrdur ki** melâyike-i felek-i evvel baķar şüretindedür, (2) ve melâyike-i felek-i şânî tavşancıl şüretindedür, ve melâyike-i felek-i şâliş kerkes (3) şüretindedür, ve melâyike-i felek-i râbi' at şüretindedür, ve melâyike-i felek-i hâmis (4) kızlar şüretindedür, ve melâyike-i felek-i sâdis oĝlanlar şüretindedür, ve melâyike-i (5) felek-i sâbi' erenler şüretindedür. Ve felek-i sâbi'den yukârı ol ķadar melâyike (6) vardır ki a'dâdın ancaķ Allâhu ta'âlâ bilür. Ve keşretlerinden birbirlerini bilmezler. Ve Hâzret-i (7) Hıẓr tesbîh ve tehlîl ider lûĝat-ı muhtelifle ile.

Ve melâyikeden ba'zısına Kirâmen Kâtibîn (8) ve Hıfz dahı dirler. Haķ ta'âlâ buyurur: "Ve inne 'aleykum le-hâfîzîne Kirâmen Kâtibîne ya'lemüne (9) mâ tef'alün."¹⁹⁴ Haķ ta'âlâ bunları vaşf eyledi Kirâmen demek ile Allâhu ta'âlâ kâtında (9) mükerrerrem oldukları için, ve dahı vaşf eyledi Kâtibîn demek ile a'mâl-i 'ibâdı (11) yazdıkları için. Ve dahı vaşf eyledi 'âlim olmalarıyla ef'âl-i 'ibâda. Zîrâ (12) yazdıkları zann ile degül, yakîn iledür. Ve bunlaruñ 'ilmi mahsûs ola ef'âl-i (13) cevârihe, yâ 'âlim ola ef'âl-i ķulûbe. Ammâ ef'âl-i ķulûbı bildükleri böyle olmak (14) gerekdür ki hayr niyyeti râyiha-i tayyibe ile şerr niyyeti râyiha-i kerîhe ile bilürler. Ve bu Hıfz (15) melekleri ikidür; biri saĝ yanında hayrın yazar, biri şol yanında şerrin (16) yazar. Ve şol yanında olan melek üzerine saĝ yanında olan melek hâkimdür. (17) Şerr niyyeti yedi sa'âte varınca yazdırmaz belki tevbe ķıla diyü. Ve bir melek dahı vardır (18)

¹⁹² "Sadaka belâyı kovar, ömrü uzatır."

¹⁹³ 13 Ra'd 39: "Allah dilediğini siler, (dilediğini de) sabit bırakır. Bütün kitapların aslı onun yanındadır."

¹⁹⁴ 82 İnfitâr 10-12: "Şunu iyi bilin ki üzerinizde bekçiler, değerli yazıcılar vardır; onlar, yapmakta olduklarınızı bilir."

hergiz yanından ayrılmaz, anuñ ile üç olur. Elinde nûrdan harbe vardır, dâ'imâ (19) anı hıfz ider ecinne şerrinden. Kaçan âdem vefât itse Hağ ta'âlâ emr ider: "Kulumuñ (20) kabri üzerinde duruñ, anuñçün kıyâmete dek tesbîh ve tehlîl kıl uñ." dir.

Ve melâyikeden (21) ba'zına Mu'aqqıbat dirler. Berekat ile nâzil olurlar ve ervâh[ı] a'mâl-i benî âdem ile (22) semâya şu'ûd kılurlar.

Ve melâyikeden ba'zı Mûnker ve Nekirdür. Kendüleri kara ve gözleri (23) mâ'i ve gâyet heybetlü meleklerdür. Kabre dâhil olurlar ve meyyite su'âl kılurlar.

42a-(1) Ve melâyikeden ba'zı Seyyâhındur ki dâ'imâ mecâlis-i zikru'llâhı ve mecâlis-i 'ilmi arayıp (2) anda hâzır olur.

Ve melâyikeden ba'zılar müvekkeldür ıslâh-ı kâ'inâta ve def'-i fesâda. (3) Ve kâ'inâtdan her bir ferde bunca melâyikeler müvekkellerdür. Meşelâ gıdâ gıdâ olmaz bir nice (4) melek 'amel itmeyince ve ekl iden kimesneden cüz' olmaz melâyike 'ameli olmayınca. İmdi (5) bir melek gıdâyı civâr-ı lahme ve 'azme cezb ider, zîrâ cemâddur, شيق hareket itmez. (6) Ve bir melek anda imsâk ider tâ ki harârete anda 'amel ider. Ve bir melek şûret-i dem (7) giderür. Ve bir melek fâşılı def' ider. Ve bir melek lahmı ve 'azmı ve 'urûkı temeyyüz ider aña (8) lâyıķ olan ile. Ve bir melek yapışdurur şûret-i 'azm kesb ideni 'azme ve şûret-i (9) lahm kesb ideni lahme. Ve bir melek miqdâr-ı ri'âyet ider yapışdurmakta tâ ki deyirmi (10) olan 'uzvun deyirmiligi ve yaşşı olan 'uzvun yaşşılığı ve mücevvef olanuñ mücevvefliği (11) bâtıl olmaya. Zîrâ eger gıdâdan bir 'uzva münâsib olan şekilden gayrı nesne zâid (12) zamm olınsa mütegayyir-i şûret olup aķbah olur idi. İmdi gıdânuñ rakıķı göz (13) kapaklarına ve şâfisi göz bebegine ve ğalızi oyluķlara ve şulbı 'azma muttaşıl olur qadr (14) ve şekl-i ri'âyeti ile. Pes her 'uzva münâsib olan şekli ile neşv ü nümâ bulur. Ba'zı (15) 'uzv şabî iken olduğı üzere qalur, kebîr olup bî-endâm olmaz. İmdi (16) bu deñlü melekler saña hîzmet iderler, hâl bu ki sen bunlardan bî-habersin.

(17) **Hâķîqat-i zemân beyânındadır.** Bunda beş mezheb vardır. Evvelki oldur ki hûkemâ (18) qatında zemân cevher-i mücerreddür. İkinci oldur ki zemân nefsi felek-i a'zamdur. Üçüncü (19) oldur ki zemân nefsi hareket-i felek-i a'zamdur. Dördüncü oldur ki zemân hareket-i (20) felek-i a'zamdur. Beşinci oldur ki zemân müteħaddid ma'lûmdur ki anuñ ile taķdır (21) olunur müteceddid-i mübhem. Meşelâ kaçan denilse zeyd ne vaķt geldi, dinilür ğün (22) toĝduğı vaķt, kaçan muħâtab bile vaķt-i tulû'-ı Şemsi. Meşhûr olan mezheb-i (23) râbî'dür ki Aristonuñ ve aşhâbınuñ muħtârıdır ki zemân miqdâr-ı hareket-i felek-i a'zamdur. **42b-(1)** Ve bu ya'nî zemân münkasım olur qarnlara, ve qarnlar münkasım olur senelere, ve seneler (2) münkasım olur şehrlere, ve şehirler münkasım olur haftalara, ve haftalar münkasım olur (3) eyyâm ve leyâlîye, ve eyyâm ve leyâlî münkasım olur sâ'ate, ve sâ'at münkasım olur (4) derecâta, ve derecât münkasım olur daķıķaya, ve daķıķa münkasım olur şâniyeye, tâ 'âşireye (5) varınca, ve 'âşire münkasım olur âna. Ve daķı zemân muzmahill olur şey'en-fe-şey'en. (6) Ya'nî az çok gider, ammâ nazar itseñ az vaķitde çok gitmiş bulursın. Ve zemânuñ (7) senüñ 'ömrüñdür. Ve 'ömrüñ mechûldur senüñ qatında ve ma'lûmdur 'inde'llâhu ta'âlâ. (8) Pes müddet-i 'ömr bir mesâfe gibidür ki muttaşıl anı qaķ' idüp gidersin. Bir ân (9)

karāruñ yokdur. Ve her yıl bir günlük menzildür, ve her ay bir konakdur, ve her hafta (10) bir fersengdür, ve her gün bir mildür, ve her nefes bir adımdur. Ve her anda bir nefes (11) gider, tizcek nihâyete varılır her ne deñlü ba'id ise de. **Ve dahı** karn seksen (12) yıla veyâ otuz yıla dirler¹⁹⁵. Nitekim Hâk ta'ālâ buyurur: "*İnne 'iddete's-şuhûri 'inda'llâhi* (13) *isnâ 'aşere şehren fî-kitâbi'llâhi yevme ħalağa's-semâvâte ve'l-arze minhâ erba'atun ħurum.*"¹⁹⁶ (14) Ve 'Arab kıatında sene üç yüz elli dört gündür. İmdi bir ay otuz, bir ay yigirmi (15) tokuz olur. Ve şehir iki hilâl o[r]tasında olan zemâna dirler. Ve hükemâ zu'm eylediler ki (16) mücib-i havâdiş evzâ'-ı felekdür. Anuñcün dâ'imâ eflâkden şikâyet iderler. (17) **Şi'r:**

Zamânî sihâmü'd-dehri ħayşu lâ erâ
Ve keyfe bi-men yermî ve leyse bi-râmin¹⁹⁷

(18) Çün şerî'at-ı Muhammediyye zühür idüp havâdiş-i kaza-yı İlâhî-i muqadder ve takdîr-i (19) Hâk ile idügi ma'lûm oldu. Havâdiş-i ğayra isnâd menhî olup Resûl-ı (20) Rabbi'l-âlemin buyurdılar ki: "*Lâ testebu'd-dehre fe-inna'llâhe hüve'd-dehr.*"¹⁹⁸ Pes (21) hâlik-i dehr mutaşarrıf-ı şehir olur. **Rubâ'î:**

Nik ü bed kim muṭṭaşıfdur her beşer
Şâd u ğamla dahı hem ħayr ile şer
Anı sen çarĥa ħavâle eyleme
Çünkü ser-geştedür ol senden beter

Leyâlî eyyâm beyân ider. Bilgil ki 43a-(1) yevm 'orf ü 'âmda tulû'-ı Şems ile ğurûb-ı Şems ortasında olan zemâna (2) dirler. Ammâ şer'de tulû'-ı Mücerre ile ğurûb-ı Şems ortasında olan zemâna dirler. (3) Ve leyl ğurûb ile tulû' ortasında olan zemâna dirler. Tulû' dahı kıavleyn (4) üzeredür. Ve mecmû'-ı leyl ü nehâr yigirmi dört sâ'at olur. Vakitlerin dahı (5) fuşûl-ı erba'aya teşbih eylemişlerdür. Şabâĥ zemânı bahâr gibidür, nişfu'n-nehâr (6) şayf gibidür, aĥşam zemânı ğüz gibidür, nişfu'l-leyl şitâ gibidür.

(7) BÂB-I ŞALİŞ:

Der beyân-ı şerâyt-i da'vet-kerden-i ervâĥ:¹⁹⁹

'İmâm Ca'fer-i Şâdık (8) eyidür: "Bir kişi da'vet itmek dilese, ya'nî ervâĥdan birin ĥâzır kıılmaĥ dilese ve Süleymân (9) gibi ervâĥı kendüye muṭî' itmek ve aña ĥükm itmek ve cümle-i maṭşûdın bulmaĥ (10) ve genc-ĥâneler ve defineler açmaĥ ve tılsımât bozmaĥ ve dıvlere ĥükm itmek (11) ve cihân ĥalkuñ kendüye muṭî' ve münkâd kıılmaĥ dilese ve dünyâ yüzinde her ne (12) maṭşûdı var ise aña ırmeĥ dilese ve ğâ'ibden rızķ elüme ğirsüñ dise (13) veyâ bir maĥbûbı döşegiyle ĥâzır kıılmaĥ dilese, pes ol ne tarîķ duta kim bu zıkr (14) onları 'amele getüre. **Bilgil kim** bu zıkr olınan maṭşûdlar ele ğirmege ervâĥ ile (15) âşinâlık kesb itmek

¹⁹⁵ Sözlükte ise karnın 40 ya da 100 yıl olduĝu söylenmektedir.

¹⁹⁶ 9 Tevbe 36'dan iktibas: "Gökleri ve yeri yarattıĝı ĝünde Allah'ın yazısına ĝöre Allah katında ayların sayısı on iki olup, bunlardan dördü haram aylarıdır..."

¹⁹⁷ Her ne kadar görmesem de zamanın dünyanın oku gibidir, ok atmayı bilmeyen bir kimse nasıl ok atar!

¹⁹⁸ "Zamanı bırakma, çünkü Allah bir zamandır."

¹⁹⁹ Der-kenar: Va'llâhu'l-'âzım bu kavî-i kızb İmâm Ca'fer'e isnâddur.

gerekdür ve 'ilm-i da'vetde mâhir olmak gerekdür, zirâ bunuñ (16) gibi kâr-ı ervâhlar
 'amelîdür, anlaruñ kuvvetiyle 'amele gelir. **İmdi** bu 'ilmüñ üstâdı (17) Belinâs Hâkîm eyidür:
 "Bu 'ilm-i da'vet ulu 'ilmdür ve tarîk-i enbiyâdur. Ol cihetden kim (18) bu da'vet 'ilmi
 'ulemâ-i efâzılina müte'allîkdür." Belinâs Hâkîm ki İskender 'aleyhi's-selâmuñ (19) hâş vezîri
 idi ve bu 'ilm-i da'vetde mâhir idi ve tılsımât 'ilminde dağı (20) nazîri yok idi, ve İskenderüñ
 kuvvet-i bâhiresi kâ'inâtı zabt eyleyüp (21) a'dâsına zafer bulduğı bu Belinâs Hâkîmüñ 'ilm-i
 da'vetde mâhir olduğı (22) sebebi ile idi. Ol zemân kim İskender bir çeri ile cenk idüp 'âciz
 (23) kalsa Belinâs Hâkîm da'vet kuvvetiyle ervâhları cem' idüp ervâh dağı **43b-(1)** tekvinleri
 cem' idüp mağlûb iken gâlib olurlardı. **Ve dağı** bir yirde (2) defîne olsa Belinâs Hâkîm ol
 defîneyi ervâhlara açdırup İskender (3) çerisine in'âm iderdi. **Pes** Belinâs Hâkîm eyidür ki bu
 'ilm-i da'vetüñ sekiz (4) şartı vardır. **Evvel-i şartı** oldur ki hayvânî olan gıdâlardan nesne
 yemeye, (5) ve kendü nefsinı kendüye mu'tî' kıla. Ve çün nefsinı gûş-mâl vire, lâ-cerem (6)
 nefsi-rûhânî kuvvet tuta. Ve çünkim nefsi-rûhânî gâlib ola, ol kişiye (7) ervâhlar yakın ola.
 Ve nebâtî kim her günde ikişer etmek yiye kim yüzer dirhem (8) ola. Ve dâ'imâ tahâret üzere
 yürüye ve 'ibâdetden hâlî olmaya. Bu bâbda (9) ma'nâ ziyâde olur. **İkinci** şartı oldur kim
 da'vet ehline yedi şişe gerekdür kim (10) her bir şişede her bir günüñ melek-i müvekkeli adın
 ve şeklini ve hâtemini ve 'azîmetini (11) ve câsûsını ve tercümânın ve su'âl ve cevâbın bilmek
 gerekdür, zirâ da'vet (12) ehline bunları bilmek gerekdür. İnşa'llâhu ta'âlâ aşağıda beyân
 kılalum. **Üçüncü** (13) şartı oldur ki sâ'atlerin ve buhûrların bildikten soñra da'vet ehline yedi
 (14) kürsî ve yedi micmer ve yedi cerîr ve yedi dürlü câme ve her câmenüñ rengi yedi (15)
 yıldız renginde ola, ve yedi hutbe ve yedi mendil ve yedi dürlü medh ve yedi (16) melegüñ
 isimlerüñ ve yedi cinnî ulularınıñ adların bilmek gerekdür. İnşa'llâh (17) zeylde beyân
 olınur. **Dördüncü** şartı oldur ki şâhib-da'vet bir yüce makâmda (18) yâ bir yüce depede veyâ
 bir yüce köşkte veyâ âb-ı revân kenârında ve yâhûd (19) bir çeşme-i kühen yanında ola veyâ
 bir kuyu yanında ola. Ve dağı da'vetin üzerinde (20) yigirmi dört peygamberüñ şekli yazılmış
 ola kâğıd ü[zer]inde ve yâhûd divar yüzine, (21) hiç olmazsa bâri ism-i şerîfleri mestûr
 gerekdür: 1-Âdem 2-Havvâ 3-Şit 4- (22) Nûh 5- Şu'ayb 6- Mûsâ 7-Lût 8-Şâlih 9-'Üzeyr 10-
 Loqmân 11-Eyyûb (23) 12-İbrahîm 13-Dâvûd 14-Süleymân 15-Zekerıyyâ 16-Ya'kûb 17-
 İshâk 18-Yûsuf **44a-(1)** 19-'İsâ 20-Meryem 21-Hûd 22-Hızr 23-İlyâs 24-Muhammedü'l-
 Muştafâ. (2) Ve dört yâr kim Ebû Bekr, 'Ömer, 'Osmân, 'Alî'dür, bunlar dağı yazıla.
Beşinci (3) şartı oldur ki şâhib-da'vet menziline herîre ve kelb ve kaşır ve horos ve maymun
 (4) ve yılan ve bunlara beñzer canavarlar dutmaya, zirâ ervâh bunlardan incinürler, (5)
 da'vete gelmezler. Ve komşulardan dağı kelb âvâzı işidilmeye. Ve da'vet eyledüğü hâneye (6)
 fâsidler ve bî-namâzlar ve 'avretler komaya. Ve hânesinde ok ve kılıç ve tûfeng (7) ve âlet-i
 harb olmaya, bunuñ gibi silâhlardan korkarlar. **Altıncı** şartı oldur ki (8) şâhib-da'vet sefere
 gitdükde dürlü mendil getüre. Ve yedi dürlü 'azâyim bile. (9) Ve her şehrüñ kim içine gire ve
 anda da'vet kılıcağdur, gerekdür kim şehre giricek (10) 'Ahd-nâme-i Süleymânı okuya ve
 buhûrın kıla. Çünkim ol şehrüñ müvekkellerüñ kim da'vet (11) kıla ve âşinalık kıla, ol gürûhı
 kendüye mu'tî' kılop muhibb ide. Ve dağı (12) gerekdür kim her ay başında 'Ahd-nâme-i
 Süleymânı okuya ve buhûrın kıla. Eger (13) dirseñ kim buhûrı nedür, 'ûd ve şekerî ve lâden

ve maştaķi (14) ve kendir kim aķ ola, ve centrīyāna. Bu altı ahlābı buķūr kılop toķuz kerre (15) üzerine 'Ahd-nāmeyi okuyup yaķa. **Yedinci** oldur kim Şems her ayda, ya'ni otuz (16) günde bir burca taķvīl ider, bālāda meştūr burūclardur. Ehl-i da'vete gerekdūr ki (17) yedi melegi da'vet kıla, ķünkim Şems Hāmel burcına gele, melek-i²⁰⁰ **Aķmer**'i da'vet kıla, (18) ve ķünkim Şems Şevr burcına gele, melek-i دنهش 'i da'vet kıla, ve ķünkim Şems (19) Cevzā burcına gele, melek-i ميططرون 'i da'vet kıla, ve ķünkim Şems Sereķān burcına (20) gele, melek-i **Meymūn-ı A'zam**'i da'vet kıla, ve ķün Şems Esed burcına gele, melek-i (21) شهرش 'i da'vet kıla, ve ķünkim Şems Sūnbūle burcına gele, melek-i سيد 'i da'vet (22) kıla, ve ķünkim Şems Mizān burcına gele, melek-i ابي احف 'i da'vet kıla, ve ķünkim Şems (23) 'Aķreb burcına gele, melek-i **Ebyaz**'i da'vet kıla. Bunları da'vet itdūkden sońra **44b-(1)** beş melek daķı vardur kim bunlar daķı şeytānlar ve divler üzerlerine müvekkeldūr, (2) ve dōrt firişte daķı vardur, bunlar muķarreb men 'inde'llāhdur. Ve bunlaruń (3) uluları Ādem 'aleyhi's-selāmuń muşhafında beyān olınmışdur.

HİKĀYET: Mağrib (4) üstādlarından istimā' olunmışdur ki cinnīleruń melekleri bī-haddūr. Ammā her bir (5) maķāmda bir gūrūh müvekkeller vardur. Şāķib-da'vet olan kimesne ol maķāmda (6) olan müvekkelleri daķı da'vet kıla. Pes ma'lūm oldu ki şāķib-da'vet (7) ol maķallūn müvekkelleruń da'vet idüp ele getürmeyicek bu bābda maķşūd (8) hāşıl olmaya. Eger şehirde ve eger ķaryede dūkelisinde bir melek-i müvekkel (9) vardur kim ol cinnīler ol melek-i müvekkelleruń maķkūmıdır. **Ve daķı** bilgil ki cinnīleruń (10) pādīşāķı ve vezīrleri ve ķādıları ve beglerbegileri ve vā'ızları (11) ve hāķibleri ve muķtesibleri ve müderrisleri ve mu'allimleri ve cāsūsları vardur. (12) **Ve daķı** bunları hāzır kılmāķ olduķda ol melek-i müvekkeli da'vet kıla. Gelicek (13) eyide kim: "Ey melek-i müvekkel! Bańa bir cinnī ulusu gerek kim yā vezīrden, yā ķādıdan, (14) yā vā'ızdan, yā müderrisden, yā muķtesibden, yā şīhneden." Ve yāķūd ğayrīden bir (15) müvekkel-i cinnī isteye ol melek-i müvekkelinden. Elbette taleb eyledigü müvekkeli virür. (16) **Eger dilerseń** kim melek [ü] cinniye hāzır kılasın ve bunlardan hācet dileyeyin, gerekdūr kim (17) üç gün oruķ tuta. Üç günden sońra bir yüce taķa ve yāķūd ol şerķ (18) eyledigimiz gibi yüce evde mendil bıraģasın kim ol mendilūn dā'iresi (19) per-kār şıfat ola ve mendilūn ķevresinde Āyete'l-kürsi yazılmış ola. (20) Ve şāķib-da'vet ol mendilūn ortasında otura ve buķūr kıla. (21) Ve kendü kitābın önünde ķoya. Ve bir kılıķ ve bir ķarbe ikisin daķı yalın idüp (22) dike ķoya kim divlerden emin ola. Zірā kim cinnler ve divler ālet-i ķarbden (23) ķorķarlar. Andan sońra perīler namāzınuń ezānı okuyasın. **Ezān-ı 45a-(1) perīyyān budur:** "Māliķun, māliķun, شهري , شهري , کلکبوي , کلکبوي (2) māhum, māhum, mehālikī, mehālikī, ķurūbi, ķurūhun, (3) hubbukum, hubbukum, hāmendi, bi-Rabbi, tevķīdi, ve bi-Rabbi yūķiydi, (4) ve bi-Rabbi yāsın ve'l-ķur'āni'l-ķakīm, ve e yā Muhammed seyyide'l-mürseline, (5) aķzırūnī ve āķī'ūnī."²⁰¹ **Ve daķı** andan sońra 'Ahd-nāme-i Süleymān ibn (6) Dāvudı okuya yedi kerre, ve daķı buķūr kıla.

200 Metinde melik biçiminde harekelenmiştir.

201 "Tuzlu, tuzlu, onlar değil, onlar değil, yok olmalar, yok olmalar, yakınlar, yakınlar, sizin sevginiz, sizin sevginiz, hāmendi, Allah'la beraber, birlik ve Allah'la beraber bir olma, ve yasinin Rabbi, ve yüce kuran'ın yaratıcısı, ve ey peygamberlerin efendisi Muhammed, onları benim için hazır edin ve bana itaat edin."

Andan sonra her ne kim dilerse hâcetin (7) dileye. Ve her kerre kim 'Ahd-nâme-i Süleymân ibn Dâvud okuya, başın açsın. Ve her kerre kim (8) 'Ahd-nâmeyi tamam ide, secde kılsın. **Ve dağı** bilkim 'Ahd-nâme-i Süleymân okumayınca da'vet (9) kılsan da'vete icâbet olmaz ve melek-i cinnî gelmez. Nitekim Âyete'l-kürsî okunmayınca (10) Müselmânlar melegin da'vet itseñ olmaz. Ve ancılayındır kim 'Ahd-nâmesüz dağı (11) melek-i müvekkel gelmez. Ve 'Ahd-nâmenüñ şahîhi dünyâ yüzinde az bulunur. Bu 'Ahd-nâmenüñ (12) nice yıllar derd-i serin çeküp otuz yılda bulduk ve tecrübe eyledük, el-hamdu li'llâhi rast (13) geldi. Pes gerekdür kim cinnîlerden saña mu'tî olmaya ve yâhüd ziyân kılmak dileye, (14) şâhib-da'vete 'adû ola, gerekdür kim melek-i müvekkele ol cinnîden şikâyet kılsın. (15) Melek-i müvekkel ol cinnîye yâ gûş-mâl virür veyâ helâk ider. **Sekizinci** şartı oldur ki (16) şâhib-da'vet olan kimesne bu 'Ahd-nâme-i Süleymân bin Dâvud bilmek (17) gerekdür ve lâzımdur. 'Ahd-nâmesüz 'amele gelmek mümkün degüldür. Ol 'Ahd-nâme-i 'azîm (18) budur. Bu 'Ahd-nâmeyi gâyet ile 'azîz tutmak gerekdür kim Hâk sübhânehu ve ta'âlânuñ (19) ulu olan isimleri bunda zikr olunmuşdur. Dünyâda hisâb bu 'Ahd-nâmeye (20) mâlik olmaqdur. Çünkü mâlik olundu, ötesi âsân üzeredür. İmdi (21) bu fakîr-i pür-takşîr bir hürûfin kemm itmeyüp tamamen tahrîr eyledüm ki bu kitâba mâlik (22) olan kimesne aslâ zahmet çekmeyüp mütercimi olan Firdevsî-i fakîri ve muharrir-i kitâbı (23) dağı hayr u du'adan ferâmuş buyurmayalar. 'Ahd-nâme-i Süleymân (' m) ibn Dâvud budur. **45b**²⁰²

(1) *Bismi'l-lâhi'r-raḥmani'r-raḥîm*, (2) *Va'llâhu 'alâ mâ nekûlu vekîlun*.²⁰³ *bi-mâ yekûlûne vekîlun ve 'âhedtekum bi-'ahdi'llâhi ve mişâkihi* (3) *ve esmâihi'l-muḥaddeseti, bi-kelimâti'llâhi't-tâmmâti ve bi-'izzetihi* (4) *ve sultânîhi ve ceberûtihi ve tâ'ati fî halkîhi ve 'azâmetihi* (5) *ve 'arşîhi ve kursîhi ve arzîhi ve semâvâtîhi ve cennetihi ve nârihi* (6) *fe-ḥalaqtum li-Süleymânî'bni Dâvud 'aleyhi's-selâm, en lâ yuḥaliku* (7) *'ahdike ve lâ mişâkikum ve lâ 'anmâ yenzela'llâhu ileyke min esmâ'ihî'l-* (8) *mübâreketi'l-meymûneti'l-muḥaddeseti, en lâ ye'ûde bi-şey'in min ma'şiyetike* (9) *ba'dehu yevminâ hâzâ ve zâlike yevmike'llezî tesmiyeti zâlike'l-yevmi* (10) *min evvelîhi ilâ müntehâ fe-zekerühâ hâzihi'l-'ahdi ve hâze'l-yevmi* (11) *ellezî 'âhedtum bi-nebiyyu'llâhi beynenâ ve beynekum kefilun ve vekîlun* (12) *ve hâzihi yuṭâlibukum minkum en entum ḥâliktum el-ḥamdu min benî âdeme* (13) *ve benâti ḥaḳḳen ev yuḥâlifu eḥadun min ceyşikum 'alâ en te'ḥuzûhu* (14) *a'lâ berîyyetin fe-uḥzûtu bi-zâlike ve ḳultum semî'nâ ve eṭa'nâ* (15) *li-hâze'l-meliki'l-müsallaṭi 'aleynâ ve bi-ḥâtemi's-sihri'lletî saḥḥare lenâ* (16) *lehâ ve aḳrarnâ bi-zâlike* *فبطرس و مبرس و اوس و لسطينا بس* (17) *fe-innî ḥalaḳnâ 'ahdike ve eṣeruhu fî-cemî'i benî âdeme ve Benânı Havvâ* (18) *fe-ente fî-halli minâ ve min dimâ'inâ ve eş'ârinâ ve eḥşârinâ* **46a**-(1)²⁰⁴ *ve'l-elḥâvini 'indeke ve lâ ya'fikenâ min ba'dinâ ve ba'duke* (2) *ve ḥatime Süleymânibni Dâvud 'ale'l-cinni ve's-şeyâtâni mine'l-islâmi* (3) *'ale'l-cinni ve's-şeyâtîni ve'l-ḡeylânî's-sihḥarati* (4) *ve ümmi's-şıbyânî ve'l-â'yâtîhi ve bi-hürmeti hâzihi'l-'ahdi ve li'd-da'veti* (5) *ve lâ ḥavle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-*

202 Der-kenar: 'Ahd-nâme-i Süleymân bin Dâvud, Artık elb taraflarınıñ ne derecede .... başından ... .. buyuruñ.

203 Bu kısım derkenardadır. 12 Yûsuf 66:" ... Söylediklerimize Allah şahittir."

204 Der-kenar: Leḥü minâ.

'aliyyi'l-'azîm."²⁰⁵ **Pes** hîredmendâne (6) ma'lûm ola ki bu sekiz şerâyiî ile bu 'Ahd-nâmeyi bilmeyen bir vech ile da'vete(7) kâdir degüldür.

BÂB-I RÂBÎ': Şems Hamel burcına gelse melek-i Ahmeri da'vet kıla. (8) **Bilgil ki** Şems Hamel burcına gele, Allâhu ta'âlânun emriyle 'arş altından bir firişte (9) gelüp Şemse nâzır olur. Ve ol firištenün hükminde üç yüz biñ firişte (10) vardır. Ve bunların dañı her birisinin hükminde üç yüz biñ melekût vardır. (11) Ve ol melekûtların dañı her birinin hükminde on beşer biñ cinniler vardır. (12) Ve bu meleklerin şıfatları nedür²⁰⁶ ve da'vet ve şerâyiî nicedür. Ve bu zıkr olınan (13) melekût Şems Şevr burcına varınca otuz gün yir yüzinde fermân-ı İlâhi ile (14) bunca muhtelif işlere şürü' iderler. Ve ol firištenün adına صحاباطاعيل (15) dirler. Şüreti âdem şüretine beñzer, dört başı ve dört yüzi ve dört eli (16) vardır. Ve levnü şarudur altun gibi nûra garq olmuşdur. Bir elinde yanmış (17) mûm tutar, ve bir elinde dañı hañt yazılmış ve şarılmış nâme tutar, ve bir elinde (18) bardak ve bir elinde yalın kılıç tutar. Ve anun hâtemi budur: (Hâtem) (19) Ve bir kişi kim bu hâtemi şeref-i Şemsde bir 'aķık taş üzere yazdırup getürse begler (20) ve pâdişâhlar katında 'aziz ola, ve gittikce şerefi ziyâde ola. **Ve dañı** bu firištenün (21) tesbîhi budur, ve da'vet idicek dört kerre okumak gerekdür ve buhûr-ı Şems **46b-(1)** yakmak gerekdür. **Tesbîhi budur:** "Bismi'llâhi'r-raĥmâni'r-raĥîm, Allâhümme yâ ĥâliķe'l-endâri' (2) l-endâri'l-ezhâru'l-me'âlî, sübhâneke ente'l-kâdiru 'alâ külli şey'in (3) ve's-sebâbetu yuġnî bi-emrike, sübhâneke yâ dâ'imu'n-na'mâ ente'l-ġâlibu 'alâ (4) külli şey'in, sübhâneke yâ burhâne'l-ervâĥ ve ĥâliķe'l-eşbâĥ, sübhâneke (5) yâ ĥadîme'l-emân, yâ mânie'l-emân, sübhâneke yâ ĥâliķu'l-ĥalak bi-tarfe'i'l-'ayn (6) ente'l-ĥâliķu kulle maĥlûķin ve ente râzîķu kulli merzûķin ve lâ ĥavle ve lâ kuvvete (7) illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm."²⁰⁷ **Ve levhi dañı budur:** (Levh) (8) Eger dilersen kim cümle ĥalâyık ortasında (9) maĥbûlül'-kelâm olup begler ve meşâyihler (10) fermân-berin ola, bu levhi şeref-i Şemsde bir pâre kâġıda naķş idüp ve ardına (11) dañı işbu dört esmâyı yazup Şems buhûrın virüp ve yazdıktan soñra (12) üzerine dört kerre 'Ahd-nâme-i Süleymânı okuyup andan bu levhi aķ mûm (13) içine koyup şarı ĥarîre şarup yanında götüresin. **Esmâ inest:** (14) تنحشا، شنجشا، قمشا، سبرمسا

47a-(1) Ve dañı bu yazılan tekvîn şüretini yazup cebinde ve yâĥûd kisesinde götüre. (2) Bunun şüreti arslana beñzer. Ve üzerinde Şems ile bir yıldız vardır. Ve anun (3) hâtemi budur: (Hâtem)

205 "Esirgeyen ve bağıslayan Allah'ın adıyla! Bütün dediklerine vekildir. Allah'ın ahdi ve kitabı ve mukaddes isimleri ve sözleri ve yüceliği, güçlülüğü, arşı, kürsüsü ve gökleri, cenneti, cehennemi ile söz verdim. Süleyman b. Davud için senin ahbine ve kitabına ve Allah'dan inen herşeye muhalefet etmesin diye yarattınız. Ayrıca bugünden sonra başından sonuna kadar sana karşı gelmesin. Bugün başından sonuna senin takdir ettiğin gündür. Allah'ın peygamberine ahd ettiniz. Peygamber aramızda vekildir. Bu da sizin Ademogullarından ve Havva kızlarından olduğunuzu gösteriyor. Ve hiçbiriniz muhalefet etmesin. Ve biz üzerinize musallat olan bu meliki dinledik ve itaat ettik dediniz. Bu ahdi hatırlayın. Aranızda kefil ve vekil olan bütün insanoğluna yarattık. Ve sen bizim kanımızdan, etimizden helâlsin. Ayrıca Davudoğlu Süleyman şeytan ve cinlere mühür bastı. Sihir yapanların ağzını kapattı. Bu ahdin yüzü hürmetine. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

206 Bu kelime metinde nârdur şeklindedir.

207 "Esirgeyen ve bağıslayan Allah'ın adıyla! Herşeyi yaratan Allah'ım, sana yakışmayan şeylerden tenzih ederim, senin herşeye kadir olduğuna, devamlı nimet verdiğine tesbîh ederim. Rûhların delili olduğuna, aydınlıkları yarattığına, güven verdiğine, bütün yaratıkları bir anda yarattığına, her yaratıcıyı senin yarattığına, ihtiyacı olanlara rızıkları senin verdiğine tesbîh ederim. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

Şems Sevr burcına tahvîl cylese melek-i (4) دهنش 'i da'vet kıla. Şems Sevr²⁰⁸ burcına gelse 'arş altından rûhânîler makâmından (5) bir firişte nüzûl idüp Şemse müvekkel olup nâzır olur. Şıfatı ve ahkâmı (6) ve tekvîni ve hâtemi ve havâşşı nicedür, anı beyân idelim. Ol firištenüñ (7) hükminde yedi yüz biñ firişte vardır. Ve ol firişterüñ her birisi[nü]ñ (8) emrlerinde yedişer yüz biñ firişter vardır. Ve ol firişterinüñ (9) her birinüñ emrinde dağı yedişer yüz biñ cinniler vardır kim anlara mu'ti' (10) olmuşlardır. Çün Şems Sevr burcına gele, ol firişter bunca işlere (11) şürû' iderler. Ve ol cinniler dağı bunca şürûra şürû' iderler. Ve ol firişte kim (12) cümlesinüñ ulusıdır, anuñ adına نماغایل dir[ler], ve anuñ hâtemi budur: (Hâtem). Ve ol melek âdeme beñzer. İki kanadı var. Bir elinde harb-i (14) raṭb ve bir elinde dağı şibâbe ıutar. Tesbîhi budur: "Bismi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîm, (15) Allâhümme yâ dâbire 'alâ ente'l-kâdiru'l-'aliyyu'l-'alîmu'l-kebir, yâ sübhâneke, (16) yâ ma'bûde'l-ebda's-sultân sermedî sübhâneke lâ ilâhe illâ hüve Rabhi't- (17) tevvâb, sübhâneke lâ ilâhe illâ'l-ğafûru's-şukûr, yâ râzike'l-ḥalâyıḳ ve kâzîmu'l- (18) erzâḳ bi-yedi kudretike, sübhâneke lâ ilâhe illâ hüve ente'l-ḥayy lâ yemûtu ebeden (19) ve lâ ḥavle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm."²⁰⁹ Ve ol cinninüñ şüreti kim (20) dükeli cinniler üzerine müvekkeldür, anuñ adına قيطاغوروش dirler. Şüreti (21) şığıra beñzer, ammâ iki başı var şığıra beñzer. Ve arkasında bir hüdhüd oturur, (22) anuñ dağı iki başı var. Ve ol hüdhüdün tesbîhi budur: "Allâhümme yâ ḥâliḳu'l-cinn (23) 'anî'l-ma'ârici'l-ḳavmî, sübhâneke yâ emân ente kâdir 'ale'l-ecsâd ve't-tâbî' 47b-(1) ve muḳaddir 'alâ taşvîrâni el-'âliye, sübhâneke yâ vehhâb, yâ tevvâb ve lâ ḥavle (2) ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm."²¹⁰ Ebû 'Alî Sînâ eyidür: "Âfitâb Sevr burcınun (3) yedinci derecesine geldükde bir kimesne bu tılsımâtı bir kâğıda âb-ı Nisân ve misk (4) ve za'ferân ile yazup ocaḳ altına göme, ammâ kendü ocağı ola. Ol kimesnenüñ (5) meyli ve muḥabbeti gün-be-gün ğâlib olup ol kimesnenüñ ğulâmı ola. Ammâ yazarken (6) Müşteri buḥûrın virüp üzerine yedi kerre 'Ahd-nâme-i Süleymânı okuya. (7) **Tılsım budur:** (Tılsım) (8) "El-mu'tedilu aḥsenu'l-ḥulḳ الشیخاḳ şâhibu'd-denîyye ve'l-ḥayle ve'z-zehebe'l-cevâhir ve't-ṭarafa (9) ve'l-lehu ve't-ṭarab fe-leleknâ yenḥuri bihâ illâ vakade'l-lağîdân fe li'l-lâ'ibi ve'l-mizâc ve'l-ḳâbil ve'l-luṭf (10) el-'âdili's-şefiyyete 'alâ enkiḥa 'l-'aşere t-ṭarab ve yerüdeni ve't-ṭayyib es'eluke min zeynike (11) bi-ziyneti'l-lehvi ve't-ṭarabe tefalu lî kid ve kid nâru'llâhi ta'âla vahdehu."²¹¹ Bu tılsımât ile bu du'âyı yazup Allâhu (12) ta'âlâdan isti'ânet taleb idesüz. Şüret-i tekvîn budur: (Resim)

48a -(1) Ve her kim bu tekvînün şüretini Zühre Sevr burcında iken yazup aḳ tenlü (2) behâyiminüñ boynına bağlasa ol behâyimlcrün birine zarar irişmeye bi-emri'llâhi ta'âlâ. (3)

208 Metinde Hamel yazılmıştır.

209 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Yüce ve tedbirle Allah'ım, sen herşeye kadirsin. Senin sonsuza dek ibadet edilecek olduğuna, bağışlayıcı olduğuna, senden başka tanrı olmadığına, şükür edilecek olduğuna tesbîh ederim. Ey rizk veren Allah'ım, senin kuvvetinle rızklar dağıtılır. Senin her zaman canlı olduğuna tesbîh ederim. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

210 "Ey cinler yaratan Allah'ım, sana güveniyorum, sen herşeye kadirsin. Yüksek yaratıcılığın kudretine sahip olan vericiye ve bağışlayıcıya tesbîh edilir. Ey vehhâb, ey tevvâb, Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

211 "Güzel yaratan, altınların sahibi olan, eğlence sahibi olan, güzelliklerin, oyunların sahibi olan, sana bu eğlencelerin güzelliğini soruyorum. Yaratılanların en güzeli atların, altınların, mücevherlerin, eğlencelerin sahibi bu duayı yazarak Allah'dan yardım talep etmektedir."

Ve dağı bir kimesnenün hayvânâtıdan tâlî'i olmasa bu şüreti Şems Şevr (4) burcında iken ammâ yedinci derecesi ola, ol günde yazup hânesinün (5) sakfına pinhân ide. Ve yazarken Müşteri ve yâhûd Zühre buhûrın vire, (6) ve bu isimleri okuyup ve yazup yanında götüre. Behâyim kısmından tâlî'i (7) ziyâde ola. **Esmâ İnest:** "Yâ ğufrân yâ deyyân yâ müstaî'u'n-nûr fe-müstaî'u'n-nûr (8) yâ سَمَائِعِ yâ beyānu yâ hālīku'l-eşyā mine'l-'ademi akzā hāceti (9) bi-hakki'n-nûri'l-mukaddesi't-tāhire bi-hak yākūti'l-aḥmar el mu'allak bi-yemīni 'arşike (10) yâ مَلَائِكِ yâ صِبَاوَاتِ ذَوَانِي الرَّحْمِ Mūsā ve lā havle ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm."²¹² Bundan sonra 'acâyib (12) müşâhede idesin.

Şems Cevzâ burcına geldükde melek-i میطرون 'i da'vet (13) kılasın. Çün Şems Cevzâ burcına gelse kerûbiyân maḳāmından Allāhu ta'ālānuñ (14) emriyle bir firişte nüzül idüp Şemse müvekkel olur. Ve ol firištenün emrinde (15) on beş kerre yüz biñ firişte vardır. Ve her bir firişte[nin] dağı emrinde dört kerre (16) yüz biñ firişte vardır. Ve anlaruñ dağı her birisinin emrinde ikişer yüz biñ (17) tekvîn vardır. Ve bu tekvînler cinniler üzerine müvekkellerdür. Ammâ ol mu'azzam (18) firişteyi ve tekvîni ve adlarını ve da'vetini beyân idelüm. Bu firištenün da'veti (19) oldur ki kaçan Şems Cevzâ burcına vara, arslan derisine bu şüreti yaza. (20) Ve önüne koyup âfitâb buhûrın vire. Ve zıkr-i âti tesbîhi yedi kerre ve zıkr-i (21) mesbûk Da'vet-nâme-i Süleymânı yedi kerre okuya. Ve bu tılsımâtı hüdhüd kanıyla (22) ve misk ve za'ferân ve gül şuyı ile yaza. Ammâ kim hüdhüdi öldürmeye, illâ kim (23) kulağı dibinden bir pâre kan ala kifâyet miḳdârı, andan âzâd ide. **48b-(1)** Ve eger öldürse 'ameli bâtıl olur. Andan evvel yazduğı şüret ile bu tılsımâtı (2) ak mûm içine koyup bir nakşlu harîr içine şarup külâhında pinhân ide. (3) Ammâ gerekdür kim yazarken göre kim Cevzâ burcında bir kevkebün ric'ati ve hâtibî (4) olmaya ve Zuḥal birle terbî'de olmaya, yoksa helâk ider. **Hâtem İnest:** (Hâtem) (5) Bu hâtem firištenündür ve tesbîhi dağı budur. Evvel bunu okumak gerekdür. (6) **Tesbîh İnest:** "Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm, Allāhümme yâ müdebbire'l-umûr, yâ nûre'n-nûr (7) yâ 'âlim fi's-şudûri Allāhümme yâ hālīke'l-ervāḥ 'an-nûr ve hâzihi'l-kelime mektûbun (8) fi'n-nûriyyeti ve'z-zebûri, Allāhümme yâ hālīke'z-zıll ve'l-ḥarûre, yâ mu'ti'e'l-cenneti ve'n-nûri (9) yâ şâhibe'l-ḥudûd ve't-taşavvuri yâ erḥame'l-eltâf ve's-server Allāhümme şâni'u'n-nûr (10) fî vechi's-şems fi's-semâvâti'l-mu'tazzir Allāhümme yâ hālīke'l-baḥḥâre ve'l-buḥûr, (11) Allāhümme yâ hālīke'z-zâkir ve'l-mezkûr sübhâneke lâ ilāhe illâ hüve nûru'n-nûr ve lā havle (12) ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm."²¹³ **Tılsımât İnest:** (Tılsım) (13) "Ve lā havle ve lā kuvvete (14) illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm."²¹⁴ **Ve dağı** bil kim ol firištenün şüreti âdem şüretine beñzer. Âdem (15) başı gibi iki başı ve iki eli ve iki kanadı vardır. Bir elinde tâc ve bir elinde (16) yazılmış menşûr tutar. Ve başında tâcı

²¹² "Ey affeden, ey bağışlayan, ey ışık veren, ışık veren ey ey açıklayan, ey yoktan vareden, benim ihtiyacımı gör, kutsal ve temiz ışık hatırı için, senin oturduğun yerin sağında açık kırmızı yakut hatırı için."

²¹³ "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Herşeyin tedbirini alan aydınlıkların aydınlığı, insanın içindekini bilen ve rûhları yaratan Allah'ım, bu sözler Tevrat ve Zebur'da yazılmıştır. Allah'ım, sen gölgeyi ve sıcaklığı, cenneti ve ışığı yaratan, herşeyin sahibisin, güneşin aydınlığını ve denizcileri ve denizleri sen yarattın, hatırlayanları ve hatırlatanları sen yarattın. Senin ışıkların nuru olduğuna, senden başka Tanrı olmadığına tesbîh ederim. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

²¹⁴ "Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

altundandır. Bunlar cümle kerübîyyündür. Bir kişi (17) on iki kerübîyyün nakş idüp şarı kâğıda yazup ol kâğıdı oğlancıkların 49a-(1) hece okudığı gibi bir tahta levh[e] iki başlı dizesin. Ve ol yazılı olan adları (2) gayr-ı dilce kim yazuludur, yazasın. Ve andan sonra ol tekvin şüretini ders-hānesinde (3) saḳf üzere saḳlaya, aṣlā ervāhlar andan kaçmaz ve ḥalāyık gözine (4) şîrîn görine ve devleti gün-be-gün ziyāde ola. Pāris ve Kirmān üstādları (5) bunuñla çok ‘amel iderler. Ammā ol vaḳt yaza kim Şems şerefinde ola, muvāfık (6) olur. Ve şüret-i firişte **īnest**: (Resim)

(7) Ve daḥı ol şüret-i cinnî kim anuñ tekvinidür, şıfatı koyuna beñzer. Ammā kim (8) başı ikidür. Ve ayakları kuş ayağına beñzer. Ve önünde bir ağaç (9) vardır koz ağacına beñzer. Ve üzerinde dört kumrı kuşu vardır, (10) bir güvercin ile kelimāt ider gibi ol ağacda tururlar. Şüret-i tekvin 49b **īnest**: (Resim)

(1) Bu tekvinüñ adı[na] عطا فوئرش dirler. Ve eger bir kimesneyi şar‘[a] dutsa (2) bu tekvinî da‘vet kıla. Ve sūre-i Kūl ūhiyyeyi yağmur suyu ile bir şişe (3) üzerine Müşteri buḥūriyla yaza. Ve bu isimleri de altına yazup boynuña bağlaya, (4) ammā misk ve za‘ferān ile ola. Derḥāl şifā bula. Ve daḥı bu isimleri bir ay (5) ol maşrū‘ için okumak gerekdür. **Esmā īnest**: "Yā طهيجيا yā كيهيجيا (6) yā كيهيجيا yā ضعليا yā كيهيجيا yā طهيجيا". Ve eyidürler kim bu adlar (7) şol isimlerdür kim Kāmerūñ yüzinde yazılıpudur ve *Kitāb-ı Engilün*'de şerḥi (8) mestürdür. Ve bu tılsımı bir bakır levh üzerine yazalar ve oğlancıkların boynına (9) aṣalar, divden ve periden emîn olalar ve her ne kim öğrenürlerse unutmayalar (10) ve ‘azīm-i zîrek ve faşihū'l-lisān olalar. Ve yetmiş iki dürlü havāşşı vardır. (11) Ve her kimüñ ağızı egilse perî yili ve cinnî fi'linden olur, bu levhi yaza (12) ve şuya bırağa ve çinî çanağıla ol şudan içe, derḥāl şifā bula. 50a-(1) (Tılsım)

Şems Sereṭān burcına geldükde melek-i (2) Meymūn'ı da‘vet kıla. Kaçan Şems (3) Sereṭān burcına varsa Allāhu ta‘ālānuñ (4) emriyle ‘arş altından rūḥāniler maḳāmından (5) bir firişte nüzūl idüp Şemse müvekkel (6) olur. On beş biñ kez yüz biñ (7) firişte anuñ maḥkūmidur. Ve daḥı ol (8) firişterüñ her birinüñ taht-ı yeddinde nice yüz biñ firiştereler vardır. Ve ol (9) firişterüñ daḥı taht-ı yeddinde nice yüz biñ cinniler vardır ki ‘adedin ancak (10) Allāhu ta‘ālā bilür. Şems Sereṭān burcına gelicek yir yüzine inüp nebātāta (11) ve ḥayvānāta müvekkeller olup eyüden ve yavuzdan te‘şîrāt iderler. (12) Ve ol firištenüñ kim adına سخيطة ايليل dirler. Ve daḥı anuñ ḥātemi (13) vardır. **Ḥātem īnest**: (Ḥātem) Ve anuñ şüreti ādem şüretine beñzer (14) üç başı var. Ve iki eli var; bir elinde na‘lın ve bir elinde çanak tutar. (15) Şüreti īnest: (Resim)

50b-(1) Ve daḥı tesbiḥi vardır. Tesbiḥ **īnest**: "Allāhümme yā Rabbe'l-erbāb ve müsebbibe'l-esbāb (2) veyā müfettiḥe'l-ehvāb, Allāhümme yā nūre's-semāvāt ve'l-'arż, Allāhümme (3) yā müzeyyine'l-melekūt bi-nūri ḳudsî'l-a'lā "şümme denā fe-tedellā fe-kāne kābe (4) kavseyni ev ednā"²¹⁵ Allāhümme yā bedî'ü's-semāvāti ve'l-'arżi²¹⁶ Allāhümme yā sāhibe'l-ervāh (5) ve yā münise'l-cinn ve'l-melek, sübhāneke lî lâ ilāhe illā hüve'l-emān (6)

215 53 Necm 8-9: "Sonra (Muhammed'e) yaklaştı, derken daha da yaklaştı. O kadar ki (birleştirilmiş) iki yay arası kadar, hatta daha da yakın oldu."

216 Bedî'ü's-semāvāti ve'l-'arżi bölümü 2 Bakara 117'den iktibas: "(O), göklerin ve yerin eşsiz yaratıcısıdır.

'an rahmetike fî külli بليان , sübhâneke yâ lâ ilâhe illâ hüve'l-musta'âni'l-burhân, (7) sübhâneke yâ lâ ilâhe illâ hüve's-şâni'ü'l-mâni'u'd-dâfi'u'r-râfi'i'l-câmi'i'l-vâsi' (8) yâ hüve yâ hüve yâ hüve yâ hüve yâ hüve yâ hüve ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'âzîm."217 (9) Ve bu melegün şüreti güzeldür. Ve tekvîni dağı hemçünân hemân (10) balık şüretine beñzer, ammâ başı âdem başı gibidür. Ve iki eli dağı vardır kim (11) âdem eli gibi; bir elinde bir deste gül tutar kızıl ve ak ve bir elinde yengeç tutar. (12) Şüret-i tekvîn inest: (Resim)

(13) Ve her kim dilese bu tekvîniñ tesbihin bile, budur. **Tesbih inest:** "Yâ ارمطوطيرا (14) يا نورانوطيا " **Ve dağı** tekvîniñ hâtemi **inest:** (Hâtem) "Yâ lâ ilâheğayri"218 (15) Ve dağı her kim dilerse şuyı kendüye muṭî' kıla, yir içinden şu çıkara, yâhūd (16) kurumuş kuyuya şu getüre ve yâhūd istediği yirden şu çıkara, gerekdür kim (17) Şems Sereṭân burcına tahvîl itdüğü vaḳı geyik derisine bu tılsımâtı **51a-(1)** Nisân yağmurunuñ şuyı ile ve ölü balık kanıyla ve yeşil keler zehriyle ve ol (2) vaḳt ki yaza, gerekdür kim Kâmer da'vetin yedi kerre okuya, yidi kerre dağı 'Ahd-nâme-i (3) Süleymânı okuya ve Kâmer buhûrın vire, tâ kim ervâh-ı 'ulvî gelüp maḳşû[d]nı maḳşûd (4) ne ise göstereler. Ve dağı bilgil kim bu tekvîniñ adına طغاكاهيلوزلش dirler. (5) Ve dağı her kim dilerse bir hâlis simden bir yüzük düzüp ve ortasına (6) bir yeşim taş geçürüp üzerine bu hâtemi Şems Sereṭân burcında iken yaza (7) ve ol hâtemi kurumuş şu kuyusuna birağa. Ve bu tılsımâtı dağı geyik derisine yaza. (Tılsım) (8) "ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'âzîm."219 **ve lev-ci'nâ bi mişlihi mededen.**"220 Ve dağı (9) bu levhi ol zemân düzmek gerekdür kim Kâmer Cevzâ burcında ola. Bir pâre bakıra (10) naḳş ideler pülâd kalem ile. Ba'dehû ol kurumuş kuyuya birağalar, derhâl şu çıka. (11)221 **Ve dağı** her kim bu levhi oğlan toğuran 'avretün burusu tutduğı vaḳt boynına (12) bağlasa selâmet ile toğura. Ve dağı şuya birağup içe, tizcek toğa inşa'allâhu ta'âlâ. (13)

Şems Esed burcına gelse melek-i شهررش 'i da'vet kıla. Çünkim Şems Esed burcına (14) gele, Allâhu ta'âlâ hâzretlerinün emriyle Sidretü'l-müntehâdan bir melek nüzûl idüp (15) Şemse müvekkel ola. Ol melegün emrinde on beş biñ kez firişte vardır kim (16) ol firiştelerün her birisinün emrinde dağı sekizer yüz biñ firişte vardır. (17) Ve her bir firişte emrinde dağı yedi yüz yetmiş yedi cinniler vardır kim yir yüzine (18) inüp esbâba müvekkel olup te'sîrât iderler. Ve ol firişte kim Şemse müvekkeldür. **51b-(1)** Anuñ adına طعاهاكاييل dirler. Şüreti âdeme beñzer. Başı birdür, ammâ başında (2) dört gözi vardır. Ve bir ağzı ve dört eli vardır. Bir elinde muşhaf ve bir elinde (3) altundan nâr vardır, ve bir elinde 'aşâ ve bir elinde altundan tās vardır. (4) Şüreti **inest:** (Resim)

217 "Allah'ım, ey Tanrıların Tanrısı, sebepleri ortaya çıkaran, kapıların açıcısı, göklerin, yerin ışığı, gökleri ışıkla süsleyen, (Ayet bkz. dipnot 69) göklerin ve yerlerin güzeli, rûhların sahibi, cin ve meleklerin dostu, senden başka Allah olmadığına tesbîh ederim. Sen herşeye yardım eder, herşeyi yaparsın, herşeyi yükseltirsin. Ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, YüceAllah'dan başka güç yoktur."

218 "Senden başka Tanrım yok."

219 "Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

220 18 Kehf 109'dan itkiyas: "... bir o kadar da ilâve getirsek dahi..."

221 Derkenarda levh vardır. "El-umûru yâ 'âlimu mâ fi's-şudûri." Anlamı: "İşleri yürüten ve insanların içinde olanı bilen."

(5) Ve dağı ol melegün hâtemi **İnest:** (Hâtem) Ve dağı ol melegün tesbihi **İnest:** (6) "Bismi'llâhi'r-raḥmani'r-raḥîm, Allâhümme yâ sâmi'e's-sâmi'in yâ men ya'lemu murâdu'l-mürîdîn, (7) yâ men yu'liku havâyicu's-sâ'ilîn yâ men yüsebbihu lehu sirru'l-vâfî, yâ men yerḥamu (8) bukâ'u'l-hâ'ifîne yâ men ya'lemu ḥamdu'l-'âminîne, yâ men yukabbilu 'özü'n-nâdimîne, yâ men (9) yuşlihu 'amele'l-müfsidîne, sübhâneke yâ lâ ilâhe illâ ente ḥallaşanâ mine'n-nâri, yâ Rabbi (10) ve lâ ḥavle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'aẓîm."²²² Ve her kim tesbihi meşâf ve ma'reke ortasında (11) okusa ol düşmanı çerisi yüz biñden ziyâde olursa bi-emri'llâh münhezim ola. Ve dağı (12) bu tılsımâtı Şems Esed burcında ve Kâmer dağı Delv burcında iken pelenk kanı ve yılan **52a-(1)** zehri ve misk ve za'ferân ile yazup bazusunda götürse Allâhu ta'âlânun emriyle (2) ol kimesneye ḥatâ vâki' olmayup yalnız ol çeri ile bile döğüşe 'âkıbet gâlib (3) olup münhezim kıla. Tılsımât **İnest:** (Tılsım) (4) "آهيا شراھيا ادوناي اصباوث ال شداي *Mūsā yâ Allāh* (5) *yâ Allāh yâ Allāh yâ Rabbāh yâ Rabbāh yâ Rabbāh yâ Mevlā yâ Mevlā yâ Mevlā* (6) *yâ Seyyidā yâ Seyyidā yâ Seyyidā*²²³ ve lev ci'nā bi-mişlihi meddeden."²²⁴ Ve dağı (7) bu melek-i tekvîn şul[r]eti ḥorosa beñzer, iki başı ve iki ayağı ve iki eli [vardur]. Bir elinde karpuz (8) ve bir elinde bıçak vardur. Şüreti **İnest:** (Resim)

52b-(1) Ve dağı bu zikr olınan levhün 'ameli olıcak gerekdür kim dört gün oruç tuta, (2) ve dört kumral koç kurbân ide bir tağ firâzında, ve kırk 'Ahd-nâme-i Süleymânı (3) okuya, ve kırk sûre-i 'Âl-i 'İmrân okuya, ve biñ bir etmek bişirüp fuḳarâya vire. (4) Ve andan soñra tâli' ihtiyâr idüp bir pülâd levh üzerine bu levhi kaza, (5) ve on iki kerre Mirriḥ da'vetin okuya. Ve andan soñra âdem kanıyla balçık düzüp (6) bu levhi içine başdura. Ve ol gün ki meşâf olıcakdur, levhi boynına tağa. Ba'dehu (7) düşmen meşâfına karşı tura ve ḥışmla nazar ide. Allâhu ta'âlânun emriyle düşmen (8) çerisine bir ḥavf târi olup perâkende olalar ve firâra yüz tutalar. Ve Sultân (9) Maḥmûd Ğaznevî bunuñla 'amel ider idi. (10) Bundan özge 'amel bu kâ'inât (11) içinde yokdur. Ekşer kitâblarında chl-i (12) Hind bu[nı] taḥkîk idüp tafşil (13) eylemişlerdür, gafllet olınmaya, (14) **İnest:** (Levh)

(15) **Şems Sünbüle burcına geldükde melek-i سيلون da'vet kılina.** Çünki Şems (16) Sünbüle burcına gele, Allâhu ta'âlânun emriyle Levh-i maḥfûz altından bir firişte nüzûl (17) idüp Şemse müvekkel olur kim ol firiştenün emrinde on beş kerre yüz (18) biñ firişte vardur. Ve her birinün emrinde dağı iki yüz yigirmi iki biñ firişter (19) vardur. Ve bunlarun dağı her birinün zîr-i hükminde nice yüz biñ cinniler olup eyüden (20) ve yavuzdan eşyâya te'sir iderler. Ve ol müvekkel melegün adı طاحاتنيابيل 'dür. (21) Şüreti âdem şüretine beñzer, iki başı, iki kanadı ve dört eli var. Ve bir elinde (22) kalem ve bir elinde süñü ve bir elinde varak ve bir elinde altun tās tutar. Şüret-i **53a-(1) İnest:** (Resim)

222 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Ey Allah'ım, işitenleri işiten, isteyenleri bilen, fakirlerin ihtiyacını bilen, tesbih edilen, ağlayanlara acıyan, hamd edenlerin kıymetini bilen, özü bağışlayan, bozguncuları ıslah edensin. Ya Allah, sana tesbih ederim ki bizi ateşten kurtar. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

223 "Musa, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah!"

224 bkz. Dipnot 72.

(2) Ve dağı bu melegün tesbîhi **İnest**: "*Bismi'llâhi'r-raḥmani'r-raḥîm, Allâhümme yâ -dâyimü'l-bekā, (3) yâ gâfire'l-ḥatā, yâ sâmi'e'd-du'ā, yâ 'azîme'l-'aṭā, yâ ḡadîme'l-bennā, yâ keşîre'l-vefā (4) yâ şerîfe'l-cezā, sübhāneke yâ lâ ilāhe illā hüve ente Rabbu'l-erbāb (5) veyā müsebbibe'l-esbāb, ve yâ müfettiḥe'l-ebvāb, sübhāneke yâ şefîke, (6) yâ refîke, yâ ḡafîze, yâ muḡiṭe, yâ ḡamîde, yâ mecîde, yâ muḡîte Allâhümme, yâ ḡâlîke'l-melekût (7) fi's-semāvāti'l-ülā, Allâhümme yâ nûre's-semāvāti ve'l-ülā sübhāneke yâ deyyān (8) yevme'd-dîne, yâ ḡufrāne yevme ilā cezîn ente nûru'l-enbiya'l-mürselîn ve şallā'llāhu (9) 'alā Muḡammedîn ve âlihi ecma'in.*"²²⁵ Ve dağı melek-i müvekkellün ḡātemi budur: (ḡātem) **53b-(1)** Bu ḡātemi misk ve za'ferān birle ḡazlaruñ ḡışāvesine yaza, dağı mûm içine (2) koyup külāhında götürse cümle 'ālem gözine maḡbûb görinüp muḡterem ola. (3) Ve dağı Şems Sünbüle burcınun yedinci derecesine geldükde bir pâre aḡ ḡarîr üzerine (4) bu tılsımâtı misk ve za'ferān ve yağmur şuyı ile yazup külāhında pinhān ide, (5) ol kişîye 'ilm-i kimyā ve 'ilm-i simyā taḡşîli āsān ola. Tılsımāt **İnest**: (Tılsım) (6) "*Ve lev ci'nā bi-mişlihi mededen*"²²⁶ *ve lâ yezidu'l-ḡāmîle illā ḡaffāren.*"²²⁷ Ve dağı bu tılsımâtı (7) yazup bir kimesne niyetine götürse ol kimesneyi elbette kendüzine muṭî' kıla. Ve dağı bu tılsımâtı (8) dilkü derisine Şems Sünbülenün yedinci derecesinde iken yazup götürse cümle 'ālem (9) gözine şîrin görine bi-emri'llāhi ta'ālā, ve cemî' a'māli rast gelüp murādına vāşıl ola. (10) Ammā şol şart ile yaza ki bir ṭālî' bulup aña muvāfiḡ ola. Ol günde bir ṭālî' (11) iḡtiyār ide, āfākda terbi'den ve ric'atden şaḡına, zîrā emr ber-'aḡs olur. (12) Ve'l-ḡāşıl bu aşl şeyi ḡalışan 'ilm-i nücūmdan ḡabîr olmak gerekdür. İşbu tekvînün (13) adına تصطافرهينورش dirler. İki başı vardur, bir başı ādem başı gibidür (14) saçları aşıḡa dökilmüş. Ve bir şüreti dağı geyik başına beñzer. Bir elinde def (15) ve bir elinde ney tutar. Ve önünde bir serv ağacı vardur. Ve levḡleri dağı budur: (Levḡ) **54a-(1)** Ebū 'Alî Sînā bu levḡleri çok şerḡ itmişdür. Ammā şu ḡadar var kim bu levḡleri (2) sâ'atinde ve burūcında mis levḡler üzerine naḡş idüp kisesinde (3) götürse mālî ziyāde olup cemî' maḡşūdātına vāşıl ola. **Şüret-i tekvîn (4) İnest**: (Resim)

(5) Bu şü[r]et-i tekvîni jenḡarî ābādî kâğıd üzerine misk ve za'ferān ve ḡıyār şuyı ile (6) yazup bâḡuñ veyā bostānuñ ortasında topraḡ içine pinhān itseler çekirgeden (7) ve tırtıldan ve kuşdan ve ḡayri muḡırr cānavarlardan ol bâḡ bi-emri'llāhi ta'ālā emîn ola, (8) ve āfet-i semāviyye dağı irişmeye.

Şems Mîzān burcına geldükde melek-i abî i da'vet (9) kıla. Çün Şems Mîzān burcına gele, Allāhu ta'ālānuñ emriyle melek-i a'lādan bir firişte **54b-(1)** nüzül idüp Şemse müvekkel olur. Dört başı var ādem başı gibi, ammā her yüzinde (2) dört gözi var. Ve dört eli var; bir elinde tesbîḡ tutar, ve bir elinde micmer tutar, (3) ve bir elinde ibriḡ ve bir elinde mîzān tutar. Ve ol melegün adı طهاطررايل 'dır. (4) Ve anuñ ḡükminde on kerre yüz biñ firişte

²²⁵ "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Ey Allah'ım, sen devamlı varsın, hataları bağışlarsın, duaları dinlersin, çok verirsın, elin açıktır, yapın eskidir, vefan çoktur, cezan hayırlıdır, sana tesbîḡ ederim ki ya Allah, senden başka ilāḡ yoktur, sebeblerin müsebbibisin, kapıları açansın, şefkatlisin, arkadaşsın, herşeyi saklarsın, korursun, herşeyi zamanlarsın, yüksek göklerdeki herşeyin yaratıcısısın, onların nûrusun, ya deyyān, ya ḡufrān, sen gönderilmiş olan peygamberlerin nûrusun, Muhammed'e ve bütün ailesine Allah'ın salat ve selamı olsun."

²²⁶ bkz. Dipnot 72.

²²⁷ "Yük taşıyanın (yükü) ancak bağışlayıcı olunca artmaz."

vardur. Ve anlaruñ dağı her birisinüñ emrinde (5) yüz yigirmi dörder biñ firişte vardur. Ve anlaruñ dağı her birisinüñ emrinde (6) yetmişer biñ tekvîn vardur kim bunlar yir yüzine inüp eyüden ve yavuzdan (7) te'sîr iderler bi-emri'llâhi ta'âlâ. Şüret-i firişte **înest:** (Resim)

55a-(1) Ve dağı ol melegüñ hâtemi **înest:** (Hâtem) Ve anuñ tesbîhi **înest:** (2) "*Bismi'llâhi'r-raḥmani'r-raḥîm, Allâhümme yâ nûre's-semâvât ve'l-'arz, yâ Rabbe'l-beyti'l-ḥarâm, (3) yâ Rabbe'l-mescidi'l-ḥarâm, yâ Rabbe'l-beledi'l-ḥarâm, yâ Rabbe'r-rükn ve'l-makâm, yâ Rabbe'l-meş'aru'l-ḥarâm, (4) yâ Rabbe'l-hâlli ve'l-ḥarâm, yâ Rabbe'n-nûr ve'z-zalâm, yâ Rabbe't-taḥiyyeti ve's-selâm (5) yâ Rabbe'l-kudreti fi'l-enâm bellâğ rūḥa Muḥammedin 'annâ bi't-taḥiyyeti ve's-selâm, sübhâneke (6) yâ lâ ilâhe illâ ente, yâ Rabbe'l-erbâb, ve lâ ḥavle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm.*"²²⁸ (7) Ve dağı dilersen kim hâtûnlardan ve hâdımlardan ve hüblardan kendüye dost kılup (8) ehl-i muṭârib ortasında şöhret bulup 'ilm-i müsikîde kâmil ve nefsi hûb (9) olup zû-fünûn ola, gerekdür kim Zührenüñ buḥûrın virüp ve bu şüreti (10) önünde kıya. Ol zemân kim Şems Mizân burcınıñ tokuzıncı derecesine gele (11) ve tâli'-i Şevre âgâz ide, ammâ kim ihtiyât kılmak gerekdür kim Zühre infilât-ı (12) naḥsda olmaya ve Kâmer dağı nûrından zâid ya'ni ayru olmaya, sa'd menziline ola, (13) ve Zühre teşlîşde ola muḥârinde olmaya, ve seyyârâtdan Zânebde bir kevkeb olmaya, (14) ol vâkıde gerekdür kim bir pâre misk ve za'ferân ve gül şuyı ile bu tılsınâtı (15) bir beyâz kâğıd üzerine yazup bâzûsınıñ altunda götüre. Tılsım **înest:** (Tılsım) "*Ve lev ci'nâ bi-mişlihi mededen.*" (16) **Şüret-i tekvîn işbu kâğıduñ ardındadır.** (Resim)

55b-(1) Ve dağı bu tekvînüñ şüreti fâvuşa beñzer. Ve iki eli var âdem eli gibi; bir elinde kepce (2) ve bir elinde kâse tutar. Ve iki başı var. (3) Ve ol firiştenüñ levhını yazup (4) ev içinde şaklaya, hemişe ol ev (5) içinde şādıḳ ve ni'met firâvân ola. (6) Ve dağı bu levhi jenkâr ve kâfur ve za'ferân (7) ve gül şuyı ile Şems Mizânda ve tâli' Şevrde ve sâ'at Zührede ve Müşteri (8) da'vetin okuyup yaza. Ba'dehu üzerine Müşteri buḥûrıyla 'Ahd-nâme-i Süleymânı (9) okuya. Bilgil kim ervâḥ işinde hiçbir iş olmaz kim 'Ahd-nâme-i Süleymânı (10) okunmaya. Ve dağı bilgil kim işbu fâvûş şüretinde olan tekvînüñ (11) adına طیراغوهینورş dirler.

Şems 'Akreb burcına gelse (12) melek-i ebyâz da'vet kılına. Çünkim Şems 'Akreb burcına vara, (13) Hâk ta'âlânüñ emriyle kerûbiyân makâmından bir firişte nüzûl idüp (14) Şemse müvekkel olur. Ve ol firiştenüñ zir-i hükminde on beş kerre yüz altmış **56a-(1)** biñ firişte vardur. Ve her birinüñ zir-i hükminde dağı dört yüz biñ firiştereler vardur. (2) Ve dağı her birisinüñ taht-ı yeddinde üç yüz otuz biñ cinniler vardur kim bu kâ'inât (3) içinde te'sîr iderler. Ve ol melek-i mu'azzamuñ şüret-i âdem şüretine beñzer. Üç (4) başı ve altı eli vardur. Bir elinde kılıç ve bir elinde yay ve bir elinde rebâb (5) ve bir elinde hıyâr ve bir elinde ibrik ve bir elinde külâh tutar. Ve hâtemi **înest:** (6) (Hâtem) Ve dağı bir kimesne ol melegüñ tesbîhin okusa belâlardan (7) emîn ola. Tesbîh **înest:** "*Bismi'llâhi'r-raḥman'ir-*

228 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Ey göklerin ve yerlerin nûru. Allah'ım Beytülharam'ın (Kabe) Rabbi, ey Mescid-i Haram'ın Rabbi, ey Beled-i Haram'ın (Mekke) Rabbi, ey mezarın Rabbi, ey Kabe'nin Rabbi, ey helâl ve haramların Rabbi, ey aydınlığın ve karanlığın Rabbi, ey selamların Rabbi, ey herşeye kadir olan Rabbim, bizden Muhammed'in rûhuna selâm et. senden başka ilâh yoktur. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

rahîm, Allâhümme yâ nûre'n-nûri'l-'aliyyi'l-a'lâ yâ Rabbe'l-ecsâd, (8) yâ men hüve Rabbun küllü şey'in, yâ men hüve ilâhe küllü şey'in, yâ men hüve hâlağa küllü şey'in, yâ men hüve şâni'un küllü şey'in, (9) yâ men hüve favğa küllü şey'in, yâ men hüve kâble küllü şey'in, yâ men hüve ba'de küllü şey'in, yâ men hüve 'âlimun küllü şey'in, (10) yâ men hüve kâdirun küllü şey'in, yâ men hüve yebkî ve yefnâ küllü şey'in, sübhâneke lâ ilâhe illâ ente (11) Ra'ûf er-rahîm ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm."²²⁹ طساعايل 'dir. 56b-(1) Ve dağı bir kimesne düşmanı helâk itmek istese bu tılsımâtı kara kedi kanıyla (2) haţâyî kâğıd üzerine yaza. Ve segçenüñ ağzına bağlaya. Ol segçenüñ ağzını (3) muhkem ide ancılayın ki âvâza vormeye. Ve bir çölmek içine koya, dağı başı aşğa (4) aş koya. Ağzını çölmegüñ eski sirke birle tıldura. Çölmek ağzını muhkem (5) balçıkla sıvaya kim sirke dökülmeye. Andan kâfir mezârında defn ide. Ve dağı (6) gerekdür kim bir pâre eski kefen pâresini ala ve ol 'adûnuñ adını kefen içinde (7) yaza. Ammâ gerekdür kim bed tâlî' içinde yaza, yâ menzil-i İklilde yâ Beldede yaza. (Tılsım) (8) "Âmîn Âmin Âmîn. Şerh-i tekvîn-i levh-i o." Ve dağı ol melek-i müvekkelün tekvîni (9) vardur. Anuñ dağı levhi vardur. Ol zemân kim bu 'ameli eyledükden sonra bu levhi dağı (10) bir pâre eski tâbût üzerine yaza, ve ol düşmanuñ adın bile yaza. Ve bu tekvînüñ (11) şüretin tuz suyuyla ve hâtûn kanıyla şekl ide. Ve levhi dağı anuñla yaza, mücerrebdür. (12) Zengibâr içinde olan üstâdlardan nakl olunur kim bu levhüñ otuz altı havâşşı vardur. (13) Levh inest: (Levh) Ammâ kim bu 'ameli şaklamak gerekdür (14) tâ kim yaramaz eline düşmeye. Zîrâ kim (15) bu 'ameli bilen âdem bir kimesne ile huşûmet (16) eylese derhâl bu 'amele şürû' idüp (17) ol kimesnenüñ helâkin kaşd ider. İmdi 57a-(1) yâ veliyye'n-ni'metine yâ bir emr-i sehlden ötürü bir mazlûmuñ başına kaşd ider. Ve dağı (2) bu tekvînüñ şüreti bir başı âdem başı ve bir başı horos başı ve bir başı öküz (3) başı gibidür. Şüreti inest: (Resim)

(4) Ve dağı bir kimesne müdde'isinüñ çokluğundan hâzer idüp dillerin bağlamak murâd (5) eylese bu levhi yaza, ve ol müdde'ilerinüñ adların bile yazup bir koz ağacınıñ (6) altına göme kosa cemî' müdde'ilerin dilleri ve ağızları bağlanup cevâba kâdir olmayup (7) zararları bi-emri'llâh def' ola.

Kaçan Şems Kavs burcına gelse yedinci semâda (8) maķâm-ı a'lâdan bi-emri'l-lâhi ta'âlâ bir firişte nüzûl idüp Şemse müvekkel olur. (9) Anuñ emrinde sekiz yüz biñ [kerre] seksen biñ firişteler vardur. Ve anlaruñ her birinüñ (10) hükminde iki yüz kerre yigirmi iki biñ firişteler vardur. Ve bunlaruñ dağı her birinüñ (11) zir-i hükminde yüz yigirmi beşer biñ cinniler vardur kim bunlar zemîne inüp te'sirât (12) iderler. Ve ol firişte-i mu'azzamuñ adına كنهطاييل dirler. Şüreti âdeme beñzer. Bir başı 57b-(1) var ve iki eli vardur. Bir elinde harbe ve bir elinde âyine dutar. Şüret-i firişte (2) inest: (Resim)

(3) Ve dağı bu firištenüñ hâtemi vardur. Bir kimesnenüñ hâtûnı ile ülfeti olmasa (4) bu hâtemi misk ve za'ferân ile bir pâre kâğıda yazup ol evin içinde (5) defn eyleseler birbirlerine

229 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Allah'ım, ey yüce nûrun nûru, bedenlerin sahibi, O herşeyin sahibidir, herşeyin ilâhıdır. herşeyi yaratmıştır ve yapmıştır, herşeyin üstündedir ve herşeyden öncedir ve herşeyden sonradır ve herşeyi bilir, herşeye kadirdir, kalıcıdır ve herşeyi yok eder, sana tesbih ederim ki senden başka ilâh yok, raufsun, rahîmsin, yüce Allâlı'dan başka güç yoktur."

· 'azîm-i maḥabbet üzere olalar. Hâtem **înest:** (6) (Hâtem) Ve daḥı bu melegün tesbîhi vardır, dâ'imâ bu tesbîhi (7) kuvvetiyle âfitâba müvekkel olup okur. Ve her kim dilerse kim (8) zühd ü şalâhiyyet üzere ola, bu tesbîhi pençşenbih günü evvel-i sâ'atde (9) mülâzemet kıla. Hâk ta'âlâ ol kimesneye 'inâyet kılup cemî' a'mâli ḥayra (10) mübeddel ola. Ve daḥı dilerseñ kim cemî' ḥalk u 'âlem senün iyiligün söyleyeler, **58a-(1)** bu tılsımâtı bir pâre kâğıda yazup külâhında götüresin. Tılsımât **înest:** (Tılsım) (2) Ve daḥı maḥabbet için bu levhi bir pâre (3) kalay üzerine Müşteri sâ'atinde yazup (4) ve ol murâd eyledüğün kimesnenün ismini daḥı (5) bile yazup ḥammâm ḥazinesine biraḳa, derḥâl (6) ol kişi aña maḥabbet ide. Levh **înest:** (Levh) (7) Ve daḥı tesbîhi Müşteri tesbîhidür. Lâkin bu maḥalde tesbîhi yazılmamış idi. Biz [d]aḥı yazmaduk. (8) Ammâ tekvini Müşteri şıfatındadır. Seccâde üzerine oturmuş tesbîh ider. Şıfatı (9) **înest:** (Resim)

60b-(1) Nüşamızda bu maḥalde iki burûcuñ aḥkâmı yazılmayıp kalmışdır. Muḥarrir-i kitâb fakîr daḥı **61a-(1)** beş şâhife beyaz kâğıd kômış mîdur, inşa'a'llâhu ta'âlâ tamamıyla nüşası bulundukda (2) taḥrîr olına.

Şems Hût burcına geldükde maḳâm-ı a'lâdan bi-emri'llâhi ta'âlâ (3) kerûbiyân firiştelerinden bir firişte nüzûl idüp Şemse müvekkel olur. (4) Adına طهاكهاااa dirler. Bir 'azîm mübârek firiştedür. Hâk ta'âlâ anı rahmet (5) deryâsından yaradıpdur. Bu melegün şüreti âdeme beñzer. Bir başı ve iki eli (6) vardır. Bir elinde menşûrı var ve üzerinde "*Naşrun mine'llâhi ve fethun karibun*"²³⁰ âyet-i (7) kerîmesi yazılmışdır. Ve şol elinde ḥarbe tutar. Ve taşviri **înest:** (Resim)

(8) Ve daḥı bu melegün taht-ı yeddinde on yedi kez biñ ve daḥı yetmiş yedi biñ (9) melek vardır. Ve anlaruñ her birisinin hükminde daḥı yüz yigirmişer biñ melek vardır. (10) Ve her melegün emrinde daḥı seksen sekiz biñ tekvin vardır ki bu kâ'inâta (11) nüzûl idüp eyüden ve yavuzdan te'sîr iderler. Ve ol melegün hâtemi **înest:** (12) (Hâtem) Ve her kim dilerse kim bir kavm veyâ bir leşker nuşret bula, **61b-(1)** gerekdür kim Şems Hûtuñ yedinci derecesine geldükde bu firişteyi da'vet kıla. (2) Ve tesbîh ile bu hâtemi bir pâre şaru kâğıd üzerine hüdhüd kanıyla ve kâfur ile (3) yazup âfitâb buḥûrın vire, illâ hüdhüdi helâk kılmaya. Bâlâda daḥı zıkr (4) olınmış idi, kulağı dibinden bir pâre kan alup yine âzâd eyleye. Ve andan sonra (5) bu tılsımâtları daḥı tesbîh altına yaza. Ve âhirinde daḥı levhi yaza. Ve bu kâğıdı (6) ol leşker içinde bir 'âlem başına bağlaya, bi-emri'llâhi ta'âlâ ol leşker manşûr ve muzaffer ola. (7) Ammâ yazarken Kâmer burc-ı Esedde ola ve Mirriḥe nâzır ola, ve onuncı gün kim Müşteriye (8) مشوي ola. Çünkim bu şurût yirine gele, inşa'a'llâhu ta'âlâ manşûr olmada şübhe (9) olmaya. Tesbîh **înest:** "*Bismi'llâhi'r-raḥmani'r-raḥîm, Allâhümme müzeyyenu'l-melâ'iketi'l-a'lâ* (10) *lâ ilâhe illâ ente'l-kâdirü'l-gâlibu sübhâneke yâ hüve yâ men ca'ale'l-'arza mihâden, yâ men* (11) *ca'ale'l-cibâle evlâden, yâ men ca'ale'l-leyle libâsen, yâ men ca'ale'n-nehâre ma'aşen, yâ men ca'ale'n-nevme* (12) *subâten, yâ men ca'ale'l-eşyâ'e ezvâcen, yâ men ca'ale'n-nâre mirşâden, yâ men ca'ale'l-ḥalâyike* (13) *ezvâcen, yâ men hüve hüve yâ*

hüve."²³¹ **Ve dağı** bu tılsımâtı sa'd tālî'de yaza. (14) Ve dağı maḥabbet için bu tılsımâtı pençşenbih günü evvel-i sâ'atde ve 'adâvet (15) için şenbih günü evvel-i sâ'atde yaza. Bu kadar şerh kifâyet ider. **Tılsımât İnest:** (Tılsım) **62a-(1)** Ve dağı bilgil kim ol melegün tekvinî şüret-i arslana beñzer. Ammâ başı kuş başına (2) beñzer. İki kanadı var. Ve kuyruğı ejderhâya beñzer. Adına طاغیورث [dirler]. (3) Ve eger dilerseñ kim bir kimesneyi kendüye muṭî' ve münkâd idesiñ, bu şüret-i (4) tekvinî maymun kanıyla ve misk ve za'ferân birle ve ol tılsımâtıların āhirinden (5) dört tılsım ayıra, bile yazasın ve üzerinde götüresin. Ammâ kim geyik derisine (6) yazasın, bi-emri'llāhi ta'ālā maṭlûbı muṭî' ve münkâd ola. Şüret-i tekvin **İnest:** (Resim)

(7) Ve dağı her kim bu levhi yekşenbih günü sâ'at-i Müşteride pülâd kalem ile bakır levh (8) üzerine nakş idüp dibâya şarup bir pâre (9) misk ile bile götürse ḥayvânâtıdan ziyân (10) görmeye. Ve bu levhi şuya birağup şar'a (11) tutan âdeme içürseler bi-emri'llāhi ta'ālā (12) şifâ bula. Bu maḥalle gelince Şemsün on iki (13) burûc üzere olan melegün ve tekvinlerün beyân ve 'ayân eyledük. Bundan sonra (14) Kâmerün dağı yigirmi sekiz menzilde olan aḥvâlin beyân idelüm inşallāhu ta'ālā.

62b-(1) BÂB-I ḤÂMÎS:

Şems ve Kâmer bir senede ve her günde vâkı' olan hareketlerin (2) beyân ider. Meşelâ Şems ve Kâmerün hareketleri her günde kağı burcda ve kağı (3) menzilde olduğın işbu dâ'irede beyân eyledük. Hisâbı Rûmî aylar hisâbınca (4) ve yâḥûd burûc hisâbınca olur. Aşḥâbına işbu dâ'irede ma'lûm olur: (Şekil)

BÂB-I SÂDÎS²³²:

Menâzil-i Kâmeri beyân ider. İmdi Kâmer bu menâzili otuz günde seyr ider. (6) Ve her bir menzile geldükçe bir melek müvekkel olur. Ve anuñ taht-ı hükûmetinde nice biñ tekvinleri (7) ve cinnileri vardır. Şemsde beyân olduğu gibi Kâmerün dağı bu kadar kerre nice yüz biñ (8) melegi vardır ki a'dâdın ancak Ḥaḳ sübhānehu ve ta'ālā ḥâzretleri bilür. Ve Kâmer bu kevâkiblerün **63a-(1)** ednâsıdır. Var kıyâs it ki sâ'ir kevâkibler dağı buña kıyâs olup nice melâyikeler (2) dağı anlara hizmet iderler. İmdi Ḥaḳ sübhānehu ve ta'ālā ḥâzretlerinin kudretini kimesne idrâk (3) itmez, ancak yine kendü kudretini kendü bilür. Bu on sekiz biñ 'âlem içinde olan (4) maḥlûk cümlesi kudretinde ḥayrân ve ser-gerdândur.

Der beyân-ı menzil-i Şeraṭeyn: (5) Bilmek gerekdür kim Ḥaḳ sübhānehu ve ta'ālā ḥâzretleri Kâmer her bir menzile geldükde bir melek-i müvekkel irsâl (6) ider. Ve anuñ zîr-i hükûmetinde dağı nice biñ ervâḥ ve tekvin olur. (7) Ve ol firîştenuñ kim şüreti Şeraṭeyn menziline müvekkeldür, arslana binmişdür. (8) Ol arslanuñ iki başı ve sekiz ayağı var ve üzerinde bir âdem şıfatı (9) üzere bir melek vardır. Adına غینورث dirler. Bir âdemdür ki dört eli vardır. (10) Bir elinde sürmedân ve bir elinde destârçe ve bir elinde âyîne ve bir elinde kırâbe (11) tutar. Ve ol şîrûn adına سیطرشایل dirler. Anuñ ḥâtemi dağı **İnest:** (12) (Ḥâtem)

²³¹ "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Ey Allah'ım, ey melekleri süsleyen Allah'ım, kadir ve galip olan senden başka ilâh yoktur. (Allah'a) tesbîh ederim ki sen yeri beşik yaptın, sen dağları direk direk yaptın, geceyi korumak için yaptın, gündüzü para kazanmak için yaptın, uykuyu dinlenmek için yaptın, herşeyi çift yaptın, ateşi karşı koymak için yaptın, kainatı çiftleşmek için yaptın, ey O , O, ey O."

²³² Bu bâb, bâb-ı tâsî' olarak yazılmıştır.

Eger dilerseñ kim bu melek-i müvekkeli da'vet kılasın, zeylde (13) olan yedi firištenüñ adını okuyasın. Ve ol vaqt âfitâb buhûrın yakmak gerekdür. (14) Ve hem buhûr-ı Zühre vermek gerekdür ve buhûrı qarışdırmamak gerekdür. Ve kırs gibi (15) vezn idüp oda atmak gerekdür. Ve eger mahbûb muhabbeti için ve ekâbir için ise (16) tâli'-i Esedden ve Teşlişden Mâh ve Müşteri burcında iken yazasın. Ve dağı (17) bir zâlimüñ elini ve dilini ve gözünü bağlamak dilesen münâsib tâli'de bu esâmeleri (18) yazup bir zâlimüñ meşhedine göme koyasın. Eyidesin kim "Fülân oğlu fülânüñ (19) yavuz gözünü ve yavuz elini ve yavuz dilini bağladum." diyesin. Ve hüdhüd kanıyla yazasın, (20) ammâ hüdhüdi öldürmeyesin, kulağı dibinden kan alup âzâd idesin. Ve dağı (21) şüret-i tekvîni bile yazasın. Ve tılsımâtını dağı bile yazasın, şara koyasın. (22) Ve yüzünü tekvîn cānibine döndüresin. **Esâmi-i firişte inest:** (23) کھماطینوھورش , طعمہالینوھورش , عجمکالینورھقرش (1)-63b , کنحالینوھورش , طنحاهیشورھورش , حنطاھاھیبنورش (23) , کھماطینوھورش , کماغینایل (2) **Şüret-i firişte inest:** (Resim)

(3) Ve dağı bu 'ameli yazarken bu firištenüñ şüretini önünde koya. Ve yedi günde 'Ahd-nâme-i (4) Süleymân ile bu isimleri okuya, ve şüre-i Kehfi dağı yedi kerre okuya. Ve da'vetin (5) buhûrın vire, buhûrı şeker ve lâden ve maştağı. Ve bu tılsımâtı dağı yaza: (Tılsım) **64a-(1) Şüret-i tekvîn inest:** (Resim)

(2) Dâ'imâ bel ile yar kıazar. (3) **Der beyân-ı menzil-i Buṭayn:** Çün Kâmer Buṭayn menziline gele, Hâk ta'âlânüñ emriyle Kâmere bir melek (4) müvekkel olur. Anuñ şüreti iki yılan gibidür. Her bir yılanuñ iki başı var (5) ve ikişer eli var. Birbirine şarmaşmışlardır. Bir elinde yanmış çerâğ vardır. (6) Ve bir elinde tarak tutar. Anuñ adına قبطایل dirler. Ve dağı anuñ hâtemi vardır. (7) **Hâtem inest:** (Hâtem) Her kim iki kişi arasında 'adâvet (8) kılmak murâd eylese ve birbirinden ayırmak murâd eylese, bu tılsımâtı kettân yağıyla (9) ya'nî bezir yağıyla ölü kefeni üzerine yaza. Kefen bulunmaz ise kefenden ziyâde (10) kıalan parça üzerine dağı cā'izdür, yazup iki yol geçer maḥalle defn ide. Ve ol (11) iki kişinüñ aralarına yazup 'Ahd-nâme-i Süleymânı yedi kerre okuya. Ve andan soñra (12) eyide kim: "*El-ḳaynâ el-'adâvete beyne fülân ve heyne fülân kemâ 'adaveti beyne's-şekleyn 64b-(1) ve'l-kisti kemâ ferraḳde beyne'l-arzi ve's-semâ'i kemâ ferraḳte beyne'l-mâ'i ve'n-nâri kemâ (2) ferraḳte el-mülke ve's-şeyâtîni kemâ ferraḳte beyne'l-'aseli ve'l-milḥi*"²³³ Tamam bu efsûnı yaza, (3) ve yedi kerre okuya. **Şüret-i tekvîn inest:** (Resim)

(4) Ve dağı bu tılsımâtı eşek derisine kıor dâvûd ile ve jenkâr ve tuz ile Kâmer (5) Hâmelde ve yâhûd 'Aḳreb burcında ola. **Şüret-i tılsımât inest:** (6) (Tılsım) محببت ولا يترد ولا تدخلین فلان (7) Çünkü bu tılsımâtı yaza, andan soñra (8) bu adları okuya: صحنکیناھور , کطعاطاھور , عفتابیناھور (9) کماطاطاھور , غملاطاطاھور , سقلاطاطاھور , غرطاھور . Ve eger Cühûdlar güristânına gömseler dağı a'lâdur. (10) Ve Mirriḥ buhûrın vire. Ve ol gün kim yaza, kıaşd ile üç kişiyle cenk idüp **65a-(1)** savaşı. Ve ol gün acı nesneler ve ekşi nesneler yiye kim eşeri tiz zâhir ola, (2) ammâ Hâk ta'âlâdan ḥavf idüp degme kişiye itmeye. **Şüret-i tekvîn inest:** (Resim)

233 "Fılanla filan arasındaki, aynen benim iki şekil arasındaki düşmanlık gibi, düşmanlığı bulduk; yerle göğü, suyla ateşi ayırman gibi; mülkle şeytanları ve balla tuzu ayırman gibi."

(3) Şüreti yengeç gibidir. Üzerinde (4) bir ay vardır. Ve bunuñ adına (5) فرقاطه هورث [dirler]. Eger dilerseñ (6) kim 'amel dürüst ola, bir 'avret (7) ile cimâ' kılup ğusl ide. Dañi (8) 'bu hâtemi yaza, bir kuyuya birağa. (9) Hâtem inest: (10) (Hâtem)

(11) **Der beyân-ı menzil-i Şüreyyâ:** Kaçan Kamer Şüreyyâ menziline gelse Hâk ta'âlânun emriyle bir melek (12) müvekkel olur. Anuñ şüreti âdem şüretine beñzer ki bir kaz arkasında oturur. (13) İki eli var; bir elinde yelpâze ve bir elinde kafaî bardak durar. Anuñ adına (14) سقاطورث dirler. Hâtemi inest: (Hâtem) (15) Bir kişiyi yoldan döndürmek dilerseñ bu tılsımâtı 'avret kanıyla misk ve kavağ (16) ağacı tahtasına yaza ve bir ağır taş altına kıoya ve dañi eyide kim: "Bağladum fülân ibn (17) fülânı." Andan soñra bir pâre kilden âdeme beñzer nesne düze. Bu adı ol (18) şüretün arkasına yazup nakş ide kim bu şüret fülân ibn fülânun (19) şüretidür. Ve bu tılsımı bir pâre kâğıda yazup ol şüretün boynına aş (20) kıoya. Ve bu 'ameli iderken zeyilde yazılan (21) on iki firiştenün isimlerini (22) okumak gerekdür ve Mirrih buhûrı yazmak (23) gerekdür. Şüret-i tılsım inest: (Tılsım) **65b-(1) Esâmî-i firişte inest:** كقاطره هورث (3) سبتاعاري , فيمفتر , لافيطارنور , فيمياطيتارد (2) كماعليبور , طارهاغاك , مفيطاراييل , كقاطره هورث (3) سبتاعاري , فيمفتر , لافيطارنور , فيمياطيتارد (2) كماعليبور , طارهاغاك , مفيطاراييل , سبتاعاري . Ve dañi ol cinnî ki tekvin-i firiştedür, şüreti lağlağa beñzer. (5) Dört ayağı var. Ve önünde bir çanak şu vardır. Adına سلوطاهال dirler. (6) Yılanları def' itmek için yazup arular yuvasına kıoya. Ve dañi aruları ve (7) harâmileri def' itmek için yaza, ol yirde kıoya, def' ide. Ammâ gerekdür ki (8) maymun kanıyla yaza. Hâtem inest: (Hâtem) (10) 'Arab üstâdları dirler kim bu hâtemi Nüşirevân yazdurup barmağında (11) götürürdi, cümle 'adûları def' oldı.

Der beyân-ı menzil-i Deberân: (12) Kaçan kim Kamer Deberân menziline gele, Hâk ta'âlânun emriyle bir melek müvekkel olur. (13) Adına ايرطاييل dirler. Şüreti ejdehâya beñzer. İki başı ve iki kanadı **66a-(1)** var. Ve önünde bir karga vardır. Ve çün bir kimesneyi dilerseñ kim buhûr idesin (2) ve yâhûd helâk idesin, bu isimleri şoğan kabuğuna yazup mıkırâz ile (3) her pâresin arpa kadar idüp rüzgâra viresin. Ammâ ol kişinün adını (4) ve anası adını bile yaza. **Esmâ inest:** كنهياطاييل , كقطاهاييل (5) سنهياطاييل , نورعاکاييل , ورعاجلاطييل . **Ve dañi bu** tılsımâtı (6) kara ğoros kanıyla bir pâre kefen üzerine yaza, bir eski mağberenün pehlûsi (7) altına göme. Ol haşmun adını ve anası adını bile yaza. Tılsımât inest: (Tılsım) (8) Andan soñra kim bu esmâi tılsımâtı her kim 'amele getüre, bu hâtemi dañi yaza. (9) Ammâ 'avret kanıyla yaza, ve bir eski kuyuya birağa. Hâtem inest: (10) (Hâtem) Ammâ gerekdür kim Zuhal da'vetin okuyasın, (11) ve altı kerre buhûrın viresin, ve yedi kerre 'Ahd-nâme-i Süleymânı okuyasın. **66b-(1)** Ve dañi ol cinnî kim bu menzile müvekkeldür, anuñ şüreti boğaya beñzer. İki başı var. (2) Ağızlarından yılan tutarlar. Ve anuñ adına سلماطور dirler. Eger dilerseñ (3) kim cinniler işe gele, bir pâre mâ'i kâğıd üzerine bu isimleri yazup degirmen (4) kutbı içine birağasın. Ve 'Ufârid buhûrın viresin. Ervâh ğidmetinde tek bu (5) üzere olalar. Ol divlerin isimleri budur: سلجاطورث , سلفاهيورث , خيطيفورث (6) حيطورث , خلحيفورث . (7) Ol tekvine-i cinninün şüreti inest: (Resim)

(8) **Der beyân-ı menzil-i Heğ'a:** Çün Kamer Heğ'a menziline gelse bir firişte aña müvekkel olur. (9) Anuñ adına هماعاييل dirler. Hâk ta'âlâ anı âdem şeklinde yaradıpdur. Dört

(10) eli ve iki ayağı [var]. Ve başı arslan başına beñzer, ve ayakları deve ayağına beñzer. (11) Bir elinde zurna ve bir elinde süpürge ve bir elinde hancer ve bir elinde taraq tutar. (12) Ve kırk firişte dağı aña müvekkeldür. İsimleri **İnest:** محاراييل , محاطهاييل (13) مكاكاييل (14) قطبارطاييل , عورجاييل , فطارطارييل , سقمهطاييل , بقاطاييل (15) ولاسااييل , عرباطاييل , فلاتاماييل , طرفاداغاييل (16) , وراغارييل , شماطاييل , فمهاييل , فماغارييل , فلاتوراييل , فملاطاماييل (1) -67a, هوراعاييل , مرغاطاييل , كبراكاييل , كماكاييل , طبكاراييل , نورانااييل (17) سرماراييل (3) قماطارييل , وراطالاييل , طباطهاييل , زناطهاييل , ميكاماييل (2) محياييل , ورهاماييل , سقمهطاييل , صطلبييل . Ve her kim misk ve za'ferān birle (4) bu melek-i müvekkeli ve bu kırk isimleri ve tılsımı bile yaza, her veğāya kim varsa cenk (5) itse her cenk ü cidāl arasında aña noksān ve halel gelmeye bi-emri'llāhi ta'ālā. (6) Ammā tāli'-i Esedde yaza, ve yāhūd teşliş-i Āfitābda yaza, veyā Mirriḥde yaza. Ve hem (7) yazarken Mirriḥ da'vetin okuya ve kırk kerre Āfitāb da'vetin okuya ve Āfitāb buḥūrın (8) vire. Ve dağı yazmazdan evvel yedi gün taḳdīr içindē ola, ya'nī yedi gün (9) ve yedi gice ḥayvānāt yimēye, 'ibādet kıluḫ ḥalvetde otura, 'uzlet kıla. (10) Ve bu tılsımātı geyik derisine yaza, tā kim işi dürüst gele. Tılsımāt **İnest:** (Tılsım) (11) "Ve lā ḥavle ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyū'l-'aẓīm." ²³⁴ Ve dağı ol cinnī kim (12) bu firiştenüñ tekvinidür, şüreti kedi şüretine beñzer. Ve adına ستطيروش 67b-(1) dirler. Bir yirde kim kıyruğı uzun veyā 'akreb olsa def' itmek içün (2) bir pāre kāğıda ak şoğan şuyı ile işbu seretān şüretini yazup (3) ol evde defn eyleseler her yılan ve 'akreb ol ḥāneye girmeye. Şüret-i (4) seretān **İnest:** (Resim) (Resim)

68a-(1) Ve dağı bilmek gerekdür kim ol melegün tekvinini kim dimişdük, anuñ dağı şüreti (2) kedi gibidür. **İnest:** (Resim)

(3) **Der beyān-ı menzil-i Hen'a:** Kaçan kim Kamer Hen'a menziline gelse bi-emri'llāhi ta'ālā (4) bir melek-i müvekkel gelür kim anuñ adına نهطاييل dirler. Şüreti fıl (5) şüretine beñzer. Üzerine dört ādem oturur. Birisinüñ elinde kılıç vardur, (6) ve birisinüñ elinde tir ve kemān ve birinüñ elinde şişe ve zerka ve sinān (7) tutar. Ve eger dilerseñ kim bir kimesne ulu devlete irişe, bu şüreti öñünde (8) kıya. Vaktā kim Āfitāb Zühre ile teşlişde ola, bu tılsımātı misk ve za'ferān (9) ve hüdhüd kanı ve yağmur şuyı ile geyik derisine yaza ve üzerinde götüre. Ve dağı (10) mışrī altun ile heykel adına, ḥaṭā vāḳi' olmaya. Lākin riyāzetsüz ve 'Ahd-nāmesüz (11) olmaz. Ve dağı bu tılsımāt alta yanına yazmak gerekdür. Ve yazarken demek (12) gerekdür kim: "Fülān oğlu fülānuñ devlete iḳbālını getürdüm, fülān oğlu fülānuñ (13) başına urdum Allāhu ta'ālānuñ emriyle." diye. Andan sonra bu yetmiş melek adın (14) yetmiş kerre okuya. Yedi gün taḳvā ide ve cimā' itmeye. Ve her gün okuya kim (15) bu ervāḫ 'arş-ı a'zamdur. Nāmḥā **İnest:** طارغاييل , طماغاتازاييل (16) كماقدااييل , سلامطاراييل , ولاطارعاييل , درطاهاييل , قصلاطاييل , كمعاداييل (1) -68b, سقلاطوراييل , صقلاطوراييل , افلاطوراييل , طوطاراييل (17) فملاطاماييل , فلاكماهال , عماكاييل (3) سلاطافاييل , مكلكااييل , اسرافاييل , كماساراييل , ملاطوراييل (2) عماطاييل , سفهاطاييل , فلاكمورش , سلاطور (5) مكوراييل , مطيطان , شططاهود , سكباييل , قطباراييل (4) درطاييل , ویرلاكال , سلاکماطال , قسطاورن (7) يانوراطاييل , كماطاطور , زمانطارين , كمادكاررم , ولاداعاييل (6) سنسهماطوراييل , ملاطارين , فلاتورن , عزطلاط , اوسطاييل (9) طماعادون , سلحاطارون , سنهلرس , عفعطارون (8) سفلاطوراط , فماتازيف , قسططاغازم

234 "Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

املاطوراق (11) سفهاطوراس , سقاطينور , عوعولارودا , افلاطارقط (10) فرماطاروس , عقرولاييل , فقرطارون , فيماعولاي (13) سماعاريقوط , عماطاي , عطرارو , مراطيناروش , مروانوس (12) بويانسطورش , طبقاريط , كنجابياوم , املاطوراي (14) bil kim bu tılsımāt-ı şerif budur. **Tılsım inest:** (Tılsım) **Şüret-i fil:** (Resim)

69a-(1) Ve dağı bu şüret-i tekvini kim yazmak gerekdür ol cihetden kim yazup götüren (2) kimesne halâyık arasında ahfâ ziyâde ola ve yavuz dilden beri ola. Ve dağı (3) bu tekvinüñ şüreti bir atdur kim iki başı var. **Şüreti inest:** (Resim)

(4) **Der beyân-ı menzil-i Zîrâ':** Çünkim Kamer Zîrâ' menziline gelse bir melek gelüp müvekkel olur. (5) Anuñ adına حنطاعاييل dirler. Şüreti âdeme beñzer. Dört eli var âdem (6) eli gibi ve iki ayağı var at ayağı gibi. Bir elinde hüdhüd kuşu ve bir elinde (7) levh ve bir elinde hancer ve bir elinde kâmiş tutar bir melekdür. Eger dilerseñ (8) kim bir yola tiz tiz gidüp ve hiç ol yolda bir nesne ki zâyi' itmeyüp (9) yorılmayasın, gerekdür kim bu tılsımâtı şeref-i Kamerde yâzasın misk (10) ve za'ferân birle. Ba'dehu buhûr-ı Kamer ile tebahhîr idüp koltuğuñ altında (11) muşamma' birle şarup götüresin. Bi-'izni'llâhi ta'âlâ ne kadar yol kim (12) giderse yorılmaya. Bir rivâyetde Âfitâb buhûrı dirmek gerekdür. **Tılsım (13) inest:** (Tılsım) **69b-(1) Şüret-i melek inest:** (Resim)

(4) Ve dağı bu yedi div adlarını yetmiş kerre okuya. Nâm-ı div **inest:** (5) شطاعيبودش , عماطينوروش , سفهاطينوروش , كماطاغينوروش (6) دعلاطينوروش , طماطماهورش , كطاعهينوروش . Ve dağı (7) işbu firişte şüretini bile yazmak gerekdür. Ve rengini nîlgün itmek (8) gerekdür tâ kim hâşşıyyeti ziyâde ola. Bu melek âdem şüretindedür. (9) İki kanadı vardır. Lâkin ismi nüşhamızda olmaduğı ecilden (10) biz dağı tahrîr eylemedük. ( ) Bir gayrı nüşhada (11) bulunursa işbu açık mahalle ketb olına. **Şüret-i firişte 70a-(1) inest:** (Resim)

(2) Ve dağı bu firiştenüñ tekvini şüreti bir deve gibidür. Üç başı vardır. (3) Arkasında bir âdem oturur. Başında yeşil 'imâmesi vardır. Devenüñ (4) mehârın tutar. Adına رهاطينوروش dirler. Kimyâ üzerinde müvekkeldür. Ve dağı (5) dirler kim bunuñ zîr-i hükümetinde on div vardır. Anlar dağı kimyâ üzerinc (6) müvekkel olup ol 'ameli işleyen kimesnelerüñ 'amelin bâtil ider ve işlemege (7) mâni' olur. Bu fenne tâlib olana evvelâ lâzımdur ki bir yüce tağ kim dâ'imâ (8) üzerinden kar eksük olmaya, meşelâ Keşîş Dağı gibi. Ve eger dilerseñ kim (9) kimyâ 'ilmin ele getüresin, bu divleri ol yüce tağda da'vet (10) kılasın Meymun-ı A'zam 'azîmetiyle. Ba'dehu anlardan murâdın hâşıl idesin. (11) Ve bu divlerin isimleri budur: وجهلاطوش , وهلهينوش , وكلجفيوش , وسلجلجوش , وخنطفغوش , وخلصقياش (1) **70b-** وخلصقياش , وخنطفغوش , وسلجلجوش , وكلجفيوش , وجهلاطوش , وخلصقياش . **Şüret-i رهاطينوروش inest:** (Resim)

(3) **Der beyân-ı menzil-i Neşre:** Çün [Kamer] bu menzile gelse bir melek-i müvekkel gelür kim adına (4) توهاييل dirler. Şüreti koyun çoçuna beñzer. Ve üzerinde bir lağlak kuşu (5) oturur. Burnı kuyruğundan yaña tırur. Ammâ ayakları âdem ayağına beñzer. (6) Ve dağı anuñ tekvîn-i cinnîsinüñ adına سعتلاطور dirler. (7) Heykeli âdem heykeline beñzer, ammâ dört başı vardır. Her başı yılan başına (8) beñzer. Ve dağı âdem eli gibi iki eli vardır. Bir elinde yelpâze tutur (9) ve bir elinde balık tutar. Bir 'acib hey'etlü firiştedür. Ve dağı anuñ (10) hâtemi vardır. **Şüret-i hâtem inest:** (Hâtem) **71a-(1) Ve şüret-i firişte inest:** (Resim)

(2) Ve eger dilerseñ kim bir kişinüñ dilini ve ef'âlini bağlayasın, ve bu şüreti (3) önüne koyasın. Ve bu tılsımâtı bir jenkâr renk kâğıd üzerine kâfur (4) ve za'ferân ile yazasın. Ba'dehu eşek derisine al ipek ile şarasın (5) kim kız oğlan ipligi ola. Ve eyide kim: "Fülân ibn fülânun benden tarafa olan (6) ağzını ve dilini bağladum, ebedî benüm kâsdıma söz söylemeye kâla ebedî sedd-i Ye'cüc (7) kim Hâzret-i İskender yaptı Ye'cüc ve Me'cüc gamından Allâhu ta'âlânun fazlı (8) birle, anun gibi sedd bağladum." diyü ancılayın bağlanmış olsun diye ba'dehu bir (9) ağır taş altına koya. Tılsım inest: (Tılsım) 71b-(1) Ve eger bir kişinün işini ve gücini bağlayasın kim anun bahtı ve işi açılmaya, (2) bir eski makbereden bir pâre tâbût alasın. Bu tılsımı üzerine yazasın. (3) Zikr olunduğı gibi eyidesün kim: "Fülân oğlu fülânun işini ve gücini bağladum, (4) ancılayın kim bu gürhânda yatan tâbût ile meyyitun cismi türâbı kabrde (5) deprenmezse eli bağı ve dili bağı yatarsa fülân ibn fülânun dağı bağı ola. (6) Ba'dehu bu ervâhun adlarını dağı yedi kerre okuyasın. İnest: (7) قطاطور , قطاغاتور , قطاماغور , قطاطورقور , قطاطورقور (8) كباطاتور . Ve dağı ol cinnî kim bu menzilun müvekkelidür, adına (9) ( ) [dirler]. Eger bu cinninun hâtemini jenkâr ile ve sirke ile bir pâre kâğıd (10) üzerine yazasın, dağı bir eski kuyuya birağasın, ve 'adularun adın bile yazasın. (11) Hâtem inest: (Hâtem) Ve dağı dilerseñ kim (12) bir cinniyi mañbûs kılasın, ismini bir şişe içine yazup koyasın ve ağzını bağlayup (13) mühürleyesin, bi-emri'llâhi ta'âlâ mañbûs olur. Şüret-i سقاطور inest: (Resim)

72a-(1) Der beyân-ı menzil-i Tarfe: Çün Kamer Tarfe menziline gelse bir melek gelüp müvekkel olur. Anuñ (2) adına تهاطيل dirler. Şüreti nemâza turmuş, tahîyyete oturmuş, seccâde üzerinde (3) oturmuş âdeme beñzer. Öñünde kandîl yanar iki kanadı var bir melekdür. Ve dağı (4) anuñ bir hâtemi vardır. Bu hâtemi misk ve za'ferân ve gül şuyı ile Semerkand (5) kâğıd üzerine yazup götürse âdemiler ve ulu begler arasında 'aziz ve muhterem ola. (6) Ammâ bu 'ameli yazarken Kamer Tarfe menziline olup 'Uṭaridüñ buḥûrın vire, ve 'Ahd-nâme-i (7) Süleymânı okuya. Nitekim zıkr cyledük. 'Ahd-nâmesüz hiç bir şey 'amele gelmez. Şüret-i melek inest: (Resim)

(8) **Der beyân-ı menzil-i Cebhe:** Kamer Cebhe menziline gelse bir firîşte gelüp Kâmere müvekkel olur. Anûn (9) adına هجاطايل dirler. Şüreti âdeme beñzer. Ammâ kim üç başı vardır; bir başı yılan (10) ve bir başı kurd ve bir başı simurğ başına beñzer. Ve dört eli dağı vardır; bir elinde (11) elma ve bir elinde bıçak ve bir elinde bir pâre saç ve bir elinde küllâbe tutar. Ve eger (12) bir kimesnenün uykusın bağlayasın, gerekdür kim Kamer Cebhe menzilinde iken bir delinmedük (13) na'1 üzerine bu tılısmâtı misk ve za'ferân ve 'avret kanıyla kim feşşâd almış ola, **72b**-(1) yazsa ve eyide kim: "Fülân oğlu fülânun uyhusun bağladum." Ve eger maḥabbet için yazarsa diye kim (2) "Fülân oğlu fülânun 'aqlını ve fikrini maḥabbet için bağladum ve maḥabbeti ziyâde eyledüm, العجل العجل العجلالاعته الساعته الساعته تilsim inest: (Tilsim)

(4) Çünkü bu tilsimi yaza ve bu efsûnı okuya, bir kerre ol na'la ura ve yedi kerre dahı (5) eyide kim: "*el-kına'n-nâr ve'n-nîrân fî mahabbetihî meveddete 'aşkın fülân bin fülân.*"²³⁵ Ve andan (6) ol na'lı oda bırağa ve gerekdür kim od tütünsüz ola. Ve dahı yekşenbih veyâ azîne

235 "Fılanoğlu filanın sevgisinde ve aşkında bizi ateşe at."

(7) günü ola. Ve bir t̄ālī' ihtiyār kıla. Maḥabbet için olursa K̄amer Zühre ile tesdisde (8) veyā teşlişde ola. Ve eger 'adāvet için olursa K̄amer Mirriḥ ile veyā Zuḥāl ile terbi'de (9) veyā muḳābeledede veyā muḳārenede ola. Ve bu efsūnı okuya. **İnest:** "Na'l āmed nefsan, (10) māh āmed tābān, ebr āmed bārān, şīr āmed ġarrān, pīl āmed ḥirmān, mār āmed ġaltān, (11) berḳ āmed dīraḥşān, dīv āmed bāzān, bīd āmed lertzān, āb āmed seyelān, ḥāk āmed (12) rīzān, nār āmed sūzān, bād āmed vezān, tīr āmed perrān, seyf āmed tāzān." (13) **Maḥabbet için** dilese böyle okuya: "Ne na'l geldi بيلسه ne ay geldi tābān, ne bulut 73a-(1) geldi bārān, ne arslan geldi ġarrān, ne yıl geldi ḥirmān, ne yılan (2) geldi ġaltān, ne berḳ geldi raḥşān, ne dīv geldi bāzān, ne sögüd geldi (3) lertzān, ne şu geldi seyelān, ne toprak geldi rīzān, ne od geldi sūzān, (4) ne pīl geldi evzān, ne ok geldi perrān, ne kılıç geldi (5) tāzān.²³⁶" De kim: "Fülān geldi, giryān geldi, teni (6) lertzān geldi, dili biryān geldi, yire ġaltān geldi, büşile cān geldi (7) ki ḥūşān geldiler cāna, geldi kim cān geldi, geldi kim remmān geldi, geldi (8) kim 'ıyān geldi, geldi kim bēyān geldi, geldi kim arslan ağzına geldi." (9) Andan sonra diye kim: "Bu melek-i cinnūn ḥātemi ḥaḳḳiçün sen rast getürgil" diye. (10) Andan na'lı evde kapaya, 'acāyip göre. **Şüret-i tekvin İnest:** (Resim)

(11) Ve daḥı bu firiştenūn tekvinī şüreti zürāfe gibidür başını arkasına koymış. 73b-(1) Adına طماطهورش dirler. **Şüreti İnest:** (Resim)

(2) **Der beyān-ı menzıl-i Zübire:** Çünkim K̄amer bu menzile gele, bir melek gelüp K̄amere müvekkel olur. (3) Adına طماططایل dirler. Anuñ şüreti hemçünān firişte gibidür. Dört eli var. (4) Ammā başı kuş başına beñzer. Ve dört elinde daḥı reyḥānlu gül tutar. Ve eger bir kişi (5) dilese kim ervāḥları kendüye muṭī' kıla, evvelā gerekdür kim kırk gün erba'ine girüp (6) oruç tutup ḥayvānātdan berhiz ide. Buḥūr-ı Müşteri ve buḥūr-ı Zühre ve buḥūr-ı Āfitāb (7) ile qarışdurup qarızlar ide. Andan bu kırk gün içinde bir gün ile bir gicede (8) seksen 'aded qarız-ı buḥūr ide. Ve gicede ve gündüzde yedişer kerre 'Ahd-nāme-i Süleymānı (9) okuya. Ve dāim ṭahāret birle otura. Kırk gün tamam olduğda mendil-i kübrāsını (10) bir yüce tağ başına döşeyüp ervāḥı da'vet kıla. Ve yetmiş kerre Kul ūḥiyye (11) süresin okuyup bu tılsımātı ol sā'at içinde misk ve za'ferān ile (12) yazup mūm ile kaplayup kendüde şaklaya. Mādām ki bu tılsımāt üzerinde (13) ola, kırk cinnī anuñ ḥükmüne rām ola. Ve yāḥūd bu tılsımātı misk ve za'ferān ve hüdhüd (14) ve güvercin kanıyla ola, ammā beyaḫ güvercin ola. Nitekim zikr eyledük, kulaqları 74a-(1) dibinden kan alalar, sonra āzād ideler. **Şüret-i tılsımāt İnest:** (Tılsım) (2) Ve daḥı ol cinnūn kim bu tekvinūn adına صوراعاطورش dirler, 'avrete beñzer. Aḳ çār bürünür (3) ve yüzinde niḳāb var. Ve iki küçük kızlar daḥı var, anlar daḥı çārılar bürünüp ardınca dururlar. (4) **Şüretleri İnest:** (Resim)²³⁷

74b (Resim)

(1) Her kim dilerse 'avretler aña maḥabbet ide, bu şüreti bir pāre kāğıda ve bu isimleri ol (2) şüretūn yukarusına yaza. Andan sonra ol şüretin sinesi üzerine okuyup (3) ura. Ve eyide kim: Der füsün;

²³⁶ Anlama uymadığı için "Ki 'aşk geldi (5) ki od geldi suzān" bölümü çıkarılmıştır.

²³⁷ Resim yeri boş bırakılmıştır.

هيجو اقلرب النسا في الملا العالم، تمحيشا هسقياد شقنفا بحق الله الا كبر اعظم و بحرمته هذه الدعوةالحق و دعوة الملائكة
الوفا الوفا العجل العجل العجل الساعة الساعة الساعة يا ملك الاكبره الاسرق ميمون الاعظيم.

Çünkü bu vechile okuya. Andan (7) buhûr vire ve bu du'âyı okuya: "*Bismi'llâhi'r-rahmani'r-rahîm, Allâhümme bi-luţfî keremike* (8) *ma'a'l-melâyiketi'l-mukarrebîn ve enbiyâ'u'l-mürselîne bi-hakķi Rabbi'l-'arşı'l-'azîm* (9) *eyyetuha's-sîretu'r-raţıbe'l-mu'tedile'l-laţıfe ahsenü'l-halk ed-daĥĥâke şâhibu'z-zîneti* (10) *ve'l-ĥiyelete ve'z-zehebe ve'l-cevâhire ve't-ţarafe ve'lleh ve't-ţurâb ve'l-kınâ bi-nehrike* **75a**-(1) *bi-mâ el-evtâru ve'l-'eydânu ve'l-la'ibu ve'l-cerrâĥu ve'l-makâmetu ve'l-gâbiletu ve'l-laţfetu* (2) *el-'âdiletu's-sakfiyetu 'ale'l-enkiĥati maĥabbeti'l-'aşreti ve't-ţarabi ve serüren ve't-ţayyibi* (3) *es'eluke men zeyyeneke bi-zînetihi illâ kevâkibu ve bi-zînetihi'l-lehv ve't-ţarab tef'alu li kezâ ve kezâ*."238 Çünkü bu da'veti okuyasın, yalunsuz ot ile sekiz kerre buhûr viresin. (5) Ve renkli tönler giyesin ve cevâhir ile zeyn olasın, ve yâĥûd birâz cevâhir (6) götüresin. Andan sonra bu ĥâtemi misk ve za'ferân birle yazasın, on (7) bir kerre buhûr viresin. **İnest:** (Ĥâtem) (8) **Şûret-i tekvîn inest:** (Resim)

(9) **Der beyân-ı menzîl-i Şarfe:** Çün Kâmer Şarfe menziline gelse Allâhu ta‘âlânuñ emriyle bir melek gelüp (10) Kâmere müvekkel olur. Anuñ adına *عمرها طاهيا* dirler. Şüreti âdeme beñzer. Ammâ kim iki (11) başı vardır. Bir başı şıgır başına ve bir başı deve başına beñzer. Ve dört eli vardır; (12) bir elinde desti ve bir elinde bardak tutar. Bir kimesneyi ‘aşk ile âlûde kılmak dileseñ **75b**-(1) gerekdür kim bu tılsımatı gümüş levh üzerine yaza. Ve ak atuñ saçı ile şarup (2) bir kârañu kuyuya bırağa. Ve yedi kerre ‘Ahd-nâmeyi okuya. Ve ‘üd ve şeker ve lâdin ve maştaki (3) karışdurup bile yaza. Ve ol diledügin kimesnenüñ adını mendîl-i meymûn üzerine (4) çeke, içerü girüp otura. Henüz mendilden taşra gelmedin diledügi kişi hâzır ola. (5) Sûret-i melek înest: (Resim)

(6) Ve ‘azîmet ve nâr-ı necât ve tılısmât budur: "Yâ ‘azîmeti ‘aleyküm yâ eşḡābu's-siḥr ve'l-vesvās (7) ve ehlu'n-nār min cunūdi İhlise seyyidu'ş-şeyātîn ve ma'şerete²³⁹ ellezi yüvesvisüne (8) fî kulûbi benī âdeme ve benātu Havvâ ecma'îne şehevâtun muhtelifetun ve lezzâtin şettâ ve nañikûn (9) fî'l-'âlemi bi-kuzâmâ havâyici بما عظمته الروحا (11) ابيسته بما غوالش بما عظمرهت بما عطلته بما كهبرهت (10) بما كيهشته
خلجنفوش ve حنطنقوش ve حتطوش (12) دجوش yâ melikü'l-cinn ve'ş-şeyātîn bi-ḥaqḳin الوحا الوحا ve yâ men 'aşere (15) الوحا الوحا yâ melikü'ş-şeyātîn bi-ḥaqḳi nakşi ḫateme Süleymâne ibnu Dāvūde 'alehimu's-selām 76a-(1) bi-ḥaqḳin كسطنطيها لسطعطيها ebihâ maḥalli yeshum ve bi-ḥaqḳi'l-'aceli'l-'aceli'l-'acele."²⁴⁰ (2) Tılısmât-ı 'acāyib-i mülcerribât inest: (Tılsım)

238 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Allah'ım, melaikelerle ve peygamberlerle olan lütfün hürmetine sana yalvarıyorum. Yüce Allah'ın hakkı için ey güzel, yaratık güler yüz yaratmışsın. Ziyinet, altın, mücevher, eğlence sahibi senin kurbanın olsun. Telleri, mızrapları, oyunları, cerrahları, makameleri, latifeleri doğru olup sevilen on tane arasında güzel bir eğlencedir. Soruyorum sana, seni kim süsledi? Ancak o yıldızlarla eğlence bitince bana böyle yaparsın."

239 Derkenarda "ilâ bi'llâh" yazılıdır.

240 "Ey sihir ve vesvese sahipleri ve ateş ehli, bunlar İblis'in askerleridir. Onlar Ademoğullarının nefislerini vesveseye düşürürler. Aynı zamanda Havva kızlarını da vesveseye düşürürler. Muhtelif şehvetler verirler."

Ve 241 "لايمين الساعة العجل الوحا *fūlān bintu fūlān fī maḥabbetihi fūlān ibnu fūlān* " (3) .
 .dahı ol cinnî kim bu menzılûn tekvinidür, şüreti kirpiye beñzer. (5) Adı[na] *فواصل* dirler.
 Her kişi kim bu tekvinün şüretin yazup (6) zeyt yağıyla çerâkda yağa, her kimün adın dilerse
 bile yağa, Allāhu (7) ta'ālānuñ emriyle ol kişinün qararı qalmaya, saña gele, âşufte ola. (8)
 Ammā gerekdür kim yazarken tatlu yiye, ekşi ve acı nesneler yimeye. Ğāyet (9) mücerrebdür.
 Ve Kādı Hālāşî rahmetu'llāhi 'aleyh bu a'māli dāim iderdi. (10) **Şüret-i tekvin inest:**
 (Resim)

Der beyān-ı menzıl-i 'Avvā: Kamer 'Avvā (11) menziline gelse Allāhu ta'ālānuñ
 emriyle (12) bir melek gelüp aña müvekkel olur. (13) Anuñ adına *هماطاصيل* dirler. (14)
 Hemān firişte şüretine beñzer. İki kanadı (15) var. Ve iki eli var ki kemān çeker ve üç ok
 tutar. Önünde bir şem' ve bir (16) şem'dān var. Ve nişāna ok urmak dileyen bu tılsımâtı geyik
 derisine (17) yazup yayına bağlaya Kavs ṯali'i içinde. Ammā kim misk ve za'ferān ile (18)
 yaza, ve aq güvercin kanıyla yaza. Ol kemāndan ok atıldıkça ekseri **76b-(1)** haṭā itmeye.
 Kerrāt ile tecrübe olunmuşdur. **Şüret-i firişte inest:** (Resim)

(2) Ve dahı dilerseñ kim âdemilerün gözlerin bağlayasın, gerekdür kim ḥaffāş kanıyla (3)
 ve müş kanıyla bu tılsımât[ı] kazların derisine yaza ve koltuğı altında götüre. (4) Ve 'Utārid
 buḥūrın vire. Ve ḥalvethānede yaza kim kendüden ğayrı canlu (5) kimesne olmaya. Ammā
 çeharşenbih gicesi yaza, ve ayuñ evvelinde olur. Tılsımāt budur: (Resim)²⁴²

77a-(1) Ve dahı ol cinnün menzılûn tekvinidür. Anuñ şüreti köpege beñzer kim aña oklı
 (2) kirpiye dirler. Ve anuñ adına *عينوروش* dirler. Ve dahı bu tekvinün üzerine (3) altı dīv
 müvekkeldür. Ol dīvlerün adları **inest:** *عماطاهياطورش* (4) *سغماطاهياطورش* , *فلاطاهياطورش* ,
عماكاتاقورش , *عماطاهياطورش* . Bu altı adları yaza, zānūsına (6) bağlaya. **Şüret-i tekvin inest:**
 (Resim)

Der beyān-ı menzıl-i Simāk: Kaçan (7) Kamer Simāk menziline gelse bir melek gelüp
 aña müvekkel olur. Şüreti âdeme beñzer. (8) Bir kürsî üzere oturmuş ve iki elinde iki balık
 tutar. Adına *سماكايل* (9) dirler. Eger bir kimesne deñiz korkusundan emîn olmak dilese bu
 tılsımâtı (10) misk ve za'ferān ve gül şuyı ile ve balık kanıyla bir pāre geyik derisine [yaza]
 (11) ve sefīnesine bağlaya, ğarkdan emîn ola. Ammā gemi içinde yaza, mevcden ve seylden
 (12) emîn ola. Ve dilerseñ kim yağmur yağdırasın, bu tılsımâtı balık derisine (13) yazup bir
 taş altına koya, ve andan Kamer da'vetin okuyup Kamer buḥūrın vire. (14) (Tılsım) (15)
 Evvel buḥūr vire, andan yetmiş kerre okuya, andan sonra yetmiş kerre bu melāyike (16)
 adlarını okuya kim yağmurlara ve bulutlara müvekkeldürler. **Nāmḥā inest:** (17)
 "Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm, sübhāneke lā ilāhe illā ente yā Rabbi küllü şey'in (18) yā men
 en'amu bi-ḥavlihi yā men ekreme bi-ḫūlihi yā men 'adele bi-luṭfihi yā men te'azzeze **77b-(1)**
 bi-ḫudretihi yā men ḳadderehu bi-ḫikmetihi yā men ḫakeme bi-tedbirihi yā men debberehu bi-
 'ilmihi yā men (2) 'alā fī zunūbihi yā men zebānī 'uluvvihi sübhāneke lā ilāhe illā hüve ente yā
 men (3) yaḥluku yeşā'u yā men yaḡfiru li-men yeşā'u yā men yu'azḡibu men yeşā'u yā men (4)

241 "Fılan oğlu filan muhabbet için filan oğlu filan "

242 Tılsım yerine resim konmuştur.

· yetūbu 'alā men yeṣā'u yā men ye'ūbu fi'l-erḥame keyfe yeṣā'u yā yezīdu (5) fi'l-ḥalki mā
 · yeṣā'u sübhāneke yā lā ilāhe illā ente yā Rabbe yā men lem yelid (6) ve lem yūled yā men lā
 · ṣerike fī ḥikmeti eḥaden yā men ca'ale li-küllü şey'in ḳaderen (7) yā men lem yezel rahmen
 kerimen yā ca'ile'l-melā'iketi ve rusulen yā men ca'ale fi's-šemā'i (8) burūcen yā men ca'ale fi
 · ṣems sirācen ve ḳameren müniren yā men ca'ale'l-arze ḳarāren (9) yā men aḥṣā küllü şey'in
 'ilmen ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm."243 Nāmḥā (10) inest: جيطايل ,
 (12) عماطينايل , افلاكوطازايل , ورطاعماجايل , هماكاسلايل (11) شماكاهايايل , كماكاهايايل , خيطاهايايل
 . ستهماكاطايل (13) طماكاهايايل , غفراطاهايايل , ورعاهايايل , كهماغارفايايل . **Ve daḥi bu adları levḥ ideler**
kim Âdem peygamberüñ muṣḥafından (14) çıkarupdururlar. Ve çünkim bu adları okuyasın,
 derḥāl o cinnilerden müvekkelden (15) geleler ve ol melek-i müvekkeli götüreler âdem
 şeklinde. Ammā kim göricek be-ḡāyet (16) heybetlü görüp ṣalābet birle gelür. Gerekdür kim
 ṣabr idesin, yoksa helāk ider. (17) **Şūret inest:** (Resim)

78a-(1) Ve daḥi ol cinni kim bu menzilüñ tekvinidür, anuñ şūreti âdeme beñzer. Ammā
 kim (2) başı deve başına beñzer. Boyının uzadup murabba' oturupdur. (3) Ve iki eli vardur
 âdem eline beñzer. Bir elinde bakır dutar, ve bir elinde varaḳa dutar. Adına (4) ملاطینورس
 dirler. Ve daḥi ol cinnî kim bu menzilüñ tekvinidür, şūreti (5) âdeme beñzer. Bunuñ emrinde
 tokuz yüz biñ ve daḥi tokṣan tokuz biñ (6) firişteler vardur. (Resim)

(7) **Der beyān-ı menzil-i Ğafre:** Kamer kaçan Ğafre menziline gelse bir melek gelüp
 aña müvekkel (8) olur. Anuñ adına كفاطهايايل dirler. Şūreti âdeme beñzer. İki eli (9) ve iki başı
 var, ve iki ayağı ve iki kanadı var. Bir elinde zenberek (10) ve bir elinde âfitāb tutar. Ve daḥi
 bu melek 'āṣi cinniler üzerlerine (11) müvekkeldür. Ve eger bu cinniler üzerine müvekkel
 olmayaydı 'āṣi cinniler (12) 'ālemi ḥarāb iderler idi. Hāḳ sübhānehu ve ta'ālā bu firişteyi
 müvekkel (13) idüpdür, tā kim bunuñ ḳorḳusından zebān idemezler. **Şūret-i 78b-(1) firişte**
inest: (Resim)

(2) Ve daḥi bir ḥastaya ve yāḥūd bir āfet irmiş kişiye timār itmek dilerseñ ki (3) ol rencden
 emîn ola, gerekdür kim evvelā bir ḳara ḳoç ḳoyun ḳurbān ide. (4) Ve bu tılsımâtı misk ve
 za'ferān birle yaza ve ol kişinüñ boyınına bağlaya. (5) Bi-emri'llāhi ta'ālā ol marāzdan şifā
 bula. (Tılsım) (6) "bi-ḥaḳḳi ḥāzihi'l-esmā'i'l-'izāmi's-sifār hüve bi-mektūbin fī barādīḳ el-
 'arṣike el-'aẓīm **79a-(1) ve bi-hürmetihi melāiketi'l-muḳarribine ve enbiyāike'l-**
mürselin."244 Ve çünkim bu 'amele başlayasın, evvel (2) üç kerre 'Ahd-nāme-i Süleymānı
 okuyasın, ve üç kerre buḥūr-ı Müşteri viresin. Andan (3) ṣoñra bu tılsımâtı bir pāre kâğıda
 yazup ol kimesnenüñ boynına bağlayasın. (4) Hāḳ ta'ālā ol kimesneye şifā vire. Ve andan ṣoñra

243 Burada parça parça âyetlerden alıntılar yapılmıştır. "lem yelid ve lem yūled" bölümü İhlās 3: "O doğurmamıştır ve doğmamıştır." Diğer bölümleri "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Senden başka Tanrı olmadığına, herşeyin ilâhı olduğuna, bütün nimetleri verdiğine, adalet verdiğine, kudretinle övünüldüğüne, kadir yöneticisi olduğuna, ilminde bilgili olduğuna, istediğini yaratacağına, bağışlayacağına, işkence edeceğine, istediğinin tövbesini kabul edici olduğuna, çocuğun rahimde erkek mi, kız mı olduğunu bildiğine, doğup doğurmayacağına ortağın olmadığına, kader yarattığına, rahîm ve kerîm olduğuna, melaikeleri, peygamberleri, yıldızları yarattığına, güneşteki aydınlığı ve ayın ışığını senin yarattığına, yaşamak için yeryüzünü yarattığına, herşeyin ilmini bildiğine tesbih ederim. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

244 "Bu yüce isimlerin hakkı için bu senin yüce katında yazılmıştır ve sana yakın olan peygamber ve melaikelerin yüzü hürmetine."

bu adları kızıl şıgır (5) ödiyle yazup âteşe ata. Ol cinniler münhezim olup kaçalar. Ol adlar (6) **İnest:** (Adlar) (7) Ve dağı ol cinnî kim bu menzilün tekvinidür, anuñ adına **هبطاكا طور** dirler. (8) Ve şüreti iki yılan birbirine şarılıpdur. Bunların başlar[ı] âdem başına (9) beñzer. Ammâ kim ikişer kanadları vardır. Ol şüret-i tekvin **İnest:** (Resim)

79b-(1) Der beyân-ı menzil-i Zubānā: Kaçan kim Kamer bu menzile gele, Allāhu ta'ālānuñ emriyle bir melek (2) gelüp müvekkel olur. Anuñ adına **هبطاكا طيل** dirler. Şüreti firişte (3) şüretine beñzer. Bir kürsî üzerinde oturur, ve önünde bir minḳāl ateş (4) yanar. Ve bir qarûre dağı bir **تنطدن** elinde durar. Ve bir elinde dağı gülverân (5) tutar. Ve eger bir kimesne dilese kim bir maḳāmı ḥarāb kıla, hergiz âbādān olmaya, (6) bir siyāh ḳalemün ucın yaḳa, ve Kamer bu menzile irişdikde Zuḥal buḥûrın virüp (7) hüdhüd ve güvercin ve qarḡa kanları ile bu tılsımâtı bir kâğıda yazup (8) ol maḳāmda defn ide. Ol maḳām bir dağı âbādān olmaya. Tılsım **İnest:** (9) (Tılsım) **Melek İnest:** (Resim)²⁴⁵

(10) Ve dağı ol melek-i müvekkelün ḥâtemi vardır. **İnest:** (Ḥâtem) (11) Ve dağı tesbîhi vardır. Her kim bu tesbîhi okusa müfâcât ölümünden emîn ola. (12) Ve bir kişinün oğlu ve kızı olmasa Āfitāb Cedy burcınun on beşinci derecesine **80a-(1)** geçicek bu tesbîhi yetmiş kerre okusa ve bu tılsımâtı dağı misk ve za'ferân (2) ve Nisân yağmurı şuyı ile yazup er ve 'avret boyunlarında götürüp (3) ve hem bir ak tās içine yazup şuyı erile 'avret andan içseler (4) ve Zuḥal buḥûrın virüp yetmiş kerre 'Ahd-nāme-i Süleymānı okusalar ve erile (5) 'avret firişte tütsüsün kendülere tütsü virseler, Allāhu ta'ālānuñ (6) emriyle ḥâtünü ḥāmîle ola. Tesbîh **İnest:** "*Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm, (7) Allāhümme yâ bedî'a's-semāvāt ve'l-'arżin ve yâ nûre'l-melâyiki'l-muḳarribîn ve yâ 'avne'l-enbiyâ' (8) ve'l-mürselîne, yâ men tevâza'a küllü şey'in li-ḳudretihi yâ men zelle küllü şey'in (9) li-'izzeti yâ men ḥaẓa'a külle şey'in li-heybeti yâ men enḳāde küllü şey'in li-melekûtihi yâ men dānehu (10) külle şey'in li-maḥāfetihi yâ men eṣfeti'l-cibāl min ḥaşıyyeti yâ men ḳāmeti's-semāvāti (11) bi-emrihi yâ men istaḳarrati'l-arzu bi-iẓnihi yâ men lâ yu'tedā 'alā ehli memleketihi (12) ve lâ ḥavle ve lâ ḳuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm.*"²⁴⁶ Ve dağı bu tılsımât cümle murādât için yazılrsa ḥāşıl olur.²⁴⁷ (Tılsım) (13) Tekvin-i cinnî **İnest:** (Resim)

80b-(1) Der beyân-ı menzil-i İklil: Çün Kamer bu menzile gelse bir melek gelüp müvekkel olur. (2) Şüreti âdem şüretine beñzer. İki başı var it başına beñzer. İki eli var âdem eli gibi; (3) bir elinde yılan ve bir elinde ağaç tutar, gide yoru. Anuñ adına **صفيرعنيال** (4) dirler. Bir kişi itler ve ḳurdlar ve ḡayr ve ejdehādān emîn olmaḳ dilese bu tılsımâtı (5) misk ve za'ferân birle Müşteri tāli'de olduğı vaḳt Zühre buḥûrın virüp (6) yaza ve üzerinde götüre. Bunlardan emîn ola. Tılsımât **İnest:** (Tılsım)

²⁴⁵ Resim yeri boş bırakılmıştır.

²⁴⁶ "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Allah'ım, yerin ve göğün güzel yaratıcısı, melaikelerin ışığı, peygamberlerin yardımcısı, herşeye kadir olan, herşeyi indiren ve yükselten, herşey senin yüceliğinin altındadır. Herkes senden korkar, dağlar korkudan yarılr, gökler senin izinle yükselir, yerleşilmiş yerler senin izinle, kurulur. Memleket ehlinin haklarına kimse tecavüz edemez, sınırlarını aşmaz. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

²⁴⁷ Bu kısım derkenardadır, cümleyi tamamladığı için metinde verilmiştir.

(7) **Der beyân-ı menzil-i Kâlb:** Çün Kâmer bu menzile gelse bir melek gelüp müvekkel olur. (8) Anuñ adına صبيحاطال [dirler]. Şüreti âdem şüretine beñzer. Bir kürsi üzere oturur. (9) Başı şığır başına beñzer. Bir elinde zincir ve bir elinde çanak tutar. Her kim dilerse kim 81a-(1) meliki veyâ bir pâdişâhı veyâ bir ğayrı kimesneyi kendüye muñi' ve münkâd kılmak (2) dileseñ, gerekdür ki bu tılsımâtı misk ve za'ferân ve yağmur şuyı birle (3) yazup bir yeñi çölmek içine koyup bir tennür altına göme kıya. Ammâ (4) gerekdür ki ol vaktde tâli'-i Şevr ola ve yâhüd Esed ola, tâ kim (5) murâd hâşıl ola. Tılsımât inest: (Tılsım)²⁴⁸ (6) Ve dağı bu menzilüñ tekvini kim vardur. Şüreti ejderhâya beñzer. İki kanadı (7) ve iki eli vardur âdem eli gibi. Bir ağaca şarılup turur. Ol ağacuñ (8) altında bir aķar bınar var. Her kim dilerse kim sâkin olduğı hânesi (9) içine hergiz div ve peri gelmeye, bu tekvinüñ şüretini yaza ve üzerine (10) bu yedi isimleri dağı yaza. Esâmî inest: طماكال , طهال (11) صطال , سهطال , عطال , نطال , عرطال . **Tekvîn inest:** (Resim)

81b-(1) Der beyân-ı menzil-i Şevle: Kaçan Kâmer bu menzile gele, bir melek gelüp müvekkel olur. Anuñ (2) adına حنطهاعايل dirler. Şüreti bir çıplak at üzerine süvâr olmış (3) âdeme beñzer, kendüsi dağı bir ürehne. Bir elinde atıñ 'inânın tutar, bir elinde harbe. (4) Gök kır atdur. Her kim dilerse leşker arasına gire çıka, hiç bir vechile aña hañâ (5) irişmeye, gerekdür kim bu tılsımâtı ve bu adları misk ve za'ferân birle yaza, (6) dağı boynına ve kolına bağlaya. **Nâmhâ inest:** "عطوب , صطوب , سيطوب (7) كيطوب , yâ emânu'l-ğâliķin, yâ delilu'l-munharin, yâ vehhâb, yâ tevvâb, (8) yâ hüve yâ hüve yâ hüve yâ hüve yâ hüve yâ hüve ve lâ havle ve lâ kuvveten illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm."²⁴⁹ (9) **Tılsımât-ı 'azîm inest:**

82a (Tılsım) (1) Ve dağı bilgil kim bu melegüñ tekvini kim bu menzilüñ müvekkelidür, adına عنططال (2) dirler. Şüreti aru şüretine beñzer kim oturur. Ve her kim dilerse kim (3) arusına âfet irişmeye ve nazardan ve harâmiden ve haşerâtdan emîn (4) olup balı ve oğulları çok ola, gerekdür kim bu tılsımâtı bir pâre (5) kâğıd üzerine yazup arular maķâmında kıya. Ve 'ud ile şekerî (6) karışdurup buğür vire. İnşâ'llâhu ta'âlâ hañâ irmeye. **Tılsım inest:** (Tılsım)²⁵⁰ (7) Bundan soñra bilgil ki ol zıkr olınan melek ki müvekkeldür, şüreti inest: (Resim)

82b-(1)²⁵¹ Ve dağı ol melegüñ tekvîn[i] kim zıkr olındı idi, şüreti inest: (Resim)

87a-(1) Der beyân-ı menzil-i Ne'âyim: Çün Kâmer menzil-i Ne'âyime gele, bir melek gelüp müvekkel olur. (2) Anuñ adına غصينطاييل dirler. Anuñ şüreti âdeme beñzer. İki başı var; bir başı (3) koyun ve bir başı kuş başına beñzer. Ve iki eli ve iki kanadı var. Bir elinde (4) varaķa ve bir elinde kılıç tutar. Bir kimesne dilerse kim atı ve katırı kaçmaya (5) ve kaçarsa girü gele, gerekdür kim bu tılsımâtı yazup boyunlarına bağlaya ve yedi kerre (6)

248 Tılsımın kenarlarında 3 Âl-i 'İmrân 31: "Kul in kuntum tuħibbûne'llâhe fe'ttebi'ûni yuħbibkumu'llâhu ve yağfir lekum zunûbekum va'llâhu gafûrun raħim." şadaka('llâh): "(Resûlüm! De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir."

249 "Ey yaratıcıların güveni, ey kurban edicilerin delili, ey verici, ey bağışlayıcı, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

250 Alttı: "eş-şâni', eş-şâni': güzel yapan, güzel yapan."

251 vr. 82b'den sonra vr. 87ab ve sırasıyla 83ab, 84ab, 85ab, 86ab, 88ab ve 90a gelmelidir. Bu karışıklık "Nüşa Tavşifi" kısmında anlatılmıştır. Burada da metnin doğru şeklini vermek amacıyla transkripsiyon bu sırada yapılacaktır.

okuya. Ve adları yazdıktan sonra tılsımata buhûr vire. **Nāmihā İnest:** (7) "*Bismi'llāhi'r-rahmani'r-rahīm, Allāhümme yā hāliku't-tevvāb ve'l-hayāl ve'l-hamūlāt yā yebbu'l-meyyit*" (8) *yā Rabbe'l-منحيت ve'l-meveddet fī kulūbi'l-ḥalāyik yā Rabbe'l-erbāb yā müdebbiru'l-umūr* (9) *yā 'ālime fī's-şudūri yā Rabbe'l-erbāb yā müsebbibe'l-esbāb* (10) *yā müfettile'l-ebvāb yā hüve ve lā havle ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm.*"²⁵² (11) **Tılsımāt İnest:** (Tılsım)

(12) Ve daḥı bu melegün şüreti **İnest:** (Resim)

(13) Bu menzılün tekvinî adına طاعال dirler. Şüreti karamulağa beñzer, ammā başı (14) âdemî başına beñzer. Her kim anuñ şüretin evinde naķş itse ol evde sihr kâr itmeye. **87b-(1) Şüret İnest:** (Resim)

(2) **Der beyân-ı menzıl-i Bula':** Çün Kamer bu menzile gele, bir firişte gelüp Kamere müvekkel olur. (3) Adına سيطانييل dirler. Şüreti hemân bir âdeme beñzer bir erkek sıgır üzerine oturmuş. Ve bu tesbihi dâ'im okur: "*Bismi'llāhi'r-rahmani'r-rahīm, (4) sübhāne'l-cebbāru'l-cebbār, sübhāne'l-rezzāku'l-vehhāb, sübhāne'l-ğāfuru's-şekūr, (5) sübhāne'l-mu'izzu ehlu'l-cenneti, sübhāne Rabbi'l-kiberi ye'vi'l-'azamete, sübhāne kâhîru'l-cebbārîne, (6) sübhāne münîru'z-żalemāt, sübhāne mu'taku'r-ruḳḳāb, yā hüve, yā hüve (8) yā hüve, yā hüve, yā hüve, yā hüve.*"²⁵³ Ve her kim bu tesbihi yetmiş kerre okusa Haḳ ta'âlâdan (9) ne hâcet dilese kabûl ola. Ve her kim bu tılsımâtı yazup kendüzünde götürse (10) müfâcât ölümünden emîn ola ve daḥı emîn ola. **Tılsımāt İnest:** (Tılsım)

83a-(1) "Ve lā havle ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm."²⁵⁴ Ol melek-i müvekkel şüreti (2) **İnest:** (Resim)

(3) Ve daḥı ol firištenün tekvinün adına عنيكال dirler. Şüreti hemân (4) kurbaga şüreti gibidür. Bir çeşme ve bir ağaç altında durur. Her kim dilerse (5) bir kimesnenün yolını bağlaya ve ol şehrden girü gitmek mümkün olmaya, ol (6) yollar ve tağ taş aña dükeli kurbaga ve yılan ola, gerekdür kim 'avret kanıyla (7) kim feşşād almış ola, ve sıgır sidigiyle kim ol sidik tokunduğı hâkden (8) bir kurbaga düze. Ve bir yeñi çölmege koya ve yir altına defn ider. Ve anuñ adını (9) bile yaza. Ve bu tılsımı ol kurbaganuñ üzerine mürekkeb ile yaza. Ve eyide kim: (10) "Fülân oğlu fülānuñ yolını ve izini cinnilerle bağladum." diye. **Tılsım İnest:** (Tılsım) (Resim)

83b-(1) Der beyân-ı menzıl-i Su'üd: Çün Kamer bu menzile gele, bir firişte gelüp aña müvekkel (2) olur. Anuñ adına صنهاكاييل dirler. Şüreti hemân âdeme beñzer bir aḳ (3) kaṭır üzerine süvār olmuş. Yeşil giyer, ve yeşil ... Ve bir yeşil harîr üzerine (4) yeşil hatt ile bu âyet-i şerîf yazılmış, elinde tıdup durur kim (5) ol âyet-i şerîf **İnest:** "*Bismi'llāhi'r-*

²⁵² "Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla! Ey tövbe edicilerin yaratıcısı, sevenlerin Rabbi, Rablerin Rabbi, işleri çeviren, gönüllerin içini bilen, sebeplerin müsebbibi, kapıların açıcısı, O, Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

²⁵³ "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Güçlüye rızık verene, bağışlayana tesbîh ederim, cennet ehlini aziz kılanı tesbîh ederim, büyüklerin Rabbine, yücelerin Rabbine tesbîh ederim, güçlüleri kahredene tesbîh ederim, karanlıkları aydınlatana, köleleri azad edene tesbîh ederim, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O."

²⁵⁴ "Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

rahmani'r-raḥīm, e lā ila'llāhi (6) *teşīru'l-umūr*."255 Her kim Ka'be yolına gitmek dilese bu tılsımâtı misk ve za'ferân ve gül (7) şuyı ile yazup bâzūsına bağlasa Hâk ta'âlânun emriyle hergiz zarar görmeye. (Tılsım) "Ve lā havle ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm." (8) **Şûret inest:** (Resim)

84a-(1) Hikâyet olunur ki mağrib üstâdlarından Süleymân Mağribî dirler, bu 'ilmde bir üstâd (2) vardır 'ilm-i tılsımâtda mâhir bir kimesne idi. Bir eflâk[e] nazar idüp bir tâli' buldı. (3) Ol tâli'de Âfitâb burc-ı Hamel içinde, şerefinde, teşlîşde ve şâhib-'Uṭârid (4) ve müstaķim ve Kâmer daḥı şerefinde Şevr burcında ve Zuḥal tesdisde ve Mirriḥ ve Zühre (5) teşlîşde ve Âfitâb tâli'-i Esedde ve Kâmer menzil-i Su'ûdda idi. Bir kuyumcı getirüp (6) eyitdi: "Baña bir şandık zer ile bir şaḥz yap." diyüp bir miḳdâr altın (7) virdi. Ve kuyumcı daḥı bir şaḡir altundan bir şanduk ile bir şaḥz yaptı, (8) getirüp Süleymânun önüne kodı. Süleymân ol sâ'atde şandukun (9) içine ol şaḥzı koyup kuyumcıya ḥitâb idüp: "Bu şanduk kendü kendüye (10) hareket ider mi?" didikde kuyumcı: "Bî-rûḥ olan şey nice hareket ider?" didükde (11) Süleymân-ı Mağribî ol şandukun altına bir altın kodukda şanduk (12) hemân kendü kendünden harekete başladı. Ve çünkim altını şanduk altından (13) aldı, şanduk hareket itmedi. Kuyumcı te'accüb eyleyüp eyitdi ki: "Yâ üstâd-ı (14) 'âlem! Bu şûretün aşlı nedür kim altını göricek hareket ider?" Süleymân-ı Mağribî (15) cevâb virdi kim: "Otuz yıldur kim 'âlem içinde bu sâ'ate ve bu ittisâlâta (16) tâlib idüm. Henüz vâşıl oldum. Ve bir kerâmete vâşıl oldum ki her nerede (17) genc-i ḥafî olsa anı bulmak elümden gelür. Hemân bu şandukı üzerine kodukda (18) eger genc var ise hareket ider." didi. Kuyumcı bu kâre ḥayrân oldu. Ve Süleymân (19) daḥı ol şehrdan gitti. Ve bu hikâyeti bu maḥalde anuñçün irâd eyledüm ki tâ (20) erbâb-ı ma'ârif murâd ittükde ne kuvvete kâdir olurlar, anı beyândur. Ve daḥı (21) bu firiştenün tekvinini kim bu menzilün müvekkelidür, adına غنيطال dirler. Şûreti (22) bir at şûretine beñzer. İki başı var, bir murgzârda şu iḥer. Her kim dilese kim (23) atına renc gelmeye, bu şûreti ve bu tılsımı yazup boynına bağlaya. Dükeli rencden emîn ola. Şûret inest: (Tılsım)256

84b (Resim)

(1) **Der beyân-ı menzil-i Aḥbiye:** Çün Kâmer bu menzile gelse bir melek gelüp müvekkel olur. (2) Adına كنهطاطيل dirler. Şûreti hemân âdem şûretine beñzer, silâḥ-gîr, (3) bir kara ata süvâr olmuş. Ol firiştenün şûreti inest: (Resim)

(4) Her kim gice ile korksa bu tılsımâtı Kâmer bu menzile geldükde tilki kanyla yazup (5) kendüzinde götüre, ḥavfdan emîn ola. Tılsımât inest: (Tılsım) "Ve lā havle ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm." Ve daḥı **85a-(1)** bu menzilün tekvinini kim vardır, anuñ adına طعاطال dirler. Şûreti hemân bir ḥâtuna (2) beñzer. **Şûret inest:** (Resim)

(3) Bir oḡlancık uyḥusunda korksa bu tılsımâtı yazup boynına bağlasalar hergiz (4) korkmaya. (Tılsım)

255 42 Şūrâ 53'ten iktibas: "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla, ... Dikkat edin, bütün işler sonunda Allah'a döner."

256 Bu kısım derkenardadır.

(5) **Der beyân-ı menzil-i Muḳaddem:** Çün Kamer bu menzile gele, bir melek gelüp Kameri müvekkel olur. (6) Adına *كهياطاعايل* dirler. Şüreti hemân bir pîr-i nûrânî gibidür, ak cāmeler (7) giyer. Murabba' oturmuş, öñünde bir rahle ile bir açuk muşhaf-ı şerîf turur. (8) Dâ'imâ Qur'ân okur, zühd [ü] vera' şahibidür. Her kim dilerse kim halayık (9) içinde 'azîz ve muhterem ola ve anuñ sözinde nüfûz ola, gerekdür kim **85b-(1)** bu tılsımâtı misk ve za'ferân ve gül şuyı ile yazup üzerinde götüre. Tılsımât (2) inest: "*Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm*, (Tılsım)"

(3) Şüret-i firişte-i mezkûr inest: (Resim)

(4) Ve daḥı bu menzilüñ tekvinî vardur. Anuñ adına daḥı *هينان* dirler. Şüreti hemân (5) oḡlancığa beñzer. Bir elinde cevġân tutar. Her kim bu tılsımâtı oḡlancıklar renci için **86a-(1)** ve tabi'atları inşirâh bulmak için bir kâğıda yazup 'üd ve şeker ile buḥûr (2) virüp üzerinde götüre tabi'ati münşerih olup hıfzı ziyâde ola. (3) **Şüret-i tekvîn inest:** (Resim)

(4) **Tılsım inest:** (Tılsım)

(5) **Der beyân-ı menzil-i Mu'aḥḥar:** Çünkim Kamer bu menzile gele, aña (6) müvekkel olan melegüñ adına *نطبنامايل* dirler. Şekli piyâde bir âdeme beñzer. (7) Bir elinde gürz ve bir elinde kalkan var. Ve eger dileseñ kim bir kişiyi (8) âdemiler ortasında ḥor u ḥaķîr kılasın, bu tılsımâtı ol kişünüñ (9) adına yaza, mürekkeb yirine jenķâr ve sirke ola, ve kâfur ile buḥûr idüp (10) Cühûdlar makberesinde defn idesin. Bi-emri'llāhi ta'âlâ ol kişi nâs (11) ortasında ḥor u ḥaķîr u rüsvây olup 'âlem aña şetm ideler. Ammâ lâyıķ (12) olan budur ki Ḥaķ ta'âlâdan ḥavf idüp olur olmaz âdem için (13) bu 'ameli itmeyesin, meger bir zâlim-i bî-din ola. Tılsımât inest: **86b-(1)** (Tılsım)

Şüret-i firişte inest: (Resim)

(2) Ve daḥı bu menzilüñ tekvinî[n]üñ adına *غنامال* dirler. Şüreti hemân ṭurnaya (3) beñzer. Ammâ iki başı var. Ve tılsımâtı vardur. Bir kimesnenüñ her ne renci olursa (4) bu tılsımâtı misk ve za'ferân ile yazup götüre ol renciden şifâ bula. (5) **Tılsım inest:** (Tılsım) (6) **Şüret-i tekvîn inest:** (Resim)

88a-(1) Der beyân-ı menzil-i Rişâ: Çünkim Kamer bu menzile gele, bir melek gelüp müvekkel olur. Anuñ (2) adına *نطبناكايل* dirler. Şüreti bir âdem şüretine beñzer. Çanaķdan şu içer. Her kim (3) dilese makâmında şu çıķa ve yâḥûd bir kuyuya şu getüre ve yâḥûd bir kurumuş (4) çeşmeye şu gele ve yâḥûd yağmur yağdıra, bu adlar[ı] yaza sifâle üzerine nâr (5) şuyıyla. Ol kuyunun içine ve eger çeşme ise içine biraġa. Ve eger yağmur dilerse (6) bu adları mürekkeb-i mışriyile bir pâre kâğıd-ı baġdâdiyeye yaza. Ve bir tāsı şu ile (7) doldura ve bu adları ol tāsüñ üzerine biraġa. Ve daḥı eyide kim: "İlāḥî (8) yağmurı yağdıran sensin ve bize yağmur virgil, bi-ḥürmeti *Kabe kavseyni ev* (9) *ednâ*²⁵⁷ *ve'l-maṭar*²⁵⁸" Ve daḥı bu du'âyı okuyasın, inest: "*Allāḥümme yâ ḥālîķu'l-mâ'e ve'l-maṭar* (10) *Allāḥümme yâ câ'ilu'l-mâ' 'ale'l-arzi ve 'uyûnun 'ani'l-cibâli, Allāḥümme aķzâ ḥâceti* (11) *yâ za'l-menn ve'l-'atâyâ zu'l-'afv ve'r-rizâ bi-ḥürmeti Ḥasan ve Hüseyin şehidu Kerbelâ* (12) *yâ ķâziye'l-ḥâcât ve yâ mucib*

257 bkz. Dipnot 69.

258 "ve yağmur".

ed-da'vet bi'llāhi bi-rahmetike erḥame'r-rāḥimīn."²⁵⁹ (13) Ve daḥi çünküm bu adları yazasın, ve Kāmeriūn buḥūrın viresin, bi-emri'llāhi ta'ālā (14) elbette yağmur yağa inşa'a'llāh. Ve daḥi bu menziliūn tekvini vardır. Anuñ adına (15) عرافال dirler. Şüreti pıl şüretine beñzer bir beyāz fildür. **Şüret inest:** (Resim)

(16) Ve daḥi tılsımātı vardır. Ve her kim dilerse deryā seferi kıla ve yilden ve seylden (17) emīn ola, bu tılsımātı Kāmer menzil-i mezbürda iken yazup bile götürse, emīn ola. **88b** (Tılsım) (1) **Şüret-i tekvīn inest:** (Resim)

(2) **Der beyān-ı menzil-i Belde:** Çün Kāmer bu menzile gelse bir firişte gelüp Kāmere müvekkel olur. (3) Adına غنيمكاييل dirler. Anuñ şüreti bir kal'aya beñzer ki bir yüce tağ (4) başında ola. Ve ol kal'anuñ içinde dört âdem şekli şahzlar vardır. (5) **Şüret inest:** (Resim)

89a-(1) Ve her kim bir şehri veyā bir kal'ayı feth idüp kendüye muṭī' kıla, ve yāḥūd bir şehri ḥarāb (2) kıla, Kāmer menzil-i mezbürda iken bu tılsımātı misk ve za'ferān birle yazup ol şehriūn (3) ḥammāmlarınıñ şuyuna birağa ve Müşteri buḥūrın vire. Ol şehir gün-be-gün ḥarāb ola. (4) Tılsım inest: (Tılsım) (5) Ve daḥi bu menziliūn tekvini vardır. Anuñ adına عنتال dirler. Şüreti hüdhüd (6) kuşına beñzer kim kafeş içinde ola ki maḥbūsdur. Her kim bu şekli sā'atinde yazup (7) üzerinde götürse, evc gitdükde çok kuş eline gire. Ve yazup güvercin (8) kümesi eşigine defn eylese güvercini çok olup hergiz āvāre olmaya. (9) **Şüret inest:** (Resim)

(10) **Der beyān-ı menzil-i Zābiḥ:** Çün Kāmer bu menzile gelse bir firişte gelüp Kāmere müvekkel olur. (11) Anuñ adına صغيناييل dirler. Şüreti bir âdeme beñzer. İki kanadı vardır. **89b-(1)** Bir koyun қоçын dutup тұrur ki boynuzlarından yapışmışdır. Şüreti **inest:** (Resim)

(2) Ve daḥi her kim dilerse ḥalāyık ortasında 'azīz ve mükerrem ola, bu tılsımātı misk (3) ve za'ferān ve yağmur şuyı ile bir pāre āhū derisine yazup üzerinde (4) götürse ḥalk arasında 'aziz ve muhterem ola. Ammā Kavs tāli'inde ola. **Tılsım inest:** (5) "*Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm*, (Tılsım)"

90a- (1) Ve daḥi bu menziliūn tekvini adına كنيال dirler. Şüreti kuşa beñzer. İki başı (2) ve iki kanadı var. Ve yedi melāyike anuñ üzerine müvekkeldür. Şüreti **inest:** (Resim)

(3) Her kim bu yedi melegiūn adlarını misk ve za'ferān birle yazup bir maşru' (4) kişiye virseler şifā bula. **Nāmḥā inest:** طغينايل , صطهنايل (5) كهناييل , سلاطهنايل , ررعاطغينايل , ررعاطغينايل (6) طوطغينايل . Çünküm bu isimleri yaza, 'ūd ve şeker birle buḥūr kıla. (7) Ve andan soñra bir sırça çanak içine daḥi yaza ve ta'āmı daḥi andan yiye. (8) Bi-emri'llāhi ta'ālā tizcek şifā bula. Ve daḥi bile ki cemī'-i sā'atlerden özge (9) sā'at Kāmer sā'atidür. Bu sā'at bilinmez ise hiç bir 'amel dürüst olmaz. (10) Temmeti'l-kitābu bi-'avni'llāhi'l-meliki'l-vehhābi kaç vaḳa'a'l-farāğa (11) min şuhūri Ramaḫani'l-mübārek li-seneti erba'a 'aşere ve mi'c ve elf (12) min hicretin men lehu'l-'izzu ve's-şeref.

259 "Ey yerlere ve dağların tepelerine suyu veren, benim isteğimi kabul et. Herşeyi veren, nimetleri veren, bağışlayıcı olan Allah, Kerbela şehidi Hasan ve Hüseyin hürmetine. Ey Allah, hacetlerin gidericisi, isteklerin cevaplandırıcısı, rahmet edicilerin büyüğü."

7.3. DİZİNLER

7.3.1. Metinde Geçen Özel İsimlerin Dizini

- A -

'Abdu'llāh ibn 'Abbas 39a-11
'Acem 18b-9, 18b-12
Âdem Peygamber 3a-6, 40a-3, 43b-21, 44b-3, 77b-13
'Alî 44a-2
'Alî ibn Ebû Bekir 2a-19
'Alî Seyrânî (Şeyh) 2a-17
'Arab 16a-16, 16b-2, 17a-1, 19a-8, 19a-9, 24b-8, 26a-8, 26b-2, 27a-8, 27a-14, 27b-14, 29a-5, 29b-2, 30a-2, 30a-16, 30b-1, 30b-14, 30b-23, 31a-10, 31a-12, 31b-16, 32a-2, 33a-8, 34a-1, 34a-12, 42b-14, 65b-10
Aristo 42a-23

- B -

Bâbil 33a-20
Balıkesir 1b-4
Batlemiyos Hâkim 15b-20, 23b-7, 28a-4, 35b-11
Bâyezid II (Sultân) 1b-6
Belinâs Hâkim 43a-17, 43a-18, 43a-21, 43a-23, 43b-2, 43b-3
Büzürcümihr Hâkim 2a-21

- C, Ç -

Ca'fer-i Şâdık ('Îmâm) 2a-20, 4a-1, 43a-17
Çin 30a-4

- D -

Dakâyıku'l-ḥakâyık 1b-10
Dâvûd 40a-6, 41a-9, 41a-11, 41a-12, 43b-23

- E -

Ebû Bekir 44a-2
Ebû 'Alî Sînâ 2a-21, 3a-6, 4a-6, 4b-12, 6b-3, 54a-1
Eyyüb 43b-22

- F -

Faḥr-ı Râzi ('Îmâm) 41a-17
Firdevsi 1b-3, 45a-22
Frengistân 28b-15, 29a-1

- G -

Hâlâşî (Kadı) 76a-9
Ḥavvâ 43b-21
Ḥazîre-i Kuds 41a-23
Hızr 41b-7, 44a-1
Hind 52b-12
Hüd 44a-1
Hürmüz Hâkim 2a-22

- İ -

İbrahim Meşnevi 2a-18
İbrahim 40a-5, 40a-13, 40a-14, 40a-15, 40a-16, 40a-17, 40a-19, 40a-20, 43b-23
İdris 2b-1, 40a-5
İlyâs 44a-1
'İsâ 40a-6, 44a-1
İshâk 43b-23
İskender 43a-18, 43a-20, 43a-22, 43b-2, 71a-7

- K -

Ka'be-i şerîf 2b-23, 83b-6
Kâf tağı 2b-21
Keşiş Dağı 70a-8
Kirmân 49a-4
Kitâb-ı Da'vât-nâme 1b-10
Kitâb-ı Engilün 49b-7
Kitâb-ı Miceştî 15b-20
Kudûs-i şerîf 2b-23

- L -

Levh-i maḥfûz 39b-19, 39b-21, 52b-16
Loḳmân 43b-22
Lût 40a-9, 40a-10, 43b-22

- M -

Maḥmûd Gaznevî (Sultân) 4a-3, 52b-9
Me'cûc 71a-7
Medine-i münevvere 2b-23
Mesne atası 29a-1
Meryem 44a-1
Muşḥaf ü'l-kevâkib 1b-10
Muḥammedü'l-Muşṭafâ 40a-7, 40b-20, 42b-18, 44a-1
Muḥammed bin 'Osmân 2a-18
Musâ 40a-5, 43b-22

- N -

Naşir-i Tûsî 2a-20
Nemrûd-la'in 40a-13
Nîl 31a-16, 32b-22
Nûḥ 43b-22
Nûşirevân 65b-10

- O, Ö -

'Osmân 44a-2
'Ömer 40b-18, 40b-21, 40b-23, 44a-2

- P -

Pâris 49a-4

- R -

Rum 28a-5
Rus 12b-22

- S -

Şakālibe 12b-22
Şālih 43b-22
Sidretü'l-müntehā 40a-14, 51a-19
Sūdān 12b-20
Süleymān 43a-8, 43b-23
Süleymān-ı Mağribī 84a-1, 84a-8, 84a-11, 84a-14,
84a-18

- T -

Şemsü'l-ma'ārifi's-şagīr 1b-10
Şām 32a-14
Şit 40a-4, 43b-21
Şu'ayb 43b-22

- T -

Ṭamṭam-ı Hindi 2a-23

- Ü -

Üveys el-Karāni 38a-2
'Üzeyr 43b-22

- Y -

Ya'kūb 43b-23
Yemen 28a-6, 32a-15,
Ye'cūc 71a-6, 71a-7
Yoḥannās Hākim 2a-23, 6b-10
Yūḥannā Hākim 2a-22
Yūnus ibn 'Alī 2a-19
Yūsuf 43b-23

- Z -

Zekeriyyā 43b-23
Zengibār 56b-12

7.3.2. Metinde Geçen Astronomi Terimlerinin Dizini

- A -

‘Acin 25a-5
‘Aczü’l-esed 28b-1
‘Afitâb 10b-10, 18a-1, 47b-2, 48a-20, 57b-7, 61b-3, 63a-13, 67a-6, 67a-7, 68a-8, 69a-12, 73b-6, 78a-10, 79b-11, 84a-3, 84a-5
Agnâm 20b-7
Aḥbiye 32b-17
‘Aḥirü’n-nehr 27a-2
aḳdâr 15b-9
‘Aḳreb 6a-2, 24b-1, 24b-4, 24b, 33a-17, 44a-23, 55b-11, 55b-12, 64b-5
‘Amûd 21a-9
‘Arḳuve 21b-6
‘arş 27a-2, 38b-18, 38b-20, 38b-22, 38b-23, 39b-9, 39b-18, 46a-8, 47a-4, 50a-4, 68a-15
‘arş-ı ‘azîm 8a-18, 35b-18, 40b-8
‘Arşü’l-cevzâ 27a-9
‘Arşü’s-simâk 28b-1
arż 8b-2, 8b-3, 9a-7, 9a-8, 9b-1, 10a-11, 11a-1, 11b-4, 13b-5, 14a-10, 14a-11, 14b-8, 14b-9, 15a-22, 15a-23, 31a-11, 35b-14, 35b-23, 36a-11, 36b-5, 38a-10, 39b-8, 40a-9, 41a-7
âsumân 40a-10
‘Avâyid 17a-2
‘Avvâ 17b-6, 18a, 18b-1, 18b-2, 24a-2, 24a-3, 32b-23, 33a-2, 34b-6, 76a-10
‘Avvâü’l-berd 24a-4
ay 8b-2, 9a-14, 9a-19, 9a-20, 9a-22, 9a-23, 9b-3, 9b-4, 9b-5, 9b-6, 9b-9, 9b-11, 40b-4, 65a-4, 72b-13
‘Ayn 20a-5
‘Aynü’s-sevr 22b-18
‘Ayyuḳ 20a-4, 23a-1
Azfarü’z-zaneb 17a-5
‘azm-ı evvel 15b-9
‘azm-ı râbi’ 15b-11
‘azm-ı sâdis 15b-12
‘azm-ı şâliṣ 15b-10
‘azm-ı şânî 15b-9
‘azm-ı ḥâmis 15b-11
‘Azârâ 27b-5
‘Azrâ 23b-12

- B -

Bâıyye 28a-10, 28b
Baṭn-ı Ḥamel 30b-18

Baṭnu’l-ḥuṭ 22a-5, 28b-10, 30b-19, 33a-11, 34b-8
bedr 9b-6
Belde 32a-19, 33b-17, 56b-7
Benât 16a-17, 16b-4
Benât-ı na’ş-ı kübrâ 16a-3, 17b-9
Benât-ı na’ş-ı şuḡrâ 16a-16
Berşâvuş 19b-1, 19b
Beyz 27a-5
burc 2a-1, 2a-4, 10a-13, 11a-2, 13a-1, 22b-3, 30a-23, 31b-8, 35b-2, 35b-9, 35b-11, 35b-13, 44a-16, 44a-17, 44a-18, 44a-19, 44a-20, 44a-21, 44a-22, 44a-23, 46a-7, 46a-8, 46a-13, 47a-3, 47a-4, 47a-10, 47b-2, 48a-1, 48a-4, 48a-12, 48a-13, 48a-19, 48b-3, 50a-1, 50a-3, 50a-10, 50b-17, 51a-6, 51a-14, 51a-18, 51b-12, 52b-15, 52b-16, 53b-3, 54a-8, 54a-9, 55a-10, 55b-11, 55b-12, 57a-7, 61a-2, 62b-2, 64b-5, 79b-11, 84a-4
burc-ı ‘Aḳreb 6a-1
burc-ı Delv 7a-1
burc-ı evvel 4a-5
burc-ı Şevr 4a-9
burûc 1b-17, 4a-4, 11b-19, 14b-10, 22a-13, 22b-2, 30b-2, 31b-1, 31b-7, 44a-16, 54a-2, 60b-1, 62a-13, 62b-4
burûc-ı cenûbî 13a-3
burûcât 2a-1
Buṭayn 22b-11, 22b-12, 30b-18, 31a-21, 31b-23, 33a-20, 64a-3

- C -

Câşi 18a-8, 20b-9
Cebhâr 26a-12, 26b, 26b-19, 27a-10
Cebhe 23b-10, 32b-8, 32b-19, 34a-15, 34b-14, 72a-8, 72a-12
Cebhe-i Esed 32b-8
Cedy 25a-1, 25a, 79b-11
Cedy burcî 6b-7, 6b-10
cellâd-ı felek 13b-3
Cenâḥü’l-feres 21b-4
Cevn 16b-6
cevzeḥr 1b-19, 8b-5
Cevzâ 23a-7, 23a, 26a-12, 31b-22, 32a-5, 32a-6, 32a-12, 44a-19, 48a-12, 48a-13, 48a-19, 48b-3, 51a-14
Cevzâ burcî 4b-1, 4b-8
cevr 9a-5, 9a-6, 9a-8, 9a-10

Cidyān 20a-5
cihān 43a-11
Cudeyy 16a-19

- D -

dāire-i felek-i 'Uṭārid 10a-15
dāire-i felek-i Şems 12a-3
dāire-i felekü'l-burūc 35a-6
dāire-i mu'addilü'n-nehār 35a-7
Deberān 22b-17, 23a-5, 31a-19, 31b-9, 31b-17, 65b-12
Deberān Kelbleri 31b-20
Decāce 19a-1, 19a
Delfin 21a-7, 21a-10, 21a
Delv 7a-5, 25b-1, 25b, 51b-12
derece 2a-5, 11b-19, 19a-13, 35b-3, 35b-4, 47b-2, 48a-4, 53b-3, 53b-8, 55a-10, 61b-1, 79b-11
derecāt 42b-4, 42b-4
Dervişler çanağı 18a-5
devr 2a-12, 8a-23, 8b-1, 10a-3, 10a-4, 10b-8, 11b-4, 13a-12, 13a-13, 14a-3, 14b-2, 14b-3, 15a-17, 15a-18, 30a-9, 30a-22, 30b-1, 31b-7, 34b-20, 35a-1, 35a-2, 35b-20
devr-i evvel 8b-2
devr-i şānī 8b-2
Dübb-i aşgar 16a-15, 16a
Dübb-i ekber 16b-1, 16b-21, 16b
dünyā 3a-21, 3a-22, 43a-11, 45a-11

- E -

Edḥa'n-na'ām 27a-4
eflāk 1b-17, 7b-7, 7b-12, 7b-14, 8a-7, 8a-11, 8a-17, 11b-6, 11b-18, 15a-1, 15b-18, 34b-17, 34b-22, 35b-2, 35b-17, 35b-20, 35b-22, 36a-3, 36a-11, 38b-19, 42b-16, 84a-2
eflāk-i seyyārāt 8a-9
eflāk-i tedāvir 8a-13
en-Necm 23a-3
el- ۛ el-Hamel 31a-2
Erneb 27a-8
Eşāfi 18b-8
Esed 16b-12, 23b-6, 23b, 24a-4, 32b-19, 44a-20, 51a-18, 51b-12, 63a-16, 67a-6, 81a-4, 84a-5
Esed burc 5a-1, 5a-2, 61b-7
Eşrāt 30b-14
evāsıf-ı burūc 22b-2
evc-i Şems 13a-1
Evlād-ı Zibā 16b-21, 17b-11

- F -

Fahl 31b-20
Fekke 18a-4, 18a-7, 18a, 29b-2
felek 1b-18, 4b-5, 7b-9, 8a-2, 8a-4, 8a-10, 8a-12, 8a-14, 8a-17, 8a-19, 8b-3, 8b-7, 8b-11, 8b-12, 10a-5, 11b-5, 13a-2, 13a-15, 14a-8, 14b-5, 15a-3, 15a-7, 15a-13, 15a-14, 15a-18, 15a-19, 30a-7, 30a-9, 30a-22, 30b-1, 31b-7, 34b-18, 34b-19, 34b-20, 35a-14, 35a-16, 35a-18, 35a-20, 36b-10, 37a-3, 39a-9, 42b-16
felek-i atlas 8a-18, 35b-18
felek-i a'zam 8a-7, 8a-8, 15a-16, 35a-1, 35b-17, 35b-21, 36a-2, 36a-4, 36a-10, 42a-18, 42a-19, 42a-20, 42a-23
felek-i burūc 15b-1, 35a-4, 35a-12, 34b-16, 34b-17
felek-i cevzher 8b-6
felek-i dāire-i Kamer 8b-16
felek-i esfel 8b-9
felek-i evvel 8b-5, 41b-1
felek-i hāmī 41b-3
felek-i hāricü'l-merkez 8b-7, 10a-6
felek-i hāvi 15a-4, 15a-8, 15a-9, 15a-10
felek-i Kamer 7b-14, 8a-22, 10a-3, 10b-11, 13a-13, 39a-9
felek-i kevākib-i şābite 15b-1
felek-i külli 10a-8
felek-i māyil 22b-3
felek-i Mirrīḥ 8a-2, 11b-2, 13a-10, 13a-13, 14a-2, 14a-5
felek-i müstakīl 34b-17
felek-i Müşteri 13a-11, 14a-1, 14a-5, 14b-2
felek-i rābi' 11b-16, 41b-3
felek-i sābi' 41b-5, 41b-5
felek-i sādis 41b-4
felek-i şāliḥ 8b-6, 41b-2
felek-i şānī 8b-5, 41b-2
felek-i şevābit 8a-9, 14b-2, 15a-14, 15a-15, 15a-20, 35b-5, 35b-10
felek-i Şems 8a-1, 10b-6, 10b-8, 10b-11, 10b-12, 11b-1, 11b-6, 11b-12, 13a-12, 35a-2
felek-i tedvir 8b-1, 8b-7, 10a-5, 10a-6, 110a-9, 11b-7, 11b-8, 11b-9, 15a-2, 15a-3, 15a-5, 15a-6, 15a-7, 15a-11
felek-i tedvir-i merkez 10a-7
felek-i 'Uṭārid 8a-1, 8a-21, 8b-5, 10a-1, 10a-8, 10a-9, 10b-7
felek-i Zuḥal 14a-2, 14b-1, 15a-16
felek-i Zühre 8a-1, 10a-2, 10b-5, 10b-11, 10b-13, 11a-5, 11b-3, 13a-14, 14a-5
felekiyyār 36a-3
felekü'l-eflāk 8a-17, 35b-16

- Femu'l-hü 29b-5, 27a-6

- Ferd 27b-4

- Feres-i A'zam 21b-1, 21b

- Fer'-i Muqdim 32b-23

- Fer'-i Mu'ahhar 33a-5

- Ferğ-i Delv-i muqdim 34a-21

- Ferğ-i Delv-i mu'ahhar 34a-22

- Ferğ-i evvel 34a-21, 34b-2

- Ferğ-i şânî 34a-22, 34b-4

- Ferqadân 16a-18, 32b-3

- Fevâris 19a-3

- Fırka 17b-2

- G -

- Gafr 30a-21, 30b-18, 33a-12, 33a-14

- Gafre 24a-9, 78a-7

- Ganâm 17b-5 -

- Gârib 30a-16

- gök 5a-2, 7a-4, 7b-2, 37a-7, 38a-3, 39b-11, 39b-17, 40b-13, 41a-5, 81b-4

- Gurâb 28b-2, 28b

- H -

- hafîyye 15b-14

- Hamel 4a-5, 16a-9, 19a-13, 22b-12, 22b, 35b-7, 44a-17, 46a-7, 46a-8, 47a-4, 64b-5

- Hamel burcı 4a-5, 4a-6, 22b-5, 84a-3

- Haqq-ı İstivâ 33a-9

- Hâmil-i Re'su'l-ğül 19b-1

- hâric-i merkez 8a-12, 8b-6, 10a-5

- hâricü'l-merkez-i şânî 10a-7

- hâricü's-şûret 16a-9

- Hârisü's-semâ 17b-13

- Hârisü's-şimâl 17b-13

- Havvâ 20a-8, 20b, 20b-1, 20b-8, 20b-11

- Havz 16b-15

- Haytül-kettân 25b-15

- Hayye 20b-1, 20b-4, 20b-10

- haziz 10a-9

- Heğ'a 26b-2, 31b-22, 33b-11, 66b-8

- Hen'a 32a-4, 33a-1, 33b-17, 68a-3

- Hımareyn 23b-4

- Hışâr 27b-5, 28b-11

- hilâl 30a-3, 42b-15

- Hü 25b-5, 25b-12, 25b, 29b-3, 29b, 34b-9, 61a-2, 61b-1

- Hü burcı 7b-1, 7b-3, 34b-7

- İ -

- İklil 24b-2, 29b, 31a-17, 33a-21, 33a-22, 56b-7

- İklil-i Cenûbî 29b-1

- İklil-i Şimâlî 18a-4, 29b-2

- İnâk 16b-5, 16b-6

- inkılâb-ı şayfi 35a-15

- K -

- kadr-i evvel 18a-3, 20a-4, 26b-4, 26b-6, 27a-1, 27b-15, 27b-11, 28a-5, 29b-6

- kadr-i şâliş 20b-3, 22a-9, 28b-4

- kadr-i şânî 19b-6

- Kafzât-ı Zibâ 16b-10

- Kafze 16b-10, 16b-11, 16b-19

- Kâhil-i Esed 32b-15

- Kâ'id 16b-4, 16b-18

- kâ'inât 42a-2, 42a-3, 43a-20, 52b-10, 56a-2, 61a-10

- Kalb 31b-21, 33b-2

- Kalbü'l-'akreb 24b-3, 33b-4

- Kalbü'l-esed 28a-8, 32b-21

- Kamer 2a-6, 2a-12, 2a-15, 2a-17, 4a-6, 4a-9, 4b-8, 4b-12, 5a-2, 5b-5, 5b-10, 6a-2, 6b-4, 6b-10, 7a-5, 7b-3, 8a-19, 8a-20, 8a-23, 8b-3, 8b-8, 8b-9, 8b-11, 8b-13, 8b-14, 9a-1, 9a-2, 9a-3, 9a-4, 9a-5, 9a-6, 9a-7, 9a-8, 9a-9, 9a-11, 9a-13, 9a-16, 9a-17, 9b-2, 9b-9, 9b-12, 9b-14, 9b-15, 10b-3, 11b-17, 11b-20, 11b-21, 12a-1, 12a-6, 30a-2, 30a-7, 30a-10, 30a-12, 30b-1, 30b-4, 31a-19, 31a-23, 31b-2, 32a-15, 49b-7, 51a-2, 51a-3, 51a-14, 51b-12, 55a-12, 61b-7, 62a-14, 62b-1, 62b-2, 62b-5, 62b-7, 62b-8, 63a-5, 64a-3, 64b-4, 65a-11, 65b-12, 66b-8, 68a-3, 69a-4, 69a-9, 69a-10, 72a-1, 72a-6, 72a-8, 72a-12, 72b-7, 72b-8, 73b-2, 73b-2, 75a-9, 75a-10, 76a-10, 77a-6, 77a-13, 78a-7, 79b-1, 79b-6, 80b-1, 80b-8, 81b-1, 83b-1, 84a-4, 84a-5, 84b-1, 84b-4, 85a-5, 86a-5, 87a-1, 87b-2, 88a-1, 88a-13, 88a-17, 88b-2, 89a-2, 89a-10, 90a-9

- Kañtûrus 16a-2, 28b-5, 28b-16

- karn 42b-1, 42b-11

- karn-ı Hamel 30b-10

- Karha 17b-1

- Kâs 28a-10

- Kavs 24b-5, 25a, 33a-13, 33b-10, 57a-7, 76a-17, 89b-4

- Kavs burcı 6b-1, 6b-4

- Kaykavus 17a-8, 17b, 19a-7

- Kaytûs 26a-6, 26a, 26b-11

- Kebidü'l-esed 16b-19

- Keffül-cezmâ 26a-8

- Keffül-hazib 19a-9, 19a-11, 19a-14, 26a-9

- Kelb 27b-2, 27b-14, 27b-14, 27b-16, 28a-4

- Kelb-i aşgar 27b-10, 28a

- Kelb-i ekber 27b-12, 27b, 28a-3

- Kelb-i Muqdim 27b-10

- Kelbeyn 23a-5

- Kelbü'r-râ'i 17b-4, 20b-9, 20b-10

keri 7b-9, 7b-13, 11b-1, 36a-13, 38b-20
 kevâkib 2a-16, 8b-13, 8a-15, 11b-15, 15a-1, 15a-2,
 15a-4, 15b-9, 15b-10, 15b-11, 15b-12, 15b-13,
 15b-14, 15b-19, 16a-4, 16a-5, 16a-13, 16a-16,
 16a-17, 17a-10, 18a-8, 18a-9, 19a-8, 20a-9,
 20a-10, 20a-11, 20b-4, 20b-5, 20b-12, 21a-2,
 21a-7, 21a-13, 21b-2, 21b-5, 21b-6, 22a-4,
 22a-10, 22a-11, 22a-12, 22a-14, 22a-15, 22b-4,
 22b-12, 22b-14, 22b-17, 23b-1, 23b-6, 23b-
 13, 24a-10, 24b-5, 25a-1, 25b-13, 26a-1, 26a-
 3, 26a-4, 26a-6, 26a-12, 26b-9, 27a-6, 27a-8,
 27b-12, 28a-3, 28a-10, 28b-1, 28b-2, 28b-5,
 29a-5, 29a-6, 29b-1, 29b-3, 29b-7, 29b-8, 29b-
 10, 34b-21, 34b-22, 35b-6, 35b-7, 35b-10,
 62b-8, 63a-1
 kevâkib-i ħâlîyye 31b-13, 33a-13, 33a-15
 kevâkib-i Kañûrus 29a-5
 kevâkib-i Mekke 17b-9
 kevâkib-i şâbite 15a-19, 15a-20, 15a-22, 15a-23,
 15b-6, 15b-7, 15b-17, 30a-12, 30b-2, 30b-3
 kevâkib-i seyyâre 15b-21
 kevkeb 1b-18, 8b-9, 11a-3, 11a-9, 11a-10, 11b-6,
 13b-2, 16a-8, 16a-15, 16b-1, 16b-15, 17a-1,
 16a-16, 16a-17, 16a-18, 16b-2, 16b-3, 16b-4,
 16b-5, 16b-6, 16b-7, 16b-9, 16b-11, 16b-13,
 16b-18, 16b-19, 17a-2, 17a-3, 17a-4, 17a-5,
 17a-6, 17b-1, 17b-2, 17b-4, 17b-7, 17b-12,
 18a-2, 18a-4, 18a-6, 18a-9, 18b-5, 18b-7, 18b-
 8, 18b-12, 19a-2, 19a-7, 19a-9, 19b-4, 19b-5,
 17b-5, 17b-10, 17b-11, 18b-4, 20a-3, 20a-4,
 20a-5, 20a-6, 20b-3, 20b-8, 20b-9, 21a-3, 21a-
 8, 21b-7, 21b-8, 22a-5, 22a-8, 22b-1, 22b-5,
 22b-8, 22b-9, 20b-2, 20b-7, 21a-4, 21b-3,
 21b-4, 22a-8, 22b-10, 22b-18, 23a-2, 23a-3,
 23a-4, 23a-8, 23a-10, 23b-3, 23b-4, 23b-8,
 23b-9, 23b-10, 24a-2, 24a-3, 24a-5, 24a-9,
 24a-11, 24b-1, 24b-2, 24b-4, 24b-8, 24b-9,
 24b-11, 24b-12, 24b-14, 24b-15, 25a-3, 25a-4,
 25a-5, 25b-2, 25b-5, 25b-6, 25b-7, 25b-9, 26a-
 2, 26a-8, 26a-9, 26a-11, 26b-1, 26b-4, 26b-5,
 26a-10, 27a-5, 26b-7, 26b-10, 26b-11, 26b-12,
 26b-13, 26b-14, 27a-1, 27a-8, 27b-2, 27b-3,
 27b-4, 27b-5, 27b-10, 27b-14, 27b-16, 28a-5,
 28b-3, 28b-9, 28b-10, 28b-11, 28b-12, 29b-5,
 30b-9, 30b-13, 30b-19, 31a-2, 31a-3, 31b-12,
 31b-20, 31b-23, 32a-15, 31b-19, 31b-21, 32a-
 20, 32b-3, 32b-8, 32b-9, 32b-13, 32b-18, 33a-
 6, 33a-7, 33a-9, 33a-17, 33a-18, 33a-21, 33a-
 23, 33b-2, 33b-3, 33b-8, 33b-13, 33b-18, 33b-
 19, 33b-22, 34a-5, 34a-10, 34a-16, 34a-23,

34a-23, 34b-7, 34b-18, 34b-20, 34b-19, 35b-9,
 35b-18, 48b-3, 55a-13

kevkeb-i Cevzâ 27b-13
 kevkeb-i Cüdâ 17a-9, 17b-4
 kevkeb-i ħafî 33b-19, 34a-1
 kevkeb-i Zühre 11a-6
 kevkebetü's-semekeyn 25b-12
 Kılâş 31b-21
 Kıt'atü'l-feres 16a-1, 21a-12, 21b
 Kûbbe 29b-2
 Kırğa 17b-1
 kuṭb 15a-18, 34b-19, 35a-5
 kuṭb-ı cenûbî 35b-19
 kuṭb-ı dâ'ire-i burûc 15a-19
 kuṭb-ı felekü'l-buruc 35a-22
 kuṭb-ı mu'addilü'n-nehâr 16a-19
 kuṭb-ı şimâl 29b-11, 29b-12, 35b-19
 kürre-i arz 15b-16
 kürre-i nâr 8a-22, 36a-11
 Kürsîyü'l-cevzâ 27a-3, 27a-9

- M -

mâh 36a-11, 72b-10
 maḥaḳ 9b-7
 Maḳbûz 32a-14, 32a-15
 Mebsût 32a-14, 32a-15
 Mecerre 20b-12, 27b-2, 33b-13, 33b-14, 33b-14,
 33b-15, 43a-2
 medd 9a-2, 9a-4, 9a-7, 9a-8, 9a-9, 9a-10
 Melisâ 32a-7
 menâzil 8a-7, 30b-4, 31a-18, 31a-22, 31a-23, 31b-
 8, 62b-5
 menâzil-i Kâmer 22b-12, 22b-17, 24a-3, 25b-11,
 26b-3, 62b-5,
 menâzil-i Yemânî-i Ğafr 30a-21
 Menkibü'l-cevzâ 26b-4
 Menkibü'l-feres 21b-4
 menzil 1b-19, 2a-6, 2a-12, 2a-13, 2a-15, 30a-2,
 30a-10, 30a-11, 30a-13, 30a-16, 30a-17, 30a-
 18, 30b-1, 30b-8, 30b-15, 31b-2, 31b-4, 31b-
 5, 31b-6, 31b-8, 31b-9, 32a-15, 44a-3, 62b-3,
 62b-6, 63a-5, 63a-7, 64a-3, 65a-11, 65b-12,
 66b-1, 66b-8, 68a-3, 69a-4, 70b-3, 72a-1, 72a-
 6, 72a-8, 72a-12, 73b-2, 75a-9, 76a-10, 77a-1,
 77a-6, 78a-1, 78a-4, 78a-7, 79a-7, 79b-1, 79b-
 6, 80b-1, 80b-8, 81a-6, 81b-1, 82a-7, 83b-1,
 84a-21, 84b-1, 84b-4, 85a-1, 85a-5, 85b-4,
 86a-5, 86b-2, 87a-13, 87b-2, 88a-1, 88a-14,
 88a-17, 88b-2, 89a-2, 89a-2, 89a-5, 90a-1
 menzil-i Ahbiye 84b-1
 menzil-i 'Avvâ 76a-10
 menzil-i Belde 88b-2

- menzil-i Bula' 87b-2
 - menzil-i Butayn 64a-3
 - menzil-i Cebhe 72a-8
 - menzil-i Deberân 65b-11
 - menzil-i Ğafre 78a-7
 - menzil-i Heḡ'a 66b-8
 - menzil-i Hen'a 68a-3
 - menzil-i İklil 80b-1
 - menzil-i Kâlb 80b-8
 - menzil-i Kâmer 30b-4
 - menzil-i Mu'ahḡar 86a-5
 - menzil-i Muḡaddem 85a-5
 - menzil-i Ne'âyim 87a-1
 - menzil-i Neşre 70b-3
 - menzil-i Rişâ 88a-1
 - menzil-i Şârfe 75a-9
 - menzil-i Simâk 77a-6
 - menzil-i Su'üd 83b-1, 84a-5
 - menzil-i Şüreyyâ 65a-11
 - menzil-i Şâmî-i Şeraṡeyn 30a-21
 - menzil-i Şeraṡeyn 63a-4
 - menzil-i Şevle 81b-1
 - menzil-i Tarfe 72a-1
 - menzil-i Zâbiḡ 89a-10
 - menzil-i Zirâ' 69a-4
 - menzil-i Zubânâ 79b-1
 - menzil-i Zübire 73b-2
 - Mer'et-i Müselsele 22a-1, 22a
 - merkez 8a-11, 8a-12, 8a-22, 10a-1, 10b-6, 11b-2, 11b-5, 12a-9, 13a-11, 14a-3, 15a-17, 35a-5
 - merkez-i 'âlem 8a-11, 8a-12, 10a-1, 10b-6, 11b-2, 11b-6, 13a-11, 14a-3, 15a-17, 35a-5
 - merkez-i arz 35b-10
 - merkez-i Şems 35a-3
 - Metnü'l-feres 21b-5
 - Mınḡarü'l-ḡurâb 28b-3
 - mıntakâtü'l-burüc 16a-7, 16a-11, 22a-11, 26a-1, 30b-3
 - Micmere 29a-6, 29b
 - miḡver 15b-1
 - Mınḡar-ı Decâce 20b-12
 - Mirriḡ 11b-17, 13a-10, 13b-2, 52b-5, 61b-7, 64b-10, 65a-22, 67a-6, 67a-7, 72b-8, 84a-4
 - Mirzem 27b-14
 - Mirzemü'l-'abür 27b-3
 - Mizân 15b-23, 24a-10, 24a, 33a-13, 44a-22, 54a-8, 54a-9, 55a-10, 55b-7
 - Mizân burcı 5b-9, 5b-10
 - mu'addilü'n-nehâr 35a-6
 - Muḡhallifin 27b-6, 27b-9, 28b-12
 - Muḡdimü'l-feres 21a-12
 - Mülteḡib 17a-8

Mümsikü'l-'inân 16a-4, 20a-1, 20a
 Münâfiḡ 10b-1
 Mürvî 24b-16
 Müşelleş 22a-7, 22a
 Müştereke-i Delv 21b-6
 Müşteri 11a-4, 11b-18, 14a-1, 47b-6, 48a-5, 49b-3, 55b-7, 55b-8, 58a-3, 58a-7, 58a-8, 61b-7, 62a-7, 63a-16, 73b-6, 79a-2, 80b-5, 89a-3

- N -

naḡs-ı asḡar 13b-2
 naḡs-ı ekber 14b-6
 Nâcid 26b-5
 Nakḡâr 17b-6
 Na'ş 16a-17, 16b-3, 16b-5
 Nâṡıḡ 16a-9, 22b-10
 Ne'âmât 26a-10
 Ne'âyim 32a-13, 33b-12, 33b-18
 Ne'âyim-i Şâdire 24b-13, 33b-14
 Ne'âyim-i Vâride 24b-10, 33b-13
 Nehr 26b-9, 27a-1, 27a-3, 27a-5, 27a
 Nesâḡ-ı Yemâni 20b-6
 Nesâḡ-ı Şâmî 20b-5
 Neşre 32a-19, 34a-4
 Nesr-i Tâyir 20b-12, 21a-1, 21a-3, 21a-5, 21a-7
 Nesr-i Vâḡi' 18b-5, 21a-5, 33b-4
 nev' 30a-18, 30a-19, 30a-20, 31a-15, 31b-16, 32a-3, 32a-12, 32a-17, 32a-18, 32b-1, 32b-5, 32b-11, 32b-16, 32b-22, 33a-4, 33a-11, 33a-19, 33b-1, 33b-6, 33b-10, 33b-16, 33b-21, 34a-3, 34a-8, 34a-14, 34a-20, 34b-3, 34b-6, 34b-12, 34b-14
 nişf-ı mıntakâtü'l-burüc 15b-21
 Niżâm 26a-10
 nokṡa-i felekü'l-burüc 35a-10
 nokṡa-i inḡilâb-ı şayfi 335a-11, 35a-13
 nokṡa-i inḡilâb-ı şitevi 35a-11, 35a-17, 35a-19
 nokṡa-i i'tidâl-i ḡarîfi 35a-8, 35a-15, 35a-17
 nokṡa-i i'tidâl-i rebî'i 35a-8, 35a-13, 35a-19
 nokṡa-i mu'addilü'n-nehâr 35a-9
 nücüm 5b-5, 6a-3

- P -

peyk-i felek 9b-13

- R -

Rafiz 17a-2
 Râ'i 17b-3, 20b-8
 Râḡış 18a-8
 Raḡib 30a-16
 Râniḡ 18a-2
 Ravza 20b-7
 Re's-i 'Aḡreb 33a-21, 33a-22
 Re'su'l-ḡül 19b-5
 Rielü'l-cebbâr 26b-6

Rimāl 27a-6

Riṣā 30a-22, 34b-7, 34b-8

Rub' 17a-3

- S -

Sa'd-ı asgar 11a-3, 11a-4

Sa'd-ı Bula' 25b-7, 25b-11, 32b-7, 34a-5

Sa'd-ı ekber 14a-9

Sa'd-ı Zābih 25a-3, 25b-11, 32b-2, 33b-18, 33b-22

Sa'dü'l-aḥbiye 25b-9, 25b-11, 34a-15

Sa'dü'l-bâri' 21b-8

Sa'dü'l-behâim 21b-7

Sa'dü'l-matr 21b-8

Sa'dü'l-melik 25b-6

Sa'dü's-su'ud 25b-7, 25b-11, 32b-12, 34a-10

Şagire 23b-7

Sākū'l-esed 24a-7

Sākibü'l-mâ 25b-1

Şannâc 17b-6

Şarfe 16b-11, 16b-17, 23b-11, 24a-1, 32b-18, 32b-19, 33a-9, 34b-4, 75a-9

sath 8a-20, 13a-10, 14a-1, 15a-15

sath-ı a'lâ 8a-20, 10a-2, 11b-2, 11b-12, 13a-11, 14a-1, 14b-1, 15a-16

sath-ı ednâ 10a-3, 11b-3, 13a-11, 14a-2, 14b-2, 15a-16

sath-ı esfel 8a-21, 11b-12

sâzende-i felek 11a-9

Sebu' 28b-8, 29a-5

Sefine 28a-3

sehâbiyye 15b-14

Sehm 20b-11, 20b

sehr 42b-2, 42b-15, 42b-21

Selsele 21b-3

semâvât 36b-5, 39a-11, 40b-15

semâ 3b-2, 9a-3, 9a-4, 9b-5, 12b-14, 28b-14, 29a-1, 30b-11, 31a-7, 38a-10, 39a-23, 39b-8, 41a-6, 41b-22, 57a-7

Semâ-i Neyyih 29a-5

semâviyye 38b-2, 38b-3, 54a-8

sene-i Şemsiyye 30a-4

Seng-püşt 18b-12

Senâm-ı Nâke 19a-10

Sereṭân burc 4b-10, 4b-12

Serü'l-envâ 30b-23

Serir-i Na's 16b-14

sevâbit 8a-15, 18a-2

Şevr 4a-9, 22b-14, 23a-6, 23a, 31b-12, 31b-14, 35b-7, 44a-18, 46a-13, 47a-3, 47a-10, 47b-2, 48a-1, 48a-3, 55a-11, 55b-7, 81a-4, 84a-4

Seyfiyye 28a

Seyfü'l-cebbâr 26b-5

seyyâre 8a-15, 8a-16, 15a-13, 22b-3, 55a-13

Simâk 24a-7, 33a-5, 34b-13, 77a-6

Simâk-ı A'zel 24a-6, 30a-21, 33a-5, 33a-7, 33a-9

Simâk-ı Eşed 33a-8

Simâk-ı Râmiḥ 17b-13, 18a-2, 24a-6, 33a-6, 33a-7

Sulḥafat 18b-4, 18b-11, 18b

Süheyl 27b-2, 27b-7, 27b-8, 27b-12, 27b-13, 28a-5

Sünbüle 5b-1, 23b-12, 24a, 44a-21, 52b-15, 52b-16, 53b-3, 53b-8

Sünbüle burc 5b-5

Şüreyyâ 22b-17, 23a-2, 23a-3, 31a-2, 31a-3, 31a-4, 31a-9, 31a-14, 31a-15, 31a-17, 31a-18, 31a-22, 31b-10, 31b-12, 33b-2, 65a-11

- Ş -

Şamî 30a-16

Şehâ 16b-6

Şelyâk 18b-4

Şems 2a-1, 2a-4, 8b-10, 9a-1, 10a-14, 11b-1, 11b-7, 11b-8, 11b-9, 11b-14, 11b-15, 11b-16, 11b-20, 11b-21, 11b-22, 12a-4, 12a-7, 12b-1, 12b-2, 12b-6, 12b-7, 12b-8, 12b-10, 12b-12, 12b-13, 12b-15, 12b-16, 12b-18, 12b-20, 12b-23, 13a-3, 13a-9, 19a-13, 30b-12, 34b-16, 34b-22, 35a-14, 35a-16, 35a-18, 35a-20, 36a-5, 36a-10, 42a-22, 43a-1, 43a-2, 44a-15, 44a-17, 44a-18, 44a-19, 44a-20, 44a-21, 44a-22, 46a-7, 46a-8, 46a-9, 46a-13, 46a-19, 46a-21, 46b-10, 46b-11, 47a-2, 47a-3, 47a-4, 47a-5, 47a-10, 48a-3, 48a-12, 48a-13, 48a-14, 48a-19, 49a-5, 50a-1, 50a-2, 50a-5, 50a-10, 50b-17, 51a-6, 51a-18, 51a-20, 51a-23, 51b-12, 52b-15, 52b-17, 53b-3, 53b-8, 54a-8, 54a-9, 54b-1, 55a-10, 55b-7, 55b-11, 55b-12, 55b-14, 57a-7, 57a-8, 61a-2, 61a-3, 61b-1, 62a-12, 62b-1, 62b-2, 62b-7

Şeraṭeyn 22b-9, 22b-11, 30b-7, 30b-9, 31a-20, 31a-22, 63a-7

Şereṭân 23b-1, 23b, 23b-9, 30b-6, 33a-16, 44a-19, 50a-1, 50a-3, 50a-10, 50b-17, 51a-6, 67b-2, 67b-4

Şevle 24b-4, 32a-4, 33b-7, 33b-6, 33b-13

Şi'ra'l-yemânî 27b-15

Şi'ra'l-'abür 27a-12, 27b-14

Şi'ra'l-ğumeysâ 27b-11, 28a-8

Şi'ra's-şamî 27b-11

Şucâ' 28a-7, 28a, 28b-2, 28b-3

Şükr 36b-1

- T -

Tâbi' 16b-11

Tâbi'-i Şüreyyâ 23a-1, 31b-13

Tâcü'l-cevzâ 26b-7

- Tāli' 30a-15
- Tāli'ü'n-necm 23a-1
- Tarf 23b-9, 32b-2
- Tarfe 23b-4, 32b-2, 34a-10, 72a-1, 72a-6
- Tevâbi'-i 'Ayyuk 20a-7
- Tev'emeyn 28a-2
- Tev'emân 23a-7
- Tinnin 17a-1, 17a-4, 17a-7, 17a, 18b-2, 18b, 20b-10

- U -

- Uḳâb 21a-1, 21a
- Uḳûd 21a-9
- 'Unuḳu'l-hayye 20b-3
- Uṭârid 10a-1, 10a-4, 10a-7, 10b-1, 10b-3, 10b-4, 11b-17, 66b-4, 72a-6, 76b-4, 84a-3
- - V -
- vasat 7b-9, 8a-11, 8a-13, 8b-4, 8b-5, 9a-3, 9a-14, 9b-5, 11b-5, 12b-14, 16b-5, 19a-9, 30b-11, 31a-7, 34a-16
- Verekü'l-esed 33a-3
- Vezn 28b-12

- Y -

- Yek-pâ 18b-9
- Yemânî 30a-17
- yıldız 8a-16, 8a-18, 8b-11, 10b-2, 11b-16, 12a-5, 18a-1, 18b-2, 19a-3, 26b-15, 31a-3, 32a-6,

- 32a-7, 32a-8, 32a-14, 33a-1, 34b-9, 36b-1, 36b-2, 43b-15, 47a-2

- Z -

- Zâbil 25a-4, 33b-22
- Zâlîm 27a-5, 27a-6
- Zaneb 23b-11, 55a-13
- Zaneb-i Delfin 21a-8
- Zanebeyn 17a-5
- Zanehü'l-esed 23b-11
- Zâtü'l-kürsî 19a-4, 19b
- Zer 32a-7
- Zerâ' 28a-1
- Zerâ'-ı Mabkûz 28a-1
- Zevâyibü'l-cevzâ 26b-8
- Zihâ 16b-16, 16b-20, 17b-10
- Zirâ' 32a-13, 32a-15, 32b-19, 69a-4
- Zîrâ'-ı Esed 32a-13
- Zîrâ'-ı Mebsût 23a-10
- Zubânâ 31a-1, 33a-17
- Zuḥal 11b-18, 13b-3, 14b-1, 14b-6, 14b-9, 48b-4, 66a-11, 72b-8, 79b-6, 80a-4, 84a-4
- Zübre 23b-10, 32b-12, 32b-15, 32b-18, 32b-19, 34a-20
- Zühre 10b-5, 10b-9, 10b-10, 10b-11, 11a-1, 11a-7, 11a-10, 11b-18, 14b-10, 48a-1, 48a-5, 55a-9, 55a-11, 55a-13, 55b-7, 63a-14, 68a-8, 72b-7, 73b-6, 80b-5, 84a-4

SOURCES OF ORIENTAL LANGUAGES & LITERATURES

Edited by Şinasi Tekin & Gönül Alpay Tekin

Published at Harvard University
Department of Near Eastern Languages and Civilizations

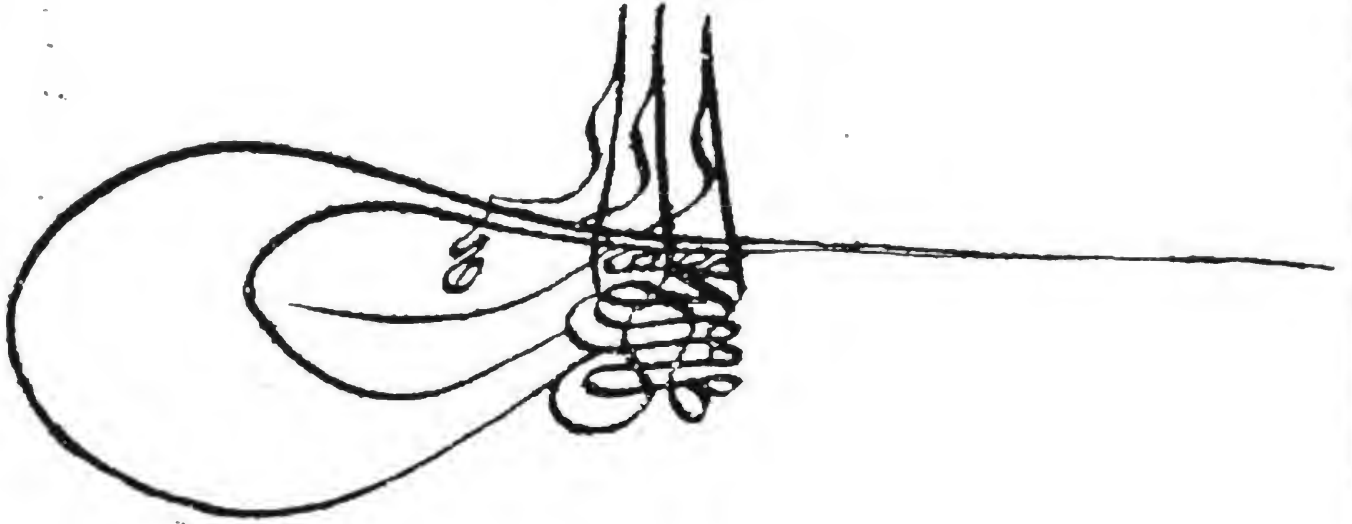
1. *The Uighur Translation of Sthiramati's Commentary* by Şinasi TEKİN (231 pages, 1970)
2. *Menāhicü'l-inşā, The Earliest Ottoman Chancery Manual* by Şinasi TEKİN (158 pages, 1971)
3. *Aḥmed-i Dā'ī and His Çengnāme* by Gönül Alpay TEKİN (58 pages, 1973)
4. *Şaltuḡ-nāme, The Legend of Şarı Saltuḡ, Facsimile with critical Analysis and Index* by F. İZ & Gönül A. TEKİN (7 parts, 1287 pages, 1973-84)
5. *Heşt Bihişt, The Tezkire by Sehl Beg*, by Günay KUT (423 pages, 1978)
6. *The Book of Advice, The Earliest Ottoman Version of Kābūs-nāme*; text in facsimile from the unique 14th Century Ms. by Eleazar BIRNBAUM (264 pages, 1981)
7. *Maḥmūd el-Kāşgarī, Compendium of the Turkic Dialects (Divanü Lügāt-it-Türk)*. Edited and translated with Introduction and Indices by Robert DANKOFF in coll. with James KELLY. Part I:xxii+416 pages, 1982. Part II:iv+381 pages, 1984. Part III: 337 pages, 1985
8. *Shaikh Jamālī Dihlavī, Maṣnawī Mir'at ul Ma'ānī (Persian text)* by Hameed-ud Din [Edition has been prepared by Gönül Alpay TEKİN, 30, lxxvix pages, 1984]
9. *Kanūn-nāme-i Sultānī li-'Azīz Efendi* by Rhoads MURPHEY (x+82 pages, 1985)
10. *'Alāuddawla Simnānī, Opera Minora (Persian & Arabic texts)* W. M. THACKSTON, Jr. (xxxi+263 pages, 1988)
11. *The Seyahatname of Evliya Çelebi, Facsimile of TS Bağdat 304: Part 1 [1^a-106^a]* by Fahir İZ (14+215 pages, 1989)
12. *The Seyahatname of Evliya Çelebi, Index [Part I]* edited by Şinasi TEKİN and Gönül Alpay TEKİN (241 pages, 1989)
13. *Munyatu'l-ghuzāt, A 14th Century Mamluk-Kiptchak Military Treatise* by Kurtuluş ÖZTOPÇU (iv+223 pages, 1989)
14. *An Evliya Çelebi Glossary, Unusual, Dialectal and Foreign Words in the Seyahat-name* by Robert DANKOFF (131 pages, 1991)
15. *Şem' ü Pervāne, Feyzī Çelebi, A Seventeenth Century Ottoman Meşnevi in Syllabic Meter; Text, Interpretation and Facsimile* by Gönül Alpay TEKİN (157 pages, 1991)
16. *Çengnāme, Aḥmed-i Dā'ī, Critical Edition and Textual Analysis* by Gönül Alpay TEKİN (502 pages, 1992)
17. *Vāḥidī's Menākīb-i Ḥvoca-i Cihān ve Netice-i Cān, Critical Edition and Analysis* by Ahmet T. KARAMUSTAFA (293 pages, 1993)

18. **Zahirudin Muhammad Babur Mirza, *Bâburnâma***, Chaghatay Turkish Text with Abdul-Rahim Khankhanan's Persian Translation; Turkish Transcription, Persian Edition and English Translation by W. M. THACKSTON, Jr. (Along with Maps, Charts, Annotations and Indices) Part I: 1-245, Part II: 246-537, Part III: 538-904 (1993)
19. **The Seyahatname of Evliya Çelebi**, Facsimile, Part 2: 106^b-217^b by F. İZ (p.216-438, 1994)
20. **Ottoman Dervish Costume**, by Nurhan ATASOY (ca. 500 pages, 1995)
21. **Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations I: *An Inter-linear Translation of the Qur'an into Khwarazm Turkish***, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part I: Introduction and Text) by Gül den SAĞOL (410 pages, 1993)
22. **Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations II: *An Inter-linear Translation of the Qur'an into Old Anatolian Turkish***, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part I: Introduction and Text) by Esra KARABACAK (396 pages, 1994)
23. **Cemâli. Hayatı, Eserleri ve Dîvânı**. Critical Edition with Facsimile by İ. Çetin DERDİYOK (170 pages, 1994)
24. **Khwandamir. Habibu's-Siyar**, Tome Three. Translated and Edited by W. M. THACKSTON. *Part One*: Genghis Khan - Amir Temür, p. xxx, 1-306. *Part Two*: Shahrukh Mirza - Shah Ismail, p. 307-697 (1994).
25. **Sources and Studies on The Ottoman Black Sea, I. The Customs Register of Caffa, 1487-1490**, by Halil INALCIK. [Osmanlı Karadeniz'i Üzerinde Kaynaklar ve Araştırmalar, I. Kefe Gümrük Bekâyâ Defteri, 1487-1490], p. vii, 1-203 + maps and documents (1995).
26. **Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations III: *An Inter-linear Translation of the Qur'an into Khwarazm Turkish***, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part II: Glossary) by Gül den SAĞOL (310 pages, 1995)
27. **Recognition of the Armenian Catholic Community and the Church in the Reign of Mahmud II. (1830)** by Kemal BEYDİLLİ (298 pages, 1995)
28. **Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations IV: *An Inter-linear Translation of the Qur'an into Old Anatolian Turkish***, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part II: Glossary: *Section One*, p. 1-384. *Section Two*, p. 385-786) by Esra KARABACAK (1995).
29. **Firdevsî-i Tavîl and His Da'vet-Nâme**. *Interpretation, Transcription, Index, Facsimile and Microfiche* by Fatma BÜYÜKKARCI (277 pages, 1995)

**Back issues of the Sources of Oriental Languages & Literatures
and the Journal of Turkish Studies are available from**

Journal of Turkish Studies
P.O.Box 1447
Duxbury, MA 02331 USA
Tel & Fax: (617) 585 8796

JOURNAL OF TURKISH STUDIES **TÜRKLÜK BİLGİSİ ARAŞTIRMALARI**

Edited by
Şinasi TEKİN & Gönül Alpay TEKİN

The Journal of Turkish Studies (TUBA) publishes scholarly studies relating to the Turkish world and to the cultural regions with which the Turks have had relations in the course of their history

The Journal of Turkish Studies appears in parts of varying sizes, with one or more parts making up one volume annually.

Articles, monographs and other studies may be submitted to

The Journal of Turkish Studies
Harvard University
Department of Near Eastern Languages and Civilizations
6 Divinity Avenue, Cambridge MA 02138 USA

Back issues of the Journal of Turkish Studies and those of the Sources of Oriental Languages and Literatures are available from

Journal of Turkish Studies Inc.
P.O.Box 1447
Duxbury MA 02331 USA
Tel & Fax: (617) 585 8796

پتہ :
کراچی
۲۰۸
دعوتِ اسلامی کے فروغ کے لیے

اور بیرون - مسلمانوں کی تعلیم و ترقی کے لیے
۱۰۰ ناموں کے مجموعہ فروغِ اسلام کے لیے
بیرون اور بیرون میں لکھنے والے تصویب، حاکم و

T 6. 208

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين ، والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله وصحبه
اجمعين . بوقصر فردوسی تاریخ جوینک سکر بوز طغسان اوجینجی سالند
شهر بالی کسره بر مقام علونده ساکن اولوب عمری تحصیل معارف کلمه
و غیره بخشنده کجورب علوم ربانیتان مشغول ایمن بوجهر سلطنت یارید
خان مجلس شریفانده ذکر اولوب اول مجلسده یونان اخبار نردن
بری بوقصری مدح ایلمش انگر دخی سعادله برانارین کورسک و پیشل
بنار علی ذلک بوز بیانشی تالیف ایلیوب حضور عابله اید ایلدم
ناکیم بوجندن موقتم اشکار اولوب ارباب معارف قدر لری قلونده
عالی اول ، و بو کتاب دعوت نامه شمس المعارف الصغیر دن و مصحف
الکواکبدن و دقایق الحقایق دن و یونان دن باعدا محراب و مفتح دعوت
کتابلردن کیم کائنات اجمده نادر الو فوعدرا آنلرک عربسندن و دخی
فارسی سندن ترکی سانه ترجمه ایلدم و بوندن صکره بو کتاب مطالعه ایدن
اخوان روحانی دعا خردن فراموش انمیرلر و شبو کتاب سکر باب
اوزرینه مشتمل در باب اول حق سبحانه و تعالی حضرت لری بو ملکوت اوداجی
نه و جمله براندی و قاج بلوک در و هر برسی نه نوکلر و وطنلری خنده
آنی بیان ایدر باب ثانی حق تعالی بو افلاک اودن ایکی بروج اوزره خلق
ایدوب ویدی خلکده برر کوکب عظیم خلق ایدوب و هر برسک صغیری
و سیر لری و سنگلری و منر لری و جوزهری نه مقدار در آنی بیان ایدر باب ثانی
ارواح دعوت ایند سنک طریقی نه و جمله در و شریطی نه در ناکیم آنلری دعوت
ایدر بیکلر حضرت لری ابر شمه و دعوت احاطت ایدر ملا آنی بیان ایدر باب سراج

شمس برو جانی سیر ایدر کن هر بر جده اولان ارواح کلوب شمس ناظر
اولوب موکل اولور لر آنک دخی دعوتی و طلسمانی و صفتی و جاسوسی
و ترجمانی وار در و آنک دخی اسکالری نچه در و شر ابطری دخی خود
آنی بیان ایدر باب خامس شمس هر کونده قسقی برجه واروب و نه
درجه ده اولد و غن بلدر که دعوت ابلنه بغایت لازمه در باب
سارس فرکت بکرمی سکر منزلی بیان ایدر باب هر بر منزله و سه
ملکونون ارواح فرکت قسقی ملک لید و اجمی کلوب موکل اولور لر و اول
ملکونون فرکت شکلی و هیتی و احکامی و طلسمانی و دعوتی و جاسوسی و سوره
کلوب کور بنور لر و ترجمانی نه سکله در و طلسمانی باز بلور کن بکرمی
نه در و شر ابطری نچه در آنی بیان ایدر باب سابع ملک ملکون که
مغربین در آنک دخی دعوتی و شر ابطری و بکرمی و مندر بلور
بیان ایدر باب شمس فرکت بکرمی سکر منزلی بر آیده و در ایدر باب
هر منزله قسقی کون کلور و اول منزله فرکت سعد و کسب بلدر و باز بر اکیم
بر کسب اگر دعوت و اگر نام و طاعت و اگر طلسمانی و اگر دخی و سایر فی اجماع
احمال که هر نه باز مق و بلدر فرکت ساعن و منزله و سعد و کسب
و بونون ماعد اکو اکب سنک احوالی بمجه اعمالی صحیح اولما زاتما
جمیع اعمالده فرکت احوالی بلنک لازمه در باب اول حضرت شیخ علی برالی
روایت ایدر ابراهیم خنودین اولدخی روایت ایدر محمد بن عثمان اولدخی
روایت ایدر علی ابن ابوبکر دن اولدخی روایت ایدر بوش ابن عبیدن
اولدخی روایت نصیر طوسیدن اولدخی روایت ایدر جعفر صادق دن اولدخی
روایت ایدر ابو علی سینا دن اولدخی روایت ایدر یوزر محمد حکیم دن
اولدخی روایت ایدر بو حنط حکیم دن اولدخی روایت ایدر محمد حکیم دن
اولدخی روایت ایدر بخاس حکیم دن اولدخی روایت ایدر علم طم خنودین

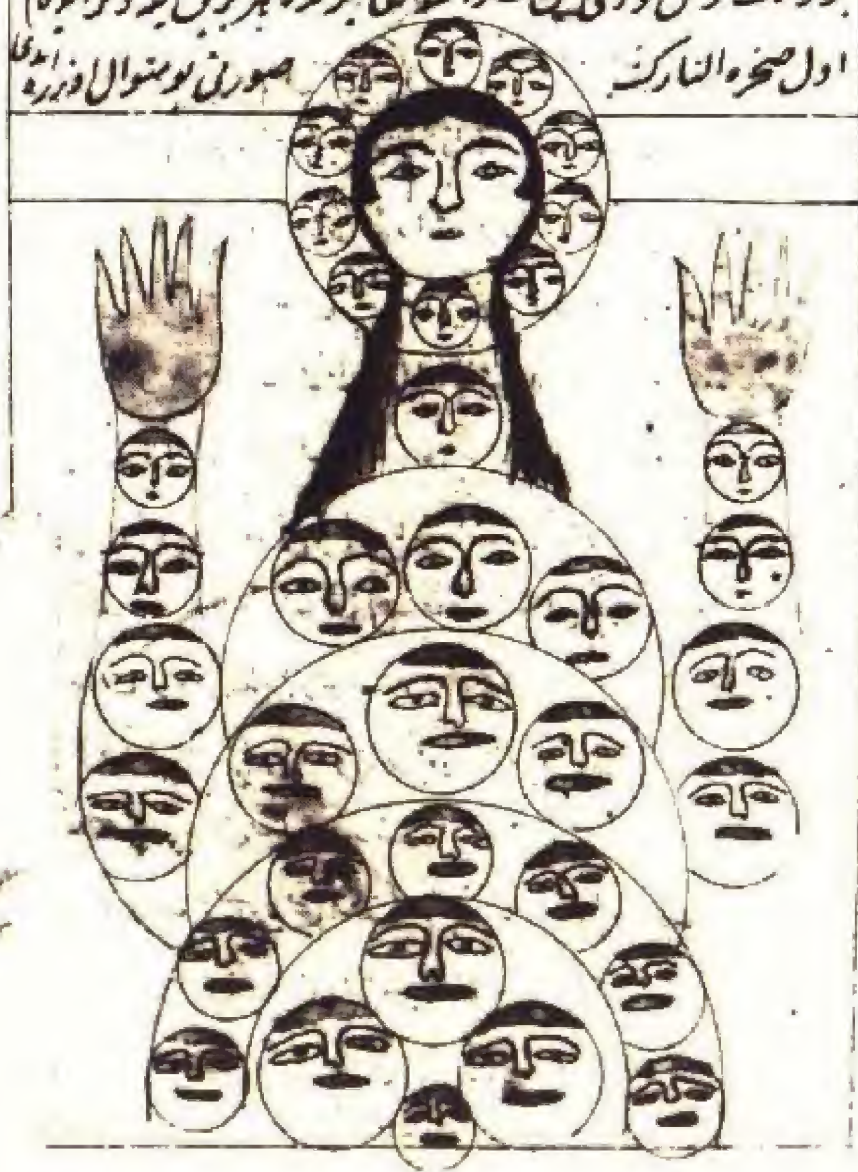

اولدخی روایت ایدر ادرین ایستادن که بوجله علو کث استناد ایدر
دخی بوجله علم دعوت کث و طلسمان کث استناد ایدر در رضوان ایدر علیهم
ویشتر در کیم حق تعالی حضرت علی بوعالمی وجوده کنوردی و اچکنده ارواحی
و جنری دخی ناری نور دن خلق ایلدی و زفات آشنیدن بارتدی دخی
اوم یونخلان غبار دن خلق ایلدی قولش خلق انسان من صلصال
کالغفار و خلق الجن من مارج من نار، صلصال دیو غبار لطیف و بر لر،
ترکیده قصور غافار سیده باد سجایه و لر و دخی مارج دیو آتش یاکنده
در ر منلا بر آتش بازکن یاینی در لودر لودر اولور، بوندن معلوم اولدیکه
بعضی یا نیکت بعضی یا نیکت اوزر بر مرتبه سی وار در، ایلدی حق تعالی
ارواحی دخی مختلف یاردی مثلا بعضی ارواح مسلماندر و بعض
ارواح جهود در و بعضی ترسا و بعضی نطرافی و بعضی افتاب پرست
و بعضی پت پرست و بعضی آتش پرست و بعضی بزوان پرست در
دخی ارواح کث اچکنده ملکری وار در و اول ملک کث دخی وزیر لری
دفا ضیری و مدر سلی و محسیری و خطبیری و جاسوس لری
و ترجمان لری وار در دخی مغایری دخی مختلفدر بعضی لری هواده و بعضی
بر آتشد و بعضی لری بوجه طاغرده و بعضی لری خواب و کرم لری اچکنده
و بعضی لری حماده اولور و بعضی لری دخی در بارده و بعضی لری بلوط لری
و بعضی لری مغایر لری و بعضی لری صوبه نرند و بعضی لری او جاق لری
و فر لری و اسکی بانی بر لری اولور، و بعضی از دخی موکل لری
بعضی ارواح و خوش و بعضی طپوره و ارسلان لری و از دماره و برنجی
جانه و لر و بعضی ارواح دخی بکری جانه و لر و بعضی ارواح دخی فاف
طاغنده عجایب و غایب بر لری اولور و بعضی ارواح دخی بناره
و سجد ترغیره موکلدر کعبه شریف و حدس شریف و بدنه نوره و مکان

و مکان مبارکه که رگهای ارواح ابد مخلوق بر آدم برنگاشته است
اول مکانی که بنام حضرت صاحب دعوت اول است که دعوت ابد و دعوت
سلیمانی و قیوم قسم و بره اول است که شفای کجاست مثلا دعوت
یا صاحب النور و احکام و بوب قسم و بره قسمی زینت باشد ذکر
اول نور و صاحب طبع اول است که دعوت مجد را دعوت ترکیب ابد و
قرانت ابد و حکایت صحیح النار شریف است ابو علی سینا ابد آدم و کبر
مخضنه کنور و کبر حق تعالی محوم صفتی باز نمزدن مقدم بر شخص
بازندی کیم آند صحیح النار و در آنکس شکل شوی ابدی کیم باشی آدم
باشی کبی و یکی الی آدم الی کبی و یکی باغی آدم باغی کبی اما باشند
باغی و کین آدم بوزی کبی الله و باغی و فرزند و باشند
فی الجمل درت بکث بوزی وار و هر بوزی آدم کبی کوزی و فاشی
و بوزی اغوی و ارایدی حق تعالی آنی او دایله هوادن خلق انفس
ایدی صوابه خاک که فارشما مستبدی حق تعالی انما طغوز بوزی
بل عمر و دی بر صحیح النار است که به مناجات ابد و ب ایندی کیم
الهی و مولای بوعبد کی با کثر باز نکش بکار مونس و بولد اش بودند
کیم انکله انفس طوطا حق تعالی دعاس قبول ابد و ب اول مناجاتی
نفسدن بر نور ظاهر اول و ب بردشی صحیح النار خلق اولندی
و بونله آدم نفسی کبی نفس و بر بلوب جماع ابد بل و شبسی عالم
اول و ب بر مدندن حکم درت بکث او غلان طوغودی طغوز بوز
بکث بل اچند صحیح مجامعت کیم ایندی نسلی او ردی و صحیح نک
نسلی و بیا بوزی طوغودی و صحیح فنا به داردی خاک و باد اولدی
او شد و قویچ جو نکیم صحیح فانی اولدی و اولاد لری جو غلدی دین
دولدی فساد به بشد بل و نسج و تبدیلی او شد بل و جنت زمین اکلدی

اندک حضرت از زردن رغن رجا ابدی خوشحاله و شگفتا حضرت نری
 رختی بهیچک سناکت ملکه نریه امر اید یک صخره نموبله جنک ابدوب ملا
 ابدیه ربس ملاک ابدون عاخر اولد ملر ناستر ابد ملر حق تعالی حضرت
 حق تعالی شدن اکی ملک کوندردی بو نکت آدی حول و بر نکت آدی
 قوه ایچی کلوبه چیلری ملاک ابد ملر اندون همان اکی کسند
 قالدی بریسی ارکک و بریسی ابدی بو قلدان چیلر انکرک
 نسلدن اولوب صکره ~~...~~ حق تعالی انکرک اوزر
 بر ملک موکل فودی این سراسر شگ برنده بر برین یه ذکر ابدیه
 اول صخره التارک صورتی بو متوال اوزره

در قواسم این جهان نه سحره انبار در امام جعفر صادق و نه رواج است و نه نور
 اشبو صورتی به شده کسورن آدم بادشاه و بیکر تشنه مغز و کرم اوله
 و سلطان محمود غزنوی اشبو شکالی به شده کسور روی و کل خلایق از حریف
 ایدوب امر که مطیع و منفاد اولور لراجمی با به ثانی اون یکی بر وجهی
 بیان بلدر برج اون حمل بدر بر حمل بر چنگک صفتی مطلق همان
 جنون فوجند بکنده اون یکی به شکار آید کهن فرحل بر جبهه کله بود در شله
 با شلق و بیکر به زین کور بکند و بکشی بچاک و سفوف کنگک
 ابودر و اشکالی

در بیان برج نور صفتی او کوزه بکند و فر نذر کله اش را بشلق و بشلق
 و شکار اینک و بکشی بکند و بکشد آتق و طوار آتق و کن آتق و دعوت
 اینک ایودر و بکشی بو صورت او زره در یکیم نصوب اولندی

در بیان برج جوز بر فوز اغاجی شکسته در پیش برینه ایکی باشلوم
 شکلی آدم بر کو بکشدن فرق کون اصلور فرق کون تمام اولد فده بند کی
 بود قدن اوز بلور اول اغاجک بوداغی بیلین اون ایکی ای سیر ابدوب
 بور یعنی جوارحه کرز تا کیم برنجه مدین صکره الله تعالی تک امرط باد
 خان کی بریل اسر اول ایکی آدم باشلوم صفتو ملک اولوب بدخی فلک کیدر
 دانه شیع قبولر داول اغاجک بر پیراغی زمینه دوشمه عالمی اور نردی
 صفتی

چونکیم قمر جزا بر جنة کله کابره بجا کوه اتمک و اشعار او فیه من و خیر
 کوندر مک و نامه یاز من و حساب کتاب اینک و وکیل کسب اینک
 و دوز را بوزین کور مک بودر در بیان برج سرطان استناد
 فونجه بائن انکجه بکرز شولر الودر کیم بدی در بالی بر کوزنه قوسار
 بنور و ولید ابوعلی سینا ایدر چونکیم قمر سرطان بر جنة کله
 استقام اینک و یکی چوب کیمک و نامه و رسول کوندر مک
 و تکار اینک و صوفو تشری اولان و تشریت اینک بودر
 صفتی بومشوال اوزره در

در بیان برج اسد مطلق اسلاز بگز انکشت اولو لونی بدی خا
 و بدی قات کو کلری بر لغز ایدردی فین کراسد بر جند کلسه و هو انکشت
 اشلره با شامق و بادشاه پوزین کورکک و اولو پوه حاجت سویمک
 و عهد پیمان خلق و او داشتدین اسلکک و دشمن او زنده غم ایکک
 و جنگ جدال خلق و الت خوب دوزکک و بعد کون ظلمت یازمن
 و صورتی بود

در بسند صفتی بعینه آدم کسیر اما البسوک وایا فلر نیک بر مقلری
 سید بکر زنده نذر قبل و از اولد خنی سید بکر و اولو لوغن
 بوذن بیل که النده اولان اوراغی دنیا دن سوک در در لر بچین
 و فنی اولمچن النده کی اوراغ النده اولمچن سید بکر صابر فین
 نر سید بکر کلمه تعلیم علم و تعلیم خط النده و علم نجوم او کر نیک بود
 و سماع اینک و الحان او اوزه شلیق و اولور یوزین کوریک و حاجت
 سو لک و نام بارغی و غارت اینک و نقش و تصویر خلق و دعوت
 اینک و یکی اسباب کیمک اعلایا تصویرنی بود

در بیان بیج پیران صفتی بعینه میزاند بکر کسیر و بی قاش رکی
 و سید بکر کلمه تعلیم علم و تعلیم خط النده و علم نجوم او کر نیک بود
 و سماع اینک و الحان او اوزه شلیق و اولور یوزین کوریک و حاجت
 سو لک و نام بارغی و غارت اینک و نقش و تصویر خلق و دعوت
 اینک و یکی اسباب کیمک اعلایا تصویرنی بود

در بیان برج عقرب صنعتی عقرب بگز بر کوزه دنیا صنوبری اولوئی
 اوله در پنجه فر عقرب برج کله او غلان مکنه و برکت و تعلیم علم انبک
 و خط بارق و علم هندسه و نجوم او کر نمک و جامع ایتک و طمان آواز
 و ملکک و اولو بر بوزین کور نمک و عمارت خلق اما عامه کر نمک باره فردر

در بیان برج قوس صفتی آوم باشی کبی باشی و آت کبی کوده سی و از دور
 کبی قوس بروخی دارد در گاه گاه آرمند حمل قیلور آدمی دفعی اعلی ابله او را
 بنده حمل قیلور بومنه ال او زره قیامت کت جنگ ابله ابو علی بنا ابله
 قمر فجن قوس بر جنة کلسه دارور ابله کت و حماد کرمک ابله و طغان
 شکار نه کت کت و دو شمنه قصد ابله کت و کبیا ووز کت و جماع ابله کت و
 و عمارت قلمق و دو شمنه نامه باز من ابله ووز کت و شکاری بود در

در بیان برج جدی صفتی شول کبی به بکوز که انکا ابله کجسی و بر لر
 او لولو فده عظمتی شول و کلو در کیم خاف طاعل کت ابله بو بوزی
 اراست قوس کت بر صحراده بر طیان قوس کت کبیده و بر لر
 بومنه سی کیم ابله فجن کیم قمر جدی بر جنة کلسه مشایخ عظام
 بوزین کور کت و عمارت ابله کت و سوز و حرکت ابله کت و صید
 شکار نه کت کت و آنه سوار اولمن و نامه باز من و رسول کوز کت
 و اولور بوزین کور کت و اولور زره سوز و فی سول کت ابله

در بیان برج و لوصفی بر عظیم جاهد ریم اول جاکش ایچ
ایله طلودر و او زنده بر مغره ایله بر قوه وار و اول قوه او رغان
ایله اصلودر قوه سبکم فجن صوجنفره بحر محیط انکت قشده
قطره اولما به و اول فبونکت اغزی بدی قات کو کلردن بیو کدر
فجن قردلوه کله بوستان املکت و زراعت و عشرت انکت ایدور

در بیان برج سوخت صفی باقی صورت زنده در آتاشو لغد رسو کدر که
 بدی فاق کو کتری بر نولونک او ز زینه قوسه لر بعضی بری بوش
 قانوردی فن قمر حوت بر جند کله دار و لرا بچک و حمامه کریمک و علی
 و مشایخ یوزین کوریمک و نارنجات یازمن و بکر قانز و ارد و حاجت
 طلب قلماق و غبارت ابد و ب حق تعالی به مناجات اینک زرعش
 اینک و اجماع دعوت انبیا اعدا در و صورتی بود

در بیان ندو باست نظر بونده بر پنجه امده در اول افلاک حقیقنده
 و شکل زنده و و صغر زنده و و کثر زنده در بطریق الاجمال به کل که حکما
 در لر که فلک جسم بیط کری در که مشتمله و وسطی منجر که رانک از زینه
 و نه حقیقنده و نه فضیله و نه عار و نه بار و نه و نه رطبه و نه بایسده
 و نه بر لمفه و نه بشکله قابل دکلده و حکمانک بونلردن هر زینه و بللری
 و ادو کتب حکمنده کنور مشر بزم کجا بزانک صد دنده دکلده و افلاک
 کر بلر در بعضی بعضی محبط در و جمله سندن بر کری حاصل اولور که
 اکا عالم در لر و جمله افلاک کن عناصره اقوی فلک قمر در اذن صکره

فلک عطار در آذن صکره فلک زهره در آذن صکره فلک شمس در
 آذن فلک و بخدر آذن فلک شتر بر آذن فلک رطل بر آذن فلک
 بر مکانی دارد و آذنه حرکت ابدی و اول مکانی حرکت ابدی و حرکت
 بویله و فلک سرعت اول فلک سرعتی بر نسبت انک اول فلک
 آدم بدو حرکتی بر غایتی در که علم هندسه ده ثابت اولی در
 آت ثابت سرعت ابدی سکرته باغین فالدر ب کر و بره خوینچ در کت
 فلک اعظم بک فرسخ مقداری قطع منازل ابدی و افلاکون بعضی
 حرکتی مشرقی مغرب در فلک اعظم کبی و بعضی حرکتی مغرب
 مشرق در فلک ثوابت و افلاک سیارات کبی و بعضی حرکتی زه
 نسبت دولا و بعضی رحوی و بعضی حایلی در و بعضی فلک
 مشرق وسطی و انک مرکزی مرکز عالم در طغوز افلاک بویله
 و بعضی مرکزی مرکز عالم دکلر خارج مرکز فلک کبی و بعضی مشرق
 دکلر وسطی افلاک ندا و بر کبی و غولک بر برسی شرح و بیان
 اولی حرکت انست الله تعالی چون بدک که بدی فلک کواکب سبعه
 سیاره نک فلکری در و بر فلک دخی فلک ثوابت بدی که ثوابت
 شول سیاره اولی بوب منج کبی بخلخمش بذر لر در که انک اعداد
 الله تعالی بویله و بر فلک که جمیع افلاک مشرقی افلاک الا فلک در لر
 و آذنه بیج بذر بوقدره آنو کچون انک فلک اطلس در لر عرش عظیمه
 ندره انک فلک فرده ابدی آذنه بر قاج فصل دارد در فصل اول که فلک
 فرده در بیکل که حرکت یکی سطحی دارد بر سطح اعلاسی که انک محذب در لر
 فلک عطار در کت ایچ باینه حماس و متصل در سطح اسفل که انک مقعر
 در لر کت ناکت محتجبه حماس در و فلک حرکت مرکزی عالم کر و
 و حرکت بر بدوی بکرمی سکر کونده تمام اولی و اولی در که انک محصور

فصل اول

فصل دوم

فصل سوم

فصل چهارم

زمین

مرکز عالم

ماه

خورشید

کواکب

نجوم

خمس

زحل

بمحل که فکر نابینائی رطوبت سببی ایله در بنه کیم شکست نابینائی حرارت
سببی ایله در ایدی چون قمر افقند بر افقده اولسه دکن آندره مدنی
زیاده ایدر فکر سیرنه موافق چون قمر اول موضعک وسط سمان
و اول زمانده غایت مذ اولور چون قمر وسط سمان منحنی اولوب
اشعه انکسده اوله جز یعنی صواکسکده اولور تا انکادک که قمر اول مکانک
مغربیه ایشور اول زمانده غایت جز اولور چون قمر اول مکانک مغربیه
زایل اوله کرد و ظاهر اولور اول وقت که قمر وندارضه ایدر اول وقت
غایت مذ اولور و چون قمر وندارضدن زایل اول غایت جز اولور و اگر
کرونده شروع ایده تا انکادک که قمر افق شرقیه ایدر اول موضعده کرد غایت
مذ اولور و هر کجی ده و کوند زده اول مکانده اکی مدواکی جز اولور خواص
قمر دندر که حیواناتک بدتری قمر زیاده اولد و غنی دفته اقوی اولوب غنی
غالب اولور و آدمینک بدنده دخی اخلاط ظاهره میل ایدر و طمری
چندان ممثلی اولماز و بواسطه طبایفه ظاهره خواص قمر دندر که اطباء
و بشردر که هر حسته که ایک نصف اولنده مریض اوله انک طبیعتی
رفع مرضده اقدرا اولور نصف نماینده حست اولاندن زیرا نصف
اولده فکر نوری زیاده اولمده در بس طبیعت فوت و برده خواص
قمر دندر که فکر نوری زیاده اولد فچه حیواناتک بدنده قبل از جک
بیوکوب زیاده اولور و مدله رنده سود لری دخی زیاده اولور و برط
اغی دخی بویله در و آبی آیدنده استیاز جک فاسد اولور رطوبتی
سببی ایله و چون آدم آبی آیدنده جوق او نورس رطوبت زیاده
اولوب او بخو غلبه ایدر و کاکایک زیاده اولور و اعضا کوشتر زکام
و صداع حاصل اولور و آتی بر کجی آبی آیدنده فوسک طعامی بوز اولور
و دخی آبی اولنده بالقل ز زیاده اولوب سموز اولور و نصف اولنده

خسترات ارض بجان و جیان و بوجهور بر دن طسره جوق جوق و حکم
 صوفی لفظ زهر لرینک تا نیری زیاده اولور و خواص فرزند که افاجی
 ایک نصف اولنده کسه لر دوش و بستی جوق اولور و چچک اوجوب
 بیش و نمق ایک نوری زیاده اولدوغی زمانده اولسه ابو اولور و اگر
 اول زمانده ایک نوری اسکیده اولسه و وسط سمارن زایل اولدوغی
 وقتده اولسه ابو اولیوب بیشی آیه اولور و اولور و بشل ای بندر
 اولنجه کسه بوسی زیاده اولور و محافه وارنج بوسی اسکیلور و بوام
 بوستانیلر قنده ظاهر در خصوصاً شفا لود و موسم و فاون و فار پوز
 و خیال و دقیق ای آیدنده بو کودکی اظهار در و نور فرمیشلر اوز پوز و افق
 اوله زنک و الوانی قابلیت کور و برر قول و بشل و صا و د و بوندر
 غیری ایک نصف اولنده اوله زنک اخبرنده اوله زنکندن احسن
 اولور و بوم فرزند که نصف اولنده ظاهر اوله زنک معدنیات جوهری
 نصف اخبرنده ظاهر اوله زنک زیاده اولور اهل معدن قنده بوزخی
 ظاهر در و قره عوام الناس و کاز پلر و نماز لود و حسود لر مسموم لر

صورت

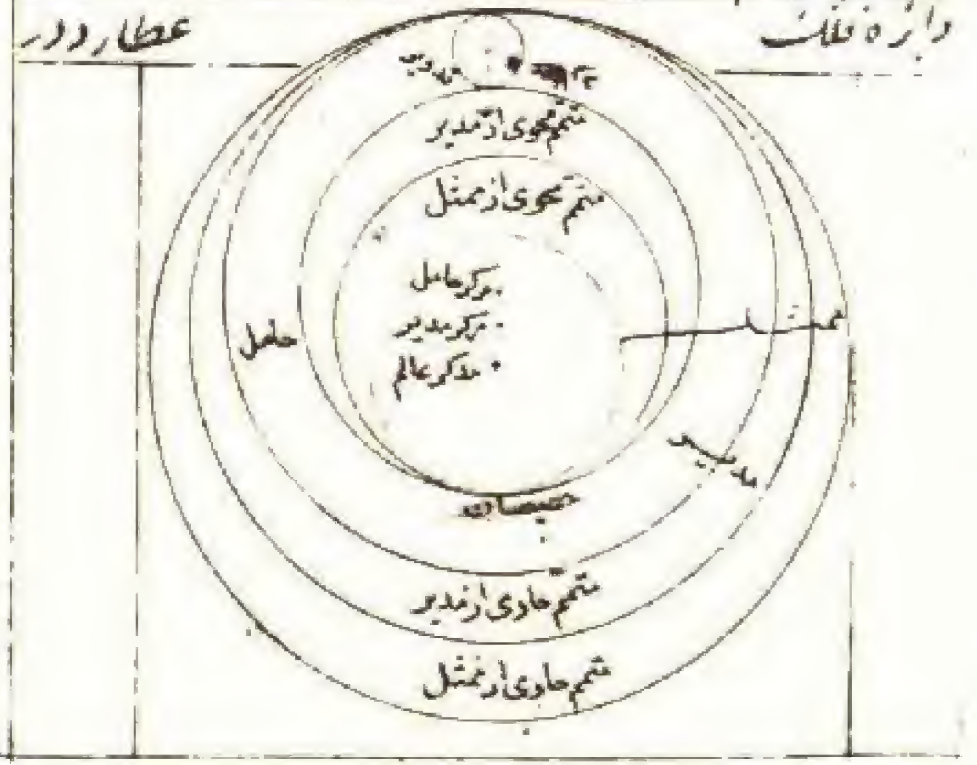
فرمود

بیت

در بیان انواع طار و بکل که فلک عطار دکن مرکزی مرکز عالم در
 آنست متحد بی یعنی سطح اعلا سی فلک زهره بکث متفرقه محاسن در و مغزی
 یعنی سطح اذناسی فلک قمر متحد به محاسن در و اول دور که مخصوص
 موزون مشرق و در و بودخی بر بیلده دور تمام ابد و عطار دکن
 بر فلکی دخی وارد در خارج مرکز و اکان فلک تدویر در و اول
 فلک تدویر در بر فلک خارج مرکز دخی منفصل اولوریا اکان
 خارج مرکز ثانی در لر و عطار و فلک تدویر مرکز در پس لازم
 اولور که فلک عطار دکن یکی اوجی اوله بری فلک کلند ویری
 فلک تدویر ده و یکی حقیقی اوله بنورده و فلک عطار دکن
 یعنی اوجیوز بکث سکر بوز سکن بکث در بنوز سکن میل در
 و آنک جرمی جرم ارض بکرمی یکی جو دندن بر جو در و و جرمش
 رابره سی اکیوز سکن التی فرسخ در و قطری اکیوز نمش اوج
 میل در و هر بر بر جده بکرمی بدی کون اکلمور و آنک رجوعی
 و استقامتی جو قدر و فصل تمس اطرافنده دولور ابر لر

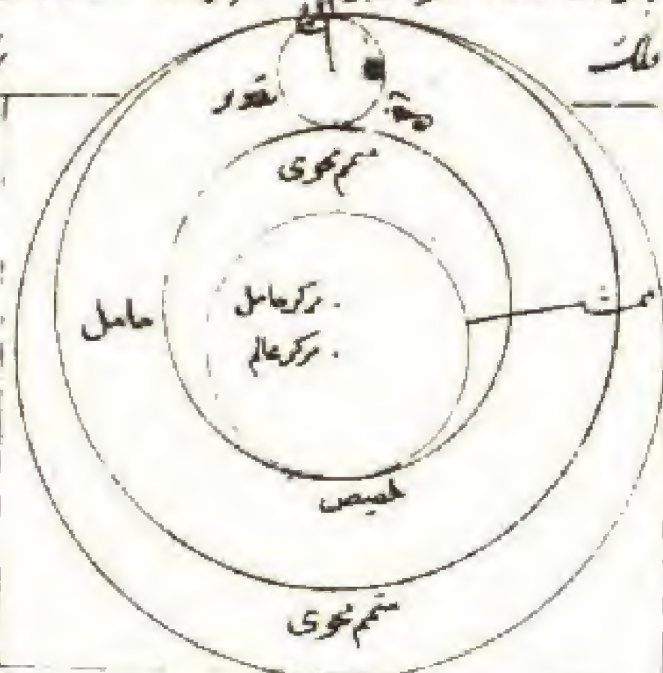

و بسکلی که عطار در کتب مختلف در که منجمله بوکا منافق و بر لر زبرا
 سعد بلذرا اید سعد و غنس بلذرا اید خسد برالنده کلیم طوبوب
 یاز و یاز رب فرقه عرض ایدر ما و عطار ده اهل دیوان و کانبلر و محسندر
 و باز کانلر و محسندر و عمل دار لیه منسوب در صورت عطار و بودر

در بیان احوال زهره بسکلی که فلک زهره محدود و دور ایکی حد اید که
 انکت مرکزی مرکز عالمدر و حد اعلاسی محاس در فلک شمک منقونه
 و حد اذناسی محاس در فلک عطار دکت محدبته واکه مخصوص اولان
 دور مغربین مشرق دور و بر بلیده دورن تمام ایدر فلک شمسی
 کسی الا بقدر وار در که زهره نکث فلک تدویری آن سیر ایدر سی
 سیر افتاب نکث مخالفی در و فنا که مستقیم اوله زهره اوکته دوشتر
 و فنا راجع اوله زهره کبرویه دوشتر فلک زهره فلک قره و فلک شمس
 مشابه در و اگر فلک شمک تدویری او لیدی بیج و فو اوله نزدی
 و فلک زهره نکث جرمی او جیوز بیکت بدیوز طقسا بنش میل در

و جرم زهره جرم ارض است و نور در ت چرخ زمین بر جود در وانگ
 قطری در ت بوز قرق طغوز میل رخ سدر میل در و هر بر جبه
 از تون بهی کون اکتونور و بو بر کوکب سعد که منجلد بوکا سعد صفر
 در بر از انجلتون سعد اسنور در لیک مشر بدین اکسکدر سعد اولفده
 صورت فلک زهره در

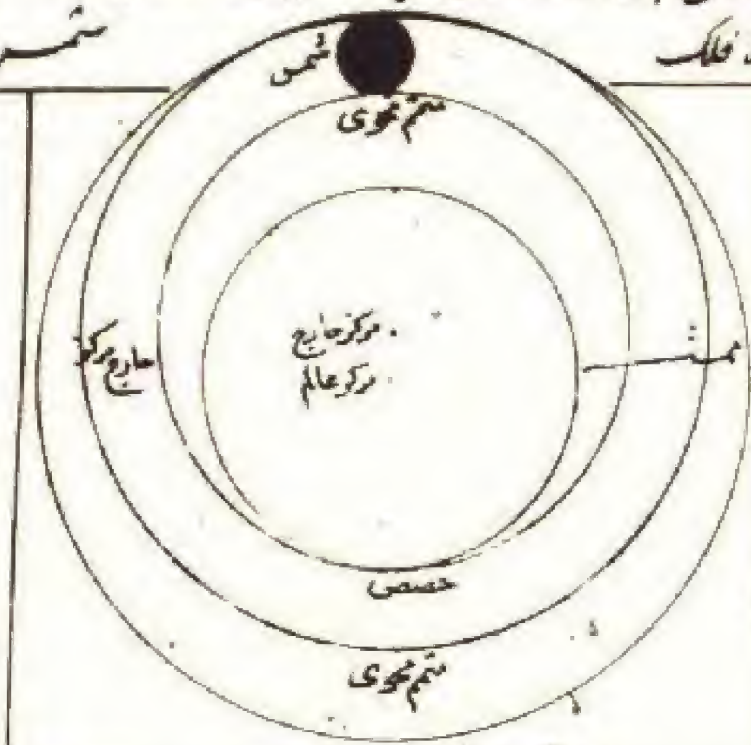

در بیان احوال کوکب زهره بوکا نظر فرج و سرور و بر اگر بکشد
 سورش عشق اوله زهره به نظر ایله حفت حاصل اولور و محبت الف
 و جامع ایله متعلقه و زهره حسته الحال اولور و غنی وقت بر عوزنه نخاح
 اوله قبلنده زیاده محبت اوله و بو کوکب سازنده فلک در لیک خاد
 و خاتونله اهل عشرت و ارباب هوا بو کوکب منسوبدر صورت زهره

در بیان این شمس فلک شمس محد و در یکی سطح موازی کره
 ابد که مرکزی مرکز عالمه سطح اعلاسی محاسد فلک در بخت مغرور
 و سطح ادناسی محاسد فلک زهره نک محد بنه و اکا مخصوص اولان
 دور مغربن مشرقه در او جیوز انش النی و ربع کونده دور فی تمام
 ایدر و آذن بر فلک منفصل اولور که مشتمل در وسطی و انک مرکزی
 خارج در مرکز عالمه و فلک شمس کند و دن اشغ کو کبرک افلاکی
 کبیده الا بوقدر وارد که جوم شمس فلک تدویر ثابیه سنده در که
 شمس فلک تدویری بوقدر حق جل و علا غایت لطیفدن شمس
 ایچون فلک تدویر خلق انعامس و اگر شمس فلک تدویری اولید
 چونکه راجع اولور دی صیفده حرارت متضاهف و شتاده برودت
 مشند اولوب هر بری النی آی ممتد اولدقده حیوانات و نباتات
 بلاک اولور لایدی و فلک شمس تخنی یعنی سطح اعلا سندن سطح
 اسفلن دک مسافه او جیوز الی بش یک تبش درت میل در و جوم
 شمس یوز انش النی جوم از ص قدر در و جوم نک فطری قرق بر یک
 طغوز یوز طغوز سکر میل در و دخی شمس حله کو اکبک اکبر بدر
 نوره و انک مکانی فلک راجدر و منجمل در لر که شمس بلند لرکن
 باد شاهیدر و قمر و زبر بدر و عطارد کابنی و مریخ صاحب جنبی
 و مشتری قاضیسی و زحل خزیه داری و زهره جار بیسی و افلاک
 اقلیدر زبر و جبر شهر و درجه لر قریه لر و دقیقه لر قریه لر کبیده
 و بون شبیه شبیه طبع در و سبب کسوفی قمر شمس حایل اولمقد
 بزم ابد شمس او ز ناسنده شعاع محو طی اول جوم قمره ابر بر پس نور
 شمس رو بنه حایل اولور و ککن مقدار کسوف مختلف اولور اوضاع
 مساکن اختلافه منظر سببی ابد کاه اولور بعضی و لابنده کسوف اولور

بعضی دلا بینه واقع اولماز اول ولایت ایلنه نظر جلیوت قسم
اولدوغنی اجلدن در ایل صبت قدر ندره مشا بد در م
رایزه فلک شمس در

حواس پس بلکل که شمست تاثراتی صوابانده و سفلیانده ظاهر در
اما علویانده تاثری بود که کمال نورانی ایله جمیع بلذری نابدید ایدر
و قمره نور و برر اما سفلیانده تاثری بجزده و برده و جاد جیوانده
اولور بخوره تاثرینیک اثری بود که شمست حواری ایله در بارون
بخار قالیق که اول بخار مرکبدر اجزای ناریه و اجزای مایه دن پس
اجزای ناریه کند و مرکزه قصد ایدر چون هوا ناره ابرر مشکاف
اولوب سحاب حادث اولور و آذن بخور پیدا اولوب خورشید
رید و کی بر لره نازل اولور حیات بلاوه و عباد و سبب اولور
و آذن ارمقل و اشعه لظاهر اولوب میوه لر و کنلره باعث اولور
نیشکیم حی سحابیور و هوا لدنی برسل ارایج بشرا بیه دی رفته
مندی او اقات سحابا ثقال سفلیانده لبد سبت فایز نایه الهام
فاخر جناب من کل الترات و برده و جادده تاثرات و خواص

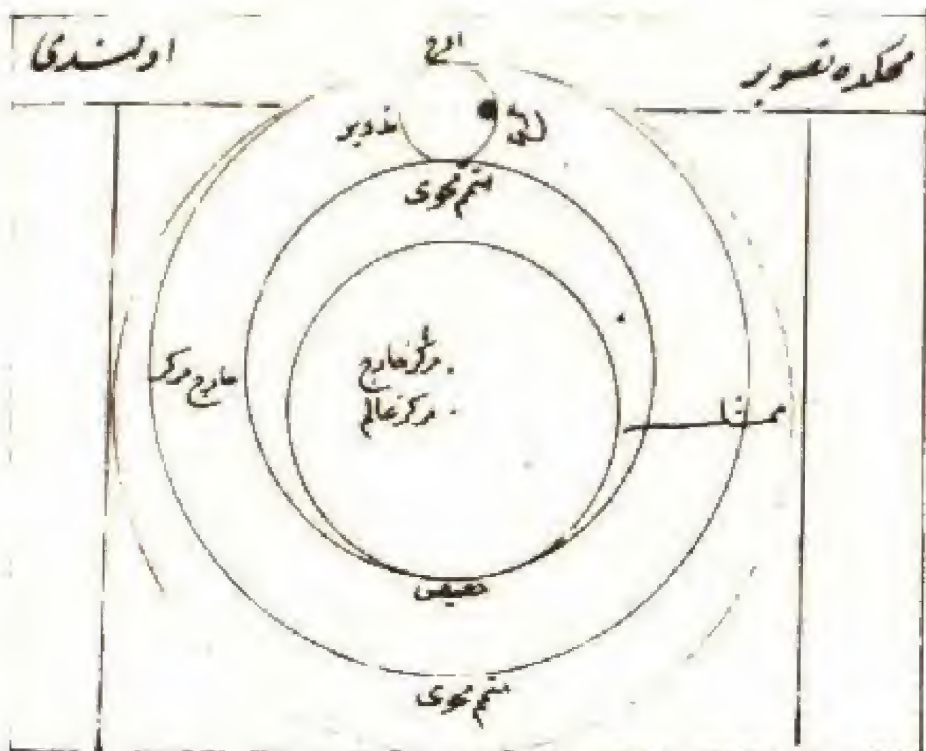
شمسند را م معادن زیر این چون اجزاء آب اجزاء ارضه ابله مخلوط اوله
باطن ارضه عصارات ظاهر اولور و حارات شمس اکانضج و بر رواندن
اجسام معدنی متولد اولور هر موصلت استعدادی حسبجه آتون
و کوشش و سایر بونه ده از یک قادر اولنلر فلزات کبی و باقوت و زبرد
و بونلردن غیر بلر زبوه و کبریت و زرنج کبی و بونلر غیر بلر رسه
تایرات شمسند و دخی اولور و اکندر و اغاجلر زیر اینا تا بک جلد
حرارت شمس ابله بتر و هر مکانکه آنده حرارت شمس اوله آنده شمسند
بنمنا و اگر دبر سکت که نباتاتده تاثیرات شمسی بیکسن نظر قبل حرکت
یومیه حسبی ابله بیلوفزه و خطمی به و کنه اوننه که اول نهاده چون
شمس ارتفاعده اوله بجه قوتلنلر و بلند اولور و چون شمس حده
زواله ابریش بونلرده صولتی ازنی ظاهر اولور و حیوانده تاثیرات
و خواص شمسند قوت قلب که چون نضج ظاهر اوله ابدان حیواناتده
قوت و نشاط پیدا اولور شمس طلوع ابدوب مرتفع اولد فی
اول قوت زیاده اولور تا اول وقت دکن که وسط سباه و ابر
اندن صکره قوت و نشاط ضعیف اولور شمس غروب قریب اولنلر و ک
ضعف زیاده اولور فحن شمس غروب ایده حیوانا مسکنه رجوع
ایدوب دخی ضعیف القلب اولوب نوبه توجه ایدر لر و دخی خواص
غریبه شمسند که شول قوتیکه سمت راستنده شمس اوله انکرت بوزاری
ایبجه و لونلری سیاه و بذلری ضعیف و خلقلری برنجبله کبی اولور
و بونلر بلا و سوران خلقی در و اول قوتیکه شمس انکرت سمت راستند
بعید اوله انکرت بوزلری بعضی و لونلری آبی و بذلری غلیظ و خلقلری
بهایم خلقی کبی اولور خام اولدقلری ایچون و بونلر بلاد روس و صغالبه
خلقیه را و دخی خواص شمسند را کئلری صارتنق و بشلری کوزر سکت

و بر این زعم ابدی بود که اوج شمس هر بر بر جده اوج بخت بل اکلنور
 ابد اوله جلد فلکی او نوز بخت بیلده تمام دور ایدر و شود و بر لر که
 چون شمس بر دوج جنوبیه ابرسه خشیات زمین متبدل اولو بشود
 خراب و خراب آبادان اولور و جنوب شمال و شمال جنوب اولور
 و دگر لر نور و نور و لر دگر اولور و اسد اعلم بصیحه ذلک اگر واقع
 اولور سه خاصه عجیب و انتر عزیزه و بزم اعتقاد فرده خشیات
 کلام مجیدنده بسور و غنه در یوم تبدل الارض غیر الارض و السموات
 و بر زو اسد الواسد الیته حکما نکث قولی صحیح اولور و غنی تقدیر جبارده
 اقلدر صورت

در بیان احوال مریخ بیکل که فلک مریخ و فنی یکی سطح ابد محدود در
 و انکست مریخی مرکز عالم در سطح اعلا فلک شمس به محاسد و سطح
 از ناسی فلک شمس محاسد و دوری مریخ در مشرق در و بر بیل
 یکی آبی و یکی آبی کونده دورن تمام ایدر و فلک مریخ و صغده فلک
 قره و فلک زهره بخت به در اما آنلردن اکبر در که فلک یکی بکر بخت
 بخت و او جنوب بخت طغوز بوز طغوز سکر بیل در و فلک شمس

بلکل که مزج بر کوکب خدر که بونا بنجلد بخش اسفد بر لر ز براحو نهسته
 ز خلدن اسکدر و آنی وصف ایدر لر فخر و غلبه اید و جلا و فلک دیو نمیده
 اول نور و بول کسجیدر و فساد شهیدلره منوبد و جرمی بر حق حرم ارضی
 مقدار ایدر و قطری طغوز بوز پیک سکر بوز او نور بش مل در و صورت
 بر شکل
 اوزره در

در بیان امور خشنوی به کل که فلک مشربک دخی یکی سطحی دارد سطح
 اطلسی فلک زحل ماسد و سطح اوفاسی فلک مریخ ماسد و انک
 مرکزی مرکز خالدر و دوری موبدن مشرقه در دورانی اوان بیش بل
 و یکی ای و اوان بیش کونده تمام ایدر و بر فولده اوان بریل و اوان ای
 و اوان بیش کونده تمام ایدر و فلک مشربک دخی فلک مریخ و فلک زهره
 کبیدر و جوشک شنی بکرمی بکث کز بکث و اوجوز او نوز یکی بکث
 و در نوز او نوز یکی میلدر و بر فولده بکث کز بکث و اوجوز او نوز

منجد بنو کا سعد اکبر و برار علماء عظام و وزیر اکرام بود که مشهور بود و جرمی
 سکسن درت و دخی علت و ربع ارض قدر در و قطری درت دخی ربع
 اوسه س قطر جرم ارض مقدار ایدر و صورتی بود تصور او زره در

صورتی نمودار

وفاقیہ

بطل که زحل بر خورشید و مریخ و بوشکا خورشید و بر لر و خورشید و بوشکا
و فساد می و خوفی و خونی اشک است و اید زحل و بوشکا زحل و عوانه و مریخ و
و جرم زحل سکس بر جرم ارض مقدار بدر و قطری قری و خنی ثلث بن قطر
ارض مقدار بدر و بر لر که زحل نظر انیمک فساد و قلب و بر زنبه کیم
زهره به نظر سرور و بر لر و هر بر بر جده ایکی سبیل دور و صورت
اشبو شکل
از زحل و مریخ و فساد

فصل در بیان حرات افلاک که رجوع کو اکتبه و انحراف استقامت در
بلک که کو اکتب رجوعی و استقامتی فلک تدویر نسبت در شول وقت که
فلک تدویر حرکتی اکا حاوی اوله فلک حرکت موازی اوله حرکت
کو اکتب زیاده اولور زیرا یکی حرکت اجتماعی اولور بری فلک حاوی
حرکتی و بری فلک تدویر حرکتی بو محالده مستقیم اولور و ابتدای استقامت
فلک تدویر اعلی شدن اولور و شول وقت که فلک تدویر حرکتی
اکا اوله فلک حرکت مخالف اوله مادام که حرکت فلک تدویر اعلی اوله
فلک حاوی حرکت مستقیم کور نور الی بقدر وارد که اول حالتده
انک سیری اسیرک اولور و چون انک حرکتی فلک حادیه
حرکت شدن زیاده اوله راجع اولور زیرا حرکت فلک حاوی اگر چه
فلک تدویری و دندر رکن فلک تدویر یکی جزء حرکت ابدی
اولیه بر جزء بر جزء مقابل اولوب بر جزء زیاده فالور اولیه
راجع کور و نور چون بلدت که بدی فلک هر بر بدن سبعة سیاره
بری وارد شد بکبر و سکزخی فلکی بیان ایده لم که اکا فلک
ثوابت در لر بلک که فلک ثوابت چون رخی یکی سطح وارد سطح
اعلاسی فلک اعظم مندر و سطح ادناسی فلک زحل مندر و انک
مرکزی مرکز عالم در و در خاشی مغربن مشرق در و در بوز بیلده بر دغه
سطح ابدی و ادبوز النی یک بیلده دورن تمام ابدی و بوز فلک قطبی
قطب دایره بود در و تفصیلی کله کرد و جلد کو اکتب نایبه بوز فلکده
مرکز در انک چون کو اکتب نایبه نک سیر روی مختلف دکلر و فلک
ثوابت تختی و نور درت یک کز یک و بوز بونقی درت یک بیلدر
و جرم اعظم ثوابت کو اکتب طغسان درت کزه و خمس جرم ارض قدر
و جرم اصغر کو اکتب نایبه اون سکز کزه جرم ارض قدر در و قطر فلک

تمام اول مانند قطبوس قطعه الفرس کبی و بعضی جانور درون بعضی
 نصفه و بعضی آذن غیری بر جانور نصفه بکرز قطبوس کبی و بعضی
 اول صورت درون تمام اول مانند تا که غیری صورت درون آنها برشته ضماید پس
 مسک الفسان کبی بوسورتی آنو بکچون تصویر را بکشند در که تا که کوبلری
 آنرا ایل بیلد لر و غیره بلده دره لر و چون کواکبلی ذکر اینک
 دبله بر در که فلان صورت نک فلان معصومه شمال طرفه با حوز
 منطقه البروج او زنده با جنوب طرفه در درون فی الحال معلوم اول
 درخی بولردن غیری کواکبلی که صورت نک فریده او در قسقی صورت در
 ابد اکا اضافت ابد لر و آنکه خارج صورت در لر حمل باشند
 بوقار و در عر انا ناطح در لر و بوقر سکر صورت در جانب شماله
 بکرمی بر در و منطقه البروج او زنده اون اکبدر و جانب جنوبه درخی
 اون بشدره اولاً جانب شماله اولاً صورت نک بکرمی بر در و بولر نک
 کواکبلی ام جیوز او نو بر در و خارج صورت اولاً کواکبلی بکرمی
 طغوز در جمله سی ۶۰ در اول بکرمی بر صورت در صورت ابدی
 دت اصفر در بولر نک صورت زنده اولاً کواکبلی بد بر و خارج صورت زنده
 بر در و عوب بویدی کواکبلی نبات نفس صوی بر لر اول درت کواکبلی
 بر تعبد انور نفس بر لر و اوج کواکبلی قوی درخی او زنده در آنکه نبات بر لر
 اول درت کواکبلی یکی نیرنه فرقدان در لر و اول کواکبلی نیرنه قوی درخی او زنده
 انجا جدی در لر و قبله آنو کواکبلی بیلور لر و قطب معدل النهار او بر جدی

بری دخی دب آبر در بونکش صورنده اوله کوکبلی بکرمی بدیدر و خارج
صورنده سکر در و عرب اول درت کوکب نبره که مربع اوزره در و اوج
کوکب که قوبروغی اوزره در انکاشات نفس کبری ~~در~~ دردی نفس اوجی
بناتدر و اول کوکب که قوبروغی اوچنده در انکاشات قاعه دربر و اول کوکب که
وسطنده در اکه عناق دربر و اول کوکب که نفس فرنده و قوبروغی ربنده
جوف دربر و عناق اوزنده بر کوکب واردر انکاشات دربر
انکث ابله کوزک حدتن امتحان ایدربر و هرکیم که بو کوکب نظر ایدوب
دیس که اعوذ برت استهیه من کل مغرب و مینه اول کجه زهر لو
جانه ورنردن این اول و اول التی کوکب که هر ایاغنده ایلکی کوکب
واردر و اوج ایاغنده در فقرات طبایر دربر هر ایلک بر قفزه دربر
و اول قفزه که صاغ ایاغی اوزره در انکاشات و اول و صرف اول کوکب
نیز در که اسد قوبروغی اوزره در و عرب دربر که ضرب الاسد بنده الارض
تفغزات الطبایر اول بدی کوکب که بونی اوزره و کوکسی اوزره و اکی
دزلی اوزره در کانه نصف دایره در سر بر نفس دربر و بعضیلر
انکاشات دربر و اول کوکب که قاشلری و کوزلی و قولای و بور بے
اوزره در انکاشات طبایر دربر که ارسلانن فیدی و اروب حوضک صوبین
ایچ و اول کوکب که صرف اوزره جمع اولمشور در انکاشات طبایر دربر و اول
سکر کوکب که اکبسی طبایر قاید اوزر نمسند در که نری زیاده روشنی
انکاشات اسد دربر و التی کوکب که اوچنجه قفزه آسند و وصول
الی اوزرنده در که اوجی آنکرون زیاده روشندر طبایر دربر
باقیسنه اولاد طبایر دربر و بکل که دب اکبر بر سوک آتو
صورنده در که درت ایاغی اوزره طورر آتایش
اسد صالوب قوبروغی اوزر نفس و تسکلی بودر

بری دخی تنین در بونکت کوکبلی او تونز بر در عرب رلی او سنده
 اول کوکب رافض بر لر و درت کوکب که باشی او زره در اکا هوا بد در
 و اول درت کوکب او رنسنیه بلا کوکب صغیر و ارد در اکا ربع بر لر که
 دوه باورسی معانسه در و اول کوکب روشن که آفتنین ده در
 زنبین بر لر و اول ایکی کوکب که الی کوکب روشن فربنده در اکا اظفار
 الذنب در لر و قور و غنی دبنده بر کوکب و ارد در اکا ذنج بر لر ارکنت
 سلطان معانسه و تنین از در بر در بوکلم بوکلم صور بیه بود

بری دخی قیتا و س در بوکا ملتهب بر لر بر جل صور سنده در که با
 تخیه سی وار رقص او ر ایکی الذین آجش و انکت یکی ایا جلدی کوکب
 جدی ایل شکل ملکت در بونکت داخل صور سنده اولام کوکبی اون بر در

و خارج صورت او هم یکی کو کبدر و عرب بنه سنده او هم کو کبدر فرجه
 بر لر و ضایع او موزی اوزره او هم کو کبدر فرجه بر لر و اول کو کبدر ضول
 ابانغی اوزره در اکا راعی بر لر و ابکی ابانغی اوزره بنه سنده بر کو کبدر
 کو کبدر و اردر اکا کلب الراعی بر لر و انکث ابانغی ابله کو کبدر جدی
 اوزره سنده کو کبدر و اردر انکث انعام بر لر و سور بنه بودر

صورت قیفاوس
 ۴

بری دخی عتوا در او لوچی معنای سنده در بوکا نقار بر لر و صلیح بر لر
 بوکث داخل صورت سنده او هم کو کبدری بکری یکی در و خارج صورت سنده
 او هم بر لر و بو بر لر جل صورت سنده در که یکی اللری اوزر نش و صلیح الل
 عصا و اردر و بو کو اکب کله و کو اکب بنات نقش بکری اوزره سنده در
 بنه سنده و اوزر سنده و عصا سنده او هم کو کبدره ضلیح بر لر و وصول
 الی اوستنده و بکنده و انکث اطرافنده او هم خوزه کو کبدره اولاد ضایع
 بر لر و اول خارج صورت اولان بر کو کبدر که اهر و نیز در او بلیغی اوزره سنده در
 انکث ساک راجع بر لر و عارس السما و عارس الشمال دخی بر لر و زبر اغایتده

دشمن بدو در نایدید اولها از آتش شمع آفتاب ایله نایدید اولور وصول
باله رنده اوله کوکبه ریح در بر اوله سماک ریح اقسام نوابنده فدر
اولدند

صورت مری

بری دخی فکله آتخ کنار بدر کوکبی سکر در اکلیل شمالی دخی در بر اولور و عوام
پید و بینه چاشنی در بر لکه دگر می لکنده بر پاره کیم وکی دارد کناری کیم
نقیر لچاشنی کبی در وادی سکر کوکبش بری فایته رده دشمنه را بکن
اشک دخی فکله در بر

صورتی بود

صورت فانی

بری دخی چاشنی در بوخا دخی راقص در بر یونکت داخل صورت رنده اوله
کواکب بکری سکر در در کوکب خارج صورت در دوبر بر جل صورت رنده

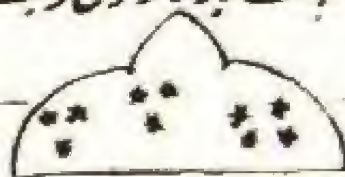

ایکی اللہ پرین آجندہ ایک دہری اوزرینہ چو کشت در صاغ ایاغی عوا جانینہ
 و رسول ایاغی شول مدت بلذ جانینہ در کہ تنهن باشی اوزرینہ در کہ انزہ عوا
 دید بلر صورتی بود

صورت جانی
۷

بری دخی شلیاق در بوکاسلخفاة دخی در لر بونکت کو کبیری اون در
 و کوکب نیرنه سر واقع در لر زیر انکت ایلد کی کوکب صغیر وار در
 کو با انز قناد لری در کند و نغسند ضم ابدوب قو نمشد پس شول
 کر که بگز که ایکی قنادنی دورش بر بره قو نمشد و اول کوکب نیر
 ایلد بو ایکی کوکب صغیر عوام اثانی در لر صباغ ایاق معناسند که
 مجلد یکپا در لر زیر انکرک اوجی کوبیا اوج طمشدر که اوج
 بره قو نمشد اوزر لرینہ چو ملک قو نمق ایچون و بو صورتک
 قابلو بغه کبی ارقه سی یومری اولد و عینون سلخفاة در لر قابلو بغه
 معناسند که مجلد سنکت پشت در لر و اول کوکب نیرندن غیری کوکبان
 اسم خاسی بو قدر صورتی بود

صورت شلیاق
۸

بری دخی دجاچه در بوبر بوبینی اوزون اور دک کبید رفناون
 آچش اول بونکت کوکبی داخل سوزره اون بدی دتر و خارج
 سوزده ایکی در دفنا دلمی اوستنده اوله بلذره فوارس برر

بری دخی ذات اکرسی در بوبر عورت سوزنده در که برکری
 اوزنده اوزورمش ذاول کرسی نکت ایا قلمی وار در منبر ایاغی کبی
 ذاول عورت اوزسن مسنده طبعش و ایا قلمی اشغافا زلفش
 و بجره اوزنمشته در قیفا و سکت مایش اوستنده کی کوکبدن
 یوتار و ده در بوبر نکت کوکبی اهن اوچدر و عرب اول کوکبش
 نیرنه که وسط مسنده در کف الحصبب برر عرب بو کوکبی کف
 مبسوطه شبیه بشدر در منام نافه یعنی دوه او برکبی دیکد دخی
 مشهور در قن کف الحصبب نصف النهار و اصل اوله دعال
 منجاب اولور دیرر کنن مھر فخر بر کنابده کور دیکه
 نوروز کوسه شمس حمل بر جنکت درجه اوله سنه
 کلده کف الحصبب منجابله کلور اول کون نصف النهار ده
 جیده بولور کر دخی اول فغده منجاب اولور دیرر و شاغر
 بونی محبوب نکت الشبه منجاب اولور دیرر اولور دیرر بوبر

موزیک - بر ساوش
۱۰

بر می دخی حامل راس الغول در بوخار ساوش دخی دیر لر بو زر جل
صورت نده در که صول باشی او در ر صاغ ایا غنی فاله ریش
صاغ النی باشی او زر قوش صول نده بر غول باشی وار و آنک
داخل صورت نده بکوی النی و خارج صورت نده اوج کوکب وار در دال
کسک باشده بر کوکب نیز وار در که اکا راس الغول دیر لر و بو کوکب
قد زانند در غول یا بان آدمی دیگر و صورتی بود

موزیک - بر ساوش
۱۱

بری دخی مسک العنان هر اویان دو بخی معنایه بو بر فایم رعل
 صورنده در بر النده قبی و بر النده اویان و نمش و بونک
 کو کبری اون درت در و اول کو کب بتر که صول او موزنده در
 اکا عیون و بر لر قدر اولد بدر و اول کو کبکه صول در سکنده در
 عین و بر لر و ایکی کو کبکه صول تلکنده هر که جذبان و بر لر و اول
 کو کبکه صاغ شکبنده در و بر لر و ایکی کو کبکه صول بقلنده در
 نواج عیون و بر لر صور سینه بودر

بری دخی حوا بو بر فایم ر جلد که ایکی التری ابله بر سینه طوط
 و بونک داخل صورنده اولان کو اکبیر بکرمی درت در
 و خارج صورنده اولان کو اکبیر بشدر و بوجله
 کو اکبیر بر شک اسم مخصوصی مودف
 دکل در و صورتی بودر
 کا خدا آر دنده در

صورت حواشی
۱۳ ۱۴

برای دخی حقیقه در بو بر بیلاندر که حواشی یکی ایل طوئشدر
 و اول بیلان پیشید فویر و غنی قالدر مشدر و نوکث کو کبیری
 اول سکزد در مشهور اولان غنی الحیدر دیکلری کو کبیر که قدر
 فاشدند و اول صف کو اکبیر حیدر نکث باشی اوزره در انلره
 نسق شامی دیرلر و اول صف کو اکبیر بوینی آئنده در انلره
 نسق بجائی دیرلر بو یکی صفکث اوز ناسنده اولان میدان
 روضه دیرلر و اولل کو کبیر که روضه ده در انلره اغنام دیرلر
 و اول کو کبیر حواش نکث باشی اوزره در اکا راعی دیرلر و اولل
 کو کب که جانی باشی اوزره در اکا کلب الراعی دیرلر و اولل کو کبیر
 نکثک صاع اموزنده در اکا دخی کلب الراعی دیرلر و حیدر نکث
 صورتی حواش آئنده تصویر اولغشدر بری دخی سهم در نوکث
 کو اکبیر بشدر شفقار دجا جده ایل شیطا اوز ناسنده مجره غفیلده و
 بر اوق صورنده در که غرنی مشرق جابنده در و اوز و لطفی یکی ذاعدر
 صورتی بودر

صورت
۱۵

ایلی

بری دخی غناب در بوکانر طایر دخی در بر قنادین آغش او چر
 کر که بکرز داخل صورتده اوله کو آگهی طقوز دژ و خارج سوزنده
 اوله آتیده و قنادی او سنده بر کوکب تیر وارو اکا دخی طایر
 در بر ایکی طایفه اوله کو کبیر کو با قناد در بر پس قناد در بر آغش
 طایر انده کبیر با بوکانر طایر دیکت سر واقع مقابل سنده واقع
 اولدو و بخوندر که اول قونشده او چار با صور بی بودر

بری دخی دلغین در بوکک کو آگهی اولدو بر طایفه مابعد اول
 کو کبیر قور و غنده در اکا ذنب دلغین در بر لک و دنت کو کبیر که
 وسطنده در عرب آنره عقود در بر لک او زرنده اولدو و در بر
 و دلغین عوام یونس باغی در بکار بر انسانی سور کبیر با نخی بیله
 کبیر و غرق اولان انسانی قورنار با صور بی بودر

بری دخی قنطار الفرس در بوکانر مقدم الفوس دخی در بر لک
 اغراسی کسکیش نصف مقدم فامش دس کبیر و کو آگهی دزدر

صورت نمایی
 ۱۶

صورت نمایی
 ۱۷

برای دخی فرس اعظم در پو بر آن صورت شده در که بلقی و بار و ایکی اوکن
ایلی و نسی و ار آن صاع غسی و ایکی قح آب قدری یو قدر و نیکت کو ایکی
یکو میدر و اول کو کبلر که پشند در سسله و برل و اول کو کبلر که ار شده
جناح الفرس و برل و اول کو کبلر که صایغ او فرنده در مشکب الفرس و برل
و رسول او فرنده اولان متن الفرس و برل و آخن صکره درت کو آب
دخی و ارده اکا مشرکه دلو و برل و ایکی مقدس عرقه و برل و ایکی کو آب که
بابشی او زره در اکا سعد البهائم و برل و ایکی کو آب که صورتی او زره
اکا سعد البارع و برل و ایکی کو آب که دخی او زره در سعد المظ و برل
صورتی

سورت مراد ۲۰

بری دخی مراد مسلسل در بود بر عورت سوزنده در قائمه القرب
 آتش ایکی ایقلزنده نه بخبر وار و بود عورت نک صاغ الی شمال جانب
 وصول الی جنوب جانب آتش و ایکی ایقلز می اوز ناسنده جمع
 اولس جوق کو اکبر وار کو بیار بخبر در و بونک کو ایکی بکری
 او جدر و اول کو کب نیز که میزانی پائنده در اکا بطن اکوت

بود

آبراز صورتی

بری دخی جانب شماله اوله بکری بر صورت نک آفری اولان
 بونک کو اکبری در تدر مثلث سوزنده در و پائنده اولان نک

صورت شاد ۴۱

قدر نالنده در

شده دکت جانب شماله اوله کو اکبر بیان اولند که جمعا
 او جیوز انمش کو اکبر ای می خمدن حکزه منطقه ابروج اوز زده
 اوله کو اکبری د صورت می بیان ابد لم انکر دخی اون ایکی سوزده
 در که اون ایکی بر دج اوز زده در دیوان ایکی بر دج بوقار و در
 ذکر او نمش ابدی شمدی بو مخلده دخی سوز می و کو اکبری باطل
 ذکر ابد لم و بونک کو اکبری ایکیوز سکسن طغوز در و خارج صورت

اوله انلی بیدی کو کبدر که چله شی و جیوز فرق انلی اولور و بو اون انلی
 برو جک صورتی فریدر شول دایره به که او اسط بروج اوزره
 مردر ایدر فلک بابل اوزرنده که طریق ستاره در هر برج نه صورت
 محل ایدر انکنا سخی ایلدند کوردر و کو انکی رخی بیان قسوز اولی
 برج حمل اراکک فوز بدر بونک داخل صورتند اون اوج کو کبدر ایدر
 و خارج صورتند بشدر ایکی بو بنزی فوزی صورتند در که او کی
 مغرب و اودی مشرق و ارقس شمال طرفه وارنده بقوب اغزی ایلد
 ارقه سن قشر کبدر و ایکی کو کب نیز که بو بنزی اوزرنده در آنله
 شرطین دیر لر و خارج صورتند اوله بر کو کب نیز که بو بنزی نون
 یوقار و در اکاناطح دیر لر و شول ایکی کو کب که او یلغی اوزرنده
 انکنا شکل در ضلع علی برابر در بونله بطنین دیر لر شرطین
 بو بطنین منازل فرزند و حمل کو انکنا بونلردن غیری اسمی مودن
 یوقدر صورتی

صورت حمل

نور اراکک صورتدر بونک داخل صورتند اوله کو انکی او نور انکی
 و خارج صورتند اوله اون برور بو بر صورت نصف مقدمیدر که
 کو بکنه دکت بایش اشغاف مشدر سوسکت استر کبی او کی مشرق جانبند
 انکنا کو انکنا ندر نیر ایدر بران که منازل فرزند و در بران جنوب
 جانبند کوزی اوزره اوله نزل کو کب نیز که عین النور رخی دیر لر

ذاتی البخم یعنی تابع نیر یا و غنوق در لر و انکشا طرافنده اولندره
 فلاس در لر و نیز یا بغرنده اوهم کو کبلر در جلد سی اوزوم سلفی کبی
 اولد و صحنون بر کوکب بر نیتوب البخم در لر نیر یا و بد کلر نیک دجهی
 بیان اولنده کر کدر و ایکی بر بر نیتوب اوهم کو کبلر که فو لای اوزره
 کلین در لر شول زعمه بنه که آنکو در انک کلبلر یدر بعضی تفصیل
 کله کرکث نوکث

صورت نوز

بوز ابو کاتو امان دخی در لر بو نکث داخل صورتنده امان سگوز خارج
 صورتنده بدی کوکب وارد بو ایکی او غلبنج صورتنده در که بر بو نکث
 بو نیتوب فو لای صالمشدر در باشد مشرق و شمال جانبند در و ایکی نیر
 کو کبلر که بو نکث باشی اوزره در آنکو در رابع مبدسوط در لر صورتی
 بوشوال

صورت جوز

سرن این بونک داخل صورتند او را کو اکی طغوز و خارجند اولان
 وزند و بونکچ صورتند و زمندی مشرق مؤخری مغرب طرفند در
 و بونک کو کب بزنند در بر و انک آردند او را اکی کو کب
 حارس و بر و اول کو کب جنوب طرفند او را ابا غنند در طرف و بر
 صورتی بود

صورت سرن
 ۴

اسد بونک داخل صورتند او را کو اکی بکری بدی و خارج صورتند او را
 بشد اما بطلیموس اوج دخی و ارد و بوب اکا صفره دیو آد و بر شد
 و بوارسلان صورتند در و اول کو کب ارسلانک بوزند در صورت
 سرنان خارج او را ابا طرف و بر و اول درت کو کب بوینند و قلبند
 چیه و بر و اول کو کب چقورده در زبره و بر و اول کو کب مؤخر
 زنده و سرن اسد و صرغ دخی و بر و وجه شمسی بیان اولند کرکدر

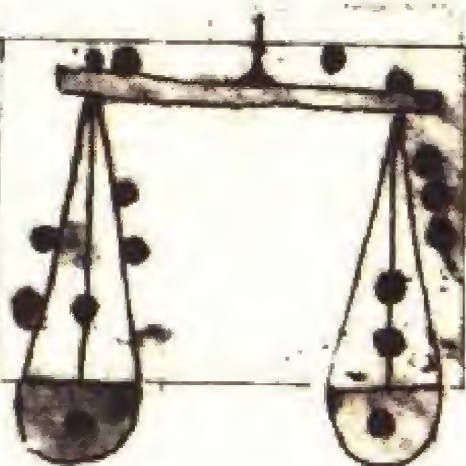
صورت اسد
 ۵

سبب بونک عذر دخی و بر و داخل صورتند بکری الی و خارج صورتند
 الی کو کب و ارد و بر و بر صورتند در که اکی قنای و ارد و انک صالی
 و برش و مول الی آشد صالی و برش و صاغ الی او مزه برابر فالدمش

بر سبیل طوفش و باشی صرخت نکست جنبه در و آبقری بر بردن ارا قدر
 وصول میکنی او زنده اوله کوکب نبره عواد بر لر و اول دن او بجای
 منزل در منازل فردن و بعضی عواد اول کوکب دیر لر که قرنی او زره در
 کانه کلبلر در اسد آرد پنجه اور لر و عواد البر و دخی دیر لر زیر اچون
 طلوع ایده قبش ظاهر اولور و اول کوکب نبره که انده اولان سبیل سنده
 بقیندر اکا سماک اغزل دیر لر اغزل بر اقسز معنای در زیر اسلاچی بودر
 و انکست مغایر سنده اولان سماک راجح دیر لر و منجملر بوا یکی سماک ساق
 الاسد دیر لر آشغیده خفیل اولنسه کر کدر و وصول باغی او سنده اولان
 کوکب غفره دیر لر وجه شمس سی ذکر اولنسه کر کدر صورتی بودر

میزان بونکست داخل صورت سنده اوله کوکب سکر و خارج صورت سنده اوله
 طغوز در و بوتراز و صورت سنده در عمودی مشرق جانبند و گذری مغرب
 طرفه در کوکب مشهوری بودر

صورت سنده

صورت سنده
 ۷

عقب بونک داخل سوزنده بکرمی بر و خارج سوزنده اوج کوکب در
 عوب سوزنده در و اوج کوکب که آتشی اوزره در اکلیل در بر و اول کوکب
 احمر که بدنی اوزره در قلب العوب در بر و غور و جانبند اوله ایکی
 کوکب شوله در بر
 عوب سوزنی بود

سوزنی عوب
 ۸

قوس بوکا دخی در بر بونک کوکبی او تو ز بر در بو بر جانلو سوزنده
 ده که مرکب را دم ابله آتق بو بنده و ارنجبه دکت آت در و بو بنده
 یو فاروسی آوجیه و السده بای طو نوب او فوقی بود و در ب عوب
 جانب جگر و عوب اول کوکب که نمرن اوزره در و اول کوکب که
 قبضه کمان اوزره در و اول کوکب که طرف جنوب اوزره در و اول
 کوکب که صانع الی طرفه در نعایم وارده در بر مجره اریا غبر کشنده
 کو بیبا انزوده قوشلر بر صوابجه که کشنده در و اول کوکب که اذکث
 در بی اوزره در و اول کوکب که صول او مزی اوزره در و اول کوکب که
 قولنغی آتنده در نعایم صادره در بر کانه صوابجه در نوب
 کشنده در و اول ایکی کوکب که کمانک کوشه شمالنده در انکا
 طمین در بر و اول کوکب که صول او بلیغی اوزره و انخوکی اوزره
 مریین در بر
 صورتی بود

صورت خوش
۹

جدی ارنک او غلامد کواکی بکرمی سکر در و بونصفه دکن او غلاق
صورت نده در اکی بوشو زی وار در و نصف آخری بانق نصفی کسب
و اول اکی کواکیکه ایکنجی بونیزی او زره در سعد ذابج دبر لر و انک
کوکب نیزی فایحه شب اند لر و کوکب صغیری تپیند بکرت لر اول
بونی بوغز لر و اول اکی کوکب نیرنه که فویند فی اوزره در عجب دبر لر

صورت جدی
۱۰

دلو بونگا سبب الما دخی دیر لر بونگت داخل صور ننده قرق ایکی و خارج
 صور ننده اوج کوکب وار در بر بر جل صور ننده در فایم باش شمال
 جاننده ایقلری جنوب طرفه مشرق جاننده مشوجه اولش ایکی المیزین
 اوزنمش برالنده بر برداق وار پشن آشنه اتمش صوابکی ایقلر نه
 دو کلش و صوابا غنی آتندن حوت اغونه اتمش و اول ایکی کوکب که
 صایغ اوز ننده در سعد الملتک دیر لر و اول ایکی کوکب که صول اوز ننده در
 سعد السعور دیر لر و اول اوج کوکب که صول الی اوزره در سعد بلع دیر لر
 و آنی تشبیه اتمش رسول آجلش اغونه که بر ننده بو تمیق استر و اول
 کوکب که صول اوز ننده در و اول کوکب که صایغ الی اوزره در سعد الاخیه
 دیر لر و برینجهون طلوع ایده حشرات بر آتند که لوند لر قشید لند و قورده
 سعد ذابج و سعد السعور و سعد بلع و سعد الاخیه منازل قورده در

صورت دلو

۱۱

حوت بونگا کوکبه السکین دخی دیر لر بونگت داخل صور ننده
 اولان کوکبی او توز درت و خارج صور ننده اولان درت در
 بو ایکی باقی صور ننده در که بر برینه با غلتمش در ابلک ابله که
 اول ابلکه خبط الکشان دیر لر صورنی بودر

صورت حوت

و چون منطقه ابرو از زنده اوله صورت اوله کو اکیلی بیان او نده
داخل صورت زنده و خارج صورت زنده اوله سجد سی او حیون قوف الی کو کبیر
شده کبیر جانب حیون زنده اوله صورت لری و کو اکیلی بیان ایدم
صورت لری اون بشده داخل صورت زنده اوله کو اکیلی ایکیون
طششون یومی و خارج صورت زنده اوله اون طششون که جمعا
۱۶۱۷۸۹ قیطس بونک کو اکیلی بکری ایکیون روبر حیون
بکری صورت زنده در که ایکی ایلی وار و قوش قوبر و غی کبی قوبر و غی
وار او کبی مشرق جانغه و بلر باشند اوله کو کب کف الجدا دیر لری
زیر امتداد می کف الحصب امتداد نون اسکندر و بش کو کب که
اکثر زنده در نعامات دیر و اول کو کب که قوبر و غنده در نظام در
ما و اول کو کب که قوبر و غنک چنانده در صفح ثانی دیر

صورت قیطس

جبار عالم بوکا جوزا زخمی دیر لری کو اکیلی آق اولد و حیون بونک کو اکیلی

او نو صدر او در هم نهاده و صاع سده عصا دار و بنده
 غلغوشا مس و مرده و اولاد و بر سر افغانی دمی در بر که
 سازل خود را بیان اولد و در اول بن عظمکه صاع او مرده در
 یک منکب اچوزا و بر سر خود اولد و در اول کوکبک صول او مرده در
 تمامه و بر سر و اول اوج کوکب که بر سر فریده که سبب الجبار و بر سر
 او اول نیز اعظم که صول اباعی او زره در حل حصار و بر سر بود فی خود
 اولد و در اول ملقوز کوکبک سطح منوس در یکی او زره تیاج اچوزا
 و بر سر و در وایب اچوزا
 دمی در بر سطح بود

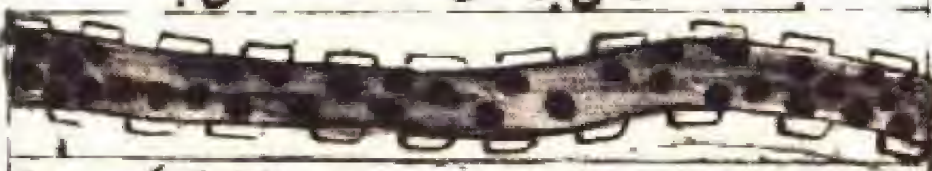

صورت جبار
 ۳

شهر بوکنت کوکبی او نوز در شد و بر ارماق صورت زده در ابتدا ابد
 جبار اباعی او زره اولد کوکب نیردن و در وایب جنوب جانب
 بوکلم بوکلم نا اولد رت کوکب فریده و در که قبطس سینه سی او زره
 پس در وایب جنوب طرفه اوج کوکب او زره که در جوع ابد
 مشرق جانب اوج کوکب او زره اندن بر جوع ابد جنوب صوبه
 اوج کوکب مجتمع او زره اندن منقطع اولور و در وایب جنوب
 او زره اول یکی بلذره که بر جوبه جنوب در اندن در وایب

اوج کواکب متغایر به آذن صکره ابر شوره بر کواکبه که آخر نهر ده قدر
 اولدند و انکشت آدی آخر نهر در داد کبه عرف و ایکنجیه و اجنبی
 کرسی الجوزا دبر لر و اول درت که نهر او سنده در داول درت اولد که
 جانب آفنده در اوخی النعام یعنی دوه خوشی بویه سی دبر لر و اول
 کواکبه که اطرافنده در و بیض دبر لر و اول نهر که آفنده در طلم
 دبر لر و اول طلم اول فم الحوت اوز ناسنده اولان جوق کواکبه رمال
 دبر لر دوه خوشی بر طلم سی مفاسد در شکل بود

صوت نهر

ارنج بونکت کواکبه اون انجید و عرب اول درت کواکبه که ایکسی بدنی
 اوزره و ایکسی ایاغی اوزره در کرسی الجوزا دبر لر و خوش الجوزا دخی دبر لر
 و بوجبارکت ایاغی آتنده در طوسان صور ننده در اوکی مغرب جابنده در

دو در مشدر

و بشتی آردنه

صوت ارنج

کلب اکبر بونکت داخل صور ننده اولان کواکبه اون سکر و خارج صور ننده
 اولان اون بر در و بوبر کلب شکنده در که کواکبه جوزا آتنده در انجین
 بوکا کلب دبر لر و عرب اول کواکبه که کلب اغنی اوزره در شیوی القیور
 و شیوی البجانی دبر لر که قدر اولدند و بر قوم جابنده بوکا عبارت
 ابد لر ایدی زیر ابو کلب فلک عرضا قطع ابد خلاف سایر کواکبه در

حق تعالی آنکه بچون سیورر دانه شوربت آشوری و شوی العیور آنکه بچون
 و بدید که مجرّه دن عبور ایدر سهیل قنده و اول کوکبه چنکل کلب در
 مرزم العیور دیرلر و اول درت کوکبه صف مستقیم اوزره در صورت
 خارج فرد دیرلر و اول درت کوکبه با غنوده و اول بق ده و قوبر قده در
 عذار می دیرلر و ایکی کوکب نیز که خارج صورنده در حصار دیرلر و در
 مختلفین دیرلر زیرا ایکی کسند بونگرک بری اچون بین ایشلردر زیرا
 بونگر سبلدن اول طلوع ایدر لر پس بر کسند بین ایشلر که بوسهیل در
 و کسند که آذن خیر ایشلر بین ایشلر که بوسهیل و کلددر پس خلف
 یعنی بین اولند و بچون مختلفین و بیشتر در

صورته کلب کرد

کلب اصغر بونگا کلب مقدم دخی دیرلر بونک کوکبی اکیبدر بر زدن نیردر
 اول نیرنه شوال شامی دیرلر قده اولند و شوی العیضا دخی دیرلر
 زیرا اول سهیل کت فرزند ایشلدر و شوی العیور سهیل قنده مجرّه دن
 عبور ایدوب اول شمال مرشر فیده قبلوب سهیل اچون اغلدی پس
 و بدید بر حتی غمضت عیناها و اول برنه مرزم دیرلر و بویکی کوکبه

از راع مضمون در بر از راع اخوند شاه خورده و بوزن اولی یکی نزدیک
نوا این اوزره دوزر لرنگی بود

صورت کلبه منور

۶

سفینه بونک که اکسی فرق بشدر و بوزن سفینه در که یکی فناد لو کلبه کبر
عقبچه دوغ و بطلمیوس و بیش اول کلبه نیر که جنوب جانبنده اوله
فناد اوزرنده در سهیل و بر لر قدر اولدن بره روشن کو کبدر بوم
دیارنده کور غما بمن طرفه کور بنور

صورت سفینه

۷

شجاع بونک داخل صورتند اولان یگرمی بشن و خارج صورتند اولان
اکبدر و بوشوی القیضا ابله قلب الصدا و زما سنده در جانب جنوب
مایل برانچه اوزون پیلان صورتند دره و صورتی بود

صورت شجاع

۸

باطیه بوشاکاس رضی در لر بونک کواکب لری بد بد و بو

بر شکل مسند بر در جنای کین و بر کوکب مهر افسد و عین سماک بر لر

صورت باغی

غراب بونک کوکبی بد بر باد و بر فرزند شجاع ارقه سی اوزره و کوکب
شجاعدن بر کوکبی منقاری ایل و دلمش و اول کوکب منقار الغراب
دیر لر قدر قدر نالند

صورت غراب

قنطورس بونک کوکبی ام تو زی بد بر باد و بونک صورتی باشند
اوکت ایا فلر نه کلنج آدم صورتی کبیر و اوکت ایا فلر ندن استغ
آت صورتی بد و یوزی مشرق جانبند آردی موب جانبند در
دبر انده ایکی صلقم دارد و بر انده سنج ایا فلر بن طوفش
داول آت فرسے اوزرند بر کوکب نیر و اردر که انما
بطن الحوت دیر لر و دخی صاغ طرناخی اوزره بر کوکب دخی
دارد و در که اکا خصار دیر لر و بر انده دخی بر کوکب و اردر که
اکا وزن دیر لر و بونلر اول کوکب در که مختلفین دیر لر و بونلر که
او نمشیدن حقیر ایدر که بکث الشمس بدی نار بچند بعد صلوة
سعادن بر آتش پیدا اولدی عالمی منور قیلدی احکامندن منجن
عاجز فالدیلر بر سدر و درندن صکره و نکستاندن بازر کانر کلوب
خبر و بر دیر که اشبو قنطورس شکند بر حیوان او جیوز ذراع مقدما

بوی و از فرنگستانده اوله مسند اطلسه سعادن دوشوب و افرادم
و حیوان هلاک ایدوب بالاخوه اوستاد لور عرب را ایل طوبیله ایدوب
اوزرنده اولان آدمی اوردوب هلاک ایلد کده آت دخی هلاک ایدوب
صورتی ولایت بولایت کز در دیر اند تعالینک بوده بر عجا یبندند

صورت فیلورس

سبع بونک کو اکی اوزن طغوز در عرب کو اکب فیلورس ایدوب سمانج دیور

صورت سبع

مچره کسه مبه اولی دفعه نایله ایلد بخوردان مفسد بونک کو اکی دیور

صورت کمر

اکلیل جنوبی بونکت کو اکسی آون او جدر و بوجنوبی ایلد قید اولندی زیرا
نکته یه اکلیل شمالی در لر و بوجنوبی شکل او زره در که عربی بونکافیه در لر

صورت کلیل

حوت بونکت داخل صورت زده اولان کو اکیلراون بر و خارج صورت زده
اولان آتیدر و بوجنوبی بونکت بالقی صورت زده در باشی مشرق جانب
و قوبر و غی مغرب طرفه در و اول کوکب نیز که اغزنده در اکافم اکوت
در لر قدره اول و ندره

صورت حوت

جانب جنوبی اولان صورت زده کو اکیلراون بونکت بیان اولندی
لکن اجمالاً تفصیلاً داخل صورت زده اولان کو اکیلری ایکینوز طلفسان بدی
و خارج صورت زده اولان طلفد زده که جلد سی و جیوزاون
آتیدر و جلد صورت زده فرق سکر زده و جلد کو اکیلری بونکت یکدی
شدن قواعد قطب شمالی بیان ایده لم انظار کوزده اولان رنده شفا
در رنظر کن کیفیت بود که کلا زنده مرض او انکس بکسب کیم می قطب
شمالی برابر زده دورب انظار ایده و بر کوشش میلی کل صورت زده دورب

یکی کوز رنده جکه بر صفت بونگامداومت ایده بامراسه شفا بوله
 در ... سکره فمکت بکرمی سکره من بیان ایده لم چونکه عر بر یا بانه
 ساکن اولد بلر قنلنده بلال اعتبار اولسه بل اولی مختلف اولور ایدی
 گاه صیفا بجنده و گاه ششای بجنده اولوب ضبط سال بکون سنه
 شسته اعتبار نه دخی محتاج اولد بلر تا که سنه بکت فصولی بدلر و در
 فصلده نید مشغول اولمق کرک و بیدل افده و قشلا فده بجه حرکت انماک
 کرک پس فمکت خانه نظر ایند بلر شود بلر کرک فلکی اونوز کچه ده قطع
 ایدر اما آخونده یکی کچه کور غزلاجوم اول یکی کچه بی صابر ندن
 اسقاط ایدوب بکرمی سکره کچه به اعتبار ایند بلر پس دور فلکی
 بکرمی سکره قسمت ایدوب هر قسمته بر منزل اعتبار ایدوب هر کچه
 بو منزل دن برنده اولور دید بلر و هر منزله بر علامت وضع ایند بلر
 و بو علامت لری کو اکب فابنه دن اعتبار ایند بلر طریق فمه قریب اقلق
 اوزره و بو بکرمی سکره فمکت هر کچه اون دردی بر دن بوتار اولور
 و اون دردی بر دن اشاعی اولور و هر کاه بکه بودر لر مشرق دن طلوع
 ایدوب مغربه غروب ایدر لر طلوع ایدجکت طالع و غروب ایدجکت
 غارب دیر لر و رقیب و می دیر لر و و بلر اون درت منزله شامی
 و اون درت منزله بانی دیر لر و فجر و قشده برینکث مغربه ساقط اولور
 و برینکث مشرقده طالع اوله سنه نو نو دیر لر و هر منزله که بر منزله کث
 نو نده واقع اولور یا غمور و غار دن و بلدن دانسیدن و صود قدن
 انماک نسبت ایدر لر و چون نوز تمام اوله بیل آخره ابرش اولور و اول
 منزل شامی صبحین و اخوی ساک اغزل در و اول منازل بانی غفر
 و اخوی ریشا در و بو بختی بر نظر اید دخی بخت ایده لم حکما دور فلکی
 اول یکی قسمه نصیب ایند بلر و هر قسم بر برج دیو آد و بر دیر بو بختین

و بر دخی دور فلکی شکره معتمد در سه و سه و سه در دفرک بنظر
 نزولی چون و بنسبیم بر دج چون کوکب مار در حکا صورتی نویم اند بر
 و بخلیق بنظر دخی صورتی نویم اند بر سه کوکب مار که منطفه البروج
 قریب اوله که مرقه قریب با محارب در حال اوله در سنده منازک
 اسطرین و وجه شیب ازین و بعضی احوال بر سه و سطرین و بعضی احوال بر
 بیان ایده لم اولکسی شیطان در ضیق شب در کاه بر بد حالت رفع ایل
 استعمال اولوره کاه شیطین در بر لرحالت نصب و جراید استعمال اولوره
 و بولفظ فتح سین و رایله شبیه شیطان علامت مضامین برابر بنظر
 علامت احوال سین و امارت تبدیل زمیندر و شیطین یکی کوکب بزرگ
 بنظر کث محلی قرن حلقه و ایکینکث اوله سنده بعد بر یاکث ایکه
 باشی قدر در چون وسط سایه ایره لره بری شمال ناچیه سنده و بری جنوب
 ناچیه سنده اولور چون شمس بنظر ایره زمان معتدل اولوب کچه
 و کوندوز برابر اولور و بنظر کبر بر یاکث برابرنده بر کوکب حقی دارد
 بعضی بر آنی بیلد اعتبار ایدوب اشراط دیر لرشکلی بودید
 و بنظر کث طلوعی نیسان آیکث اوله النی سنده اولور و سقوطی
 شربن اولکث اوله سکرده اولور و بنظر کث طلوعی محمود در زمان دهر
 ابو اولور و بطور بوشقی اسر و صولر زیاده اولور و بنظر کث رقیبی
 غفر در ایکجی سی بطن در تصغیر بطن در که اول بطن بطن حمل در و تصغیر
 اولندی برابر بطن حوت نسبت اصغر در و بواج کوکب حقی در مثلث در
 و سکی بودید نیسان در بر کچه قایمینی دوغ و شربن اولدن بر کچه
 قایمینی ساقط اولور چون اول ساقط اوله و کز لرمضطرب اولور
 و قوطال و قرفوج سواحل و قرفج بر آینه کبر و بنظر کث طلوعی مذموم در که
 با غمور با غم اول بیل قزلق اولور و بر بوشقا شرا لواء در بر بنظر کث

طلوع غنّه از هر فور و از هر حصّه ای بر شیوه و بونکت رقبی زبان آورده
و ادجی سی شتر یا در بوخا ابنه اکل در لاسی کو کبدر که او را زنده خورده
بگذرد و از در بوخا نیز یا در بیکر کثره کو کبی ایچون با انکت طلوع غنّه بنماید
نزد و یعنی غنّه اولور زیرا اثر یا نصیر نروی در و نروی نایب نرواندر
کثر المال دیگر شکلی بود $\frac{1}{2}$ ایارکت اون او جنده دوعز
نشرین افکت اون او جنده ساقط اولور چون مشرق طلوع ایده
قیش ظاهر اولور و هر کجی بوخا و خالفر تا وسط سما ابره قیش کلان
مور و صولر طلوعی مبارک در رسول الله علیه و سلم پیور در کر
اذا طلع النجم لم یبق من العایته شیء یعنی قیث نیز یا طلوع النجم باقی نماند
افت پیور دن برشد و عو بر بونکت طلوعی محمود دوزلر و پیوری
غایبده نافع اولور زیرا اول وقت ارض خور و صوب محتاج اولور
عو بر دبر لره اذا طلع النجم یا ریح البحر و اختطت الریاح و سلط الله
تعالی اکت علی المیاء و رسول الله علیه و سلم دخی پیور من کبیر البحر
بعد طلوع النجم فقد برئت من الذمّه یعنی برکت نیز یا طلوع غنّه
سکره کبیر خنق نایب نکت حفظدن چغش اولور و نیز یا نکت نوندن
هواده اسبلر اولور و پیور را بر و اخونده نیل ارت و حیوان آورده
سود زباده اولور و بونکت رقبی اکلیل در و بیکر که نیز یا اظهر
منزل اندر شول کند که منازل بلک و لیه که که اول نیز یا دن ابتدا
ایده که طریق قمر اوزره در و آذن طلب دبران ایده انکت جانب
شرقیسند بر کوندر مقداری برده در و آن سکره طلب شرقین قبله
جانب غربیسند ایکی کوندر مقداری برده در و آذن طلب بطین
قبله که نیز یا و شرقین او را سنده در و منازل اربعه معلوم اولو قدن
سکره باقی منازل بلک طریق قمر اوزره در و محفی دکلدر که منازل

بلجک اون ایکی بروج دخی بیلنور و یوقار دده ذکر اولندی که
 تریکری سکر منزله دن هر برنده اولور اما سیری تشابه و کله
 گاه سریع حرکت ایدر گاه بطی حرکت ایدر گاه برکون نصف النهارده
 برمنزلت اولنده اولور و یوم ناینده نصف النهارده منزل نالنده
 اولور و گاه اولور برکون نصف النهارده برمنزلت اولنده اولور
 و یوم ناینده نصف النهارده اول منزلت آفرنده اولور و وقت که
 دور فلک گاه اون ایکی بروج اعتبار یله منقسم اولوب و گاه بکری
 سکر منزل اعتبار یله منقسم اولوب ایدی هر برجک حصه سی منازل
 مذکوره دن اکی منزل و ثلث منزل اولدی و در برخی دبران بعضی
 ضمیمین ایل او قیوب وجه شمیه بیان اولوب شریکست آفرنده اولور و
 بویله شمیه اولندی و بعضی فتنین ایل او قیوب وجه شمیه بیان اولوب
 خورک یاغری کبدر دیرلر و بوجوزل کو کبدر نیر بادن صکره طلوع
 ایدر و بوجو تا مع نیر بادخی دیرلر و انکست ایل کو اکب حصیه و در محض
 بشتی اوزره در بونکست موقعی نور ارقه سبدر شکلی بودت ***
 و بونکست طلوعی محود و کله رقیب یا غمور جوق یا غمه اول بیل و لوق اولور
 و بونکست نوانده اسی زیاده اولور و خوب دیرلر اذا طلوع الدبران
 بیست اقدار از فتن طلوع ایلد دبران کو لچکله نور و اسی سبدر ایدر
 و باد سموم ظاهر اولور و بونکست طلوعی ابارک اون النی سنده در دخی
 سقوطی تشرین اولک بکری النی سنده در و بونکست فائده اوله کو کبدر
 دبران کبدری دیرلر و بعضی اول قول کو کبدر فصل دیرلر و اطر افنده
 اوله خوزه کو کبدره قیاص دیرلر و بونکست رقیبی قلب در بشتی
 کشف در آت کو کسندگی رابره به دیرلر و بوجوز انکست باشد
 و بواج کو کبدر بعض بعضه قریب بطین کبی شکلی بودت *** وجه شمیه

و بونک نوئی فرموده روزه و انهاره فساد ایدر و بونک رقیبی
 سعد زاجده و طغوزیخی طرف در بوکا طرف دخی در لر کوز مفاسد
 بویکی کو کیده فرقه ان کی بر مقدار اگری در بونده ارسلان کوز ربه
 در ز شکل بود * * طلوعی آب اینک اولنده و سقوطی کانون
 ناینگ اولنده در و بونک نوئی محمود در بغور باغی جوق فایده
 ایدر و خوما اونی کسلور و اسی کسلور کچو و کوند برابر اولوب کچه
 اوزمغه بشد و ایند افضل خان اولور و بونک رقیبی سعد بلع در
 او جیحی جبر در بوکا جبهه اسد در لو بودرت اگری کو کبلور در هر اکی
 کو کبک اورطسی بر قیچی مقداری کور بنور سکی بود * * طلوعی
 آب اینک اون در دنده و سقوطی شبانک اون در دنده در ماه
 بونک نوئی محمود در بغور باغی نبات جوق بر و انا جلی بر افلفه میل
 ایدر و بونک رقیبی سعد اسعد در و اذن برنجی زبره در ضم زابل
 نیمور بارچه سی دیکدر بو بر کو کب نیر در که باند و بر کو کب اصغر و ادر
 ایکسنگ اورطسی بر قیچی مقدار بود احکام و نبات ملاحظه اولوب
 زبره دغشدر بو کله کاهل اسد در لر سکی بود * * طلوعی
 ابلوگت ایکسند در و سقوطی اذرت ایکسند در بونک نوئی
 محمود در بغور جوق باغ و کچو بر صوت اولور و بونک رقیبی اجیه در
 اون ایکجی عده بو بر کو کب نیر در زبره به طاقی اولور سکی بود * *
 بلکل ذراع و جبهه و زبره و صرف اسد و سوزنگت افراسند در بونک
 طلوعی ابله بودت منصرف اولور و سقوطی ابله حارت منصرف اولور
 و بوکا قلب اسد دخی در لر طلوعی ابلول اینک اون بشند و سقوطی
 اذرت اون بشند در و بونک نوئی نبل ارت و ایام بر و مجوز کبر
 و بونک رقیبی فرغ مقداره اون او جیحی عواد در مد ابله و فقر ابله اوزجی

معنست در پیش بلند در صول ال ابل با زلمش لام کبی بنه کیم است و ابله در
 و بونی کلبه نشبه غنشد در که ارسلان آر دنج اورر لر و انوکچون عتوا
 و بشدر در و بوکا و رکت اسد در لر اطلو می ابل اول ایکت بکرمی سکر نه
 و سقوطی اوزیکت بکرمی سکر نه در و بونکت نونی محمود در و بونکت رقبی
 فرج مؤخر در و اون در دنجی سماکت در بوکا سماکت اغزل در لر برافسر
 معنست در بونکت باننده بر کوکب دخی بوقدر اما سماکت رامج باننده
 بر کوکب دخی وار در و اول انکت ر مجید در لر پس سماکت اغزل سماکت
 رامج نسبت برافسر در و عوب ایکی سماکت اسدک ایکی سافید در لر و
 و سماکت اغزل خط استوا فر بنده در و بر کوکب بر در صر فیه کبی شکلی
 بود * * * بونکت طلوعی نترین اولک بنده و سقوطی بنساکت در دند
 و بونکت نونی غیز در و دافع اولور که بنور یا غمید و بونکت رقبی
 بطین اخوت در و اون شنجی غفر در فتح غین و سکون فابل و انکت
 معنست در و بواج کوکب خفیه در قوسه شبیه در موقعی منرا اندر شکل
 بود * * * بوکا غفر در لر بر ابو طلوع ایدیکت بکرت تازه کی اولور
 کند و سی کوکب خفیه در نظر دن اولور طلوعی نترین اولکت اون سکر نه
 و سقوطی بنساکت اون النینده در و بونکت رقبی تر طانده و اون شنجی
 ز بانا در فتح زابل بو ایکی کوکب بر در بونکره عقوب بو بنزی در لر بو ایکی
 کوکب در اور طوسی بش ارشون مقدار بد شکل بود * * * طلوعی نترین
 اولکت آفونده و سقوطی بنساکت آفونده در بونکت نو نده بطر اسرافیم
 با بلده خلق اولر بنه کیر لر و شدت شنا بر و بونکت رقبی بطین در
 و اون بدنجی اکلیل در تاج معنست در بود رت کوکب در اوجی راس عقوب
 اوزره در انوکچون اکلیل دید بر بعضیلر راس عقوب اوزره اولانی اعتبار
 ایدوب اوج کوکب در دید بر شکل بود * * * طلوعی نترین اخوت اون

اشغور جانب جنوب و انک بانه بر کوکب حقی وارد در عرب انک بونک
 نمیشی در بر بوانی ذبح انک استر شکلی بود * * * طلوعی کانون
 انک اون بدینده و سقوطی بوزک اون بدینده در بونک نوزده
 اخلاطه صوبه در بادم و جوزا خاجی و کت کور و بونک رقیبی نزه در
 بکرمی ادبخی سعد طبع در بواکی کوکب در حرکتی برابر اتا برسی بر بون
 بویو کدر کو بیبا اول برن بوده پوری نوا ایدر شکلی بود * * * بونک
 وجه شمیه ظاهر در که آنی بونک آفر انک شد در طلوعی کانون نایبک
 بر کبوسی فی بخت در سقوطی آب انک بر کبوسی کبک در بونک نوزده
 بونک چوق باغ و نور بونک بونک شد در جماع ایدر کو با جنوب است و بونک
 رقیبی طرف در بکرمی در بخی سعد السعد در بواج کوکب بری بونک
 ایکسی حقی در شکلی بود * * * بونک و فتنه وجه معاش ظاهر اولور
 انسانه و حیوانه و عرب بونی مبارک عدا ایدر انک بونک بواسم ایدر شمیه اولور
 و طلوعی شباطک اون انک بدینده در و سقوطی آب انک اون در زنده در
 بونک نونی محمود در که او تر بشد و قوسلر او تر اخلاطه بر اقلنور و قوسلر
 کور و بونک رقیبی جهه در بکرمی بخی سعد الانبیه در جمعی خداد
 جاد در معاش بود در ت کوکب در ادبی خبا پیور تنده برسی و سلطه
 کو بیبا بواج انک جاد در در شکلی بود * * * وجه شمیه بونک ظاهر
 و خشرات بر آنته کز نور قبشون انک بونک بواسم ایدر شمیه اولور
 طلوعی شباطک بکرمی بشده و سقوطی در زنده در بونک
 نونی محمود و کور باغ نور چوق اولور باغ کسلور در رقیبی زبره در
 بکرمی بخی فرغ اول در بواک فرغ دلو مقدم و فی در بر بکرمی بخی
 فرغ ثانی در بواک فرغ دلو مؤخر و فی در بر بواک فرغ دلو مؤخر و فی
 بره در بر بونک هر برسی انک بشد کوکب در هر کوکبک او در طبع

بش ذراع مقداری کورینور شکری بود * بونر بواسم ابله شنبه
 اولند بر زیر بونر کث و قند ثبوت جوف اولور فرغ اول طلوعی
 اذکث طلوع زنده و سقوطی ابلو کث طلوع زنده در بونکث نوی
 محو دور و بونده او جیحی جبهه و دشر و بونکث رقیبی صرغ در فرغ
 ثانی کث طلوعی اذکث بکرمی ایکسند در و سقوطی ابلو کث بکرمی
 ایکسند در بونکث نوی محو دور و رقیبی عتو اور و بکرمی سکر بجی
 رشت در قوغه اور غانی معاسند در بونر کوکب نره در که حوت
 برجکث بلطنده در ایکثون بو کابطن الحوت دمی در ر آثار شاد بکلر
 اول جهند در که شول خورده بلذکر که آنردن جسم حوت نوهم و نمشد
 آتی قوغه و بونری قوغه اور غانه تسبیح ایدر لره * * * * *
 صورتی بود طلوعی بسانکث در دنده و سقوطی نثر نیا و کث بشنده
 اولور بونکث نوازه صور طاشر و او بونر و جیحی کلر ابلور و بونکث رقیبی
 سماک و زفت المنارکث حل و حل و بونر که بیل درت جواد در هر خور
 بدی نو و هر نو و اون اوج کوندر و بری یعنی جبهه بر کون زیاده در
 ایدر اوله تمام سنه او جیوز انقش بش کون اولور بو مقدار از مانده
 شمس فلک بروجی قطع ایدر چونکه بونر معلوم اولدی فلک بروجی و فی
 بیان ایدم فلک بروج بر فلک مستقل و کله ز سایر افلاک کبی بلکه امر
 مو هو مبدر و بوندن اول ذکر اولند بکه هر بر کوکبک فلک مخصوصی وادر
 و اول فلککث ایکی قطبی وادر و کوکبکث هر بری فلککث مرکز در و چون
 فلک بکره دور اید اول کوکبک فلککث مرکز در آذن بر دایره حاصل
 اولور و کوکبک مشرقن مغرب حاکمی قسرتب در زیر اول حو کات که
 کوکبک افلاک مخصوصه مغرب مشرق در مثلاً شمک ایکی سیری وادر
 بر سیری زان و بر سیری قسرتب بر بیلدن بر بیلد قطع اندکی سیر زاندر

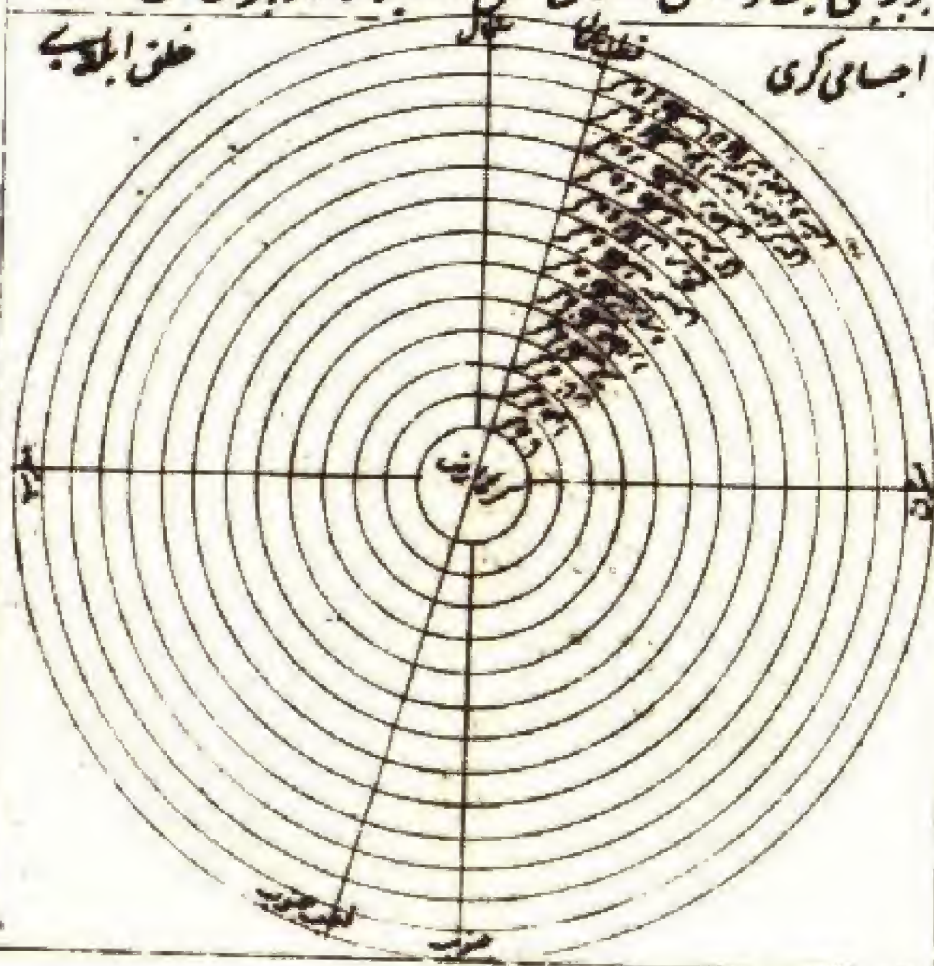
گنجد و گوندرده بر کره دور ایند یکی فلک اعظم است و در مسی ابله حرکت
 قمر بدر ابدی فتن فلک شمس بر کره دور ایده موجودن مشرق بر دایره
 غطیه نوهم اول نور مرکز شمس اول دایره عالمی قاطع اولور اول دایره بر
 فلک البروج دیرلر آذن صکره بر دایره دخی فرض ایده زر دایره
 عظامه دن که انکث مرکزی مرکز عالمه و انکث ابکی قطبی شمال و جنوب
 اولور و اول دایره به معدل النهار دیرلر و چون فرض ایده و ز که دایره
 فلک البروج دایره معدل النهاری قطع ایده نصفین ابکی نقطه متقابل
 اوزره برینه نقطه اعتدال برسی دیرلر و برینه نقطه اعتدال عربی دیرلر
 آذن صکره بر دایره دخی فرض ایده روز که نقطه معدل النهار اوزره
 و نقطه فلک البروج اوزره کجرا ابکی نقطه متقابل ابله بری شمال
 بری جنوبی شمالیه نقطه انقلاب صیفی و جنوبیه نقطه انقلاب شتوی
 دیرلر پس بوا یکی دایره فلک البروجی درت قسم مساوی به شش قسم قبلو ربع
 اوله که نقطه اعتدال برسی و نقطه انقلاب صیفی اورد ناسنده در زمان
 بریج دیرلر زیرا شمس ادا که فلک کند به قوس مسامت اوله زمان بریج اولور
 و ربع ثانی که انقلاب صیفی و نقطه اعتدال عربی اورد ناسنده در زمان
 صیفی دیرلر زیرا شمس ادا که فلک کند به قوس مسامت اوله زمان صیفی
 اولور و ربع ثالث که نقطه اعتدال عربی و نقطه انقلاب شتوی اورد ناسنده
 زمان حریف دیرلر زیرا شمس ادا که فلک کند به قوس مسامت اوله زمان
 حریف اولور و ربع رابع که نقطه انقلاب شتوی و نقطه اعتدال برسی
 اورد ناسنده در زمان شتوی دیرلر زیرا شمس ادا که فلک کند به قوس
 مسامت اوله زمان شتوی اولور و آذن صکره ابکی دایره غطیه فرض
 ایده روز قطب فلک البروج دن خروج اید ربع برسی انکث متقابل
 صیفی دن هر برینی اوج قسم مساوی به شش قسم اید جمله دایره النی اولور

و چون نوهم آمده در آنتی دایره که خطی قطع ابدی یکی نقطه متقابل او زره
 هر بر بی افلاک است اون یکی قسم اول و هر بر قسم دوم بر برج دبر و هر بر
 او نوزده قسم است ایدر و هر قسم بر درجه در زره پس دایره عظیمه او حیوز
 الشمس درجه اول و هر قسم بر درجه در زره ذکر اولی است و چون بخواه اعتبار
 معلوم اولدی ایددی بکل که فلک ثوابتی انکث ایلد اعتبار ایدر
 اون یکی قسم اول و هر قسم کواکب و در اشکال مختلفه ایلد
 بر قسمه اوله کواکب صورتی حلی ایلد در برنده اوله صورت ثوابتی
 در هر بر قسم انکث شکلی ایلد و در بطراخ اقسامه دکت چون دبر
 فخر کواکب فخر برجه در معناسی اولد که اگر بر خط مستقیم فرض
 ایستکت مرکز ارضون کوب کواکب اریته و کواکب دن کوب فلک
 ثوابتی اریته اول قسمه واقع اولور بطلمیوس حکیم دیش هر بر جکت
 دایره سی در نیوز سکن النی بکت ایکیوز الی طغوز بکت بدیوز بکرمی
 وسیع میلدر و هر بر جکت طوله او نوز طغوز بکت کز بکت و او حیوز
 سکن بکت او حیوز اون میل و نصف و سدس میل در و عرضی
 بکت کز بکت و او حیوز بکرمی ایکی بکت طغوز بوز فرق اوج میل
 و تحت میل در بوز در و کز بکت و افلاک و افلاک افلاک
 انجمن دید بر که جمیع افلاکی محیطدر و افلاک اعظم دخی دبر و اهل شمع
 عرش عظیم در و فلک اطلس دخی دبر و آند هج کواکب بود و حرکتی
 مشرقن مغربدر که ایکی نقطه او زره حرکت ایدر بر بی قطب شمالی و بر بی قطب
 جنوبی و دورنی بکرمی درت ساعده تمام ایدر و انک حرکتی ایلد جمیع افلاک
 حرکت ایدر بعضیدر دیشر فلک اعظم طرفدر طرف فلک حرکتی مظهر فلک حرکتی
 مستمدر بوشا و ارد اولور که اول و بدو کث آینه ده در افلاک حرکتی
 حرکت وضعیه در بود بدو کث صبح اولود دخی تقدیر بر عناصر دارض دخی

حرکت اولی که حرکت ابدی است یعنی حرکتی که تغییر ندارد بود که سبب حرکت نفس است
 جسمانی و کلامی یعنی حق تعالی فلک اعظم را بر فوٹ نوشتند که اول فوٹ فلک
 اعظم است که فلک است و سایر افلاک است و اندر ده اولان فلک است که حرکتی ندارد
 این حرکت آنرا بخاور افلاک و فلک اعظم است که حرکتی است که انسان مشاهده این حرکت
 در فلک است که حرکتی است که هر قدر که اندر ده باشد که شمس حرکتی است که در فلک
 حرکت ابدی انسان با حق تعالی در فلک است که حرکتی است که در فلک است که در فلک
 قطع اید و به معنی فلک است که در فلک است که در فلک است که در فلک است که در فلک
 رسول الله علیه السلام جبریل علیه السلام سوال ایلدی دخول وقت
 صلوات جبریل علیه السلام لا اثم دیدی و بیان ایلدی که بنی لادینجه
 شمس شب و روز فرسخ مقداری بر حرکت ایلدی دیدی و فلک اعظم
 جمیع افلاکی و کره ناری و هواری و مای داری مشتمله بر جلدی اونی و کره
 بر بر بنی محیط و احسن الاشکال شکل المسند بر اولد و همچون حق تعالی

و درین بهر که حکم شکر آید که بر بلند از استخراج انفس شود و بوی بلند یک سیری سر بعد
 شود که بر آید و جمیع عالمی سیرا بر فتن بر هم عمل اوله بوی بلند از کورکت کر که
 اول کشیکت آرد و نه اول که حصص غایب اولوب مرادی حاصل اول و هر کون
 نه مخلص طوعه و غی و نه مجله اوله و غی پورایزه و نه معلوم اولوز دایره بود

بودن مکره سموات وارضه اولان ملکری بیان ایدلم ملایکه بر جود
 بصیطر صاحب حیات و صاحب نطق و پاکد ظلمات شهوانیه و نه
 و کدورات نفسانیه و نه غصب و عصیان کبی و اشکال مختلفه ایل تشکله
 قادر لر و نه و نه بونظره بکث و ابجکت اولما ز طعالمری سنج و شریکری
 نقد بیدر و صور لمری مختلفه و مقدار لمری متفاوته و نه بوی بلند مخلوق
 اولد لمری اصلاح مخلوقات ایکندر و نه مکرده ملکری اولد لمری دلیل نقل
 ایله نابتدر اما دلیل فعلی ایله و غی نابتدر بر اراضی سجانه و نهالی حضرت لمری
 بکورد و نه و نه مکره مکرری بیل حال فیلدی معلوم که نه نه مخلوق دارد
 و نه و نهالی و غی حال قوامی آنده و نه انواع طبع و خلق ایله و بیابان
 یا بستی و نهالی عایله لمری و غی حال قوامی آنده و غی و نهالی و نهالی
 خلق ایله و ظلمات ترانجه و غی حال قوامی اجناس حضرت خلق ایله و نه

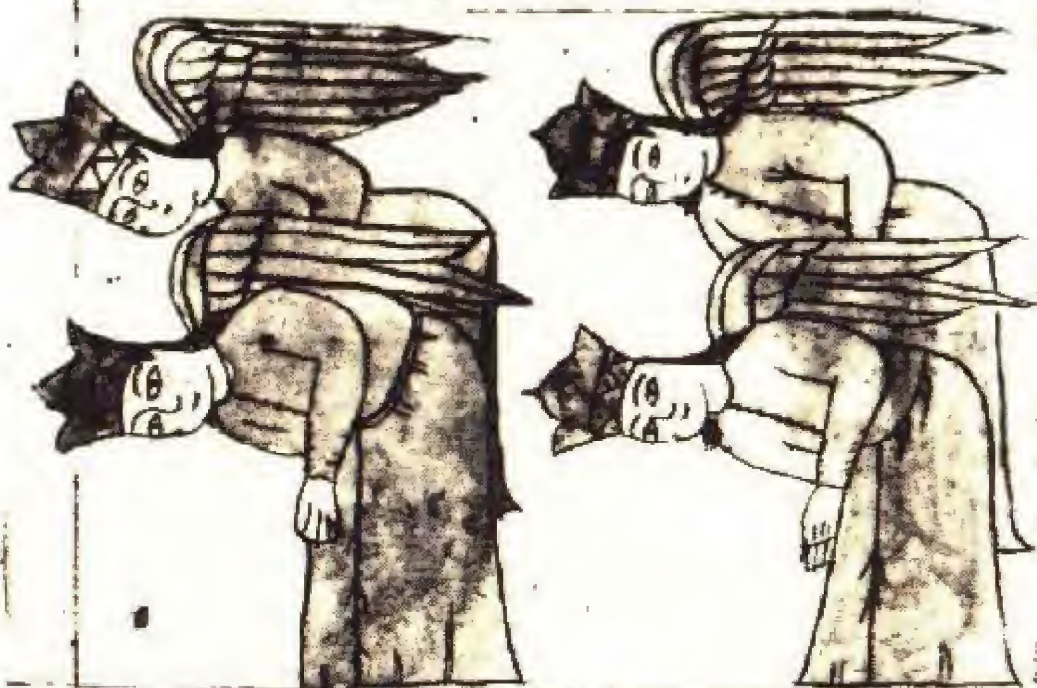
در نو در لو جانور را به بالا مالی الجدی بلکی بر باغک بعد و غی بری قعر
 زمینه دار پنج فاز سکت پنج در لو جوا بنخلر بولور سن پس خلاق مطلق
 جل و علا حضرتی بو نورانی و شفاذ خلق ابدی کی غلکری پنجن اول که
 ملکلردن عالی قید و ملکلر کن افریضی کنند بنجر الا حق سبحانه و تعالی بولور
 و بنجه کم ببورر و ما بعلم جنود ربک آلا هو دهمان شود و ظلم معلومدر که حضرت
 رسول احد خبرد و بشد که زرات عالمند بر زره بوقدر که اکابر ملک
 موکل اولیه و بیج بر قطره بوقدر آلا آتی بر ملک ازال ایدر ابر لره و کو کرده
 بیج بر موضع بوقدر که اندر بر ملک عبادت مشغول اولیه اود غی ملک که کن
 هر بر صنفک عبادت لری بر دکلدر و مغالری دخی مغایر در قال الله تعالی
 و اما آلا مقام معلوم و اما نحن القادرون و اما نحن المستبحون
 لا جوم بعض ملک صلواته اولان بنی آدم کی صوف بنیوب منبقم القاد
 بر سوال اوزر

دورر

و بعض ملائکه رکوعه اولوب عبادتین استکبارانغیزلرند کیم حق تعالی بیورده
و میں عنده ان پستایون و من اوتوا تحسبتم ان مراد قرب شدند

و بعضی ملائکه رخی نفود ده در پس شول کنند که صلوات بر اوست ابد و جلد
 ملائکه ثوابین بولور عبارت او پس الفرائض حضرت علی در ایست حق تعالی حضرت علی
 شوی عبارت ابد بن کیم کوکده ملکه ابد در پس بر کچه در لرا ابدی کیم
 بو کچه قیام کچه سیدر اول کچه صبا و کت قیامده اولور لرا ابدی و ارنده سی
 سیم در لرا ابدی بو کچه رکوع کچه سیدر اول کچه صبا و کت رکونده اولور
 لرا ابدی ویند بو کچه سجود کچه سیدر دو صبا و کت سجوده ده اولور لرا ابدی

و حکما و بشرد ملائکه جواهر مجرّه ده در نفوس المطفیه محافل در عقیده
 و منفسل در ایکی قسمه بر منسکست عالی استغفار قدر حقن غیره استغفار اهل
 بقیه کیم حق تعالی بپوریه چون امین الله لا یغفرنا بونظر علویاندر یعنی
 ملائکه مغربونه و بر منسکست عالی تعریف و تدبیر در سعادن ارضه قضا و
 ازل و واقع اولد و رخی اوزره بقیه کیم حق تعالی حضرت بپوریه و شایسته
 و انشا شطات نشط و اساجات سجده استقامت استقامت
 امر ملائکه در کت منهد قنادری واردر اونی مرتبه ایکی قنادی اولور جبرائیل

علیه السلام که بتوزن قیاد لرغی دارد بنیم خدای بیور به جاع ملایک
 رسلا اولی اجنحه شنی و ثلاث و رباع و دخی ملائکه نکث بعضی سماویه
 و بعضی ارضیه در سادیه اوله ملائکه لری اولقدر محبوب خلق اولمخدر که
 انسان کور که طافت کسوره فر مشاهده فلسفه تسلیم روح ایدر نور انبیا
 طافت کلر نامتبارک الله احسن الکالیفین و در بیگل که حله عرش
 درت ملک در بری آدم صورتنده در دایما بنی آدم ابون شفاعت
 ایدوب زرقلین و یلیوب حضرت حقه دعا ایدر بری دخی او کوز
 صورتنده در دایما بهایم ابون دعا ایدوب زرقلین دلی بری دخی
 ارسلان صورتنده اولوب دایما برنجی جانه در لرا ابون دعا ایدوب
 زرقلین طلب ایدر بری دخی که کس خوشی صورتنده اولوب دایما
 خوشدرا ابون دعا ایدوب زرقلین طلب ایدر بنیم خدای بیور
 بسجود بکدر بهم و یستغفرون لمن فی الارض اما یوم قیامتده
 سکرا اوله لرا کور بنیم خدای بیور و علا بیور و یجل عرش ربک فوهم
 یومیند غایت و دخی بو بیگل که حله حله عرش و ملائکه مغربون مؤمن
 ابون استغفار و طلب مغفرت ایدر لرا بنیم خدای بیور
 الذین یجلمون العرش و من حوله بسجود بکدر بهم و یؤمنون به
 و یستغفرون للذین امنوا ربنا وسعت کل شیء برحمته و علما
 حله عرش اشرف ملائکه در سائر ملائکه لرا لرا سلام و ربوب تعظیم و تکریم
 فیور لرا دایما خدای بیور بنیم خدای بیور لرا اگر سوال اولنور که افلاک
 کری اولد و دخی تغیر چه که مذهب حکما در عرش دخی کری اولور کری اولور
 کور بلکه محتاج اولماز و کور یکت بنجه اولور ابون بنیم خدای بیور اوله لرا ایدر
 عرش کور مکن مراد انکث حفظدن و انکث تدبیردن مجاز در و صاحب
 دیکت دخی فریدن کنایه در دخی سوال اولنور که قیامتده حله عرش بنجون

سکروا و لور بزا بدور که حق تعالی جل جلاله حضرت عظیم اظهار احوال
نبتیم بر سلطان کند ولی خلفه کو سترکت است نه تختکست قرینه عظیم است
کند ترا حصار ابد را که حلقه هایت ابد کور دزد و دخی جمله ملائکه دن
بری دخی روح دبدکری ملک در که قیامتده سایر ملائکه را بر صف اول
اول با کثر بر حق اولور دیشل یا چند سنگ عظیمند و با عند الله
عظیمند و بعضی دخی ملائکه روح بر صف اولور دیشل قوله تعالی
یوم یقوم الروح و الملائکه صفا بعض مفسرین بوکه زایب و شکر که
روح دبو شیده اولدی که هر نفس انک انفسند بر روح خلق اولور
و بو ملک موکل در فلکری دوزدر که د فلک قمر السعده اوله عناصره و نباتات
و حیوانات و بو ملک اکبر و اقوی و انقدر سایر ملکرون بعضی دیشل که
سیع سموات باننده بر لقمه اولور دی و عند الله این عباسدن روایت
اولور که روح دبدکری ملکک بیکت باشی وار دهر باننده بیکت بوزی
وار هر بوزنده بیکت اغری وار دهر اغرنده بیکت دلی وار دهر دلی ابله
بنحش ایکی در لولغت ابله حق تعالی حضرتن شیخ و نهلیل ایدر دهر
بر کتاده کور دیکه بو ملک بر کون کند ولی کور د ب حق تعالی حضرتن بن
بو قدر لسان ابله بو قدر بیکت بیلد شیخ و نهلیل ایدر رم دیر حق تعالی
دخی ایدر که زمینه نازل اول اولدخی زمینه نازل اولد قیده کور که بر
صعیف بنی آدم بولده هم کیدر و هم حق تعالی حضرتن شیخ ایدر دیر که
سبحان الله عدد ما سجد المستحون منذ خلق الی الابد اضعا فاضعا
ابدا سرمد الی یوم القیمه و لا اله الا الله عدد ما هیله المهلکون منذ خلق
الی الابد اضعا فاضعا ابدا سرمد الی یوم القیمه بو کجا کوره تجید
و تمجید ایدوب کیدر چون کیم روح بونی کوردی بهیود اولوب حق تعالی
حضرتدن حجاب ایدوب استغفاره مشغول اولدی و بنه سبایه عروج ایدر

خداوند اولدی و بنی حق تعالی حضرت زکریا علیه السلام هر بر اخون طاهر
کبی نور بر جود اکر اولد و فنده ملائکه رشیع و تهلیل نکرده اولد
انک نور نون باز لر ابدی و انک بر قد می بسود و غی بر بدی بیک ملق
مسافر در و انک بیک کره بیک یعنی اون کره بوز بیک فنادی دارد
و بولکه روح الایمن دخی در لر و بونک تصویر می مقدور بر دکلدر
و جلد ملائکه دخی بری دخی اسرافیل، در که حق تعالی حضرت انک امرنی غزله
ادل او شد در و جسد لره ارواحی اولد نفع ابد و صور انک انده در که
بویوز کسید و بوز و اخنی کبی اخنی وارد در اما عرضی بنی السام و الاضد
و صورت جوق دلوکری وارد در و هر بر دلوکنده الی بیک جان دارد و دوش
جانبه دایما نظر ابد که بچن امر اولد تا که نفع ابد و بوسوری اوج کره
او فرس کر که نفع اولد و جمیع برده و کوکده او شد خوف اند لر که کدر
بنیکم حق تعالی بوز و بوز بنی فی الصور فخرج من السموات و من
فی الارض بالامن شآرا انه و نفع ثابده جمیع مخلوقات اجل ابره کر که
قوله تعالی و نفع فی الصور فخرج من السموات و من فی الارض بالامن
شآرا انه و نفع ثابده جمیع مخلوقات حیات بولد کر که کدر قوله تعالی
ثم نفع قیامه اخنی فآراهم بظروان و اسرافیل درت فنادی دارد
بری مشرفده و بری مغربده و برینی دوشه مشد بر بدن کو که و ارجه و برینی
دخی بوزنه برده اشد دخی تعالی غطتشدن و باشی عرش آئنده در
و ابکی آفتلر بدیخی بدن آشفد در دلوچ محفوظ که جوهر روحا بندر انک
اوکنده در بنی حق تعالی برنس ایجاد انک دبله قلم ام ابد که آسن
لوح محفوظ باز و اسرافیل، اول امری کور و ب مسکابل، ابر شد در
و انک ملائکه دخی بونجه اخوانی نفع روح ابد لر و با الفاء فوت ابد لر
جمیع موجودات و دخی جبرائیل علیه السلام اکا ابن الوحی دخی در لر

و خازن القدس و روح الامین در بر او نشین و نزل برود اما این شب
 نبیست و روح المقدس و ناموس اکبر و ملائک و غنی در بر او حق تعالی
 حضرت علی اکبر دلی ایله بوز و درت کتاب انزال ایله دی اون صحف آدم
 عبد السلام اوزره و الی صحف نبی علی السلام اوزره و اونیوز صحف
 ادریس م اوزره و اون صحف ابرهیم م اوزره و نورانی موسی م
 اوزره و زبوری داود م اوزره و انجیلی عیسی م اوزره و زقرانی
 خاتم الانبیا محمد المصطفی علیه السلام اوزره و حق تعالی جبرائیل حفسده
 بیور ر ذی قوه عند ذی اعز شو ملائک و انکث فوقی شوبله در که آلتی
 باره شهرستان قوم لوطی قنادینک بر تویی ایله ارضدن قالدوب
 آسمانه جفوب ملائکه لوک نشینن قوم لوط ایشدوب و انکرک
 خود ستری آوازنی دخی ملائکه لرا ایشدوب آذن صکره بایش آشتی
 صابوروب قوزینه قهر ایله دی و او چقده دخی شول دکلو قوتی
 وارد که غرود لعین ابرهیم علیه السلامی اولدم آتشد آتشد حقیقی
 حضرتیش با جبرائیل دبوب سدره دن حضرت ابرهیم بر نفسده
 بنشدر و حضرت ابرهیم سنی آتشدن خلاص ایدیه بنی دبدکده
 حضرت ابرهیم علیه السلام دخی جبرائیل خطاب ایدوب ایدر که حق تعالی
 بنم احوالی بیور می دبدکده جبرائیل دخی نعم با ابرهیم دیر ابدی سکا
 رجا اولمز رجا انجن اول زانه در دبدکده حق جل و علا حضرتی دخی
 آتشد خطاب ایدوب یا ابرو س پر او و اما ابرهیم دبدکده
 آتش بر کلشن اولوب حضرت ابرهیمک بر مبارک قبیلده خطا کلمه
 و جبرائیلک آتشد قنادی وارد و مقامی کوسیده در دبونلرون غیر ایگی
 قنادی دخی وارد ر انگری آجز ایلا بر خومک ملائکی چون آبر و بونک اعوانی
 وارد عالمه نو کلدر بر بونلرک نشانند در قوت خبیثه و غیرت اعدا

انشاء و سایر جوانه دفع شر و ضرر چون حین اول نور که بر کون
 رسول الله صلی الله علیه و سلم جبرائیل علیه السلام دید که درین که سنی کند و
 صورتی که درم جبرائیل علیه السلام دخی دید که اذن حق اولور سه بو کچه نصیب
 ای آید ننده کل کوریدی رسول الله اسلام اول کچه نصیب محبوب کورید که
 جبرائیل علیه السلام افغانی سداغش بو حال کوریده مغشای علیه اولدی یعنی
 بایلدی چون کند و رینا کله بدین اولکی صورتی که بولدید و دیدیلر که بن
 سنی بو بدین ایزادیم جبرائیل علیه السلام دخی دیدیلر که بار رسول الله
 یوسف زه دار اسرافیل حضرت غریبی کورید که عرش عظیم او فریده و ایکی
 آنقری بدی قوت بردن اسفند در هر کون حق سبحانه و تعالی حضرت غریب
 عظمتن سرحه باوروسی قدر فالور دیدیلر و جله طایفه دن بری دخی
 میکایل علیه السلام که جمیع خلقت رزقند مویله اجساد ایچون و علم حکمت مویله
 روح ایچون بنده کیم حیات ابدان خدا ایل اولور بوخلین حیات نفس حکمت
 و معرفت ایل اولور و مکاین میکایل بدیجی کوکده در بحر مسجور او زنده
 و انک قنار لرینک عددن و او زلزلنه حاکم اولدوغی عددن حق تعالی بلور
 و اگر اغریب آجسه جله سوات بانده انجی بر لغه اولیدی و اگر نوری ایل تحلی
 ایلر کائنات نوردن بازودی و انک اعوانه واردر انک تساندن در
 قوت قیام و برکت عناصره و مویله و غایبته هر شئی ابرشدر که اول
 حلدن در ایزاق مکانت عمر رضی الله عنه بر کون یهودیلرک در سخا لرین
 کیمدی مسد بچنده جبرائیل علیه السلامی سوال ایلدی دیدیلر که اول بزم
 دشمنی در بزم اسرار مره محمدی واقف ایلدر و اول حسف و غذاب ملکید
 و میکایل او خولقی و قزللق ملکید و عمر رضی الله عنه دیدیلر که بونلرک حق سبحان
 ننده منزله سی نجه در دیدیلر که جبرائیل صانع بانده و میکایل صول
 بانده در و اکیسنت او رط مسنده عداوت دارد در دیدیلر عمر رضی الله عنه

و دیگر آنکه عدد و کلمه در و ستر که مگر کسب کردن اگر ستر عمر رضی الله عنه
 رسول الله علیه السلام حضور نه کلمه بنی بوات کر به نازل اولدیک
 من کان عدوا لله و ملائکته و رسوله و جبرئیل و میکائیل فان الله عدو
 لکافین و جملہ ملائکہ دن بری و فی عزرائیل علیه السلام مدبر بود بلکه که
 حوکتی تسکین و قبض ارواح اچون موکلہ و انکث نفایم اشقی کوکده در
 و بانی سماء و عیاده و ابی فکری بدی قات بر دن آشفه در و بوزی لوح
 محفوظ دن بخادر و جمیع ارض انکث نظر مده بر نبی کسیدر د لوح محفوظه
 هر کسند نک کیم اجل ساعتی کلمه اول وقت اول بحق روحنی قبض ایدر
 یا بالذات یا بالاعوانی ایلہ حکایت بر کون عزرائیل حضرت نری داود و م
 حضور نه ابدی یکی کسند دعوا به کلمه مدبر عزرائیل بر لبی اچون بنو مکث
 عمری بدی کون قالدی و بود داود و پیغمبره خبر د پردی بر پنجه د خون
 صکره داود علیه السلام اول کسند چو تنده کوردی عزرائیل دن سوال
 ایدوب عزرائیل جواب دبردیکه اول سنکث قانکدن کد بجاک بر پنجه
 صدق انبش اول فقیده دعا ایدوب الله شفا سا که عمر و برسون
 دیش حق تعالی دعاس قبول ایدوب اول کسند یہ بکرمی یل رخی عمر
 د پردی پس بونده الصدقة تر ذابلا و ترید العر فحوا سی ظاہر دلدی
 بمحو الله ما یشر و ثبت و عندہ ام الکتاب مضمونی باهر اولدیکه
 امام فخر رازی رحمه الله علیه دیش که بوات شریفه ایکی قول دارد
 بری اولد که عام اوله هر سنه یہ جنبه کیم ظاہر لفظ آتی اقتضا ایدر
 اولیہ رزق و اجل و سعادت و شفا و نه و ایمان و کفر عام اولور
 و قول ثانی اولد که خاص اوله بعض سنه یہ آما ظاہر اعمو طر و ملائکہ دن
 کر و بوند بر بونک سؤل ملکدر در که بوقار و ده ملائکہ مغربون و بود کر
 اولمشدر در بونکرها کفلا در حضرت قدس ده الله تعالی دن عجزه الشفات

این جزو بعضی کلمات بوده مستور در که ملائکه فلک اول بفر صور ننده در
 و ملائکه فلک ثانی طو شجیل صور ننده در و ملائکه فلک ثالث کرکس
 صور ننده در و ملائکه فلک رابع آت صور ننده در و ملائکه فلک خامس
 نزل صور ننده در و ملائکه فلک سادس او غلا نزل صور ننده در و ملائکه
 فلک سابع از نزل صور ننده در و فلک سابعون یوقار و اول بعد ملائکه
 وار در که اعدادن اینها ^{بسیار} و کثر نهندن بر بر بنی بلور حضرت
 خد سبح و تلیل اید لغت مختلفه اید و ملائکه دن بعضی سنده کراما کاتبین
 و حفظ دخی در بر حق تعالی سبور ران عبدکم کما فطین کراما کاتبین معلوم
 ما نفعلون حق تعالی بونوری وصف ایلدی کراما دیک اید الله شفا فنده
 مکرم اولد قلمی چون و دخی وصف ایلدی کاتبین دیک اید اعمال عباد
 باز د قلمی چون و دخی وصف ایلدی عالم اولملر اید افعال عباد زبر
 باز د قلمی ظن اید و کل بعضی اید در یاد بوندر کت علمی مخصوص اولد افعال
 جوارح یا عالم اولد افعال قلوب اما افعال قلوبی جلد قلمی بویله اولق
 کر که رک خیر نیتی رایحه طیب اید شیر نیتی رایحه کریمه اید بلور لر و حفظ
 مکلری ایکید بری صاغ بانده خیرین باز بری صول بانده شیرین
 باز و صول بانده اولد ملک او زرب صاغ بانده اولد ملک حاکمه
 شیرینی یدی ساعته و اید باز در فر بلکه توبه قیده دیو و بر ملک دخی وار در
 مرکز بانندن ابر لمر انکث اید اوج اولور الله نور دن خوبه وار در دایما
 آن حفظ اید راجحه شردن جن آدم و فاث اینه حق تعالی امر اید بر قول ملک
 قبری او زرنده دور کث انوکچون قیامت دکت سبح و تلیل فلک در ملائکه
 بعضی معقیات بر بر بر کات اید نازل اولور لر و اوج اعمال نبی ادم اید
 سیاه صعود قیلور لر و ملائکه دن بعضی منکر و بکر در کند لری قره و کوز لری
 ثانی و غایت حبیبو ملک در قره داخل اولور لر و بسته سوال قیلور لر

اولا بدون بعضی ستیا چون در کدایما مجالس ذکر الهی و مجالس علمی را بوب
آذنه حاضر اولور و ملا بدون بعضی دیگر موکلدر اصلاح کائنات و دفع فساد
و کائناتن هر بر فرد و بوجه ملا بکه لر موکلدر مثلا غذا اولور بر پنج
فلک عمل این پنج و اکل بدن کنندن جز اولماز ملا بکه عملی اولم پنجه ابدی
بر ملک غذای جوارحه و عظمه جذب ایدر زیر اجاد در شقه حرکت اینها
در ملک آذنه اساک ایدر ناکه حرارت آذنه عمل ایدر در ملک صورت دوم
کبد در در ملک فاضلی دفع ایدر در ملک لحمی و عظمی و عروقی نیز ایدر انکا
لابق اولان ایدر در ملک پیشدر صورت عظم کسب ابدی عظمه و صورت
لحم کسب ابدی لحم و در ملک مقدار رعایت ایدر پیشدر مقده ناکه در کرمی
اولان عصکون ذکر ملکی و بعضی اولان عصکون بصلغی و محوف اولانک محفلکی
باطل اولمیزه بر اگر غذا دن هر عضو مناسب اولان شکلدن غیری نسته زاید
ضم اولننه متغیر صورت اولوب اقیع اولور ابدی ابدی غذا نکت رفیق کوز
قیافه نیند و صافیسی کوز بیکند و غلبطل اولیقلده و صلبی عظمه متصل اولور قدر
و شکل رعایتی ایدر پس هر عضو مناسب اولان شکلی ایدر نشود نیا بولور بعض
عضو صبی ایکن اولدوغی اولره قانور کبیر اولوب بد اندام اولماز ایدر بکه
بود کلو ملکلر سکا خدمت ایدر لر حال بوک سس بونلردن بی خبر سن
حقیقت زمان بمانده بونوع بش نذهب وارور اوکل اولدر که حکما
قتنده زمان جوهر مجزودر ایکنجی اولدر که زمان نفس فلک اعظمه را و صبحی
اولدر که زمان نفس حرکت فلک اعظمه در دینجی اولدر که زمان حرکت
فلک اعظمه در پنجی اولدر که زمان متحد و معلومدر که انک ایدر تغیر
اولنور متحد و مبهم مثلا یقین و غلبه زیدنه وقت کلدی دینلور کون
طلعه و غی وقت یقین مخاطب ایدر وقت طلوع شمسی مشهور اولنور غایب
را بعدر که در سطونک و اصحابنک مختار ایدر که زمان مقدار حرکت فلک اعظمه

[illegible]

یوم عوف عاده طلوع شمس ابله غروب شمس اوزماننده اولان زمانه
 در بر آتا شرعه طلوع فجر ابله غروب شمس اوزماننده اولان زمانه در بر
 و بیل غروب ابله طلوع اوزماننده اولان زمانه در بر طلوع دخی قولین
 اوزره در و مجموع بیل و نهار یکری درت ساعت اولور و قنبرین دخی
 فضول اربوبه تشبیه ابله در صبح زمانه بهار کبدر نصف النهار
 ضیف کبدر اختتام زمانه کوز کبدر نصف اللیل شنا کبدر
 باب ثانی در بیان شرایط دعوت کردن ارواح امام جعفر صادق
 ایدر بر کنشی دعوت ایتک ولسه آرواحدن برین حاضر قلمق ولسه و سلیمان
 کبی ارواحی کند و به مطیع ایتک و اکا حکم ایتک و جلد مقصود کث بولق
 و کنج خانه لر و دقین لر آچق و طلسمات بوزمن و دیولره حکم ایتک
 و جهان خلقت کند و به مطیع و متقا قلمق ولسه و دنیا بوزنده هر نه
 مقصودی و اربوبه ایتک ولسه و غاییدن رفق الوه کبرسون ولسه
 و بار مجوبی و تسکینه حاضر قلمق ولسه پس اول طریق دونه کیم بودکر
 اولری عمل کتوره مستطاب بودکر اولان مقصود لر الکر که ارواح ابله
 اشنایق کسب ایتک کرکدر و علم دعوتده ما هر اولق کرکدر از بر ایتک
 کبی کار ارواح علیدر آنک تونیده عمل کتوره بدی و عملک ایتک
 بنیاس حکیم ایدر بو علم دعوت اولو علیدر و طریق انبیا در اول جهندن کیم
 بود دعوت علمی علما و افاضلین متعلقدر بنیاس حکیم که اسکندر علیه السلام
 خاص وزیر ایدی و بو علم دعوتده ما هر ایدی و طلسمات عملده دخی
 نظیری یوق ایدی و اسکندر کث قوت باهره سی کابینه ضبط ایلوب
 اعداسنه ظفر بولدوغی بو بنیاس حکیمک علم دعوتده ما هر اولدوغی
 سبی ابله ایدی اول زمان کیم اسکندر بر جری ابله جنگ ایدوب عاف
 فاسد بنیاس حکیم دعوت تونیده ارواحی جمع ایدوب ارواح دخی

نمون لری جمع ایدوب مغلوب ایکن غاب اولور لودی و دنی بربرده
 دینه اوسه بنیاس حکیم اول دینه ارواحله اجدوب اسکندر
 جوبسته انعام ایدودی پس بنیاس حکیم ایدرکه بوعلم دعوتک سکر
 شرطی وارور اول شرطی اولدرکه جوابی اولان غداردن نسنه بمیه
 و کند و غنی کند و به مطیع قل و چون نضنه کوشمال و بره لاجرم
 نفس و حانی قوت طوت و چونکم نفس و حانی غاب اول اول کشی
 ارواحر یقین اول و بنای کیم هر کونده ایکنه انکب بیکیم بوزر دریم
 اول و دایما طهارت اوزره بور و به و عبادتدن حالی اولیه بوباید
 معنی زیاده اولور ایچ شرطی اولدرکیم دعوت اهلنه بدی شیشه کرکدرکیم
 هر بر شیشه ده هر بر کوکت ملک بوکلی ادرین و شکلی و خاتمی و غیبتی
 و جاسوسی و زجانی و سوال و جوابن ملک کرکدر زبرا دعوت
 اهلنه بولری ملک کرکدر ان شاه شکار آشفیده بیان قبلالم اوچین
 شرطی اولدرکه ساعتین و جورارین بلد کدن صکره دعوت اهلنه بدی
 کرسی ویدی مجریدی جو برویدی و رلو جامه و هر جامه تک زکی بدی
 بلذر نکنده اول ویدی خطبه ویدی مندل ویدی دور لودج ویدی
 ملکوت اسلرک ویدی جنی اولور نیک آدرک ملک کرکدر ان شاه
 زجده بیان اولور در دخی شرطی اولدرکه صاحب دعوت بر بوجه مفاده
 یار بوجه دپده و یار بوجه کوشکده و با آب روان کنار زده و با خود
 بر جسته کهن باندده اول و یار قبو باندده اول و دخی دعوتک اوندده
 بکرمی درت پنجه کت شکلی بازیش اوله کاغذ اوز زنده و با خود دیوار بوزنه
 بیج اولرک باری اسم شریفی مسطور کرکدر آدم ۲۱ حوا ۳ شیت ۴
 نوح ۵ شعیب ۶ موسی ۷ لوط ۸ صالح ۹ عزیز ۱۰ لقمان ۱۱ ایوب
 ۱۲ ابرهیم ۱۳ داود ۱۴ سلیمان ۱۵ زکریا ۱۶ یعقوب ۱۷ اسماعیل ۱۸ یوسف

۱۹ عیسی ۲۰ مریم ۲۱ یهو ۲۲ حضرت ۲۳ الس ۲۴ محمد المصطفی
 و درت بارکیم ۲۵ ابو بکر ۲۶ عمر ۲۷ عثمان ۲۸ علی در بنو نذر دخی باز به شنج
 شرطی اولدر که صاحب دعوت منزله هر بره و کلب و قاطر و خودس و بنون
 و بیلان و بنولره بکرز خانه در لر و نمیه زیر اراج بنو نذر انجور لره
 دعوت کلر لر و نمسور دن دخی کلب آوازی اشند لید و دعوت ایلد و کی خانه
 فاسد لر دی ناز لر و دعوت لر فومید و خانه سنده اوقی و قلیج و نونک
 و آلت حرب اولید بونک کی سلاح لر دن قورقار لر انجیم شرطی اولدر که
 صاحب دعوت سفره کند کده در لر منزل کتوره ویدی در لر غایم بیلد
 و هر شهرت کیم ایچنه کیره و آنده دعوت قبله جعفر کر کدر کیم شهره کر کلک
 عهد نامه سلیمان اوقیه و بخورن قبله جو کیم اول شهرت نو کلر بن کیم دعوت
 قبله و اشتاقی قبله اول کر و می کند و به مطیع قبله بحت ایده و دخی
 کر کدر کیم هر آی تابنده عهد نامه سلیمان اوقیه و بخورن قبله اگر
 در سنکم بخوری ندره عود و شکری و ولادن و مصطفی
 و کند روکم آن اوله و جنطیان و بوالتی اطلاعی بخور قبله طغوز کره
 اوز رینه عهد نامه اوقیوب بقا بدخی اولدر کیم شمس هر آیده یعنی اوقوز
 کونده بر برجه تخیل ایدره بالاده مسطور بر و جلدره اهل دعوت کر کدر که
 بدی تکی دعوت قبله جو کیم شمس حل بر جند کلا ملک امرت دعوت قبله
 و جو کیم شمس نور بر جند کلا ملک دخی دعوت قبله و جو کیم شمس
 جوزا بر جند کلا ملک مبطل و دخی دعوت قبله و جو کیم شمس سرطان بر جند
 کلا ملک میمون افلی دعوت قبله و جون شمس اسد بر جند کلا ملک
 شهورشی دعوت قبله و جو کیم شمس سنبل بر جند کلا ملک جبهه و جو
 قبله و جو کیم شمس میزان بر جند کلا ملک ابی احنفی دعوت قبله و جو کیم شمس
 عقرب بر جند کلا ملک ابیمنیم دعوت قبله بنو نذر دعوت ایلد کدن مکره

بش ملک دخی دار در کیم یوزمردخی شیطانی د بولر اوزر لر نه موکلدر
 و درت فرشته دخی دار در بولر مغرب من عند الله در، و بولرک
 اولور می آدم علیه السلام معصومه بیان اولمخند حکایت مغرب
 اوستا در نون استماع اولمخند که جنتی رکعت ملکاری بیحد در، اما هر
 مقامده بر کرده موکلر وار در صاحب دعوت اولان کسند اول مقامده
 اولام موکلری دخی دعوت قبله پس معلوم اولد که صاحب دعوت
 اول محلات موکلرین دعوت ابدوب الکتور میجاک بو باده معصوم
 حاصل اولمیه اگر شهرد و اگر قریه ده دو کلیمنده بر ملک موکل
 وار در کیم اول جنبیل اول ملک موکلرک محکومیدر دخی ملک که جنبیل
 باوشت هی، و وزیر لر می، و قاضی لر می، و بکلر بکلری و واعظ لر می،
 و خطیب لر می، و محاسب لر می، و مدرس لر می، و معلم لر می، و جاسوس لر می و در
 دخی یوزمردی حاضر قبلت اولد قده اول ملک موکلر دعوت قبله بکلرک
 ابدیه کیم ای ملک موکلر بجا بر جنتی اولوسی کرک کیم یا در بردن با قضی
 یا واعظدن یا مدرسدن یا محاسبدن یا شحند دن و یا خود غیر بدن بر
 موکلر جنتی استبد اول ملک موکلیمدن البته طلب ابلد کی موکلر دیگر
 اگر دیر سن کیم ملک جنبه حاضر فلاسن و بولردن حاجت دیلمه سن کر کیم
 اوج کون اوج طوره اوج کون صکره بر بوجه طافه و با خود اول شرح
 ابلد بکلر کی بوجه اوده مندل براغه سن کیم اول مندلک دایره سی
 بر کار صفت اولد و مندلک چوره سنده ابتا لکریسی بازمش اول
 و صاحب دعوت اول مندلک اوز ناسنده او توره و بخور قبله
 و کند و کتابن او کنده قویه و بر قلع و بر خوبه ایکینس راخی بالی ابدوب
 دکا قویه کم دیولردن این اولد زبر اکیم جندر دیولر آلت حردن
 قور خار لوه آذن صکره پرتیلر نمازینک ازان او قیدسن ازان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 جَاءَ يَقُولُونَ وَكَلِّمْهُ وَعَاهِدْكُمْ بِعَهْدِ اللَّهِ وَمِيثَاقِهِ ه
 وَأَسْمَائِهِ الْمُقَدَّسَةِ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الثَّمَانِيَةِ وَبِعِزَّتِهِ
 وَسُلْطَانِهِ وَجَبَرُوتِهِ ه وَطَاعَةِ فِي خَلْقِهِ وَعَظَمَتِهِ ه
 وَعَرْشِهِ وَكُرْسِيِّهِ وَآرْضِهِ وَسَمَوَاتِهِ وَجَنَّتِهِ وَنَارِهِ
 فَخَلَقْتُمْ لِسُلَيْمَانَ ابْنِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ه أَنْ لَا يَخَالَفَ
 عَهْدَكَ وَلَا مِيثَاقَكَ وَلَا عَنْ مَا يَنْزِلُ اللَّهُ إِلَيْكَ مِنْ أَسْمَائِهِ
 الْمُبَارَكَةِ الْمُتَمَوَّنَةِ الْمُقَدَّسَةِ ه أَنْ لَا يَبْعُدَ شَيْءٌ مِنْ مَعْصِيَتِكَ
 بَعْدَ يَوْمِنَا هَذَا وَذَلِكَ يَوْمُكَ الَّذِي تَسْمِيهِ ذَلِكَ الْيَوْمُ
 مِنْ أَوَّلِهِ إِلَى مُنْتَهَا قَآذِرِهَا هَذَا هَذَا الْيَوْمُ
 الَّذِي عَاهَدْتُمْ بِنَبِيِّ اللَّهِ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَكُمْ كَفِيلًا وَكَلِّمْ
 وَهَذَا يُطَالِبُكُمْ مِنْكُمْ أَنْ أَنْتُمْ خَالِفْتُمْ الْحَدَّ مِنْ بَنِي آدَمَ
 وَبَنَاتِ حَوَا أَوْ يَخَالَفُ أَحَدٌ مِنْ جَيْشِكُمْ عَلَى أَنْ تَأْخُذُوهُ
 أَعْلَى بَرِّيَّتِهِ فَأَخَذْتُمْ بِذَلِكَ وَقُلْتُمْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
 لِهَذَا الْمَلِكِ الْمُسْلِمِ عَلَيْنَا وَبِجَانِبِ السَّيْرِ الَّتِي سَحَرَكُنَا
 لَهَا وَأَفَرَرْنَا بِذَلِكَ فَيَفْطُرُشْ وَمَبُوسُشْ وَأَوْبُسُشْ وَكُسْطِينَا
 فَإِنِّي خَلَقْنَا عَهْدَكَ وَأَزْرَهُ فِي جَمِيعِ بَنِي آدَمَ وَبَنَاتِ حَوَا ه
 فَأَنْتَ فِي حِلِّ مِيثَاقِنَا وَمِنْ دِمَائِنَا وَأَشْعَارِنَا وَأَبْشَارِنَا

الله على ما نقول وكل
 قوله الله عز وجل

وَالْحَاوِي عِنْدَكَ وَلَا يَغْفِكَ نَا مِنْ بَعْدِنَا وَبَعْدَكَ
وَحَتَمَ سُلَيْمَانُ ابْنِ دَاوُدَ عَلَى الْجِنِّ وَالشَّيَاطِينِ مِنْ
الْإِسْلَامِ عَلَى الْجِنِّ وَالشَّيَاطِينِ وَالْفِيلَانِ السَّحَرَةَ
وَأَمَّ الصَّبِيَّانِ وَالْآيَاتِ وَمَجْرَمَةُ هَذِهِ الْعَهْدِ وَالِدَعْوَةِ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
معلوم اوله که بوسه شریط ابله بوعهد نامه بلین بر وجه ابله دعوت
قادر و کلد رباب رابع شمس حل بر جنبه کلمه ملک احمدی دعوت قبل
به شمس حل بر جنبه کلمه الله تعالی ملک احمدی عرش آفتون بر فرشته
کلوپ شمس ناظر اولو و اول فرشته نک حکنده او جیور بک فرشته
وارد و بونک دفعی هر بر بک حکنده او جیور بک ملکوت وارد
او اول ملکوت دفعی هر بر بک حکنده او ن بشر بک جسد وارد
او بونک صفندی نارور و دعوت و شریطی نیجه در و بود ذکر اولن
ملکوت شمس نور بر جنبه وار نیجه او نوز کون بر بوزنده فرمان الهی ابله
بو نیجه مختلف اشک شروع ابد روزه و اول فرشته نک آدنه صحیاطا غایب
در بر صورتی آدم صورتن بکر ز درت باشی و درت بوزی و درت الی
وارد و لون صا و در التون کبی نوره غوق و شد رابر الله با شمس
موم طو تر و بر الله دفعی خط با شمس و صا شمس نامه طو تر و بر الله
بر داق و بر الله با ن طلیح طو تر و انک خاتمی بودر اما الله
و بر کتبکم بو خاتمی شرف نمده بر عقیق طاش اوزره یا زور بکنور به کل
و بار سا بر نمده غریز اوله و کنو کج شریفی زیاده اوله و دفعی بو فرشته نک
نسبجی بودر و دعوت ابد بک درت کره او فونی کر کرد و بخور شمس

يا قبح ترك در شبی بود در رسم اند الرحمن الرحیم، اللهم باخلاق
 الانذار الانذار الاظهار المعالی، سبحانک انت القادر علی کل شیء
 والسیادة یعنی بامرک سبحانک با دایم الشعا انت الغالب علی
 کل شیء سبحانک یا برهان الارواح و خالق الاصباح، سبحانک
 یا قدیم الامان یا مانع الامان، سبحانک با خالق الخلق بطرفه العین
 انت الخالق کل مخلوق، وانت رازق کل مرزوق ولا حول ولا قوة
 الا بالله العلی العظيم و لومی دنی بود در رسم الاله ال
 اگر دیل سن کیم جمله مطابق اوزر سنده، ح م ن ال د ح ی م
 مقبول الکلام اولوب بکلر و شایکلر، ع ی ن ن ا ه و
 فرمان برین اوله بولومی شرف شمه بر باره کابنده نقش ایدوب و آردن
 دخی مشبودرت اسمایی بازوب شمس بخورن دیروب و باز رفتن صکره
 اوزر بنه درت کوه عهدنامه سلیما ن اوقیوب آندن بولومی آق موم
 ابجه قیوب صاری حوریه صاروب باینده کنوره سن اسمایست
 تخمینا، شمشینا، تمشینا، سپو سبتنا، ، ، ،

و دخی بو یا زیلان کویں صورتی یازوب جبنده و با خود کینه سنده کتوره
 بو نکت صورتی ارسلان بکوز وادرنده شمس ابد بر یلدر وادرنه و انکت
 خانی بودر ~~باید بر آلاهوره~~ شمس نور بر نه بخوبی ابدی ملک
 و هفتی دعوت قیده شمس حمل برجده کله عرش آتندن روحانلر مغای
 بر فرشته نرزل بدوب شمس موکل اولوب ناظر اولوز صفتی و احکامی
 و کونی و خانی و حواشی بجه در آنی بیان ایده لم اول فرشته نکت
 کلنده بدی بوز بکت فرشته واردر و اول فرشته لکت هر بر بکت
 امر لنده بدیشتر بوز بکت فرشته واردر و اول فرشته لکت
 هر بر بکت امر لنده دخی بدیشتر بوز بکت جنیلر واردر بسم الله مطیع
 اولمشور و چون شمس نور بر جند کله اول فرشته لک بوجه استلره
 شروع و اول جنیلر بوجه شروع ایدر و اول فرشته کیم
 جمله نکت اولوسیدر انوک آون نمانا نیل در و انکت خانی بودر
 لا اله الا الله و اول ملک آدم بکوز ایکی نغادی و از بر انده خوب
 رطب و بر انده دخی شبابه طوتر تسبیحی بودر بسم الله الرحمن الرحیم
 اللهم باد بر ان الاعلی انت الفادر العلی العظیم الکبیر سبحانک
 یا معبود الابدی السلطان سرمدی سبحانک لا اله الا هو رب
 الثواب سبحانک لا اله الا الغفور الشکور بارزق الخلق و فاضل
 الارزاق بید قدرتک سبحانک لا اله الا هو انت الکی لا یوت ابد
 و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم و اول جنی نکت صورتی کیم
 دو کلی جنیلر اوزر نه موکلدر انکت آون قبطا خودش در صورتی
 صفزه بکوز اما ایکی باشی و از صفزه بکوز و از قاسنده بر هد چاو تور
 انکت دخی ایکی بشه وار و اول هد بکت تسبیحی بودر اللهم یا خانی اکبر
 عن المعارج القوی سبحانک یا امان انت قادر علی الاجساد الناجع

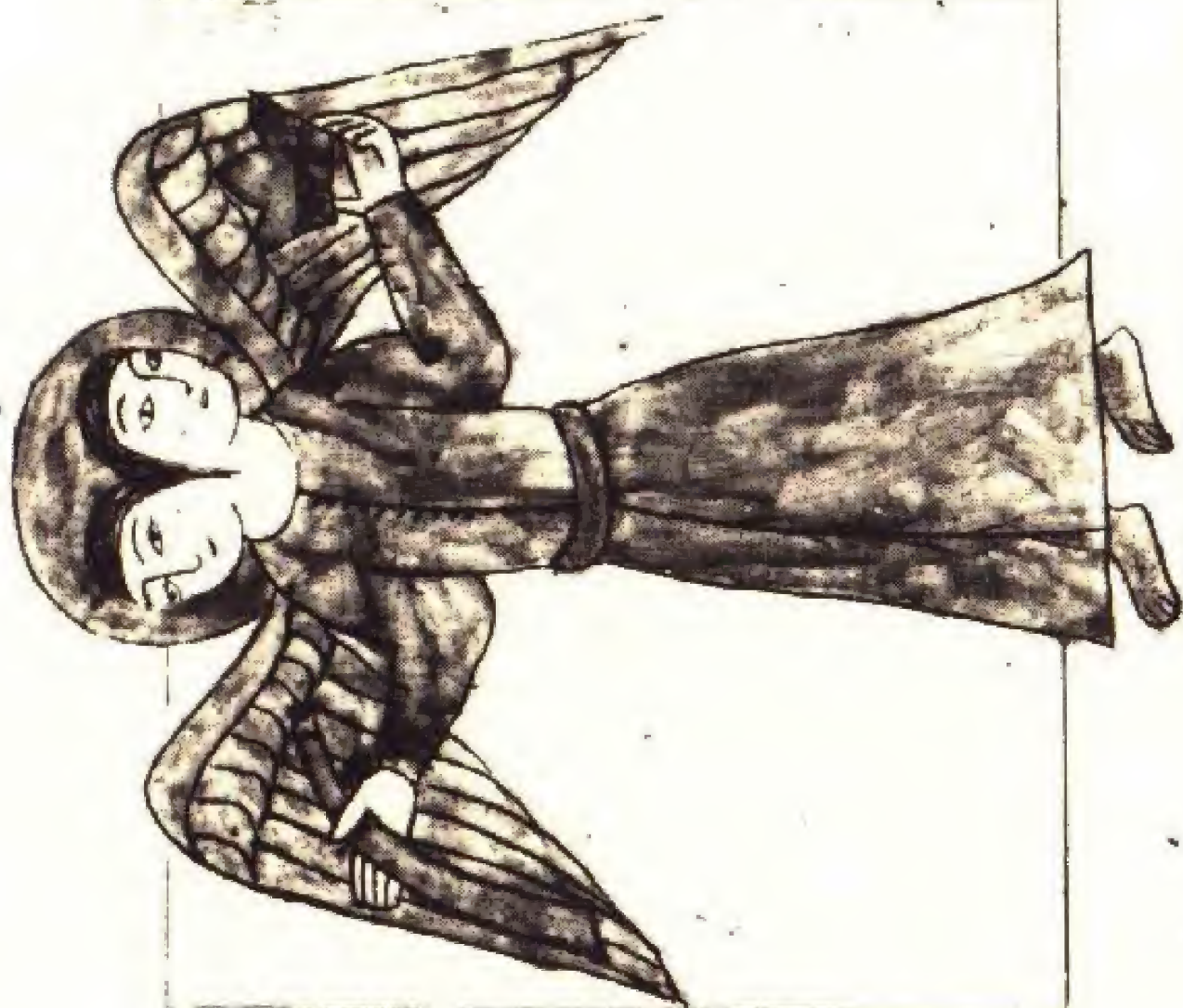
و هر کیم بگویند که صورتی زهره نور بر چنده ایکن بازوب آفتاب
 بهایمی نکند بویکند بقوله اول بهایم نکند برین ضرر است بهایم نکند
 و درین برکنند نکند حیواناتدن طالع اولی و لمسه بوضوحی شمس نور
 بر چنده ایکن آتایدن درجه سی اول اول کونده بازوب خایه نکند
 سفینه پنهان ایده و باز رکن مشرق و یا خود زهره بخورین و بره
 و بواسطی او قیوب و بازوب با بنده کونوره بهایم نشیندن طالع
 زباده اول اسما ایست یا غفران یا دیان یا مستطیع النور مستطیع
 النور یا مستطیع یا بیان یا خانی الاشیا من العدم اقصی حاجتی
 بحق النور المقدس الطاهرة و بحق یا قوة الاحمر المعلق بيمينی عرشک
 یا مهینج یا معص یوه و و ال شدای صباوت اذ و نایله
 الوهم موسی و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم بودن حکم عجیب
 مشاهده ایده شمس جزا بر چنده کله کله ملک مستطی و دعوت
 قبله شمس جزا بر چنده کله کله کرد بیان مقامند از الله تعالی نکند
 امر به بر فرشته نزل ایدوب شمس موکل اولور و اول فرشته نکند امرند
 اون بش کزه بوز بیکت فرشته واردر و هر بر فرشته دخی امرند درت کزه
 بوز بیکت فرشته واردر و امرک دخی هر بر بیکت امرند ایکبتر بوز بیکت
 تکونین واردر و بگویند جنبلر اوز برین موکلردر اما اول معظم
 فرشته و تکوینی و دلربینی و دعوتی بیان ایده لم بفرشته نکند دعوی
 اولدر که حق شمس جزا بر چنده واره ارسلان در سنده بوضوحی بازه
 و او کنه قیوب آفتاب بخورین و بره و ذکر آتیه تسبیحی بدی کزه و ذکر
 مسبوق دعوت نامه سببها بدی کزه اوقیه و بوطلسانی بدی فانیله
 و مسکت و زعفران و کل صولی ایده بازه اما کیم بدی اولدر چیه آلا کیم
 قولای دیندن بر پاره فان الکفایت مقداری آندن آزاد ایده

[illegible]

چه از تو دینی کمی بر تخت لوح ایکی باشد و زه سن و اول باز و لو اوله آدری
 خبری دلچ کیم باز و لو در بازه سن و آذن صکن اول نکون صورتی در سخا
 سنده سفت او زره صقلیه اصلا اروا اهل آذن فجز و خلا بق کوزین
 شیرین کورن و دولتی کون بکون زیاده اوله پارس و کرمان استاد لری
 بون شکله چوق عمل ایدر لر، اما اولی وقت بازه کیم شمس شرفنده اوله موافق
 اولور و صورت فرشته ایست

درخی اول صورت جنی کیم انکت نکون سید صفتی قبونه بکره تمکیم
 باشی ایکسید و ایا قلرمی قوش ابا غنه بکره، و او کسند بر آقاخ
 دارد قوزا غا جنه بکره و او زنده درت قورمی قوشی دارد
 بز کو کر جن ایله کلمات ایدر کبی اول افا جده طور در صورت نکون

و بونگوینک آدمی عبطا قو حیف رنن و برل و اگر برکت اصرع دوشه
 بونگوینی دعوت قبله و سوره قل اه می چله یعز صوبی ایلد بر شیش
 اوزرینه مشنری بخور بله بازه و بوا سله ریده آتسه بازوب بونگه غلبه
 اما مسک و زعفران ایله اوله در حال شفا بوله و دخی بوا سله ی بر آبی
 اول مصرع بکون اوقن کر کدراسا ایست یا طه شیعها یا کیمه شیا
 یا کیمه شیا یا منعلیها یا کیمه طیا یا طه شیعها و ایدر کر کیم بوا اول
 شول اسله در کیم قرک بوزنده یا زیو بدرا و کتاب انکیلو نده شرحی
 مسطور در ا و بولسی بر باقر لوج اوزرینه بازه لر دا و غلج قکرک بون
 اصلا دیودن و بر بدن این اوله لر و هر نه کیم او کر نور لر سه او شمیار
 و عظیم زبرک و فصیح اللسان اوله لر و جمش ایکی در لوج خواصی وارد
 هر کیمک اغوی اکلنه پری بلی و جنی فعلندن اولور بولوجی بزه
 و صوبه براغه و جینی چنا غله اوله صودن اجسه در حال شفا بوله

آنوقت آواز داد که کاین در بر صورتی آدم بگزار باشی بر در آما بمشند
درست کوزی وار در بر راغنی و درت الی وادر بر انده مصحف در انده
تختین نار وادر و بر انده عصا و بر انده آئینون طاس وادر

و در حق اول ملکوت غائی است یا مریادی حکم و در حق اول ملکوت شبیه
بسم الله الرحمن الرحیم اللهم یا سامع السامعین یا من یعلم مراد المریدین یا
یا من ینکح حوائج السائلین یا من یتج له السر الواعلی یا من یرحم
بکاء الحائضین یا من یعلم حمد العالمین یا من یقبل عذر التائبین یا من
یصلح عمل المفسدین سبحانک یا لا اله الا انت خلصنا من النار یا رب
ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم یا هر کیم شبیه مضاف و معرکه آورنده
او قوسه اول شمس چو بی یخو بکند زبانه اولور سه بامر سه منهنم اوله و در حق
بو طلسمانی شمس سه بر چنده و در حق اولور چنده ایکن چنگ تخی و بیلان

زهری و مسک و زعفران ابله بازوب بازو سده کنور سه اتد تعالینک امل
اولی کنده خط واقع و لمبوب با لکتر اول جری ابله بله دو گوشه عاقبت علق

ادلوب منہم فید طلستہ

۱۵۱ م ۱۱۱ هـ ۷۱ ط ۶۷ ر و د ۲۷ م ۹

۱۰۷ و ۱۰۸ و ۱۰۹ و ۱۱۰ و ۱۱۱ و ۱۱۲ و ۱۱۳ و ۱۱۴ و ۱۱۵ و ۱۱۶ و ۱۱۷ و ۱۱۸ و ۱۱۹ و ۱۲۰

3. ۱۱۱ خواتین و ۱۱۱ و ۲۱۲ و ۱۱۱ خواتین و ۱۱۱ خواتین

۱۱۱ جواب اردو ۲۲ ۲۲ ۲۲ ۱۱۱ جواب اردو ۱۱۱

آهیا شرافتا ادونای اصبارت ال شمدای اوهر موسی یا الله.

يا الله يا الله يارباه يارباه يارباه يارباه يارباه يارباه

یاستداه یاستداه یاستداه ولوجنا بمشله مددا و دخی

او کلمتے تکوین صوت جو وہ کبزر ایک باشی و ایک باغی و ایک ال براندہ فارمونه

در اندوه بخت و در دور
صورتی نیست

وودخي بملكك شبيحي فيست بسم الله الرحمن الرحيم اللهم بارك ايام البقا
 يا غافر الخطايا يا سامع الدعاء يا عظيم العطايا يا قديم البقاء يا كبير
 الوفاء يا شريف الجواهر سبحانك يا لا اله الا هو انت رب الارباب
 ويا سبب الاسباب ويا مفتاح الابواب سبحانك يا شفيق يا
 رقيق يا حفيظ يا محيط يا مجيد يا مجيد يا منقبت اللهم يا خلاق
 الملكوت في السموات العلى اللهم يا نور السموات والعلى سبحانك يا رب
 يوم الدين يا غفران يوم الى جزيت انت نور الانبياء والمرسلين وصلى الله
 على محمد وآله اجمعين وودخي بملكك شبيحي فيست بسم الله الرحمن الرحيم

ابو علی سینا بولومری چون شرح انجمنه را تا شوقه روا کنیم بولومری
ساخته و در وجهه - پس لومراوزرین نقش ادوب کیده شده
کنورس مالی زباده اولوب جمیع مقصودانت و اصل اوله و نه کنون

بوصوت کوبنی زنکاری آبادی کاغذ او زین مسک و زعفران و خیار صولی
بازوب باغک و یا بستانک او زین مسک و طراغ ایچنه پنهان ایسه لر چکر که دن
و زنگدن و قهنگدن و غیره مضرعانه و در لردن اول باغ بام لردن تعالی این اوله
و آفت سما و دخی ایشیمه شمس بران برجه کله که کشتی ایستاده
ایه چون شمس میزان برجه کله الله تعالی کشت امر علیه ملک اهلادن برکر

نزول ابد و بسمه موکل اولو و درت باشی و از آدم باشی کبی اما هر پوزند
 درت کوز می و از و درت الی و از برالنده شیع طوتر و برالنده بجم طوتر
 و برالنده ابرقی و برالنده میزان طوتر و اول ملکات آدمی طهما طور ایل
 و انک حکمده اون سکره بوز بیکت فرشته و لدر دره و انکرت دخی هر سینگ
 امرنده بوز بیکمی در در بیکت فرشته و لدر دره و انکرت دخی هر سینگ امرنده
 بقیستر بیکت کوبن و لدر در کیم بوز بیکم بوز بیکه انوب ابودن و یادزدن
 تاثیر ایدر لایه لایه تعالی صورت فرشته اینست

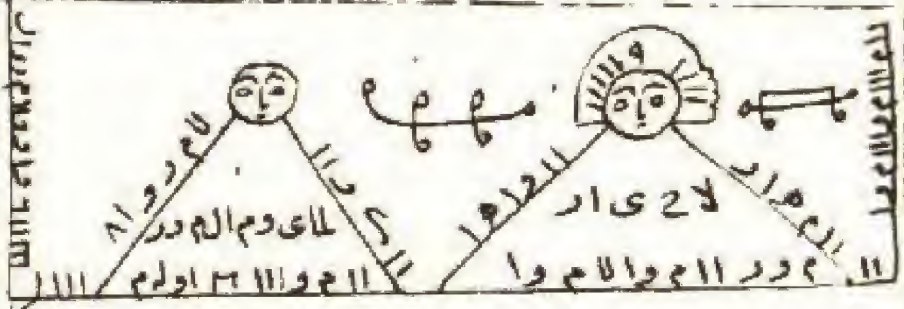

ودخی بو تگونیث صورتی طلاوسه بکوز و ابکی الی دار آدم الی کسی برالنده کجه
 و برالنده کاسه طوز و ابکی باشی دار
 و اول فرشته نکث لوحی بازوب
 او بکنده صلیبا همینه اول او
 ابکنده سازلق و نعمت فراوان اول
 ودخی بو لوحی زنگار و کافور و عرق
 و کل صوبی ایله شمس برانده و طالع نشانه و ساعت زهره و مشتری
 و دعوتن اوقیوت بازه بعده اوزرینه مشتری بخوریلد عهدنامه سیلکها
 اوقیه بیکل کیم ارواح اشنه بیج برایش اولماز کیم عهدنامه سیلکها
 اوقیه ودخی بیکل کیم اشیو طلاوس صورتنده اولان تگونیث
 اونه طیراغوهینور شس در لر شمس عقرب برجینه
 ملک بیض و نه ت قیلنه جو نکیم شمس عقرب برجینه واره
 خوتیا بیکت ایلد کروتوبیان مقامندن بر فرشته نزول ایدوب
 شمس موکل اولوز و اول فرشته نکث زیر حکمنده اون شمس نور الشمس

دو دخی برکند و دشمنی هلاک اینک هستند به طوسیانی فاره کدی فانیله
 خطای کاغذ او زبانه بازه و سنج نوک اغزن بغلیه اول سنج نوک اغزنی
 محکم ایده آغلین که آوازه و برمه و بر جملک اچند فویه دخی باشی آشد
 اصافویه اغزنی جملک اسکی سرکه برله طوله و ره جملک اغزنی محکم
 با چخله صوه به کیم سرکه دو کلیمه آندن کافر فرارنده دمن ایده دخی
 کر که کیم بر باره اسکی کفن باره سنی الا و اول عدد نک آونی کفن اچنده
 بازه انا کر که کیم بد طالع اچنده بازه با منزل با کلیمه ده با بلده ده بازه

ال م دت ق ی ر د ن س م سی د ج س ا م دارن روع و س و ر ا ت
 ال ر د ا س س د ر م ال ا ر ا ع س ر ج و ک ل م د ع ی ت
 آمین آمین آمین شرح نویسنه نوح او د دخی اول ملک موکلک نویسنه
 وار در انک دخی نوحی وار در اول زمانیم بو علی ابد کدن شکوه بولوی دخی
 بر باره اسکی باوت او زبانه بازه و اول دشمنک آدین بیل بازه و نو نویسنه
 صورتین طوز صوبیل و خانون فانیله شکل ایده و لوی دخی انوخله بازه و ج و ر
 زنگبار اچنده اولان استار لردن نقل او نور کیم بولویک او نور الی حواصی وار
 لوح اچند اما کیم بو علی صفلین کر که

۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲
 ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴
 ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵
 ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶
 ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷

باد آتی التماسه با برام سهندن او نوری بر مظلومک باشد قصد ایدر و دخی
بزمکونیک صورتی بر باشی آدم باشی دبر باشی خودش باشی دبر باشی او کوز

صورتی

باشی کبدر

و دخی بر گشته مدعی سبک جو فلغدن صدر ایدوب د لبرین تعلیق مراد
ایست بولوی بازه و اول مدعی سبک ادرین بیل با زوب بر قوز اعا بخش
آتش کوم قوسه جمیع مدعی سبک د لری و اغری تعلیق جوابه قار و لبر
ضرری بام اسد دفع اوله قین شمس قوسه مدعی سبک سماره
مقام اعلا دن بام اسد تک بر فرشته نزول ایدوب شمس موکل اولور
انک ام کده سکر یوز بیکت سبک بیکت فرشته ر دارده و آنک کده هر بیکت
حکمنده ایکی یوز کره بکرمی ایکی بیکت فرشته لودارده و بونترکت دخی هر بیکت
زیر حکمنده بوز بکرمی بشر بیکت جنید دار در کیم بونترکت جنبه ایدوب تا بتر
ایدر اول فرشته مظلومک آدر کشفها عابیل در صورتی آدم بکر بر

دارد یکی ایله دارد بر المده حربه و بر المده آینه دوز صورت داشته ط

است

درفی بوزشته ننگ خاتمی دارد بر کسکه ننگ خاتونی ایله الفقی اولماسه
 بو خاتمی مسکت دوز غفران ایله بر باره کاغذه یازوب اول اوین ایچنده
 دفن ایدله بر بر زنه عظیم محبت اوزره اولدر خاتم ایست
 ۱۱۹۴ م ط السحر و درفی بو ملک شنبی وارد دایما بوشی
 ۱۱۹۴ م ط فوئیده آفتابه موکل اولوب او فور و هر کیم دیر سه کیم
 زهد و صلاحیت اوزره اوله بوشی بوشی بوشی کونی اول ساعنده
 لازمست قبله حق تعالی اول کسکه یه عنایت قیلوب جمیع اعمالی خیر
 مبدل اوله و درفی و بر مسکت کیم جمیع خلق و عالم سنک ایموکن سوبله

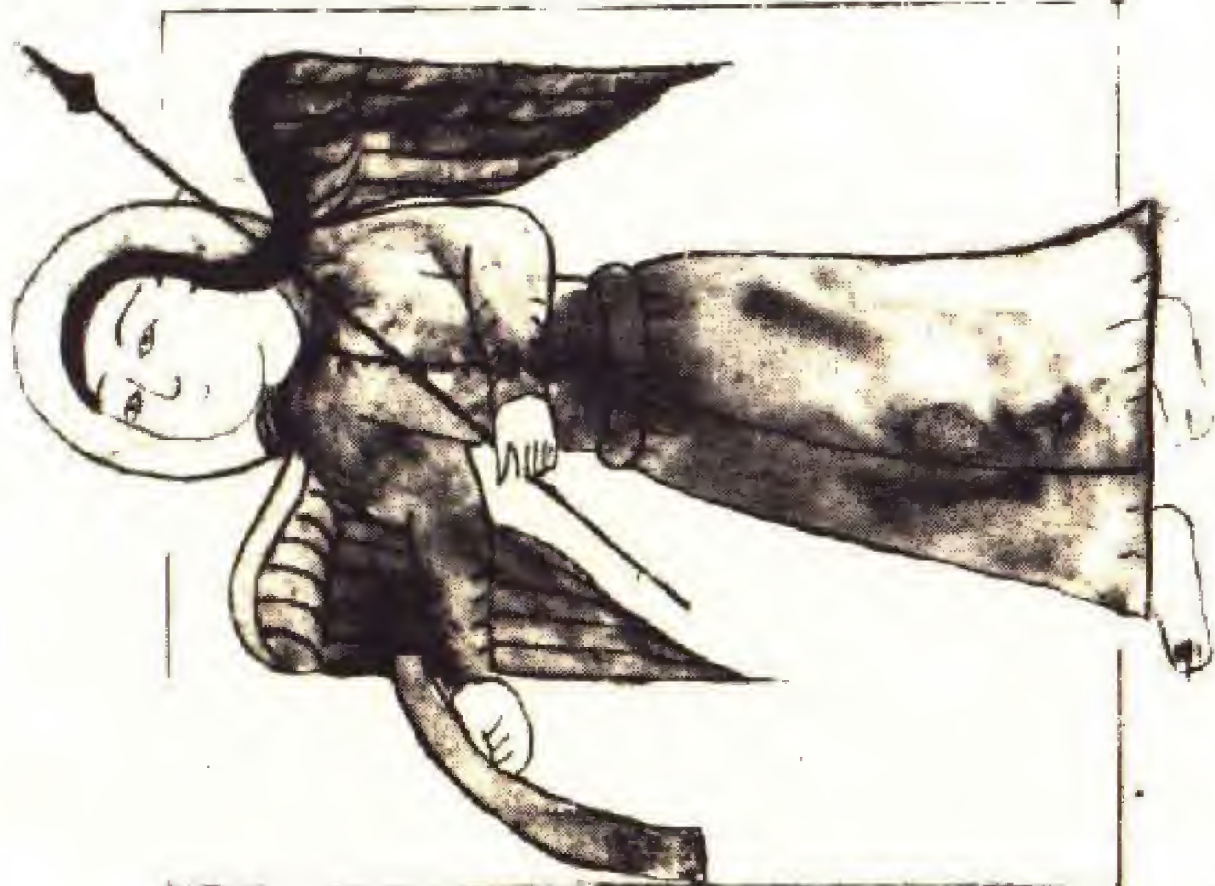

نسخه مرده بو محله ایکی برو جک احکامی بایز بسوب غالمسد ر محرز کتاب فخر دخی

برنجو

بنس صیغه بیاصل کاغذ فو مشتمل بر ان شاء الله تعالی تمام شد نسخی بولند فده
 بخیر اوله نفس و ت بر جنبه کلد که مقام اعلا و ن بامر الله تعالی
 کرد بیان فرشته زدن بر فرشته نزول ایدوب شمس نوکل اولور
 آدینه شمس که ایمل دیر بر بر عظیم مبارک فرشته در حق تعالی آنی رحمت
 در باشند بار و پدر بوملکک صورتی آدمه بگزار بر باشی و ایکی الی
 وار در بر الله منشوری وار و او زنده نقرض الله و منع فریب آیت
 کریمه سی بار شد و وصول الله حربه طوز و تصویر ایست

و در حق بوملکک تخت بدند و اون بدی کز بیک و در حق نبش بدی بیک
 ملک و ارد و آنکرت هر بر بیک حکمنده در حق بوز بکر مدی بیک ملک و ارد
 و هر ملکک امرند در حق سک و سک بیک تکوین و ارد که بوکائانه
 نزول ایدوب ابودن و باوزدن تاثیر ایدر و اول ملکک غامی است
 بامام السلام و هر کم دیر کم بر قوم و با برت کر نقرض بود

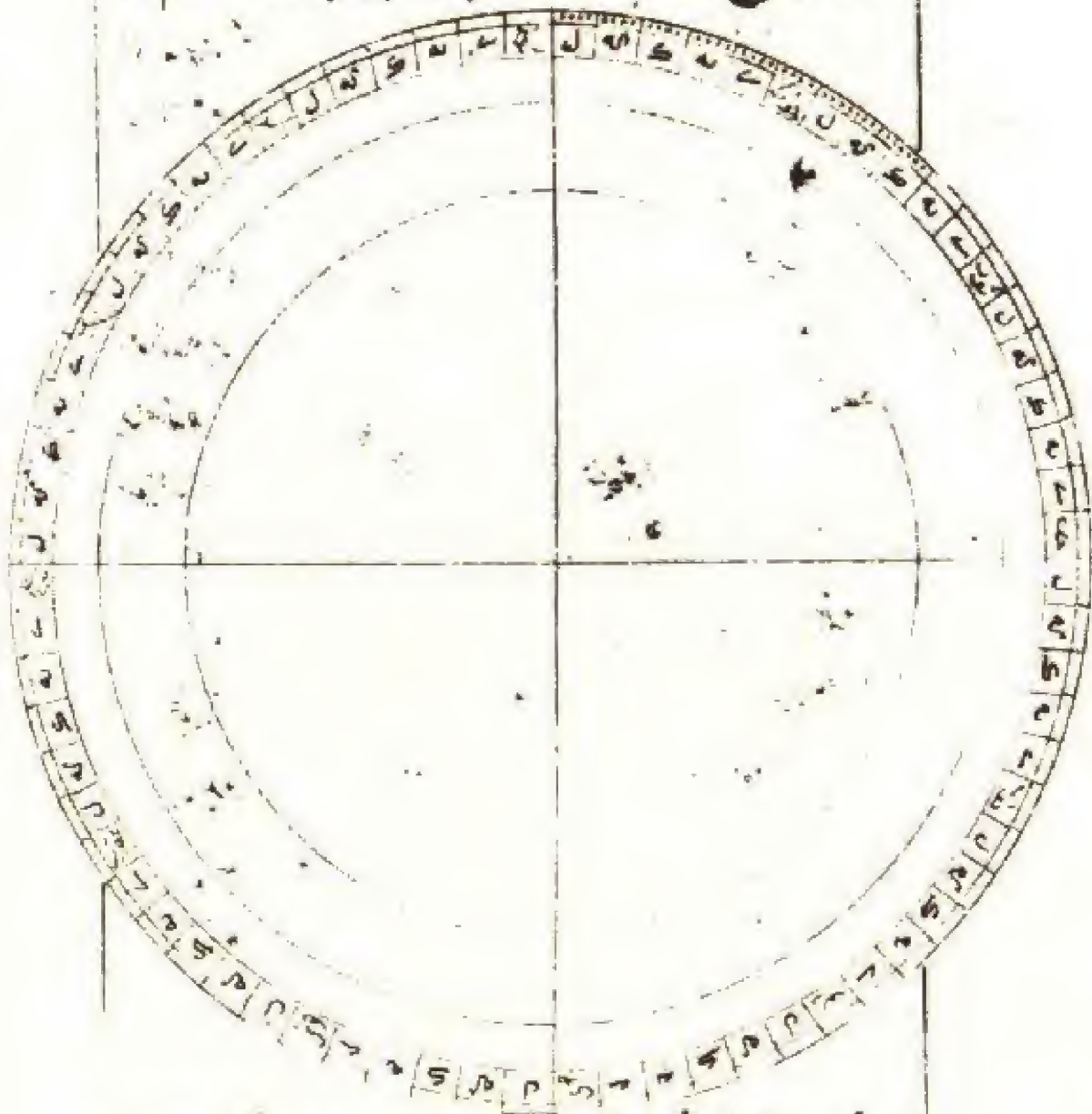
[illegible]

باب خامس شمس و قمر بر سنه و هر کوزه و افق او از این جدول
 بیان آید در شمس و قمر و حرکت هر کوزه و افق بر جبهه و فنی
 منزله اوله و فنی مشهور دایره و بیان اینک حسابی رومی آید در حساب
 و با خود و روح حسابی اوله اصحابه مشهور دایره و معلوم اوله

باب ششم منازل قمری بیان آید از این جدول که هر کوزه و افق
 و هر بر منزل کله کج بر ملک موکل اوله و اینک تحت حکومت و بی حکم کوزه
 و جنبه و دار در شمس و بیان اوله و فنی کبی قمر و فنی بوفه که بی بوزیک
 ملک دار که اعداد این جدول و فنی کبی قمر و فنی بوفه که بی بوزیک

ادنی سید و از قبایس آنکه سایر کواکب و دخی بود که قبایس و لوب و پنج ملائکه
 دخی آنکه خدمت ابدی و کواکب دخی و سحانه و شمع حضرت بیک قدرتی گشته اند که
 آنرا پنج به گندی قدرتی گندی بود و او آن سکر بیک عالم بگنده اولان
 محقق بگنده و زنده چنان و سرگردان در میان ایشان
 بیکت کر که کیم دخی سحانه و شمع حضرت فری فری بر منزل کلد کلد بر ملک موکل
 ارسال ابد و آنک از بر حکومت دخی پنج بیک ارواح و تکوین اولوز
 و اول فرشته نکت کیم صورتی سرطین منزله موکل از ارسال بنشیند
 اولان ارسال نکت ایکنی باشی و سکر اباعی و ارا و او زنده بر آدم صفی
 او زنده بر ملک و او در آینه نیش و بر ارا بر آدم که درت الی و او
 بر انده سر و داف و بر انده دستار و بر انده آینه و بر انده قلاب
 طومار و اول شیرین آینه سبزه سابل و بر او نکت خانمی دخی ایست
 ۱۱۹ ط ۱۱۱ و جمله رد بر سکت کیم بو ملک موکل دعوت قبایس و بده
 اولان بدی فرشته نکت ادنی او قبایس و اول وقت آفتاب بخورن بقی کر که
 و هم بخور زهره بر ملک کر که و بخوری فرشته را من کر که و قرض کبی
 وزن ابد و او دانی کر که و اگر محبوب محبتی بکون و اکابر بکون به
 طالعی اسد دن و تشبیه ن ماه و مشری بر جنده ایکن بازه سن دخی
 بر طالع نکت الی و دینی و کوز دنی بقی دین مناسب طالع و او سکر
 باز و بر طالع مشهوره کوم و بوسه سن ابد سن کیم فلک او علی فلک نکت
 باز کوزینی و یا و ز الی و یا و ز دینی بقی دین و یا و ز دینی بازه سن
 آناه دخی اولدر میده سن فولاغی دیندن فان آتوب از او ابد سن دخی
 صورت تکوینی بیده بازه سن و طالع سمانی دخی بیده بازه سن صادره فوایسن
 و یوزنی تکوین جانیه و دند و رهن سانی
 حنطاها چینی و رشن، طخا هی نور هورشن، کتخا لینه و هورشن

ایست
یار قازرصورت نمون
دایمایل ابله

در بیان نوزادین چون قریطین منزله کله حق نقابینک امر به قره برکت
 موکل اولور انک صورتی ایکی بیلان کسیدر هر بر بیلا انک ایکی باشی وار
 و ایکیشمالی وار بر برینه صا ر مشتمل در برالنده بافتش جراح دارد
 و برالنده بطرق طومار انک آویزه قبطاییل در لره و دخی انک خاشی دارد
 خانم است **الحمد لله** مر کیم ایکی کشی اره منده عداوت
 قیامت مراد ایلر و بر برندن آبر مق مراد ایلر بو طلسمانی کتان باغیل
 یعنی بر بر باغیل اولو کفتی اوز رینه یازده کفن بو نیز ایلر کفندن زبانه
 قحان بار چه اوز رینه دخی جائز در یازده ایکی بول کچر محله دفن ایده و اول
 ایکی کشتیک از ارنه یازده عهده نامه سلیمان بدی کوزه اوقیه و آذن صکره
 ایده کیم باقیقت اعداوتی بین فلان و بین فلان کما عداوتی و شکلی

والتسبیط كما فرقه بين الارض والسما كما فرقت بين الماء والنار كما
فرقت الملك والنباطين كما فرقت بين العسل والملح تمام بواحد سوي بازه
ویدی کره اوقیه صورت یونین

ودخی بوطلسانی اشک در سینه خور داود بد و زنگار و طوز ابله خمره
حمله و یا خود محقر بر جنبه اوله صورت طلسمات ایهت

۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۰۰
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

لا محبت ولا برد ولا نخل بین طان جو نکیم بوجس فی جبهه آذن صکره
به آدرمی اوقیه عفتا بنیا هور کطعا طاهور کطعا بنیا هور کطعا
غزطا هور سقلا طاهور سقها طاهور کما طاهور
غمالا طاهور کما طاهور واکو جدر کورستانه که ردخی اعلا در
و مخرج بخورن و بره و اول کو نکیم بازه قصه ابله اوج کشید جکت ابد و ب

صاوتش و اول کون آبی نشسته و اکشی نشسته و کیم اثری نیز ظاهر اوله
آفاق بقا بعدن خوف بدوب و که کشیده ایتمه صورتش لونی است

سورنی بیکج کبدر اوزر زنده
برای دارد در دهنک آدینه
ز قاطا هوشش اگر دیر سک
کیم عمل درست اوله بر عورت
ایده جامع قیلوب غسل ایده وخی
بو خانی نایزه بر قیوبه براغه
خاتم ایست

بشایه منن بنویا فین قمر ثریا مننه کله خونی بیک احمد بر کله
موسکل اولور انک صورتی آدم صورتش بکزر که بر قاز ارفاشیده او تور
ایکی الی دار بر المده یلیپازه و بر المده قفاه بر دوق دوتر انک آدنه
سم قاطا هوشش در لزا خانی ایست
بر کشی یولدن دندر مک و بدسک بو طلسمی صورت قایل مسک ابد فواق
اغاجی تخم سینه یازه و بر اغر طش انک قوب و دخی ایده کیم بخلدم فلان این
فلانی آنک صکره بر یاره کلدن آدنه بکزر نشسته دوزه بو آدمی اول
صورتش آدنه بازوب نقش ایده کیم بو صورت فلان این فلاک
صورتیدر و بو طلسمی بر یاره کاغذه بازوب اول صورتش بو غنه آدنه
قوب و بو علی بودر کن ذبلده بازوب
اون ایکی فرشته نک اسلمه سنه
اد قینی کو کدر و مرج بخوری با فین
کر کدر صورت طلسم ایست

است. و در این مفسطار ایل طارها غاک کا علیبور
 فیما طارینارده لا فیما طارنور فیما فیما سبیطا عاری
 کا طار هورش سنیل طارو طاکا عایل سقا کاروس
 فلا طار غورش و در فی اول جنی که تکون فرشته در صورتی لطفه بکر
 درت ایامی وار و او کنده بر جنای صو وار در آدینه سلو طارها در
 بدایری دفع انیمک ایچون بازوب اردو یواسند قویه و در فی اول
 و حرامبیری دفع انیمک ایچون بازو اول برده قویه دفع ایدو اما کر که
 میمون فاسیده بازو خاتم ایست لا اعمال
لا اعمال

عوب و سناد لری در لر کیم بو خانی نوشروان بازو در ب بو خنده
 کنور دی جمله عدولری دفع اولدی در بیان منزل دبران
 یچن کیم قمر دبران منزل کله حق تعالی نک امر بله بر ملک موکل اولو
 آدینه ایتر طار ایل در لر صورتی از دمایه بکر ز ایکی باشی و ایکی فنادی

و در حق اول منی کیم بومنزله موکلدر انکث صورتی بجا به بکزر ایکی باشی وار
 انگر نندن سلطان طوقار و انکث آدینه سلفا ملور دیرر اگر دیرر کث
 کیم جنبدر انکث کله بر پاره مائی کا خدا و زربنه بواسلمری بازوب و کرم
 قطبی ایچنه بر افه سن و عطر و بخورن دیره سن ارواح مدمنده نکث بو
 اوزره اوله لر اول دیورک اسلمری بودره خلجیفوش حفیطوش
 خیطیفوش سلفا اهیوش سلجاطوش سلجاماطوش
 اول نمونه جنی نکث صورتی انکث

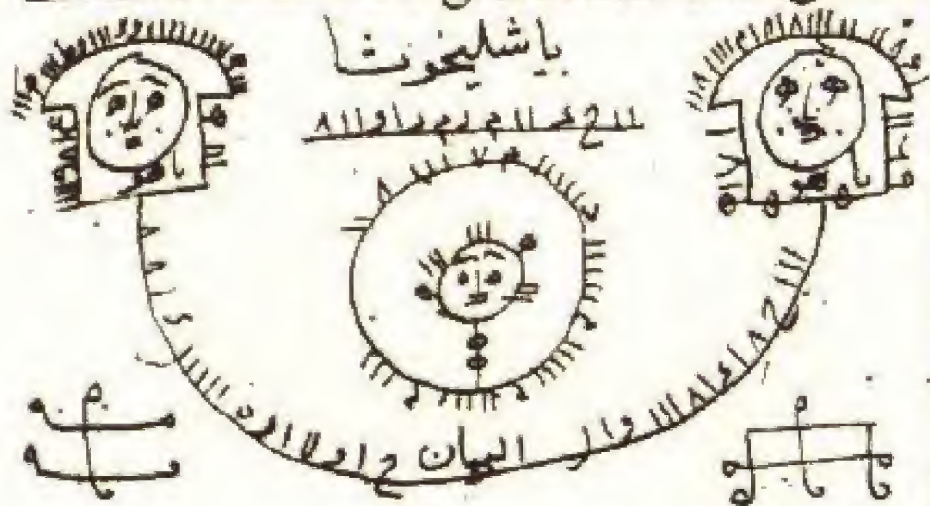

و بیان مزاجه قعه جون هر قعه منزله کاسه بر فرشت اگر موکل اوله
 انکث آدینه هما نایل در لر حق تعالی آن آدم شکنده باره دویدر دشت
 الی و ایکی آیفی و باشی ارسلان باشنه بکزر و آیفلمری دوه ایایچنه بکزر
 بر امده مرنا و بر انده سبر که و بر انده خنجر و بر انده طارق و نور
 و قرق فرشته دخی اگر موکلدر اسلمری است بحار ایبل بحاطا هایل
 مکاکایبل بو طار عایبل بقاطا عایبل سقها طایبل قطار طایبل
 قطار طایبل حور جابیل قلاطامایبل عربا طایبل و لاسایبل
 فلاطورایبل فنا غارایبل فنا هابیل شما طایبل و را غارایبل
 طوفار غایبل فاطارایبل افلاطارایبل فر غارایبل شرمارایبل
 نورانایبل طبکارایبل مکاکایبل کبر کایبل مرغایبل حورایبل

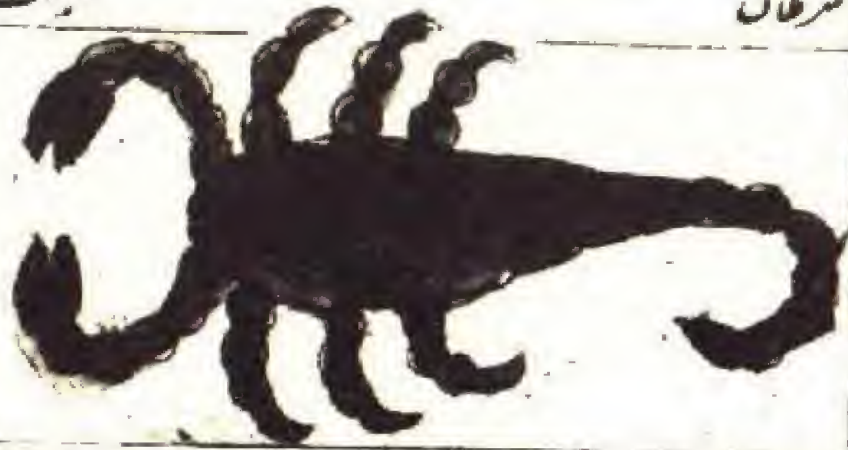
ملاطاماییل صطلبییل سقهاطاییل ورهاماییل محباییل
میکاماییل زناطاهاییل طباطاهاییل وراطبالاییل قباطاراییل
سلاماعاییل عیکاییل علاکاماییل وهرکیم مسکت وزعفران بره
بو ملک موکل و بوقرق اسمری و طلسمی بلیه بازه هر و غایه کیم وار حنکت
ایسه هر حنکت و جدال راستنده اما نقصان و حلال کلیمه بابر تعدد شعبه
اما طلوع اسوده بازه و باخود نشینت آفتابده بازه و با بر بجه بازه و هم
باز کن مرجع دعوتن اوقیه و قرق کره افتاب دعوتن اوقیه و افتاب بخون
دیره و دخی باره زن اول بدی کون نقد بر اچنده اول یعنی بدی کون
و بدی کلچ حیوانات یحیه عبادت قلوب خلوتند و ادنوره غزلت قبل
و بو طلسمایه کبک در بسته بازه تا کیم اشی دورست کله کلش است

اللا الاله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله
اللا الاله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله
اللا الاله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله
اللا الاله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله
اللا الاله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله
اللا الاله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله
اللا الاله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله
اللا الاله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله الا اله

والا حول ولا فوق الا بالله العلی العظیم ورفی اول جنی کیم
به فرشته نک نکوندر صورتی کدی سوزنده بکوز و آیدند سقیده و...

دیر لر بر برده کیم خو بروغی اوزون و با عقوب اولسه دفع انکچون
 در پاره کاغذه آق صوغان صولی ایلد اشبو سرطخ صورتنی بازوب
 اول اوده دفن ایلته لر هر بیلان و عقوب اول خانه به کر مبه صورت
 سرطان ایست

دو دفعی بخت کر که رکیم اول ملکوت نکو بنی کیم و بشد کن انکث دفعی صورتی
کدی کبیده

در بیان منزل حسنیه فخر کیم فخر حسنیه منزلت کلمه با مرله تعالی
بر ملک کل کلو رکیم انکث آدینه قعها طائیل و بر صورتی فیصل
صورتی بکرزا و زرنده درت آدم او نور بر بخت انده قلع واد
در بخت انده تیر و کان و بر بخت انده شبیه و زرفه و سنان
طوئار و بکر بخت کیم بر بخت اولو دولت ابریه بو صورتی او کسند
فدیه و قنا کیم آفتاب زهره ابله تسلیمده اوله بو طلساتی مسکت و زعفران
و بهد قانی و بقره صولی ابله کبیک در بخت بازه و او زرنده کنوره و دو
مصری النون ابله بیکل آونه خطا واقع اولیه لکن ربا ضنفر و عهد نامه
سزا و عاز و دفعی بو طلسات الله بانته باز من کر که و باز رکن و بخت
کر که رکیم غلام او غلی فلانکث دولت انقبالی کنوره دم فلان او غلی فلانکث
باشند او روم الله تعالی بخت امر بده و با اندن صکره بو نبش بخت آوین
نبش کره اوقیه بدی کون تقوی ابد و جماع انیمیه و هر کون اوقیه کیم
بوار و اج عرش اعظمه ناما ... طار غاها بیل طار غاها بیل
کا قادیان بیل سلا مطار ایل و لا طار عا بیل فاما طار ایل
طو طار ایل افلا طو ر ایل صفا طو ر ایل سفا طو ر ایل

کا عادیل فصل طایل در طایل سنه طایل عمل طایل
 املا طورایل کا سارایل اسرافایل مکمل کا بیل شلا طایل
 عملا کایل فلا کاهال سلا طایل در لاکال در طاعا لک
 قطار حال سکا طایل شططا هود مطیطان مکور اعاط
 سلا طور فلا کور ش فلا طور دن ملا طارین سنهها طورایل
 ولاداعایل کا دکارم زمان طارین کا طاطر یا نور طایل
 قصطاورن قسططاعازم فها طازیف سفلا طوراط
 عفططارون سلفهلوس سلطاطارون طماعادون
 اوسطایل عرطلاط فقرطارون عقرولایل فرما طارون
 افلا طار قطنوعولاروز اسقا طینور سقهما طوراس
 املا طوراق کنجا بیادوم طبقاربط بویان سطورش
 مروانوس مرا طیناروش عطقرار و عماطایف سما عاریف
 فها عولای املا طورش تطاروایل مطرطار یا بیل وخی
 بلکم بو طلسما تریف بودر
 لا اله الا الله محمد رسول الله

و دخی بوضوح تکوینی کیم باز منی کر کرد اول جهند بکیم بازوب کنون
کسند حلاقی ارا سنده اخفی زیاده اول و باوز دلدن بری اول و در
بو کنونیک صورتی بر آت در کیم یکی باشی وار صوتی

و بیان منزل ذراع چون کیم قدر ذراع منزل نه کلبه بر ملک کلوب موکل اول
انکث او به حصا تا بیل و بر لر صورتی آدم بکنز و رت الی و ار آدم
الی کبی و یکی اباعی و ار آت اباعی کبی بوالنده و بد فوشی و برالنده
لوح و برالنده و جحر و برالنده قامش ملوتر بر ملک در اگر دبر سکت
کیم بر بوله تیز تیز کیدوب و هیچ اول بوله بر سنده کی ضایع نمیبوب
بور لمبه سن کر کرد کیم بو طلسمانی شرف نموده بازه سن مسکت
وزعفران برله بعده بخور فخر ایله نجیر ایدوب فولتو نکث نشده
مشما برله صادر و بکنوز سن باذن الله تعالی نه قدر بول کیم
کید رسه بور لمبه بر روایته افقاب بخوری و بر ملک کید کدر طلسم
بسم الله الرحمن الرحیم

الهم لا دلاج اعلم الله وادور الله وادور الله
 الروح الا الله الا الله الا الله وروح الا الله

۸	۱	۶
۳	۵	۷
۴	۹	۲

دروغی بودی دیو آذر بنی نبش کرده اوقیه نام رپو
 شطاغیو دش کطاغیو دش طماطما هور دش و علاطینو دش
 کماطلاغیو دش سفماطلینو دش عماطینو دش و رجه
 اشبو فرشته صورنی بنده باز مق کر کدر و زنگینی نیلگون انجک
 کر کدر زناکیم حاصینی زبانه اوله بو ملک آدم صورنده در
 یکی خنادی وارد در ککن اسمی نسخ مزده اولده و غنی اجلدن
 بنده غنی خور ابمه دک
 بو بنور سه اشبو آجن محله کتب اولده صورت نموشند

و دخی بفرشته نکست کوی بی صورتی بر دوه کبیر اوج باشی داره
 ارفه سنده بر آدم او تور بهشند و بشل حمامه سی وار در دوه نکست
 چهارن طوتر آویند را طینوشش دیر از کیا اوز ربه موکل و دخی
 دیر از کیم بو نکست بر حکومتند اون دیوار در آنکوردی کیا اوز ربه
 موکل اولوب اول عملی اش دین کسند لکن عملن باطل ایدر و اشلمک
 مانع اولور بوقند طالب اولانه اولان لازمه که بر بوجه طاع کیم دایما
 اوز ربه نین فار اکسک اولیه مثل کشش داغی کبی و اگر دیر سکیم
 کیا عملن که کنوره سن بود بولوی اول بوجه طاعده دعوت
 قبل سن میمون اعظم غریبتیل بعد از انکرون مرادک حاصل ایدر
 و بود بولور سن اسلمری بود را خود جوش و جنطوش و خلیطوش

وخلجقياش وختلفنوش وچلبوش وکلجفوش واهلبنوش
وچلاطوش کاملهينوش صورت ربابينوش

در بيان نمره چون بوفتد کلاه بر ملک موکل کلور کیم آوید
تو با بیل در لر صورتی قیون فوجنه بکزر واوز زنده بر لعلق قوی
او نور بورتی قور و غندن بیجا طورر اما آبقری آدم ایافته بکزر
ودخی انکث نکوبن جنبسناک آوید سعتلا طور در لر صورت
هیکلی آدم هیکلنه بکزر آما ورت باشی وار در هر باشی بیلان باشی
بکزر و دخی آدم الی کبی ایکی الی وار در بر النده یلبازه طوفار
در النده بالی طوفار بر عجیب بیاتلو فرشته در دخی انکث
خانی وار در صورت خاتم اینست

اینند از طرف چو نقره نقره کلاه بر ملک کلوب نوکل اولور اینک
 آویند قضاها در صورتی غازه طویش تجتد او نورش سجاده اوزر
 او نورش آدم بکوز او کنده خذیل بنار ایکی فساد و در ملک در دخی
 انک بر خانی دارد بو خانی مسک و زعفران و کل صوبی ایلد سمرقند
 کاغذ اوزر بنه بازوب کنورسه آویدر و اولو بکلر اسنده غریز و مخم اول
 آتا بو علی باز رکن قمر طرفه نقره اولوب عطار دکن بخورن و بره و عهد نامه
 سیمما آویند کیم فکر ایله کن عهد نامه سیمما بر شمی غله کلر صورت ملک اینست

در بیان نقره جبهه نقره نقره کلاه بر فرشت کلوب نقره نوکل اولور اینک
 آویند هجما طایل و بر صورتی آدم بکوز آنا کیم اوج باشی دارد بر باشی سلطان
 و بر باشی قمر و بر باشی سیمما بکوز و درت ای دخی دارد بر النده
 الما و بر النده بحاق و بر النده بر باره ساج و بر النده فولاد طوناد و اگر
 بر کنه نک او یقوسن بغلیاسن که کد کیم قمر جبهه نقره ایکن بر دلتا دکن
 نعل اوزر بنه بو طلسمای مسک و زعفران و عورت فانیله کیم فساد و مخم اول

کلدی باران نه ارسلان کلدی عوان نه بیل کلدی خراجان نه بیلان
 کلدی غلبان نه برق کلدی رخسان نه دیو کلدی باران نه سکود کلدی
 لرزان نه صو کلدی سیلان نه طبراق کلدی ریزان نه اود کلدی سوزان
 نه بیل کلدی اوزان نه اوق کلدی بران نه قلیچ کلدی که عشق کلدی
 نازان که اود کلدی سوزان ده کیم فلان کلدی کربان کلدی تنی
 لرزان کلدی دلی بریان کلدی بیره غلطان کلدی بوصله جان کلدی
 که خوشان کلدی لرجانه کلدی کیم جان کلدی کیم رمان کلدی کلدی
 کیم حیان کلدی کلدی کیم بیان کلدی کیم ارسلان اغوز کلدی
 آذن صکره دیو کیم بو ملک جنک خانی جیحون سن راست کنور کل دیو
 آذن نعلی اوده قیاب عجایب کوره صورت نکوبنی ایست

و دخی بو فرشته نک نکوبنی صورت رواقه کبیر بایشنی آرد سنه قوشی

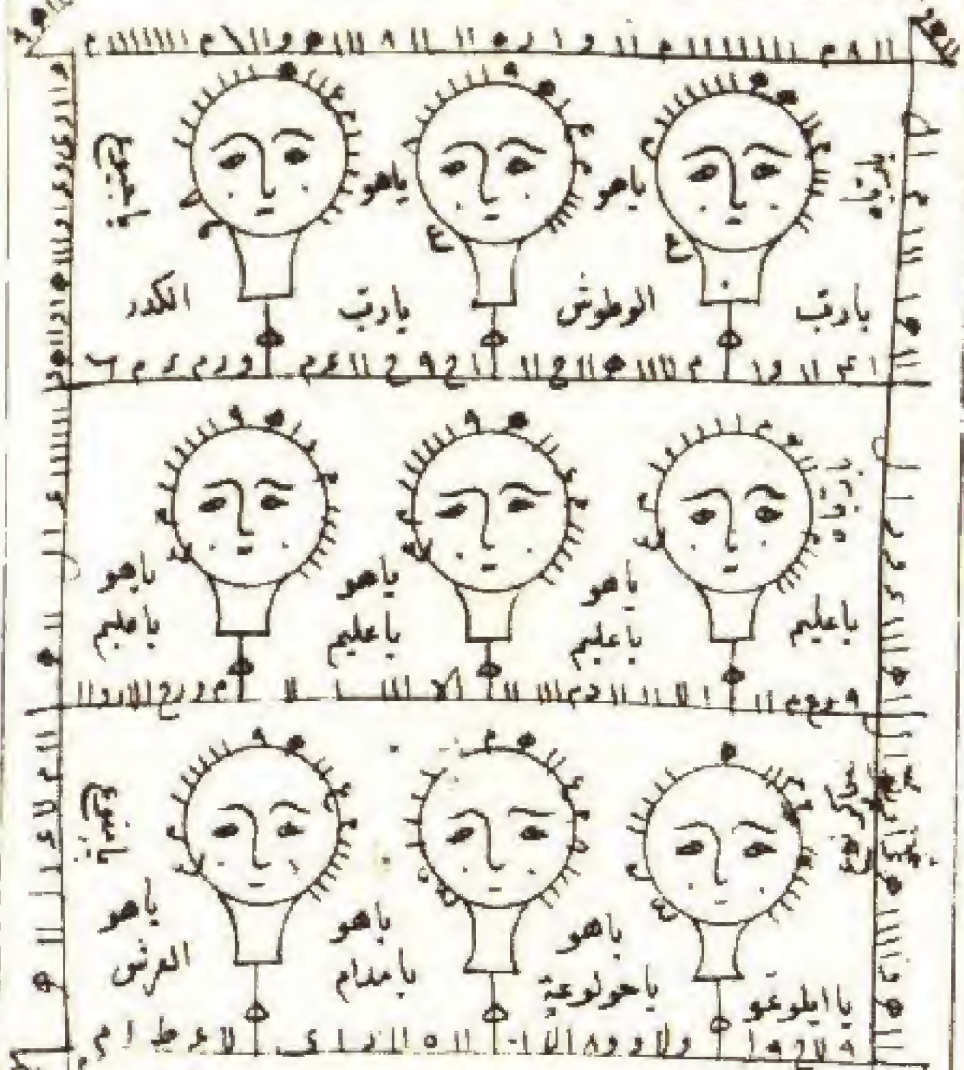
آویخته مو عورش و بر سر صورتی اینست

در بیان منزل زبرد جو یکیم قر بو منزل کله بر ملک کلوب قمره موکل اول
 آویخته ها کا طاییل و بر سر انگشت صورتی همچنان فرشته کبیر درت الی غم
 آتا باشی قوشش بپشت بگز و درت انده دخی رجا طوکل طونار و اگر بر کشی
 دیدیم کیم ارواحی کند و به مطیع قبله اولاکر کدر کیم فرق کون اربعه کربوب
 اوج طونوب جو ناماندن برهیز ایده بخور مشنری و بخور زهره و بخور آفتاب
 اید فرزند و رب قرض ایده آذن بو فرق کون اچنده بر کون اید بر کچمه ده
 سکنه عدد قرض بخور ایده و کچمه ده و کون زده بدش کره عهد نامه بسی
 اوقیده و دایم طهارت برله او توره فرق کون تمام اوله قده مندل کبر استی
 بر بوجه طلاع بپشت دوشه بوب ارواحی دعوت قبله و بپشت کره قل اوجی
 سوره سن او قیوب بو طلسمات اول ساعت اچنده مسک و زعفران اید
 بازوب موم اید قبله بوب کند و ده صفایه ماد اکله بو طلسمات اوز رنده
 اوله فرق حقی انگشت حکم رام اوله و با خود بو طلسمات مسک و زعفران و دود
 او کو کرجن فانیله اوله آتا بیاض کو کرجن اوله بنه کیم ذکر ایدک قول افلری

دیندن قان آدر مکره آزاد ابد ر صورت طلسمات اینست

و زخمی اول جنبت کیم بو نمکونیک آدینه سور ناموش در ر عورت نه کمر آق چار بودن
و پوزنده نقاب وار و اکل کوجک فرادخی وار انکودخی چار بود و نوب آرد که در

اینست

شورتری

هر کیم دیو رسه عوز تر اکا محبت ایدیه بوضورتی بر باره کاغذه و بواسطی اول
 صورتی بتوفاروسنه بازه آذن صکره اول صورتی سینه سی اورینه او قویوس
 اورده و ایدیه کیم در فسون هتجوا غلوب الفسار فی الملاء العالم، تمجیدنا،
 هتفیاد اشقفتنا بحق الله الاکبر اعظم و بحکمته هذه الدعوة الحق،
 ودعوة الملائكة الوحا الوحا الوحا العجل العجل العجل الساعة الساعة
 الساعة بالک الاکبر الا سرق میمون الا اعظم بوزیکیم بود جهله او قیاده
 بخورد بره و بود عا و اوقیه بسم الله الرحمن الرحیم اللهم بلطف کریمک
 مع الملائكة المقربين و انبیاء المرسلین اسئلك بحق رب العرش العظيم
 ابنها السیرة الرطبة المعنول اللطيفة احسن الخلق الفنی کنه صاحب الزینة
 و الجبل و الذهب و الجواهر و الطرافة و اللهب و الطراب و القنا بخرکت

بها الا نمار والعبدان واللعب والجراح والمقامت والغايمة واللطف
 العادلة السقيمة على الانكحة محبت العشرة والطرب وسروران والطب
 اسلك من زينك زينته الاكواكب وزيينه الله والطرب تفعل لى كذا
 وكذا چونكیم بود دعوتی اوقیه سن با بونمز اوت ایل سكر كره بخور در سن
 و زنگلو طوندر كیه سن و جواهر ایله زین اول سن و با خود برار جواهر
 كنوره سن آذن صكره بو خانی مسك و زعفران برله یازده سن اون
 بر كره بخور و بره سن اینست هه داوا ابراهیم الا الح داوا هه

نورانی و در حلقه چون قمر صفر و منزه کله اید تعالینک امر لیه بر مکت کلوب
 نوره موکل اولور انکث آدینه ۷۲۶ تا ۷۲۷ در لوصورتی آدمه بکزر آباکم بکجا
 باشی وارده بر باشی صغیر باشند و بر باشی دوه باشند بکزر و درت الی وارده
 برانده دستی و برانده بر داق طوز بر کنه عشق ایل آتوده طنس و لکث

کر که رستم بود طلسانی کوشش لوح اوزرینه بازه و آن آنوک صاحبی الجده صاروب
بر فراگونیو بر براهه و بدی کره عید نامه اوتیه و عود و شکر و لادن و مسکی
فرش و در بید بازه و اول و لد و کن کسسته نک آدن مندل میمون اوزرینه
بکا اچو و کروب او نوره هنوز مندل دن طشر و کلیدین و لد و کی کشتی حاضر اوله

است

صورت ملک

و غمیت و نارنجات و طلسا بود و ما غمت علیکم یا اصحاب السجود و السجود
و اهل النار من جنود ابلیس سید الشیاطین و ابلیس الذی یوسوس
فی قلوب بنی آدم و نبات حوا اجمعین شهوات مختلفه و لذات شنی و طبیعت
فی العالم بقضای حوا یح بموا عطرشته بموا مطهریو به بموا کهرشته بموا
کهرشته بموا عطرشته بموا عطرشته بموا عطرشته بموا عطرشته بموا عطرشته
الوحا الوحا الوحا یا ملک الجن و الشیاطین بحق طهر و جوشش
و حطوشش و حنطینقوشش و خجفیوشش و بامین عشره استغفر
الرحمة و لا یأت الذی من نفیة داحدة و اما هو الذین انصرفت مع غوا
و احوارک و جنود اولادک ملک ابیض و ابیک بنی مره و خجفیوشش
الوحا الوحا یا ملک الشیاطین بحق نفش حاتم سلیمان بن داود علیه السلام

خطایمید کرات ایل بخوبه اولمشدر صورت به نیست

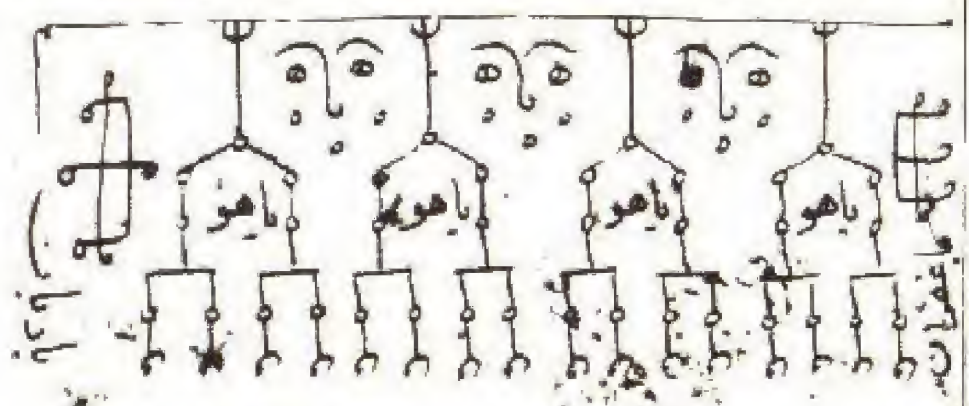

درفی و بر سگ کیم ارمیلرک کوز بوزن بغلباسن لکر کدر کیم خفاش قانبله
دوشی قانبله بوطلسما فازه لری درسته یزه و قولتی آکنده کتوره
دعطار و بکون ویره و خلوت خانه ده بازه کیم کتوره دن غیره جالو
کمنده اولیا اما چهارشنبه کجوسی بازه و ایلک اولنده اولی طلسما بودر

و در خی اول جنون فزکث نموبندر انکث صوبه فی کو یکم بکریم انکا افلی
کریم در در و انکث آدینه : نورش در در و دخی بو نکونکث اوزرینه
النی دیو موکل در اول دیورکث آدری ایست عطا طاهیا طورش
سقاط عطا طورش ، فطا طاهیا خورش ، عطا کا فاقورش
فطا کا غورش ، سطا طاکا فورش ، بو آنی آدری یازه زانوسند
بغلیا صورت نموبن ایست در بیان **●** نزال سناکث
فخن قمر سناکث فزیزه کله بر ملک کلوب اگر نوکل اولور صورتی آرمه بکر
بر کرسی اوزره اوزورش و ایکی النده ایکی باقی طونار آدینه : ناله
در در اگر یکسند دگر فورتوسندن این اولق دیله بو طلسه ایست
سناکث وز غفران و کل صوبی ایله و باقی فابله بر باره کینک در سنه
و سفینه سنه بغلیه غرقدن این اوله آنا کی ایچنده یازه موجودن سینه
این اوله و در بر سن کیم بغیر با غدره سن بو طلسه باقی در سنه
بازوب بر طاش آتیه نوبه و آندن قمر دعوش اوقوب قمر بخورن

ای ب آریخ ، دایمیت و اخادب و ده ج ، فسخ لانی بو
اول بخور و بر آندن تمبش کره اوقیه آندن صکره تمبش کره بو طاک
آدرینی اوقیه کیم بغیر له و بطوره موکلدر ناما ایست
بسم الله الرحمن الرحیم سبحانک لا اله الا انت یارب کل شیء
یا من انعم بحوله یا من اکرم بطوله یا من عدل بطفه یا من تعز

بقدرت بامن قدره بچگت بامن حکم بند بره بامن دیره بچلمه بامن
 علانی و نوبه بامن و بانی عتوه سبحانک لا اله الا هو انت بامن
 بخلق ما بشار بامن بغیره لمن بشار بامن بعذب من بشار بامن
 بنوب علی من بشار بامن بعوب فی الارحام کبف بشار باید بد
 فی الخلق ما بشار سبحانک لا اله الا انت یارب بامن لم یلد
 ولم یولد بامن لا شریک فی حکم اعدا بامن جعل کل شی قدر
 بامن لم یزل رجاً کریم با جاعل الملائکه و رسلاً بامن جعل السما
 بروجا بامن جعل فی شمس سراجاً و قمر منیراً بامن جعل الارض قرار
 بامن احصی کل شی علم و لا حول و لا قوة الا باعد العلی العظیم
 است جسطائیل خبطط بامیل کاکا بامیل شما کا عالم بامیل
 هما کا سلا بیل و رطاعا جابیل افلا قوطا زابیل عما مینا بیل
 که ما غار بفا بیل و رسا عا بامیل عفا طام بامیل طما کا عا بیل
 سقما کا طام بیل و دخی بودری یون ایدر کریم آدم بنمیرک مضمض
 جفا و بدرر و جو کیم بودری انباس در حال او خیل و دن موکل
 کلار و اول کت موکل کیم بر آدم شکسته آما کیم کور بخت بغایت
 بمتلو کور ب صلابت بر له کلور کر کدر کیم صبر ایدر حسن بوقه پاک ایدر
 صورت

اودخی اول جینی کیم بونمز لکت نکونیدر آنوک صورتی آدم بکمز تا کیم
 باشی دوه بختنه بکمز بونمز اوزادوبس جوی اوزر بدر بد لکل الی وار
 آدم ایینه بکمز برالنده باقر دوتر و برالنده و زقر دوتر آریسه
 بلا طینوس در رودخی اول جینی کیم بونمز لکت نکونیدر صورتی
 آدم بکمز بونکت امرنده طقوز بوز بکت و دخی طقوز بکت
 فرشته لروار در

در بیان منزل غفره قمر تجن غفره منزله کلمه بر ملک کلوب که موکل
 اولور انکت آوند کفیا عا باس و برالنده صورتی آدم بکمز ایلی
 و ایکی باشی وار و ایکی اباغی و ایکی فنادی وار برالنده زبیرکت
 و برالنده انساب طوتار و دخی بونکت عاصی جنیلر اوزر لر نه
 موکل در و اگر بونجنیلر اوزر لر نه موکل اولی ابدی عاصی جنیلر
 عالمی خواب ابدی ابدی، حق سبحانه و تعالی بونفرشته موکل
 ابد و بدنه ناکیم بونکت نور فوسندن زبان ابد و فرار صوت

در فی رحمت به و با خود برافشاید بر مش کفشی به بیمار اینک و بلسک که
 اول رنجیدن این اوله که کرد رکیم اوله بر قوه فوج قیون قربان این
 و بو طلسماتی مسک و زعفران بر له یازده و اول کشنک بوینند بغلیه
 بامر لقت تعالی اول مرصدن شفا بوله

بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین
 والصلوة والسلام
 علی سیدنا محمد
 وعلی آله الطاهرین
 أجمعین
 بعد من بعد
 بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین
 والصلوة والسلام
 علی سیدنا محمد
 وعلی آله الطاهرین
 أجمعین
 بعد من بعد
 بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین
 والصلوة والسلام
 علی سیدنا محمد
 وعلی آله الطاهرین
 أجمعین
 بعد من بعد

[illegible]

دوخی اول ملک موکلن خانمی وار در بست ۶۲ د ۱۱۱ هـ
دوخی شیمی وار در هر کیم بوشیمی اوتسه مفا جان اولومندن این اول
در کشنک اول علی و نری اولکسه افساب جدی بر جنبک اولن شیمی درجه

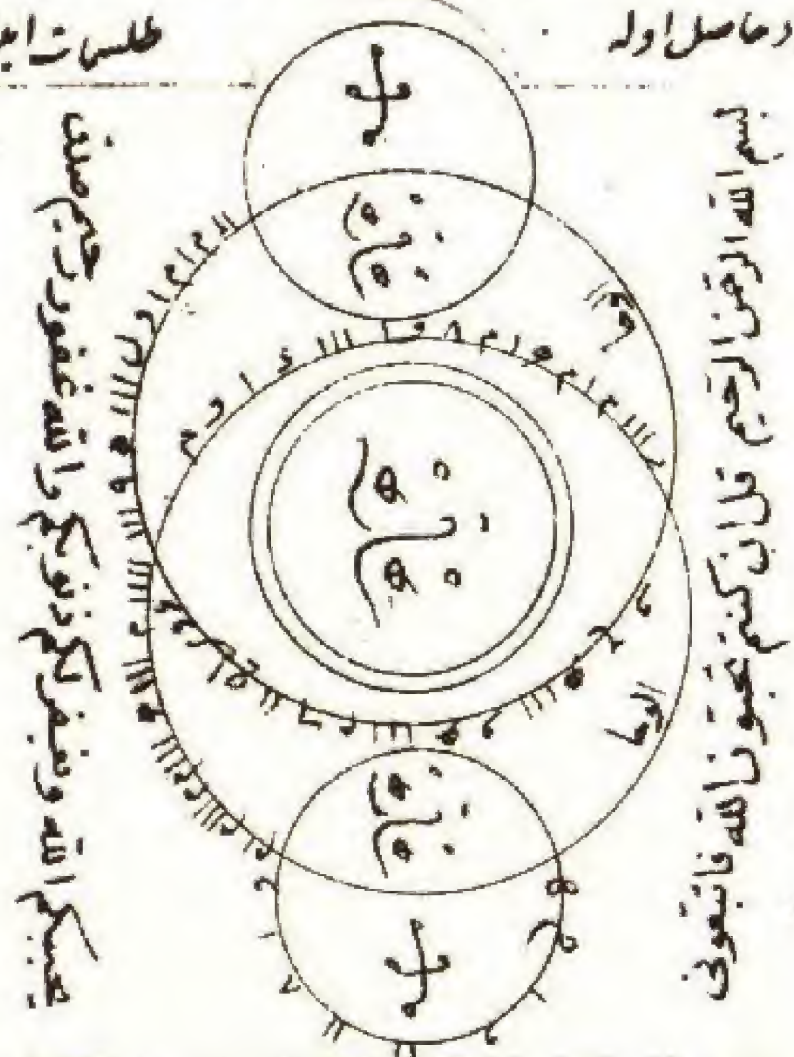

کلی و بار بادشاهی و بار بغیری کسندی کسند و به مطیع و منفاد قلمی
 و بکشت کر کرد که بو طلسمانی مسکت و زعفران و بنفشه و صوفی بر له
 بازوب بر یکی جو ملک ابجد قیوب بر تنور آتش کوه قویا انا
 کر کرد که اول و فتنه طالع فلور اول و با خود اسد اول تا کیم
 مراد حاصل اول طلسمات اجبت

و دخی بو نمز لک نکو بنی کیم وارد در صورتی از در پای بکوز ایکی خادی
 و ایکی الی وارد در آدم الی کبی بر اغاچه صابر بلوب طور راول اغاچه
 آتشده بر آفر بنجار وار، هر کیم دیر کیم ساکن اولد و غی خانه سی
 ابجد هر کز دیو و بری کلمه بو نکو بنک صورتی بازه و اوزرینه
 بویدی اسلری دخی بازه اسامی بنست طهمال، صا کال،
 عور طال، فلا طال، عما طال، سهما طال، سلطان مو

در بیان منزل شعله بن قمر بر منزل کله بر ملک کلوب موکل ادلور انکشت
 آدینه حفظه معانیل در لر صورتی بر چهلان آت اوزر بر سوارا و شهر
 آدم بکرز کندوس دخی بر حنه بر اللهه اکلک یحیی بن طو تر بر اللهه محرم
 کوکله قرآن در بر کیم دیلر سه لشکر ار اسنه کبره جفا شیخ بر وجهه اکه خطا
 ابر شیمه کر کدر کیم بو طلس شیخ و بو آدری مسکت و زلفه قران بر له بازه
 دخی بو بنده و قولنه بغلیه نام با بیست سیطیوب صطیوب عطیوب
 کیطیوب با امان الخالقین با دلیل المنخرین با دباب با ثواب
 با هو با هو با هو با هو با هو و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم
 طلسمات عظمه ایست

دوخی اول ملکوت تکوینکم ذکر اولندی ای دی صورتی است

ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم اول ملك موكل صورته

ابست

و در حق اول فرشته نکت نکونیکت ادرنه عقیق کمال در لر صورتی همان
 فرقه صورتی کبیر بر چشمه و براغاج آکنده دور بر کیم دیر سه
 بر کسنت نکت بولنی بغلیا د اول شهر دن کبر و ککت بکمن اولیه اول
 بولر و طاع عاشر که د کلی قرغه و بیلان اوله کر کدر کیم صورت فانیله
 کیم فضاء المش اوله و صفر سید بکله کیم اول سید ک طغند و غی خاکدن
 بر قرینی دوزه و بر یکی چولکه قوبه ویر آکنده دفن ایده و انکت آرنی
 بیلد یازه و بو طلسمی اول قربانک اوزرینه مرکب ایله یازه و ایده کیم
 فلان اوغلی فلانک بولنی و ازنی جنبه لر بقلمم دبه طلسم ابست

همانست و انور که عزب او شاد در نیدن سلیمان مغربی در لر بو علقه بر او شاد
 و در علم طلسمی نده ماهر بر کسند ایدی بر افلاک نظر ایدوب بر طالع بولدی
 اول طالعده افتاب برج حمل اچکده شرفده نشینده و صاحب عطار
 و مستقیم و قدر دخی شرفده نور بر جنده در خل نشد سیده و مرج و زهره
 نشینده و افتاب طالعی اسوده و قدر نزل سعوده ایدی بر قیوچی کوزده
 ایندی با که بر صندوق نذر اید بر شخص باب دیوب بر مقدار التون
 و بر دی و قیوچی دخی بر صغیر التون بر صندوق اید بر شخص بادی
 کوزده و سلیمانک اکنده قودی سلیمان اول ساعتده صندوقک
 اچکده اول شخصی قیوب قیو مجید خطاب ایدوب بو صندوق کند و کند
 حرکت ایدرمی دیدکده قیوچی بد روح اوله شی نیجه حرکت ایدردیدکده
 سلیمان مغربی اول صندوقک اچکده بر التون قودقه صندوق
 همان کند و کند و حرکت اچکده اچکده و چونکیم التونی صندوق آنتین
 ایدی صندوق حرکت اچکده قیوچی تعجب ایدوب ایندیکه با او شاد
 عالم بو صورتک اصلی ندر کنیم التونی کور یکک حرکت ایدر سلیمان مغربی
 جواب و یردیکیم او نوز بیدر کنیم عالم اچکده بو ساعتده و بو اتصاله
 طالب ایدم منور و اصل اولدم و بر گرانده و اصل اولدکه هر نره ده
 کنج حقی اوله آنی بولق المدم کلور همان بو صندوقی اوزرینه قودقه
 اگر کنج دار اید حرکت ایدر دیدی قیوچی بو کاره جبران اولدی و سلیمان
 دخی اول شهرن کنده و بو حکایتی بو محله اچکده ایدر ایدر که تا
 ارباب معارف مراد ایندکده نه قوته قادر اولور آنی بجا ندر دخی
 بو فرشته نکت کونیکم بو فرشته مکلیدر آدینه غفیطان در لر صورت
 بر آن صورت بکزار یکی باشی دار بر مرغزارده صوابی هر کیم دیکیم
 آنه رنج کلمه بو صورتی و بو طلسمی بازوب بو بنده بقلب و کلی رنجده این اول

این کتاب در علم طلسمی است و در هر یک از اینها
 که در این کتاب است در هر یک از اینها
 که در این کتاب است در هر یک از اینها

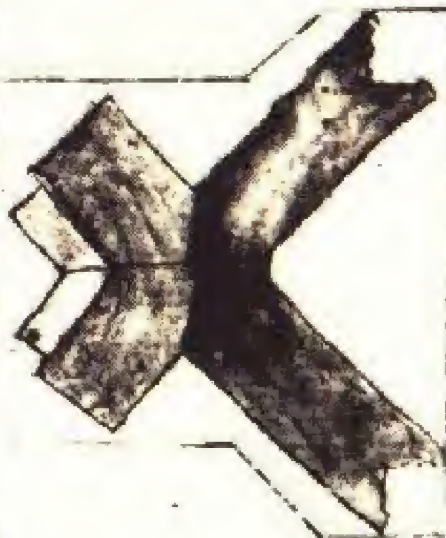
بو طلسه سگ و زعفران و کل صوفی با نوبه او زنده کسوزه طلسه
 اینست بینه

ا ا ا م م ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا
 ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا
 ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا

ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا
 ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا
 ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا

صورت فرشته مذکور اینست

دوخی بو مزگفت کوبنی دارد در انگشت آوند دخی چنان در صورتی همان
 او غنی بگز بر انده جوکان طوثر هر کم بو طلسه اقی او غنی بخله رخی اچون

و طبعی شری انشراح بولش ایچون بر کاغذه بازوب عود و شکر ایلد بخور
 و دروب اوز رنجه کنور طبعی شری ایچون اولوب حفظی زیاده اولد

مورث کوبش

طبعی شری ایچون مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه
 عالاک مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه
 مؤکل اولام ملکث آدینه قطننا مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه
 برالنده کوز و برالنده قلفان وار و اگر دلیسک کیم برکشی و
 آرمیلر اوزنا سنده خور و خیر قبله سن بو طلساتی اول کشینک
 آدینه بازه مرکب برینه زنگار و سرکه اولد و کافور ایلد بخور ایدوب
 جمولر مغیره سنده دفن ایدو سن بامر اسد نقالی اول کشی ناس
 اوزنا سنده خور و خیر و رسوای اولوب عالم اکه شتم ایدو ر اما لابنی
 اولام بودر که حق تعالی دن خوف ایدوب اولور اولماز ادم ایچون
 بو علی اتیمه سن مکر بر نظام بی دین اولد طلسات ایست

صورت فرشته

المسلم

در بیان

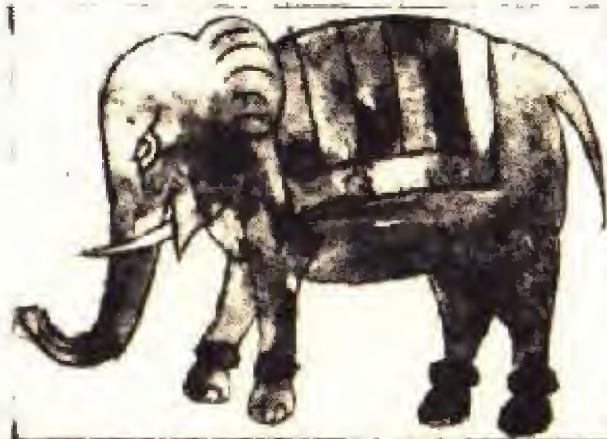
و در منزل نماز چون قمر منزل نماید کله بر ملک کلوب موقت اولور
انکشا اودنه غصبتا بیل در لر انکشا صورتی آدمه بکنزه ایکی باشی وار بر باشی
نیون در بر باشی قوشش بمشنه بکنزه و ایکی الی و ایکی فنادی وار بر انده
در قد و بر انده فلیح طوتار بر کنسه دبلر کهیم آیت و فاطری خاجیه
و فاجوسه کبر و کله کر کرد ریم بو طلسم بازوب بو بنلرینه بغلیا ویدی کره
اونجه و بو آدرسی باز و قدن صکره طلسم بخور ویده نامها
بسم الله الرحمن الرحيم اللهم يا خالق التواب والحيال المحمولا يا ليت
يا رب المنجيت والمودة في قلوب الخلائق يا رب الارباب يا مدبر
الامور يا عالم ما في الصدور يا رب الارباب يا مسبب الاسباب
يا مفتاح الابواب يا هو ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم
اللهم أنت علام الغيوب
و رخصي بوملكك صورتي

در بیان نموده است چو کنیم قمر بر منزل کله بر ملک کلوب موکل او لور انک
 آینه قصه بناه نعل در صورتی بر آدم صورتی بکوز چنان قدن صوابی هر کیم
 دیر نموده صو جبهه و با خود بر قیو به صو کتوره و با خود بر قور و منش
 چشمه صو کله و با خود بر قیو بر عیدیه بوی بوی بزه سفاله او زین نار
 صوبله اول قیو ناله اجنه و اگر چشمه باشد بکوز براغه و اگر بقیو دیگر
 بواد لری مرکب مصری بله بر پاره کاغذ بغدادی به بازه و بر طاسی صواب
 دولدورد و بواد لری اول طاسک او زین براغه و فی ایدیه کیم آلهی
 بقیو به با عذر حق سسشن و بزه بقیو و بر کل بحرمت حاج قوسین او
 اوئی و المنظر و دخی بود عالی او قیو سن ان شاء الله تعالی با خالق الماد و المنظر
 اللهم يا جاعل الماء على الارض و عيون عن الجبال اللهم انقضي حاجتي
 يا ذا المنن و العطا يا ذا العفو و الرضا بحرمت حسن و حسین شهید کربلا
 یا قاضی الحاجات و یا حبيب الدعوات یا الله برحمتک یا ارحم الراحمین
 و دخی چو کنیم بواد لری بازه سن و قمر کت بکوزین و بزه سن با مراده شعله
 البته بقیو با غده ان شاء الله و دخی بومنه لکته بکوزین و اردر انک آوند
 محظوظان در لور صورتی پیل صورتی بکوز بر با ص فیلدر سواری است

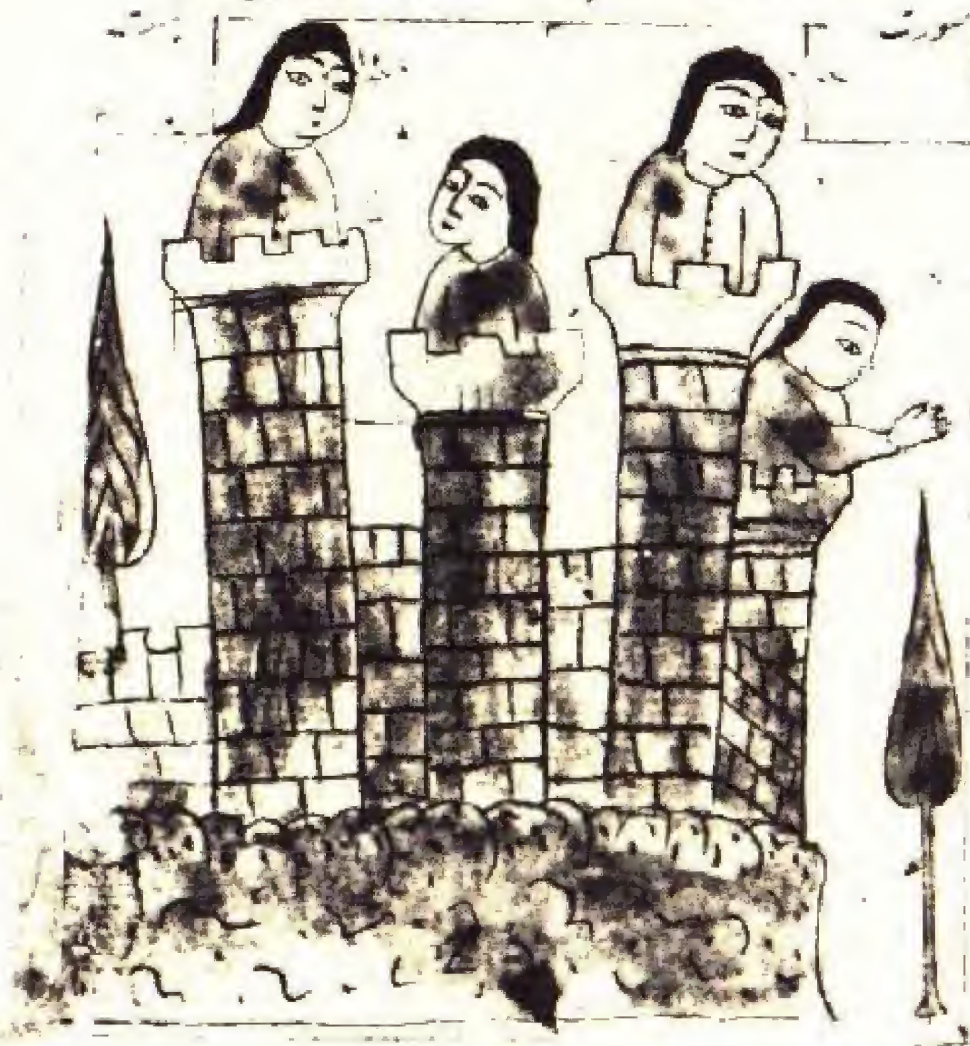
و دخی طلسماتی دارد و هر کیم در سوره در با سفری خید و بیلدن و سبلدن
 این اوله بو طلسمات قمر منزل فرموده ایکن با لوب بیلد کتوره این اوله

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَكُونَنَّ
 لَكَ شَاكِرِينَ
 سورت نكون

در بیان منزل بلده چون فرمودند که کلبه بر فرشته کلوب فرموده موکل اول
 آویند غنیمت کابل در لرزنگت صورتی بر قلعه بکفر که بر وجه طاع
 باشند اول و اول قلعه کتب الجنده درت ادم شکل شمشیر و اردر

سورت

وهرکیم بر شهری و یا بر قلعه فتح ابد و بگذرد بر مطیع قید و یا خود بر شهری خراب
قبله فرزند زبوره ایکن بو طلسه مسک و زعفران بر له باز و ب اول شهرت
حاصل بنکر صوبه برونه براقه و شتر بکشد و بره اول شهر کون بکون خراب اول
تلقم عه الامه الحاج اول الامه والاله وکسچ ایت

الحاج المذبح المذبح المذبح المذبح المذبح
الحاج المذبح المذبح المذبح المذبح المذبح
الحاج المذبح المذبح المذبح المذبح المذبح

و درخی بومرگت کتونی و از در انکت آردن عقیقال در لرمورتی بد بد
فوشند بکرز کیم ففصل بچند اوله که مجوس در هر کیم پوشکلی ساعتده بازو
او زرنده کتور سه اده کند کده چوق فوشن ان کیره و بازوب کو کر جن
کوسسی اشکند دین ابله کلا کر جن چوق اولوب هر کز اواره اولوب

بیان منزل پنجم در بر مغزله کلمه بر درشت کلوب نمره موکل
ملت آینه در بر صورتی بر آینه بکمره ای فنادی وار در

و دخی بود ملک گوینی آدین خدایا در هر صورتی خوشه بگزاید یکی بانه
و یکی قنادی وار ویدی طایفه انک او در تبه موکل در صورتی

مرکبیم بودی ملک آدرین خدایا در هر صورتی خوشه بگزاید یکی بانه
و یکی قنادی وار ویدی طایفه انک او در تبه موکل در صورتی
که هفایتل سلاطینما تیل در عا طغینما تیل طوطینما تیل
سعهما طایتل جو کیم بواسطری بازه و و شکر برل بخور قبل
و آذن مکره بر سرم جنای اچند دخی بازه و طعاسی دخی آذن به
بام لست تقای مزاجت شفا بول و دخی سله که هیچ حاشلردن آونکه
ساعت نمر ساعتی در بر صاعفت بلغز اید بهیج کر عمل در دست او باز
نت کتاب بعون اسد الملک الوهاب قد وقع الغواغ
من شهر رمضان المبارک لسا ربع عشره و یایه یوسف
من بحره من له العز و الترف

محضا مدد فیضی
محمد علی